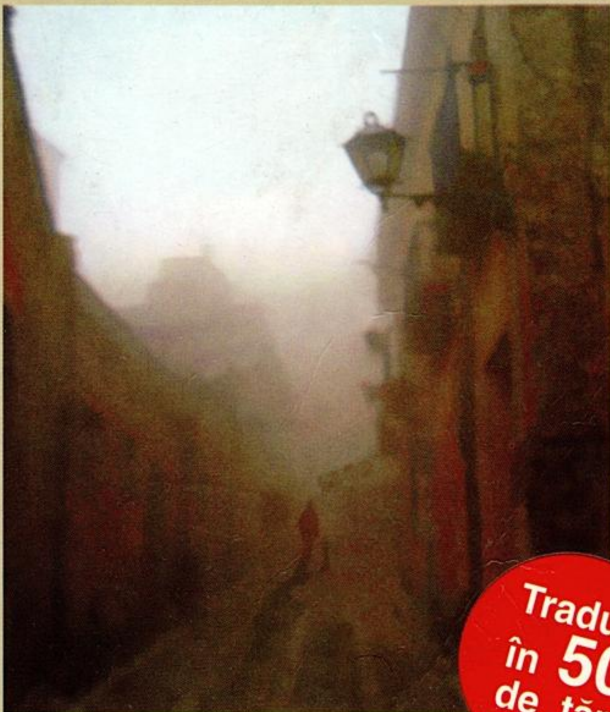
BIBLIOTECA POLIROM

Carlos Ruiz Zafón

Tradus în 50 de ţări

Umbra vîntului

„O lectură splendidă." – Stephen King

POLIROM

CARLOS RUIZ ZAFON

Umbra vântului

Traducere din limba spaniolă şi note
de DRAGOŞ COJOCARU

Carlos Ruiz Zafon s-a născut la Barcelona în 1964. A lucrat în domeniul publicităţii. A debutat cu literatură pentru copii, prima sa carte, *Prinţul ceţii* (1993), obţinând Premiul Edebe. I-au urmat romanele *Palatul de la miazănoapte* (1994), *Lumini de septembrie* (1995) şi *Marina* (1999). În momentul de faţă, lucrează ca scenarist la Los Angeles. Colaborează la revistele *La Vanguardia* şi *El Pais*. Romanul *Umbra vântului* (2001) a figurat ca finalist la premiul pentru roman Fernando Lara (2001) şi la Premiul Llibreter (2002) şi a fost desemnată cea mai bună carte a anului 2002 de cititorii revistei *La Vanguardia.* Bestseller internaţional, *Umbra vântului* a cunoscut peste douăzeci de ediţii în Spania, unde a depăşit un milion de exemplare vândute, şi a fost tradus în cincizeci de ţări. În anul 2004, romanul *Umbra vântului* a fost distins, în Franţa, cu prestigiosul Prix du Meilleur Livre Etranger.

Ne aflăm în Barcelona anului 1945. Într-o dimineaţă ceţoasă, domnul Sempere, proprietar al unui anticariat din inima oraşului vechi, îşi duce fiul, Daniel, la Cimitirul Cărţilor Uitate, o clădire impunătoare, veche şi sumbră, plină de volume ale unor autori necunoscuţi sau uitaţi, cărţi aduse de oameni care au ţinut să le ferească de părăsire, de indiferenţă sau de dispariţie. Potrivit tradiţiei, cine intră pentru prima oară trebuie să adopte o carte şi, dintre miile de tomuri, Daniel se simte atras de *Umbra vântului* de Julián Carax, un roman misterios, pe care, ajuns acasă, îl citeşte dintr-o suflare în aceeaşi noapte. Începând chiar de a doua zi, o mulţime de oameni îşi doresc să pun mâna pe cartea cu pricina, până atunci lăsată pradă uitării: unii vor să o cumpere plătind mai mult decât valorează, alţii o caută ca să o ardă…

Din cauza cărţii, în anii următori Daniel se pomeneşte implicat într-o serie de intrigi şi de crime, trecând prin numeroase primejdii.

Roman de suspans, roman istoric şi de dragoste, *Umbra vântului* este şi o meditaţie profundă asupra destinului omului şi a reflexului acestuia în opera de artă, între peren şi efemer.

Lui Joan Ramon Planas,
care ar merita ceva mai bun

Cimitirul Cărţilor Uitate

Încă îmi amintesc dimineața aceea când tata m-a dus pentru prima oară să vizitez Cimitirul Cărților Uitate. Se cerneau primele zile ale verii lui 1945 şi umblam pe străzile unei Barcelone prinse sub ceruri de cenuşă şi sub un soare de abur care se revărsa peste Rambla de Santa Monica într-o ghirlandă de aramă lichidă.

— Daniel, ce-ai să vezi astăzi n-ai să poți povesti nimănui, m-a avertizat tata. Nici prietenului tău Tomas. Nimănui.

— Nici măcar mamei? am întrebat eu cu jumătate de glas.

Tata oftă, ascunzându-se în acel zâmbet trist care îl urmărea ca o umbră de-a lungul vieții.

— Ba sigur că da, a răspuns cu capul plecat. Față de ea n-avem secrete. Ei poți să-i povesteşti orice.

La scurtă vreme după războiul civil, o epidemie de holeră o luase pe mama. Am îngropat-o la Montjuic în ziua când împlineam patru ani. Îmi amintesc doar că a plouat toată ziua şi toată noaptea, iar când l-am întrebat pe tata dacă cerul plângea, n-a avut glas să-mi răspundă. Şase ani mai târziu, absența mamei continua să fie pentru mine un miraj, o linişte strigătoare pe care încă nu mă deprinsesem s-o fac să tacă prin cuvinte. Tata şi cu mine locuiam într-un mic apartament de pe strada Santa Ana, lângă piața bisericii. Apartamentul era situat chiar deasupra librăriei specializate în ediții de colecție şi în cărți uzate moştenite de la bunicul meu, un bazar fermecat despre care tata era încredințat că într-o zi avea să treacă în mâinile mele. Am copilărit printre cărți, făcându-mi prieteni invizibili în pagini care se descompuneau în pulbere şi al căror miros încă îl mai păstrez pe mâini. De mic mă obişnuisem să ațipesc în timp ce îi povesteam mamei, în penumbra camerei mele, întâmplările de peste zi, peripețiile mele de la colegiu, ce învățasem în ziua aceea... Nu puteam să-i aud vocea ori să-i simt atingerea, însă lumina şi căldura ei ardeau în fiecare colț al acelei case, iar eu, cu credința celor ce încă îşi pot număra anii pe degetele de la mâini, eram convins că, dacă

închideam ochii şi îi vorbeam, ea m-ar fi putut auzi de unde se afla. Uneori, tata mă asculta din sufragerie şi plângea pe ascuns.

Îmi amintesc că, în acea dimineață de iunie, m-am trezit țipând. Inima îmi bătea în piept de parcă sufletul ar fi vrut să-şi deschidă drum şi s-o ia la goană pe scări în jos. Tata a dat fuga speriat în cameră şi m-a luat în brațe, încercând să mă potolească.

— Nu pot să-mi amintesc fața ei. Nu pot să-mi amintesc fața mamei, am murmurat cu răsuflarea tăiată.

Tata m-a îmbrățişat cu putere.

— Nu te teme, Daniel. Am să-mi aduc aminte eu pentru amândoi.

Ne-am privit în penumbră, căutând cuvinte care nu existau. Aceea a fost prima oară când mi-am dat seama că tata îmbătrânea şi că ochii lui, ochi de ceață şi de înfrângere, priveau mereu îndărăt. S-a ridicat în picioare şi a tras perdelele ca să lase să pătrundă lumina blândă a zorilor.

— Hai, Daniel, îmbracă-te. Vreau să-ți arăt ceva, mi-a zis.

— Acuma? La cinci dimineața?

— Există lucruri care nu se pot vedea decât pe întuneric, a insinuat tata, arborând un zâmbet enigmatic pe care probabil îl împrumutase din vreun volum de Alexandre Dumas.

Străzile încă lâncezeau în cețurile şi răcoarea nopții când am ieşit în poartă. Felinarele de pe Rambla desenau un bulevard de aburi, clipind în timp ce oraşul se dezmorțea şi se desprindea din deghizarea lui de acuarelă. Ajungând pe strada Arco del Teatro, ne-am avântat spre Raval pe sub arcada ce promitea o boltă de ceață albastră. L-am urmat pe tata pe drumul acela îngust, mai curând cicatrice decât stradă, până când luminile de pe Rambla s-au pierdut în urma noastră. Limpezimea zorilor se filtra de pe balcoane şi cornişe în raze de lumină piezişe ce nu ajungeau să mângâie pământul. În cele din urmă, tata s-a oprit dinaintea unei porți mari din lemn sculptat, înnegrită de vreme şi de umezeală. În fața noastră se ridica ceea ce mi s-a părut a fi cadavrul părăsit al unui palat sau un muzeu de ecouri şi de umbre.

— Daniel, ce-ai să vezi astăzi n-ai să poţi povesti nimănui, m-a avertizat tata. Nici prietenului tău Tomas. Nimănui.

Un omuleţ cu trăsături de pasăre răpitoare şi cu o chică argintie ne-a deschis uşa. Privirea lui acvilină s-a oprit asupra mea, impenetrabilă.

— Bună ziua, Isaac. Acesta e fiul meu Daniel, a anunţat tata. În curând va împlini unsprezece ani, iar într-o bună zi se va ocupa de librărie. A ajuns la vârsta potrivită ca să cunoască locul ăsta.

Numitul Isaac ne-a poftit să intrăm cu o uşoară încuviinţare. O penumbră albăstrie învăluia totul, insinuând numai crâmpeie dintr-o scară de marmură şi o galerie de fresce populate cu figuri de îngeri şi de creaturi fabuloase. L-am urmat pe paznic de-a lungul acelui coridor de palat şi am ajuns într-o mare sală circulară unde o adevărată bazilică de neguri zăcea sub o cupolă sfâşiată de fascicule de lumină ce atârnau din înalt. Un labirint de coridoare şi de rafturi ticsite cu cărţi urca de la bază spre vârf, configurând un stup urzit din tuneluri, scări, platforme şi punţi ce lăsau să se ghicească o gigantică bibliotecă de o geometrie imposibilă. M-am uitat la tata, cu gura căscată. El mi-a zâmbit, făcându-mi cu ochiul.

— Daniel, bine ai venit în Cimitirul Cărţilor Uitate.

Presărate pe culoare şi pe platformele bibliotecii se profilau mai multe siluete. Unele dintre ele s-au întors să salute de la distanţă, şi am recunoscut chipurile mai multor colegi de-ai tatei din tagma librarilor de modă veche. În ochii mei de copil de zece ani, acei indivizi apăreau ca o confrerie secretă de alchimişti conspirând fără ştirea lumii. Tata a îngenuncheat lângă mine şi, privindu-mă ţintă în ochi, mi-a vorbit cu glasul şoptit al promisiunilor şi al confidenţelor.

— Locul ăsta e un mister, Daniel, un sanctuar. Fiecare carte, fiecare tom pe care-l vezi are suflet. Sufletul celui care l-a scris şi sufletul celor care l-au citit, l-au trăit şi l-au visat. Ori de câte ori o carte îşi schimbă proprietarul, ori de câte ori privirea alunecă pe paginile ei, spiritul său creşte şi se întăreşte. Cu mulţi ani în urmă, când tatăl meu m-a adus aici pentru prima oară, locul ăsta era deja bătrân. Poate la fel

de bătrân ca oraşul însuşi. Nimeni nu ştie cu siguranță de când există sau cine au fost cei care l-au creat. Am să-ți spun ceea ce tatăl meu mi-a spus mie. Când o bibliotecă dispare, când o librărie îşi închide porțile, când o carte se pierde în uitare, cei care cunoaştem acest loc, paznicii, avem grijă să ajungă aici. În locul acesta, cărțile de care nimeni nu-şi mai aminteşte, cărțile care s-au pierdut în timp trăiesc pentru totdeauna, aşteptând să ajungă într-o bună zi în mâinile unui nou cititor, ale unui nou spirit. În librărie noi le vindem şi le cumpărăm, însă în realitate cărțile nu au stăpân. Fiecare carte pe care o vezi aici a fost cel mai bun prieten al cuiva. Acum nu ne mai au decât pe noi, Daniel. Crezi că vei putea să păstrezi secretul ăsta?

Privirea mea s-a pierdut în imensitatea acelui loc, în lumina lui fermecată. Am încuviințat, iar tata mi-a zâmbit.

— Şi ştii care-i partea cea mai bună? m-a întrebat.

Am tăgăduit în tăcere.

— Există obiceiul ca, atunci când cineva vizitează pentru prima oară locul ăsta, să aleagă o carte, pe oricare ar prefera-o, şi s-o adopte, asigurându-se că nu va dispărea niciodată, că va rămâne vie pentru totdeauna. E o promisiune foarte importantă. Pe toată viața, mi-a explicat tata. Azi e rândul tău.

Vreme de aproape o jumătate de ceas m-am perindat prin meandrele acelui labirint ce mirosea a hârtie veche, a praf şi a magie. Mi-am lăsat mâna să străbată bulevardele unor cotoare expuse, ispitindu-mă să aleg. Am întrezărit, printre titlurile roase de vreme, cuvinte în limbi pe care le recunoşteam şi zeci de altele pe care eram incapabil să le cataloghez. Am străbătut culoare şi galerii în spirală populate cu sute, mii de tomuri ce păreau să ştie mai multe în privința mea decât eu despre ele. În scurt timp, m-a năpădit ideea că în spatele copertelor fiecăreia din acele cărți se deschidea un univers infinit ce trebuia explorat şi că, dincolo de acele ziduri, lumea lăsa viața să treacă în după-amiezi de fotbal şi în seriale de radio, mulțumindu-se cu perspectiva propriului buric şi cam atât. Poate că a fost acest gând, poate că hazardul sau ruda sa ilustră, destinul, însă chiar în clipa

aceea am ştiut că alesesem cartea pe care aveam s-o adopt. Ori poate că ar trebui să spun cartea care avea să mă adopte pe mine. Se desluşea timid la capătul unui raft, legată în piele de culoarea vinului şi susurându-şi titlul în litere aurite ce ardeau în lumina distilată de cupola din înalt. Am înaintat până la ea şi am dezmierdat literele cu buricul degetelor, citind în tăcere.

Umbra vântului
Julián Carax

Nu auzisem niciodată de acest titlu ori de autor, însă prea puțin mi-a păsat. Hotărârea era luată. De ambele părți. Am luat cartea cu cea mai mare grijă şi am răsfoit-o, lăsându-i paginile să fâlfâie. Eliberată din celula ei de pe raft, cartea a exhalat un nor de praf aurit. Satisfăcut de alegere, m-am întors pe urmele paşilor mei prin labirint purtându-mi cartea sub braț, cu un zâmbet întipărit pe buze. Poate că atmosfera vrăjită a locului mă subjugase, însă am avut certitudinea că acea carte stătuse acolo să mă aştepte de ani de zile, probabil dinainte ca eu să mă fi născut.

În după-amiaza aceea, după ce ne-am întors în apartamentul de pe strada Santa Ana, m-am refugiat în camera mea şi am hotărât să citesc primele rânduri ale noului meu prieten. Înainte să-mi dau seama, am fost subjugat în mod iremediabil. Romanul relata povestea unui om aflat în căutarea adevăratului său tată, pe care nu ajunsese să-l cunoască şi de a cărui existență aflase datorită ultimelor cuvinte rostite de mama sa pe patul de moarte. Povestea acelei căutări se transforma într-o odisee fantasmagorică în care protagonistul lupta ca să-şi recupereze o copilărie şi o tinerețe pierdute şi în care, încetul cu încetul, descopeream umbra unei iubiri blestemate a cărei amintire avea să-l urmărească până la capătul zilelor lui. Pe măsură ce avansam, structura povestirii a început să-mi amintească de una din acele păpuşi ruseşti care conțin nenumărate miniaturi ale lor însele. Pas cu pas, narațiunea

se descompunea într-o mie de poveşti, ca şi cum povestirea ar fi pătruns într-o galerie de oglinzi, iar identitatea ei s-ar fi scindat într-o mulţime de reflexe diferite şi, în acelaşi timp, unul singur. Minutele şi orele s-au scurs ca un miraj. Câteva ceasuri mai târziu, prins în mrejele povestirii, abia mi-am dat seama cum clopotele catedralei băteau miezul nopţii, în depărtare. Îngropat în lumina arămie proiectată de veioză, m-am scufundat într-o lume de imagini şi senzaţii cum nu mai cunoscusem nicicând. Personaje ce mi s-au înfăţişat la fel de reale precum aerul pe care-l respiram m-au târât într-un tunel de aventură şi mister din care nu voiam să mai scap. Pagină după pagină, m-am lăsat învăluit de farmecul povestirii şi al lumii ei, până când suflarea dimineţii mi-a dezmierdat fereastra şi ochii mei istoviţi au alunecat peste ultima filă. M-am întins în penumbra albăstrie a zorilor cu cartea pe piept şi am ascultat rumoarea oraşului adormit picurând peste acoperişurile presărate cu purpură. Visul şi oboseala îmi băteau la uşă, însă m-am împotrivit să închin steagul. Nu voiam să pierd vraja poveştii şi nici să spun adio personajelor ei.

O dată l-am auzit pe un client obişnuit al librăriei tatei zicând că puţine lucruri îl marchează pe un cititor atât de mult ca prima carte care îşi deschide cu adevărat drum spre inima lui. Acele prime imagini, ecoul cuvintelor pe care credem că le-am lăsat în urmă ne însoţesc toată viaţa şi clădesc în memoria noastră un palat unde, mai devreme sau mai târziu – indiferent câte cărţi am citi, câte lumi am descoperi, câte am învăţa şi câte am uita –, ne vom întoarce. Pentru mine, aceste pagini fermecate vor fi mereu cele pe care le-am întâlnit pe culoarele din Cimitirul Cărţilor Uitate.

Zile de cenuşă
1945-1949

1

Un secret valorează atât cât valorează cei de care trebuie să-l păzim. Când m-am trezit, primul meu impuls a fost să-l fac părtaş la existenţa Cimitirului Cărţilor Uitate pe cel mai bun prieten al meu. Tomas Aguilar era un coleg de şcoală care îşi dedica timpul liber şi talentul inventării unor maşinării cât se poate de ingenioase, însă de o slabă aplicaţie practică, precum săgeata aerostatică ori titirezul-dinam. Nimeni nu era mai potrivit decât Tomas pentru împărtăşirea acelui secret. Visând cu ochii deschişi, mi-l închipuiam pe prietenul meu Tomas şi pe mine, dotaţi amândoi cu lanterne şi cu busole, gata să dezvăluim tainele acelei catacombe bibliografice. Apoi, amintindu-mi de promisiunea făcută, am hotărât că împrejurările recomandau ceea ce în romanele poliţiste se numea un alt *modus operandi*. La prânz, l-am abordat pe tata ca să-l chestionez în privinţa acelui volum şi a lui Julián Carax, despre care, în entuziasmul meu, îmi închipuiam că se bucurau de celebritate în lumea întreagă. Planul meu era să pun mâna pe toate operele lui şi să le citesc de la cap la coadă în mai puţin de o săptămână. Nu mică mi-a fost surpriza când am descoperit că tata, librar de mare clasă şi bun cunoscător al cataloagelor editoriale, nu auzise niciodată de *Umbra vântului* sau de Julián Carax. Intrigat, tata a cercetat pagina cu datele ediţiei.

— După cât scrie aici, volumul ăsta face parte dintr-o ediţie de două mii cinci sute de exemplare tipărită la Barcelona de Cabestany Editores, în decembrie 1935.

— Ştii editura asta?

— Au închis-o acum doi ani. Dar ediţia originală nu-i asta, ci alta, din noiembrie, din acelaşi an, însă tipărită la Paris… Editura e Galliano & Neuval. Nu-mi spune nimic.

— Atunci, cartea e o traducere? am întrebat, deconcertat.

— Nu menţionează ce-i. Din ce se vede aici, textul e original.

— O carte în spaniolă, editată mai întâi în Franţa?

— N-o fi prima oară, cu vremurile astea, a argumentat tata. Eventual Barcelo ne poate ajuta…

Gustavo Barcelo era un vechi coleg al tatei, proprietar al unei librării cavernoase de pe strada Fernando, aflată în fruntea tagmei librarilor de modă veche. Trăia de-a pururi ataşat de o pipă stinsă ce emana efluvii de piață persană şi se descria pe sine ca fiind ultimul romantic. Barcelo susținea că în genealogia sa exista o înrudire îndepărtată cu lordul Byron, în pofida faptului că el era de fel din localitatea Caldas de Montbuy. Probabil în intenția de a evidenția această conexiune, Barcelo se îmbrăca în mod invariabil asemenea unui dandy din veacul al XIX-lea, etalând fular, pantofi de lac alb şi un monoclu fără dioptrii pe care, potrivit gurilor rele, nu şi-l scotea nici în intimitatea closetului. În realitate, înrudirea cea mai semnificativă pentru averea sa era aceea cu propriul genitor, un industriaş ce se îmbogățise prin mijloace mai mult sau mai puțin obscure la sfârşitul secolului al XIX-lea. După câte mi-a explicat tata, Gustavo Barcelo era, literalmente, plin de bani, iar treaba cu librăria era mai mult o pasiune decât o afacere. Iubea cărțile fără rezerve şi, cu toate că nega acest lucru cu hotărâre, dacă cineva îi intra în librărie şi se îndrăgostea de un exemplar al cărui preț nu şi-l putea permite, îl scădea atât cât era necesar sau chiar îl dăruia, dacă estima că respectivul cumpărător era un cititor de mare clasă şi nu un diletant fluşturatic. Pe lângă aceste însuşiri, Barcelo poseda o memorie de elefant şi o pedanterie cu nimic mai prejos decât purtările şi sonoritatea glasului, însă dacă cineva se pricepea la cărți ciudate, el era acela. În acea după-amiază, după ce a închis prăvălia, tata a sugerat să ne îndreptăm spre cafeneaua Els Quatre Gats de pe strada Montsio, unde Barcelo şi fârtații lui țineau un cenaclu bibliofil despre poeți blestemați, limbi moarte şi capodopere lăsate în seama moliilor.

Els Quatre Gats se afla la o azvârlitură de băț de casă şi era unul din colțişoarele mele preferate din toată Barcelona. Acolo se cunoscuseră părinții mei în '32, iar eu atribuiam parțial biletul meu de dus în viață farmecului acelei vechi cafenele. Dragoni din piatră străjuiau fațada țintuită într-o

răspântie de umbre, iar felinarele ei cu gaz îngheţau timpul şi amintirile. Înăuntru, oamenii se contopeau cu ecourile altor epoci. Contabili, visători şi ucenici de geniu stăteau la masă cu mirajele unor Pablo Picasso, Isaac Albeniz, Federico Garcia Lorca ori Salvador Dali. Acolo, orice coate-goale se putea simţi, pentru câteva momente, o figură istorică, la preţul unei cafele cu lapte.

— Ia te uită, Sempere, a proclamat Barcelo când l-a văzut intrând pe tata. Cărui fapt datorăm cinstea?

— Cinstea i-o datoraţi dumneavoastră, don Gustavo, fiului meu Daniel, care tocmai a făcut o descoperire.

— Atunci luaţi loc lângă noi, căci aceste efemeride trebuie să le celebrăm, a proclamat Barcelo.

— Efemeride? i-am şoptit tatei.

— Barcelo se exprimă numai în proparoxitone, mi-a răspuns tata în şoaptă. Tu nu spune nimic, fiindcă îşi ia nasul la purtare.

Cenacliştii ne-au făcut loc în cercul lor şi Barcelo, căruia îi plăcea să se arate strălucitor în public, a stăruit să ne invite.

— Ce vârstă are ţângăul? s-a interesat Barcelo, privindu-mă chiorâş.

— Aproape unşpe ani, am declarat eu.

Barcelo mi-a zâmbit, ghiduş.

— Adică zece. Nu-ţi pune ani în plus, gâzuliţă, că are să ţi-i pună viaţa.

Mai mulţi cenaclişti şi-au murmurat asentimentul. Barcelo i-a făcut semn unui ospătar ce arăta de parcă tocmai urma să fie declarat monument istoric să se apropie să ia comanda.

— Un coniac pentru amicul meu Sempere, din acela bun, iar pentru vlăstar un lapte bătut, că are de crescut. A, şi aduceţi câteva feliuţe de şuncă, dar să nu fie ca acelea de mai înainte, da, că pentru cauciuc există firma Pirelli, a răcnit librarul.

Ospătarul a încuviinţat şi a plecat, târându-şi picioarele şi sufletul.

— Ce v-am spus eu? a comentat librarul. Cum să se găsească de lucru? Dacă în ţara asta oamenii nu se

pensionează nici după ce mor... Uitați-vă la Cid. Într-adevăr, nu există nicio soluție.

Barcelo şi-a savurat pipa stinsă, privirea lui de acvilă scrutând cu interes cartea pe care eu o țineam în mână. În pofida înfățişării lui de comic de bâlci şi a vorbăriei lungi, Barcelo putea adulmeca o pradă bună aşa cum lupul adulmecă sângele.

— Să vedem, a zis Barcelo, prefăcându-se dezinteresat. Ce-mi aduceți domniile voastre?

Am aruncat o privire spre tata. El a încuviințat. Fără alt preambul, i-am întins cartea lui Barcelo. Librarul a luat-o cu o mână expertă. Degetele lui de pianist au explorat grabnic textura, consistența şi starea. Arborându-şi zâmbetul florentin, Barcelo a localizat pagina cu date tehnice şi a inspectat-o cu atenția unui polițist vreme de un minut. Ceilalți îl observau în tăcere, ca şi cum ar fi aşteptat un miracol sau permisiunea de a respira din nou.

— Carax. Interesant, a murmurat pe un ton impenetrabil.

Am întins din nou mâna, ca să-mi recuperez cartea. Barcelo şi-a arcuit sprâncenele, însă mi-a înapoiat-o cu un zâmbet glacial.

— Unde ai găsit-o, puştiulică?

— E secret, am replicat, ştiind că tata zâmbea probabil în sinea lui.

Barcelo s-a încruntat şi şi-a îndreptat privirea spre tata.

— Amice Sempere, fiindcă e vorba de dumneata, pentru toată stima ce-ți port şi în numele îndelungatei şi profundei prietenii ce ne leagă ca pe nişte frați, s-o lăsăm la patruzeci de *duros* şi să nu mai vorbim.

— Asta va trebui s-o discuți cu fiul meu, a spus tata. Cartea e a lui.

Barcelo mi-a oferit un zâmbet lupesc.

— Ce zici, tinere? Patruzeci de *duros* nu-i rău la prima vânzare... Sempere, băiatul ăsta al dumitale va face carieră în afacerea asta.

Cenacliştii au râs la poanta lui. Barcelo m-a privit satisfăcut, scoțându-şi portofelul de piele. A numărat cei patruzeci de *duros,* care pe atunci însemnau o avere, şi mi i-a

întins. Eu m-am mărginit să refuz în tăcere. Barcelo s-a încruntat.

— Vezi că lăcomia e un păcat mortal, nu? a zis. Hai, şaizeci de *duros* şi îți deschizi un carnet de economii, că doar la vârsta ta trebuie să te gândeşti la viitor.

Am refuzat din nou. Barcelo i-a aruncat tatei o privire mânioasă prin monoclul său.

— Nu te uita la mine, a zis tata. Eu am venit aici numai ca însoțitor.

Barcelo a oftat şi m-a cercetat pe îndelete.

— Să vedem, flăcăule, tu ce anume doreşti?

— Ce doresc e să aflu cine este Julián Carax şi unde pot găsi alte cărți pe care le-a scris.

Barcelo a râs pe înfundate şi a vârât la loc portofelul, reconsiderându-şi adversarul.

— Ia te uită, un academician. Sempere, dar ce-i dai dumneata de mâncare acestui țânc? a glumit el.

Librarul s-a aplecat spre mine cu un gest confidențial şi, o clipă, mi s-a părut că întrezăresc în privirea lui un respect care nu fusese acolo cu câteva momente în urmă.

— Vom face o înțelegere, mi-a zis el. Mâine, duminică, după-amiaza, treci pe la Biblioteca Ateneului şi întrebi de mine. Tu aduci cartea pentru ca eu s-o pot examina cum trebuie, iar eu îți povestesc ce ştiu despre Julián Carax. *Quid pro quo.*

— *Quid pro* ce?

— Latină, puştiule. Nu există limbi moarte, ci numai creiere în letargie. Parafrazând, înseamnă că nu există *duros* de patru pesete, dar că mi-ai plăcut şi am să-ți fac o favoare.

Bărbatul acela distila o oratorie în măsură să anihileze muştele în zbor, însă am bănuit că, dacă voiam să aflu ceva despre Julián Carax, mai convenabil ar fi fost să rămân în termeni buni cu el. I-am zâmbit cu beatitudine, arătându-mi plăcerea produsă de latinăraia şi vorbăria lui.

— Nu uita, mâine, la Ateneu, a rostit solemn librarul. Dar adu cartea, sau adio înțelegere.

— De acord.

Conversația s-a risipit încetişor în murmurul celorlalți

cenacliști, alunecând spre niște documente găsite în pivnițele de la Escorial care sugerau posibilitatea ca don Miguel de Cervantes să nu fi fost altceva decât pseudonimul literar al unei muieri toledane păroase. Barcelo, absent, nu a participat la bizantina dezbatere și s-a mărginit să mă observe din spatele monoclului cu un zâmbet voalat. Sau poate că privea doar cartea pe care o țineam în mână.

2

În duminica aceea, norii alunecaseră din cer şi străzile zăceau scufundate sub o lagună de ceaţă deasă şi arzătoare care făcea să asude termometrele de pe pereţi. La jumătatea după-amiezii, când să tot fi fost vreo treizeci de grade, am pornit-o spre strada Canuda pentru a mă întâlni cu Barcelo la Ateneu, cu cartea mea sub braţ şi cu un văl de sudoare pe frunte. Ateneul era – şi mai este – unul dintre multele colţuri ale Barcelonei unde secolul al XIX-lea încă nu-şi primise vestea pensionării. Scara de piatră urca dintr-o curte interioară de palat până la o reţea fantomatică de galerii şi săli de lectură unde invenţii precum telefonul, aglomeraţia sau ceasul de mână erau anacronisme futuriste. Portarul, ori poate că era doar o statuie în uniformă, abia dacă a clipit la sosirea mea. M-am strecurat până la primul etaj, binecuvântând paletele unui ventilator care susura printre cititorii adormiţi, topindu-se ca nişte cubuleţe de gheaţă peste cărţile şi ziarele lor.

Silueta lui don Gustavo Barcelo se contura lângă ferestrele unei galerii ce dădea spre grădina interioară a edificiului. În ciuda atmosferei aproape tropicale, librarul purta hainele sale obişnuite de ţafandache, iar monoclul îi lucea în semiîntuneric precum o monedă pe fundul unei fântâni. Lângă el am desluşit o siluetă înveşmântată într-o rochie de alpaca albă, care mi s-a părut a fi un înger sculptat în ceţuri. La ecoul paşilor mei, Barcelo şi-a întors privirea şi mi-a făcut semn să mă apropii.

— Daniel, nu-i aşa? a întrebat librarul. Ai adus cartea?

Am încuviinţat de două ori şi am acceptat scaunul pe care Barcelo mi-l oferea lângă el şi misterioasa lui însoţitoare. Preţ de câteva minute, librarul s-a mărginit să zâmbească placid, străin de prezenţa mea. În scurt timp, mi-am pierdut orice speranţă că avea să mă prezinte acelei doamne în alb, cine-o fi fost ea. Barcelo se comporta de parcă ea nu se afla acolo şi niciunul din noi n-o putea vedea. M-am uitat spre ea cu coada ochiului, temându-mă să-i întâlnesc privirea, care

rămăsese pierdută spre nicăieri. Chipul şi braţele îi vădeau pielea palidă, aproape translucidă. Avea trăsături ascuţite, desenate în contururi ferme, sub un păr negru ce strălucea ca o piatră umedă. Am socotit că avea vreo douăzeci de ani cel mult, însă ceva din atitudinea ei şi din felul în care sufletul părea să-i cadă la picioare, ca ramurile unei sălcii, m-a făcut să mă gândesc că nu avea vârstă. Părea ţintuită în starea aceea de perpetuă tinereţe rezervată manechinelor din vitrinele magazinelor de lux. Încercam să-i ghicesc pulsul sub pielea gâtului de lebădă, când am băgat de seamă că Barcelo mă fixa.

— Aşadar, ai de gând să-mi spui unde ai găsit cartea asta? m-a întrebat.

— Aş face-o, însă i-am promis tatei că am să păstrez secretul, am răspuns.

— Înţeleg. Sempere şi misterele lui, a zis Barcelo. Îmi închipui eu cam pe unde. Mare baftă ai avut, băiete. Asta numesc eu să găseşti acul în carul cu fân. Ia să vedem, îmi dai voie să mă uit la ea?

I-am întins cartea, iar Barcelo a luat-o în mâini cu infinită delicateţe.

— Ai citit-o, presupun.

— Da, domnule.

— Te invidiez. Dintotdeauna mi s-a părut că momentul cel mai potrivit ca să-l citeşti pe Carax e atunci când încă ai inima tânără şi mintea limpede. Ştiai că ăsta a fost ultimul roman pe care l-a scris?

Am tăgăduit în tăcere.

— Ştii câte exemplare ca acesta sunt pe piaţă, Daniel?

— Câteva mii, bănuiesc.

— Niciunul, a precizat Barcelo. În afară de al tău. Restul au fost arse.

— Arse?

Barcelo s-a mărginit să-mi ofere zâmbetul lui ermetic, parcurgând filele cărţii şi mângâind hârtia ca şi cum ar fi fost o mătase unică în univers. Doamna în alb s-a întors încet. Buzele ei au schiţat un surâs timid şi tremurător. Ochii săi clipeau în gol, pupile albe ca de marmură. Am înghiţit în sec.

Era oarbă.

— N-o cunoşti pe nepoata mea Clara, nu-i aşa? a întrebat Barcelo.

M-am limitat să tăgăduiesc, incapabil să-mi desprind privirea de la acea creatură cu tenul de păpuşă din porțelan şi cu ochi albi, cei mai trişti ochi pe care i-am văzut vreodată.

— În realitate, experta în Julián Carax este Clara, de aceea am adus-o, a spus Barcelo. Ba chiar, dacă stau şi mă gândesc bine, cred, cu îngăduința voastră, că eu am să mă retrag în altă sală să inspectez volumul acesta, în timp ce voi vorbiți de ale voastre. De acord?

L-am privit, uluit. Librarul, pirat bătrân şi străin de reținerile mele, s-a mărginit să mă bată uşor pe umăr şi a plecat cu cartea mea sub braț.

— L-ai impresionat, ştii? a zis vocea din spatele meu.

M-am întors spre a descoperi surâsul uşor al nepoatei librarului, bâjbâind în gol. Avea glasul de cristal, transparent şi atât de fragil, încât mi s-a părut că vorbele ei aveau să se spargă dacă o întrerupeam la jumătatea frazei.

— Unchiul meu mi-a zis că ți-a oferit o sumă frumoasă pentru cartea lui Carax, dar că tu l-ai refuzat, a adăugat Clara. Ți-ai câştigat respectul lui.

— Oricine ar zice-o, am suspinat eu.

Am observat cum Clara, atunci când zâmbea, îşi înclina capul într-o parte şi cum degetele ei se jucau cu un inel care părea o ghirlandă de safire.

— Câți ani ai? a întrebat ea.

— Aproape unsprezece, am răspuns. Dar dumneavoastră?

Clara a râs dinaintea insolentei mele inocențe.

— Aproape de două ori pe-atât, însă nu-i totuşi cazul să-mi spui „dumneavoastră”.

— Păreți mai tânără, am remarcat eu, intuind că asta putea fi o bună ieşire pentru indiscreția mea.

— Atunci o să am încredere în tine, fiindcă eu nu ştiu cum arăt, a replicat ea, fără să-şi abandoneze zâmbetul parțial. Dar, dacă îți par mai tânără, cu atât mai mult trebuie să mă tutuieşti.

— Cum spuneți dumneavoastră, domnişoară Clara.

Am observat pe îndelete mâinile ei deschise ca nişte aripi în poală, talia fragilă insinuându-se sub cutele de alpaca, desenul umerilor, extrema paloare a gâtului şi linia buzelor, pe care aş fi dorit să o mângâi cu vârful degetelor. Niciodată până atunci nu avusesem prilejul să observ o femeie de atât de aproape şi cu atâta precizie, fără să mă tem că-i voi întâlni privirea.

— La ce te uiți? a întrebat Clara, nu fără o anumită malițiozitate.

— Unchiul dumneavoastră spune că sunteți expertă în Julián Carax, am improvizat eu, cu gura uscată.

— Unchiul meu ar fi în stare să spună orice ca să-şi petreacă o bucată de vreme singur cu o carte care îl fascinează, a zis Clara. Însă tu trebuie să te întrebi cum cineva care este orb poate fi expert în materie de cărți, dacă nu le poate citi.

— Adevărul e că nu mi-a trecut prin minte.

— Pentru aproape unsprezece ani, nu minți prea rău. Ai grijă, sau vei sfârşi ca unchiul meu.

Temându-mă să n-o dau în bară pentru a nu ştiu câta oară, m-am mărginit să rămân aşezat, în tăcere, contemplând-o prostit.

— Haide, apropie-te, a zis ea.

— Poftim?

— Apropie-te fără teamă. N-am să te mănânc.

M-am ridicat de pe scaun şi m-am îndreptat spre locul unde era aşezată Clara. Nepoata librarului şi-a ridicat mâna dreaptă, căutându-mă pe ghicite. Fără să-mi dau seama prea bine cum trebuia să procedez, am făcut la fel şi i-am întins mâna mea. A luat-o în mâna ei stângă şi mi-a oferit în tăcere dreapta ei. Am înțeles instinctiv ce îmi cerea să fac şi i-am călăuzit-o până la chipul meu. Atingerea ei era fermă şi delicată în acelaşi timp. Degetele ei mi-au parcurs obrajii şi pomeții. Am rămas nemişcat, aproape fără să cutez a respira, în timp ce Clara îmi citea trăsăturile cu mâinile. În timp ce făcea asta, zâmbea ca pentru sine şi am putut să bag de seamă că buzele i se întredeschideau, parcă murmurând în tăcere. I-am simțit mâinile străbătându-mi lin fruntea, părul

şi pleoapele. S-a oprit asupra buzelor, conturându-le în tăcere cu arătătorul şi cu inelarul. Degetele îi miroseau a scorţişoară. Am înghiţit în sec, simţind cum pulsul meu o lua la sănătoasa şi mulţumind divinei providenţe că nu existau martori oculari care să asiste la arderea ruşinată a feţei mele, care ar fi fost îndeajuns pentru a aprinde o havană de la o palmă distanţă.

3

În după-amiaza aceea cu ceață și burniță, Clara Barcelo mi-a furat inima, răsuflarea și somnul. La adăpostul luminii fermecate din Ateneu, mâinile ei au scris pe pielea mea un blestem ce avea să mă urmărească peste ani. Pe când o contemplam vrăjit, nepoata librarului mi-a explicat povestea ei și felul cum dăduse, tot din întâmplare, peste paginile lui Julián Carax. Accidentul avusese loc într-un sat din Provența. Tatăl ei, un avocat de prestigiu care lucra pentru cabinetul președintelui Companys, avusese clarviziunea de a-și trimite fiica și soția să locuiască, împreună cu sora lui, de cealaltă parte a frontierei, la începutul războiului civil. Unii erau de părere că asta era o exagerare, că la Barcelona nu avea să se întâmple nimic și că în Spania, leagăn și culme a civilizației creștine, barbaria îi viza doar pe anarhiști, iar aceștia, cu bicicletele și ciorapii lor peticiți, n-aveau cum să ajungă prea departe. Popoarele nu se privesc niciodată în oglindă, spunea mereu tatăl Clarei, și cu atât mai puțin cu un război în gând. Avocatul era un bun interpret al istoriei și știa că viitorul se citea cu o mai mare limpezime pe străzi, în fabrici și prin cartiere, decât în ziarele de dimineață. Vreme de mai multe luni le scrisese în fiecare săptămână. La început o făcea din biroul de pe strada Diputacion, apoi fără adresa expeditorului și, în cele din urmă, pe furiș, dintr-o celulă din castelul Montjuic, unde, ca pe mulți alții, nimeni nu l-a văzut intrând și de unde n-a mai ieșit niciodată.

Mama Clarei citea scrisorile cu voce tare, ascunzându-și neîndemânatic plânsul și sărind peste paragrafele pe care fiica lor le intuia fără să mai fie nevoie să le citească. Mai târziu, la miezul nopții, Clara își convingea verișoara, pe Claudette, să-i recitească scrisorile tatălui ei în întregime. Așa citea Clara, cu ochi de împrumut. Nimeni n-a văzut-o vreodată vărsând o lacrimă, nici atunci când n-au mai primit corespondența de la avocat, nici atunci când veștile despre război le-au făcut să se gândească la ce era mai rău.

— Tata ştia de la bun început ce urma să se întâmple, mi-a explicat Clara. A rămas alături de prieteni fiindcă credea că asta era obligația lui. L-a ucis loialitatea față de nişte oameni care, atunci când le-a venit mai bine, l-au trădat. Să n-ai încredere în nimeni niciodată, Daniel, mai ales în oamenii pe care îi admiri. Ăştia sunt cei care te vor înjunghia cel mai năprasnic.

Clara rostea aceste cuvinte cu o duritate ce părea făurită în ani întregi de taină şi de umbră. M-am pierdut în privirea ei de porțelan, ochi fără lacrimi şi înşelăciuni, ascultând-o cum vorbea despre lucruri pe care pe atunci nu le înțelegeam. Clara descria persoane, locuri şi obiecte pe care nu le văzuse niciodată cu propriii săi ochi, cu meticulozitatea şi precizia unui maestru din şcoala flamandă. Idiomul ei erau texturile şi ecourile, culoarea vocilor, ritmul paşilor. Mi-a explicat cum, în anii de exil în Franța, ea şi verişoara ei Claudette avuseseră parte de un tutore şi profesor particular, un bețivan de vreo cincizeci şi ceva de ani cu aere de literat, care se lăuda că putea recita *Eneida* lui Virgiliu în limba latină fără accent şi pe care îl porecliseră Monsieur Roquefort în virtutea aromei aparte pe care o răspândea în pofida băilor romane de colonie şi parfum cu care îşi îngrijea pantagruelica persoană. Monsieur Roquefort, în ciuda remarcabilelor sale însuşiri (dintre care se detaşa o fermă şi militantă convingere că un cârnat şi, mai cu seamă, porțiile de tobă pe care Clara şi mama ei le primeau de la rudele din Spania erau leacuri făcătoare de minuni pentru circulație şi pentru durerea provocată de gută), era un bărbat cu gusturi rafinate. De tânăr călătorea la Paris o dată pe lună ca să-şi îmbogățească patrimoniul cultural cu ultimele noutăți literare, să viziteze muzee şi, se zvonea, să petreacă o noapte nelucrătoare în brațele unei tinere nimfe pe care o botezase madame Bovary, cu toate că se numea Hortense şi avea o oarecare propensiune spre părul facial. În excursiile sale culturale, Monsieur Roquefort obişnuia să frecventeze o tarabă de cărți uzate situată în fața la Notre Dame şi chiar acolo, din întâmplare, într-o după-amiază a anului 1939, a dat peste romanul unui autor necunoscut, un anume Julián

Carax. Mereu deschis la noutăți, Monsieur Roquefort a achiziționat cartea, în primul rând fiindcă titlul i se părea sugestiv, iar el avusese dintotdeauna obiceiul de a citi ceva uşor în tren, la întoarcere. Romanul se intitula *Casa roşie,* iar pe contracopertă era o imagine nedesluşită a autorului, poate o fotografie sau o schiță în cărbune. Potrivit textului biografic, Julián Carax era un tânăr de douăzeci şi şapte de ani ce se născuse o dată cu secolul la Barcelona, iar acum trăia la Paris, scria în limba franceză şi profesa ca pianist de noapte într-un local de moravuri uşoare. Textul de pe supracopertă, pompos şi cariat, după gustul epocii, proclama pe un ton prusac cum că aceea era prima operă a unei valori uluitoare, un talent proteic şi ilustru, promisiune de viitor pentru literele europene, fără asemuire în lumea celor vii. În orice caz, rezumatul oferit în continuare lăsa să se înțeleagă că povestea conținea elemente vag sinistre şi de tonalitate foiletonistică, ceea ce, în ochii lui Monsieur Roquefort, constituia întotdeauna un punct favorabil, întrucât lui, după clasici, cel mai mult îi plăceau intrigile cu crime şi alcovuri.

Casa roşie relata viața chinuită a unui individ misterios care spărgea magazine de jucării şi muzee pentru a fura păpuşi şi marionete, cărora ulterior le scotea ochii, şi le ducea în sălaşul lui, o fantomatică seră abandonată de pe malurile Senei. Într-o noapte, când dădea buzna într-o clădire somptuoasă de pe bulevardul Foix pentru a decima colecția particulară de păpuşi a unui magnat îmbogățit prin tertipuri tulburi pe vremea revoluției industriale, fiica acestuia, o domnişoară din lumea bună pariziană, foarte citită şi fină fiind, se îndrăgostea de hoț. Pe măsură ce avansa întortocheata poveste de amor, împânzită de incidente zbuciumate şi de episoade în semiîntuneric, eroina desluşea misterul ce-l determina pe enigmaticul protagonist, care nu-şi dezvăluia niciodată numele, să orbească păpuşile, descoperea o taină îngrozitoare despre propriul ei tată şi despre colecția lui de figurine din porțelan şi se afunda inevitabil într-un final de tragedie gotică.

Monsieur Roquefort, care era un alergător de cursă lungă

în disputele literare şi se mândrea că poseda o bogată colecție de scrisori semnate de toți editorii din Paris ce respingeau volumele de versuri şi de proză pe care el le trimitea neîncetat, a identificat editura care publicase romanul ca fiind o casă de doi bani, cunoscută, eventual, pentru tomurile sale culinare, de croitorie şi de alte arte casnice. Proprietarul tarabei de cărți uzate i-a povestit că romanul abia apăruse şi că izbutise să smulgă două recenzii în două ziare din provincie, pe aceeaşi pagină cu anunțurile mortuare. Pe scurt, criticii îşi vărsaseră tot năduful şi îi recomandaseră începătorului Carax să nu-şi părăsească slujba de pianist, întrucât în literatură era limpede că nu avea să nimerească nota. Monsieur Roquefort, căruia i se înmuia inima şi buzunarul dinaintea cauzelor pierdute, s-a decis să investească o jumătate de franc şi a luat cu el romanul numitului Carax, împreună cu o ediție aleasă a marelui maestru, al cărui moştenitor se simțea, la drept vorbind, Gustave Flaubert.

Trenul spre Lyon era ticsit, iar Monsieur Roquefort nu avu încotro şi trebui să-şi împartă cabina de clasa a doua cu două călugărițe care, de cum lăsară în urmă gara Austerlitz, nu încetară să-i arunce priviri reprobatoare, boscorodind în şoaptă. Supus unor asemenea stăruitoare căutături, maestrul optă pentru a-şi scoate romanul din servietă şi a se ascunde îndărătul paginilor acestuia. Nu mică îi fu mirarea când, după sute de kilometri, descoperi că uitase de măicuțe, de tot acel du-te-vino din tren şi de peisajul care se scurgea ca un coşmar al fraților Lumiere dincolo de geamurile trenului. Citi toată noaptea, străin de sforăiturile călugărițelor şi de gările fugare prin ceață. Întorcând ultima pagină când se arătau zorii, Monsieur Roquefort descoperi că avea lacrimi în ochi şi inima cotropită de invidie şi de uimire.

Chiar în acea luni, Monsieur Roquefort sună la editura din Paris pentru a solicita informații despre Julián Carax. După multe insistențe, o telefonistă cu glas astmatic şi dispoziție virulentă îi răspunse că domnul Carax nu avea o adresă

cunoscută, că, în orice caz, nu era în relații cu editura în chestiune şi că din romanul *Casa roşie* se vânduseră, începând din ziua publicării, exact şaptezeci şi şapte de exemplare, probabil achiziționate în majoritate de domnişoarele cu virtutea uşoară şi de alți obişnuiți ai localului unde autorul înşira nocturne şi poloneze pentru câțiva bănuți. Restul exemplarelor fuseseră returnate şi transformate în pastă de hârtie pentru tipărirea de liturghiere, formulare de amenzi şi bilete de loterie. Soarta mizeră a misteriosului autor sfârşi prin a cuceri simpatia lui Monsieur Roquefort. De-a lungul următorilor zece ani, în fiecare vizită a sa la Paris, străbătea anticariatele în căutarea altor opere ale lui Julián Carax. Nu găsi niciuna, niciodată. Mai nimeni nu auzise de autor, iar celor cărora numele parcă le spunea ceva ştiau prea puțin. Unii afirmau că mai publicase câteva cărți, întotdeauna la edituri neînsemnate şi în tiraje derizorii. Aceste cărți, dacă într-adevăr existau, erau cu neputință de găsit. Un librar afirmă o dată că avusese în mână un exemplar din romanul lui Julián Carax intitulat *Hoțul de catedrale,* însă de atunci trecuse ceva vreme şi nu era cu totul sigur. La finele anului 1935, îi parveniră veşti cum că un roman al lui Julián Carax, *Umbra vântului,* fusese publicat la o mică editură din Paris. Scrise la editură pentru a achiziționa mai multe exemplare. Nu primi niciun răspuns. În anul următor, în primăvara lui '36, vechiul său prieten de la taraba de cărți de pe malul Senei îl întrebă dacă îl mai interesa Carax. Monsieur Roquefort afirmă că el nu închina niciodată steagul. Era deja o chestiune de încăpățânare: dacă lumea se străduia să-l îngroape în uitare pe Carax, el n-avea niciun chef să înghită găluşca. Prietenul său îi povesti cum, cu câteva săptămâni în urmă, circulase un zvon în privința lui Carax. Se părea că, în sfârşit, soarta lui se schimbase. Urma să ia în căsătorie o doamnă cu o poziție bună şi publicase, după mai mulți ani de tăcere, un nou roman care, pentru prima oară, primise o recenzie favorabilă în *Le Monde.* Însă tocmai când părea că începuse să bată un vânt prielnic, îi explică librarul, Carax se pomenise implicat într-un duel în cimitirul Pere Lachaise. Amănuntele acestor evenimente nu

erau limpezi. Ceea ce se ştia era că duelul avusese loc în zorii zilei când Carax trebuia să se căsătorească şi că mirele nu se prezentase la biserică.

Existau opinii pentru toate gusturile: unii îl dădeau mort în acel duel, iar cadavrul abandonat într-o groapă comună; alții, mai optimişti, preferau să creadă că, implicat în vreo afacere tulbure, Carax fusese nevoit să-şi părăsească mireasa la altar şi să fugă din Paris pentru a se întoarce la Barcelona. Mormântul fără nume nu a fost găsit niciodată, iar la puțină vreme circulase altă versiune: urmărit de ghinion, Julián Carax murise în oraşul său natal, în cea mai crâncenă mizerie. Fetele de la bordelul unde cânta la pian făcuseră o chetă pentru a-i plăti o îngropăciune cumsecade. Când sosi momentul plății, cadavrul fusese deja înmormântat într-o groapă comună, lângă trupurile unor cerşetori şi ale unor oameni fără nume care apăreau plutind în port sau mureau de frig pe treptele de la metrou.

Fie şi numai ca să nu se dea bătut, Monsieur Roquefort nu-l uită pe Carax. Unsprezece ani după ce descoperise *Casa roşie,* hotărî să le împrumute romanul celor două eleve ale sale, cu speranța că, poate, acea stranie carte avea să le însuflețească a dobândi obişnuința lecturii. Clara şi Claudette erau pe atunci două fete de cincisprezece ani, cu vinele clocotind de hormoni şi cu lumea făcându-le cu ochiul de la ferestrele sălii de studiu. În ciuda strădaniilor tutorelui, până atunci se dovediseră imune la farmecul clasicilor, la fabulele lui Esop ori la versurile nemuritoare ale lui Dante Alighieri. Temându-se să nu i se rezilieze contractul în clipa când mama Clarei avea să descopere că travaliul său docent forma două analfabete cu capul plin de păsărele, Monsieur Roquefort optă pentru a le strecura romanul lui Carax, sub pretextul că era o poveste de dragoste din acelea care te făceau să plângi în hohote, ceea ce era pe jumătate adevărat.

4

— Niciodată nu mă simţisem răpită, sedusă şi învăluită de o poveste de dragoste cum era cea din cartea aceea, îmi zise Clara. Până atunci, pentru mine, lecturile erau o obligaţie, un soi de amendă plătită învăţătorilor şi tutorilor, fără să ştiu prea bine pentru ce. Nu cunoşteam plăcerea de a citi, de a explora porţi ce ţi se deschid în suflet, de a te lăsa în voia imaginaţiei, frumuseţii şi misterului ficţiunii şi limbajului. Pentru mine, toate acestea s-au născut o dată cu romanul acela. Ai sărutat vreodată o fată, Daniel?

Cerebelul mi se înfundă în gâtlej, iar saliva mi se preschimbă în rumeguş.

— Bine, eşti încă foarte tânăr. Însă este chiar aceeaşi senzaţie, scânteia aceea a primei dăţi, care nu se uită. Aceasta e o lume de umbre, Daniel, iar magia e un lucru rar. Cartea aceea m-a învăţat că cititul mă putea face să trăiesc tot mai intens, că îmi putea înapoia vederea pe care o pierdusem. Numai pentru asta, cartea aceea de care nu-i păsa nimănui mi-a schimbat viaţa.

Rămăsesem năucit, la bunul plac al acelei creaturi, la ale cărei cuvinte şi farmece nu aveam nici cum şi nici chef să mă împotrivesc. Mi-am dorit ca vorbele ei să nu se mai termine, ca glasul ei să mă învăluie pentru totdeauna şi ca unchiul ei să nu se întoarcă vreodată spre a sfărâma acea clipă ce îmi aparţinea numai mie.

— Ani în şir am căutat alte cărţi de Julián Carax, continuă Clara. Întrebam în biblioteci, în librării, în şcoli... Mereu zadarnic. Nimeni nu auzise de el sau de cărţile lui. Nu puteam pricepe. Mai târziu, la urechile lui Monsieur Roquefort a ajuns o poveste despre un individ care tot colinda prin librării şi biblioteci în căutarea unor cărţi de Julián Carax şi care, dacă le găsea, le cumpăra, le fura sau le obţinea prin orice mijloace; apoi, imediat, le arunca pe foc. Nimeni nu ştia cine era, nici de ce făcea asta. Încă un mister de adăugat la enigma lui Carax. Cu timpul, mama a hotărât că trebuie să ne întoarcem în Spania. Era bolnavă, iar

căminul, lumea ei fusese dintotdeauna Barcelona. În taină, eu nutream speranța că voi putea afla ceva despre Carax aici, fiindcă, la urma urmei, Barcelona fusese oraşul unde se născuse şi unde dispăruse pentru totdeauna la începutul războiului. N-am găsit altceva decât piste moarte, şi asta bizuindu-mă pe ajutorul unchiului meu. Mama, în propria ei căutare, a pățit acelaşi lucru. Barcelona pe care a găsit-o la întoarcere nu mai era cea pe care o lăsase în urmă. S-a pomenit cu un oraş al cețurilor, unde tata nu mai trăia, dar care era în continuare vrăjit de amintirea şi de memoria lui în fiecare colțişor. Ca şi cum acea dezolare nu i-ar fi fost de-ajuns, a angajat un individ care să cerceteze ce se alesese de tata. După mai multe luni de investigații, tot ceea ce a izbutit să recupereze investigatorul a fost un ceas de mână spart şi numele bărbatului care îl ucisese pe tata în şanțurile castelului Montjuic. Se numea Fumero, Javier Fumero. Ni s-a spus că acest individ – şi nu era singurul – începuse ca pistolar în slujba FAI-ului şi flirtase cu anarhiştii, comuniştii şi fasciştii, înşelându-i pe toți, vânzându-şi serviciile cui oferea mai mult şi că, după căderea Barcelonei, trecuse de partea învingătorilor şi intrase în corpul de poliție. Azi e un inspector faimos şi decorat. De tata nu-şi aminteşte nimeni. După cum îți poți închipui, mama s-a stins în câteva luni. Medicii au spus că era inima, iar eu cred că, măcar de data asta, au nimerit-o. La moartea mamei m-am dus să locuiesc cu unchiul meu Gustavo, care era singura rudă ce îi rămăsese mamei în Barcelona. Eu îl adoram, fiindcă mereu îmi aducea cărți când venea în vizită. El a fost singura mea familie şi cel mai bun prieten al meu în toți aceşti ani. Cu toate că îl vezi aşa, un pic arogant, în realitate are un suflet de aur. În fiecare noapte, negreşit, chiar dacă pică de somn, îmi citeşte o bucată de vreme.

— Dacă doriți, aş putea să citesc eu pentru dumneavoastră, am spus cu solicitudine, căindu-mă numaidecât pentru cutezanța mea, încredințat că, pentru Clara, compania mea nu putea reprezenta decât un deranj, dacă nu chiar o glumă.

— Mulțumesc, Daniel, răspunse ea. Aş fi încântată.

— Când veți dori.

Încuviință încetișor, căutându-mă cu zâmbetul ei.

— Din nefericire, nu mai am acel exemplar din *Casa roșie,* îmi zise ea. Monsieur Roquefort a refuzat să se despartă de el. Aş putea încerca să-ți povestesc subiectul, însă ar fi ca şi cum aş descrie o catedrală spunând că e o grămadă de pietre care se termină printr-un vârf.

— Sunt sigur că dumneavoastră l-ați povesti cu mult mai bine decât atât, am murmurat.

Femeile au un instinct infailibil de a afla când un bărbat s-a îndrăgostit de ele fără scăpare, mai cu seamă dacă bărbatul în chestiune e prost ca noaptea şi mai tânăr. Eu îndeplineam toate condițiile pentru ca Clara Barcelo să mă trimită la plimbare, însă am preferat să cred că condiția ei de nevăzătoare îmi garanta o anumită marjă de siguranță şi că crima mea, totala şi patetica mea devoțiune față de o femeie de două ori mai vârstnică, mai inteligentă şi mai înaltă decât mine, avea să rămână ascunsă. Mă întrebam ce altceva putea vedea ea la mine ca să-mi ofere prietenia ei, decât, eventual, un palid reflex al ei înseşi, un ecou de singurătate şi de rătăcire. În visele mele de licean întotdeauna aveam să fim doi fugari călare pe o carte, dispuşi să se salveze prin lumi de ficțiune şi vise la mâna a doua.

Când Barcelo s-a întors schițând un zâmbet felin, trecuseră două ceasuri care mie mi se păruseră două minute. Librarul îmi întinse cartea şi îmi făcu din ochi.

— Uită-te bine la ea, măi chifteluță, că după aceea nu vreau să-mi vii cu istoria că ți-am schimbat-o hoțeşte, bine?

— Am încredere în dumneavoastră, am zis eu.

— Curajoasă prostie. Ultimului împricinat care mi-a venit cu asta (un turist yankeu, convins că *fabada*[1] o inventase Hemingway la bâlciurile de San Fermín) i-am vândut o *Fuenteovejuna* semnată de Lope de Vega cu pixul, ia aminte, aşa încât umblă cu grijă, că în afacerea asta cu cărțile nu te poți încrede nici în index.

---

[1] Mâncare de fasole tipică din Asturia.

Se înnopta când am ieşit din nou pe strada Canuda. O briză răcoroasă pieptăna oraşul, iar Barcelo îşi scoase pardesiul ca să i-l pună Clarei pe umeri. Nevăzând o ocazie mai adecvată, am spus într-o doară, ca unul care nu dă prea multă importanță faptului, că, dacă pofteau, puteam să trec a doua zi pe la ei pe-acasă ca să citesc cu voce tare câteva capitole din *Umbra vântului* pentru Clara. Barcelo mă privi cu coada ochiului şi slobozi un hohot de râs sec pe socoteala mea.

— Băiete, nu te ambala, îngăimă el, deşi tonul îi trăda încântarea.

— Bine, dacă nu doriți, poate în altă zi sau…

— Clara hotărăşte, zise librarul. În apartament avem deja şapte pisici şi doi papagali. N-o conta o lighioană în plus sau în minus.

— Atunci te aştept mâine pe la ora şapte, conchise Clara. Ştii adresa?

5

A existat, pe când eram copil, o vreme când, poate pentru că crescusem înconjurat de cărţi şi de librari, mă hotărâsem că vreau să devin romancier şi să duc o viaţă de melodramă. Rădăcina iluziei mele literare, în afară de acea minunată simplitate cu care se vede totul la cinci ani, era o splendidă capodoperă de precizie expusă într-o prăvălie de stilouri de pe strada Anselmo Clave, chiar în spatele Consiliului Militar. Obiectul devoţiunii mele, un somptuos stilou negru garnisit cu Dumnezeu ştie câte rafinamente şi titluri, prezida vitrina ca şi când ar fi fost vorba de una din bijuteriile coroanei. Această unealtă, o minunăţie în sine, era un delir baroc de argint, aur şi mii de curbe ce străluceau precum farul din Alexandria. Când tata mă scotea la plimbare, eu nu tăceam până când nu mă ducea să văd stiloul. Tata spunea că acela trebuie că fusese cel puţin stiloul unui împărat. Eu, în taină, eram încredinţat că, dacă aveai o asemenea minune, puteai scrie orice, de la romane la enciclopedii, şi chiar scrisori a căror putere trebuia să se afle mai presus de orice limitare poştală. În naivitatea mea, credeam că ceea ce aş fi putut scrie eu cu stiloul acela ar fi ajuns pretutindeni, inclusiv în acel loc de neînţeles unde tatăl meu spunea că se dusese mama şi de unde ea nu se mai întorcea.

Într-o zi s-a întâmplat să intrăm în prăvălie şi să întrebăm de minunata unealtă. Se dovedi că acela era regele stilourilor, un Montblanc Meinsterstuck de serie limitată, care aparţinuse, sau aşa ne asigura vânzătorul cu solemnitate, nici mai mult, nici mai puţin decât lui Victor Hugo. Din acea peniţă de aur, am fost informaţi, izvorâse manuscrisul *Mizerabililor.*

— Tot la fel cum Vichy Catalan-ul izvorăşte din obârşia de la Caldas, atestă vânzătorul.

După câte ne spuse, îl achiziţionase personal de la un colecţionar venit de la Paris şi se asigurase de autenticitatea piesei.

— Şi ce preţ are acest şuvoi de minuni, dacă nu vă e cu

supărare că întrebăm? se interesă tata.

Simpla menționare a cifrei îl făcu să pălească, însă eu eram vrăjit de-a binelea. Vânzătorul, luându-ne probabil drept profesori universitari de fizică, continuă prin a ne împovăra cu o galimatie de neînțeles despre aliajele de metale prețioase, smalțurile din Orientul Îndepărtat şi o teorie revoluționară despre pistoane şi vase comunicante, toate făcând parte din necunoscuta ştiință teutonă care susținea linia glorioasă a acelui înainte-stătător al tehnologiei grafice. În favoarea sa trebuie să spun că, deşi probabil că aveam o înfățişare de mațe-fripte, vânzătorul ne-a lăsat să mânuim stiloul cât am voit, l-a umplut cu cerneală pentru noi şi mi-a oferit un pergament pe care să-mi pot scrie numele şi să-mi încep astfel cariera literară pe urmele lui Victor Hugo. Apoi, după ce îl trecu printr-o cârpă spre a-i reda lustrul, îl puse la loc pe tronul său de onoare.

— Poate altă dată, bâigui tata.

Ajunşi înapoi în stradă, îmi spuse cu blândețe în glas că nu ne puteam permite prețul acela. Librăria dădea cât era necesar pentru a ne întreține şi pentru a mă trimite la un colegiu bun. Stiloul Montblanc al augustului Victor Hugo trebuia să mai aştepte. Eu n-am zis nimic, însă tata mi-a citit probabil dezamăgirea pe chip.

— Uite cum o să facem, propuse el. Când vei împlini vârsta pentru a începe să scrii, o să ne întoarcem şi-o să-l cumpărăm.

— Dar dacă îl ia cineva înainte?

— Pe acela nu-l ia nimeni, crede-mă. Iar de nu, o să-l rugăm pe don Federico să ne facă unul, omul ăsta are mâini de aur.

Don Federico era ceasornicarul din cartier, client ocazional al librăriei şi, probabil, omul cel mai educat şi mai politicos din întreaga emisferă occidentală. Reputația sa de tip îndemânatic se întindea din cartierul Ribera până în piața Ninot. O altă reputație i se atribuia, de astă dată de o natură mai puțin onorabilă şi legată de predilecția sa erotică pentru efebi musculoşi din lumpenul cel mai viril şi de înclinația de a se îmbrăca precum Estrellita Castro.

— Dar dacă don Federico nu le are cu stilourile? am întrebat eu cu divină inocenţă.

Tata îşi arcui o sprânceană, temându-se poate că acele zvonuri ponegritoare îmi pervertiseră nevinovăţia.

— Don Federico se pricepe la tot ce este german şi e în stare să facă şi un Volkswagen, dacă e nevoie. În plus, ar trebui să vedem dacă existau stilouri pe vremea lui Victor Hugo. Sunt mulţi escroci în libertate.

Mie, scepticismul istoricist al tatei îmi scăpa. Eu credeam legenda cu ochii închişi, cu toate că nu vedeam cu ochi răi ca don Federico să-mi fabrice un înlocuitor. Timp va fi fost ca să mă ridic la înălţimea lui Victor Hugo. Spre consolarea mea şi după cum prezisese tata, stiloul rămase ani de-a rândul în acea vitrină, pe care o vizitam cu religiozitate în fiecare sâmbătă dimineaţa.

— E încă aici, spuneam eu, uluit.

— Te aşteaptă, zicea tata. Ştie că într-o zi are să fie al tău şi că ai să scrii o capodoperă cu el.

— Eu vreau să scriu o scrisoare. Mamei. Ca să nu se simtă singură.

Tata mă privi fără să clipească.

— Mama nu e singură, Daniel. E cu Dumnezeu. Şi cu noi, cu toate că nu o putem vedea.

Aceeaşi teorie mi-o expusese la colegiu părintele Vicente, un iezuit veteran care era mână-spartă în a explica toate misterele din univers – de la gramofon la durerile de măsele – citând din Evanghelia după Matei, însă în gura tatei suna complet neverosimil.

— Dar Dumnezeu de ce o vrea?

— Nu ştiu. Dacă într-o zi o să-l vedem, o să-l întrebăm.

Cu timpul, am abandonat ideea cu scrisoarea şi am presupus că ar fi mai practic să încep cu capodopera. În lipsa stiloului, tata mi-a împrumutat un creion Staedtler numărul doi cu care mâzgăleam într-un caiet. Întâmplător, povestea mea se învârtea în jurul unui minunat stilou de o asemănare uluitoare cu cel din vitrină şi care, în plus, era fermecat. Mai concret, stiloul era posedat de sufletul torturat al unui romancier care pierise de foame şi de frig şi care îi fusese

proprietar. Căzând în mâna unui ucenic, stiloul se străduia să plăsmuiască pe hârtie ultima operă pe care autorul nu o putuse termina în viață. Nu-mi amintesc de unde am copiat-o sau de unde mi-a venit, însă adevărul e că niciodată n-am mai avut o asemenea idee. Totuşi, încercările mele de a o transpune în scris s-au dovedit dezastruoase. O anemie a invenției îmi împânzea sintaxa, iar zborurile mele metaforice îmi aminteau de anunțurile băilor efervescente pentru picioare pe care obişnuiam să le citesc prin stațiile de tramvai. Eu învinovățeam creionul şi râvneam la stiloul care avea să mă preschimbe într-un maestru. Tata îmi urmărea accidentatele progrese cu un amestec de mândrie şi îngrijorare.

— Cum îți merge cu povestea, Daniel?

— Nu ştiu. Bănuiesc că, dacă aş avea stiloul, ar fi cu totul altceva.

În opinia tatălui meu, acel raționament nu-i putea da prin cap decât unui literat în faşă.

— Tu dă-i şi dă-i, fiindcă înainte să-ți termini *opera prima,* eu o să ți-l cumpăr.

— Îmi promiți?

Îmi răspundea întotdeauna cu un zâmbet. Spre norocul tatei, aspirațiile mele literare s-au risipit în curând şi au rămas surghiunite pe terenul oratoriei. La acest lucru a contribuit descoperirea jucăriilor mecanice şi a tot soiul de maşinării de alamă ce puteau fi găsite în piața Los Encantes la prețuri mai potrivite cu economia noastră familială. Devoțiunea infantilă e o amantă infidelă şi capricioasă, şi în curând n-am mai avut ochi decât pentru jocurile mecanice şi pentru vapoarele cu arc. Nu i-am mai cerut tatei să mă ducă să vizitez stiloul lui Victor Hugo, iar el nu l-a mai pomenit. Acea lume părea să se fi estompat pentru mine, însă mult timp imaginea pe care am avut-o despre tatăl meu, şi pe care o păstrez încă şi astăzi, a fost cea a bărbatului slab, îmbrăcat într-un costum vechi care îi era mare şi cu o pălărie la mâna a doua pe care o cumpărase pe strada Condal pe şapte pesete, un om ce nu-şi putea permite să-i dăruiască fiului său un stilou norocos care nu servea la nimic, dar care părea

să însemne totul. În seara aceea, la întoarcerea mea de la Ateneu, l-am găsit aşteptându-mă în sufragerie, afişând aceeaşi expresie de înfrângere şi de jind.

— Începusem să cred că te-ai rătăcit, zise el. A sunat Tomas Aguilar. Spune că v-ați dat întâlnire. Ai uitat?

— Barcelo, care se răsuceşte ca o jaluzea, am spus eu, încuviințând. Nu mai ştiam cum să mă descotorosesc de el.

— E un om de treabă, însă un pic nesuferit. Ți-o fi foame. Merceditas ne-a lăsat nişte supă din aia pe care a făcut-o pentru mama ei. Fata asta e o comoară.

Ne-am aşezat la masă pentru a degusta pomana lui Merceditas, fata vecinei de la trei, care după ştirea tuturor era cuminte ca o sfântă, însă pe care eu o văzusem de vreo câteva ori asfixiindu-l în sărutări pe un marinar cu mâini iscusite ce o însoțea uneori până la intrare.

— În seara asta ai un aer meditativ, spuse tata, căutând să facă conversație.

— O fi umezeala, care dilată creierul. Aşa zice Barcelo.

— O mai fi şi altceva. Te preocupă ceva, Daniel?

— Nu. Mă gândeam doar.

— La ce?

— La război.

Tata încuviință cu un gest sumbru şi îşi sorbi supa în tăcere. Era un om rezervat şi, cu toate că trăia în trecut, aproape niciodată nu îl pomenea. Eu crescusem cu convingerea că acea lentă procesiune a perioadei postbelice, o lume a muțeniei, a mizeriei şi a ranchiunelor mascate, era firească precum apa de la robinet şi că acea tristețe mută ce sângera pe zidurile oraşului rănit era adevăratul chip al sufletului său. Unul dintre trucurile copilăriei e că nu-i nevoie să înțelegi un lucru ca să-l simți. Când rațiunea devine capabilă să înțeleagă cele întâmplate, rănile din inimă sunt deja prea adânci. În seara aceea de început de vară, umblând prin amurgul amăgitor al Barcelonei, nu izbuteam să-mi şterg din minte povestirea Clarei despre dispariția tatălui ei. În lumea mea, moartea era un fel de mână anonimă şi de neînțeles, un vânzător la domiciliu care lua cu sine mame, cerşetori sau vecini nonagenari, ca şi când ar fi

fost vorba de o loterie a infernului. Ideea că moartea ar putea umbla pe lângă mine, cu chip omenesc şi cu inima otrăvită de ură, purtând uniformă sau gabardină, că ar sta la coadă la cinematograf, că ar râde prin baruri ori că dimineața ar duce copiii la plimbare prin parcul Ciudadela, iar seara ar face pe cineva să dispară printre dărâmăturile castelului Montjuic ori într-o groapă comună, fără nume şi fără ceremonial, refuza să-mi intre în cap. Tot sucind acest gând, mi s-a năzărit că, poate, universul acela de mucava pe care eu îl luam drept bun nu era altceva decât un decor. În anii aceia furați, sfârşitul copilăriei, aidoma unui tren de pe liniile iberice, sosea când dădea Domnul.

Am împărțit supa aceea din resturi cu pâine, înconjurați de murmurul lipicios al serialelor de la radio ce se prelingeau prin ferestrele deschise către piața bisericii.

— Aşadar, ce s-a întâmplat toată ziua de azi cu don Gustavo?

— Am cunoscut-o pe nepoata lui, Clara.

— Oarba? Se spune că-i o frumusețe.

— Nu ştiu. Eu nu mă uit la asta.

— Bravo ție.

— Le-am zis că poate o să trec mâine pe la ei pe-acasă, ca să-i citesc ceva sărmanei de ea, că e tare singură. Dacă tu îmi dai voie.

Tata m-a cercetat pieziş, ca şi când s-ar fi întrebat dacă îmbătrânea el prematur sau dacă nu cumva eu creşteam prea repede. Am hotărât să schimb subiectul, şi singurul pe care l-am putut găsi era acela care mă ardea pe dinăuntru.

— E adevărat că, în război, oamenii erau duşi la castelul Montjuic şi după aceea nu mai erau văzuți?

Tata goli lingura de supă fără a se tulbura şi mă privi pe îndelete, zâmbetul scurt alunecându-i pe buze.

— Cine ți-a zis asta? Barcelo?

— Nu. Tomas Aguilar, care uneori spune poveşti la şcoală.

Tata încuviință încetişor.

— În vreme de război se petrec lucruri foarte greu de explicat, Daniel. De multe ori, nici eu nu ştiu ce înseamnă ele

cu adevărat. Uneori e mai bine să lăsăm lucrurile aşa cum sunt.

Suspină şi îşi sorbi supa fără niciun chef. Eu îl urmăream, tăcut.

— Înainte să moară, mama ta m-a pus să-i promit că n-am să-ți vorbesc niciodată despre război, că n-am să te las să-ți aminteşti nimic din cele întâmplate.

N-am ştiut ce să răspund. Tata îşi întoarse privirea, ca şi cum ar fi căutat ceva în văzduh. Priviri sau tăceri, ori poate pe mama, ca să-i întărească vorbele.

— Uneori mă gândesc că am greşit când i-am dat ascultare. Nu ştiu.

— E totuna, tăticule…

— Nu, nu-i totuna, Daniel. Nimic nu mai e la fel după un război. Şi da, e adevărat că au existat mulți oameni care au intrat în castel şi n-au mai ieşit niciodată.

Privirile noastre se întâlniră o clipă. La scurt timp, tata s-a ridicat şi s-a refugiat în camera lui, rănit de tăcere. Am strâns farfuriile şi le-am depozitat în micul spălător de marmură din bucătărie, ca să le curăț. Când m-am întors în salon, am stins lumina şi m-am aşezat în vechiul fotoliu al tatei. Suflarea străzii fâlfâia perdelele. Nu-mi era somn şi nici n-aveam chef să încerc să adorm. M-am îndreptat spre balcon şi am ieşit; am văzut strălucirea vaporoasă revărsată de felinarele de la Puerta del Angel. O figură se contura într-un crâmpei de umbră întins pe caldarâm, inertă. Slaba clipire de chihlimbar a jarului unei țigări i se reflecta în ochi. Era îmbrăcată în culori întunecate, cu o mână adâncită în buzunarul jachetei, cealaltă însoțind trabucul care îi țesea o pânză de păianjen din fum albastru împrejurul profilului. Mă urmărea în tăcere, cu chipul ascuns în contralumina felinarelor. Rămase acolo preț de aproape un minut, fumând cu nepăsare, cu privirea fixată într-a mea. Apoi, când se auziră clopotele catedralei bătând miezul nopții, figura schiță o uşoară încuviințare din cap, un salut înapoia căruia am intuit un zâmbet pe care nu-l puteam vedea. Am vrut să răspund, însă rămăsesem paralizat. Figura se întoarse şi se îndepărtă şchiopătând uşor. În oricare altă noapte, abia dacă

aş fi băgat de seamă prezența acelui străin, însă, de îndată ce l-am pierdut din vedere în ceață, am simțit o sudoare rece pe frunte şi mi s-a tăiat răsuflarea. Citisem o descriere identică a acelei scene în *Umbra vântului*. În povestire, protagonistul ieşea în fiecare noapte pe balcon, la miezul nopții, şi descoperea cum un străin îl privea din întuneric, fumând cu nepăsare. Chipul lui rămânea întotdeauna ascuns în beznă şi numai ochii se zăreau în noapte, arzând ca jarul. Străinul rămânea acolo, cu mâna dreaptă vârâtă în buzunarul unei jachete negre, pentru ca mai apoi să se îndepărteze, şchiopătând. În scena la care tocmai asistasem, străinul acela putea fi un noctambul oarecare, o figură fără chip şi fără identitate. În romanul lui Carax, acel străin era diavolul.

6

Un somn dens de uitare şi perspectiva de a o revedea pe Clara în acea după-amiază mă convinseră că viziunea nu fusese decât o întâmplare. Poate că acea neaşteptată izbucnire de imaginaţie febrilă era doar presimţirea promisei şi mult doritei creşteri bruşte care, potrivit tuturor vecinelor de pe scară, avea să mă transforme într-un bărbat, dacă nu de ispravă, cel puţin bine făcut. La ora şapte fix, îmbrăcat cu cele mai bune haine şi emanând vapori de colonie Varon Dandy pe care o împrumutasem de la tata, m-am proţăpit în faţa uşii lui don Gustavo Barcelo, pregătit să debutez ca lector la domiciliu şi ca bărzăun de salon. Librarul şi nepoata lui împărţeau un apartament dintr-un bloc din Plaza Real. O servitoare în uniformă, cu bonetă şi cu o vagă expresie de luptător îmi deschise uşa cu o reverenţă teatrală.

— Dumneavoastră trebuie să fiţi domnişorul Daniel, zise. Eu sunt Bernarda, la dispoziţia dumneavoastră.

Bernarda avea un ton ceremonios care vădea accentul din Caceres, închis bine de tot. Cu pompă şi solemnitate, Bernarda mă călăuzi prin reşedinţa familiei Barcelo. Apartamentul, aflat la primul etaj, înconjura proprietatea şi descria un cerc de galerii, saloane şi coridoare care mie, obişnuit cu modesta locuinţă de familie din strada Santa Ana, mi se părea Escorialul în miniatură. Se vedea imediat că don Gustavo, pe lângă cărţi, incunabule şi tot soiul de tainice bibliografii, colecţiona statui, tablouri şi retabluri, ca să nu mai vorbim de o abundentă floră şi faună. Am urmat-o pe Bernarda printr-o galerie debordând de frunziş şi de specimene de la tropice, care alcătuiau o adevărată seră. Geamurile galeriei cerneau o lumină aurită de pulbere şi aburi. Suflul unui pian plutea prin văzduh, languros şi târându-şi notele cu delăsare. Bernarda îşi deschidea drum prin desiş învârtindu-şi braţele de muncitor portuar ca pe nişte macete. Eu o urmam îndeaproape, studiind mediul şi remarcând prezenţa unei jumătăţi de duzină de feline şi a doi papagali în culori aprinse şi de o mărime enciclopedică pe

care, după cum mi-a explicat servitoarea, Barcelo îi botezase Ortega şi, respectiv, Gasset. Clara mă aştepta de cealaltă parte a acestui codru, într-un salon ce dădea spre piaţă. Îmbrăcată într-o vaporoasă rochie din bumbac turcoaz, obiectul tulburilor mele năzuinţe cânta la pian sub ocrotirea unei adieri de lumină care se strecura prin prisma rozetei. Clara cânta rău, în contratimp şi greşind jumătate din note, însă mie serenada ei îmi suna ca un imn de slavă, iar faptul de a o vedea înălţându-se deasupra claviaturii, cu o urmă de zâmbet şi cu capul aplecat într-o parte, îmi inspira o viziune cerească. Mă pregăteam să-mi dreg glasul pentru a-mi anunţa prezenţa, însă efluviile de Varon Dandy m-au dat de gol. Clara puse de îndată capăt concertului şi un zâmbet ruşinat i se ivi pe chip.

— O clipă am crezut că e unchiul meu, îmi zise. Mi-a interzis să-l cânt pe Mompou, fiindcă spune că ce fac eu cu el e un sacrilegiu.

Singurul Mompou pe care îl cunoşteam eu era un preot sfrijit şi cu aplecare spre flatulenţă care ne preda lecţii de fizică şi de chimie, iar asocierea acestor idei mi se păru grotescă, dacă nu improbabilă.

— Dar mie mi se pare că tu cânţi de minune, am zis eu.

— Haide. Unchiul meu, care e un meloman de ispravă, chiar mi-a pus un profesor de muzică să mă îndrept. E un compozitor tânăr care promite mult. Se numeşte Adrian Neri şi a studiat la Paris şi la Viena. Trebuie să ţi-l prezint. Acum compune o simfonie pe care o să i-o cânte în premieră orchestra oraşului Barcelona, pentru că unchiul lui e în comitetul director. E un geniu.

— Unchiul sau nepotul?

— Nu fi maliţios, Daniel. Sigur Adrian are să-ţi cadă cu tronc.

Ca un pian cu coadă de la etajul şapte, m-am gândit eu.

— Nu vrei să guşti ceva? mă întrebă Clara. Bernarda face nişte biscuiţi cu scorţişoară de rămâi trăsnit.

Am mâncat amândoi regeşte, devorând tot ce ne punea la îndemână servitoarea. Eu ignoram protocolul acestor ocazii şi nu ştiam prea bine cum să procedez. Clara, care părea

întotdeauna să-mi citească gândurile, îmi sugeră că, dacă voiam, puteam să citesc *Umbra vântului* şi că puteam începe cu începutul. În felul acesta, încercând să imit glasurile de la Radio Nacional ce recitau viniete de factură patriotică îndată după ora de *Angelus* cu o grandilocvență exemplară, m-am lansat în parcurgerea textului romanului, încă o dată. Glasul meu, un pic amorțit la început, s-a relaxat încetul cu încetul şi, în curând, am uitat că recitam şi m-am cufundat iarăşi în povestire, descoperind în proză cadențe şi construcții ce curgeau ca nişte motive muzicale, nuanțe de timbru şi de pauză de care nu-mi dădusem seama la prima lectură. Noi amănunte, crâmpeie de imagini şi miraje se iviră printre rânduri, precum alcătuirea unui edificiu pe care îl contempli din unghiuri diferite. Am citit vreme de o oră, străbătând cinci capitole, până când mi-am simțit gâtul uscat şi o jumătate de duzină de ceasuri de perete răsunară prin tot apartamentul, aducându-mi aminte că, pentru mine, se făcea târziu. Am închis cartea şi am privit-o pe Clara, care îmi zâmbea senin.

— Îmi aminteşte puțin de *Casa roşie,* zise ea. Dar asta pare o poveste mai puțin sumbră.

— Nu fi atât de sigură, am zis eu. E numai începutul. Mai apoi, lucrurile se complică.

— Acum trebuie să pleci, nu-i aşa? întrebă Clara.

— Mă tem că da. Nu că mi-aş dori, însă...

— Dacă n-ai altceva de făcut, te poți întoarce mâine, sugeră Clara. Însă n-aş vrea să abuzez de...

— La ora şase? am propus eu. Spun fiindcă aşa o să avem mai multă vreme.

Acea întâlnire din sala de muzică a apartamentului din Plaza Real a fost prima dintre numeroase altele de-a lungul acelei veri a anului 1945 şi din anii următori. În curând, vizitele mele la familia Barcelo au devenit aproape zilnice, mai puțin în zilele de marți şi de joi, când Clara avea ore de muzică cu Adrian Neri. Îmi petreceam acolo ceasuri întregi şi, cu timpul, am învățat pe de rost fiecare sală, fiecare coridor şi fiecare plantă din pădurea lui don Gustavo. *Umbra vântului* a durat două săptămâni, însă nu ne-a fost greu să-i

găsim succesori cu care să ne umplem orele de lectură. Barcelo dispunea de o bibliotecă fabuloasă şi, în lipsă de alte titluri ale lui Julián Carax, ne preumblam printr-o mulțime de clasici minori şi de frivolități majore. În unele după-amiezi abia dacă citeam câte ceva şi ne dedicam doar conversațiilor sau chiar ieşeam să facem câte-o plimbare prin piață ori până la catedrală. Clarei îi plăcea mult să se aşeze şi să asculte murmurul lumii în claustru, să ghicească ecoul paşilor pe străduțele din piatră. Mă ruga să-i descriu fațadele, oamenii, maşinile, prăvăliile, felinarele şi vitrinele pe lângă care treceam. Adesea mă lua de braț, iar eu o călăuzeam prin Barcelona noastră aparte, una pe care numai ea şi cu mine o puteam vedea. Mereu ajungeam la o lăptărie din strada Petritxol şi împărțeam o cupă cu frişcă sau un covrig de marțipan. Uneori, oamenii se uitau la noi pieziş, şi nu o dată vreun chelner deştept foc se referea la ea ca la „sora ta mai mare”, însă eu nu băgam în seamă bătaia de joc şi insinuările. Alteori, nu ştiu dacă din maliție sau din morbiditate, Clara îmi făcea confidențe ciudate, pe care nu ştiam prea bine cum să le categorisesc. Unul dintre subiectele ei favorite era un străin, un individ care uneori se apropia de ea când era singură pe stradă şi îi vorbea cu o voce hodorogită. Misteriosul individ, care niciodată nu îşi pomenea numele, îi punea întrebări despre don Gustavo şi chiar despre mine. O dată o mângâiase pe gât. Pe mine, aceste povestiri mă martirizau nemilos. Cu un alt prilej, Clara m-a asigurat că îl rugase pe presupusul străin să o lase să-i atingă chipul cu mâinile. El rămăsese tăcut, iar ea interpretase asta ca pe un răspuns afirmativ. Când îşi ridicase mâinile până la fața străinului, el o oprise brusc, nu înainte să-i fi lăsat ocazia să pipăie ceva ce îi păruse piele argăsită.

— Parcă ar fi purtat o mască din piele, spunea ea.

— Asta ai scornit-o tu, Clara.

Clara se jura şi se răsjura că era adevărat, iar eu capitulam, chinuit de imaginea acelui necunoscut cu o existență îndoielnică, ce se complăcea în a mângâia gâtul ei de lebădă şi cine mai ştie ce altceva, pe când mie nu-mi era

îngăduit decât să râvnesc la aşa ceva. Dacă aş fi stat puţin să mă gândesc, aş fi priceput că devoţiunea mea pentru Clara nu era decât un izvor de suferinţă. Poate că de aceea o adoram şi mai mult, din acea eternă stupizenie care ne face să ne ţinem după cei ce ne fac rău. De-a lungul acelei veri, eu nu mă temeam decât de ziua când avea să reînceapă şcoala şi nu aveam să mai dispun de ziua întreagă pentru a mi-o petrece cu Clara.

Bernarda, care sub înfăţişarea ei severă ascundea o fire de mamă iubitoare, sfârşi prin a se ataşa de mine după ce mă tot văzuse şi revăzuse la nesfârşit şi, în felul ei, hotărî să mă adopte.

— Se cunoaşte că băiatul ăsta n-are mamă, domnule, obişnuia să-i spună lui Barcelo. Mie mi se face o milă de el, sărăcuţul.

Bernarda ajunsese la Barcelona la puţină vreme după război, fugind de sărăcie şi de un tată care în momentele lui bune o bătea cu băţul şi o făcea proastă, urâtă şi scroafă, iar în momentele lui rele o încolţea prin cocini, beat fiind, şi o frământa până când ea începea să plângă terorizată, iar el o lăsa să plece, ca pe o prefăcută şi o toantă ce era, la fel ca maică-sa. Barcelo dăduse peste ea întâmplător, pe când Bernarda lucra la o tejghea de zarzavaturi din piaţa Borne şi, urmându-şi intuiţia, îi propusese să intre în slujba lui.

— Cu noi va fi la fel ca în *Pygmalion,* spusese el. Dumneata vei fi Eliza mea, iar eu, profesorul Higgins al dumitale.

Bernarda, al cărei apetit literar se îndestula cu *Foaia de duminică,* îl privise chiorâş.

— Uitaţi-vă, oi fi eu săracă şi neştiutoare, da-s cumsecade.

Barcelo nu era tocmai George Bernard Shaw, însă, cu toate că nu izbutise a-şi înzestra pupila cu dicţia şi cu şarmul unei dame de salon, strădaniile sale sfârşiră prin a o rafina pe Bernarda şi prin a o deprinde să se poarte şi să vorbească în felul unei dudui provinciale. Avea douăzeci şi opt de ani, însă mie mi s-a părut dintotdeauna că are cu zece mai mult, fie şi numai în priviri. Era creştină practicantă şi devotată Fecioarei de la Lourdes până în pânzele albe. Se

ducea zi de zi la biserica Santa Maria del Mar să asculte slujba de la ora opt şi se spovedea de cel puțin trei ori pe săptămână. Don Gustavo, care se declara agnostic (ceea ce Bernarda bănuia că e o afecțiune respiratorie, ca astmul, însă pentru domnişori), susținea că era matematic imposibil ca servitoarea să păcătuiască îndeajuns pentru a menține un asemenea ritm de spovedanie.

— Tu eşti bună ca pâinea caldă, Bernarda, spunea el, indignat. Oamenii ăştia care văd păcate pretutindeni sunt bolnavi cu sufletul şi, dacă mă sileşti s-o spun, cu intestinele. Starea de bază a bigotismului iberic e constipația cronică.

Ascultând ditamai blasfemiile, Bernarda se crucea de cinci ori mai mult. Mai târziu, noaptea, spunea o rugăciune suplimentară pentru sufletul tămânjit al domnului Barcelo, care avea o inimă bună, însă căruia de atâta citit îi putrezise creierul, ca lui Sancho Panza. Din an în Paşti, Bernarda apărea cu câte un iubit care o bătea, îi storcea cei câțiva bănuți pe care îi ținea pe un carnet de economii şi, mai devreme sau mai târziu, se lepăda de ea. Ori de câte ori se producea o astfel de criză, Bernarda se închidea în camera ei din partea din spate a apartamentului ca să plângă zile în şir şi se jura că se omoară cu otrava pentru şobolani sau că are să bea o sticlă de leşie. Barcelo, după ce îşi epuiza toate tertipurile de persuadare, se speria de-a binelea şi îl chema pe lăcătuşul de serviciu ca să deschidă uşa camerei şi pe medicul său ca să-i administreze Bernardei un sedativ pentru cai. Când sărmana se trezea după două zile, librarul îi cumpăra trandafiri, bomboane, o rochie nouă şi o ducea la cinematograf să vadă un film cu Cary Grant, care în opinia ei era bărbatul cel mai frumos din istorie.

— Auziți, şi se zice de Cary Grant că umblă cu bărbați, murmura ea, îmbuibându-se cu bomboane de ciocolată. Cum se poate aşa ceva?

— Gogomănii, declara Barcelo. Bădăranii şi tontălăii trăiesc într-o stare de perenă invidie.

— Ce frumos vorbeşte domnul. Se cunoaşte că ați fost la universitatea aia cu sorbitul.

— Sorbona, o corecta Barcelo fără acreală.

Era foarte greu să n-o iubeşti pe Bernarda. Fără să i-o fi cerut cineva, gătea şi cosea pentru mine. Îmi aranja hainele, pantofii, mă pieptăna, mă tundea, îmi cumpăra vitamine şi pastă de dinți şi chiar a ajuns să-mi dăruiască un medalion cu o fiolă conținând apă sfințită adusă de la Lourdes, cu autobuzul, de o soră a ei care locuia în San Adrian del Besos. Uneori, în timp ce se îndeletnicea cu examinarea părului meu, în căutare de lindini şi de alți paraziți, îmi vorbea în şoaptă.

— Domnişoara Clara e tot ce-i mai bun pe lumea asta, şi să dea Domnul să pic eu răpusă dacă într-o zi mi-o da prin minte s-o critic, însă nu-i bine ca domnişorul să se gândească prea mult la ea, dacă înțelegeți dumneavoastră ce vreau să spun.

— N-ai nicio grijă, Bernarda, că suntem doar prieteni.

— Păi chiar asta spun şi eu.

Spre a-şi susține argumentele, Bernarda se pornea atunci să-mi relateze o poveste auzită la radio despre un băiat care se îndrăgostise în mod necuvenit de învățătoarea lui şi căruia, ca prin lucrarea unei vrăjitorii justițiare, îi căzuseră părul şi dinții, în vreme ce fața şi mâinile i se umpluseră de ciuperci, un soi de lepră a libidinosului.

— Luxura e un lucru foarte rău, conchidea Bernarda. Vă spun eu că aşa e.

Don Gustavo, în pofida glumelor pe care le spunea pe socoteala mea, vedea cu ochi buni devoțiunea mea pentru Clara şi dăruirea mea entuziastă ca însoțitor. Eu îi atribuiam toleranța faptului că, probabil, mă considera inofensiv. În câte-o după-amiază, îmi plasa o ofertă suculentă pentru romanul lui Carax. Îmi spunea că discutase subiectul cu câțiva colegi din breasla anticarilor şi că toți căzuseră de acord că acum Carax putea valora o avere, mai cu seamă în Franța. Eu îl refuzam de fiecare dată, iar el se mărginea să zâmbească, şiret. Îmi încredințase o copie a cheilor de la apartament, ca să pot intra şi ieşi fără să mai depind de el sau de Bernarda, care să-mi deschidă când erau acasă. Tatăl meu era altă poveste. Cu trecerea anilor, îşi depăşise

reținerea înnăscută de a aborda orice subiect care îl preocupa cu adevărat. Una dintre primele consecințe ale acestui proces a fost aceea că a început să-şi manifeste dezaprobarea față de relația mea cu Clara.

— Ar trebui să te întâlneşti cu prieteni de vârsta ta, ca Tomas Aguilar, fiindcă l-ai uitat şi e un copil minunat, şi nu cu o femeie care e deja la vârsta măritişului.

— Ce mai contează vârsta unuia sau altuia, dacă suntem prieteni buni?

Ce m-a durut mai mult a fost aluzia la Tomas, fiindcă era adevărată. De luni de zile nu mai ieşisem cu el, pe când înainte vreme fusesem nedespărțiți. Tata mă privea cu reproş.

— Daniel, tu nu ştii nimic despre femei, iar asta se joacă cu tine ca mâța cu şoarecele.

— Ba tu nu ştii nimic despre femei, replicam eu, jignit. Iar despre Clara, cu atât mai puțin.

Convorbirile noastre pe acest subiect se întindeau rareori dincolo de un schimb de reproşuri şi de priviri. Când nu eram la colegiu sau cu Clara, îmi petreceam tot timpul ajutându-l pe tata la librărie. Făcând ordine în depozitul din spate, ducând comenzi, făcând comisioane sau întâmpinându-i pe clienții obişnuiți. Tata se plângea că nu eram nici cu mintea, nici cu inima la lucru. Eu, la rându-mi, replicam că acolo îmi petreceam întreaga viață şi că nu înțelegeam de ce trebuia să se plângă. În multe nopți, neputând să adorm, îmi aminteam de acea intimitate, de acea mică lume pe care o împărțisem amândoi în anii de după moartea mamei, anii cu stiloul lui Victor Hugo şi cu locomotivele din alamă. Mi-i aminteam ca pe nişte ani de pace şi de tristețe, ca pe o lume care se destrăma, care se evaporase treptat începând cu zorii acelei dimineți când tata mă dusese să vizitez Cimitirul Cărților Uitate. Într-o zi, tata a descoperit că îi dăruisem Clarei cartea lui Carax şi a avut un acces de mânie.

— M-ai dezamăgit, Daniel, îmi spuse. Când te-am dus în locul secret, ți-am spus că acea carte pe care aveai s-o alegi era ceva deosebit, că urma s-o adopți şi că trebuia să-ți

asumi răspunderea pentru ea.

— Atunci aveam zece ani, tăticule, iar toate alea erau un joc de copii.

Tata mă privi ca şi când l-aş fi înjunghiat.

— Iar acum ai paisprezece, şi nu numai că eşti tot un copil, dar eşti un copil care se crede bărbat. Ai să-ți atragi multe neplăceri în viață, Daniel. Şi încă foarte curând.

În acele zile, credeam că pe tata îl durea faptul că eu îmi petreceam atâta timp cu familia Barcelo. Librarul şi nepoata lui trăiau într-o lume de lux pe care el nu o putea decât visa. Mă gândeam că îl deranja că servitoarea lui don Gustavo se purta cu mine ca şi când mi-ar fi fost mamă şi că îl jignea faptul că eu acceptam ca altcineva să joace acest rol. Uneori, pe când trebăluiam prin magazia din spate făcând pachete sau pregătind o livrare, îl auzeam pe câte-un client glumind cu tata.

— Sempere, ceea ce trebuie să faci dumneata e să-ți cauți o fată de treabă, că acuma e belşug de văduve arătoase şi în floarea vârstei, mă-nțelegi. O fată cumsecade îți aranjează viața, prietene, şi te întinereşte cu douăzeci de ani. Ce nu poate face o pereche de țâțe…

Tata nu răspundea niciodată la aceste insinuări, însă mie mi se păreau din ce în ce mai înțelepte. O dată, în timpul uneia din cinele noastre, care se preschimbaseră în lupte de tăceri şi de priviri furişe, am scos subiectul la interval. Credeam că, dacă i-l sugeram eu, aş fi înlesnit lucrurile. Tata era un bărbat care arăta bine, avea o înfățişare delicată şi îngrijită şi, după câte ştiam eu, mai multe femei din cartier îl vedeau cu ochi buni.

— Ție ți-a fost foarte uşor să găseşti o înlocuitoare pentru mama ta, răspunse el cu amărăciune. Însă pentru mine nu există aşa ceva şi n-am niciun interes să caut.

Pe măsură ce vremea trecea, insinuările tatei şi ale Bernardei, ba chiar ale lui Barcelo, începură să-mi producă pagube interne. Ceva în sinea mea îmi spunea că înaintam pe un drum fără întoarcere, că nu puteam spera ca Clara să vadă în mine mai mult decât un copil mai mic cu zece ani decât ea. Simțeam că, de la o zi la alta, îmi era tot mai greu

să stau în preajma ei, să-i suport atingerea mâinilor sau să o țin de braț în timp ce ne plimbam. Veni o clipă când, pur şi simplu, faptul că stăteam în preajma ei s-a tradus aproape într-o durere fizică. Nimănui nu-i scăpa acest fapt, iar Clarei mai puțin decât oricui.

— Daniel, cred că trebuie să stăm de vorbă, îmi spunea ea. Eu cred că nu m-am purtat cum se cuvine cu tine…

Nu o lăsam niciodată să-şi termine fraza. Ieşeam din încăpere sub un pretext oarecare şi fugeam. Au fost zile când am crezut că mă luam la întrecere cu calendarul, într-o cursă imposibilă. Mă temeam că lumea de miraje pe care o clădisem în jurul Clarei se apropia de sfârşit. Nu-mi închipuiam că problemele mele abia începuseră.

Sărăcie lucie
1950-1952

7

În ziua când am împlinit şaisprezece ani, mi s-a năzărit cea mai proastă idee din câte îmi fusese dat să-mi treacă prin minte de-a lungul scurtei mele existenţe. Cu de la mine putere şi pe riscul meu, am hotărât să organizez o cină cu prilejul zilei mele de naştere şi să-i invit pe Barcelo, pe Bernarda şi pe Clara. Tata era de părere că făceam o greşeală.

— E ziua mea, am replicat eu tăios. Muncesc pentru tine în toate celelalte zile din an. Măcar o dată, fă-mi plăcerea.

— Fă cum vrei.

Lunile din urmă fuseseră cele mai confuze din ciudata mea prietenie cu Clara. Nu mai citeam aproape deloc pentru ea. Clara evita sistematic orice prilej de a rămâne singură cu mine. Întotdeauna, când o vizitam, unchiul ei era de faţă, prefăcându-se că citeşte ziarul, ori Bernarda se materializa foindu-se prin preajmă şi aruncându-mi priviri cu coada ochiului. Alteori, compania lua forma uneia sau a mai multor prietene ale Clarei. Eu le numeam „brigada măicuţelor", mereu atinse de o pudoare şi de o înfăţişare feciorelnică, patrulând în jurul Clarei cu un liturghier în mână şi cu o privire poliţienească prin care arătau limpede că eu eram în plus, că prezenţa mea o stânjenea pe Clara şi pe toată lumea. Totuşi, cel mai rău dintre toţi era maestrul Neri, a cărui nefastă simfonie era tot neterminată. Era un tip ferchezuit, un filfizon din San Gervasio care, cu toate că îşi dădea aere de Mozart, mie, aşa cum tot picura briantină, îmi amintea mai mult de Carlos Gardel. De geniu nu vedeam la el altceva decât că era un împuţit. Îl peria pe don Gustavo fără nicio demnitate şi fără nicio jenă şi flirta cu Bernarda în bucătărie, făcând-o să râdă cu darurile lui ridicole de punguţe cu migdale zaharisite şi cu pişcăturile de fund. Pe scurt, îl detestam de moarte. Antipatia era reciprocă. Neri se ivea mereu prin preajmă cu partiturile lui şi cu atitudinea arogantă, uitându-se la mine de parcă eram un biet ucenic nedorit şi punând tot felul de obstacole în calea prezenţei mele.

— *Băiete,* nu cumva trebuie să pleci să-ți faci lecțiile?

— Iar dumneavoastră, *maestre,* nu aveați de terminat o simfonie?

În cele din urmă, uniți, mă dovedeau, iar eu mă îndepărtam, înfrânt şi cu capul plecat, dorindu-mi să fi avut melița lui don Gustavo ca să-l pot pune la punct pe încrezutul ăla.

De ziua mea, tata s-a dus la cuptorul din colț şi a cumpărat cea mai bună prăjitură pe care a găsit-o. A aşternut masa în tăcere, punând argintăria şi vesela cea bună. A aprins lumânări şi a pregătit o cină cu feluri de mâncare pe care le presupunea a fi favoritele mele. N-am schimbat un singur cuvânt toată după-amiaza. Când s-a lăsat seara, tata s-a retras în camera lui, şi-a pus cel mai bun costum şi s-a întors cu un pachet învelit în celofan pe care l-a aşezat pe măsuța din sufragerie. Cadoul meu. S-a aşezat la masă, a băut un pahar cu vin alb şi s-a pus pe aşteptat. Invitația spunea că cina era la ora opt şi jumătate. La nouă şi jumătate încă mai aşteptam. Tata mă privea cu tristețe, fără să spună nimic. Mie îmi ardea sufletul de mânie.

— Probabil că eşti mulțumit, am zis. Asta voiai?

— Nu.

Bernarda s-a prezentat o jumătate de oră mai târziu. Avea o față de înmormântare şi un comision de la domnişoara Clara. Îmi dorea multă fericire, însă îi părea rău că nu putea lua parte la cina de ziua mea. Domnul Barcelo fusese nevoit să absenteze din oraş câteva zile, pentru chestiuni de afaceri, iar Clara se văzuse obligată să-şi schimbe ora de muzică cu maestrul Neri. Ea venise pentru că era după-amiaza ei liberă.

— Clara nu poate veni fiindcă are oră de muzică? am întrebat eu, uluit.

Bernarda şi-a coborât privirea. Aproape că plângea când mi-a întins un pachețel care conținea cadoul ei şi m-a sărutat pe amândoi obrajii.

— Dacă nu vă place, se poate schimba, mi-a zis.

Am rămas singur cu tata, contemplând vesela cea bună,

argintăria şi lumânările ce se topeau în tăcere.

— Îmi pare rău, Daniel, a spus tata.

Am încuviințat în tăcere, ridicând din umeri.

— N-ai de gând să-ți deschizi cadoul? m-a întrebat.

Singurul meu răspuns fu uşa pe care am trântit-o când am ieşit. Am coborât scările furios, simțind cum din ochi îmi țâşneau lacrimi de mânie atunci când am ieşit în strada pustie, scăldată în frig şi în lumină albastră. Aveam inima otrăvită, iar privirea îmi tremura. M-am apucat să umblu la voia întâmplării, ignorându-l pe străinul care mă observa nemişcat dinspre Puerta del Angel. Purta acelaşi costum închis a culoare şi avea mâna dreaptă vârâtă în buzunarul jachetei. Ochii săi oglindeau crâmpeie de lumină la strălucirea unui trabuc. Şchiopătând uşor, a început să mă urmărească.

Am bătut străzile fără niciun țel mai bine de o oră, până când am ajuns la monumentul lui Columb. Am mers până la cheiuri şi m-am aşezat pe treptele care se scufundau în apele tenebroase, lângă cheiul şalupelor. Cineva organizase o excursie nocturnă şi se puteau auzi râsetele şi muzica plutind dinspre procesiunea de licăriri şi reflexe din port. Mi-am adus aminte de zilele când tata şi cu mine făceam traversada în şalupe până la capătul digului. De acolo se puteau zări coasta cimitirului de pe muntele Montjuic şi oraşul morților, infinit. Uneori eu salutam cu mâna, crezând că mama era acolo şi ne vedea trecând. Tata repeta salutul. Nu ne mai îmbarcasem de câțiva ani buni pe o şalupă, deşi ştiam că, uneori, el se ducea singur.

— O noapte numai bună pentru remuşcare, Daniel, a spus un glas din întuneric. O țigară?

Am sărit în picioare cât ai clipi, simțind un frig subit în trup. O mână îmi oferea un chiştoc din beznă.

— Cine sunteți dumneavoastră?

Străinul a înaintat până în pragul beznei, lăsându-şi chipul în umbră. O adiere de fum albastru ieşea din țigară. Am recunoscut de îndată costumul negru şi mâna aceea ascunsă în buzunarul jachetei. Ochii îi străluceau ca nişte mărgele de sticlă.

— Un prieten, a zis. Sau asta nădăjduiesc să fiu. O țigară?
— Nu fumez.
— Bine faci. Din nefericire, n-am nimic altceva să-ți ofer, Daniel.
Glasul îi era nisipos, rănit. Târşâia cuvintele şi suna stins şi îndepărtat, ca discurile de şaptezeci şi opt de turații pe minut pe care le colecționa Barcelo.
— De unde ştiți cum mă cheamă?
— Ştiu multe despre tine. Numele contează cel mai puțin.
— Ce mai ştiți?
— Aş putea să te surprind, însă n-am nici timp, nici chef. E de-ajuns să-ți spun că ai ceva ce mă interesează. Şi sunt dispus să-ți plătesc bine pentru asta.
— Mi se pare că mă luați drept altcineva.
— Nu, eu nu iau niciodată pe nimeni drept altcineva. Cu lucrurile mi se mai întâmplă, dar cu oamenii niciodată. Cât vrei pe ea?
— Pe ce?
— Pe *Umbra vântului.*
— Ce vă face să credeți că am aşa ceva?
— Asta e în afară de orice discuție, Daniel. E numai o chestiune de preț. De mult ştiu că o ai. Oamenii vorbesc. Eu ascult.
— Păi, probabil că ați auzit greşit. Eu nu am cartea asta. Iar dacă aş avea-o, n-aş vinde-o.
— Integritatea ta e admirabilă, mai ales în epoca asta de sicofanți şi de pupincurişti, dar cu mine nu-i nevoie să te dai în spectacol. Spune-mi cât. O mie de *duros?* Pe mine banii mă lasă rece. Prețul îl stabileşti tu.
— V-am mai spus: nici nu e de vânzare, nici n-o am, am replicat eu. V-ați înşelat, după cum vedeți.
Străinul a rămas tăcut, nemişcat, învăluit în fumul albastru al acelei țigări ce părea să nu se stingă niciodată. Am observat că nu mirosea a tutun, ci a hârtie arsă. Hârtie bună, de carte.
— Poate că tu eşti cel care se înşală acum, a sugerat el.
— Mă amenințați?
— Probabil.

Am înghiţit în sec. În pofida bravadei mele, individul acela băgase în mine groaza cea mai deplină.

— Şi aş putea afla de ce sunteţi atât de interesat?

— Asta e problema mea.

— E şi a mea, dacă dumneavoastră mă ameninţaţi ca să vă vând o carte pe care n-o am.

— Îmi placi, Daniel. Nu te dai la o parte şi pari deştept. O mie de *duros?* Cu ăştia ţi-ai putea cumpăra o mulţime de cărţi. Cărţi bune, nu gunoaiele alea pe care le păstrezi cu atâta zel. Hai, o mie de *duros* şi rămânem prieteni buni.

— Dumneavoastră şi cu mine nu suntem prieteni.

— Ba suntem, însă tu încă nu ţi-ai dat seama de asta. Nu te învinuiesc, cu atâtea lucruri pe cap. Ca prietena ta, Clara. Pentru o astfel de femeie, oricine îşi poate pierde minţile.

Pomenirea Clarei îmi îngheţă sângele-n vine.

— Ce ştiţi dumneavoastră despre Clara?

— Aş îndrăzni să spun că ştiu mai multe decât tine şi că s-ar cădea s-o uiţi, deşi ştiu că n-ai s-o faci. Am avut şi eu şaisprezece ani…

O teribilă certitudine mă lovi dintr-o dată. Bărbatul acela era străinul care o aborda pe Clara pe stradă, incognito. Era real. Clara nu minţise. Individul a făcut un pas în faţă. M-am retras. Nu-mi fusese aşa de frică în viaţa mea.

— Clara n-are cartea, e bine s-o ştiţi. Să nu mai îndrăzniţi să vă atingeţi de ea.

— Prietena ta mă lasă rece, Daniel, şi într-o zi îmi vei împărtăşi acest sentiment. Ceea ce vreau eu e cartea. Prefer s-o obţin cu binişorul, pentru ca nimeni să nu iasă păgubit. Am fost limpede?

În lipsa unor idei mai bune, m-am apucat să mint ca un nemernic.

— O are unul pe nume Adrian Neri. Muzician. Poate că asta vă spune ceva.

— Nu-mi spune nimic, şi ăsta-i lucrul cel mai rău care se poate zice despre un muzician. Eşti sigur că nu tu l-ai scornit pe Adrian Neri ăsta?

— Ce n-aş da!

— Atunci, fiindcă se pare că sunteţi atât de buni prieteni,

poate că reuşeşti să-l convingi tu să ți-o înapoieze. Asemenea lucruri se rezolvă fără nicio problemă între prieteni. Sau preferi să i-o cer prietenei tale Clara?

Am tăgăduit.

— Am să vorbesc cu Neri, însă nu cred c-o să mi-o înapoieze sau că o mai are, am improvizat eu. Dar dumneavoastră de ce vreți cartea asta? Să nu-mi spuneți că vreți s-o citiți.

— Nu. O ştiu pe de rost.

— Sunteți colecționar?

— Cam aşa ceva.

— Mai aveți şi alte cărți de Carax?

— Le-am avut cândva. Julián Carax e specialitatea mea, Daniel. Cutreier lumea căutându-i cărțile.

— Dar ce faceți cu ele, dacă nu le citiți?

Străinul a emis un sunet surd, agonic. Au trecut câteva secunde până să-mi dau seama că râdea.

— Singurul lucru care trebuie făcut cu ele, Daniel, replică el.

Scoase atunci o cutie de chibrituri din buzunar. Luă unul şi-l aprinse. Flacăra îi lumină pentru prima oară chipul. Sufletul îmi îngheță. Personajul acela nu avea nas, nici buze, nici pleoape. Fața lui era doar o mască din piele neagră, cicatrizată, devorată de foc. Acela era țesutul mort pe care îl atinsese Clara.

— Să le ard, murmură el, cu glasul şi privirea otrăvite de ură.

O adiere a brizei îi stinse chibritul dintre degete şi chipul său rămase din nou ascuns în beznă.

— O să ne mai vedem, Daniel. Eu nu uit niciodată o față şi cred că, începând de azi, nici tu, zise el încet. Spre binele tău şi al prietenei tale Clara, am încredere că vei lua decizia corectă şi că vei lămuri acest subiect cu domnul Neri, care în mod sigur are un nume de filfizon. Eu nu m-aş încrede în el nici cât negru sub unghie.

Dintr-o dată, străinul se întoarse şi o porni spre cheiuri, o siluetă evaporându-se în beznă, învăluită în râsul ei contrafăcut.

8

O mantie de nori scânteind de electricitate gonea dinspre mare. O luasem la fugă pentru a mă adăposti de aversa ce se apropia, însă cuvintele acelui individ începeau să-şi facă efectul. Îmi tremurau mâinile şi ideile. Mi-am înălțat privirea şi am văzut furtuna revărsându-se ca nişte pete de sânge negre printre nori, acoperind luna şi întinzând o trenă de neguri peste acoperişurile şi fațadele oraşului. Am încercat să grăbesc pasul, însă neliniştea mă rodea pe dinăuntru şi umblam, urmărit de aversă, cu picioare de plumb. M-am vârât sub copertina unui chioşc de ziare, încercând să-mi ordonez gândurile şi să mă hotărăsc cum să procedez. Un tunet a răsunat în apropiere, mugind ca un balaur ce trecea prin strâmtoarea portului, şi am simțit cum pământul îmi tremura sub picioare. Pulsul fragil al luminii electrice care contura fațade şi ferestre s-a risipit câteva secunde mai târziu. Pe trotuarele pline de bălți, felinarele clipeau, stingându-se ca nişte lumânări în vânt. Pe străzi nu se zărea nici țipenie, iar bezna creată de pana de curent s-a răspândit cu un suflu fetid urcând din gurile de scurgere ce se vărsau în sistemul de canalizare. Noaptea a devenit opacă şi impenetrabilă, iar ploaia – un lințoliu de abur. „Pentru o astfel de femeie, oricine îşi poate pierde mințile...” Am luat-o la goană pe Rambla în sus, cu un singur gând în minte: Clara.

Bernarda spusese că Barcelo era plecat din oraş cu probleme de afaceri. Aceea era ziua ei liberă şi obişnuia să se ducă să-şi petreacă noaptea acasă la mătuşa Reme şi la verişoarele ei, în San Adrian del Besos. Astfel, Clara rămânea singură în apartamentul cavernos din Plaza Real, după cum acel individ fără chip şi amenințările lui rămâneau slobozi în furtună, cu Dumnezeu ştie ce idei. În timp ce zoream sub aversă către Plaza Real, nu-mi puteam smulge din minte gândul că o pusesem în primejdie pe Clara atunci când îi dăruisem cartea lui Carax. Am ajuns în piață ud leoarcă. Am alergat să mă adăpostesc sub arcadele de pe strada

Fernando. Mi s-a părut că zăresc contururi de umbre târându-se în urma mea. Am căutat în mănunchiul de chei setul pe care mi-l dăduse Barcelo. Aveam la mine cheile de la prăvălie, de la apartamentul de pe Santa Ana şi de la locuința familiei Barcelo. Unul dintre vagabonzi înaintă spre mine, murmurând dacă îl puteam lăsa să-şi petreacă noaptea în vestibul. Am închis uşa înainte să-şi fi terminat fraza.

Scara era un puț de întuneric. Adierea fulgerelor se filtra prin crăpăturile uşii de la intrare şi şfichiuia contururile treptelor. Am înaintat orbeşte şi am găsit prima treaptă, împiedicându-mă de ea. M-am agățat de balustradă şi am urcat încetişor scara. După puțin timp, treptele au făcut loc unei suprafețe plane şi am înțeles că ajunsesem pe palier. Am pipăit zidurile de marmură rece, ostilă, şi am găsit reliefurile uşii de stejar şi ciocănelele din aluminiu. Am căutat orificiul încuietorii şi am introdus cheia pe bâjbâite. Când uşa apartamentului s-a deschis, o franjă de lumină albastră m-a orbit o clipă, iar un suflu de aer cald mi-a mângâiat pielea. Camera Bernardei se afla în partea din spate a apartamentului, lângă bucătărie. M-am îndreptat mai întâi într-acolo, deşi eram sigur că servitoarea lipsea. Am ciocănit cu degetele şi, neprimind niciun răspuns, am îndrăznit să deschid uşa. Era o încăpere simplă, cu un pat mare, un dulap de culoare închisă cu oglinzi fumurii şi o comodă pe care Bernarda aşezase suficienți sfinți, fecioare şi icoane ca să-şi poată deschide un sanctuar. Am închis uşa şi, când m-am întors, mai că-mi stătu inima în loc când am întrezărit o duzină de ochi albaştri şi stacojii înaintând dinspre fundul coridorului. Pisicile Bernardei mă cunoşteau prea bine şi îmi tolerau prezența. M-au înconjurat, mieunând suav, iar când şi-au dat seama că hainele mele îmbibate de ploaie nu degajau căldura dorită, m-au abandonat indiferente.

Camera Clarei era situată în celălalt capăt al apartamentului, lângă bibliotecă şi sala de muzică. Paşii invizibili ai pisicilor mă urmau de-a lungul coridorului, în

expectativă. În semiîntunericul intermitent al furtunii, apartamentul lui Barcelo mi se părea cavernos şi sinistru, diferit de acela pe care mă învățasem să-l consider a doua casă a mea. Am ajuns în partea din față a apartamentului, ce dădea spre piață. Sera lui Barcelo mi s-a deschis dinainte, deasă şi impenetrabilă. M-am adâncit în desişul de frunze şi de ramuri. O clipă, am fost îngrozit la gândul că, dacă străinul fără chip se infiltrase în apartament, probabil că acela era locul pe care şi-l alesese ca să se ascundă. Ca să mă aştepte. Mai că mi s-a părut că simt mirosul de hârtie arsă pe care îl degaja, însă am înțeles că ceea ce nasul meu detectase era, pur şi simplu, tutun. Am avut un atac de panică. În casa aceea nu fuma nimeni, iar pipa lui Barcelo, pururi stinsă, era un simplu *atrezzo.*

Am ajuns în sala de muzică şi strălucirea unui fulger a aprins volutele de fum ce pluteau prin aer pe ca nişte ghirlande din abur. Claviatura pianului alcătuia un zâmbet interminabil lângă galerie. Am traversat sala de muzică şi am ajuns la uşa bibliotecii. Era închisă. Am deschis-o, iar lumina galeriei ce înconjura biblioteca personală a librarului mi-a oferit un cald bun venit. Pereții acoperiți cu rafturi ticsite formau un oval în centrul căruia odihneau o masă de lectură şi două fotolii de feldmareşal. Din câte ştiam, Clara păstra cartea lui Carax într-o vitrină de lângă arcul galeriei. M-am îndreptat într-acolo tiptil. Conform planului meu – sau în absența unuia – trebuia să pun mâna pe carte, să o scot de acolo, să i-o predau lunaticului şi să nu-l mai văd niciodată. Nimeni nu avea să ştie de absența cărții, în afară de mine.

Cartea lui Julián Carax mă aştepta, ca întotdeauna, arătându-şi cotorul din fundul unui raft. Am luat-o în mână şi am strâns-o la piept, ca şi cum aş fi îmbrățişat un vechi prieten pe care fusesem pe punctul de a-l trăda. Iuda, m-am gândit. M-am pregătit să ies de acolo fără să afle Clara de prezența mea. Urma să iau cartea cu mine şi să dispar pentru totdeauna din viața Clarei Barcel6. Am ieşit din bibliotecă cu paşi uşori. Uşa de la camera Clarei se întrezărea în fundul coridorului. Mi-am închipuit-o întinsă în pat,

adormită. Mi-am imaginat degetele mângâindu-i gâtul, explorând un trup pe care îl memorasem din pură ignoranță. M-am întors, pregătindu-mă să abandonez şase ani de himere, însă ceva m-a oprit înainte să ajung în sala de muzică. Un glas şuierând în spatele meu, înapoia uşii. Un glas profund, care şoptea şi râdea. În camera Clarei. Am înaintat încetişor spre uşă. Am pus mâna pe clanță. Degetele îmi tremurau. Ajunsesem prea târziu. Am înghițit în sec şi am deschis uşa.

9

Trupul gol al Clarei zăcea pe nişte cearşafuri albe care străluceau ca mătasea. Mâinile maestrului Neri alunecau pe buzele ei, pe gât şi pe piept. Ochii ei albi se ridicau spre tavan, înfiorându-se sub asalturile cu care profesorul de muzică o penetra între coapsele palide şi tremurătoare. Aceleaşi mâini care îmi citiseră chipul cu şase ani în urmă în întunericul Ateneului strângeau acum bucile lucind de sudoare ale maestrului, înfigându-şi în ele unghiile şi trăgându-le spre sine cu o poftă animalică, disperată. Am simțit cum mi se taie răsuflarea. A trebuit să rămân acolo, paralizat, vreme de aproape o jumătate de minut, până când privirea lui Neri, neîncrezătoare la început, aprinsă de mânie după aceea, a băgat de seamă prezența mea. Încă gâfâind, uluit, se opri. Clara îl strânse fără să înțeleagă, frecându-şi trupul de al lui şi lingându-i gâtul.

— Ce s-a întâmplat? gemu ea. De ce te opreşti?

Ochii lui Adrian Neri ardeau de furie.

— Nu-i nimic, şopti el. Mă-ntorc îndată.

Neri s-a ridicat şi s-a năpustit spre mine ca o ghiulea, strângând pumnii. Nici nu l-am văzut venind. Nu-mi puteam lua ochii de la Clara, acoperită de sudoare, fără suflare, cu coastele conturându-i-se pe sub piele şi cu sânii tresăltându-i de dorință. Profesorul de muzică m-a înşfăcat de guler şi m-a târât afară din încăpere. Am simțit că picioarele mele abia ştergeau pardoseala şi, oricât am încercat, n-am izbutit să mă eliberez din strânsoarea lui Neri, care mă căra ca pe-un colet prin seră.

— Sufletul am să ți-l stâlcesc eu ție, nenorocitule, bâiguia printre dinți.

M-a târât până la uşa apartamentului şi, ajunşi acolo, a deschis-o şi m-a azvârlit cu putere pe palier. Cartea lui Carax mi-a căzut din mână. A ridicat-o de jos şi mi-a aruncat-o în față înfuriat.

— Dacă te mai văd pe-aici ori dacă aflu că te-ai apropiat de Clara pe stradă, îți jur că te bat până te bag în spital, fără să-

mi pese niciun căcat ce vârstă oi fi având, a spus el cu răceală. Ne-am înțeles?

M-am ridicat în picioare anevoie şi am descoperit că, în sforțarea lui, Neri îmi ferfenițise jacheta şi mândria.

— Cum ai intrat?

N-am răspuns. Neri a suspinat, scuturând din cap.

— Hai, dă-mi cheile, mi-o trânti Neri, stăpânindu-şi furia.

— Ce chei?

La palma pe care mi-a administrat-o, m-am prăbuşit pe pardoseală. M-am ridicat cu sânge în gură şi cu un țiuit în urechea stângă, care îmi sfredelea capul precum fluieratul unui milițian. Mi-am pipăit fața şi mi-am simțit buzele plesnite, arzându-mi sub degete. Un inel cu pecete strălucea, însângerat, pe inelarul profesorului de muzică.

— Cheile, ți-am spus.

— Duceți-vă la naiba, am scuipat eu.

N-am văzut pumnul venind. M-am simțit de parcă un ciocan pneumatic mi-ar fi smuls stomacul. M-am îndoit ca o marionetă frântă, fără suflare, bălăbănindu-mă pe lângă perete. Neri mă înşfăcă dintr-o dată de chică şi îmi scotoci prin buzunare până când dădu peste chei. M-am prelins pe pardoseală, ținându-mă de burtă, scâncind de agonie sau de mânie.

— Spuneți-i Clarei că...

Mi-a trântit uşa în nas şi am rămas în bezna cea mai desăvârşită. Am căutat cartea bâjbâind prin întuneric. Am găsit-o şi m-am târât cu ea pe scări în jos, rezemându-mă de pereți, gâfâind. Am ieşit afară scuipând sânge şi respirând pe gură cu bulbuci. Frigul şi vântul mi-au împresurat hainele umede, muşcându-mă. Tăietura de pe față mă ardea.

— Vă simțiți bine? a întrebat un glas din umbră.

Era cerşetorul pe care refuzasem să-l ajut cu câteva minute înainte. Am încuviințat, evitându-i privirea, ruşinat. Am început să merg.

— Aşteptați puțin, măcar până se mai potoleşte ploaia, sugeră cerşetorul.

Mă luă de braț şi mă conduse într-un ungher de sub arcade unde avea o boccea şi o geantă cu haine vechi şi

murdare.

— Am un pic de vin. Nu-i rău. Beți un picuț. O să vă prindă bine ca să vă încălziți. Şi ca să se dezinfecteze aia...

Am tras o duşcă din sticla pe care mi-o întinsese. Avea gust de ulei industrial dres cu oțet, însă căldura lui mi-a liniştit stomacul şi nervii. Câteva picături mi-au stropit rana şi am văzut stele verzi în noaptea cea mai neagră a vieții mele.

— E bun, nu-i aşa? a zâmbit cerşetorul. Haide, mai trageți o înghițitură, că ăsta te ridică din morți.

— Nu, mulțumesc. Pentru dumneavoastră, am îngăimat eu.

Cerşetorul a luat o înghițitură zdravănă. L-am observat pe îndelete. Părea un contabil cenuşiu de minister care nu-şi schimbase costumul de cincisprezece ani. Mi-a întins mâna, ia eu i-am strâns-o.

— Fermín Romero de Torres, concediat. Încântat să vă cunosc.

— Daniel Sempere, prost iremediabil. Plăcerea e de partea mea.

— Să nu vă vindeți pe nimica toată, fiindcă în asemenea nopți totul se vede mai rău decât e. Aşa cum mă vedeți, eu sunt un optimist înnăscut. Nu mă îndoiesc câtuşi de puțin că regimul are zilele numărate. După toate indiciile, americanii au să ne invadeze într-o zi, când nimeni nu se va gândi, iar lui Franco au să-i futä un post de lăbăreală în Melilla. Iar eu am să-mi recuperez slujba, reputația şi onoarea pierdută.

— Cu ce vă îndeletniceați dumneavoastră?

— Serviciul de Informații. Spionaj de înalt nivel, spuse Fermín Romero de Torres. Vă voi spune doar că eu eram omul lui Macia la Havana.

Am încuviințat. Încă un nebun. Noaptea barceloneză îi colecta cu toptanul. Şi pe idioții ca mine, la fel.

— Auziți, tăietura aia arată rău de tot. Ați fost altoit cum nu se poate mai bine, nu-i aşa?

Am dus degetele la gură. Încă sângera.

— O problemă de fuste? întrebă el. Puteați să vă scutiți singur de aşa ceva. Femeile din țara asta, v-o spun eu, care

am văzut multe la viața mea, sunt nişte habotnice şi nişte frigide. Aşa cum auziți. Îmi aduc aminte de-o mulătriță pe care am lăsat-o în Cuba. Ascultați-mă pe mine, altă lume, ehei, altă lume. Iar femeia caraibiană ți se lipeşte de trup cu ritmul acela insular şi-ți şopteşte *„ay, papito,* dă-mi plăcere, dă-mi plăcere”, iar un bărbat adevărat, cu sânge în vine, ce să vă povestesc...

Mi s-a părut că Fermín Romero de Torres, sau cum s-o fi numit de-adevăratelea, jinduia la acea conversație anodină aproape la fel de mult ca la o baie caldă, la o farfurie de linte cu cârnați şi la nişte haine curate. I-am cântat în strună o bucată de vreme, aşteptând să mi se potolească durerea. Nu mi-a fost prea greu, fiindcă omulețul n-avea nevoie decât de câte-un asentiment scurt şi de cineva care să facă pe ascultătorul. Cerşetorul se pregătea să-mi relateze amănuntele şi termenii tehnici ai unui plan secret de sechestrare a donei Carmen Polo a lui Franco, când am băgat de seamă că ploaia se mai potolise şi că furtuna se îndepărta spre nord.

— S-a făcut târziu, am murmurat, ridicându-mă.

Fermín Romero de Torres a încuviințat cu oarecare tristețe şi m-a ajutat să mă ridic, gesticulând ca şi cum mi-ar fi scuturat praful de pe hainele ude.

— Atunci, rămâne pe altă dată, a spus, resemnat. Pe mine mă pierde gura. Încep să vorbesc şi... Auziți, chestia cu sechestrul rămâne între dumneavoastră şi mine, nu-i aşa?

— Nu vă faceți griji. Sunt mormânt. Şi mulțumesc pentru vin.

M-am îndepărtat spre Rambla. M-am oprit la marginea pieței şi mi-am îndreptat privirea spre apartamentul lui Barcelo. Ferestrele rămăseseră întunecate, plângând de ploaie. Am vrut s-o urăsc pe Clara, însă n-am fost în stare. Să urăşti cu adevărat e un talent pe care îl deprinzi cu anii.

Am jurat că n-aveam s-o mai văd, că n-aveam să-i mai pomenesc numele sau să-mi mai amintesc de timpul pe care îl pierdusem alături de ea. Prin cine ştie ce stranie rațiune, m-am simțit împăcat. Mânia care mă scosese din casă se evaporase. M-am temut să nu revină, cu o îndârjire reînnoită,

a doua zi. M-am temut că gelozia şi ruşinea aveau să mă consume lent, o dată ce piesele evenimentelor trăite în acea noapte aveau să cadă prin propria lor greutate. Mai erau câteva ore până în zori şi aveam de făcut un lucru înainte să mă pot întoarce acasă cu conştiința curată.

Strada Arco del Teatro era tot acolo, abia o breşă de semiîntuneric. Un pârâiaş de apă neagră se formase în centrul străduței şi pătrundea ca o procesiune funebră în inima Ravalului. Am recunoscut vechea poartă de lemn şi fațada barocă la care mă condusese tata cu şase ani în urmă. Am urcat treptele şi m-am adăpostit de ploaie sub arcada portalului, care mirosea a urină şi a lemn mucegăit. Cimitirul Cărților Uitate mirosea a mort mai tare ca oricând. Nu-mi aminteam că pe ciocănelul de bătut era un chip de drăcuşor. L-am apucat şi am lovit în uşă de trei ori. Ecoul cavernos s-a răspândit în interior. Imediat am ciocănit din nou, de astă dată şase lovituri, mai puternice, până ce m-a durut pumnul. Au mai trecut câteva minute şi am început să cred că în locul acela nu se mai afla nimeni. M-am ghemuit rezemat de uşă şi am scos cartea lui Julián Carax din interiorul jachetei. Am deschis-o şi am citit din nou acea primă frază, care mă captivase cu ani în urmă.

În vara aceea a plouat în fiecare zi şi, cu toate că multă lume spunea că era pedeapsa lui Dumnezeu fiindcă în sat deschiseseră un bordel lângă biserică, eu ştiam că vina era numai şi numai a mea, pentru că învățasem să mint şi păstram încă pe buze ultimele cuvinte ale mamei de pe patul de moarte: nu l-am iubit niciodată pe bărbatul cu care m-am măritat, ci pe altul, care mi s-a spus că a murit în război; caută-l şi spune-i că am murit cu gândul la el, fiindcă el e adevăratul tău tată.

Am zâmbit, amintindu-mi de noaptea aceea febrilă de lectură din urmă cu şase ani. Am închis cartea şi m-am pregătit să bat la uşă pentru a treia şi ultima oară. Înainte să ating ciocănelul cu degetele, poarta s-a deschis suficient cât să se insinueze profilul paznicului care ducea în mână o

lampă cu ulei.

— Bună seara, am bâiguit. Isaac, nu-i aşa?

Paznicul s-a uitat la mine fără să clipească. Lucirea opaiţului îi sculpta trăsăturile ascuţite în chihlimbar şi şofran, conferindu-le o asemănare fără echivoc cu drăcuşorul de pe ciocănel.

— Dumneata eşti Sempere fiul, a murmurat cu glas leneş.

— Aveţi o memorie excelentă.

— Iar dumneata ai un simţ al oportunităţii care îngreţoşează. Ştii cât e ceasul?

Privirea lui oţelită detectase cartea de sub jacheta mea. Isaac a făcut un gest întrebător din cap. Am scos cartea şi i-am arătat-o.

— Carax, zise el. Probabil că în oraşul ăsta există cel mult zece oameni care ştiu cine este sau care au citit cartea asta.

— Păi, unul din ei umblă să-i dea foc. Nu mi-a trecut prin minte altă ascunzătoare mai bună decât asta.

— Ăsta-i un cimitir, nu un seif.

— Tocmai. Cartea asta are nevoie să fie îngropată undeva unde nimeni să n-o mai poată găsi.

Isaac aruncă o privire bănuitoare pe străduţă. Deschise un pic uşa şi îmi făcu semn să mă strecor înăuntru. Vestibulul întunecat şi insondabil mirosea a ceară arsă şi a umezeală. Se putea auzi o picurare intermitentă în beznă. Isaac îmi întinse opaiţul ca să-l ţin în timp ce el scotea din pardesiu un mănunchi de chei care ar fi stârnit invidia unui temnicer. Folosindu-se de vreo ştiinţă necunoscută, nimeri cheia pe care o căuta şi o introduse într-o încuietoare protejată de o carcasă din sticlă umplută cu relee şi roţi dinţate care sugera o cutie muzicală la scară industrială. La o rotire a încheieturii, mecanismul a ţăcănit ca măruntaiele unui automat şi am văzut pârghiile şi suporturile lor alunecând într-un balet mecanic uimitor, până când au blocat poarta cu un păienjeniş de bare din oţel care s-a adâncit într-o stea de orificii din zidurile de piatră.

— Nici la Banca Spaniei n-au aşa ceva, am comentat impresionat. Pare ceva desprins din Jules Verne.

— Kafka, a nuanţat Isaac, recuperând opaiţul şi pornind

către adâncurile edificiului. În ziua când vei înțelege că negoțul cu cărți e sărăcie lucie şi când te vei hotărî să înveți cum să jefuieşti o bancă sau să fondezi una, ceea ce e cam acelaşi lucru, să vii la mine şi am să-ți explic câte ceva despre încuietori.

L-am urmat de-a lungul coridoarelor pe care mi le aminteam cu fresce de îngeri şi himere. Isaac ținea opaițul ridicat, proiectând o bulbucire intermitentă de lumină roşiatică şi evanescentă. Şchiopăta uşor, iar pardesiul de flanel destrămat pe care îl purta semăna cu un văl funebru. M-am gândit că individul acela, aflat undeva între Caron şi bibliotecarul din Alexandria, s-ar fi simțit de minune în paginile lui Julián Carax.

— Ştiți ceva de Carax? am întrebat.

Isaac se opri la capătul unei galerii şi mă privi indiferent.

— Nu prea multe. Ce mi s-a povestit.

— Cine v-a povestit?

— Cineva care l-a cunoscut bine, sau aşa credea.

Inima îmi tresări.

— Când a fost asta?

— Pe când încă mă mai pieptănam. Probabil că dumneata erai în scutece, şi adevărul e că nu pari să fi evoluat prea mult. Uită-te la dumneata: tremuri, îmi zise.

— Din cauza hainelor ude şi a frigului de-aici, dinăuntru.

— Altă dată să-ți anunți sosirea şi am să aprind încălzirea centrală ca să te întâmpin cum se cuvine, mugurel de micşunea. Hai, ia-te după mine. Aici e biroul meu, unde avem o sobă şi-o să găsim ceva să punem pe dumneata cât timp îți uscăm hainele. Iar un pic de Mercurocrom şi de apă oxigenată ți-o prinde bine, că mi-ai venit cu o moacă de-mi pari abia ieşit din comisariatul de pe Via Layetana.

— Vă rog, nu vă deranjați.

— Nu mă deranjez. O fac pentru mine, nu pentru dumneata. O dată trecuți de uşa asta, eu stabilesc regulile, iar aici singurii morți sunt cărțile. Te pomeneşti c-o să-mi capeți o pneumonie şi-o să trebuiască să-i chem pe cei de la morgă. O să ne ocupăm de cartea asta mai încolo. În treizeci şi opt de ani, încă n-am văzut niciuna care s-o zbughească la

fugă.

— Nu ştiţi cât vă mulţumesc…

— Lasă fleacurile. Dacă te-am lăsat să intri, e din respect pentru tatăl dumitale, altminteri te-aş fi lăsat în stradă. Fă-mi plăcerea şi urmează-mă. Iar dacă te porţi cum trebuie, poate c-o să-ţi povestesc ce ştiu despre prietenul dumitale Julián Carax.

Pe furiş, când credea că nu-l puteam vedea, am băgat de seamă că Isaac zâmbea ca un hoţoman şiret. Îşi savura, în mod limpede, rolul de cerber înfricoşător. Am zâmbit, la rându-mi, în sinea mea. Acum nu mai aveam nicio îndoială a cui era mutra drăcuşorului de pe ciocănelul de la uşă.

10

Isaac îmi aruncă pe umeri două pături subțiri şi îmi întinse o cană cu o combinație aburindă ce mirosea a ciocolată fierbinte cu vişinată.

— Îmi spuneați de Carax...

— Prea multe nu-s de spus. Primul pe care l-am auzit pomenindu-l pe Carax a fost Toni Cabestany, editorul. Îți vorbesc de acum douăzeci de ani, când încă exista editura. Întotdeauna când se întorcea din călătoriile lui la Londra, Paris ori Viena, Cabestany trăgea câte-o fuguță pe-aici şi stăteam oleacă la taclale. Amândoi rămăsesem văduvi, iar el se plângea că acum eram căsătoriți cu cărțile, eu cu cele vechi, iar el cu cele de contabilitate. Eram prieteni buni. Într-una din vizitele lui, mi-a povestit că tocmai achiziționase pe o nimica toată drepturile în limba spaniolă ale romanelor unui anume Julián Carax, un barcelonez care trăia la Paris. Asta trebuie să fi fost prin ’28 sau ’29. Pe cât se pare, Carax lucra noaptea ca pianist într-un bordel amărât din Pigalle, iar ziua scria într-o mansardă mizerabilă din cartierul Saint Germain. Parisul e singurul oraş din lume unde să mori de foame încă se consideră a fi o artă. Carax publicase în Franța două romane, care se dovediseră nişte eşecuri de vânzare absolute. La Paris nimeni nu dădea doi bani pe el, iar lui Cabestany i-a plăcut mereu să cumpere ieftin.

— Aşadar, Carax scria în spaniolă sau în franceză?

— Nu se ştie. Probabil în amândouă. Maică-sa era franțuzoaică, profesoară de muzică, am impresia, iar el a trăit la Paris de când avea nouăşpe sau douăzeci de ani. Cabestany spunea că primeau manuscrisele lui Carax în spaniolă. Dacă erau traduceri sau originalul, îi era totuna. Limba favorită a lui Cabestany era cea a pesetei, de restul îl durea în cot. Cabestany se gândise că, poate, printr-o lovitură a norocului, va izbuti să introducă vreo câteva mii de exemplare din Carax pe piața spaniolă.

— Şi a izbutit?

Isaac se încruntă, turnându-mi încă puțin din poşirca lui

întremătoare.

— Mi se pare că din cea mai tare, *Casa roşie,* a vândut vreo nouăzeci.

— Dar a continuat să-l publice pe Carax, deşi pierdea bani, am observat eu.

— Aşa e. Adevărul e că nu ştiu de ce. Cabestany nu era tocmai un romantic. Însă poate că fiecare om are secretele lui... Din '28 până-n '36 i-a publicat opt romane. Cu ce făcea într-adevăr bani Cabestany erau catehismele şi o serie de foiletoane sentimentale având ca protagonistă o eroină de provincie, Violeta La Fleur, care se vindeau foarte bine la chioşcuri. Romanele lui Carax, presupun, le edita de plăcere şi ca să-l contrazică pe Darwin.

— Ce s-a ales de domnul Cabestany?

Isaac suspină, înălţându-şi privirea.

— Vârsta, care tuturor ne prezintă factura. A căzut bolnav şi a avut ceva probleme cu banii. În 1936, feciorul mai mare a preluat editura, însă era dintre aceia care nu ştiu nici să-şi citească numărul de la izmene. Afacerea s-a prăbuşit în mai puţin de un an. Din fericire, Cabestany n-a apucat să vadă ce făceau moştenitorii lui cu rodul unei vieţi întregi de muncă şi nici ce făcea războiul cu ţara. A murit de embolie în noaptea dinaintea duminicii Tuturor Sfinţilor, cu un trabuc Cohiba în gură şi cu o fetişoară de douăzeci şi cinci de ani pe genunchi. Fiul lui era plămădit din alt aluat. Arogant cum numai imbecilii pot fi. Prima lui mare idee a fost să încerce să vândă stocul de cărţi al editurii, moştenirea tatălui său, pentru a le transforma în pastă de hârtie, sau cam aşa ceva. Un prieten, alt filfizon cu casă în Caldetas şi cu Bugatti, îl convinsese că romanele de amor şi *Mein Kampf* aveau să se vândă straşnic şi că era nevoie de celuloză berechet pentru a satisface cererea.

— A apucat să facă asta?

— N-a avut timp. La puţin timp după ce a preluat frâiele editurii, un individ s-a prezentat la el acasă şi i-a făcut o ofertă foarte generoasă. Voia să achiziţioneze toate romanele lui Julián Carax care mai erau în stocuri şi se oferea să plătească de trei ori preţul lor de piaţă.

— Nu-mi mai spuneți. Ca să le ardă, am murmurat eu.

Isaac zâmbi, surprins.

— Ei, da. Şi-mi păreai un prostovan, puneai atâtea întrebări şi nu ştiai nimic.

— Cine era individul ăsta?

— Un anume Aubert sau Coubert, nu-mi amintesc prea bine.

— Lain Coubert?

— Îți sună cunoscut?

— E numele unui personaj din *Umbra vântului*, ultimul roman al lui Carax.

Isaac se încruntă.

— Un personaj de ficțiune?

— În roman, Lain Coubert e numele folosit de diavol.

— Cam teatral, aş zice. Însă, oricine ar fi fost, cel puțin avea simțul umorului, aprecie Isaac.

Eu, care aveam încă proaspătă în amintire întâlnirea cu acel personaj, nu vedeam farmecul nici măcar în treacăt, însă mi-am păstrat părerea pentru ocazii mai bune.

— Individul ăsta, Coubert sau cum s-o fi numit, avea fața arsă, desfigurată?

Isaac mă observă cu un zâmbet pe jumătate batjocoritor, pe jumătate îngrijorat.

— N-am nici cea mai vagă idee. Persoana care mi-a povestit toate astea n-a apucat să-l vadă şi le-a aflat fiindcă tânărul Cabestany i le-a povestit secretarei a doua zi. Despre fețe arse n-a pomenit nimic. Va să zică, asta n-ai scos-o dintr-un foileton?

Am scuturat din cap, nedând importanță subiectului.

— Cum s-a terminat totul? I-a vândut fiul editorului cărțile lui Coubert? am întrebat eu.

— Bezmeticul de filfizon a ținut să se dea deştept. A cerut mai mulți bani decât îi oferea Coubert, iar acesta şi-a retras propunerea. Câteva zile mai târziu, magazia Editurii Cabestany din Pueblo Nuevo a ars din temelii, la puțin timp după miezul nopții. Gratis.

Am oftat.

— Ce s-a întâmplat cu cărțile lui Carax? S-au pierdut?

— Aproape toate. Din fericire, secretara lui Cabestany, când a auzit de ofertă, a avut o presimțire şi, pe socoteala şi pe riscul ei, s-a dus la magazie şi a luat câte-un exemplar din fiecare roman al lui Carax. Ea era cea care păstra toată corespondența cu Carax şi, de-a lungul anilor, între ei se înfiripase o oarecare prietenie. Se numea Nuria şi mi se pare că era singura persoană din editură, şi probabil din întreaga Barcelonă, care citea romanele lui Carax. Nuria suferă de o slăbiciune pentru cauzele pierdute. De mică aduna animăluțe de pe stradă şi le aducea acasă. Cu timpul, a început să adopte romancieri blestemați, poate pentru că taică-său încercase să devină romancier şi nu izbutise niciodată.

— Se pare că o cunoaşteți foarte bine.

Isaac îşi vântură zâmbetul de drăcuşor şchiop.

— Mai bine decât crede ea. E fiica mea.

Mă înghițiră tăcerea şi îndoiala. Cu cât auzeam mai multe din acea poveste, cu atât mă simțeam mai pierdut.

— Din câte am înțeles, Carax s-a întors la Barcelona în 1936. Unii spun că a murit aici. Mai avea rude în oraş? Cineva care ar putea şti de el?

Isaac oftă.

— N-avem de unde şti. Părinții lui Carax se despărțiseră de mult, cred. Mama a plecat în America de Sud, unde s-a recăsătorit. Cu tatăl lui, după câte ştiu, nu vorbea de când plecase la Paris.

— De ce nu?

— Ce ştiu eu? Oamenii îşi complică existența, de parcă n-ar fi deja îndeajuns de complicată.

— Ştiți dacă mai trăieşte?

— Sper că da. Era mai tânăr decât mine, numai că eu ies puțin şi de câțiva ani nu mai citesc anunțurile mortuare, fiindcă toți cunoscuții cad ca muştele şi adevărul e că, de fiecare dată, rămân paf. Cu siguranță, Carax era numele de familie al mamei. Tatăl se numea Fortuny. Avea un magazin de pălării în Ronda de San Antonio şi, după câte ştiu, nu se înțelegea prea bine cu fiul lui.

— Atunci, s-ar putea ca, atunci când s-a întors la

Barcelona, Carax să se fi simțit tentat să se ducă s-o vadă pe fiica dumneavoastră Nuria, dacă erau oarecum prieteni şi el nu era în termeni buni cu taică-său?

Isaac râse amar.

— Probabil că eu sunt cel mai puțin indicat să ştiu aşa ceva. La urma urmei, sunt tatăl ei. Ştiu că o dată, prin ’32 sau ’33, Nuria a călătorit la Paris pentru afaceri de-ale lui Cabestany şi că a stat în casă la Julián Carax două săptămâni. Asta mi-a povestit-o Cabestany, fiindcă ea susținea că a stat la un hotel. Fata mea era pe atunci nemăritată, iar, după impresiile mele, Carax umbla cam prostit după ea. Nuria mea e din acelea care sfărâmă inimi numai cât intră într-o prăvălie.

— Care va să zică, erau amanți?

— Dumitale îți place foiletonul, nu? Uite, eu în viața privată a Nuriei nu m-am băgat niciodată, pentru că nici a mea nu-i tocmai bună de pus în ramă. Dacă într-o bună zi vei avea şi dumneata o fiică, binecuvântare pe care nu i-o doresc nimănui, fiindcă e o lege a vieții că, mai devreme sau mai târziu, are să-ți frângă inima, în fine, ce voiam să spun, dacă într-o zi vei avea o fiică vei începe, fără să-ți dai seama, să împarți bărbații în două categorii: cei pe care îi bănuieşti că se culcă cu ea şi cei pe care nu-i bănuieşti. Cine zice că nu-i aşa minte de-nghează apele. Impresia mea era că acest Carax se număra printre primii, drept care îmi era totuna dacă-i un geniu sau un biet nenorocit, eu întotdeauna l-am considerat un neruşinat.

— Poate vă înşelați.

— Să nu-ți fie cu supărare, dar dumneata eşti încă foarte tânăr şi te pricepi la femei aşa cum mă pricep eu să fac plăcinte.

— Şi asta e adevărat, am admis eu. Dar ce s-a întâmplat cu cărțile pe care fiica dumneavoastră le-a luat de la magazie?

— Sunt aici.

— Aici?

— De unde crezi că a ieşit cartea asta pe care ai găsit-o în ziua când te-a adus tatăl dumitale?

— Nu-nțeleg.

— E foarte simplu. Într-o noapte, la câteva zile după incendiul de la magazia lui Cabestany, fata mea Nuria a apărut aici. Era speriată. Spunea că cineva o urmărise şi că se temea că acel Coubert voia să pună mâna pe cărți ca să le distrugă. Nuria mi-a spus că venise să ascundă cărțile lui Carax. A pătruns în sala mare şi le-a ascuns în labirintul de rafturi, ca unul care îngroapă comori. N-am întrebat-o unde le-a pus şi nici ea nu mi-a zis. Înainte de a pleca, mi-a spus că, atunci când va reuşi să-l găsească pe Carax, se va întoarce după ele. Mi s-a părut că încă mai era îndrăgostită de Carax, dar nu i-am zis nimic. Am întrebat-o dacă îl văzuse de curând, dacă ştia ceva de el. Mi-a spus că de luni de zile nu mai avea veşti de la el, practic de când îi trimisese ultimele corecturi la manuscrisul ultimei sale cărți, de la Paris. Dacă m-a mințit, n-aş putea spune. Ceea ce ştiu este că, din ziua aceea, Nuria nu a mai aflat niciodată nimic despre Carax, iar cărțile acelea au rămas aici, adunând colb.

— Credeți că fiica dumneavoastră ar fi de acord să vorbească şi cu mine despre toate astea?

— Ei bine, fata mea se dă în vânt după tot ce înseamnă a vorbi, însă nu ştiu dacă va putea să-ți spună ceva ce nu ți-a spus până acum subsemnatul. Gândeşte-te că de la toate astea a trecut deja multă vreme. Şi adevărul e că nu ne înțelegem chiar atât de bine pe cât mi-ar plăcea. Ne vedem o dată pe lună. Mergem să mâncăm pe-aici prin zonă, apoi se duce cum a venit. Ştiu că acum câțiva ani s-a măritat cu un băiat de treabă; ziarist şi un pic năuc, adevăru-i, din aceia care se vâră mereu în dandanale politice, însă inimos. S-au căsătorit civil, fără invitați. Eu am aflat după o lună. Niciodată nu mi l-a prezentat pe soțul ei. Miquel se numeşte. Sau cam aşa ceva. Presupun că nu se prea mândreşte cu tatăl ei, şi n-o învinovățesc. Acum e altă femeie. Să ştii că a învățat chiar să împletească şi mi s-a spus că nu se mai îmbracă precum Simone de Beauvoir. Într-una din zilele astea poate o să aflu că am devenit bunic. De mai mulți ani lucrează acasă, ca traducătoare din franceză şi din italiană. Adevărul e că nu ştiu de unde-a scos talentul ăsta. De la

taică-său e limpede că nu. Hai să-ți scriu adresa ei, deşi nu ştiu dacă e o idee bună să-i spui că vii din partea mea.

Isaac mâzgăli ceva pe colțul unui ziar vechi şi îmi întinse hârtiuța.

— Vă mulțumesc. Nu se ştie niciodată, poate că ea îşi aminteşte ceva...

Isaac zâmbi cu oarecare tristețe.

— De mică îşi amintea totul. Totul. Mai apoi, copiii cresc şi nu mai ştii nici ce gândesc, nici ce simt. Dar aşa trebuie să fie, bănuiesc. Să nu-i spui Nuriei ce ți-am povestit, mă auzi? Ce s-a zis aici să rămână între noi.

— Fiți fără grijă. Credeți că încă se mai gândeşte la Carax?

Isaac oftă îndelung, coborându-şi privirea.

— Ce ştiu eu? Nu ştiu dacă l-a iubit de-adevăratelea. Lucrurile astea rămân în inima fiecăruia, iar ea e acum o femeie căsătorită. Eu la vârsta dumitale am avut o iubițică, Teresita Boadas se numea, care cosea şorțuri la fabrica de textile Santamaria de pe strada Comercio. Avea şaisprezece ani, cu doi mai puțin ca mine, şi a fost prima femeie de care m-am îndrăgostit. Nu face mutra asta, fiindcă ştiu eu că voi, tinerii, credeți că noi, bătrânii, nu ne-am îndrăgostit niciodată. Tatăl Teresitei avea un cărucior cu gheață în piața Borne şi era mut din născare. Nu ştii prin ce frică am trecut în ziua când i-am cerut permisiunea să mă căsătoresc cu fiica lui şi a stat cinci minute privindu-mă fix, fără nicio reacție, cu dalta de spart gheața în mână. De doi ani de zile puneam bani deoparte ca să cumpăr o verighetă, când Teresita a căzut bolnavă. Se molipsise la atelier, mi-a zis ea. În şase luni, mi-a murit de tuberculoză. Încă îmi aduc aminte cum gemea mutul în ziua când am îngropat-o în cimitirul din Pueblo Nuevo.

Isaac se cufundă într-o tăcere profundă. N-am îndrăznit nici să respir. După puțin timp îşi ridică privirea şi-mi zâmbi.

— Vorbesc de cincizeci şi cinci de ani în urmă, ce mare lucru. Însă, dacă e să fiu sincer, nu trece o zi fără să-mi aduc aminte de ea, de plimbările pe care le făceam până la ruinele Expoziției Universale din 1888 şi cum râdea de mine când îi citeam poeziile pe care le scriam în dosul prăvăliei de cârnați

şi de coloniale a unchiului meu Leopoldo. Îmi amintesc până şi de faţa unei ţigănci care ne-a ghicit în palmă pe plaja de la Bogatell şi ne-a spus că vom fi împreună toată viaţa. În felul ei, nu minţea. Ce să-ţi mai zic? Ei, da, eu cred că Nuria încă îşi aminteşte de bărbatul ăsta, chiar dacă nu spune. Şi, adevăru-i, eu lui Carax n-am să-i iert asta niciodată. Dumneata eşti încă foarte tânăr, însă eu ştiu cât dor lucrurile astea. Dacă vrei să afli ce părere am, Carax era un hoţ de inimi, iar pe a fetei mele a luat-o cu el în mormânt sau în iad. Doar un lucru te rog, dacă o vezi şi vorbeşti cu ea: să-mi spui ce mai face. Să afli dacă e fericită. Şi dacă şi-a iertat tatăl.

Cu puţin înaintea zorilor, având cu mine doar o lampă cu ulei, am pătruns încă o dată în Cimitirul Cărţilor Uitate. Când am făcut-o, mi-o imaginam pe fiica lui Isaac străbătând coridoarele întunecate şi nesfârşite cu aceeaşi hotărâre ce mă călăuzea şi pe mine: salvarea cărţii. La început am crezut că îmi aminteam ruta pe care o urmasem la prima vizită în acel loc, de mână cu tata, însă curând am înţeles că întorsăturile labirintului arcuiau culoarele în volute cu neputinţă de amintit. De trei ori am încercat să urmez un traseu pe care am crezut că-l memorasem, şi de trei ori labirintul m-a întors în punctul de unde plecasem. Isaac mă aştepta acolo, zâmbitor.

— Ai de gând să te mai întorci vreodată după ea? m-a întrebat.

— De bună seamă.

— În cazul ăsta, poate că vei binevoi să recurgi la o mică stratagemă.

— Stratagemă?

— Tinere, dumneata eşti cam tare de cap, nu-i aşa? Aminteşte-ţi de Minotaur.

După câteva clipe, am priceput încotro bătea. Isaac scoase din buzunar un briceag vechi şi mi-l întinse.

— Fă dumneata câte-un mic semn la fiecare colţ de care treci, o crestătură pe care numai dumneata o vei şti. E lemn vechi şi are atâtea scrijelituri şi zgârieturi, încât nimeni n-o

să-şi dea seama, decât dacă va şti ce caută...

I-am urmat sfatul şi am pătruns din nou în inima labirintului. Ori de câte ori coteam, mă opream să marchez rafturile cu un C şi un X pe culoarul pe care intram. Douăzeci de minute mai târziu, mă pierdusem cu totul în măruntaiele turnului, iar locul unde urma să îngrop romanul mi s-a dezvăluit din întâmplare. La dreapta mea am întrezărit un şir de tomuri despre secularizare, datorate penei ilustrului Jovellanos. În ochii mei de adolescent, un atare camuflaj ar fi înşelat până şi minţile cele mai întortocheate. Am extras câteva şi am cercetat al doilea şir, ascuns înapoia acelor ziduri de proză granitică. Printre norişori de praf, mai multe comedii de Moratin şi un impozant *Curial e Guelfa* alternau cu *Tractatus Logico Politicus* al lui Spinoza. Ca lovitură de graţie, am optat pentru a-l introduce pe Carax între un anuar de sentinţe judecătoreşti ale tribunalelor civile din Gerona din anul 1901 şi o colecţie de romane de Juan Valera. Ca să câştig spaţiu, am hotărât să iau cu mine cartea de poezie din Secolul de Aur, care le separa, iar în locul ei am strecurat *Umbra vântului*. Mi-am luat rămas-bun de la roman făcându-i cu ochiul şi am repus la locul ei antologia lui Jovellanos, zidind astfel primul şir.

Fără să mai zăbovesc, m-am îndepărtat, călăuzindu-mă după crestăturile pe care le lăsasem pe drum. În timp ce străbăteam tuneluri de cărţi prin semiîntuneric, fără voia mea am fost cuprins de tristeţe şi descurajare. Nu mă puteam abţine să nu mă gândesc că, dacă eu, din pură întâmplare, descoperisem un întreg univers într-o singură carte necunoscută din infinitatea acelei necropole, alte zeci de mii rămâneau neexplorate, uitate pentru totdeauna. M-am simţit înconjurat de milioane de pagini abandonate, de universuri şi de suflete fără stăpân, care se cufundau într-un ocean de beznă, în timp ce lumea care palpita în afara acelor ziduri îşi pierdea memoria pe neştiute, zi după zi, simţindu-se cu atât mai înţeleaptă cu cât uita mai mult.

Se iveau primele sclipiri ale zorilor când m-am întors la apartamentul din strada Santa Ana. Am deschis uşa cu grijă

şi m-am strecurat peste prag fără să aprind lumina. Din antreu se putea vedea sufrageria în capătul culoarului şi masa încă pregătită de sărbătoare. Prăjitura era tot acolo, neatinsă, iar vesela aştepta în continuare cina. Silueta tatei se contura nemişcată în fotoliu, iscodind de la fereastră. Era treaz şi rămăsese în costumul de oraş. Volute de fum se înălţau leneş dintr-o ţigară pe care o ţinea între arătător şi inelar, ca şi când ar fi fost o unealtă de scris. De ani de zile nu-l mai văzusem pe tata fumând.

— Bună dimineaţa, a murmurat, stingând ţigara într-o scrumieră aproape ticsită de chiştoace fumate pe jumătate.

M-am uitat la el, neştiind ce să spun. Privirea lui rămânea ascunsă în contralumină.

— Clara a sunat de mai multe ori aseară, la două ore după ce ai plecat, a spus el. Părea foarte îngrijorată. A lăsat mesaj s-o suni, la orice oră.

— N-am de gând s-o mai văd pe Clara sau să mai vorbesc cu ea, am zis eu.

Tata s-a mărginit să încuviinţeze în tăcere. M-am lăsat să cad pe unul din scaunele din sufragerie. Privirea îmi căzu în pământ.

— Îmi spui pe unde-ai fost?

— Am umblat.

— Am tras o spaimă de moarte.

Nu era mânie în glasul lui, nici măcar reproş, doar oboseală.

— Ştiu. Şi-mi pare rău, am răspuns.

— Ce-ai păţit la faţă?

— Am alunecat prin ploaie şi am căzut.

— Ploaia aia trebuie că avea o lovitură de dreapta zdravănă. Pune-ţi ceva.

— Nu-i nimic. Nici nu simt, am minţit eu. Am nevoie doar să mă duc la culcare. Pic de somn.

— Cel puţin deschide-ţi cadoul înainte să mergi să te culci, a zis tata.

Mi-a arătat pachetul învelit în celofan pe care îl pusese cu o seară în urmă pe masa din sufragerie. Am şovăit o clipă. Tata a încuviinţat. Am luat pachetul şi l-am cântărit. I l-am

întins tatei fără să-l deschid.

— Cel mai bine ar fi să-l returnezi. Nu merit niciun dar.

— Darurile se fac pentru plăcerea celui care dăruieşte, nu pentru meritele celui care primeşte, a zis tata. În plus, nu se mai poate returna. Deschide-l.

Am desfăcut cadoul învelit meticulos, în penumbra zorilor. Pachetul conținea o cutie din lemn sculptat, strălucitoare, garnisită cu nituri aurite. Zâmbetul mi se lumină înainte de a o deschide. Sunetul încuietorii la deschidere era excelent, de mecanism de ceasornicărie. Interiorul penarului era îmbrăcat în catifea de un albastru întunecat. Fabulosul Montblanc Meinsterstuck al lui Victor Hugo trona în centru, orbitor. L-am luat în mână şi l-am contemplat în lumina balconului. Pe clama aurită a capacului era gravată o inscripție:

Daniel Sempere, 1953

M-am uitat la tata, cu gura căscată. Cred că nu l-am văzut niciodată atât de fericit cum mi s-a părut a fi în clipa aceea. Fără niciun cuvânt, s-a ridicat din fotoliu şi m-a îmbrățişat cu putere. Am simțit un nod în gât şi, în lipsa cuvintelor, am înghițit în sec.

Năravul din născare
1953

11

În acel an, toamna a acoperit Barcelona cu o mantie de frunze uscate care se roteau pe străzi ca o piele de şarpe. Amintirea acelei nopţi îndepărtate a aniversării mele îmi retezase din elanuri, ori poate că viaţa se hotărâse să-mi acorde un an sabatic în privinţa suferinţelor mele de vodevil, ca să încep să mă maturizez. Am constatat că abia mă mai gândeam la Clara Barcelo, sau la Julián Carax, sau la acea fantoşă fără chip care mirosea a hârtie arsă şi se declara un personaj scăpat din paginile unei cărţi. Prin noiembrie împlinisem o lună de sobrietate, fără să mă apropii nici măcar o dată de Plaza Real ca să cerşesc un crâmpei din Clara la fereastră. Meritul, trebuie să mărturisesc, nu mi-a aparţinut în întregime. La librărie lucrurile începuseră să prindă viaţă, iar tata şi cu mine aveam foarte mult de lucru, încât cu greu puteam face faţă.

— În situaţia asta, trebuie să mai angajăm pe cineva, să ne ajute la căutarea comenzilor, spunea tatăl meu. Ce ne-ar trebui nouă ar fi cineva cu totul aparte, jumătate detectiv, jumătate poet, care să ceară puţin şi pe care să nu-l sperie misiunile imposibile.

— Cred că am candidatul potrivit, am zis eu.

L-am găsit pe Fermín Romero de Torres în locul său obişnuit, sub arcadele de pe strada Fernando. Cerşetorul tocmai reconstituia prima pagină din *Foaia de luni* pornind de la nişte fragmente recuperate dintr-un coş de hârtii. Ilustraţia zilei era despre lucrările publice şi dezvoltare.

— Fir-ar să fie! Altă belea? l-am auzit exclamând. Oamenii ăştia ai fascismului or să sfârşească prin a ne transforma pe toţi într-un neam de bigoţi şi de batracieni.

— Bună ziua, am zis încetişor. Vă mai amintiţi de mine?

Cerşetorul îşi ridică privirea, iar chipul i se lumină dintr-o dată într-un zâmbet radios.

— Cât mă bucur să vă revăd! Ce mai e nou, stimate prietene? O să acceptaţi o duşcuţă de negrişor, nu-i aşa?

— Azi e rândul meu să ofer, am zis eu. Aveţi chef?

— Dom'le, n-aş zice nu la nişte fructe de mare ca lumea,

dar eu mă pregătesc de bombardament.

Pe drumul spre librărie, Fermín Romero de Torres mi-a relatat tot soiul de deplasări pe care le efectuase în acele săptămâni cu scopul şi efectul de a eluda forţele de securitate a statului şi, mai ales, pe *nemesis*-ul său, un inspector pe nume Fumero, cu care se pare că avea un lung palmares de conflicte.

— Fumero? am întrebat eu, amintindu-mi că aşa se numea soldatul care-l ucisese pe tatăl Clarei Barcelo în castelul Montjuic, la începutul războiului.

Omuleţul a încuviinţat, palid şi îngrozit. Se vedea că era înfometat, murdar şi puţea a luni întregi de viaţă pe străzi. Sărmanul nici nu avea idee încotro îl duceam, şi am remarcat în privirea lui o oarecare teamă şi o nelinişte crescândă, pe care se străduia să o ascundă sub vorbăria nesfârşită. Când am ajuns la librărie, cerşetorul mi-a aruncat o privire plină de îngrijorare.

— Haideţi, intraţi. Aceasta e librăria tatălui meu, căruia vreau să vă prezint.

Cerşetorul s-a chircit într-un ghem de jeg şi de teamă.

— Nu, nu, în niciun caz, pentru că nu sunt prezentabil, iar acesta e un stabiliment respectabil; am să vă fac de ruşine…

Tata se ivi în uşă, îl examină rapid pe cerşetor şi apoi mă privi pieziş.

— Tăticule, acesta este Fermín Romero de Torres.

— Slujitorul domniei voastre, zise cerşetorul aproape tremurând.

Tata îi zâmbi senin şi îi întinse mâna. Cerşetorul nu îndrăznea să i-o strângă, ruşinat de aspectul său şi de rapănul care îi acoperea pielea.

— Auziţi, mai bine plec şi vă las pe domniile voastre, bălmăji el.

Tata îl apucă de braţ cu blândeţe.

— În niciun caz, pentru că fiul meu mi-a spus că dumneata vii să iei masa cu noi.

Cerşetorul ne privi uluit, îngrozit.

— De ce nu urcaţi în casă să faceţi o baie bună, fierbinte? zise tata. Apoi, dacă poftiţi, o să mergem pe jos până la Can

Sole.

Fermín Romero de Torres bâigui ceva neinteligibil. Tata, fără să-şi abandoneze zâmbetul, îl conduse spre portal şi, practic, trebui să-l târască pe scări în sus până la apartament, în timp ce eu închideam prăvălia. Cu multă oratorie şi adoptând o tactică de învăluire, am izbutit să-l vârâm în cadă şi să-l despuiem de zdrențe. Gol, părea o fotografie din război şi tremura ca un pui jumulit. Avea semne adânci la încheieturi şi la glezne, iar torsul şi spatele îi erau acoperite de cicatrice cumplite, care te dureau numai cât te uitai la ele. Tata şi cu mine am schimbat o privire îngrozită, însă n-am spus nimic.

Cerşetorul ne-a lăsat să-l spălăm ca un copil, înfricoşat şi tremurând. În timp ce eu căutam prin cufăr nişte haine curate ca să-l îmbrăcăm, auzeam glasul tatei care îi vorbea necontenit. Am găsit un costum pe care tata nu-l mai purta, o cămaşă veche şi lenjerie intimă. Din lucrurile aduse de cerşetor nu se puteau recupera nici măcar pantofii. I-am ales o pereche pe care tata nu prea îi încălța, fiindcă îi rămăseseră mici. Am învelit în hârtie de ziar zdrențele, inclusiv nişte chiloți care aveau culoarea şi consistența şuncii munteneşti, şi le-am vârât în lada de gunoi. Când m-am întors în baie, tata îl bărbierea pe Fermín Romero de Torres în cadă. Palid şi mirosind a săpun, părea un om cu douăzeci de ani mai tânăr. După cum mi-am dat seama, deja se împrieteniseră. Fermín Romero de Torres, probabil sub efectele sărurilor de baie, se ambalase.

— Ascultați-mă ce vă spun, domnule Sempere, dacă viața n-ar fi vrut ca eu să tot alerg încoace şi-ncolo prin lumea intrigii internaționale, aplecarea mea, din inimă, era spre ştiințele umaniste. De mic copil am simțit chemarea versurilor şi am vrut să devin un Sofocle sau un Vergiliu, pentru că mie tragedia şi limbile moarte îmi fac pielea de găină, însă tata, fie-i țărâna uşoară, era un căpos cu vederi înguste, care mereu şi-a dorit ca unul din copiii lui să intre în Garda Civilă şi, în ciuda părului de pe față, care dintotdeauna le-a caracterizat pe femeile din familia mea dinspre partea mamei, niciuna din cele şapte surori ale mele

n-ar fi fost admisă. Pe patul de moarte, genitorul meu m-a pus să jur că, dacă nu voi apuca să-ndes pe cap tricornul Gărzii Civile, atunci, cel puțin, o să mă fac funcționar şi-o să las baltă orice pretenție de a-mi urma vocația pentru lirică. Eu mă număr printre cei de pe timpuri, iar unui tată, chiar dacă e un dobitoc, trebuie să-i dai ascultare, mă-nțelegeți dumneavoastră. Chiar şi aşa, să nu credeți că am disprețuit cultivarea intelectului în anii mei de aventuri. Am citit ce-am citit şi v-aş putea recita pe de rost pagini alese din *Viața e vis.*

— Haidem, dom' şef, puneți-vă hainele astea, dacă nu vă supărați, căci, pentru noi, erudiția dumneavoastră e mai presus de orice îndoială, am zis eu, sărind în ajutorul tatei.

Lui Fermín Romero de Torres i se topea privirea de recunoştință. Ieşi din cadă, strălucitor. Tata îl înveli într-un prosop. Cerşetorul surâse de plăcere când simți țesătura curată pe piele. L-am ajutat să-şi îmbrace izmenele, care îi erau cu zece numere mai mari. Tata şi-a desfăcut cureaua şi mi-a întins-o ca să-l încing pe cerşetor.

— Acuma chiar că sunteți ferchezuit, zise tata. Nu-i aşa, Daniel?

— Orişicine l-ar lua drept un artist de cinema.

— Ca să nu mai vorbim că nu mai sunt ce-am fost cândva. Mi-am pierdut musculatura herculeană în închisoare şi de-atunci...

— Mie însă îmi păreți a fi Charles Boyer, zău aşa, obiectă tata. Ceea ce îmi aminteşte că voiam să vă propun ceva.

— Eu, pentru dumneavoastră, domnule Sempere, dacă e nevoie, fac moarte de om. Trebuie doar să-mi spuneți cum îl cheamă pe individ, şi eu îl lichidez fără nicio strângere de inimă.

— Nu va fi nevoie de aşa ceva. Ce voiam eu să vă ofer e o slujbă la librărie. E vorba să căutați cărți rare pentru clienții noştri. E aproape un post de arheologie literară, pentru care trebuie să cunoaşteți atât clasicii, cât şi tehnicile de bază ale bursei negre. Nu vă pot plăti prea bine pentru moment, însă veți lua masa cu noi şi, până când vă vom găsi o pensiune bună, veți locui aici, în casă la noi, dacă sunteți de acord.

Cerşetorul ne privi pe amândoi, mut.

— Ce spuneți? întrebă tata. Intrați în echipă?

Mi se păru că urma să mai spună ceva, însă tocmai atunci Fermín Romero de Torres izbucni în plâns.

Din prima leafă, Fermín Romero de Torres îşi cumpără o pălărie ca-n filme, nişte pantofi de ploaie şi se zori să ne invite, pe mine şi pe tata, la o porție de fudulii de taur, care se preparau în fiecare zi de luni într-un restaurant aflat la două străzi de Piaza Monumental. Tata îi găsise o cameră într-o pensiune de pe strada Joaquin Costa unde, mulțumită prieteniei dintre vecina noastră Merceditas şi patroană, s-a putut trece peste formalitatea de a completa fişa cu informații despre locatar necesară la poliție şi, astfel, l-am putut menține pe Fermín Romero de Torres departe de nasul inspectorului Fumero şi al ciracilor săi. Uneori îmi revenea în amintire imaginea cumplitelor cicatrice care îi acopereau trupul. Mă simțeam tentat să-l întreb de ele, temându-mă, poate, că inspectorul Fumero ar fi putut avea ceva de-a face cu această chestiune, însă în privirea bietului om exista ceva ce sugera că era mai bine să nu pomenesc subiectul. Avea să ne povestească el singur într-o bună zi, când i se va părea oportun. În fiecare dimineață, la ora şapte fix, Fermín ne aştepta în uşa librăriei, cu o înfățişare impecabilă şi întotdeauna cu zâmbetul pe buze, dispus să muncească douăsprezece sau chiar mai multe ore, fără pauză. Îşi descoperise pasiunea pentru ciocolată şi pentru rulade, cu nimic mai prejos decât puternicul lui entuziasm față de marii tragici greci, drept pentru care luase ceva în greutate. Se bărbierea ca un filfizon, îşi pieptăna părul spre spate cu briantină şi îşi lăsa o mustăcioară subțire, ca să fie în pas cu moda. Trecuseră treizeci de zile de când ieşise din cadă, şi cerşetorul era de nerecunoscut. Însă, pe lângă transformarea lui spectaculoasă, Fermín Romero de Torres ne lăsase de-a binelea cu gura căscată în câmpul muncii. Instinctele lui detectivistice, pe care eu le atribuisem fabulațiilor sale febrile, erau de o precizie chirurgicală. În mâinile lui, cele mai extravagante comenzi se soluționau în câteva zile, dacă nu în

câteva ceasuri. Nu exista titlu pe care să nu-l ştie, nici şmecherii care să nu-i dea prin minte pentru a-l achiziționa la un preț convenabil. Folosindu-se de papagal, se strecura prin bibliotecile particulare ale unor ducese pe de bulevardul Pearson şi ale unor diletanți din clubul de călărie, asumându-şi întotdeauna identități fictive, şi izbutea ca acele cărți să-i fie ori dăruite, ori vândute pe o nimica toată.

Transformarea cerşetorului în cetățean exemplar părea miraculoasă, una din acele istorii cum le plăcea să povestească preoților din parohiile sărace, spre a ilustra nesfârşita milostenie a Domnului, însă care sunau întotdeauna prea perfect ca să fie adevărate, aidoma reclamelor la soluțiile pentru creşterea părului de pe tramvaie. La trei luni şi jumătate după ce Fermín începuse să lucreze în librărie, telefonul din apartamentul de pe strada Santa Ana ne-a deşteptat, într-o duminică, la ora două noaptea. Era proprietara pensiunii unde locuia Fermín Romero de Torres. Cu glasul întretăiat, ne-a explicat că domnul Romero de Torres se încuiase în cameră pe dinăuntru, țipa ca un nebun, lovind pereții şi jurându-se că, dacă va intra cineva, el se va omorî pe loc, tăindu-şi beregata cu un ciob de sticlă.

— Nu chemați poliția, vă rog. Venim chiar acum.

Am ajuns în goană pe strada Joaquin Costa. Era o noapte rece, cu un vânt tăios şi un cer de smoală. Am trecut în fugă pe dinaintea Casei Mizericordiei şi a Casei Milosteniei, nebăgând în seamă privirile şi murmurele ce şuierau dinspre portalurile întunecate, mirosind a baligă şi a cărbune. Am ajuns la colțul cu strada Ferlandina. De aici, strada Joaquin Costa apărea ca o breşă de stupi înnegriți afundându-se în negurile Ravalului. Feciorul mai mare al proprietarei pensiunii ne aştepta în stradă.

— Ați chemat poliția? întrebă tata.

— Încă nu, răspunse băiatul.

Am dat fuga pe scări în sus. Pensiunea se afla la etajul al doilea, iar scara era o spirală slinoasă care abia se mai ghicea în lumina gălbuie a unor becuri neprotejate şi istovite, ce atârnau de un cablu jupuit. Dona Encarna, văduva unui

şef din Garda Civilă şi proprietara pensiunii, ne-a întâmpinat în uşa pensiunii, înveşmântată într-un capot *bleu-ciel* şi etalând un cap cu bigudiuri pe potrivă.

— Uite ce-i, domnu' Sempere, asta-i o casă respectabilă. Eu am clienți berechet şi nu-i musai să-nghit toate pănărămile astea, ne spuse ea în timp ce ne conducea pe un culoar întunecat care mirosea a umezeală şi a amoniac.

— Înțeleg, murmura tata.

Strigătele lui Fermín Romero de Torres se auzeau năruind pereții în fundul coridorului. Prin uşile întredeschise se iveau mai multe fețe supte şi înspăimântate, fețe de pensiune şi de supă botezată.

— Haide, ceilalți la culcare, ce pizda mă-sii, că nu suntem la revistă la Molino, exclamă dona Encarna cu furie.

Ne-am oprit în fața uşii camerei lui Fermín. Tata bătu încetişor.

— Fermín? Eşti acolo? Sunt Sempere.

Urletul care străbătu peretele îmi îngheță inima. Până şi dona Encarna îşi pierdu poza de guvernantă şi îşi duse mâinile la inima ascunsă sub pliurile abundente ale pieptului său luxuriant.

Tata bătu din nou:

— Fermín! Hai, deschide-mi.

Fermín urlă din nou, izbindu-se de pereți, strigând obscenități de-şi spărgea bojocii. Tata oftă.

— Aveți o cheie de la camera asta?

— Bineînțeles.

— Dați-mi-o.

Dona Encarna şovăi. Ceilalți chiriaşi se iviseră din nou pe culoar, albi de groază. Probabil că strigătele acelea se auzeau de la Căpitănie.

— Tu, Daniel, du-te şi-l caută pe doctorul Baro, care stă aici, la doi paşi, pe Riera Alta la numărul 12.

— Auziți, n-ar fi mai bine să chemați un preot? Că mie în ăsta mi se pare c-a intrat diavolul, propuse dona Encarna.

— Nu. Îi trebuie un medic, fiindcă se omoară. Hai, Daniel, dă fuga. Şi dumneavoastră dați-mi cheia aceea, vă rog.

Doctorul Baro era un burlac insomniac ce-şi petrecea nopţile citindu-l pe Zola şi privind stereograme cu domnişoare în lenjerie intimă spre a-şi alunga plictisul. Era un client obişnuit al librăriei tatei şi el însuşi se califica drept un măcelar de mâna a doua, însă avea mai mult fler în a nimeri diagnosticele decât aveau cei mai mulţi dintre medicii bogătaşilor, cu cabinete pe strada Muntaner. Mare parte din clientela sa era compusă din curvele bătrâne din cartier şi din nenorociţi care abia îl puteau plăti, însă pe care îi îngrijea oricum. Nu o dată îl auzisem spunând că lumea-i un ţucal şi că aşteaptă ca Barcelona să câştige naibii o dată campionatul ca să moară împăcat. Mi-a deschis uşa îmbrăcat într-un halat, mirosind a vin şi cu un chiştoc stins între buze.

— Daniel?

— M-a trimis tata. E o urgenţă.

Când m-am întors la pensiune, am găsit-o pe dona Encarna sughiţând de atâta teamă, pe restul chiriaşilor având culoarea unei lumânări expirate şi pe tata ţinându-l în braţe pe Fermín Romero de Torres, într-un colţ al camerei. Fermín era despuiat, plângea şi tremura de groază. Încăperea era distrusă, iar pereţii erau mânjiţi cu ceva ce n-aş putea spune dacă era sânge sau excremente. Doctorul Baro examină rapid situaţia şi, cu un gest, îi indică tatei că trebuia să-l întindă pe Fermín în pat. Îi ajută feciorul donei Encarna, care aspira să devină boxer. Fermín gemea şi se zvârcolea ca şi când o fiară i-ar fi devorat măruntaiele.

— Dar ce are sărmanul, pentru numele lui Dumnezeu? Ce are? gemea dona Encarna din uşă, scuturând din cap.

Doctorul îi luă pulsul, îi cercetă pupilele cu o lanternă şi, fără o vorbă, începu să prepare o injecţie dintr-o fiolă pe care o avea în servietă.

— Ţineţi-l. Asta o să-l adoarmă. Daniel, ajută-ne.

Tuspatru l-am imobilizat pe Fermín, care zvâcni violent când simţi înţepătura acului în coapsă. Muşchii i se încordară ca nişte cabluri de oţel, însă în câteva secunde ochii i se împăienjeniră şi trupul îi căzu fără vlagă.

— Ascultaţi, aveţi grijă, că omul ăsta e ca vai de el şi cu cât îi daţi îl omorâţi, zise dona Encarna.

— N-aveți grijă. E doar adormit, zise doctorul, examinând cicatricele care acopereau trupul famelic al lui Fermín.

L-am văzut clătinând din cap în tăcere.

— *Fills de puta*[2], murmură el.

— Ce sunt cicatricele acelea, am întrebat eu. Tăieturi?

Doctorul Baro tăgădui, fără să-şi ridice privirea. Căută un pled prin rufăria în devălmăşie şi îşi înveli pacientul.

— Arsuri. Omul ăsta a fost torturat, explică el. Semnele astea le face o lampă de sudură.

Fermín dormi vreme de două zile. Când se deşteptă, nu-şi mai amintea nimic: credea doar că se trezise într-o celulă întunecată şi nimic mai mult. Se simți atât de ruşinat de felul cum se purtase, încât se aşeză în genunchi, cerându-i iertare donei Encarna. Ii jură că avea să-i văruiască pensiunea şi, cum ştia că ea era foarte evlavioasă, că avea să facă zece slujbe pentru ea în biserica Betleemului.

— Ceea ce trebuie să faci dumneata e să te însănătoşeşti şi să nu mă mai faci să trag asemenea spaimă, că-s prea bătrână pentru aşa ceva.

Tata plăti stricăciunile şi o rugă pe dona Encarna să-i mai ofere o şansă lui Fermín. Ea primi cu plăcere. Majoritatea chiriaşilor ei erau nenorociți şi singuri pe lume, ca şi ea. După ce-i trecu spaima, prinse şi mai mult drag de Fermín şi-l puse să promită că va lua pastilele pe care doctorul Baro i le recomandase.

— Eu pentru dumneata, dona Encarna, înghit şi-o cărămidă, dacă e nevoie.

Cu timpul, toți ne-am prefăcut că uitasem acea întâmplare, însă niciodată n-am mai luat în glumă poveştile despre inspectorul Fumero. După acel episod, ca să nu-l lăsăm singur, îl luam pe Fermín Romero de Torres aproape în fiecare duminică să mâncăm la cafeneaua Novedades. Apoi mergeam pe jos până la cinematograful Femina, la colțul dintre Diputacion şi Paseo de Gracia. Unul dintre plasatori era prieten cu tata şi ne lăsa să ne strecurăm în stal pe uşa de incendiu, în timpul jurnalului, întotdeauna în clipa când

---

[2] „Feciori de curvă“, în limba catalană în text.

Generalissimul tăia panglica inaugurală a vreunui nou lac de acumulare, ceea ce îi ataca nervii lui Fermín Romero de Torres.

— Ce ruşine, spunea el, indignat.

— Nu-ți place filmul, Fermín?

— Fie vorba între noi, mie chestia asta cu a şaptea artă mi se pare o lăbăreală. După mintea mea, nu-i decât o haleală pentru tâmpirea gloatei animalizate, mai rău ca fotbalul sau coridele. Cinematograful s-a născut ca o invenție pentru distrat gloatele analfabete şi, după cincizeci de ani, nu s-a schimbat prea mult.

Toată reticența aceea se schimbă radical în ziua când Fermín Romero de Torres o descoperi pe Carole Lombard.

— Ce bust, Doamne Dumnezeule Doamne, ce bust, exclama el în plină proiecție, posedat. Alea nu-s țâțe, sunt două caravele!

— Linişte, bă, măgarule, că acuma chem plasatorul, şuieră un glas de confesional situat cu două rânduri mai în spate. Ia te uită, câtă neruşinare. Ce țară de porci.

— Mai bine vorbeşti în şoaptă, Fermín, l-am sfătuit eu.

Fermín Romero de Torres nu mă mai auzea. Era pierdut în suava legănare a acelui decolteu miraculos, cu zâmbetul răpit şi cu ochii fermecați de tehnicolor. Mai târziu, în timp ce ne întorceam pe jos pe Paseo de Gracia, am observat că detectivul nostru bibliografic rămăsese în transă.

— Cred că dumitale va trebui să-ți căutăm o femeie, am zis eu. O femeie îți va înveseli viața, ai să vezi.

Fermín Romero de Torres oftă; mintea lui încă rebobina deliciile legii gravitației.

— Dumneata îmi vorbeşti din proprie experiență, Daniel? întrebă el cu naivitate.

M-am mărginit să zâmbesc, ştiind că tata mă pândea cu coada ochiului.

Din ziua aceea, lui Fermín Romero de Torres îi căzu cu tronc să meargă la cinematograf în fiecare duminică. Tata prefera să rămână acasă şi să citească, însă Fermín nu pierdea nicio proiecție. Îşi cumpăra o grămadă de bomboane de ciocolată şi se aşeza în rândul şaptesprezece să le

devoreze, aşteptând apariția stelară a divei de serviciu. Subiectul îi era perfect indiferent, şi nu se oprea din vorbărie până când o damă cu atribute considerabile nu umplea ecranul.

— M-am tot gândit la ce mi-ai spus dumneata deunăzi despre căutatul unei femei, zise Fermín Romero de Torres. Poate că ai dreptate. La pensiune e un client nou, un fost seminarist sevilian foarte hazos, care îşi aduce din când în când nişte fete arătoase. Auziți, cum s-a propăşit lumea. Nu ştiu cum face, că băiatul e pipernicit, însă poate că le prosteşte cu câte-un „Tatăl nostru". Cum are camera lângă a mea, eu aud totul, iar judecând după ce pot asculta, monahul trebuie să fie un artist. Ce nu face o uniformă... Dumitale cum îți plac femeile, Daniel?

— Adevăru-i că nu mă prea pricep la femei.

— De priceput nu se pricepe nimeni, nici Freud, nici ele însele, însă asta e ca electricitatea, nu-i nevoie să te pricepi cum funcționează ca să-ți frigi degetele. Hai, spune-mi. Cum îți plac? Mie să-mi fie cu iertare, dar o femeie trebuie să aibă formă de femelă şi de unde să te ții, însă, după cum te văd, mi se pare că dumitale îți plac cele slabe, ceea ce constituie un punct de vedere pe care îl respect cât se poate de mult, ei, să nu fiu înțeles greşit.

— Ca să fiu sincer, n-am prea multă experiență cu femeile. Mai exact, cu niciuna.

Fermín Romero de Torres mă privi lung, intrigat dinaintea acestei manifestări de ascetism.

— Eu credeam că în noaptea aceea, ştii dumneata, când ai căzut...

— Dacă totul ar durea cât doare o scatoalcă...

Fermín păru să-mi citească gândurile şi zâmbi solidar.

— Uite, să nu-ți pară rău, fiindcă cea mai bună chestie cu femeile e să le descoperi. Ca prima dată, nu-i nimic şi chiar nimic. N-ai cum să ştii ce-i viața până când nu dezbraci pentru prima oară o femeie. Nasture cu nasture, ca şi când ai coji dumneata un cartofior dulce şi călduț într-o seară de iarnă. Ahhhhh...

În câteva secunde, Veronica Lake îşi făcu intrarea în

scenă, iar Fermín trecu în altă dimensiune. Profitând de o secvenţă în care Veronica Lake se odihnea, Fermín anunţă că va vizita chioşcul cu gustări din hol, pentru a-şi reface forţele. După atâtea luni de înfometare, prietenul meu îşi pierduse simţul măsurii, însă datorită metabolismului său accelerat nu-şi pierdea aerul acela de mizer înfometat postbelic. Am rămas singur, abia urmărind acţiunea de pe ecran. Aş minţi dacă aş spune că mă gândeam la Clara. Mă gândeam numai la trupul ei tresărind sub asalturile profesorului de muzică, lucind de sudoare şi de plăcere. Privirea mi-a căzut de pe ecran şi abia atunci am băgat de seamă că tocmai intrase un spectator. I-am văzut silueta înaintând până în mijlocul parterului cu fotolii, şase rânduri mai în faţă, şi aşezându-se. Cinematografele sunt pline de oameni singuri, m-am gândit eu. Aşa ca mine.

Am încercat să mă concentrez pentru a prinde firul acţiunii. Junele prim, un detectiv cinic dar cu inimă bună, îi explica unui personaj secundar de ce femeile ca Veronica Lake erau pierzania tuturor masculilor dintr-o bucată şi, chiar aşa fiind, nu aveai încotro decât să le iubeşti cu disperare şi să pieri trădat de perfidia lor. Fermín Romero de Torres, care se transforma într-un critic expert, numea acest gen de istorii „povestea călugăriţei"[3]. După el, nu erau decât nişte fantasme misogine pentru amploaiaţii cu probleme de constipaţie şi pentru bigotele ofilite de plictiseală care visau să se dedea viciului şi să ducă o viaţă de târfoi abject. Am zâmbit închipuindu-mi comentariile pe care le-ar fi făcut în josul paginii prietenul meu criticul dacă n-ar fi dat fuguţa la întâlnirea cu chioşcul de bunătăţi. Zâmbetul îmi îngheţă cât ai clipi. Spectatorul care se aşezase cu şase rânduri mai în faţă se întorsese şi mă privea fix. Fasciculul luminos al proiectorului perfora negurile din sală, un suflu de lumină clipitoare care abia contura linii şi pete de culoare. L-am recunoscut de îndată pe omul fără chip, Coubert. Privirea lui

---

3 „Călugăriţa" la care se referă instruitul personaj e *Mantis religiosa,* insectă caracterizată prin aceea că, în urma actului acuplării, masculul (mai mic şi mai puţin energic) e devorat de femelă.

lipsită de pleoape lucea, oțelită. Zâmbetul său lipsit de buze rânjea în beznă. Am simțit cum nişte degete reci mi se strângeau în jurul inimii. Două sute de viori izbucniră pe ecran, urmară împuşcături, strigăte şi scena se adânci în tenebre. Pentru o clipă, parterul a dispărut în bezna absolută şi n-am putut auzi decât zvâcnirile care îmi răsunau în tâmple. Încetul cu încetul, o scenă nouă se ilumină pe ecran, destrămând întunericul din sală în aburi de penumbră albastră şi purpurie. Omul fără chip dispăruse. M-am întors şi am putut vedea o siluetă îndepărtându-se pe culoar şi încrucişându-se cu Fermín Romero de Torres, care se întorcea din safariul său gastronomic. Intră pe rând şi îşi ocupă fotoliul. Îmi întinse o pralină şi mă privi cu oarecare reticență.

— Daniel, eşti alb ca o bucă de măicuță. Nu ți-e bine?

O adiere nevăzută plutea peste parterul cu fotolii.

— Miroase ciudat, comentă Fermín Romero de Torres. Ca un pârț rânced, de notar sau de procuror.

— Nu. Miroase a hârtie arsă.

— Hai, ia un Sugus de lămâie, că te vindecă de orişice.

— Nu mi-e poftă.

— Atunci îl pui deoparte, că nu se ştie niciodată când un Sugus de lămâie te scoate din încurcătură.

Am vârât bomboana în buzunarul jachetei şi am plutit peste restul filmului fără să mai acord vreo atenție nici Veronicăi Lake, nici victimelor farmecelor ei fatale. Fermín Romero de Torres se pierduse în spectacol şi în bomboanele lui. Când luminile se aprinseră la sfârşitul proiecției, mi s-a părut că mă deşteptasem dintr-un coşmar şi m-am simțit tentat să iau prezența acelui individ la parterul cu fotolii drept o iluzie, un truc al memoriei, însă scurta lui privire în întuneric fusese suficientă ca să pricep mesajul. Nu uitase de mine şi nici de înțelegerea noastră.

12

Primul efect al sosirii lui Fermín se făcu simțit repede: am descoperit că aveam mult mai mult timp liber. Când Fermín nu pleca la vânătoare de volume exotice pentru a satisface comenzile clienților, se îndeletnicea cu organizarea stocurilor din prăvălie, cu conceperea de stratageme de promoție comercială în cartier, cu lustruirea firmei şi a vitrinelor ori cu redarea strălucirii cotoarelor de cărți de pe rafturi, cu o cârpă şi cu alcool. Dată fiind conjunctura, am optat pentru a-mi investi timpul liber în două aspecte pe care le neglijasem în ultima vreme: să mă gândesc la enigma lui Carax şi, mai cu seamă, să încerc să petrec mai multă vreme cu prietenul meu Tomas Aguilar, de care mi-era dor.

Tomas era un băiat meditativ şi retras, de care oamenii se temeau din pricina aspectului său de bătăuş, grav şi amenințător. Avea o constituție de luptător, umeri de gladiator şi o privire dură şi pătrunzătoare. Ne cunoscusem cu mulți ani în urmă, cu prilejul unei bătăi, în prima mea săptămână petrecută la iezuiții de pe strada Caspe. Tatăl lui venise să-l caute după ore, însoțit de o fetiță încrezută care s-a dovedit a fi sora lui Tomas. Mi s-a năzărit să fac o poantă neghioabă despre ea şi, cât ai clipi, Tomas Aguilar se şi prăvălise peste mine într-un potop de pumni, care s-a lăsat cu dureri pentru câteva săptămâni. Tomas era de două ori mai mare, mai puternic şi mai feroce decât mine. În duelul acela din curtea interioară, înconjurat de o mulțime de copii însetați de lupte sângeroase, mi-am pierdut un dinte şi am căpătat un nou simț al proporțiilor. N-am vrut să spun nici tatei, nici preoților, cine mă bumbăcise în halul ăla şi nici să le povestesc cum tatăl adversarului meu contempla bătaia bucurându-se de spectacol şi chibițând cu ceilalți elevi.

— A fost vina mea, am zis eu, căutând să îngrop subiectul.

Trei săptămâni mai târziu, Tomas s-a apropiat de mine într-o pauză. Eu, mort de frică, am rămas paralizat. Ăsta vine să mă dea gata, m-am gândit. El a început să se bâlbâie, şi în scurt timp am înțeles că singurul lucru pe care îl voia era să-

şi ceară iertare pentru cafteală, fiindcă ştia că fusese o luptă inegală şi nedreaptă.

— Eu sunt cel care trebuie să-ți cear iertare, fiindcă m-am luat de soră-ta, am zis eu. Aş fi făcut-o atunci, dar mi-ai spart gura înainte să pot vorbi.

Tomas şi-a coborât privirea, ruşinat. L-am observat pe acel uriaş timid şi tăcut care rătăcea prin sălile de clasă şi pe coridoarele colegiului ca un suflet fără stăpân. Toți ceilalți băieți – eu în primul rând – se temeau de el şi niciunul nu-i vorbea şi nu îndrăznea să-i întâlnească privirea. Cu ochii plecați, aproape tremurând, m-a întrebat dacă nu vreau să ne împrietenim. I-am zis că da. Mi-a întins mâna şi i-am strâns-o. Strângerea lui durea, însă n-am zis nimic. În aceeaşi seară, Tomas m-a invitat să iau masa la el acasă şi mi-a arătat colecția de mecanisme ciudate făcute din piese şi din fiare vechi pe care o ținea în camera lui.

— Eu le-am făcut, îmi explică el, mândru.

Eu eram incapabil să înțeleg ce erau sau ce pretindeau să fie, însă am tăcut şi am clătinat din cap cu admirație. Mi se părea că solitarul acela mătăhălos îşi construise propriii prieteni din alamă şi că eu eram primul căruia i-i prezentase. Era secretul lui. Eu i-am spus despre mama şi despre cât de dor îmi era de ea. Când glasul mi se stinse, Tomas mă îmbrățişă în tăcere. Aveam zece ani. În acea zi, Tomas Aguilar a devenit cel mai bun prieten al meu, iar eu, singurul lui prieten.

În ciuda înfățişării războinice, Tomas avea un suflet paşnic şi bonom, însă aspectul lui îl scutea de orice confruntare. Se bâlbâia cam tare, mai ales atunci când vorbea cu oricine altcineva în afară de maică-sa, de soră-sa şi de mine. Îl fascinau invențiile extravagante şi maşinăriile, iar în curând am descoperit că făcea autopsii pe tot soiul de mecanisme, de la gramofoane la maşini de calculat, pentru a le desluşi secretele. Când nu era cu mine sau nu lucra pentru taică-său, Tomas îşi petrecea majoritatea timpului închis în camera lui, construind artefacte de neînțeles. Tot ce îi prisosea în inteligență îi lipsea în simț practic. Interesul lui pentru lumea reală se concentra în aspecte precum

sincronizarea semafoarelor de pe Gran Via, misterele surselor luminoase de la Montjuic sau automatele din parcul de distracții Tibidabo.

Tomas lucra în fiecare după-amiază în biroul tatălui său şi uneori, când ieşea, trecea pe la librărie. Tata îl întreba întotdeauna despre invențiile lui şi îi dăruia manuale de mecanică ori biografii ale unor ingineri ca Eiffel şi Edison, pe care Tomas îi idolatriza. Cu anii, Tomas s-a ataşat sufleteşte de tata şi îşi petrecea o groază de vreme străduindu-se să inventeze pentru el un sistem automat de inventariere a fişelor bibliografice, pornind de la piesele unui ventilator vechi. De patru ani lucra la acest proiect, însă tata continua să afişeze entuziasm pentru progresele înregistrate, ca Tomas să nu se descurajeze. La început, mă preocupa cum avea să reacționeze Fermín dinaintea prietenului meu.

— Dumneata trebuie să fii prietenul inventator al lui Daniel. E o mare încântare să te cunosc. Fermín Romero de Torres, asesor bibliografic al librăriei Sempere, la dispoziția dumitale.

— Tomas Aguilar, bâigui prietenul meu, zâmbind şi strângând mâna lui Fermín.

— Atenție, că ce ai dumneata acolo nu-i mână, ci presă hidraulică, iar eu am nevoie de nişte degete de violonist pentru treburile mele de la firmă.

Tomas îi eliberă mâna, cerându-şi iertare.

— Altminteri, dumneata ce poziție adopți în privința teoremei lui Fermat? îl întrebă Fermín, frecându-şi degetele.

De îndată s-au angrenat într-o discuție de neînțeles despre misterele matematicii, care mie mi-a sunat ca limba chineză. Fermín îi spunea mereu „dumneata” sau „doctore” şi se prefăcea că nu observă bâlbâiala băiatului. Pentru a răspunde infinitei răbdări pe care Fermín o avea cu el, Tomas îi aducea cutii cu bomboane de ciocolată elvețiene învelite în fotografii cu lacuri de un albastru neverosimil, vaci pe păşuni verde tehnicolor şi ceasuri cu cuc.

— Prietenul dumitale Tomas are talent, însă îi lipseşte o direcție în viață şi o țâră de tupeu, care e la mare preț, opina Fermín Romero de Torres. Mintea ştiințifică presupune astfel

de lucruri. Uită-te şi dumneata, dacă nu, la domnul Albert Einstein. A inventat atâtea minunăţii, iar prima la care au găsit aplicaţie practică e bomba atomică şi, în plus, fără permisiunea lui. Apoi, cu aspectul acela de boxer pe care-l are, au să-l primească foarte anevoie în cercurile academice, fiindcă în viaţa asta singurul lucru care dă lecţii este prejudecata.

Motivat a-l salva pe Tomas de la o viaţă de penurii şi de lipsă de înţelegere, Fermín hotărâse că era necesar să-l facă să-şi exerseze oratoria latentă şi sociabilitatea.

— Omul, ca o bună maimuţă ce se află, e un animal social: de o mare trecere se bucură, în cazul său, clientelismul, nepotismul, bişniţa şi bârfa ca jalon intrinsec de conduită etică, argumenta el. E pură biologie.

— S-o mai fi schimbat şi el.

— Ce naiv mai eşti şi dumneata uneori, Daniel.

Tomas moştenise înfăţişarea de dur de la taică-său, un prosper administrator de terenuri care avea un birou pe strada Pelayo, lângă magazinele El Siglo. Domnul Aguilar aparţinea acelei spiţe de minţi privilegiate care au întotdeauna dreptate. Bărbat cu convingeri profunde, era sigur, printre altele, că fiul său era sărac cu duhul şi handicapat mintal. Pentru a compensa aceste ruşinoase tare, angaja tot soiul de profesori particulari, cu obiectivul de a-l aduce la normal pe întâiul său născut. „Pe fiul meu vreau să-l trataţi ca şi cum ar fi imbecil, ne-am înţeles?”, îl auzisem spunând în numeroase ocazii. Învăţătorii încercau orice, inclusiv implorarea, însă Tomas avea obiceiul să li se adreseze numai în latină, limbă pe care o stăpânea cu o fluenţă papală şi în care nu se bâlbâia. Mai devreme sau mai târziu, preparatorii demisionau, din disperare sau din teama că băiatul era posedat şi că le turuia invocaţii demonice în limba armeană. Unica speranţă a domnului Aguilar era ca serviciul militar să-i preschimbe feciorul într-un bărbat de ispravă.

Tomas avea o soră cu un an mai mare ca noi, Beatriz. Ei îi datoram prietenia noastră, fiindcă, dacă n-aş fi văzut-o în acea după-amiază de demult, de mână cu taică-său,

aşteptând sfârşitul orelor şi nu m-aş fi hotărât să fac o glumă de un teribil prost-gust pe seama ei, prietenul meu nu s-ar fi năpustit niciodată asupră-mi să mă cotonogească, iar eu n-aş fi avut niciodată curaj să vorbesc cu el. Bea Aguilar era portretul viu al maică-sii, comoara nepreţuită a lui taică-său. Cu părul roşu şi nespus de palidă, o vedeam mereu înveşmântată în rochii costisitoare din mătase sau din lână subţire. Avea o talie de manechin şi umbla ţeapănă ca un băţ, plină de sine şi crezându-se prinţesa propriului său basm. Avea ochii de un albastru verzui, însă ea insista că erau de culoare „smarald şi safir". Cu toate că petrecuse o grămadă de ani la tereziene, ori poate tocmai din acest motiv, atunci când taică-său nu era pe fază, ea bea anason în pahare înalte, etala ciorapi de mătase Perla Gris şi se machia precum vampele din filme, care tulburau somnul prietenului meu Fermín. Eu n-o puteam înghiţi deloc, iar ea răspundea sincerei mele ostilităţi prin priviri molatice de dispreţ şi indiferenţă. Bea avea un logodnic care-şi făcea serviciul militar ca sublocotenent la Murcia, un falangist spilcuit pe nume Pablo Cascos Buendia, care provenea dintr-o familie veche, proprietară a mai multor şantiere navale din estuare. Sublocotenentul Cascos Buendia, care îşi petrecea o mare parte a timpului în permisii, mulţumită unchiului său din Guvernul Militar, umbla încoace şi-ncolo împrăştiind peroraţii pe seama superiorităţii genetice şi spirituale a neamului spaniol şi a iminentei căderi a imperiului bolşevic.

— Marx a murit, spunea el solemn.

— În 1883, mai concret, ziceam eu.

— Tu să taci, nenorocitule, că-ţi lipesc o labă de te trimit la dracu-n praznic.

Nu o dată o surprinsesem pe Bea zâmbind în sinea ei dinaintea prostiilor proferate de logodnicul sublocotenent. Atunci ea îşi ridica ochii şi mă observa, impenetrabilă. Eu îi zâmbeam cu acea cordialitate vlăguită a duşmanilor aflaţi într-un armistiţiu nesfârşit, însă îmi feream repede privirea. Mai degrabă aş fi murit decât să recunosc, însă în adâncul fiinţei mele îmi era frică de ea.

13

La începutul acelui an, Tomas şi Fermín Romero de Torres hotărâră să-şi unească iscusința într-un nou proiect care, după ei, avea să ne scutească de serviciul militar pe prietenul meu şi pe mine. Fermín, mai cu seamă, nu împărtăşea entuziasmul domnului Aguilar în privința experienței de cazarmă.

— Serviciul militar e bun doar ca să descoperi procentajul de mârlani care cotizează la recensământ, opina el. Iar pe acesta îl poți afla în primele două săptămâni, nu-i nevoie de doi ani. Armata, căsătoria, Biserica şi banca: cei patru călăreți ai Apocalipsei. Da, da, râdeți domniile voastre.

Gândirea anarhică şi libertară a lui Fermín Romero de Torres avea să periclitezе o după-amiază de octombrie când, prin cine ştie ce înrâuriri ale destinului, am primit, la librărie, vizita unei vechi prietene. Tata se dusese să facă o evaluare a unei colecții de cărți la Argentona şi nu avea să se întoarcă până la căderea nopții. Eu am rămas să mă ocup de tejghea, în timp ce Fermín, cu manevrele lui obişnuite de echilibrist, se cocoțase pe scară în vârful picioarelor şi rânduia ultimul raft de cărți, aflat la numai o palmă de tavan. Cu puțin înainte de ora închiderii, când soarele apusese deja, silueta Bernardei se contură înapoia vitrinei. Era îmbrăcată ca pentru joi, ziua ei liberă, şi mă salută cu mâna. Sufletul mi se umplu de bucurie când am văzut-o şi i-am făcut semn să intre.

— Vai, cum ați crescut! zise ea din prag. Mai să nu vă recunosc… Acuma sunteți bărbat!

Mă îmbrățişă, storcând câteva lacrimi şi mângâindu-mă pe creştet, ca să vadă dacă nu mă făcusem cioburi în lipsa ei.

— Vi se duce dorul în casă, domnişorule, spuse ea coborându-şi privirea.

— Şi eu ți-am dus dorul ție, Bernarda. Haide, dă-mi o sărutare.

M-a sărutat timid, iar eu i-am lipit o pereche de sărutări sonore pe obraji. A râs. Am văzut în ochii ei că aştepta să

întreb de Clara, însă n-aveam de gând s-o fac.

— Eşti foarte frumoasă azi, şi foarte elegantă. Cum de te-ai hotărât să ne vizitezi?

— Păi, adevăru-i că de mult voiam să vă văd, dar ştiţi cum merge treaba, şi am fost tare ocupată, fiindcă domnul Barcelo, deşi e foarte înţelept, e ca un copil, şi a trebuit să-mi iau inima în dinţi. Dar ce mă aduce este că, să vedeţi, mâine e ziua de naştere a verişoarei mele, cea de la San Adrian, şi mi-ar plăcea să-i fac un cadou. Eu mă gândisem să-i dăruiesc o carte bună, cu multe litere şi cu puţine stampe, însă cum sunt cam mocăită şi nu mă pricep…

Înainte să fi apucat eu să-i răspund, prăvălia s-a zguduit cu un bubuit artileristic atunci când s-au precipitat din înălţimi nişte opere complete ale lui Blasco Ibanez cu coperte tari. Bernarda şi cu mine ne-am ridicat privirile, tresărind. Fermín aluneca pe scări în jos ca un trapezist, cu zâmbetul florentin întipărit pe chip şi cu ochii impregnaţi de luxură şi de fascinaţie.

— Bernarda, acesta este…

— Fermín Romero de Torres, asesor bibliografic la Sempere şi fiul, la picioarele dumneavoastră, doamnă, proclamă Fermín, luând mâna Bernardei şi sărutând-o ceremonios.

În câteva secunde, Bernarda se înroşi ca o sfeclă.

— Vai, vă înşelaţi, eu, doamnă…

— Cel puţin marchiză, i-o reteză Fermín. Mi-oi fi dând seama eu, care tot bat partea cea mai selectă a bulevardului Pearson. Îngăduiţi-mi cinstea de a vă conduce până la secţiunea noastră de clasici pentru tineri şi pentru copii unde, în mod providenţial, observ că avem un compendiu cu cele mai bune producţii ale lui Emilio Salgari, precum şi epica naraţiune a lui Sandokan.

— Vai, nu ştiu, vieţi de sfinţi, mi-e cam jenă, fiindcă tatăl fetei era foarte de stânga, ştiţi dumneavoastră?

— Nu vă faceţi griji, căci am aici nici mai mult, nici mai puţin decât *Insula misterioasă* a lui Jules Verne, o povestire cu magnifice aventuri şi cu un bogat conţinut educativ în privinţa progreselor tehnologice.

— Dacă dumneavoastră vi se pare că e bine…

Eu îi urmăream în tăcere, observând cum lui Fermín îi curgeau balele şi cum Bernarda era copleşită de atențiile acelui omuleț cu dimensiuni de tabacheră şi cu o vorbărie de târgoveț, care o privea cu zelul pe care şi-l păstra doar pentru bomboanele Nestle.

— Dar dumneavoastră, domnişorule Daniel, ce ziceți?

— Aici domnul Romero de Torres este expertul. Te poți bizui pe el.

— Păi atunci o iau pe asta cu insula, dacă mi-o împachetați dumneavoastră. Cât vă datorez?

— E din partea casei, am zis eu.

— Ah, nu, cu niciun chip...

— Doamnă, dacă dumneavoastră îmi îngăduiți, făcându-mă astfel bărbatul cel mai norocos din întreaga Barcelonă, e din partea lui Fermín Romero de Torres.

Bernarda se zgâi la noi amândoi, fără cuvinte.

— Uite ce-i, eu plătesc ce cumpăr, iar ăsta-i un cadou pe care vreau să-l fac verişoarei mele...

— Atunci o să-mi permiteți, ca o compensație, să vă invit la masă, zise Fermín, netezindu-şi părul.

— Hai, femeie, am încurajat-o eu. Ai să vezi ce bine ai să te simți. Uite, ți-o împachetez eu în timp ce Fermín îşi ia jacheta.

Fermín a dat fuga în dosul prăvăliei să se pieptene, să se parfumeze şi să-şi pună pardesiul. I-am strecurat câțiva *duros* de la casă ca s-o poată invita pe Bernarda.

— Unde s-o duc? îmi şopti el, emoționat ca un copil.

— Eu aş duce-o la Els Quatre Gats, i-am zis. Fiindcă, după câte ştiu, aduce noroc în chestiunile de sentiment.

I-am întins Bernardei pachetul cu cartea şi i-am făcut cu ochiul.

— Atunci, cât vă datorez, domnişorule Daniel?

— Nu ştiu. Am să-ți spun mai încolo. Cartea nu avea preț pe ea şi trebuie să-l întreb pe tata, am mințit eu.

I-am văzut plecând la braț, pierzându-se pe strada Santa Ana, gândindu-mă că, poate, cineva de sus veghea şi, măcar o dată, îi va îngădui acelei perechi câteva picături de fericire. Am atârnat afişul cu anunțul „Închis” în vitrină. Am zăbovit

un moment în dosul prăvăliei ca să răsfoiesc registrul unde tata îşi nota comenzile şi am auzit sunând clopoțelul de deasupra uşii ce se deschidea. Am crezut că era Fermín, care uitase ceva, sau poate tata, care se întorsese de la Argentona.

— Cine-i?

Au trecut câteva secunde fără să primesc niciun răspuns. Am continuat să frunzăresc registrul de comenzi.

Am auzit paşi prin prăvălie, rari.

— Fermín? Tăticule?

N-am primit răspuns. Mi s-a părut că desluşesc un râs înfundat şi am închis registrul de comenzi. Poate că era vreun client care nu observase afişul. Mă pregăteam să-l întâmpin, când am auzit sunetul mai multor cărți căzând de pe rafturile din prăvălie. Am înghițit în sec. Am înşfăcat un coupe-papier şi m-am apropiat încetişor de uşa încăperii din dosul prăvăliei. Nu am cutezat să mai strig o dată. La puțin timp, am auzit din nou paşii, de data asta îndepărtându-se. Clopoțelul de deasupra uşii a sunat iar şi am simțit o adiere dinspre stradă. Am intrat în prăvălie. Nu era nimeni. Am dat fuga la intrarea dinspre stradă şi am încuiat bine uşa. Am respirat adânc, simțindu-mă ridicol şi laş. Mă îndreptam spre dosul prăvăliei când am văzut bucata de hârtie pe tejghea. Apropiindu-mă, am băgat de seamă că era o fotografie, o veche stampă de birou, din acelea care se imprimau de obicei pe o planşă din carton gros. Marginile erau arse, iar imaginea, fumurie, părea brăzdată de urmele unor degete mânjite de cărbune. Am examinat-o la lumina unei lămpi. În fotografie se putea vedea o pereche de tineri zâmbind spre aparat. El nu părea să fi avut mai mult de şaptesprezece-optsprezece ani, avea părul deschis la culoare şi trăsături aristocratice, fragile. Ea părea ceva mai mică decât el, cu un an sau doi, cel mult. Avea un ten palid şi un chip parcă dăltuit, încadrat de un păr negru, scurt, care accentua o privire vrăjită, îmbătată de veselie. El o petrecea cu un braț pe după talie, iar ea părea să şoptească ceva, glumeață. Imaginea transmitea o căldură ce mi-a smuls un surâs, ca şi când în acei doi necunoscuți aş fi recunoscut nişte vechi prieteni. În spatele lor se zărea vitrina unei prăvălii, plină cu

pălării demodate. M-am concentrat asupra perechii. Hainele păreau să indice că fotografia avea cel puțin douăzeci şi cinci-treizeci de ani. Era o imagine de lumină şi de speranță care promitea lucruri ce nu există decât în privirile neîncărcate de ani. Flăcările devoraseră aproape toată marginea fotografiei, însă, îndărătul acelei vitrine vetuste, încă se mai putea ghici un chip sever, o siluetă spectrală insinuându-se dinapoia literelor imprimate pe sticlă:

Fiii lui Antonio Fortuny
Casă fondată în 1888

În noaptea când mă întorsesem în Cimitirul Cărților Uitate, Isaac îmi povestise că Julián Carax întrebuința numele de familie al mamei, nu pe cel al tatălui, Fortuny. Tatăl lui Carax avea un magazin de pălării în Ronda de San Antonio. M-am uitat din nou la portretul acelei perechi şi am avut certitudinea că băiatul acela era Julián Carax, care-mi zâmbea din trecut, incapabil să vadă flăcările ce se închideau deasupra lui.

Oraşul umbrelor
1954

14

A doua zi de dimineață, Fermín veni la lucru pe aripi de Cupidon, surâzător şi fluierând bolerouri. În alte împrejurări, l-aş fi întrebat de cina lui cu Bernarda, însă în ziua aceea n-aveam chef de lirică. Tata se înțelesese să-i predea o comandă, la ora unsprezece dimineața, profesorului Javier Velazquez, în biroul acestuia de la facultate, în piața Universității. Lui Fermín, simpla mențtionare a universitarului îi stârnea urticaria şi, sub acest pretext, m-am oferit eu să-i duc cărțile.

— Individul ăsta e un pedant, un depravat şi-un pupincurist fascist, proclamă Fermín, ridicându-şi pumnul în modul inechivoc în care o făcea când îl apuca mâncărimea justițiară. Invocând catedra şi examenul final, ăsta ar profita până şi de-o călugăriță, dacă i s-ar oferi prilejul.

— Nu te enerva, Fermín. Velazquez plăteşte foarte bine, întotdeauna în avans, şi ne recomandă în stânga şi-n dreapta, îi aminti tata.

— Ăştia sunt bani mânjiți cu sânge de fecioare nevinovate, protestă Fermín. Slavă Domnului că nu m-am culcat niciodată cu o minoră, şi nu că mi-ar fi lipsit cheful sau ocaziile; că azi mă vedeți domniile voastre în clipe de restrişte, însă a fost o vreme când eram chipeş şi viteaz ca nimeni altul şi, chiar şi-aşa, dacă adulmecam cumva că erau cam curve, le ceream țidula de identitate sau, în lipsa ei, autorizația în scris din partea tatălui, ca să nu încalc etica.

Tata îşi dădu ochii peste cap.

— Cu dumneata e imposibil să stai de vorbă, Fermín.

— Eu dacă am dreptate, am dreptate.

Am luat pachetul pe care eu însumi îl pregătisem cu o seară în urmă, două volume de Rilke şi un eseu apocrif, atribuit lui Ortega, pe tema etapelor şi a profunzimii sentimentului național, şi i-am lăsat pe Fermín şi pe tata adânciți în dezbaterea lor despre obiceiuri şi cutume.

Era o zi splendidă, cu un cer albastru de sărbătoare şi cu o briză proaspătă ce mirosea a toamnă şi a mare. Barcelona mea preferată a fost dintotdeauna cea din octombrie, când

sufletul ei iese la plimbare şi când devii mai înţelept pur şi simplu bând din izvorul Canaletas, care în zilele acestea, ca prin minune, nu miroase a clor. Înaintam cu pas uşor, driblând lustragii, conţopişti care se întorceau de la cafeluţa de dimineaţă, vânzători de lozuri şi un balet de măturători ce păreau să cureţe oraşul cu penelul, fără grabă şi cu tuşe poantiliste. Încă de pe atunci Barcelona începea să se umple de automobile, iar în dreptul semaforului de pe strada Balmes am văzut postate, pe ambele trotuare, cvadrige de amploaiaţi cu pardesie cenuşii şi priviri înfometate, mâncând din ochi un Studebaker ca şi când ar fi fost vorba de-o starletă de music-hall în halat de noapte. Am urcat pe Balmes până la Gran Via, trecând de semafoare, tramvaie, automobile şi chiar motociclete cu ataş. Într-o vitrină am zărit un afiş al firmei Philips care anunţa venirea unui nou mesia, televiziunea, despre care se spunea că are să ne schimbe viaţa şi are să ne transforme pe toţi în fiinţe ale viitorului, ca americanii. Fermín Romero de Torres, care era mereu la curent cu toate invenţiile, îmi profeţise ceea ce urma să se întâmple.

— Televiziunea, prietene Daniel, este Anticristul, şi îţi spun eu că vor fi de-ajuns trei sau patru generaţii pentru ca oamenii să nu mai ştie nici să tragă o băşină pe cont propriu şi pentru ca fiinţa umană să se întoarcă la peşteră, la barbaria medievală şi la nişte stadii de imbecilitate pe care şi limaxul le-a depăşit încă de prin Pleistocen. Lumea asta nu va muri de o bombă atomică, aşa cum spun ziarele, ci va muri de râs, de banalitate, făcând o glumă din tot şi din toate şi, în plus, o glumă proastă.

Profesorul Velazquez avea biroul la etajul al doilea al Facultăţii de Litere, în fundul unei galerii cu pardoseală cadrilată şi cu o lumină prăfoasă ce dădea către porticul dinspre sud. L-am găsit pe profesor în uşa unei aule, ascultând parcă o elevă cu o figură spectaculoasă, înveşmântată într-un costum grena care îi punea în evidenţă talia şi lăsa să se întrezărească nişte pulpe lucioase în ciorapi de mătase fină. Profesorul Velazquez avea faimă de donjuan, iar unii spuneau că educaţia sentimentală a oricărei

domnişoare de familie bună nu era completă fără un proverbial sfârşit de săptămână într-un mic hotel de pe Paseo de Sitges, unde se recitau alexandrini *tete-a-tete* cu distinsul universitar. Eu, din instinct comercial, m-am ferit să-i întrerup conversaţia şi am hotărât să-mi omor timpul făcându-i o radiografie eminentei pupile. Poate că drumul făcut în pas vioi îmi insuflase curaj, poate că erau cei optsprezece ani ai mei şi faptul că îmi petreceam mai mult timp printre muzele prinse în vechi tomuri decât în compania unor fete în carne şi oase, care mereu mi se păreau la ani lumină de fantasma Clarei Barcelo, însă în clipa aceea, studiind fiecare detaliu al anatomiei acelei eleve, pe care n-o puteam vedea decât din spate, dar pe care mi-o imaginam în trei dimensiuni şi în perspectivă alexandrină, mi se făcu o poftă ca de lup.

— Ia te uită, e Daniel, exclamă profesorul Velazquez. Ce noroc să vii tu, şi nu măscăriciul ăla de ultima oară, ăla cu nume de toreador, care mi s-a părut că ori era băut, ori eram cât pe ce să-l încui şi să arunc cheia. Închipuieşte-ţi că i s-a năzărit să mă întrebe de etimologia cuvântului „boboc”, pe un ton ironic foarte nelalocul lui.

— Doctorul îl ţine sub o medicaţie foarte puternică. Are ceva la ficat.

— Asta fiindcă umblă buimac cât e ziulica de lungă, bombăni Velazquez. Eu, în locul vostru, aş chema poliţia. Ăsta sigur are cazier. Şi cum îi mai miros picioarele, Dumnezeule Doamne, că o mulţime de rahaţi roşii umblă slobozi încoace şi-ncolo, care nu se mai spală de când a căzut Republica.

Mă pregăteam să născocesc o scuză rezonabilă pentru a-l disculpa pe Fermín, când studenta care stătuse de vorbă cu profesorul Velazquez se întoarse, iar mie îmi căzu faţa brusc.

Am văzut-o zâmbindu-mi, iar urechile mi se aprinseră.

— Bună, Daniel, spuse Beatriz Aguilar.

Am salutat-o din cap, căci am rămas fără glas când m-am descoperit salivând, pe neştiute, după sora celui mai bun prieten al meu, Bea temerilor mele.

— Ah, dar voi vă cunoaşteţi deja? întrebă Velazquez

intrigat.

— Daniel e un vechi prieten de familie, explică Bea. Şi e singurul care a avut curajul să-mi spună o dată că sunt o ţoapă şi o încrezută.

Velazquez mă privi, uluit.

— Sunt zece ani de-atunci, am nuanţat eu. Şi n-am vorbit serios.

— Eu încă mai aştept să vă cereţi scuze.

Velazquez râse cu poftă şi îmi luă pachetul din mână.

— Mi se pare că sunt în plus, zise el deschizând pachetul. Ha, grozav. Ascultă, Daniel, spune-i lui taică-tău că tot caut un volum cu titlul *Matamoros: scrisori de tinereţe din Ceuta,* de Francisco Franco Bahamonde, cu prefaţă şi note de Peman.

— E ca şi făcut. Vă dăm un răspuns în două săptămâni.

— Mă bizui pe cuvântul tău şi plec ca din puşcă, fiindcă mă aşteaptă treizeci şi două de minţi în alb.

Profesorul Velazquez mi-a făcut cu ochiul şi a dispărut în interiorul aulei, lăsându-mă singur cu Bea. Nu ştiam încotro să mă uit.

— Ascultă, Bea, în privinţa insultei, într-adevăr...

— Vorbeam în băşcălie, Daniel. Acum ştiu că a fost o chestie de copii, iar Tomas te-a bumbăcit de-ajuns.

— Mă mai doare şi acum.

Bea îmi zâmbea, cu ceea ce îmi păreau a fi gânduri paşnice ori, cel puţin, de armistiţiu.

— Şi-apoi, aveai dreptate, sunt cam ţoapă şi uneori un pic încrezută, zise Bea. Nu prea îţi sunt pe plac, nu-i aşa, Daniel?

Întrebarea mă luă total prin surprindere, dezarmat şi speriat de cât de uşor poate dispărea antipatia faţă de un duşman atunci când acesta nu se mai poartă ca atare.

— Nu, nu-i adevărat.

— Tomas spune că, în realitate, nu eu sunt cea care nu-ţi place, ci pe tata nu-l poţi înghiţi şi mă pui pe mine să plătesc, fiindcă nu îndrăzneşti să-l înfrunţi. Eu zic că nu e vina ta. Cu tata nimeni nu se pune.

Am pălit, însă după câteva clipe m-am pomenit zâmbind şi

încuviințând.

— De unde rezultă că Tomas mă cunoaşte mai bine decât mă cunosc eu însumi.

— Să nu te miri. Frate-meu ştie prea bine în ce ape ne scăldăm cu toții. Ce se întâmplă e că nu spune niciodată nimic. Dacă însă într-o bună zi o să i se năzărească să deschidă gura, au să se prăbuşească pereții. El te prețuieşte mult, ştii?

Am ridicat din umeri, coborându-mi privirea.

— Vorbeşte mereu de tine, şi de taică-tău, şi de librărie, şi de prietenul acela care lucrează cu voi, despre care Tomas zice că e un geniu nedescoperit. Uneori pare să creadă că voi sunteți mai curând familia lui adevărată decât aceea pe care o are acasă.

I-am întâlnit privirea, dură, deschisă, fără teamă. N-am ştiut ce să spun şi m-am mărginit să zâmbesc. Am simțit cum mă încolțeşte cu sinceritatea ei şi mi-am îndreptat ochii spre curtea interioară.

— Nu ştiam că înveți aici.

— E primul meu an.

— Litere?

— Tata e de părere că ştiințele nu sunt pentru sexul slab.

— Mda. Prea multe cifre.

— Nu-mi pasă, fiindcă ce-mi place mie e să citesc şi, în plus, aici întâlneşti oameni interesanți.

— Ca profesorul Velazquez?

Bea zâmbi strâmb.

— Oi fi eu în primul an, dar ştiu destule ca să-i deosebesc cât de colo, Daniel. Mai ales pe cei din categoria lui.

M-am întrebat în ce categorie m-ar fi plasat pe mine.

— Şi-apoi, profesorul Velazquez e prieten cu tata. Sunt amândoi în Consiliul asociației pentru ocrotirea şi propăşirea zarzuelei şi a operei spaniole.

Am adoptat o expresie ca şi cum aş fi fost foarte impresionat.

— Şi ce mai face logodnicul tău, sublocotenentul Casco Buendia?

Zâmbetul pieri.

— Pablo vine în permisie peste trei săptămâni.
— Probabil că te bucuri.
— Mult. E-un băiat minunat, cu toate că îmi închipui eu cam ce părere ai despre el.
Mă îndoiesc, am zis în sinea mea. Bea mă observa, uşor încordată. Mă pregăteam să schimb subiectul, dar limba mi-o luă pe dinainte.
— Tomas spune că o să vă căsătoriți şi că vă duceți să locuiți la El Ferrol.
Încuviință fără să clipească.
— Când Pablo o să termine serviciul militar.
— Trebuie că eşti nerăbdătoare, am zis, simțind plăcerea ticăloşiei în propriul meu glas, un glas obraznic care nu ştiu de unde venea.
— Adevărul e că nu-mi pasă. Familia lui are proprietăți acolo, două şantiere navale, iar Pablo are să conducă unul. E foarte talentat ca lider.
— Se vede.
Zâmbetul Beei deveni mai apăsat.
— Şi apoi, Barcelona am tot văzut-o, atâția ani…
I-am văzut privirea vlăguită, tristă.
— Am înțeles că El Ferrol e un oraş fascinant. Plin de viață. Iar fructele de mare se spune că-s ceva de vis, mai ales crustaceele.
Bea oftă, clătinând din cap. Mi se păru că voia să plângă de mânie, însă era prea mândră. Râse liniştită.
— Zece ani, şi tot nu ți-a pierit pofta să mă jigneşti, nu-i aşa, Daniel? Ei bine, hai, descarcă-te cum îți vine mai bine. E vina mea, fiindcă am crezut că, în cele din urmă, puteam să fim prieteni ori să ne prefacem că suntem, dar bănui că nu valorez cât frate-meu. Iartă-mă că te-am făcut să-ți pierzi vremea.
Se întoarse şi o zbughi pe coridorul ce ducea spre bibliotecă. Am văzut-o îndepărtându-se pe pardoseala în alb şi negru, umbra ei sfâşiind perdelele de lumină ce cădeau dinspre geamuri.
— Bea, aşteaptă.
Am blestemat poza pe care o luasem şi am început să alerg

după ea. Am oprit-o la jumătatea coridorului, înşfăcând-o de braț. Mi-a aruncat o privire care ardea.

— Iartă-mă. Dar te înşeli: vina nu-i a ta, ci a mea. Eu nu valorez nici cât frate-tău, nici cât tine. Iar dacă te-am jignit, e din invidie față de imbecilul ăla de logodnic al tău şi din ciudă când mă gândesc că o fată ca tine s-ar duce la El Ferrol sau în Congo, după dânsul.

— Daniel...

— Greşeşti în privința mea, fiindcă putem fi prieteni, dacă tu mă laşi să încerc acum, când ştii ce puține parale fac. Şi greşeşti şi în privința Barcelonei, fiindcă, deşi ai impresia că ai văzut-o, eu îți garantez că nu-i aşa şi, dacă mă laşi, am să ți-o dovedesc.

Am văzut cum zâmbetul i se lumina şi o lacrimă înceată, de tăcere, îi aluneca pe obraz.

— Bine-ar fi să spui adevărul, zise ea. Fiindcă, dacă nu-i aşa, am să-i spun lui frate-meu şi are să-ți smulgă capul ca pe-un dop.

I-am întins mâna.

— Mi se pare corect. Prieteni?

Mi-a oferit-o pe a ei.

— La ce oră ieşi de la şcoală vineri? am întrebat.

Şovăi o clipă.

— La cinci.

— Am să te aştept în curtea interioară la cinci fix şi, înainte să se lase noaptea, am să-ți dovedesc că există în Barcelona ceva ce încă n-ai văzut şi că nu te poți duce la El Ferrol cu idiotul ăla pe care nu pot crede că-l iubeşti, fiindcă, dacă faci asta, oraşul are să te urmărească şi ai să mori în chinuri.

— Pari foarte sigur pe tine, Daniel.

Eu, care niciodată nu eram sigur nici de ora exactă, am încuviințat, cu convingerea ignorantului. Am rămas locului, uitându-mă cum se îndepărta prin acea galerie infinită, până când silueta i se topi în penumbră şi am început să mă întreb ce făcusem.

15

Magazinul de pălării Fortuny, sau ce mai rămăsese din el, zăcea la parterul unui edificiu îngust, înnegrit de funingine şi cu un aspect mizerabil, în Ronda de San Antonio, lângă piața Goya. Încă se mai zăreau literele imprimate pe geamurile soioase şi un afiş în formă de gambetă încă mai flutura pe fațadă, promițând croieli după măsură şi ultimele noutăți de la Paris. Uşa era încuiată cu un lacăt ce părea să fi rămas acolo de cel puțin zece ani. Mi-am lipit fruntea de geam, încercând să pătrund cu privirea în interiorul întunecat.

— Dacă ați venit pentru chirie, ați ajuns prea târziu, spuse un glas în spatele meu. Administratorul proprietății a plecat.

Femeia care îmi vorbea avea vreo şaizeci de ani şi era echipată în uniforma națională a văduvei evlavioase. O pereche de bigudiuri se ițeau de sub un batic roz care îi acoperea părul, iar papucii se asortau cu nişte ciorapi trei sferturi de culoare bej. Am considerat de la sine înțeles că era portăreasa imobilului.

— Prăvălia e de închiriat? am întrebat.

— Nu pentru asta ați venit?

— În principiu nu, dar nu se ştie niciodată, poate că mă interesează.

Portăreasa se încruntă, cumpănind dacă să mă catalogheze drept un bețiv pe care l-a prins dimineața sau să-mi acorde privilegiul îndoielii. Am adoptat cel mai îngeresc surâs.

— E de mult închisă prăvălia?

— De cel puțin doişpe ani, de când a murit bătrânul.

— Domnul Fortuny? Îl cunoşteați?

— De pazeşopt de ani stau pe scara asta, băiete.

— Atunci, poate că l-ați cunoscut şi pe fiul domnului Fortuny.

— Julián? Păi, sigur.

Am scos din buzunar fotografia arsă şi i-am arătat-o.

— Credeți că-mi puteți spune dacă tânărul care apare în fotografie e Julián Carax?

Portăreasa mă privi cu oarecare neîncredere. Luă fotografia şi îşi aținti privirea asupra ei.

— Îl recunoaşteți?

— Carax era numele de fată al maică-sii, nuanță portăreasa, cu o doză de reproş. Ăsta-i Julián, da. Mi-l amintesc foarte blonduț, cu toate că în poza asta parcă are părul mai închis la culoare.

— Mi-ați putea spune cine e fata de lângă el?

— Cine întreabă?

— Iertați-mă, numele meu e Daniel Sempere. Încerc să aflu ceva despre domnul Carax, despre Julián.

— Julián s-a dus la Paris, cam prin '18 sau '19. Taică-său voia să-l bage în armată, ştiți? Cred că maică-sa l-a luat cu ea ca să-l scape, sărăcuțul. Aici a rămas numai domnul Fortuny, la ultimul cat.

— Ştiți dacă Julián s-a mai întors vreodată la Barcelona?

Portăreasa mă privi în tăcere.

— N-ați aflat? Julián a murit chiar în anul acela, la Paris.

— Poftim?

— Zic că Julián a dat ortu' popii. La Paris. La puțin timp după ce-a ajuns acolo. Mai bine s-ar fi băgat în armată.

— Pot să vă întreb de unde ştiți asta?

— Cum de unde? Fiindcă mi-a zis taică-său.

Am încuviințat încet din cap.

— Înțeleg. V-a spus de ce a murit?

— Bătrânul nu dădea prea multe amănunte, adevăru-i. Într-o zi, la puțin după ce-a plecat Julián, a venit o scrisoare pentru el, iar când l-am întrebat pe taică-său, mi-a zis că fiu-său murise şi că, dacă mai venea ceva pentru el, să arunc. De ce faceți mutra asta?

— Domnul Fortuny v-a mințit. Julián n-a murit în 1919.

— Ce spuneți?

— Julián a trăit la Paris cel puțin până în '35, iar apoi s-a întors la Barcelona.

Chipul portăresei se lumină.

— Atunci, Julián e aici, la Barcelona? Unde?

Am încuviințat, sperând că în felul acesta portăreasa avea să se însuflețească să-mi povestească mai multe.

— Doamne, Maica Domnului... Păi îmi faceți o bucurie, bine, dacă chiar trăiește, fiindcă era un copil foarte drăguț, nițel ciudat şi foarte fantezist, asta aşa-i, dar avea un nu ştiu ce care-ți fura inima. N-ar fi mers ca soldat, asta se vedea cât de colo. Isabelitei mele îi plăcea la nebunie. Să ştiți că, o bucată de vreme, am crezut că aveau să se căsătorească, deh, copilării... Îmi dați să mă mai uit o dată la poză?

I-am întins din nou fotografia. Portăreasa o contempla de parcă ar fi fost un talisman, un bilet de întoarcere către propria-i tinerețe.

— Nu-mi vine-a crede, uitați-vă, parcă l-aş vedea chiar acum... Şi pacostea aia să spună c-a murit. De bună seamă, există pe lume oameni care sunt în stare de orice. Şi ce s-a ales de Julián la Paris? Sunt sigură că s-a îmbogățit. Mie dintotdeauna mi s-a părut că Julián avea să fie un om bogat.

— Nu tocmai. S-a făcut scriitor.

— De povestiri?

— Cam aşa ceva. Scria romane.

— Pentru radio? Vai, ce frumos. Păi, nu mă miră nicidecum, ştiți? De mic îşi petrecea vremea spunându-le poveşti copiilor de aici, din cartier. Vara, uneori, Isabelita mea şi cu verişoarele ei se urcau noaptea pe terasă ca să-l asculte. Ziceau că niciodată nu spunea aceeaşi poveste de două ori. E drept, toate erau cu morți şi cu fantome. V-am mai zis că era un copil nițel ciudat. Deşi, cu un tată ca ăla, ciudat e că nu s-a țicnit. Nu-i de mirare că, până la urmă, femeia l-a lăsat, fiindcă era o pacoste. Să vedeți că eu nu mă bag nicăieri, ştiți? Mie toate mi se par bune, dar omul ăla nu era cumsecade. Pe o scară, până la urmă se află toate. El o bătea, ştiți? Mereu se auzeau țipete pe scară, şi nu o dată a trebuit să vină poliția. Eu înțeleg că uneori bărbatul trebuie să-şi bată femeia ca să-l respecte, nu zic ba, că sunt o sumedenie de stricate şi fetele nu se mai pricopsesc ca pe vremuri, numai că ăstuia îi plăcea s-o chelfănească fiindcă aşa avea el chef, mă-nțelegeți? Singura prietenă pe care-o avea biata femeie era o tinerică, Vicenteta, care stă la numărul patru cu doi. Uneori sărmana se ascundea în casă la Vicenteta ca să n-o mai chelfănească bărbatu-său. Şi îi

spunea nişte chestii…

— Ca de pildă?

Portăreasa adoptă un aer confidențial, arcuindu-şi o sprânceană şi privind cu coada ochiului într-o parte şi-n cealaltă.

— Ca de pildă că băiatul nu era al pălărierului.

— Julián? Adică Julián nu era fiul domnului Fortuny?

— Asta i-a zis-o franțuzoaica Vicentetei, nu ştiu dacă din pizmă, ori cine ştie de ce. Mie fata mi-a povestit-o după câțiva ani, când ei nu mai locuiau aici.

— Şi cine era adevăratul tată al lui Julián?

— Franțuzoaica n-a vrut să spună niciodată. Poate nici nu ştia. Ştiți cum sunt străinii.

— Şi credeți că de asta o bătea soțul?

— Cine ştie? De trei ori au trebuit s-o ducă la spital, mă auziți, de trei ori. Şi porcălăul avea tupeul să spună în stânga şi-n dreapta că ea era de vină, că era o bețivancă şi că se prăbuşea pe jos prin casă de-atâta tras la măsea. Să nu-mi zică el mie. Mereu se certa cu toți vecinii. Pe soțul meu, să-i fie țărâna uşoară, l-a pârât o dată că l-a furat în prăvălie, fiindcă, după el, toți murcienii erau nişte haimanale şi nişte tâlhari, şi fiți atent că noi suntem din Ubeda…

— Îmi spuneați că o recunoaşteți pe fata care apare cu Julián în fotografie?

Portăreasa se concentră din nou asupra imaginii.

— N-am văzut-o niciodată. Frumuşică foc.

— După poză, parcă sunt logodiți, am sugerat eu, încercând să-i zgândăresc amintirile.

Mi-a întins-o, scuturând din cap.

— Eu la poze nu mă pricep. Şi, după câte ştiu, Julián n-avea logodnică, dar îmi închipui că, dacă avea, nu mi-ar fi zis. Cu greu am aflat că Isabelita mea se legase cu ăsta… Voi, tinerii, nu spuneți niciodată nimic. Noi, bătrânii, suntem cei care nu ne mai oprim din vorbă.

— Vă amintiți ce prieteni avea, sau de cineva în special care venea pe-aici?

Portăreasa ridică din umeri.

— Vai, e mult de-atunci. Şi apoi, în ultima vreme Julián

nu prea mai dădea pe-aici, ştiţi? Îşi făcuse un prieten la colegiu, un copil dintr-o familie foarte bună, familia Aldaya, ce să vă spun. Acum nu se mai vorbeşte de ei, dar pe atunci era ca şi cum ai fi zis familia regală. O mulţime de bani. Ştiu asta fiindcă uneori trimiteau o maşină să-l ia pe Julián. Să fi văzut dumneavoastră ce maşină... Nici Franco n-avea aşa ceva, ascultaţi-mă pe mine. Cu şofer, şi totul strălucea. Paco al meu, care se pricepea la din astea, mi-a spus că era un *rolsroi*, sau aşa ceva. Pentru ei era o nimica toată.

— Vă amintiţi cum îl chema pe prietenul acela al lui Julián?

— Uitaţi-vă, cu un nume de familie ca Aldaya, nu mai e nevoie de nume de botez, dacă mă-nţelegeţi. Îmi mai aduc aminte de încă un băiat, cam năuc, unul Miquel. Cred că era tot coleg de clasă cu el. Să nu mă-ntrebaţi nici ce nume de familie, nici ce faţă avea.

Părea că ajunsesem la un punct mort, şi m-am temut că portăreasa începea să-şi piardă interesul. Am hotărât să-mi urmez un imbold lăuntric.

— Acum mai locuieşte cineva în apartamentul familiei Fortuny?

— Nu. Bătrânul a murit fără să lase testament, iar femeia, din câte ştiu, e tot la Buenos Aires şi n-a venit nici la înmormântare.

— De ce la Buenos Aires?

— Fiindcă n-a putut găsi alt loc mai departe de el, zic eu. Adevăru-i că nu dau vina pe ea. A lăsat totul pe mâna unui avocat, un individ tare ciudat. Eu nu l-am văzut niciodată, dar fetiţa mea Isabelita, care locuieşte la cinci cu unu, chiar dedesubt, spune că uneori, cum are cheile, vine noaptea şi rămâne ore-n şir umblând prin apartament, iar apoi se duce. O dată mi-a zis chiar că parcă se auzeau nişte tocuri de femeie. Ce să mai spunem...

— Poate că erau nişte catalige, am sugerat.

M-a privit fără să priceapă. Evident, pentru portăreasă, subiectul era cât se poate de serios.

— Şi nimeni n-a mai vizitat apartamentul în toţi aceşti ani?

— O dată a apărut un ins îngrozitor, din aceia care zâmbesc tot timpul, un jâmbat, dar care îl vezi cât de colo ce-i poate pielea. A zis că era de la Brigada Criminală. Voia să vadă apartamentul.

— A zis de ce?

Portăreasa tăgădui.

— Vă amintiți cum se numea?

— Inspectorul nu-știu-cum. N-am crezut nicio iotă că-i polițist. Chestiunea mirosea urât, mă-nțelegeți. A ceva personal. L-am expediat cu noroc bun şi sănătate şi i-am zis că n-aveam cheile de la apartament şi că, dacă voia ceva, să-l caute pe avocat. Mi-a zis că are să se-ntoarcă, dar nu l-am mai zărit pe-aici.

— N-aveți cumva, din întâmplare, numele şi adresa avocatului ăstuia?

— Asta ar trebui să-l întrebați dumneavoastră pe administratorul proprietății, domnul Molins. Are biroul la doi paşi, pe Floridablanca 28, la mezanin. Să-i spuneți că veniți din partea doamnei Aurora, sluga dumneavoastră.

— Vă mulțumesc mult. Şi spuneți-mi, doamnă Aurora, aşadar apartamentul familiei Fortuny e gol?

— Gol nu e, fiindcă nimeni n-a luat nimic de-acolo în toți anii ăştia, de când a murit bătrânul. Uneori chiar miroase. Eu aş zice că sunt şobolani şi de toate, să vedeți dumneavoastră.

— Credeți că ar fi posibil să aruncăm o privire? Poate găsim ceva care să ne indice ce s-a petrecut cu Julián…

— Vai, eu nu pot face aşa ceva. Trebuie să vorbiți cu domnul Molins, că el îl ține.

I-am zâmbit malițios.

— Însă dumneavoastră aveți un paspartu, bănuiesc. Chiar dacă îi spuneți individului ăluia că nu… Să nu-mi spuneți că nu muriți de curiozitate să aflați ce-i înăuntru.

Dona Aurora mă privi pieziş.

— Sunteți un diavol.

Uşa a cedat precum lespedea unui mormânt, cu un scârțâit brusc, exhalând suflul fetid al interiorului. Am

împins-o, dezvăluind un culoar ce se adâncea în întuneric. Aerul duhnea a închis şi a umezeală. Volute de jeg şi de praf împodobeau colţurile tavanului, atârnând ca nişte fire de păr alb. Dalele crăpate ale pardoselii erau parcă acoperite cu o mantie de cenuşă. Am zărit ceva ce părea a fi nişte urme de paşi care pătrundeau în apartament.

— Doamne, Maica Domnului, murmură portăreasa. Aici e mai mult rahat decât într-o ditamai poiata.

— Dacă preferaţi, intru eu singur, am sugerat.

— Aţi vrea dumneavoastră. Hai, daţi-i 'nainte, că eu vin din spate.

Am închis uşa îndărătul nostru. O clipă, până când privirea ni s-a obişnuit cu penumbra, am rămas nemişcaţi în pragul apartamentului. Am auzit răsuflarea emoţionată a portăresei şi am perceput mirosul acru de sudoare pe care-l emana. M-am simţit ca un hoţ de morminte, cu sufletul îmbătat de lăcomie şi dorinţă.

— Auziţi, ce-o fi zgomotul ăsta? a întrebat portăreasa, neliniştită.

Ceva flutura prin beznă, alertat de prezenţa noastră. Mi s-a părut că întrezăresc o formă palidă plutind la capătul holului.

— Porumbei, am zis eu. Trebuie că s-au strecurat pe vreo fereastră spartă şi au cuibărit aici.

— Să ştiţi că mie-mi fac silă păsăroaicele astea, zise portăreasa. La cât ajung să se cace.

— Staţi liniştită, dona Aurora, că atacă numai când le e foame.

Am înaintat câţiva paşi, până la capătul holului. Am ajuns la o sufragerie ce dădea în balcon. Se desluşea conturul unei mese răvăşite, acoperită cu o faţă de masă destrămată, ce părea un giulgiu. O străjuiau patru scaune şi două vitrine pline de murdărie care adăposteau vesela, o colecţie de vase şi un serviciu de ceai. Într-un ungher rămăsese vechiul pian al mamei lui Carax. Clapele se înnegriseră, iar îmbinările abia se mai zăreau sub stratul de praf. În faţa balconului pălea un fotoliu ponosit. Lângă el se găsea o masă de cafea pe care zăceau nişte ochelari de lectură şi o Biblie legată într-

o piele palidă şi chenăruită cu linii aurite, din acelea care se dăruiau odinioară la prima împărtăşanie. Îşi păstrase semnul de carte, o sforicică stacojie.

— Uitați-vă, în fotoliul ăsta l-au găsit mort pe bătrân. Doctorul a zis că zăcea acolo de două zile. Ce trist e să mori aşa, singur ca un câine. Şi vedeți că el şi-a căutat-o, dar, chiar şi-aşa, tot îmi dau lacrimile.

M-am apropiat de fotoliul mortuar al domnului Fortuny. Lângă Biblie era o cutiuță cu fotografii alb-negru, vechi portrete de studio. Am îngenuncheat să le examinez, aproape neîndrăznind să le mângâi cu degetele. M-am gândit că profanam amintirile unui biet om, însă curiozitatea a fost mai puternică. Prima imagine arăta un cuplu tânăr, cu un copil de cel mult patru ani. L-am recunoscut după ochi.

— Iată-i. Domnul Fortuny, tânăr, şi ea…

— Julián nu avea frați sau surori?

Portăreasa ridică din umeri, oftând.

— Se zvonea că ea a pierdut o sarcină din cauza unei bătăi de-a soțului, dar eu nu ştiu. Oamenilor tare le mai place bârfăraia, adevăru-i. O dată, Julián le-a povestit băieților de pe scară că avea o soră pe care numai el o putea vedea, care ieşea din oglinzi de parcă ar fi fost din abur şi care trăia cu însuşi Satan, într-un palat dedesubtul unui lac. Isabelita mea a avut coşmaruri o lună întreagă. Să vedeți că era bolnăvicios copilul ăsta câteodată.

Am aruncat o privire în bucătărie. Geamul unei ferestruici care dădea spre o curte interioară era spart şi, de partea cealaltă, se putea auzi fâlfâirea nervoasă şi ostilă a aripilor porumbeilor.

— Toate apartamentele sunt împărțite la fel? am întrebat eu.

— Cele care dau spre stradă, adică de la a doua poartă, da, însă ăsta, fiindcă-i la ultimul cat, e nițel altfel, a explicat portăreasa. Aici are bucătăria şi o spălătorie care dă spre luminator. Pe holul ăsta sunt trei încăperi, iar în fund e-o baie. Dacă-s aranjate cum trebuie, arată bine, nici să nu vă gândiți. Ăsta seamănă cu al Isabelitei mele, sigur că acuma parcă-i un mormânt.

— Ştiţi care era camera lui Julián?

— Prima uşă e dormitorul principal. A doua dă într-o cameră mai mică. Poate că aia, zic eu.

Am intrat în hol. Zugrăveala pereţilor se descompunea în fâşii. În fund, uşa de la baie era întredeschisă. Un chip mă privea din oglindă. Putea să fie al meu sau al surorii care trăia în oglinzile din apartament. Am încercat să deschid a doua uşă.

— E închisă cu cheia, am zis.

Portăreasa mă privi, uluită.

— Uşile astea n-au încuietoare, murmură ea.

— Asta are.

— Păi, o fi pus-o bătrânul, fiindcă în celelalte apartamente…

Mi-am coborât privirea şi am observat că urmele de paşi din praf ajungeau până la uşa închisă.

— Cineva a intrat în cameră, am zis. De curând.

— Nu mă-nnebuniţi, zise portăreasa.

M-am apropiat de cealaltă uşă. N-avea încuietoare. A cedat la prima atingere, alunecând spre interior cu un geamăt ruginit. În centru domnea un pat vechi în formă de palanchin, nefăcut. Aşternuturile se îngălbeniseră ca nişte linţolii. Un crucifix atârna deasupra culcuşului. Am văzut o oglinjoară pe o comodă, un vas, un urcior şi un scaun. Un dulap întredeschis odihnea pe perete. Am înconjurat patul până la o măsuţă de noapte acoperită cu sticlă, sub care zăceau, presate, fotografii ale străbunilor, ferpare şi bilete de loterie. Pe măsuţă erau o cutie muzicală din lemn sculptat şi un ceas de buzunar îngheţat pentru totdeauna la ora cinci şi douăzeci. Am încercat să întorc arcul cutiei muzicale, însă melodia s-a împotmolit după câteva note. Am deschis sertarul măsuţei de noapte. Am găsit un toc de ochelari gol, o unghieră, un flacon de tutun şi o medalie cu Fecioara de la Lourdes. Atâta tot.

— Trebuie să existe pe undeva o cheie de la camera asta, am zis.

— O fi având-o administratorul. Uitaţi ce-i, eu zic că mai bine plecăm şi…

Ochii mi-au căzut pe cutia muzicală. Am ridicat capacul şi acolo, blocând mecanismul, am găsit o cheie aurită. Am luat-o, iar cutia muzicală şi-a reluat clinchetul. Am recunoscut o melodie a lui Ravel.

— Asta trebuie să fie cheia, am zâmbit eu către portăreasă.

— Auziți, dacă încăperea asta era închisă, o fi vreun motiv. Fie şi numai din respect pentru memoria...

— Dacă preferați, mă puteți aştepta jos, la poartă, dona Aurora.

— Sunteți un diavol. Hai, descuiați o dată.

16

Un suflu de aer rece şuieră prin orificiul încuietorii, măturându-mi degetele în timp ce introduceam cheia. Domnul Fortuny pusese la uşa camerei neocupate a fiului său un zăvor de trei ori mai mare decât cel de la uşa apartamentului. Dona Aurora mă privea cu teamă, ca şi cum aş fi fost pe punctul de a deschide cutia Pandorei.

— Încăperea asta dă în stradă? am întrebat eu.

Portăreasa tăgădui.

— Are o ferestruică, o răsuflătoare care dă spre luminator.

Am împins uşa. Un puț de beznă ni se deschise dinainte, impenetrabil. Lumina slabă din spatele nostru ne precedă ca o adiere care abia izbutea să scrijelească umbrele. Fereastra ce dădea spre curtea interioară era acoperită cu paginile gălbejite ale unui ziar. Am smuls hârtiile şi o săgeată de lumină vaporoasă străpunse bezna.

— Doamne Isuse Cristoase, murmură portăreasa lângă mine.

Încăperea era infestată de crucifixe. Atârnau din tavan, legănându-se la capătul unor sfori, şi acopereau pereții, fixate în cuie. Erau cu zecile. Se puteau întrezări în toate ungherele, zgâriate cu cuțitul pe mobilele de lemn, scrijelite pe pardoseală, vopsite cu roşu pe oglinzi. Urmele de paşi care ajungeau până în pragul uşii trasau o dâră prin praf în jurul unui pat gol, până la somieră, din care mai rămăsese un schelet din alamă şi lemn mâncat de cari. La un capăt al dormitorului, sub fereastra luminatorului, se afla un birouaş în formă de consolă, închis şi surmontat de un trio de crucifixe din metal. L-am deschis cu grijă. Nu era praf în îmbinările burdufului de lemn, drept pentru care am presupus că birouaşul fusese deschis nu de mult. Avea şase sertare. Încuietorile fuseseră forțate. Le-am cercetat unul câte unul. Erau goale.

Am îngenuncheat în fața mesei de scris. Am pipăit scrijeliturile de pe suprafața din lemn. Mi-am închipuit mâinile lui Julián Carax trasând acele mâzgălituri, hieroglife

al căror înţeles pierise o dată cu timpul. În fundul birouaşului se întrezăreau un teanc de caiete şi un recipient cu creioane şi stilouri. Am luat un caiet şi l-am răsfoit. Desene şi cuvinte desperecheate. Exerciţii de calcul. Fraze disparate, citate din cărţi. Versuri neterminate. Toate caietele păreau la fel. Unele desene se repetau pagină după pagină, cu diferite nuanţe. Mi-a atras atenţia figura unui bărbat care părea făcut din flăcări. Un altul înfăţişa ceea ce ar fi putut să fie un înger sau o reptilă încolăcită pe o cruce. Se vedeau schiţe ale unei vile cu aspect extravagant, garnisită cu turnuri mari şi cu arcade ca de catedrală. Linia desenului vădea siguranţă şi un anume instinct. Tânărul Carax avea însuşirile unui desenator talentat, însă toate imaginile rămăseseră la stadiul de schiţă.

Tocmai mă pregăteam să pun la loc ultimul caiet fără a-l cerceta, când un obiect alunecă dintre file şi îmi căzu la picioare. Era o fotografie în care am recunoscut-o pe fata care apărea în fotografia arsă, făcută la parterul acelui edificiu. Fata poza într-o grădină somptuoasă şi, printre coroanele copacilor, se ghicea forma casei pe care o văzusem în desenele de adolescent ale lui Carax. Am recunoscut-o pe dată. Turnul de la „El Frare Blanc”, de pe bulevardul Tibidabo. Pe dosul fotografiei era o dedicaţie care spunea simplu:

Te iubesc, Penelope

Am vârât-o în buzunar, am închis biroul şi i-am zâmbit portăresei.

— Aţi văzut? întrebă ea, nerăbdătoare să iasă din locul acela.

— Aproape, am zis. Mai înainte mi-aţi spus că, la puţin timp după ce Julián a plecat la Paris, a venit o scrisoare pentru el, însă taică-său v-a spus s-o aruncaţi...

Portăreasa şovăi o clipă, apoi încuviinţă.

— Scrisoarea am pus-o în sertarul de la comoda din antreu. Dacă cumva franţuzoaica s-o întoarce într-o zi. O fi tot acolo...

Ne-am apropiat de comodă şi am deschis sertarul de sus. Un plic portocaliu zăcea în mijlocul unei colecții de ceasuri oprite, nasturi şi monede ieşite din uz în urmă cu douăzeci de ani. Am luat plicul şi l-am examinat.

— Dumneavoastră ați citit-o?

— Auziți, drept cine mă luați?

— Nu vă supărați. Ar fi fost normal, date fiind împrejurările, când vă gândeați că bietul Julián murise...

Portăreasa ridică din umeri, coborându-şi privirea şi retrăgându-se spre uşă. Am profitat de moment ca să vâr scrisoarea în buzunarul interior al hainei şi să închid sertarul.

— Vedeți dumneavoastră, să nu cumva să vă faceți o idee greşită, zise portăreasa.

— Sigur că nu. Ce spunea scrisoarea?

— Era de dragoste. Ca alea de la radio, dar mai tristă, da, fiindcă suna de parcă era de-adevăratelea. Să ştiți, când am citit-o, mi-a venit să plâng.

— Sunteți toată numai o inimă, dona Aurora.

— Iar dumneavoastră sunteți un diavol.

În aceeaşi după-amiază, după ce mi-am luat rămas-bun de la dona Aurora şi i-am promis că o s-o țin la curent cu investigațiile mele despre Julián Carax, m-am îndreptat spre biroul administratorului proprietății. Domnul Molins trăise şi vremuri mai bune, iar acum lâncezea într-un birou soios, îngropat la un mezanin de pe strada Floridablanca. Molins era un individ surâzător şi pântecos, agățat de un chiştoc fumat pe jumătate, ce părea să-i crească din mustață. Era greu de stabilit dacă dormea sau era treaz, fiindcă respira ca şi cum ar fi sforăit. Avea părul gras şi turtit pe frunte, privirea porcină şi şmecheră. Purta un costum pe care n-ar fi primit nici zece pesete în piața Los Encantes, însă îl compensa printr-o stridentă cravată cu un colorit tropical. Judecând după aspectul biroului, acolo abia dacă se administrau goange şi catacombe ale unei Barcelone dinainte de Restaurație.

— Suntem în renovare, zise Molins în chip de scuză.

Ca să sparg gheața, am pomenit numele donei Aurora ca şi cum ar fi fost vorba de o veche prietenă de familie.

— Să ştiți că era mişto când era tânără, adevăru-i, comentă Molins. Anii i-au lățit fundul, şi sigur că nici eu nu mai sunt ce-am fost odată. Aşa cum mă vedeți, eu, la anii dumneavoastră, eram un Adonis. În genunchi se puneau fetişoarele ca să le fac o favoare, dacă nu un copil. Secolul XX e-un rahat. În sfârşit, cu ce vă putem ajuta, tinere domn?

I-am turnat o poveste mai mult sau mai puțin plauzibilă despre o presupusă legătură îndepărtată de rudenie cu familia Fortuny. După cinci minute de trăncăneală, Molins se târî până la arhivă şi îmi dădu adresa avocatului care se ocupa de problemele mamei lui Julián, Sophie Carax.

— Să vedem... Jose Mana Requejo. Strada Leon al XIII-lea, numărul 59. Deşi corespondența o trimitem, în fiecare semestru, la o căsuță poştală de la oficiul de pe Via Layetana.

— Îl cunoaşteți pe domnul Requejo?

— Am vorbit de câteva ori cu secretara lui la telefon. Adevărul e că toate demersurile cu el se fac prin poştă şi se duce secretara mea, care azi e la coafor. Avocații din ziua de azi n-au timp pentru tratamentul formal de odinioară. N-au mai rămas cavaleri în profesia asta.

Pe cât se pare, nu mai rămăseseră nici adrese fiabile. O simplă privire asupra ghidului străzilor de pe masa de scris a administratorului mi-a confirmat ceea ce bănuiam: adresa presupusului avocat Requejo nu exista. I-am comunicat acest lucru domnului Molins, care absorbi vestea ca pe o glumă.

— Ei, nu mă înnebuniți, zise el râzând. Ce vă spuneam eu? Nişte borfaşi.

Administratorul se lăsă pe spate în fotoliu şi mai scoase o sforăitură.

— Dumneavoastră aveți cumva numărul acestei căsuțe poştale?

— Potrivit fişei este 2837, deşi cifrele pe care le face secretara mea eu nu le pricep, fiindcă ştiți şi dumneavoastră că femeile nu-s bune la matematică. Ele-s bune la...

— Îmi permiteți să văd fişa?

— Cum să nu. Chiar vă rog.

Mi-a întins fişa şi am examinat-o. Cifrele se înțelegeau perfect. Căsuța poştală era 2321. M-am îngrozit când m-am gândit ce contabilitate se făcea în biroul ăla.

— Ați avut mult de-a face cu domnul Fortuny? am întrebat.

— Aşa şi-aşa. Mi-aduc aminte cum, atunci când am aflat că franțuzoaica îl părăsise, l-am invitat la curve, cu nişte amici ca lumea, la un local de poveste pe care-l ştiu pe-aici, pe lângă La Paloma. Ca să prindă curaj, deh, atâta tot. Şi să ştiți că nu mi-a mai adresat o vorbă şi nu m-a mai salutat pe stradă, de parcă eram nevăzut. Ce părere aveți?

— Sunt înmărmurit. Ce-mi mai puteți spune despre familia Fortuny? Vă amintiți bine de ei?

— Erau alte vremuri, zise el nostalgic. Adevărul e că eu îl cunoşteam chiar pe Fortuny bunicul, care a întemeiat magazinul de pălării. Despre fiu, ce să vă zic. Ea, într-adevăr, era teribilă. Ce femeie! Şi cinstită, ştiți? În ciuda tuturor zvonurilor şi bârfelor care circulau...

— De pildă, că Julián nu era fiul legitim al domnului Fortuny?

— Dar dumneavoastră de unde ați auzit aşa ceva?

— Cum v-am spus, fac parte din familie. Totul se ştie.

— Din toate astea nu s-a dovedit niciodată nimic.

— Dar s-a vorbit, l-am provocat eu.

— Lumea îi dă cu pliscul ceva de groază. Omul nu se trage din maimuță, se trage din găină.

— Şi ce spunea lumea?

— Doriți o ceşcuță de rom? E de Igualada, însă are un stropişor caraibian... E tare bun.

— Nu, mulțumesc, dar vă țin companie. Între timp, continuați să-mi povestiți...

Antoni Fortuny, pe care toată lumea îl numea „pălărierul“, o cunoscuse pe Sophie Carax în 1899, pe treptele catedralei din Barcelona. Tocmai făcuse un legământ dinaintea Sfântului Eustachie, care, dintre toți sfinții cu capelă particulară, avea faima de a fi cel mai harnic şi cel mai puțin năzuros când era

vorba să acorde miracole amoroase. Antoni Fortuny, care împlinise treizeci de ani şi plesnea de burlăcie, voia o soţie şi o iubea deja. Sophie era o tânără franţuzoaică şi locuia într-o pensiune pentru domnişoare de pe strada Riera Alta; dădea în particular lecţii de solfegiu şi de pian vlăstarelor familiilor privilegiate din Barcelona. Nu avea nici familie, nici avere, ci numai tinereţea şi formaţia muzicală pe care tatăl ei, pianist la un teatru din Nîmes, i-o lăsase înainte sa. moară de tuberculoză, în 1886. Antoni Fortuny, dimpotrivă, era un bărbat aflat pe calea prosperităţii. Moştenise de curând afacerea tatălui său, un magazin de pălării din Ronda de San Antonio, unde învăţase meseria în care visa că, într-o bună zi, avea să-şi instruiască propriul fiu. Sophie Carax i-a apărut fragilă, frumoasă, tânără, docilă şi fertilă. Sfântul Eustachie nu-şi dezminţise reputaţia. După patru luni de curte asiduă, Sophie i-a acceptat cererea în căsătorie. Domnul Molins, care fusese prieten cu Fortuny bunicul, l-a prevenit pe Antoni că se căsătorea cu o necunoscută, că Sophie părea o fată cumsecade, însă că legătura aceea poate era prea convenabilă pentru ea, că măcar un an să mai aştepte… Antoni a replicat că ştia deja suficient despre viitoarea lui soţie. Restul nu-l mai interesa. S-au cununat în bazilica Pino şi au petrecut o lună de miere de trei zile într-o staţiune balneară din Mongat. În dimineaţa dinaintea plecării, domnul Fortuny l-a întrebat în mod confidenţial pe domnul Molins cum trebuia procedat în tainele alcovului. Molins, sarcastic, i-a spus să-şi întrebe soţia. Cuplul Fortuny s-a întors la Barcelona după numai două zile. Vecinii au zis că Sophie plângea când a intrat pe scară. Vigenteta avea să jure, câţiva ani mai târziu, că Sophie îi spusese că pălărierul nu se atinsese de ea nici cu un deget şi că, atunci când ea încercase să-l seducă, o tratase ca pe-o stricată şi se simţise îngreţoşat de obscenitatea propunerilor ei. Şase luni mai târziu, Sophie şi-a anunţat soţul că purta un copil în pântece. Copilul altui bărbat.

Antoni Fortuny îl văzuse pe tatăl său lovindu-şi soţia de nenumărate ori, şi a procedat cum credea de cuviinţă. S-a oprit doar când a crezut că încă o atingere ar fi omorât-o. Chiar şi aşa, Sophie a refuzat să dea în vileag identitatea tatălui

copilului pe care îl purta. Antoni Fortuny, aplicând logica sa personală, a hotărât că era vorba despre diavol, căci acela nu era altceva decât fiul păcatului, iar păcatul nu avea decât un singur tată: necuratul. Încredinţat astfel că păcatul se cuibărise în căminul lui şi între coapsele soţiei sale, pălărierul a început să atârne crucifixe pretutindeni: pe pereţi, pe uşile tuturor camerelor şi pe tavan. Când Sophie l-a găsit semănând cu cruci dormitorul în care o surghiunise, s-a speriat şi, cu lacrimi în ochi, l-a întrebat dacă nu cumva înnebunise. El, orb de mânie, s-a întors şi i-a ars o scatoalcă. „O târfă, la fel ca toate celelalte“, scuipă el, azvârlind-o în şuturi pe palier după ce o jupuise în lovituri de curea. A doua zi, când Antoni Fortuny s-a ivit în uşă pentru a coborî să deschidă magazinul de pălării, Sophie era tot acolo, acoperită de sânge uscat şi tremurând de frig. Doctorii nu i-au putut repara niciodată complet fracturile de la mâna dreaptă. Sophie Carax nu avea să mai cânte vreodată la pian, însă a născut un băiat pe care avea să-l numească Julián, în amintirea tatălui pe care-l pierduse prea curând, aşa cum pierduse totul în viaţă. Fortuny s-a gândit s-o alunge din casă, însă a crezut că scandalul nu avea să fie bun pentru afacere. Nimeni n-avea să cumpere pălării de la un bărbat cu faimă de încornorat. Era un nonsens. Sophie a fost mutată într-un dormitor întunecat şi friguros, în partea din spate a apartamentului. Acolo avea să-şi nască fiul, cu ajutorul a două vecine de pe scară. Antoni nu s-a întors acasă decât după trei zile. „Acesta este fiul pe care ţi l-a dat Dumnezeu, l-a anunţat Sophie. Dacă vrei să pedepseşti pe cineva, pedepseşte-mă pe mine, dar nu o fiinţă nevinovată. Copilul are nevoie de un cămin şi de un tată. Păcatele mele nu sunt ale lui. Te rog, îndură-te de noi.”

Primele luni au fost anevoioase pentru amândoi. Antoni Fortuny hotărâse să-şi coboare soţia la rangul de servitoare. N-au mai împărţit nici patul, nici masa şi rareori au schimbat vreo vorbă care să nu fie legată de rezolvarea vreunei chestiuni de ordin domestic. O dată pe lună, îndeobşte coincizând cu luna plină, Antoni Fortuny făcea act de prezenţă în dormitorul Sophiei de cu zori şi, fără o vorbă, îşi bătea vechea soţie cu înverşunare şi cu prea puţin discernământ.

Profitând de aceste rare şi beligerante momente de intimitate, Sophie încerca să se împace cu el susurând vorbe de dragoste, dăruind mângâieri iscusite. Pălărierul nu era amator de fleacuri, iar talazul dorinței i se evapora în câteva minute, dacă nu în câteva secunde. Din aceste asalturi în cămaşa de noapte suflecată n-a rezultat niciun copil. După câțiva ani, Antoni Fortuny s-a lăsat păgubaş să mai viziteze dormitorul Sophiei, în mod definitiv, luând obiceiul de a citi Sfânta Scriptură până în zori, căutând acolo alinare pentru chinul său.

Cu ajutorul Evangheliilor, pălărierul făcea un efort de a-şi deştepta în inimă dragostea față de copilul acela cu privire profundă, căruia îi plăcea să facă glume despre orice şi să născocească umbre acolo unde acestea nu existau. În ciuda strădaniilor sale, nu-l simțea pe micul Julián ca fiind sânge din sângele său şi nici nu se recunoştea în el. În ce-l privea pe copil, nu păreau să-l intereseze prea mult nici pălăriile, nici învățăturile catehismului. Când sosea Crăciunul, Julián se distra recompunând figurile din preajma ieslei şi urzind intrigi în care pruncul Isus era răpit de cei trei magi de la Răsărit în scopuri scabroase. În curând, dobândi mania de a desena îngeri cu dinți de lup şi de a născoci poveşti cu spirite purtând glugă care ieşeau din pereți şi mâncau ideile oamenilor în timp ce aceştia dormeau. Cu timpul, pălărierul îşi pierdu orice speranță de a-l îndrepta pe băiat către o viață folositoare. Copilul acela nu era un Fortuny şi nici nu avea să devină vreodată. Drept dovadă, se plictisea la şcoală şi se întorcea cu toate caietele pline ochi de mâzgăleli înfățişând făpturi monstruoase, şerpi înaripați şi clădiri vii care umblau şi îi devorau pe oamenii neatenți. Încă de pe atunci era limpede că fantezia şi invenția îl interesau infinit mai mult decât realitatea cotidiană din jurul lui. Dintre toate decepțiile pe care le-a adunat în viață, niciuna nu l-a durut atât de mult pe Antoni Fortuny ca fiul acela pe care diavolul i-l trimisese spre a-şi bate joc de el.

La zece ani, Julián anunță că voia să devină pictor, ca Velazquez, căci visa să abordeze pânzele pe care marele maestru nu mai apucase să le picteze în viață, susținea el, din

pricină că era obligat să-i tot picteze pe debilii mintali din familia regală. Ca să nu lipsească nimic, lui Sophie, poate pentru a-şi omorî singurătatea şi a-şi aminti de taică-său, i se năzări să-i dea lecţii de pian. Julián, care adora muzica, pictura şi toate materiile lipsite de folos şi de câştig în societatea omenească, învăţă repede elementele de armonie şi hotărî că ar prefera să-şi inventeze propriile compoziţii, decât să urmărească partiturile din caietele de solfegiu, ceea ce era împotriva naturii. Pe vremea aceea, Antoni Fortuny încă mai credea că o parte din deficienţele mentale ale băiatului se datorau dietei sale, prea mult influenţată de obişnuinţele bucătăriei franţuzeşti a maică-sii. Se ştia prea bine că excesul de unt provoca ruina morală şi îngreuna înţelegerea. Îi interzise lui Sophie să mai gătească vreodată cu unt. Rezultatele nu au fost tocmai cele sperate.

La doisprezece ani, Julián a început să-şi piardă interesul febril faţă de pictură şi de Velazquez, însă speranţele iniţiale ale pălărierului au fost de scurtă durată. Julián îşi abandona visele despre Prado pentru un alt viciu, cu mult mai pernicios. Descoperise biblioteca de pe strada Carmen şi folosea orice răgaz pe care taică-său i-l acorda la magazin pentru a da fuga la sanctuarul cărţilor şi a devora tomuri întregi de romane, de poezie şi de istorie. Cu o zi înainte să împlinească treisprezece ani, anunţă că voia să i se spună Robert Louis Stevenson, după toate aparenţele un străin. Pălărierul îl anunţă că foarte cu greu avea să ajungă cioplitor în piatră. Avu atunci certitudinea că fiul său era, pur şi simplu, nerod.

Adesea, neizbutind să adoarmă, Antoni Fortuny se tot răsucea în pat de mânie şi de frustrare. În adâncul inimii, îl iubea pe băiatul acela, îşi spunea el. Şi, cu toate că nu merita, o iubea şi pe femeiuşcă aia care îl trădase încă din prima zi. Ii iubea din tot sufletul, însă în felul lui, care era cel corect. Se ruga lui Dumnezeu doar să-i arate cum puteau fi fericiţi tustrei, de preferinţă tot în felul lui. Îl implora pe Domnul să-i trimită un semn, o şoaptă, o firimitură din prezenţa lui. Dumnezeu, în infinita sa înţelepciune şi, poate, plictisit de avalanşa de petiţii ale atâtor suflete chinuite, nu-i răspundea. În timp ce Antoni Fortuny se topea în remuşcări şi supărare, Sophie, de cealaltă

parte a zidului, se stingea încetişor, văzându-şi viaţa naufragiind într-o boare de înşelăciuni, de delăsare, de vinovăţie. Nu-l iubea pe bărbatul pe care îl slujea, dar simţea că îi aparţine, iar posibilitatea de a-l părăsi şi de a-şi duce copilul altundeva i se părea de neconceput. Şi-l amintea cu amărăciune pe adevăratul tată al lui Julián şi, cu timpul, se deprinse să-l urască şi să deteste tot ce reprezenta el, ceea ce era de fapt tot ce îşi dorea ea. În lipsă de conversaţii, cuplul începu să schimbe strigăte. Ocări şi învinuiri tăioase zburau prin apartament ca nişte cuţite, ciuruind pe oricine cuteza să se interpună pe traiectorie, îndeobşte pe Julián. Mai târziu, pălărierul nu-şi mai amintea niciodată exact de ce îşi bătuse nevasta. Îşi amintea doar focul şi ruşinea. Se jura atunci că nu se va mai întâmpla niciodată şi că, dacă era necesar, se va preda autorităţilor, spre a fi deferit unui tribunal.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, Antoni Fortuny avea certitudinea că putea deveni un om mai bun decât fusese propriul său tată. Dar, mai devreme sau mai târziu, pumnii săi întâlneau din nou carnea moale a Sophiei şi, cu timpul, Fortuny simţi că, dacă nu o putea poseda în calitate de soţ, avea s-o facă în calitate de călău. În felul acesta, pe nesimţite, soţii Fortuny lăsară anii să treacă, înăbuşindu-şi inimile şi sufletele, până în clipa când, de atâta tăcere, uitară cuvintele care le-ar fi putut exprima adevăratele sentimente şi se preschimbară în nişte străini ce locuiau sub acelaşi acoperiş, unul dintre multele acoperişuri ale oraşului infinit.

Era trecut de două şi jumătate când m-am întors la librărie. Când am intrat, Fermín mi-a aruncat o privire sarcastică din înaltul unei scăriţe, unde dădea lustru unei colecţii de *Episoade naţionale* ale ilustrului don Benito.

— Ce noroc să te vedem! Deja mi te credeam făcând Americile, Daniel.

— M-am luat cu vorba pe drum. Tata?

— Cum dumneata nu mai ajungeai, s-a dus el să facă restul predărilor. M-a însărcinat să-ţi spun că în seara asta merge la Tiana ca să preţăluiască biblioteca privată a unei văduve. Tatăl dumitale e un mare făţarnic. A zis să nu-l

aştepți şi să închizi.

— Era supărat?

Fermín tăgădui, coborând de pe scară cu o agilitate pisicească.

— Haida-de. Doar tatăl dumitale e-un sfânt. În plus, era foarte bucuros să ştie că ți-ai tras iubită.

— Ce?

Fermín mi-a făcut cu ochiul, lingându-se pe buze.

— Ce hoțoman mai eşti, auzi, să nu sufli o vorbuliță. Şi ce fetiță, auziți, de să blocheze traficul. Aşa de distinsă, măiculiță doamne. Se cunoaşte că a mers la colegii bune, deşi avea un defect la privire… Uite, dacă n-aş avea inima prizonieră cu Bernarda, fiindcă încă n-am apucat să-ți povestesc despre cina noastră… Scântei săreau, auzi, scântei, de părea că-i noaptea de Sfântul Ion…

— Fermín, i-am retezat-o eu. Despre ce dracu' îmi tot vorbeşti?

— Despre iubita dumitale.

— Eu n-am nicio iubită, Fermín.

— Ei bine, acuma voi tinerii numiți asta altcumva, „guirlifrend“ sau…

— Fermín, rebobinează. Ce tot spui?

Fermín Romero de Torres mă privi deconcertat, alipindu-şi degetele de la o mână şi gesticulând în maniera siciliană.

— Să vedem. În după-amiaza asta, să tot fi fost acum o oră, o oră şi jumătate, o domnişoară ochioasă foc a trecut pe-aici şi-a întrebat de dumneata. Tatăl dumitale şi cu mine eram aici de față şi pot să te asigur fără loc de îndoială că fata nu părea nicidecum o stafie. Ți-aş putea descrie până şi mirosul. De lavandă, însă mai dulce. Ca o gogoşică abia făcută.

— A spus gogoşica oare că-i iubita mea?

— Aşa, cuvânt cu cuvânt, nu, dar a zâmbit cumva din colțul gurii, ştii şi dumneata, şi a zis că te aşteaptă vineri după-amiază. Noi n-am avut decât să socotim cât face doi şi cu doi.

— Bea… am murmurat eu.

— *Ergo,* există, remarcă Fermín, uşurat.

— Da, numai că nu-i iubita mea, am zis.
— Păi, nu ştiu ce mai aştepți.
— E sora lui Tomas Aguilar.
— Prietenul dumitale, inventatorul?
Am încuviințat.
— Cu atât mai mult. Nici de-ar fi nepoata papei, auzi; fiindcă-i bună de nu se mai poate. Eu, în locul dumitale, n-aş lăsa să-mi scape ocazia.
— Bea are deja logodnic. Un sublocotenent care face serviciul militar.
Fermín suspină, iritat.
— Ah, armata, racilă şi redută tribală a corporatismului maimuțăresc. E şi mai bine, fiindcă astfel dumneata îi poți pune coarne fără remuşcări.
— Delirezi, Fermín. Bea o să se mărite când sublocotenentul va termina serviciul.
Fermín îmi zâmbi, pişicher.
— Păi, să vedeți cum stă treaba: mie îmi miroase că nu, că asta nu se mărită.
— Ce ştii dumneata !
— Despre femei, ca şi despre alte treburi lumeşti, ştiu destul de mult față de dumneata. După cum ne învață Freud, femeia îşi doreşte contrariul a ceea ce gândeşte sau declară, ceea ce, dacă cercetăm cu atenție, nu e atât de groaznic, fiindcă bărbatul, după cum ne învață Perogrullo, se supune, dimpotrivă, dictatului propriului aparat genital sau digestiv.
— Nu-mi trânti atâtea vorbe, Fermín, c-am înțeles încotro bați. Dacă ai ceva de spus, sintetizează.
— Atunci uite, ți-o spun în succintă esență: asta nu are față să se mărite cu soldățelul.
— A, nu? Şi de ce anume avea față, ia să vedem?
Fermín se apropie de mine cu un zâmbet confidențial.
— De boală, zise el, înălțându-şi sprâncenele cu un aer misterios. Şi ia seama că spun asta ca un compliment.
Ca întotdeauna, Fermín avea perfectă dreptate. Învins, am optat pentru a trimite mingea în terenul lui.
— Vorbind de boală, povesteşte-mi de Bernarda. S-a lăsat cu sărutări, au ba?

— Nu mă jigni, Daniel. Îți amintesc că stai de vorbă cu un profesionist al seducției, iar chestia cu sărutul e pentru amatori şi diletanți în papuci. Femeia adevărată o câştigi încetul cu încetul. Totul e o chestiune de psihologie, ca într-o tactică adecvată în luptele de tauri.

— Altfel spus, te-a trimis la plimbare.

— Pe Fermín Romero de Torres nu-l trimite la plimbare nici Sfântul Roque. Ceea ce se-ntâmplă e că bărbatul, întorcându-ne la Freud şi exprimându-ne metaforic, se încălzeşte ca un bec: se încinge cât ai zice peşte şi se răceşte la loc pe dată. Muierea, însă, iar asta e ştiință pură, se încălzeşte ca un fier de călcat, mă-nțelegi dumneata? Încetul cu încetul, la foc mic, ca o tocană bună. Dar, ce-i drept e drept, când a prins a se-ncălzi, nimeni n-o mai poate opri. Ca furnalele înalte din Viscaya.

Am cântărit teoriile termodinamice ale lui Fermín.

— Prin urmare, asta faci şi dumneata cu Bernarda? l-am întrebat. Pui flerul de călcat la încălzit?

Fermín îmi făcu din ochi.

— Femeia asta e un vulcan în pragul erupției, cu un libidou de magmă încinsă şi cu o inimă de sfântă, a zis el, lingându-se pe buze. Pentru a stabili o comparație veridică, îmi aminteşte de mulătrița mea din Havana, care era o bisericoasă foarte evlavioasă. Însă, cum, în fond, sunt un cavaler din cei de odinioară, eu nu profit, şi cu un sărut cast pe obraz m-am mulțumit. Fiindcă eu nu mă grăbesc, ştii? Tot ce-i bun se lasă aşteptat. Sunt mocofani care cred că, dacă îi pun mâna pe cur unei femei şi ea nu protestează, o au deja la degetul mic. Începători. Inima unei muieri e-un labirint de subtilități care sfidează mintea necioplită a bărbatului mincinos. Dacă vrei să posezi cu adevărat o femeie, trebuie să gândeşti ca ea, iar primul lucru e să-i câştigi sufletul. Restul, dulcele înveliş molcuț care te face să-ți pierzi mințile şi virtutea, vine pe deasupra.

I-am aplaudat discursul cu solemnitate.

— Fermín, dumneata eşti un poet.

— Nu, eu sunt cu Ortega şi sunt un pragmatic, pentru că poezia minte, deşi într-un fel frumos, iar ceea ce spun eu e

mai adevărat decât pâinea cu pătlăgele. Cum spunea maestrul, arată-mi un donjuan şi-am să-ţi arăt un bombonel mascat. Pe mine mă caracterizează permanenţa, perenitatea. Te iau drept martor că eu din Bernarda am să fac o femeie, dacă nu onorabilă, ceea ce deja este, cel puţin fericită.

I-am zâmbit, încuviinţând. Entuziasmul lui era contagios, iar metrica sa – invincibilă.

— Să ai mare grijă de ea, Fermín. Fiindcă Bernarda e prea bună la inimă şi a luat deja prea multe plase.

— Crezi cumva că nu-mi dau seama? Haide, că-i stă scris în frunte ca pe-o poliţă de-a patronatului văduvelor de război. Îţi spun eu, care în materie de încasat porcării am o mare experienţă: pe femeia asta o umplu de noroc, chiar de-ar fi să fie ultimul lucru pe care-o să-l fac pe lumea asta.

— Pe cuvântul dumitale?

Mi-a întins mâna cu un aplomb templier. I-am strâns-o.

— Pe cuvântul lui Fermín Romero de Torres.

Am avut o după-amiază domoală la prăvălie, cu numai vreo doi curioşi. Dată fiind situaţia, i-am sugerat lui Fermín să-şi ia liber restul după-amiezii.

— Hai, te duci s-o cauţi pe Bernarda şi-o duci la un cinematograf sau să vă uitaţi la vitrine pe strada Puertaferrisa, la braţ, că pe ea asta o încântă.

Fermín se grăbi să-mi dea ascultare şi dădu fuga să se dichisească în spate, unde avea mereu pregătite nişte haine de schimb impecabile şi tot soiul de colonii şi de pomade într-o trusă care ar fi făcut-o să îngălbenească de invidie şi pe dona Concha Piquer. Când a ieşit, părea un june prim dintr-un film, însă cu treizeci de kilograme mai puţin. Purta un costum care fusese al tatei şi o pălărie de fetru cu vreo două numere mai mare, problemă pe care o soluţiona strecurând cocoloaşe din hârtie de ziar sub calotă.

— Aşa da, Fermín. Înainte să pleci… Aş vrea să-ţi cer o favoare.

— E ca şi făcut. Dumneata porunceşte, căci eu mă aflu aici spre a mă supune.

— Vreau să te rog să rămână între noi, da? Tatei, nicio

vorbă.

Zâmbi cu gura până la urechi.

— Ah, ştrengarule. Are ceva de-a face cu fata cea fermecătoare, nu-i aşa?

— Nu. E o chestiune de investigație şi de intrigă. Din domeniul dumitale, nu-i aşa?

— Ei bine, mă pricep şi eu nițeluş la fete. Ți-o spun dacă cumva, într-o bună zi, o să ai nevoie de o consultație tehnică, ştii cum e. Cu toată încrederea, în de-alde astea sunt ca şi doctor. Să lăsăm prostiile.

— Am să țin seama. Acum, ce mi-ar trebui să ştiu e cui aparține o căsuță poştală de la oficiul de pe Via Layetana. Numărul 2321. Şi, dacă se poate, cine ridică poşta de-acolo. Crezi dumneata că ai putea să-mi arunci un colac de salvare?

Fermín îşi notă numărul deasupra gleznei, sub şosetă, cu pixul.

— E arhicunoscut: mie nu-mi rezistă niciun organism oficial. Dă-mi câteva zile şi-am să-ți ofer o informare completă.

— Ne-am înțeles să nu-i spui tatei nicio vorbă, nu-i aşa?

— Fii fără grijă. Pleacă de la ideea că sunt sfinxul lui Keops.

— Mulțumesc. Şi-acum, haide, du-te şi te distrează cum trebuie.

L-am salutat milităreşte la despărțire şi l-am văzut plecând țanțoş ca un cocoş pe drumul spre cotețul cu găini. Nu trecuseră nici cinci minute de când Fermín plecase, când am auzit clopoțelul de la intrare şi mi-am ridicat privirea de pe coloanele de cifre şi de ştersături. Tocmai intrase un individ îmbrăcat într-o gabardină cenuşie, cu o pălărie de fetru pe cap. Avea o mustață ca trasată cu pensula şi nişte ochi albaştri sticloşi. Etala un zâmbet de vânzător, fals şi forțat. Mi-a părut rău că Fermín nu era de față, fiindcă el nu stătea prea mult la taclale pentru a se descotorosi de vânzătorii de camfor şi de nătărăii care, din când în când, se mai strecurau în librărie. Vizitatorul îmi oferi zâmbetul său unsuros şi fals, luând la întâmplare un volum dintr-un teanc

de lângă intrare, ce-şi aştepta rândul la ordonat şi evaluat. Totul în el trăda dispreț pentru ceea ce vedea. N-ai să-mi vinzi matale mie nici pe dracu', mi-am zis în sinea mea.

— Ce de litere, nu-i aşa? zise el.

— E o carte. Aceste obiecte conțin, îndeobşte, destul de multe litere. Cu ce vă pot ajuta, stimate domn?

Individul reaşeză volumul în teanc, dând din cap cu indolență şi ignorându-mi întrebarea.

— Exact aşa spuneam şi eu. Cititul e pentru oamenii care au mult timp şi nimic de făcut. Ca femeile. Cine are de lucru n-are vreme de poveşti. În viață trebuie să tragi la jug. Nu vi se pare?

— E o părere. Căutați ceva în mod special?

— Nu e o părere; e un fapt. Ce se întâmplă în țara asta e că lumea nu vrea să muncească. Mulți trândavi mai există, nu vi se pare?

— Nu ştiu, domnule. Poate. Aici, precum vedeți, vindem numai cărți.

Individul se apropie de tejghea, cu privirea rotindu-i-se mereu prin prăvălie şi oprindu-se din când în când într-a mea. Înfățişarea şi atitudinea lui îmi păreau vag familiare, deşi n-aş fi ştiut să spun de unde. Ceva din el te făcea să te gândeşti la una dintre figurile care apar pe cărțile de joc din anticariate sau de la ghicitori, un personaj evadat din miniaturile unui incunabul. Avea o prezență funebră şi incandescentă, ca un blestem în straie de duminică.

— Dacă îmi veți spune cu ce vă pot servi…

— Mai degrabă eu sunt cel care vin să vă fac un serviciu dumneavoastră. Sunteți proprietarul acestui stabiliment?

— Nu. Proprietarul e tatăl meu.

— Pe nume…

— Eu sau tata?

Individul îmi adresă un surâs mucalit. Un hlizit, mi-am zis în sinea mea.

— Atunci, voi porni de la ideea că afişul cu Sempere şi fiul se referă la amândoi.

— Sunteți foarte perspicace. Pot să vă întreb care e motivul vizitei dumneavoastră, dacă nu vă interesează nicio carte?

— Motivul vizitei mele, care este una de curtoazie, e să vă avertizez că am fost încunoştinţat că aveţi legături cu unii răufăcători, în particular homosexuali şi vagabonzi.

L-am privit înmărmurit.

— Poftim?

Individul îşi aţinti privirea într-a mea.

— Vorbesc de pederaşti şi de tâlhari. Să nu-mi spuneţi că nu ştiţi despre ce vorbesc.

— Mă tem că n-am nici cea mai vagă idee, şi nici vreun interes să vă mai ascult.

Individul dădu din cap, adoptând o poză ostilă şi mâniată.

— Atunci o să daţi de naiba. Presupun că sunteţi la curent cu activităţile cetăţeanului Federico Flavia.

— Don Federico e ceasornicarul cartierului, un om pe cinste, şi tare mă îndoiesc că-i un derbedeu.

— Vorbeam de pederaşti. Am aflat că păpuşelul ăsta vă frecventează stabilimentul, presupun că pentru a cumpăra povestioare romantice şi pornografie.

— Şi pot să vă întreb ce vă pasă dumneavoastră?

Drept unic răspuns, îşi scoase portofelul şi-l puse deschis pe tejghea. Am ridicat o legitimaţie de poliţist, slinoasă, cu faţa individului pe ea, ceva mai tânăr. Am citit: „Inspector-şef Francisco Javier Fumero Almuniz".

— Tinere, mie să-mi vorbeşti cu respect sau vă bag dumitale şi tatălui o sancţiune pe motiv că vindeţi gunoaie bolşevice de-o să vă cadă părul. Ne-am înţeles?

Am vrut să răspund, însă cuvintele îmi rămăseseră îngheţate pe buze.

— În fine, nu vagabondul ăla m-a adus azi aici. Mai devreme sau mai târziu o să ajungă la comisariat, ca toţi cei de teapa lui, şi-am să-l dezmeticesc eu. Ceea ce mă îngrijorează e că am informaţii că dumneavoastră aţi angajat un borfaş ordinar, un indezirabil de cea mai joasă speţă.

— Nu ştiu despre cine vorbiţi, domnule inspector.

Fumero scoase chicotitul lui servil şi cleios, de coterie şi de comeraj.

— Dumnezeu ştie ce nume o fi întrebuinţând acuma. În urmă cu doi ani îşi spunea Wilfredo Camaguey, as al

mambo-ului, şi se pretindea expert în voodoo, profesor de dans al lui don Juan de Bourbon şi amant al lui Mata Hari. Alteori adoptă nume de ambasadori, artişti de revistă sau toreadori. Le-am pierdut socoteala.

— Regret că nu vă pot ajuta, însă nu cunosc pe nimeni cu numele Wilfredo Camaguey.

— Sigur că nu, însă ştiţi la cine mă refer, nu?

— Nu.

Fumero râse din nou. Râsul acela forţat şi afectat îl definea şi-l rezuma ca un indice.

— Dumneavoastră vă place să îngreuiaţi lucrurile, nu-i aşa? Uitaţi-vă, eu am venit aici ca prieten, să vă avertizez şi să vă previn că cine ţine în casă un indezirabil sfârşeşte prin a se opări, iar dumneata mă tratezi de mincinos.

— Nicidecum. Eu vă mulţumesc pentru vizită şi pentru avertisment, dar vă asigur că n-aţi...

— Mie să nu-mi vii cu căcaturile astea, că dacă mă scoţi din pepeni îţi lipesc vreo două labe şi-ţi închid şi chioşcul, ne-am înţeles? Dar azi sunt în toane bune şi-am să te las numai cu avertismentul. Vei fi ştiind dumneata ce tovărăşii îţi alegi. Dacă îţi plac vagabonzii şi tâlharii, probabil că ai şi dumneata câte ceva din amândouă. În ce mă priveşte, să fie clar. Eşti ori cu mine, ori împotriva mea. Aşa e viaţa. Cum rămâne?

N-am zis nimic. Fumero dădu din cap, scoţând încă un chicotit subţire.

— Prea bine, Sempere. Cum doreşti. Rău începem, dumneata şi cu mine. Dacă vrei probleme, o să le ai. Viaţa nu-i ca în romane, ştii? În viaţă trebuie să fii de partea cuiva. Şi e limpede de partea cui ai ales să fii dumneata. A ălora care pierd, de dobitoci ce sunt.

— Am să vă rog să plecaţi.

Se îndreptă spre ieşire, târându-şi râsul şuierat.

— O să ne mai vedem. Şi spune-i prietenului dumitale că inspectorul Fumero stă cu ochii pe el şi că-i transmite multe salutări.

Vizita nefastului inspector şi ecoul cuvintelor lui îmi incendiară după-amiaza. După cincisprezece minute de

alergat încoace şi-ncolo dinapoia tejghelei, cu mațele înnodate, m-am hotărât să închid librăria înainte de ora cuvenită şi să ies în stradă ca să umblu la întâmplare. Nu-mi puteam scoate din minte insinuările şi amenințările ucenicului de parlagiu. Mă întrebam dacă trebuia să-i alertez pe tata şi pe Fermín în legătură cu vizita aceea, însă am presupus că tocmai asta fusese intenția lui Fumero, să semene îndoiala, neliniştea, frica şi nesiguranța în rândul nostru. Am hotărât să nu-i fac jocul. Pe de altă parte, insinuările cu privire la trecutul lui Fermín mă alarmau. M-am ruşinat de mine însumi când mi-am dat seama că, o clipă, am dat crezare spuselor polițaiului. După ce m-am gândit mai bine, am hotărât să închid episodul într-un ungher al memoriei şi să-i ignor implicațiile. La întoarcerea spre casă, am trecut pe dinaintea ceasornicăriei din cartier. Don Federico m-a salutat de la tejghea, făcându-mi semn să intru în prăvălie. Ceasornicarul era un personaj afabil şi zâmbitor, care nu uita niciodată să te felicite cu ocazia unei sărbători şi la care puteai apela oricând ca să rezolvi o dandana, cu încredințarea că el avea să găsească soluția. N-am putut să nu simt un fior când am auzit că se afla pe lista neagră a inspectorului Fumero şi m-am întrebat dacă trebuia să-l înştiințez, deşi nu-mi imaginam cum, fără a mă amesteca în chestiuni care nu mă priveau. Mai confuz ca niciodată, am intrat în ceasornicărie şi i-am zâmbit.

— Cum îți merge, Daniel? Ai o față…

— O zi proastă, am zis eu. Cum îți mai merg treburile, don Federico?

— Ca pe roate. Ceasurile sunt din ce în ce mai prost făcute şi mă satur de-atâta muncă. Dacă lucrurile merg tot aşa, va trebui să-mi iau un ajutor. Amicul tău, inventatorul, n-ar fi interesat? Sigur are mână bună pentru aşa ceva.

Nu mi-a venit prea greu să-mi imaginez ce-ar fi gândit tatăl lui Tomas Aguilar despre perspectiva ca fiul său să accepte o slujbă în prăvălia lui don Federico, poponarul oficial al cartierului.

— Am să-l întreb.

— Fireşte, Daniel. Am pe-aici deşteptătorul adus de tatăl

tău acum două săptămâni. Nu ştiu ce i-a făcut, dar mai bine şi-ar cumpăra unul nou decât să-l repare.

Mi-am amintit cum uneori, în nopțile de vară înăbuşitoare, tatei i se năzărea să iasă să doarmă pe balcon.

— I-a căzut în stradă, am zis eu.

— Mă gândeam eu. Zi-i să-mi spună ce vrea. Eu îi pot obține un Radiant la un preț foarte bun. Dacă vrei, uite, îl poți lua cu tine ca să-l încerce. Dacă-i place, o să mi-l plătească. Dacă nu, mi-l aduci înapoi.

— Mulțumesc mult, don Federico.

Ceasornicarul se apucă să împacheteze hârbul în chestiune.

— Înaltă tehnologie, zise el, satisfăcut. Fireşte, m-a încântat cartea pe care mi-a vândut-o deunăzi Fermín. Una de Graham Greene. Fermín ăsta e-un fişier prima-ntâi.

Am încuviințat.

— Da, e tare bun.

— Mi-am dat seama că n-are ceas. Spune-i să treacă pe-aici şi aranjăm.

— Aşa voi face. Mulțumesc, don Federico.

Când îmi dădu deşteptătorul, ceasornicarul mă privi lung şi îşi arcui sprâncenele.

— Sigur nu s-a întâmplat nimic, Daniel? A fost numai o zi proastă?

Am dat din nou din cap, zâmbind.

— Nu s-a întâmplat nimic, don Federico. Aveți grijă de dumneavoastră.

— Şi tu la fel, Daniel.

Când am ajuns acasă, l-am găsit pe tata adormit pe sofa, cu ziarul pe piept. Am lăsat deşteptătorul pe masă, cu un bilet pe care scria: „Din partea lui don Federico: aruncă-l pe cel vechi”, şi m-am prelins pe furiş spre camera mea. M-am întins pe pat în semiîntuneric şi am adormit gândindu-mă la inspector, la Fermín şi la ceasornicar. Când m-am deşteptat, era ora două noaptea. M-am dus pe hol şi am văzut că tata se retrăsese în camera lui cu deşteptătorul cel nou. Apartamentul era cufundat în beznă, iar lumea îmi părea un loc mai obscur şi mai sinistru decât îl văzusem cu o noapte

în urmă. Am înțeles că, în fond, nu ajunsesem niciodată să cred că inspectorul Fumero ar fi fost real. Acum aveam impresia că era un individ oarecare. M-am dus în bucătărie şi mi-am turnat un pahar cu lapte rece. M-am întrebat dacă Fermín era în siguranță la pensiunea lui.

Întorcându-mă în camera mea, m-am străduit să-mi alung din minte imaginea polițaiului. Am încercat să ațipesc la loc, însă am priceput că pierdusem trenul. Am aprins lumina şi am început să examinez plicul adresat lui Julián Carax pe care i-l sustrăsesem donei Aurora în dimineața aceea şi pe care îl aveam în buzunarul jachetei. L-am aşezat pe masa de scris, sub fasciculul veiozei. Era un plic pergamentos, cu margini zimțate ce băteau în gălbui, cleios la pipăit. Ştampila poştei, ştearsă ca vai de ea, avea data 18 octombrie 1919. Sigiliul de ceară se desprinsese, probabil grație bunelor oficii ale donei Aurora. În locul lui rămăsese o pată roşcată, ca o atingere de ruj ce săruta chenarul, pe care se putea citi adresa expeditorului:

Penelope Aldaya
Bulevardul Tibidabo, 32, Barcelona

Am deschis plicul şi am scos scrisoarea, o foaie de culoare ocru, îndoită ferm la jumătate. Un scris cu cerneală albastră aluneca într-o nervozitate impetuoasă, pălind treptat şi recăpătându-şi intensitatea la fiecare câteva cuvinte. Totul pe acea filă vorbea despre vremuri apuse: firul scrisului dependent de călimară, cuvintele zgâriate pe hârtia groasă de vârful peniței, atingerea rugoasă a hârtiei. Am netezit epistola pe tejghea şi am citit-o, aproape pe nerăsuflate.

Dragă Julián,

Azi-dimineață am aflat de la Jorge că, într-adevăr, ai părăsit Barcelona şi te-ai dus să-ți întâlneşti visurile. Dintotdeauna m-am temut că aceste visuri nu-ți vor îngădui să-mi aparții vreodată, mie ori altcuiva. Mi-ar fi plăcut să te văd pentru ultima oară, să te privesc în ochi şi să-ți spun lucruri pe care

nu i le pot rosti unei scrisori. Nimic n-a ieşit aşa cum plănuiserăm noi. Te cunosc prea bine şi ştiu că n-ai să-mi scrii, că nici măcar n-ai să-mi trimiţi adresa ta, că vei vrea să fii alt om. Ştiu că ai să mă urăşti pentru că nu am fost acolo, aşa cum ţi-am promis. Că ai să crezi că nu m-am ţinut de cuvânt. Că n-am avut curaj.

De atâtea ori mi te-am imaginat, singur în trenul acela, convins că te-am trădat. De mai multe ori am încercat să te găsesc prin Miquel, însă el mi-a spus că nu mai vrei să ştii de mine. Ce minciuni ţi-au zis, Julián? Ce ţi-au spus despre mine? De ce i-ai crezut?

Acum ştiu că te-am pierdut, că am pierdut totul. Dar, chiar şi aşa, nu pot accepta să pleci pentru totdeauna şi să mă uiţi fără să ştii că nu-ţi port pică, eu ştiam de la bun început, ştiam că o să te pierd, că niciodată nu aveai să vezi în mine ceea ce văzusem eu în tine. Vreau să ştii că te-am iubit din prima zi şi că te iubesc în continuare, acum mai mult ca oricând, chiar dacă ţie îţi pare rău.

Îţi scriu pe ascuns, fără ştirea nimănui. Jorge a jurat că are să te omoare dacă va da cu ochii de tine. Nu-mi mai dau voie să ies din casă şi nici să mă arăt la fereastră. Nu cred că mă vor ierta vreodată. Cineva de încredere mi-a promis că îţi va trimite scrisoarea asta. Nu-i pomenesc numele, ca să nu-l implic şi pe el. Nu ştiu dacă aceste cuvinte ale mele vor ajunge până la tine. Însă, dacă va fi aşa şi dacă te vei hotărî să te întorci după mine, aici vei găsi modul de a o face. În timp ce îţi scriu, mi te imaginez în trenul acela, împovărat de visuri şi cu sufletul sfâşiat de trădare, fugind de noi toţi şi de tine însuţi. Sunt atâtea lucruri pe care nu ţi le pot spune, Julián. Lucruri pe care noi nu le-am ştiut şi pe care e mai bine să nu le afli niciodată.

Nu-mi doresc nimic altceva pe lume decât ca tu să fii fericit, Julián, ca toate aspiraţiile tale să se adeverească şi ca, într-o bună zi, deşi cu timpul mă vei uita, să înţelegi cât de mult te-am iubit.

A ta pentru totdeauna,
Penelope

17

Cuvintele Penelopei Aldaya, citite şi recitite în acea noapte până când le-am învăţat pe de rost, au şters dintr-o dată gustul amar cu care rămăsesem după vizita inspectorului Fumero. După ce mi-am petrecut noaptea veghind, cufundat în acea scrisoare şi în glasul pe care îl intuiam în ea, am ieşit din casă o dată cu ivirea zorilor. M-am îmbrăcat fără să fac zgomot şi i-am lăsat tatei un bilet pe comoda din vestibul, spunându-i că aveam de făcut câteva comisioane şi că urma să mă întorc la librărie până la ora nouă şi jumătate. Când am ieşit în prag, străzile încă zăceau ascunse sub mantia albăstrie ce plutea peste umbre şi peste băltoacele pe care burniţa le semănase pe timpul nopţii. Mi-am încheiat scurta până la gât şi m-am îndreptat cu paşi repezi către piaţa Cataluna. Scările metroului exhalau o pânză de abur călduţ care ardea într-o lumină arămie. De la un ghişeu al căilor ferate catalane am cumpărat un bilet de clasa a treia până la staţia Tibidabo. Am făcut drumul într-un vagon populat cu ordonanţe, servitoare şi zilieri care duceau cu ei sandvişuri de mărimea unor cărămizi, învelite în foi de ziar. M-am refugiat în bezna tunelurilor şi mi-am rezemat capul de fereastră, mijindu-mi ochii în timp ce trenul străbătea măruntaiele oraşului, până la poalele muntelui Tibidabo. Când am urcat din nou în stradă, mi s-a părut că redescopeream o altă Barcelonă. Se crăpa de ziuă şi un firicel de purpură sfâşia norii şi se presăra pe faţadele micilor palate şi ale marilor case senioriale care flancau bulevardul Tibidabo. Tramvaiul albastru se târa alene prin semiîntuneric. Am alergat după el şi-am izbutit să mă caţăr pe platforma din spate, sub privirile severe ale controlorului. Cabina de lemn era aproape goală. Doi călugări şi o doamnă în doliu, cu pielea cenuşie, se legănau adormiţi în acel du-te-vino al caleştii cu cai nevăzuţi.

— Merg numai până la numărul treizeci şi doi, i-am spus controlorului, oferindu-i zâmbetul meu cel mai frumos.

— E la fel ca până la Finisterre, mi-a replicat acesta

indiferent. Aici au plătit bilet până şi soldații lui Cristos. Ori banul îl dați, ori pe jos umblați. Iar lozinca e gratis.

Duetul de călugări, care purtau sandale şi o rasă din pânză de sac maronie, de austeritate franciscană, confirmă, scoțând la iveală două bilete roz drept dovadă.

— Păi, atunci cobor, am zis eu. Fiindcă n-am mărunți.

— Cum doriți. Dar aşteptați până la stația următoare, că eu nu vreau accidente.

Tramvaiul urca aproape în ritmul unei plimbări, mângâind umbra şirului de arbori şi iscodind peste zidurile şi grădinile unor locuințe asemenea unor castele, pe care eu mi le închipuiam populate cu statui, fântâni, grajduri şi capele secrete. M-am aciuat pe o latură a platformei şi am desluşit silueta turnului de la „El Frare Blanc“ decupându-se printre copaci. Apropiindu-se de colțul cu Román Macaya, tramvaiul îşi încetini mersul până când se opri aproape cu totul. Conductorul sună din clopoțel, iar controlorul îmi aruncă o privire de cenzură.

— Hai, domnu' isteț. Grăbiți-vă, că numărul treizeci şi doi aici e.

Am coborât şi am ascultat huruitul tramvaiului albastru care se pierdea în ceață. Reşedința familiei Aldaya era peste drum. O poartă mare din fier forjat acoperită de iederă şi de frunze uscate o păzea. Profilată printre bare, se întrezărea o portiță închisă zdravăn. Deasupra zăbrelelor, în prelungirea unor şerpi de fier negru, stătea numărul 32. Am încercat să iscodesc interiorul proprietății de acolo, însă abia dacă se zăreau muchiile şi arcele unui turn mare şi întunecat. O dâră de rugină sângera din orificiul încuietorii de la portiță. Am îngenuncheat şi am încercat să obțin o panoramă a curții interioare din acel loc. Se întrezăreau o pleată de buruieni şi conturul a ceea ce mi s-a părut a fi o fântână sau un heleşteu din care se ridica o mână întinsă, arătând către cer. După câteva clipe, am priceput că era vorba de o mână din piatră şi că mai existau şi alte membre şi siluete, pe care nu izbuteam să le disting, scufundate în fântână. Mai încolo, printre valurile de bălării, se zărea o scară din marmură crăpată, acoperită de moloz şi de frunze uscate. Norocul şi

gloria familiei Aldaya îşi schimbaseră de mult adresa. Locul acela era un mormânt.

M-am retras câţiva paşi, făcând colţul ca să arunc o privire către aripa dinspre sud a casei. De acolo se putea obţine o panoramă mai clară a unuia din turnurile micului palat. În clipa aceea, am remarcat cu coada ochiului silueta unui individ cu un aer famelic, împodobit cu un halat albastru, care vântura un măturoi, martirizând frunzele uscate de pe trotuar. Mă privea cu oarecare suspiciune, şi am presupus că era portarul vreuneia din proprietăţile învecinate. I-am zâmbit aşa cum numai cine şi-a petrecut multe ceasuri îndărătul unei tejghele ştie s-o facă.

— Bună ziua, am intonat eu cordial. Nu ştiţi, casa familiei Aldaya e închisă de mult?

M-a privit de parcă l-aş fi întrebat despre cvadratura cercului. Omuleţul îşi duse la bărbie două degete îngălbenite care te făceau să presupui că avea o slăbiciune pentru ţigările Celtas fără filtru. Am regretat că nu aveam la mine o cutiuţă de tutun, ca să mă vâr pe sub pielea lui. Am scotocit prin buzunarele scurtei, căutând ceva bun de oferit.

— Cel puţin douăzeci-douăşcinci de ani, şi să tot fie mulţi înainte, zise portarul pe tonul plat şi docil al celor condamnaţi să slujească sub bătaie.

— Dumneavoastră sunteţi aici de mult?

Omuleţul încuviinţă.

— Sluga 'mneavoastră, sunt angajat aici, la familia Miravell, din '20.

— Aveţi cumva idee ce s-a ales de familia Aldaya?

— Păi, probabil că ştiţi dumneavoastră că au pierdut mult când cu Republica, zise el. Cine seamănă vrajbă... Eu, puţinul care-l ştiu e ce-am auzit în casă la domnii Miravell, care înainte erau prieteni de familie. Cred că băiatul cel mare, Jorge, a plecat în străinătate, în Argentina. Se vede că aveau fabrici acolo. Oameni cu bani mulţi. Ăştia cad mereu în picioare. N-aveţi cumva, din întâmplare, un chiştoc?

— Regret, dar vă pot oferi o bomboană Sugus de lămâie, care s-a dovedit că are tot atâta nicotină cât un trabuc Montecristo şi, în plus, o grămadă de vitamine.

Portarul se încruntă cu oarecare neîncredere, însă acceptă. I-am întins Sugus-ul de lămâie pe care mi-l dăduse Fermín în urmă cu o eternitate şi pe care îl descoperisem în căptuşeala buzunarului. Am sperat să nu se fi stricat.

— E bună, aprecie portarul, sugând bomboana ca de cauciuc.

— Tocmai mestecaţi mândria industriei cofetăreşti naţionale. Generalissimul le înghite ca pe migdale. Şi spuneţi-mi, aţi auzit vreodată pomenindu-se de fata familiei Aldaya, Penelope?

Portarul se sprijini în măturoi precum *Gânditorul* erect al lui Rodin.

— Mi se pare că vă înşelaţi. În familia Aldaya nu era nicio fată. Toţi copiii erau băieţi.

— Sunteţi sigur? Am aflat că, prin 1919, în casa asta locuia o tânără pe nume Penelope Aldaya, care probabil că era sora lui Jorge, pe care l-aţi pomenit.

— S-ar putea, dar v-am mai zis că eu sunt aici abia din 1920.

— Dar proprietatea cui îi aparţine acum?

— După câte ştiu, e încă de vânzare, cu toate că se vorbea s-o dea jos şi să construiască o şcoală. Adevăru-i că ăsta-i cel mai bun lucru care s-ar putea face. S-o facă una cu pământul.

— De ce spuneţi asta?

Portarul mă privi cu un aer confidenţial. Când zâmbi, am observat că îi lipseau cel puţin patru dinţi de pe maxilarul superior.

— Oamenii ăia, familia Aldaya... Cu ei nu era lucru curat, ştiţi şi dumneavoastră ce se spune.

— Mă tem că nu. Ce se spune?

— Ştiţi dumneavoastră. Zvonurile şi toate celea. Eu, de crezut în poveştile astea, nu cred, fireşte, dar se spune că nu puţini şi-au udat izmănuţele acolo, înăuntru.

— Să nu-mi ziceţi că-i o casă vrăjită, am spus eu, înăbuşindu-mi un zâmbet.

— N-aveţi decât să râdeţi. Dar nu iese fum fără...

— Dumneavoastră aţi văzut ceva?

— De văzut de-adevăratelea, nu. Dar am auzit.

— Ați auzit? Ce anume?

— Uitați-vă, o dată, să tot fie vreo câțiva ani buni, într-o noapte când l-am însoțit pe Joanet, fiindcă el a stăruit, să fim înțeleşi, că eu n-aveam ce căuta pe-acolo… Cum spuneam, acolo am auzit ceva ciudat. Un fel de plânset.

Portarul mi-a oferit o imitație vocală a sunetului la care se referea. Mie mi s-a părut litania unui tuberculos care fredona nişte cuplete.

— O fi fost vântul, am sugerat eu.

— O fi fost, însă mie mi s-a făcut inima cât un purice, adevăru-i. Auziți, nu mai aveți cumva încă o bombonică din alea?

— Vă rog să acceptați o pastilă Juanola. Tonifică foarte bine după ceva dulce.

— E bine, conveni portarul, întinzând mâna pentru colectă.

I-am predat toată cutiuța. Suptul drajeului păru să-i lubrifieze ceva mai mult limba pe tema acelei rocamboleşti istorii a palatului Aldaya.

— Între noi fie vorba, aici e de depănat. O dată Joanet, fiul domnului Miravell, care-i un zdrahon de două ori cât dumneavoastră (nu mai spun că e în echipa națională de baschet)… Deci, nişte prieteni de-ai domnişorului Joanet auziseră vorbindu-se despre casa familiei Aldaya şi l-au îmbârligat. Iar el m-a îmbârligat pe mine să-l însoțesc, fiindcă o fi el gură-mare, dar n-avea tupeu să intre acolo. Ştiți şi dumneavoastră cum sunt filfizonii. S-a hotărât să intre noaptea ca să se dea mare față de iubita lui, şi cât pe ce să se pişe pe el. Fiindcă acum dumneavoastră o vedeți ziua, dar noaptea casa asta e altceva, să fim înțeleşi. Fapt e că Joanet a zis că a urcat la etajul al doilea (fiindcă eu am refuzat să intru, fiți atent, că probabil nu era legal, cu toate că pe atunci casa era părăsită de cel puțin zece ani) şi-a spus că acolo era ceva. I s-a părut că aude un glas într-o cameră, însă, când a dat să intre, uşa i s-a închis în nas. Ce părere aveți?

— Am părerea că era curent.

— Sau altceva, punctă portarul coborându-şi glasul. Deunăzi spunea la radio: universul e plin de mistere. Aflați că au găsit sfântul giulgiu cel adevărat la Sardanyola, în plin centru. Fusese cusut în ecranul unui cinematograf, ca să fie păzit de musulmani, care vor să se folosească de el ca să spună că Isus era negru. Ce părere aveți?

— N-am cuvinte.

— Ce vă spuneam eu! Multe mistere. Proprietatea asta ar trebui s-o dea jos şi să azvârle cu var pe deasupra.

I-am mulțumit domnului Remigio pentru informații şi tocmai mă pregăteam să cobor pe bulevard spre San Gervasio, când mi-am ridicat privirea şi am văzut că muntele Tibidabo se ridica în puterea dimineții printre nori de mătase. Deodată îmi veni cheful să mă îndrept spre funicular şi să urc versantul până la vechiul parc de distracții din vârf, ca să mă pierd printre carusele şi prin sălile de jocuri mecanice, însă promisesem să mă întorc la timp la librărie. Pe când mă îndreptam spre stația de metrou, mi l-am imaginat pe Julián Carax mergând pe acelaşi trotuar şi contemplând aceleaşi fațade solemne care, de atunci, abia dacă se schimbaseră, cu scările şi cu grădinile lor pline de statui, aşteptând poate acelaşi tramvai albastru care se cocoța, pe vârfuri, până la cer. Când am ajuns la capătul bulevardului, am scos fotografia în care Penelope Aldaya zâmbea, în curtea interioară a vilei familiei sale. Ochii ei promiteau un suflet curat şi un viitor ce urma să se scrie. „Te iubesc, Penelope."

Mi l-am închipuit pe Julián Carax la anii mei, ținând în mână poza aceea, poate la umbra aceluiaşi copac sub care mă aflam eu. Mi se părea că-l văd aievea, zâmbitor, sigur pe sine, contemplând un viitor la fel de mare şi de luminos ca bulevardul acela şi, pentru o clipă, m-am gândit că nu existau alte fantasme decât acelea ale absenței şi ale înfrângerii, că lumina care îmi surâdea era una de împrumut şi că avea valoare doar atâta vreme cât o puteam susține cu privirea, secundă cu secundă.

18

Când am ajuns acasă, am descoperit că Fermín sau tata deschiseseră deja librăria. Am urcat un moment la etaj ca să ciugulesc ceva. Tata îmi lăsase pe masa din sufragerie nişte pâine prăjită, marmeladă şi un termos cu cafea. Le-am dovedit pe toate cum se cuvine şi am coborât în mai puţin de zece minute. Am intrat în librărie pe uşa din dos, care dădea spre holul clădirii, şi m-am dus la dulapul meu. Mi-am pus şorţul pe care obişnuiam să-l folosesc în prăvălie pentru a-mi proteja îmbrăcămintea de praful de pe cutii şi de pe rafturi. În fundul dulapului păstram o cutie de alamă care încă mai mirosea a biscuiţi Camprodon. În ea ţineam tot soiul de ciurucuri, de care însă eram incapabil să mă despart: ceasuri şi stilouri stricate în mod iremediabil, monede vechi, bibelouri, bile, cartuşe de gloanţe pe care le găsisem prin parcul Laberinto şi cărţi poştale vechi, cu Barcelona începutului de secol. Printre toate acele mărunţişuri plutea încă vechea bucată de ziar pe care Isaac Monfort notase adresa fiicei sale Nuria, în seara când mă dusesem în Cimitirul Cărţilor Uitate ca să ascund *Umbra vântului*. Am studiat-o în lumina prăfoasă care cădea printre rafturile şi cutiile îngrămădite. Am închis cutia şi am vârât adresa în portmoneu. Am intrat în librărie, hotărât să-mi ocup mintea şi mâinile cu treaba cea mai banală care avea să mi se ivească dinaintea ochilor.

— Bună dimineaţa, am zis.

Fermín repartiza conţinutul mai multor cutii ce sosiseră de la un colecţionar din Salamanca, iar tata se dădea de ceasul morţii să descifreze un catalog german de apocrife luterane, cu nume de cârnaţi superiori.

— Şi o şi mai bună după-amiază să ne dea Domnul, fredonă Fermín, într-o aluzie voalată la întâlnirea mea cu Bea.

Nu i-am oferit satisfacţia de a-i răspunde şi m-am hotărât să înfrunt inevitabila povară lunară de aducere la zi a registrului contabil, confruntând chitanţe şi foi de expediere,

încasări şi plăți. Cel care ne legăna senina monotonie era radioul, regalându-ne cu o selecție de momente de vârf din cariera lui Antonio Machin, foarte în vogă pe atunci. Tatei, ritmurile caraibiene îi cam iritau nervii, însă le tolera pentru că lui Fermín îi aminteau de Cuba lui, de care îi era atâta dor. Scena se repeta în fiecare săptămână: tata se prefăcea că n-aude, iar Fermín se abandona, într-o vagă bâțâială, ritmului de dans, punctând intervalele de publicitate cu anecdote despre aventurile sale la Havana. Prin uşa deschisă pătrundea o aromă dulce de pâine proaspătă şi de cafea, care îmbia la optimism. În câteva clipe, vecina noastră Merceditas, care se întorcea de la cumpărături din piața Boqueria, se opri dinaintea vitrinei şi îşi făcu apariția în dreptul uşii.

— Bună dimineața, domnule Sempere, fredonă ea.

Tata îi zâmbi, îmbujorat. Mie îmi făcea impresia că Merceditas îi plăcea, însă etica lui monahală îi conferea o tăcere de neînfrânt. Fermín o privea cu coada ochiului, netezindu-şi părul şi continuând să-şi legene uşor şoldurile, ca şi cum pe uşă tocmai ar fi pătruns o ruladă. Merceditas deschise o sacoşă de hârtie şi ne dărui trei mere lucioase. Mi-am închipuit că încă nu-i ieşise din minte ideea de a lucra în librărie şi prea puțin se străduia să-şi ascundă antipatia față de Fermín, uzurpatorul.

— Uitați-vă ce frumoase sunt. Le-am văzut şi mi-am zis: astea-s pentru domnii Sempere, spuse ea pe un ton sclifosit. Că ştiu eu că dumneavoastră, intelectualilor, vă plac merele, ca lui Isaac Nepom.

— Isaac Newton, bobocel de micşunea, preciză Fermín cu solicitudine.

Merceditas îi aruncă o privire ucigătoare.

— Ia te uită, istețul. Să-mi mulțumeşti că ți-am adus şi dumitale unul, şi nu un grepfrut, cum meriți.

— Dar, femeie, pentru mine ofranda mâinilor dumitale feciorelnice, ăst fruct al păcatului originar, mă-mboldeşte năvalnic a...

— Fermín, te rugăm, i-o reteză tata.

— Da, domnule Sempere, se supuse Fermín, bătând în retragere.

Merceditas tocmai se pregătea să-i răspundă, când se iscă zarvă. Am rămas cu toţii în tăcere, aşteptând. În stradă răsunau glasuri indignate şi se dezlănţuia un vacarm de murmure. Merceditas ieşi în uşă, prudentă. Am văzut cum treceau mai mulţi negustori agitaţi, îngăimând proteste. Nu trecu mult şi îşi făcu apariţia don Anacleto Olmo, vecin de imobil şi purtător de cuvânt oficial al Academiei Regale a Limbii pe scară. Don Anacleto era profesor de institut, licenţiat în literatură spaniolă şi în alte diverse studii umanistice şi împărţea apartamentul cu şapte pisici. În clipele libere pe care i le îngăduia profesoratul, era redactor de texte pentru contracoperte la o editură de prestigiu şi, se zvonea, compunea versuri de erotică crepusculară, pe care le publica sub pseudonimul Rodolfo Piton. În raporturile personale, don Anacleto era un bărbat afabil şi încântător, însă în public se simţea obligat să întruchipeze rolul de rapsod şi arbora un mod de a vorbi care îi atrăsese porecla „Gongorinul”.

În dimineaţa cu pricina, profesorul avea faţa purpurie de tulburare şi mai că-i tremurau mâinile, care ţineau bastonul de fildeş. Ne-am uitat la el tuspatru, intrigaţi.

— Don Anacleto, ce s-a întâmplat? întrebă tata.

— A murit Franco, spuneţi că asta e, zise Fermín plin de speranţă.

— Dumneata să taci, dobitocule, i-o tăie Merceditas. Şi lasă-l să vorbească pe dom’ doctor.

Don Anacleto respiră adânc şi, recăpătându-şi înfăţişarea demnă, începu să facă raportul evenimentelor cu obişnuita lui maiestuozitate.

— Prieteni, viaţa e o dramă, şi până şi cele mai nobile făpturi ale Domnului gustă din fierea unui destin capricios şi obstinat. Ieri noapte, spre zori, pe când oraşul îşi dormea somnul atât de meritat de popoarele harnice, don Federico Flavia i Pujades, vecinul stimat care a contribuit atât de mult la îmbogăţirea şi recreerea acestui cartier, în rolul său de ceasornicar din stabilimentul situat nu mai departe de trei uşi de-aici, de la librăria dumneavoastră, a fost arestat de forţele siguranţei statului.

Am simțit cum mi se face inima cât un purice.

— Doamne Isuse Cristoase, făcu Merceditas.

Fermín pufni, decepționat, căci, după cum se vedea, șeful statului se bucura în continuare de o sănătate excelentă. Don Anacleto, deja ambalat, trase aer în piept și se pregăti se continue.

— Pe cât se pare și în temeiul relatării demne de încredere ce mi-a fost dezvăluită de surse apropiate de Direcția Generală a Poliției, doi membri decorați ai Brigăzii Criminale, acționând incognito, l-au surprins pe don Federico ieri, la puțin timp după miezul nopții, gătit ca o femeie și intonând cuplete picante pe scena unei spelunci de pe strada Escudillers, spre marele câștig al unei audiențe alcătuite, se presupune, din debili mintali. Aceste biete făpturi uitate de Dumnezeu, evadate în aceeași după-amiază din ospiciul unui ordin religios, își dăduseră pantalonii jos în frenezia spectacolului și dănțuiau fără nicio jenă, bătând din palme, cu catargul ridicat și cu boturile salivânde.

Merceditas se cruci, surprinsă de turnura scabroasă pe care o căpătau faptele.

— Mamele câtorva dintre acei sărmani nevinovați, informate de această hoțomănie, au făcut reclamație pentru scandal public și atentat la morala cea mai elementară. Presa, pasăre de pradă care prosperă în nenorocire și în oprobriu, n-a întârziat în a adulmeca prada și, mulțumită arguțiilor unui pârâtor profesionist, nu trecuseră nici patruzeci de minute de la intrarea în scenă a celor doi membri ai autorității când s-a înfățișat în pomenitul local Kiko Calabuig, reporter principal al ziarului *El Caso,* mai cunoscut sub numele de Scurmă-rahat, gata să se informeze asupra faptelor de care era nevoie pentru ca cronica sa să ajungă înainte de închiderea ediției de azi, unde, e de prisos s-o mai spunem, spectacolul petrecut în local este calificat, cu o mitocănie bombastică, drept dantesc și cutremurător, în titulare de corp douăzeci și patru.

— Nu-i cu putință, zise tata. Dar parcă don Federico se îndreptase.

Don Anacleto încuviință cu vehemența unui pastor.

— Da, însă nu uitați de cartea de proverbe, tezaur şi glas al simțirii noastre celei mai adânci, care spune: năravul din fire n-are lecuire, şi nu numai cu bromură trăieşte omul. Dar încă n-ați auzit partea cea mai rea.

— Păi treceți domnia voastră la subiect, căci de atâta zbor metaforic îmi vine să mă scap pe mine, protestă Fermín.

— Nu-l băgați în seamă pe dobitocul ăsta, mie tare-mi place cum vorbiți dumneavoastră. Sunteți ca jurnalul de la radio, dom' doctor, interveni Merceditas.

— Mulțumescu-ți, fata mea, dar nu-s decât un umil dascăl. Dar ce voiam să spun, fără altă tergiversare, preambul ori înfloritură... Pe cât se pare, ceasornicarul, care în momentul arestării răspundea la numele artistic de *Fetița cu Bigudiuri*, mai fusese reținut în circumstanțe similare în două rânduri, consemnate în analele faptelor criminale ale chezaşilor păcii.

— Spuneți mai curând ticăloşi patentați, scuipă Fermín.

— Eu în politică nu mă bag. Dar vă pot spune că, după ce bietul don Federico a fost dat jos de pe scenă, lovit în cap fiind cu o sticlă bine plasată, cei doi agenți l-au condus la comisariatul de pe Via Layetana. În altă conjunctură, cu ceva noroc, chestiunea ar fi trecut cel mult ca o glumă şi s-ar fi lăsat cu vreo două palme şi/sau vexațiuni minore, dar s-a nimerit funesta împrejurare că ieri noapte umbla prin zonă celebrul inspector Fumero.

— Fumero, murmură Fermín, căruia simpla menționare a numelui urmăritorului său îi dădea fiori.

— El însuşi. Precum spuneam, capul siguranței orăşeneşti, abia sosit dintr-o razie triumfală într-un local ilegal de pariuri şi curse de broaşte amplasat pe strada Vigatans, a fost informat de cele întâmplate de angoasata mamă a unuia dintre băieții rătăciți din ospiciu, presupusul creier al evadării, Pepet Guardiola. Aşa stând lucrurile, notabilul inspector, care, pe cât se pare, vârâse în el la cină douăsprezece cafele cu coniac Soberano, s-a decis să intre în joc. După ce a studiat circumstanțele agravante ale balului, Fumero s-a grăbit să-i indice sergentului de gardă că o asemenea (şi citez vocabula în cea mai descărnată literalitate

a sa, în pofida prezenței unei domnişoare, pentru valoarea ei documentară în raport cu întâmplarea) *poponăreală* merita o învățătură de minte şi că ceea ce îi trebuia ceasornicarului, adică lui don Federico Flavia i Pujades, de obârşie din localitatea Ripollet, spre binele său şi al sufletului nemuritor al țângăilor mongoloizi a căror prezență era accesorie, dar determinantă în cazul respectiv, era să-şi petreacă noaptea în temnița comună din subsolul instituției, în compania unei selecte pleiade de haimanale. Cum probabil veți fi ştiind, pomenita celulă e celebră în rândul elementelor criminale pentru caracterul neospitalier şi precar al condițiilor sale sanitare, iar includerea unui cetățean vertical pe lista de oaspeți e întotdeauna prilej de zarvă prin ludicul şi noul pe care le aduce în monotonia vieții de închisoare.

Ajuns aici, don Anacleto se apucă să schițeze o scurtă, dar agreabilă descriere a caracterului victimei, altminteri bine cunoscută de toată lumea.

— Nu este necesar să vă mai aduc aminte că domnul Flavia i Pujades a fost binecuvântat cu o personalitate fragilă şi delicată, numai bunătate şi pietate creştinească. Dacă o muscă se strecoară în ceasornicărie, în loc s-o omoare cu lovituri de papuc, deschide larg uşa şi ferestrele pentru ca gângania, făptură a Domnului, să fie purtată de curent înapoi în ecosistem. Don Federico, după câte ştiu, e un om credincios, foarte evlavios şi implicat în activitățile parohiei, care, totuşi, a trebuit să conviețuiască de-a lungul întregii sale existențe cu o înclinație spre viciu, care în prea puține ocazii l-a învins şi l-a scos în stradă deghizat în muieruşcă. Iscusința lui în a repara de la ceasuri de mână până la maşini de cusut a fost întotdeauna proverbială, iar persoana sa, apreciată de toți cei ce-l cunoaştem şi îi frecventăm stabilimentul, inclusiv de cei care nu vedeau cu ochi buni ocazionalele lui escapade nocturne etalând perucă, zulufi şi rochie cu buline.

— Vorbiți de parcă ar fi răposat, spuse cu teamă Fermín, consternat.

— Răposat nu, slavă Domnului.

Am oftat, uşurat. Don Federico locuia cu mama lui,

octogenară şi complet surdă, cunoscută în cartier drept Pepita şi faimoasă întrucât slobozea nişte vântozităţi de uragan care făceau să se prăbuşească năucite vrăbiuţele din balcon.

— Nici nu-şi închipuia Pepita că Federico al ei – continuă profesorul – şi-a petrecut noaptea într-o celulă împuţită, unde un orfeon de peşti şi de cuţitari şi l-au disputat ca pe-un târfoi de sărbătoare pentru ca mai apoi, o dată îndestulaţi de cărnurile lui macre, să-i administreze o bătaie grozavă în vreme ce restul deţinuţilor strigau în cor cu veselie „poponel, poponel, papă caca bombonel".

O tăcere sepulcrală puse stăpânire pe noi. Merceditas sughiţa de plâns. Fermín voi s-o consoleze cu o îmbrăţişare tandră, însă ea se eliberă cât ai clipi.

19

— Imaginați-vă domniile voastre tabloul, conchise don Anacleto, spre consternarea tuturor.

Epilogul poveştii nu era de natură să îmbunătăţească expectativele. Dimineața, o furgonetă cenuşie de la comisariat îl lăsase pe don Federico lat în dreptul uşii casei lui. Era însângerat, cu rochia zdrențuită, fără perucă şi fără colecția lui de fine bijuterii false. Urinaseră pe el şi avea fața zdrobită şi plină de tăieturi. Fiul brutăresei îl găsise chircit în fața uşii de la intrare, plângând ca un copil şi tremurând.

— Nu există dreptate, nu, comentă Merceditas, postată în uşa librăriei, departe de mâinile lui Fermín. Sărăcuțul, el, care e mai bun ca pâinea caldă şi nu se ia de nimeni. Ii place să se îmbrace în balabustă şi să meargă să cânte? Şi ce-i cu asta? Oamenii sunt răi, asta e.

Don Anacleto tăcea, cu ochii plecați.

— Răi nu, obiectă Fermín. Imbecili, ceea ce nu-i totuna. Răul presupune o determinare morală, o intenție şi o anumită gândire. Imbecilul sau mârlanul nu stă să se gândească ori să raționeze. Acționează din instinct, ca jivinele din grajd, convins că face bine, că are întotdeauna dreptate şi mândru să tot fută, iertat să fiu, tot ceea ce i se năzare a fi diferit de el însuşi în ce priveşte culoarea, credința, limba, naționalitatea sau, ca în cazul lui don Federico, obişnuințele private. Ceea ce trebuie pe lume sunt mai mulți oameni răi cu adevărat şi mai puțini mârlani limitrofi.

— Nu mai vorbiți prostii. Ce trebuie e un pic mai multă milostenie creştină şi mai puțină ticăloşie, că parcă suntem într-o țară de fiare sălbatice, i-o reteză Merceditas. Se tot duce lumea la slujbă, dar pe Domnul nostru Isus Cristos aici nici Dumnezeu nu-l bagă-n seamă.

— Merceditas, să nu mai pomenim de industria liturghierelor, care e o parte a problemei, nu a soluției.

— Iacătă ateul. Dar dumitale clerul ce ți-a făcut, dacă se poate şti?

— Haideți, nu vă mai certați, îi întrerupse tata. Iar dumneata, Fermín, află ce poți despre don Federico și vezi dacă are nevoie de ceva, dacă să ne ducem la farmacie sau să-i cumpărăm ceva de la piață.

— Da, domnule Sempere. Îndată. Pe mine mă pierde oratoria, știți și dumneavoastră.

— Pe dumneata te pierde lipsa de rușine și neobrăzarea, replică Merceditas. Hulitorule. Or să trebuiască să-ți curețe sufletul cu acid clorhidric.

— Fii atentă, Merceditas, fiindcă, după câte știu, dumneata ești o femeie de treabă (deși cam îngustă la minte și mai ignorantă ca o bâtă), iar în aceste clipe se prezintă în cartier o urgență socială pentru care anumite eforturi trebuie să aibă întâietate, o să mă abțin, că de nu, îți lămuream eu dumitale vreo două.

— Fermín! strigă tata.

Fermín închise pliscul și ieși în goană pe ușă. Merceditas îl privea reprobator.

— Omul ăsta are să vă vâre într-o încurcătură pe nepusă masă, ascultați-mă pe mine. E cel puțin anarhist, mason, ba chiar evreu. Cu năsoiul ăla...

— Nu-l băga în seamă. Face totul ca să se dea potrivnic.

Merceditas tăgădui în tăcere, mânioasă.

— Ei bine, eu vă las, că am o grămadă de treburi și n-am vreme. Ziua bună.

Am răspuns politicos și am văzut-o îndepărtându-se țanțoșă, izbind trotuarul cu tocurile. Tata răsuflă adânc, ca și când ar fi vrut să inspire pacea recuperată. Don Anacleto lâncezea alături de el, cu chipul pălind de la o clipă la alta și cu privirea tristă și autumnală.

— Țara asta s-a umplut de tot căcatul, zise el descălecând de pe oratoria-i colosală.

— Hai, curaj, don Anacleto. Lucrurile au fost așa dintotdeauna, aici și pretutindeni; se întâmplă să existe însă momente de scădere, iar când te ating de aproape, totul se vede mai negru. Veți vedea că don Federico își revine, fiindcă e mai tare decât credem noi toți.

Profesorul nega în șoaptă.

— Este precum mareea, ştiţi dumneavoastră? zicea el transpus. Barbaria, vreau să spun. Se duce şi te crezi în siguranţă, dar se întoarce mereu, se întoarce mereu… şi ne îneacă. Eu văd asta în fiecare zi la institut. Doamne, apără-mă şi păzeşte-mă. Numai maimuţe ajung în aulă. Darwin era un visător, vă asigur. Nicio evoluţie, nici pe naiba. Pentru fiecare fiinţă care raţionează, am de luptat cu nouă urangutani.

Ne-am mărginit să încuviinţăm docil. Profesorul ne salută şi se duse, cu capul plecat şi cu cinci ani mai bătrân decât în clipa când intrase. Tata oftă. Ne-am privit scurt, neştiind ce să spunem. M-am întrebat dacă ar fi trebuit să-i povestesc despre vizita inspectorului Fumero la librărie. Ăsta a fost un aviz, m-am gândit eu. Un avertisment. Fumero îl folosise pe bietul don Federico pe post de telegramă.

— Ce-i cu tine, Daniel? Eşti palid.

Am suspinat şi mi-am coborât privirea. Am început să-i povestesc incidentul cu inspectorul Fumero din seara dinainte, insinuările lui. Tata mă asculta, înghiţindu-şi furia ce-i ardea în ochi.

— E vina mea, am zis eu. Trebuia să fi spus ceva…

Tata clătină din cap.

— Nu. N-aveai de unde şti, Daniel.

— Dar…

— Nici să nu te gândeşti. Iar lui Fermín, niciun cuvânt. Dumnezeu ştie cum ar reacţiona dacă ar afla că individul ăsta umblă din nou după el.

— Dar va trebui să facem ceva.

— Să încercăm să-l ţinem departe de orice bucluc.

Am încuviinţat, nu foarte convins, şi m-am pregătit să continuu treaba începută de Fermín, în timp ce tata se întorcea la corespondenţa lui. Între două paragrafe, tata îmi arunca pe furiş câte-o privire. M-am prefăcut că nu observ.

— Cum ţi-a mers ieri cu profesorul Velazquez, a fost bine? întrebă el, dornic să schimbe subiectul.

— Da. A fost mulţumit de cărţi. Mi-a zis că tocmai caută o carte de scrisori de-ale lui Franco.

— *Matamoros.* Dar e apocrifă… O glumă de-a lui

Madariaga. Şi tu ce i-ai spus?

— Că ne ocupăm deja de asta şi că urmează să-i dăm un răspuns în cel mult două săptămâni.

— Ai făcut bine. O să-l punem pe Fermín să facă treaba şi-o să-i cerem pe ea o avere.

Am încuviinţat. Ne-am continuat aparenta rutină. Tata continua să mă privească. Acum o să-nceapă, mi-am zis în sinea mea.

— Ieri a trecut pe-aici o fată foarte simpatică. Zicea Fermín că e sora lui Tomas Aguilar?

— Da.

Tata dădu din cap, cântărind coincidenţa cu o mină de „ia te uită“. Îmi acordă o clipă de răgaz înainte de a reveni la atac, de astă dată cu aerul că-şi aduce aminte dintr-o dată de ceva.

— Ascultă, Daniel. Cu siguranţă, azi o să avem o zi uşoară şi zic eu că poate ai chef să ţi-o păstrezi pentru tine şi ale tale. De altfel, în ultima vreme mi se pare că munceşti prea mult.

— Sunt bine, mulţumesc.

— Uite la ce mă gândeam eu: să-l las aici pe Fermín şi să mă duc la Teatrul Liceo cu Barcelo. În seara asta se cântă *Tannhauser* şi m-a invitat, fiindcă el are mai multe fotolii la parter.

Tata se prefăcea că citeşte corespondenţa. Era un actor cât se poate de slab.

— Dar ţie de când îţi place Wagner?

Ridică din umeri.

— Calul de dar… Iar apoi, cu Barcelo nu contează ce operă se cântă, pentru că de-a lungul întregii reprezentaţii el comentează spectacolul şi critică tempoul şi costumele. Mă tot întreabă de tine. Poate treci într-o zi pe la magazin să-l vezi.

— Într-una din zilele astea.

— Atunci, dacă îţi convine, astăzi îl lăsăm pe Fermín la comandă şi noi mergem să ne distrăm puţin, că a sosit timpul. Iar dacă ai nevoie de ceva bani…

— Tată, Bea nu-i iubita mea.

— Dar cine zice de iubite? Deci am stabilit. Faci cum pofteşti. Dacă ai nevoie de bani, ia de la casă, dar lasă un bilet, să nu se sperie Fermín când închide.

O dată zise toate astea, o făcu pe dezorientatul şi se pierdu în dosul prăvăliei, cu un zâmbet până la urechi. Stabilisem să mă văd cu Bea în curtea interioară a Universităţii la ora cinci şi, spre ciuda mea, ziua ameninţa să devină mai lungă decât *Fraţii Karamazov.*

În scurt timp, Fermín se întoarse de la domiciliul ceasornicarului şi ne informă că un comando de vecine instituise o gardă permanentă pentru a-l străjui pe bietul don Federico, căruia doctorul îi găsise trei coaste rupte, contuzii multiple şi o ruptură rectală ca la carte.

— A trebuit să cumperi ceva?

— Medicamente şi unguente aveau deja cât să deschidă o spiţerie, drept care mi-am permis să-i duc nişte flori, o sticlă de colonie Nenuco şi trei clondire de suc de piersici, preferatul lui don Federico.

— Bine ai făcut. Să-mi spui cât îţi datorez, zise tata. Dar el cum ţi s-a părut?

— Făcut zob, de ce-aş minţi. Numai când l-am văzut chircit în pat ca un ghem, gemând că vrea să moară, mi-a venit o poftă de omor, ce să mai zic. M-aş înfige chiar acuma înarmat până-n dinţi în Brigada Criminală şi-aş rade la foc automat o jumătate de duzină de boboci, începând cu buboiul ăla supurant de Fumero.

— Fermín, să nu ne ambalăm. Îţi interzic categoric să întreprinzi ceva.

— Cum porunciţi dumneavoastră, domnule Sempere.

— Dar Pepita cum a suportat?

— Cu o prezenţă de spirit exemplară. Vecinele o ţin dopată cu înghiţituri de brandy, iar când am văzut-o eu căzuse răpusă de toropeală pe o sofa, unde sforăia ca un ciocan pneumatic şi împrăştia nişte băşini care perforau tapiţeria.

— Năravul din născare… Fermín, am să te rog să rămâi dumneata astăzi în prăvălie, că eu mă duc să-l văd puţin pe don Federico. Mai apoi am stabilit să mă întâlnesc cu Barcelo. Iar Daniel are şi el nişte treburi.

Mi-am ridicat ochii la vreme pentru a-i surprinde pe Fermín şi pe tata schimbând o privire complice.

— Halal mijlocitoare, am zis eu.

Încă mai râdeau de mine când am ieşit pe uşă scoţând scântei.

O adiere rece şi tăioasă mătura străzile, semănând în cale tuşe de abur. Un soare oţelit smulgea ecouri de aramă din orizontul de acoperişuri şi clopotniţe ale cartierului gotic. Mai erau câteva ore până la întâlnirea mea cu Bea în curtea interioară a Universităţii şi m-am hotărât să-mi încerc norocul şi s-o vizitez pe Nuria Monfort, în speranţa că încă mai locuia la adresa pe care mi-o dăduse tatăl ei cu ceva vreme în urmă.

Piaţa San Felipe Neri e o mică răsuflătoare în labirintul de străduţe ce alcătuiesc urzeala cartierului gotic, ascunsă printre vechile ziduri romane. Urmele focurilor de mitralieră din zilele războiului erau presărate pe pereţii exteriori ai bisericii. În acea dimineaţă, mai mulţi copii se jucau de-a soldaţii, străini de memoria pietrelor. O femeie tânără, cu părul brăzdat de şuviţe argintii, îi contempla aşezată pe o bancă, cu o carte întredeschisă în mână şi cu un zâmbet rătăcit. Potrivit adresei, Nuria Monfort locuia într-o clădire din capătul pieţei. Data construcţiei putea fi încă citită pe arcul de piatră înnegrită ce încorona portalul: 1801. Antreul abia lăsa să se întrezărească o încăpere de umbre, de unde urca o scară răsucită într-un soi de spirală. Am consultat mulţimea de cutii poştale din metal. Numele chiriaşilor se puteau citi pe nişte cartonaşe de carton gălbui introduse într-o renură, după obicei.

Miquel Moliner / Nuria Monfort
3-2

Am urcat încet, parcă temându-mă că edificiul avea să se prăbuşească dacă aş fi cutezat să păşesc cu fermitate pe treptele acelea minuscule, de casă de păpuşi. Erau câte două uşi pe palier, fără număr şi fără vreun semn distinctiv. Când

am ajuns la etajul trei, am ales una la întâmplare şi am ciocănit. Scara mirosea a umezeală, a piatră îmbătrânită şi a lut. Am bătut de mai multe ori, fără să primesc vreun răspuns. M-am hotărât să-mi încerc norocul cu cealaltă uşă. Am lovit în ea cu pumnul de trei ori. Dinăuntru se auzea un radio dat la maxim care transmitea emisiunea „Momente pentru reflecție cu părintele Martin Calzado”.

Mi-a deschis o doamnă într-un capot matlasat turcoaz, în papuci şi cu o cască de bigudiuri. În lumina slabă, mi s-a părut un scafandru. În spatele ei, glasul catifelat al părintelui Martin Calzado dedica o seamă de cuvinte sponsorului emisiunii, produsele de înfrumusețare Aurorin, preferatele pelerinilor de la sanctuarul din Lourdes şi adevărat leac dumnezeiesc pentru coşuri şi negi obraznici.

— Bună seara. O caut pe doamna Monfort.

— Nurieta? Ați greşit uşa, tinere domn. E aia din față.

— Iertați-mă. Am bătut şi nu era nimeni.

— Nu sunteți vreun creditor, nu-i aşa? mă întrebă dintr-o dată vecina, cu suspiciunea născută din experiență.

— Nu. Vin din partea tatălui doamnei Monfort.

— Ah, prea bine. Nurieta o fi jos, unde citeşte. N-ați văzut-o când ați urcat?

Când am coborât în stradă, am constatat că femeia cu păr argintiu şi cu o carte în mână era tot pe banca din piață. Am observat-o pe îndelete. Nuria Monfort era o femeie mai mult decât atrăgătoare, cu trăsături sculptate ca pentru prezentatoarele de modă şi pentru portretele foto de studio, căreia tinerețea părea să-i scape prin privire. Avea ceva din taică-său în talia fragilă şi parcă pictată. Am presupus că avea vreo patruzeci şi ceva de ani, ghidându-mă, în cele din urmă, după firele de păr argintiu şi după liniile ce-i şifonau chipul care, într-o lumină nu prea puternică, ar fi putut să treacă drept unul cu zece ani mai tânăr.

— Doamna Monfort?

Mă privi asemenea cuiva care se trezeşte subit, fără să mă vadă.

— Mă numesc Daniel Sempere. Tatăl dumneavoastră mi-a dat adresa cu ceva timp în urmă şi mi-a spus că mi-ați putea

vorbi despre Julián Carax.

La auzul acestor cuvinte, expresia de visare se risipi de pe chipul ei. Am intuit că menționarea lui taică-său nu fusese o mişcare nimerită.

— Ce anume doriți? mă întrebă ea bănuitoare.

Am simțit că, dacă nu îi câştigam încrederea chiar în clipa aceea, aveam să ratez ocazia. Singura carte pe care o puteam juca era să spun adevărul.

— Permiteți-mi să vă explic. Cu opt ani în urmă, aproape din întâmplare, am găsit în Cimitirul Cărților Uitate un roman de Julián Carax pe care dumneavoastră îl ascunseseți acolo pentru a evita ca un bărbat care îşi spune Lain Coubert să-l distrugă, am zis eu.

Mă privi fix, nemişcată, ca şi cum s-ar fi temut că universul avea să se prăbuşească în jurul ei.

— Am să vă răpesc doar câteva minute, am adăugat eu. Vă promit.

Consimți, sfârşită.

— Ce mai face tata? mă întrebă ea, ocolindu-mi privirea.

— Bine. A mai înaintat în vârstă. Îi e tare dor de dumneavoastră.

Nuria Monfort lăsă să-i scape un oftat pe care nu m-am priceput să-l descifrez.

— Mai bine veniți în casă. Nu vreau să vorbesc despre asta în stradă.

20

Nuria Monfort trăia în întuneric. Un hol îngust ducea într-o sufragerie care funcționa totodată ca bucătărie, bibliotecă şi birou. În treacăt, am putut întrezări un dormitor modest, fără ferestre. Asta era tot. Restul locuinței se reducea la o baie minusculă, fără duş şi fără cadă, prin care pătrundeau tot soiul de arome, începând cu cele de bucătărie de la barul de jos şi terminând cu adierea țevilor şi conductelor vechi de aproape un veac. Casa aceea zăcea într-o perpetuă penumbră, un balcon de întunecimi susținut de nişte ziduri scorojite. Mirosea a tutun negru, a frig şi a absențe. Nuria Monfort mă privea în timp ce eu mă prefăceam că nu bag de seamă precaritatea locuinței.

— Cobor în stradă să citesc fiindcă în apartament nu prea e lumină, zise ea. Soțul meu mi-a promis că-mi va dărui o veioză când are să se-ntoarcă acasă.

— Soțul dumneavoastră e plecat într-o călătorie?

— Miquel e la închisoare.

— Iertați-mă, nu ştiam...

— Nu aveați cum să ştiți. Nu mi-e ruşine să v-o spun, pentru că soțul meu nu e un criminal. Acum, ultima oară, l-au luat fiindcă a tipărit manifeste pentru sindicatul metalurgiştilor. S-au împlinit deja doi ani. Vecinii cred că e în America, într-o călătorie. Nici tata nu ştie, şi nici nu mi-ar plăcea să afle.

— Fiți liniştită. De la mine nu va afla nimic, am zis eu.

Se aşternu o tăcere încordată şi am presupus că ea vedea în mine o iscoadă a lui Isaac.

— Probabil că vă vine tare greu să aveți grijă de casă de una singură, am zis eu prosteşte, ca să umplu acel gol.

— Nu-i uşor. Câştig cât pot cu traducerile, dar, cu soțul în închisoare, nu prea mă descurc. Avocații m-au stors şi sunt îngropată în datorii până-n gât. Cu tradusul se câştigă aproape la fel de puțin ca şi cu scrisul.

Mă privi ca şi când ar fi aşteptat un răspuns. M-am limitat să-i surâd docil.

— Dumneavoastră traduceți cărți?

— Nu numai. Acum am început să traduc formulare, contracte şi documente de vamă, fiindcă se plăteşte mult mai bine. Ca să traduci literatură eşti plătit mizerabil, deşi, la drept vorbind, ceva mai bine decât ca s-o scrii. Asociația locatarilor a încercat deja să mă dea afară în două rânduri. Cel mai puțin grav e că întârzii cu plățile la cheltuielile asociației. Închipuiți-vă, vorbesc limbi străine şi port pantaloni... Nu puțini mă acuză că țin în apartamentul ăsta o casă de toleranță. Altfel ar sta lucrurile...

M-am bizuit că semiîntunericul îmi ascundea roşeața.

— Iertați-mă. Nu ştiu de ce vă povestesc toate astea. Vă fac să roşiți.

— E vina mea. Eu am întrebat.

Râse, nervoasă. Singurătatea emanată de femeia aceea ardea.

— Dumneavoastră semănați un pic cu Julián, spuse ea dintr-o dată. La felul de a privi şi la gesturi. Şi el făcea ca şi dumneavoastră. Rămânea tăcut, privindu-te fără să poți şti ce gândea, şi te duceai ca o toantă şi-i povesteai lucruri pe care era mai bine să le treci sub tăcere... Vă pot oferi ceva? Cafea cu lapte?

— Nimic, mulțumesc. Nu vă deranjați.

— Nu-i niciun deranj. Urma să-mi fac şi eu una.

Ceva mă făcu să bănuiesc că acea cafea cu lapte era toată masa ei de prânz. Am declinat încă o dată invitația şi am văzut-o că se retrage într-un ungher al sufrageriei unde avea o plită electrică.

— Faceți-vă comod, zise ea întorcându-mi spatele.

M-am uitat împrejur şi m-am întrebat cum. Nuria Monfort îşi avea biroul pe o masă de scris ce ocupa colțul de lângă balcon. O maşină de scris Underwood trona lângă o lampă cu petrol şi un raft ticsit cu dicționare şi manuale. Nu existau fotografii de familie, însă peretele din fața biroului era acoperit cu cărți poştale, toate imagini ale unui pod despre care îmi aduceam aminte că îl văzusem undeva, însă pe care nu l-am putut identifica, poate că era la Paris sau la Roma. La baza acestei picturi murale, masa de scris vădea o

curățenie și o meticulozitate aproape obsesivă. Creioanele erau ascuțite și aliniate la perfecție. Foile și mapele erau ordonate și dispuse pe trei rânduri simetrice. Când m-am întors, mi-am dat seama că Nuria Monfort mă privea din pragul holului. Mă observa în tăcere, așa cum te uiți la străinii de pe stradă sau din metrou. Își aprinse o țigară și rămase pe loc, cu chipul estompat în volutele de fum albastru. M-am gândit că Nuria Monfort avea, fără să vrea, înfățișarea unei femei fatale, din acelea care îl ațâțau pe Fermín atunci când se iveau din cețurile unei gări din Berlin, învăluite în halouri de lumini imposibile, și că, poate, propriul său aspect o plictisea.

— Nu-s prea multe de zis, începu ea. L-am cunoscut pe Julián acum mai bine de douăzeci de ani, la Paris. Pe atunci, eu lucram la Editura Cabestany. Domnul Cabestany cumpărase drepturile de editare pentru romanele lui Julián Carax cu doi *duros*. Eu începusem să lucrez în departamentul administrativ, însă, când domnul Cabestany a aflat că vorbeam franceză, italiană și ceva germană, m-a pus pe postul de la achiziții și m-a făcut secretara lui personală. Una dintre atribuțiile mele era să redactez corespondența cu autorii și editorii din străinătate cu care editura avea contracte, și astfel am intrat în legătură cu Julián Carax.

— Tatăl dumneavoastră mi-a povestit că erați prieteni buni.

— Tata v-ar spune că am avut o aventură sau ceva de genul ăsta. Nu-i așa? În opinia lui, eu o iau la goană după orice pereche de pantaloni, ca o cățea în călduri.

Sinceritatea și dezinvoltura acelei femei mă lăsau fără cuvinte. A durat mult până să urzesc un răspuns. În timpul ăsta, Nuria Monfort zâmbea ca pentru sine și tăgăduia din cap.

— Nu-l băgați în seamă. Tata a venit cu ideea asta din cauza unei călătorii pe care a trebuit s-o fac la Paris în 1933 ca să rezolv câteva chestiuni de-ale domnului Cabestany cu Gallimard. Am rămas în oraș o săptămână și am locuit în apartamentul lui Julián, pentru simplul motiv că domnul Cabestany prefera să economisească banii de hotel. Vedeți

acum cât e de romantic. Până atunci, menținusem relația cu Julián Carax exclusiv prin scrisori, abordând îndeobşte subiecte legate de drepturile de autor, şpalturi şi probleme de editare. Ceea ce ştiam despre el, sau îmi închipuiam că ştiu, scosesem din lectura manuscriselor pe care ni le trimitea.

— Vă povestea ceva despre viața lui la Paris?

— Nu. Lui Julián nu-i plăcea să vorbească despre cărțile lui sau despre sine. Nu mi s-a părut că era fericit la Paris, deşi mi-a lăsat impresia că se număra printre acei oameni care nu pot fi fericiți nicăieri. Adevărul e că n-am ajuns să-l cunosc în profunzime. Nu lăsa pe nimeni s-o facă. Era un bărbat foarte rezervat şi, uneori, mi se părea că nu-l mai interesau lumea şi oamenii. Domnul Cabestany îl considera foarte timid şi un pic lunatic, însă mie mi s-a părut că Julián trăia în trecut, ferecat cu amintirile lui. Julián trăia închis în sinea lui, pentru cărțile lui şi înlăuntrul acestora, ca un prizonier de lux.

— O spuneți de parcă l-ați invidia.

— Există temnițe mai grele decât cuvintele, Daniel.

M-am limitat să încuviințez, fără să ştiu prea bine la ce se referea.

— V-a vorbit Julián vreodată despre amintirile acelea, despre anii petrecuți la Barcelona?

— Foarte puțin. În săptămână cât am stat acasă la el, la Paris, mi-a povestit câte ceva despre familia lui. Mama lui era franțuzoaică, profesoară de muzică. Tatăl lui ținea un magazin de pălării, sau cam aşa ceva. Ştiu că era un om foarte religios, foarte strict.

— V-a explicat Julián ce fel de relații avea cu el?

— Ştiu că se aveau foarte prost. Era boală lungă. De fapt, motivul pentru care Julián a plecat la Paris a fost ca să evite ca taică-său să-l vâre în armată. Mama lui îi promisese că, înainte să se întâmple aşa ceva, avea să-l ducă departe de omul acela.

— Omul acela era tatăl lui.

Nuria Monfort zâmbi. Făcea asta numai printr-o uşoară insinuare în colțul buzelor şi printr-o sclipire tristă şi vlăguită în privire.

— Deşi era, nu s-a purtat niciodată ca atare, iar Julián nu l-a considerat niciodată astfel. O dată mi-a mărturisit că, înainte să se căsătorească, mama lui a avut o aventură cu un necunoscut al cărui nume n-a vrut să-l dezvăluie. Bărbatul acela era adevăratul tată al lui Julián.

— Acesta pare începutul de la *Umbra vântului.* Credeți că v-a spus adevărul?

Nuria Monfort făcu semn că da.

— Julián mi-a explicat că el crescuse văzând cum pălărierul, fiindcă aşa îl numea, o înjura şi-o bătea pe maică-sa. După aceea intra în dormitorul lui Julián şi-i spunea că era rodul păcatului, că moştenise firea slabă şi mizerabilă a maică-sii şi că avea să fie un nenorocit toată viața, un ratat în orice şi-ar fi propus…

— Julián îi purta ranchiună tatălui său?

— Timpul răceşte lucrurile astea. Nu mi s-a părut niciodată că Julián l-ar fi urât. Poate că ar fi fost mai bine aşa. Impresia mea e că-şi pierduse complet respectul față de pălărier ca urmare a bâlciului repetat la nesfârşit. Julián vorbea despre toate astea ca şi când nu i-ar fi păsat, ca şi când ar fi făcut parte dintr-un trecut pe care îl lăsase în urmă, însă asemenea lucruri nu se uită niciodată. Cuvintele cu care se otrăveşte inima unui copil, din meschinărie sau din ignoranță, rămân închistate în memorie şi, mai devreme sau mai târziu, îi ard sufletul.

M-am întrebat dacă vorbea din proprie experiență şi îmi veni iarăşi în minte imaginea prietenului meu Tomas Aguilar ascultând cu eroism discursurile augustului său părinte.

— Ce vârstă avea pe atunci Julián?

— Vreo opt-zece ani, îmi închipui.

Am suspinat.

— Când a împlinit vârsta să intre în armată, mama lui l-a luat la Paris. Cred că nici nu şi-au anunțat plecarea. Pălărierul n-a înțeles niciodată că familia lui îl părăsea.

— L-ați auzit vreodată pe Julián pomenind de o fată pe nume Penelope?

— Penelope? Cred că nu. Mi-aş aminti.

— Era o iubită de-a lui, pe când încă mai locuia la

Barcelona.

Am scos fotografia lui Carax cu Penelope Aldaya şi i-am întins-o. Am văzut cum zâmbetul i se lumina văzându-l pe Julián Carax adolescent. Era roasă de nostalgie, de înfrângere.

— Ce tinerel era aici... Asta e Penelope?

Am încuviinţat din cap.

— Foarte frumuşică. Julián mereu se descurca şi apărea înconjurat de femei frumoase.

Ca dumneavoastră, m-am gândit eu.

— Ştiţi dacă avea multe...

Din nou zâmbetul acela, pe socoteala mea.

— Iubite? Prietene? Nu ştiu. La drept vorbind, nu l-am auzit niciodată vorbind de vreo femeie din viaţa lui. O dată, ca să-l înţep, l-am întrebat. Ştiţi probabil că îşi câştiga existenţa cântând la pian într-o casă de toleranţă. L-am întrebat dacă nu se simţea ispitit, înconjurat toată ziulica de frumuseţi cu virtutea uşoară. Nu i-a plăcut gluma. Mi-a răspuns că nu avea dreptul să iubească pe nimeni, că merita să rămână singur.

— A spus şi de ce?

— Julián nu spunea niciodată de ce.

— Chiar şi aşa, în cele din urmă, cu puţin înainte să se întoarcă la Barcelona în 1936, Julián Carax urma să se căsătorească.

— Aşa s-a spus.

— Vă îndoiţi?

Ridică din umeri, sceptică.

— Cum v-am zis, în toţi anii de când ne-am cunoscut, Julián nu mi-a pomenit niciodată de vreo femeie în mod deosebit, cu atât mai puţin de una cu care ar fi urmat să se căsătorească. Despre presupusa nuntă am aflat mai târziu. Neuval, ultimul editor al lui Carax, i-a povestit lui Cabestany că mireasa era o femeie cu douăzeci de ani mai în vârstă decât Julián, o văduvă bogată şi bolnavă. Potrivit lui Neuval, femeia asta îl întreţinuse ani de zile. Medicii îi mai dădeau şase luni de viaţă, cel mult un an. Şi tot potrivit lui Neuval, ea voia să se mărite cu Julián pentru ca el s-o moştenească.

— Dar ceremonia n-a ajuns să aibă loc.

— Dacă, într-adevăr, a existat vreodată un asemenea plan sau o asemenea văduvă.

— După câte am înțeles, Carax s-a pomenit implicat într-un duel, chiar în dimineața zilei când urma să se însoare. Ştiți cu cine şi de ce?

— Neuval a presupus că era vorba de cineva care avea legătură cu văduva. O rudă îndepărtată şi lacomă care se temea că moştenirea avea să încapă pe mâna unui oploşit. Neuval publica mai ales foiletoane, şi mi se pare că genul ăsta i s-a urcat la cap.

— Văd că nu acordați prea mare credit poveştii cu nunta şi cu duelul.

— Nu. N-am crezut-o niciodată.

— Ce credeți că s-a întâmplat atunci? De ce s-a întors Carax la Barcelona?

Zâmbi cu tristețe.

— De şaptesprezece ani îmi tot pun întrebarea asta.

Nuria Monfort îşi aprinse încă o țigară. Îmi oferi şi mie una. M-am simțit ispitit să accept, însă am refuzat.

— Dar probabil că aveți o bănuială, am zis eu.

— Tot ce ştiu e că, în vara lui 1936, la scurt timp după izbucnirea războiului, un angajat de la morgă a sunat la editură să ne spună că primiseră cadavrul lui Julián Carax cu trei zile în urmă. Fusese găsit mort pe o străduță din Raval, îmbrăcat în zdrențe şi cu un glonț în inimă. Avea asupra lui o carte, un exemplar din *Umbra vântului*, şi paşaportul. Ştampila arăta că trecuse granița cu Franța în urmă cu o lună. Unde a fost în tot acest timp, nimeni nu ştie. Poliția l-a contactat pe taică-său, însă acesta a refuzat să se ocupe de cadavru, pretextând că el nu avea niciun copil. După ce au trecut două zile fără ca nimeni să reclame cadavrul, a fost înmormântat într-o groapă comună, în cimitirul de la Montjuic. N-am putut nici măcar să-i duc flori, pentru că nimeni n-a ştiut să-mi spună unde fusese îngropat. Angajatul de la morgă, care păstrase cartea găsită în haina lui Julián, a sunat la editură abia după câteva zile. Aşa am aflat de cele petrecute. N-am putut pricepe. Dacă

Julián mai avea pe cineva la care să apeleze la Barcelona, aceea eram eu ori, cel mult, domnul Cabestany. Eram singurii lui prieteni, însă nu ne-a spus că se întorsese. Am aflat că revenise la Barcelona abia după ce a murit...

— Ați mai aflat ceva după ce ați primit vestea morții lui?

— Nu. Erau primele luni de război, iar Julián nu era singurul care dispăruse fără urmă. Acum nimeni nu mai vorbeşte de asta, însă există multe morminte fără nume, ca acela al lui Julián. Să pui întrebări însemna să te izbeşti cu capul de perete. Cu ajutorul domnului Cabestany, care pe atunci era deja foarte bolnav, am făcut plângeri la poliție şi am tras toate sforile pe care am putut să le trag. Singurul lucru pe care l-am obținut a fost vizita unui inspector tânăr, un tip sinistru şi arogant, care mi-a zis că ar fi mai bine să nu mai pun atâtea întrebări şi să-mi concentrez eforturile într-o atitudine mai pozitivă, deoarece țara se afla în plină cruciadă. Astea au fost vorbele lui. Îl chema Fumero, asta-i tot ce-mi amintesc. Acum se pare că-i un personaj însemnat. E pomenit mult în ziare. Poate că ați auzit de dânsul.

Am înghițit în sec.

— Vag.

— N-am mai auzit de Julián până când un individ a contactat editura, vrând să achiziționeze exemplarele din romanul lui Carax rămase, eventual, în magazie.

— Lain Coubert.

Nuria Monfort încuviință din cap.

— Aveți idee cine era omul ăsta?

— Am o bănuială, însă nu sunt sigură. În martie 1936, îmi amintesc fiindcă pe atunci pregăteam apariția *Umbrei vântului*, cineva a sunat la editură şi i-a cerut adresa. A zis că-i un vechi prieten şi că vrea să-l viziteze pe Julián la Paris. Să-i facă o surpriză. L-au trimis la mine, iar eu i-am zis că nu eram autorizată să-i dau informația asta.

— V-a spus cine era?

— Cineva pe nume Jorge.

— Jorge Aldaya?

— E posibil. Julián îl pomenise nu o dată. Mi se pare că învățaseră împreună la colegiul San Gabriel şi, uneori, se

referea la el ca şi când ar fi fost cel mai bun prieten al lui.

— Ştiţi că Jorge Aldaya era fratele Penelopei?

Nuria Monfort se încruntă, deconcertată.

— I-aţi dat lui Aldaya adresa lui Julián de la Paris?

— Nu. Mi s-a părut suspect.

— El ce-a zis?

— A râs de mine, mi-a spus că o va găsi pe altă filieră şi a închis telefonul.

Ceva părea s-o roadă. Am început să bănuiesc încotro ne purta conversaţia.

— Dar dumneavoastră aţi mai auzit de el, nu-i aşa?

Încuviinţă cu nervozitate.

— Cum vă spuneam, la scurt timp după dispariţia lui Julián, bărbatul acela s-a prezentat la Editura Cabestany. Pe atunci, domnul Cabestany deja nu mai putea să lucreze şi fiul lui mai mare se ocupa de afacere. Vizitatorul, Lain Coubert, s-a oferit să cumpere toate exemplarele care rămăseseră din romanele lui Julián. Eu m-am gândit că era vorba de o glumă de prost-gust. Lain Coubert era un personaj din *Umbra vântului*.

— Diavolul.

Nuria Monfort încuviinţă.

— Aţi apucat să-l vedeţi pe Lain Coubert?

Tăgădui şi îşi aprinse a treia ţigară.

— Nu. Însă am auzit o parte din conversaţia lui cu fiul, în biroul domnului Cabestany.

Lăsă fraza suspendată, ca şi când s-ar fi temut s-o încheie sau n-ar fi ştiut cum s-o facă. Ţigara îi tremura între degete.

— Vocea lui, zise ea. Era aceeaşi cu vocea bărbatului care sunase şi se recomandase ca fiind Jorge Aldaya. Fiul lui Cabestany, un imbecil arogant, a vrut să-i ceară mai mulţi bani. Coubert a spus că se va mai gândi la ofertă. Chiar în acea noapte, magazia editurii din Pueblo Nuevo a ars, şi cărţile lui Julián o dată cu ea.

— Mai puţin cele pe care dumneavoastră le-aţi salvat şi le-aţi ascuns în Cimitirul Cărţilor Uitate.

— Aşa este.

— Aveţi vreo idee de ce ar dori cineva să ardă toate cărţile

lui Julián Carax?

— De ce se ard cărțile? Din prostie, din ignoranță, din ură… Cine mai ştie.

— Dumneavoastră ce credeți? am stăruit eu.

— Julián trăia în cărțile lui. Trupul acela care a ajuns la morgă era numai o parte din el. Sufletul lui e în poveştile sale. O dată l-am întrebat după cine se inspira pentru a-şi crea personajele şi mi-a răspuns că după nimeni. Că toate personajele lui erau el însuşi.

— Atunci, dacă cineva ar vrea să-l distrugă, ar trebui să distrugă poveştile şi personajele astea, nu-i aşa?

Înflori din nou zâmbetul acela abătut, de înfrângere şi oboseală.

— Dumneavoastră îmi amintiți de Julián, zise ea. Înainte să-şi piardă credința.

— Credința în ce?

— În tot.

S-a apropiat în penumbră şi mi-a luat mâna. Mi-a mângâiat palma în tăcere, ca şi cum ar fi vrut să-mi citească liniile de pe piele. Mâna îmi tremura sub atingerea ei. M-am surprins desenând în minte conturul trupului aflat sub acele veşminte învechite, de împrumut. Doream s-o ating şi să-i simt pulsul arzând sub piele. Privirile noastre s-au întâlnit şi am avut certitudinea că ea ştia la ce mă gândesc. Am simțit-o mai singură ca niciodată. Mi-am ridicat ochii şi am întâlnit privirea ei senină, de abandon.

— Julián a murit singur, convins că nimeni nu avea să-şi amintească de el şi de cărțile sale şi că viața lui n-a însemnat nimic, zise ea. Lui i-ar fi plăcut să ştie că cineva voia să-l mențină viu, să-şi aducă aminte de el. Obişnuia să spună că existăm atât timp cât cineva îşi aminteşte de noi.

Mă podidi dorința aproape dureroasă de a o săruta pe femeia aceea, o nelinişte cum nu mai simțisem vreodată, nici măcar atunci când invocam fantasma Clarei Barcelo. Îmi citi privirea.

— O să întârzii, Daniel, murmură ea.

O parte din mine dorea să rămână, să se piardă în ciudata intimitate de penumbre cu acea necunoscută şi s-o asculte

spunând cum gesturile şi tăcerile mele îi aminteau de Julián Carax.

— Da, am bâiguit.

A încuviinţat fără să spună nimic şi m-a însoţit până la uşă. Holul mi se păru nesfârşit. Îmi deschise uşa şi ieşi pe palier.

— Dacă îl vezi pe tata, să-i spui că sunt bine. Să-l minţi.

Am salutat-o cu jumătate de glas, mulţumindu-i pentru timpul acordat şi întinzându-i mâna cordial. Nuria Monfort a ignorat gestul meu formal. Mi-a pus mâinile pe braţe, s-a aplecat şi m-a sărutat pe obraz. Ne-am privit în tăcere şi de data asta m-am aventurat să-i caut buzele, aproape tremurând. Mi s-a părut că se întredeschideau şi că degetele ei îmi căutau chipul. În ultima clipă, Nuria Monfort se retrase şi îşi coborî privirea.

— Cred că e mai bine să pleci, Daniel, şopti ea.

Mi s-a părut că-i venea să plângă şi, înainte să pot spune ceva, a închis uşa. Am rămas nemişcat pe palier şi i-am simţit prezenţa de cealaltă parte a uşii, întrebându-mă ce se petrecuse acolo, înăuntru. În celălalt capăt al palierului, vizorul vecinei clipea. I-am făcut un semn de salut şi m-am avântat pe scări în jos. Când am ieşit în stradă, încă mai purtam chipul, glasul şi mirosul ei întipărite în suflet. Am dus cu mine atingerea buzelor şi a suflării ei pe piele de-a lungul străzilor înţesate de oameni fără chip, care ieşeau din birouri şi din magazine. Când am luat-o pe strada Canuda, m-a izbit o briză îngheţată ce străbătea forfota. I-am fost recunoscător aerului rece care mă lovea peste faţă şi m-am îndreptat spre Universitate. Traversând Rambla, mi-am deschis drum până pe strada Tallers şi m-am pierdut în îngustul ei canion de penumbre, gândindu-mă că aş fi rămas prins în acea sufragerie obscură în care acum mi-o închipuiam pe Nuria Monfort şezând singură în întuneric, aranjându-şi creioanele, mapele şi amintirile, în tăcere, cu ochii împăienjeniţi de lacrimi.

21

Seara se lăsă parcă pe neaşteptate, cu o suflare rece şi o mantie de purpură ce se prelingea printre crăpăturile străzilor. Am grăbit pasul şi, douăzeci de minute mai târziu, fațada Universității se ridică asemenea unei corăbii vopsite în ocru ancorate în noapte. Portarul de la Facultatea de Litere citea, în ghereta lui, scrierile celor mai influente condeie ale Spaniei din acel moment, în ediția de seară a jurnalului *Lumea sportivă.* Studenți nu prea se mai puteau zări prin clădire. Ecoul paşilor mei mă însoți pe coridoarele şi galeriile ce duceau spre curtea interioară, unde două luminițe gălbui abia zgândăreau penumbra. Îmi veni brusc ideea că Bea îşi bătuse joc de mine şi-mi dăduse întâlnire acolo, la ora aceea imposibilă, ca să se răzbune pe înfumurarea mea. Frunzele portocalilor sclipeau ca nişte lacrimi de argint, iar şopotul fântânii şerpuia printre arcade. Am cercetat curtea interioară din priviri, simțind un amestec de decepție şi, poate, o anumită uşurare laşă. Era acolo. Silueta ei se contura în fața fântânii, aşezată pe o bancă, escaladând cu privirea bolțile galeriei. M-am oprit în prag pentru a o contempla şi, o clipă, mi s-a părut că văd în ea reflexul Nuriei Monfort, visând cu ochii deschişi pe banca din piață. Am băgat de seamă că nu avea la ea nici mapa, nici cărțile şi am presupus că nu avusese ore în după-amiaza aceea. Poate că venise doar ca să se întâlnească cu mine. Am înghițit în sec şi am pătruns în curte. Zgomotul paşilor mei pe pavaj mă trădă şi Bea îşi ridică privirea, zâmbind surprinsă, ca şi când prezența mea acolo ar fi fost întâmplătoare.

— Am crezut că n-ai să vii, zise Bea.

— Aşa credeam şi eu, am replicat.

Rămase aşezată, foarte țanțoşă, cu genunchii strânşi şi mâinile împreunate în poală. M-am întrebat cum de era cu putință să simți pe cineva atât de departe şi totuşi să-i poți citi fiecare cută a buzelor.

— Am venit fiindcă vreau să-ți demonstrez că greşeai în ce mi-ai spus deunăzi, Daniel. Că am să mă mărit cu Pablo şi

că, indiferent ce-ai să-mi arăţi în seara asta, eu am să mă duc la El Ferrol cu el de cum îşi termină armata.

M-am uitat la ea aşa cum te uiţi la un tren pe care-l pierzi. Mi-am dat seama că îmi petrecusem două zile umblând cu capul în nori, iar acum lumea mea se prăbuşea.

— Şi eu, care mă gândeam că ai venit fiindcă aveai chef să mă vezi, am zâmbit fără vlagă.

Am observat cum roşea, stânjenită.

— Glumeam, am minţit eu. Ceea ce era într-adevăr serios era promisiunea mea că am să-ţi arăt o faţă a oraşului pe care n-ai mai văzut-o. Cel puţin, aşa vei avea un motiv să-ţi aminteşti de mine sau de Barcelona, oriunde te vei duce.

Bea zâmbi cu oarecare tristeţe şi îmi evită privirea.

— A fost cât pe ce să intru într-un cinematograf, ştii? Ca să nu te văd azi, zise ea.

— De ce?

Bea mă observa în tăcere. Dădu din umeri şi îşi ridică ochii ca şi când ar fi vrut să vâneze din zbor nişte cuvinte care îi scăpau.

— Fiindcă mă temeam că, poate, ai dreptate, spuse în cele din urmă.

Am oftat. Ne ocroteau înnoptarea şi acea tăcere dezinteresată care îi uneşte pe străini, şi m-am simţit plin de curaj să spun orice, chiar de-ar fi fost să fie pentru ultima oară.

— Îl iubeşti sau nu?

Îmi oferi un zâmbet ce se topea spre colţurile buzelor.

— Nu e treaba ta.

— E-adevărat, am zis eu. E numai treaba ta.

Privirea i se răci.

— Şi ţie ce-ţi pasă?

— Nu e treaba ta, am zis eu.

N-a zâmbit. Buzele îi tremurau.

— Cine mă cunoaşte ştie că îl preţuiesc pe Pablo. Familia mea şi...

— Dar eu sunt aproape un străin, am întrerupt-o. Şi mi-ar plăcea s-o aud de la tine.

— Să auzi ce?

— Că îl iubeşti cu adevărat. Că nu te măriți cu el ca să pleci de-acasă ori ca să laşi Barcelona şi familia departe, undeva unde nu-ți pot face niciun rău. Că te duci, şi nu fugi.

Ochii îi luceau în lacrimi de furie.

— N-ai dreptul să-mi vorbeşti aşa, Daniel. Tu nu mă cunoşti.

— Spune-mi că greşesc şi am să plec. Îl iubeşti?

Ne-am privit îndelung, în tăcere.

— Nu ştiu, şopti ea în cele din urmă. Nu ştiu.

— Cineva a spus o dată că, în clipa când stai să te gândeşti dacă iubeşti sau nu pe cineva, deja ai încetat să-l mai iubeşti, am zis eu.

Bea căută ironia pe chipul meu.

— Cine a spus-o?

— Cineva pe nume Julián Carax.

— Un prieten de-al tău?

M-am surprins încuviințând.

— Cam aşa ceva.

— Va trebui să mi-l prezinți.

— În seara asta, dacă vrei.

Am ieşit din Universitate sub un cer vinețiu. Umblam fără nicio țintă, mai mult ca să ne obişnuim fiecare cu paşii celuilalt decât ca să ajungem undeva. Ne-am refugiat în singurul subiect pe care îl aveam în comun, fratele ei Tomas. Bea vorbea de el ca de un străin la care ții, dar pe care abia dacă îl cunoşti. Îmi evita privirea şi zâmbea cu nervozitate. Am simțit că îi părea rău pentru ceea ce îmi spusese în curtea interioară, că încă o dureau vorbele care o rodeau pe dinăuntru.

— Ascultă, din ce ți-am spus mai devreme, zise ea dintr-o dată, fără nicio legătură, n-ai să-i spui nimic lui Tomas, nu-i aşa?

— Sigur că nu. N-am să spun nimănui.

Râse nervos.

— Nu ştiu ce-a fost cu mine. Să nu te simți jignit, dar uneori te simți mai liber să vorbeşti cu cineva străin decât cu oamenii pe care îi cunoşti. De ce oare?

Am ridicat din umeri.

— Probabil fiindcă un străin ne vede aşa cum suntem, şi nu aşa cum vrea să creadă el că suntem.

— Asta e tot de la prietenul tău Carax?

— Nu, asta tocmai am scornit-o eu ca să te impresionez.

— Şi cum mă vezi tu pe mine?

— Ca pe un mister.

— Ăsta-i cel mai ciudat compliment care mi s-a făcut vreodată.

— Nu-i un compliment. E o ameninţare.

— Ce vrei să spui?

— Misterele trebuie să le rezolvi, să cercetezi ce ascund ele.

— Poate că o să fii dezamăgit când o să vezi ce-i înăuntru.

— Poate că o să fiu surprins. Şi tu la fel.

— Tomas nu mi-a zis că ai un obraz atât de gros.

— Atât de puţin gros cât îl am, îl păstrez în întregime pentru tine.

— De ce?

Fiindcă mă tem de tine, mi-am zis în sinea mea.

Ne-am refugiat într-o cafenea veche de lângă teatrul Poliorama. Ne-am retras la o masă de lângă fereastră şi am cerut nişte sandvişuri cu şuncă ţărănească şi două cafele cu lapte ca să ne încălzim. În scurt timp, chelnerul, un tip sfrijit cu o moacă de drăcuşor şchiop, se apropie de masa noastră cu un aer oficial.

— Mneavoastră sunt ţine a ţerut un entrepane cu şouncă?

Am confirmat.

— Regret să comunichez, an numele direcsiunei, che nu mai eziste nisi un picules de şouncă. Putem oferi carnat negru, alb, mixt, chiftelusă sau *chistorra.* Marfa calitatea antăi, proaspata. Mai avem sardina în oset, dacă mneavoastră nu poate ingera produs carne pe motif de consciense religiosa. Cum e vinere…

— Eu mă mulţumesc cu o cafea cu lapte, zău aşa, răspunse Bea.

Eu muream de foame.

— Şi ne aduceţi şi două porţii de cartofi prăjiţi? Şi ceva pâine, vă rog.

— De andată, cavalere. Si să iertaşi lipsă de marfă. De

regula avem de toa, chiar caviar borsevic. Dar an seara asta a fost semifinala de Cupa Europa si am avut o mulsime de cliensi. Se mesi!

Chelnerul se îndepărtă cu o atitudine ceremonioasă. Bea îl urmărea, amuzată.

— De unde e accentul ăsta? Din Jaen?

— Din Santa Colomba de Gremanet, am precizat eu. Se vede că nu prea mergi cu metroul.

— Tata spune că metroul e plin de lume proastă şi că, dacă te duci singură, te pipăie ţiganii.

Am dat să spun ceva, dar am tăcut. Bea râse. De cum sosiră cafelele şi mâncarea, m-am avântat să mă lupt cu toate, fără nicio pretenţie de delicateţe. Bea nu luă nicio îmbucătură. Cu mâinile în jurul ceştii aburinde, mă observa cu o jumătate de zâmbet, curioasă şi uimită.

— Aşadar, ce ai de gând să-mi arăţi azi ce eu n-am mai văzut?

— Mai multe lucruri. De fapt, ce vreau să-ţi arăt face parte dintr-o poveste. Nu mi-ai spus tu deunăzi că îţi place să citeşti?

Bea încuviinţă, înălţându-şi sprâncenele.

— Ei bine, e vorba de o poveste despre cărţi.

— Despre cărţi?

— Despre cărţi blestemate, despre omul care le-a scris, despre un personaj care a ieşit din paginile unui roman ca să-l ardă, despre o trădare şi o prietenie pierdută. E o poveste despre dragoste, ură şi despre visele care trăiesc în umbra vântului.

— Parcă ai fi coperta unui roman de doi bani, Daniel.

— Poate fiindcă lucrez într-o librărie şi-am tot văzut. Dar asta-i o poveste adevărată. La fel de adevărată cum este pâinea asta pe care ne-au servit-o şi care are cel puţin trei zile. Şi că toate poveştile reale încep şi se termină într-un cimitir, dar nu soiul de cimitir la care te gândeşti.

Zâmbi aşa cum fac copiii atunci când li se promite o cimilitură sau un număr de magie.

— Sunt numai urechi.

Am înghiţit ultima sorbitură de cafea şi am contemplat-o

în tăcere preț de câteva clipe. M-am gândit cât de mult îmi doream să mă refugiez în privirea aceea fugară care se temea că e transparentă, goală. M-am gândit la singurătatea ce avea să mă cuprindă în noaptea aceea, când aveam să mă despart de ea, în lipsă de alte trucuri sau poveşti cu care să-mi câştig compania ei. M-am gândit la cât de puține aveam să-i ofer şi cât de multe voiam de la ea.

— Îți sfârâie creierul, Daniel, zise ea. Ce tot urzeşti acolo?

Mi-am început relatarea cu zorii aceia de demult, când m-am deşteptat şi nu-mi puteam aminti chipul mamei, şi nu m-am oprit până când n-am amintit lumea de penumbre pe care o intuisem chiar în acea dimineață, în casa Nuriei Monfort. Bea mă asculta în tăcere, cu o atenție care nu trăda nici judecată, nici prejudecată. I-am vorbit de prima mea vizită la Cimitirul Cărților Uitate şi de noaptea pe care mi-o petrecusem citind *Umbra vântului*. I-am vorbit de întâlnirea mea cu omul fără chip şi de scrisoarea semnată de Penelope Aldaya, pe care o purtam mereu cu mine, fără să ştiu de ce. I-am povestit cum nu ajunsesem niciodată să o sărut pe Clara Barcelo şi pe nimeni altcineva, şi despre cum îmi tremuraseră mâinile când am simțit atingerea buzelor Nuriei Monfort pe piele, cu numai câteva ceasuri în urmă. I-am spus că, până în momentul acela, nu înțelesesem că era vorba de o poveste despre oameni singuri, despre absențe şi înfrângere şi că, tocmai de aceea, mă refugiasem în ea până când o confundasem cu propria mea viață, asemenea cuiva care vrea să evadeze prin intermediul paginilor unui roman fiindcă cei pe care are nevoie să-i iubească sunt numai nişte umbre ce trăiesc în sufletul unui străin.

— Nu mai spune nimic, şopti Bea. Du-mă doar la locul acela.

Se făcuse noapte de-a binelea când ne-am oprit dinaintea porții Cimitirului Cărților Uitate, în întunericul străzii Arco del Teatro. Am pus mâna pe ciocănelul cu drăcuşor şi am bătut de trei ori. Sufla un vânt rece, impregnat de miros de cărbune. Ne-am adăpostit sub arcada de la intrare în timp ce aşteptam. Am întâlnit privirea Beei la doar câțiva centimetri de a mea. Zâmbea. După puțin timp, se auziră nişte paşi

uşori apropiindu-se de poartă şi glasul obosit al paznicului ajunse până la noi.

— Cine-i acolo? întrebă Isaac.

— Sunt Daniel Sempere, Isaac.

Mi s-a părut că-l aud blestemând în şoaptă. Au urmat cele o mie de scrâşnete şi trosnituri ale încuietorii kafkiene. În cele din urmă, poarta cedă câțiva centimetri, dezvăluind fața acvilină a lui Isaac Monfort în lumina unui opaiț. Când mă văzu, paznicul oftă şi-şi dădu ochii peste cap.

— Şi eu, de colo, nu ştiu de ce mai întreb, zise el. Cine putea fi, la ora asta?

Isaac era îmbrăcat cu ceva ce mi s-a părut a fi un straniu metisaj între un capot, un halat de baie şi o manta a armatei ruse. Papucii matlasați se asortau la perfecție cu o beretă din lână cadrilată, cu ciucure şi baretă.

— Sper că nu te-am scos din pat, am zis eu.

— Da' de unde. Abia mă apucasem să spun „Doamne, Doamne, ceresc Tată“.

Aruncă o privire spre Bea, ca şi când tocmai ar fi zărit un mănunchi de petarde cu dinamită aprins la picioare.

— Sper spre binele dumitale că nu-i ceea ce pare, amenință el.

— Isaac, ea e prietena mea Beatriz şi, cu permisiunea dumitale, mi-ar plăcea să-i arăt locul acesta. Să n-ai nicio grijă, e de toată încrederea.

— Sempere, am cunoscut sugari cu mai mult bun-simț decât dumneata.

— Va dura numai o clipă.

Isaac lăsă să-i scape un pufnet de înfrângere şi o examină pe Bea pe îndelete, cu o suspiciune polițienească.

— Dumneata ştii că umbli în compania unui debil mintal? o întrebă.

Bea zâmbi politicos.

— Încep să mă obişnuiesc cu ideea.

— Divină neprihănire. Ştii regulile?

Bea încuviință. Isaac protestă în şoaptă şi ne lăsă să intrăm, cercetând, ca întotdeauna, întunericul străzii.

— Am vizitat-o pe fiica dumitale Nuria, am spus ca din

întâmplare. E bine. Munceşte mult, dar e bine. Îți trimite salutări.

— Da, şi săgeți otrăvite. Ce netalentat eşti la minciuni, Sempere. Dar mulțumim pentru strădanie. Hai, intrați.

O dată ajunşi înăuntru, îmi dădu opaițul şi se apucă să fixeze la loc încuietoarea, fără să ne mai dea vreo atenție.

— Când terminați, ştii unde mă găsiți.

Labirintul de cărți se ghicea în unghiuri spectrale ce se iveau de sub mantia întunericului. Opaițul proiecta un halou vaporos la picioarele noastre. Bea se opri în pragul labirintului, uluită. Am zâmbit, recunoscând pe chipul ei aceeaşi expresie pe care tata trebuie că o văzuse pe chipul meu cu ani în urmă. Am pătruns în tunelurile şi galeriile labirintului, care scârțâia la fiecare pas. Semnele lăsate la ultima mea incursiune erau acolo.

— Vino, vreau să-ți arăt ceva, am zis.

Nu o dată am rătăcit drumul şi am fost nevoiți să ne întoarcem în căutarea ultimului semn. Bea mă observa cu un amestec de îngrijorare şi fascinație. Busola mea mintală îmi sugera că ruta noastră se pierduse într-un amalgam de spirale ce urca încetişor spre măruntaiele labirintului. În cele din urmă, am izbutit să-mi refac paşii prin hățişul de culoare şi de tuneluri, până când am apucat-o pe un coridor îngust care părea o pasarelă întinsă spre beznă. Am îngenuncheat lângă ultimul raft şi mi-am căutat vechiul prieten ascuns îndărătul rândului de tomuri îngropate sub un strat de praf ce strălucea precum chiciura în lumina opaițului. Am luat cartea şi i-am întins-o Beei.

— Ți-l prezint pe Julián Carax.

— *Umbra vântului*, citi Bea, mângâind literele spălăcite de pe copertă.

— Pot s-o iau cu mine? întrebă ea.

— Pe oricare alta, în afară de asta.

— Dar nu-i drept. După tot ce mi-ai povestit, tocmai pe asta o vreau.

— Poate într-o bună zi. Dar nu astăzi.

I-am luat-o din mână şi am ascuns-o la locul ei.

— Am să mă întorc singură şi-am s-o iau fără ştirea ta,

zise ea ştrengăreşte.

— N-ai putea s-o găseşti nici într-o mie de ani.

— Aşa crezi tu. Ți-am văzut semnele şi ştiu şi eu povestea Minotaurului.

— Isaac nu te-ar lăsa să intri.

— Te înşeli. Ii sunt mai simpatică decât tine.

— Ce ştii tu?

— Ştiu să citesc privirile.

Fără să vreau, am crezut-o şi mi-am ferit ochii.

— Alege-ți oricare alta. Uite, asta de aici e promițătoare. *Porcul de podiş, acest necunoscut: în căutarea rădăcinilor slăninei iberice,* de Anselmo Torquemada. Cu siguranță s-au vândut mai multe exemplare decât orice carte a lui Julián Carax. Din porc nu se pierde nimic.

— Asta mă atrage mai mult.

— *Tess d'Urberville.* E varianta originală. Îndrăzneşti să-l citeşti pe Thomas Hardy în engleză?

Mă privi chiorâş.

— Aşadar, adjudecată.

— Nu vezi? Parcă mă aştepta pe mine. Parcă ar fi stat aici ascunsă pentru mine dinainte ca eu să mă fi născut.

Am privit-o, uluit. Bea îşi boți zâmbetul.

— Ce-am spus?

Atunci, pe neaşteptate, abia atingându-i buzele, am sărutat-o.

Era aproape miezul nopții când am ajuns la poarta casei unde locuia Bea. Străbătuserăm aproape tot drumul în tăcere, fără să cutezăm să spunem ce ne trecea prin cap. Mergeam la distanță, ascunzându-ne unul de celălalt. Bea păşea semeață cu *Tess* a ei sub braț, iar eu o urmam la o palmă, cu gustul ei pe buze. Încă mă mai urmărea privirea piezişă pe care mi-o administrase Isaac când ieşisem din Cimitirul Cărților Uitate. Era o privire pe care o cunoşteam prea bine şi pe care o văzusem şi la tata, o privire care mă întreba dacă am cea mai vagă idee despre ceea ce fac. Ultimele ore se scurseseră într-o altă lume, un univers al atingerilor uşoare, al privirilor pe care nu le pricepeam şi care

anihilau rațiunea şi ruşinea. Acum, la întoarcerea spre realitatea care pândea mereu din umbra cartierului Ensanche, farmecul se destrăma şi nu-mi rămâneau decât dorința dureroasă şi o nelinişte fără nume. O simplă privire către Bea mi-a fost de-ajuns ca să pricep că rezervele mele erau o simplă adiere în mijlocul furtunii care o ardea pe dinăuntru. Ne-am oprit în fața porții şi ne-am privit unul pe celălalt fără să încercăm să ne prefacem. Un paznic de noapte şansonetist se apropia fără grabă, fredonând bolerouri şi acompaniindu-se cu clinchetul plăcut al legăturilor lui de chei.

— Poate preferi să nu ne mai vedem, i-am spus eu, lipsit de convingere.

— Nu ştiu, Daniel. Nu ştiu nimic. Asta vrei tu?

— Nu. Fireşte că nu. Dar tu?

Ridică din umeri, schițând un zâmbet lipsit de vlagă.

— Tu ce crezi? întrebă ea. Mai devreme te-am mințit, ştii? În galerie.

— Când?

— Când ți-am spus că nu voiam să te văd azi.

Paznicul ne dădea târcoale arborând un surâs vag, în mod vădit indiferent la acel debut al meu în scena cu poarta şi cu şoaptele, care lui, ca veteran, trebuie că îi apărea banală şi răsuflată.

— Pentru mine nu-i nicio grabă, zise el. Am să-mi fac o țigară la colț şi mai vorbim.

Am aşteptat ca paznicul să se îndepărteze.

— Când am să te revăd?

— Nu ştiu, Daniel.

— Mâine?

— Te rog, Daniel. Nu ştiu.

Am încuviințat. Mi-a mângâiat chipul.

— Acum e mai bine să pleci.

— Cel puțin, ştii unde mă găseşti, nu?

A încuviințat.

— O să aştept.

— Şi eu.

M-am îndepărtat, cu privirea atârnată de a ei. Paznicul,

expert în asemenea episoade, se pornise deja să-i deschidă poarta.

— Ghiduşule, îmi şopti el în trecere, nu fără o anume admirație. Pe cinste bombonică.

Am aşteptat până când Bea a intrat în clădire şi am pornit-o la drum repejor, întorcându-mi privirea la fiecare pas. Încetul cu încetul, mă năpădi certitudinea absurdă că totul era posibil şi mi se păru că până şi străzile pustii şi vântul acela potrivnic miroseau a speranță. Când am ajuns în Piaza de Cataluna, am băgat de seamă că un stol de porumbei se adunase în mijlocul pieței. Acopereau totul, ca o mantie de pene albe care se legăna în tăcere. M-am gândit să ocolesc, însă chiar atunci mi-am dat seama că stolul îmi deschisese drum fără să se ridice în zbor. Am înaintat agale, observând cum porumbeii se despărțeau în fața mea şi strângeau la loc rândurile după ce treceam. Când am ajuns în mijlocul pieței, am auzit clopotele catedralei bătând miezul nopții. M-am oprit o clipă, naufragiat într-un ocean de păsări argintii, şi m-am gândit că ziua aceea fusese cea mai stranie şi mai minunată din toată viața mea.

22

Când am trecut prin fața vitrinei librăriei, am văzut că înăuntru era lumină. M-am gândit că, poate, tata rămăsese până târziu, punându-se la zi cu corespondența sau căutând un pretext oarecare ca să mă aștepte treaz și să mă descoasă în legătură cu întâlnirea mea cu Bea. Am desluşit o siluetă ce aranja un teanc de cărți și am recunoscut profilul descărnat și nervos al lui Fermín în plină concentrare. Am bătut în geam cu degetele. Fermín se ridică, plăcut surprins, și îmi făcu semn să merg la intrarea din dosul prăvăliei.

— Mai muncești, Fermín? E foarte târziu.

— De fapt, îmi pierdeam vremea pentru ca, mai apoi, să mă duc acasă la bietul don Federico și să-l veghez. Am stabilit niște plantoane cu Eloy, cel cu optica. În definitiv, eu nu prea dorm. Două-trei ore cel mult. E-adevărat că nici dumneata nu rămâi mai prejos, Daniel. E trecut de miezul nopții, de unde deduc că întâlnirea dumitale cu fetița a fost un succes de răsunet.

Am ridicat din umeri.

— Adevărul e că nu știu, am admis eu.

— Ai pipăit-o?

— Nu.

— Semn bun. Să nu te-ncrezi nicicând în cele care se lasă pipăite niciuna, nici două. Dar și mai puțin să te-ncrezi în cele care au nevoie de un preot ca să le dea aprobare. Mușchiulețul cel bun – dacă mi se îngăduie comparația carnală – e undeva la mijloc. Dacă se ivește prilejul, e limpede, nu fi habotnic și profită. Dar dacă îți cauți ceva serios, ca în cazul meu cu Bernarda, amintește-ți această regulă de aur.

— Cazul dumitale e unul serios?

— Mai mult decât serios. Spiritual. Dar cu fata asta, Beatriz, ce se petrece? Că-i tare mișto se vede cât de colo, însă esența chestiunii este: o fi dintre cele care te fac să te îndrăgostești sau dintre cele care prostesc viscerele minore?

— N-am nici cea mai vagă idee, am zis eu. Aș spune că din

amândouă.

— Uite, Daniel, treaba asta e la fel ca indigestia. Ai observat ceva aici, imediat deasupra stomacului? Ca şi cum ai fi înghițit o cărămidă? Sau e doar o căldură generală?

— Mai curând chestia cu cărămida, am zis eu, cu toate că n-am eliminat cu totul ipoteza căldurii.

— Atunci înseamnă că problema trebuie luată în serios. Bată-te Dumnezeu să te bată... Hai, stai jos şi-o să-ți fac un ceai de tei.

Ne-am aşezat la masa din spatele prăvăliei, înconjurați de cărți şi de tăcere. Oraşul dormea, iar librăria părea o corabie în derivă, pe un ocean de pace şi de întuneric. Fermín îmi întinse o ceaşcă aburindă şi îmi zâmbi cu oarecare stânjeneală. Îl tot rodea un gând.

— Pot să-ți pun o întrebare de natură personală, Daniel?

— Fireşte.

— Te rog să-mi răspunzi cu toată sinceritatea, zise el şi îşi drese glasul. Dumneata crezi că eu aş putea să devin tată?

Probabil că mi-a citit perplexitatea pe chip, fiindcă s-a grăbit să adauge:

— Nu vreau să spun tată biologic, fiindcă mă veți fi văzând voi cam pricăjit, însă, mulțumesc lui Dumnezeu, providența a binevoit să mă înzestreze cu potența şi forța virilă a unui taur de Miura. Mă refer la un alt fel de tată. Un tată cumsecade, ştii dumneata.

— Un tată cumsecade?

— Da. Ca al dumitale. Un bărbat cu cap, cu inimă şi cu suflet. Un om în stare să asculte, să călăuzească şi să respecte un copil, şi nu să-şi înăbuşe în el propriile lui defecte. Cineva pe care un fiu nu numai să-l iubească fiindcă îi este tată, ci să-l admire pentru că este cine este. Cineva cu care să-şi dorească să semene.

— De ce mă întrebi aşa ceva, Fermín? Eu ştiam că dumneata nu crezi în familie şi în căsătorie. Jugul şi toate celea, îți aduci aminte?

Fermín încuviință din cap.

— Uite cum stă treaba, toate celea sunt pentru diletanți. Căsătoria şi familia nu sunt altceva decât ceea ce facem noi

din ele. Altminteri, nu-s decât un sălaş de ipocrizie. Fleacuri şi pălăvrăgeli. Însă, dacă există dragoste cu adevărat, din aceea despre care nu trăncăneşti şi n-o răcneşti în cele patru zări, din aceea pe care o simți şi o dovedeşti...

— Dumneata îmi pari un alt om, Fermín.

— Asta şi sunt. Bernarda m-a făcut să-mi doresc să fiu un om mai bun decât sunt.

— Cum adică?

— Pentru ca s-o merit. Dumneata acuma nu înțelegi, pentru că eşti tânăr. Însă, cu timpul, vei vedea că uneori contează nu ce dai, ci la ce renunți. Bernarda şi cu mine am vorbit. Ea de felul ei e o mamă iubitoare, ştii şi dumneata. N-o spune, însă mi se pare că cea mai mare fericire pe care ar putea s-o aibă în viața asta e să fie mamă. Iar mie femeia asta îmi place mai mult decât o piersică în sirop. Îți spun că, pentru ea, sunt în stare să intru într-o biserică după treizeci şi doi de ani de abstinență clericală şi să recit psalmii Sfântului Serafim sau ce-o mai fi trebuind.

— Te văd foarte avântat, Fermín. Dar abia ai cunoscut-o...

— Uite ce e, Daniel, la vârsta mea ori începi să vezi mişcările cum trebuie, ori te-ai ars de nu te vezi. Viața asta merită s-o trăieşti pentru trei-patru lucruri, restul e mraniță pentru câmp. Eu am făcut deja multe prostii, iar acuma ştiu că singurul lucru pe care mi-l doresc e s-o fac fericită pe Bernarda şi să mor într-o bună zi în brațele ei. Vreau să redevin un om respectabil, ştii? Nu pentru mine, fiindcă respectul acestui orfeon de maimuțe pe care-l numim omenire mă lasă cât se poate de rece, ci pentru ea. Pentru că Bernarda crede în chestiile astea, în serialele radiofonice, în preoți, în respectabilitate şi în Fecioara de la Lourdes. Aşa e ea şi eu o iubesc aşa cum este, fără să i se schimbe nici măcar un fir de păr din acelea care îi ies în bărbie. Şi de aceea vreau să fiu cineva cu care ea să se poată mândri. Vreau să gândească aşa: Fermín al meu e un bărbat dat naibii, ca şi Cary Grant, Hemingway sau Manolete.

Mi-am încrucişat brațele, cântărind situația.

— Dumneata ai vorbit despre toate astea cu ea?

— Nu, pentru numele lui Dumnezeu. Drept cine mă iei?

Crezi că umblu prin lumea largă zicându-le femeilor că vreau să le las însărcinate? Şi nu că n-aş avea chef, să fim înţeleşi, fiindcă prostovancei ăleia de Merceditas îi trânteam eu vreo trei gemeni de nu mai aveam nicio treabă, dar...

— I-ai spus Bernardei că vrei să-ţi întemeiezi o familie?

— Lucrurile astea nu trebuie spuse, Daniel. Se văd pe chip.

Am aprobat din cap.

— Păi atunci, dacă vrei să ştii opinia mea, sunt sigur că vei fi un tată şi un soţ formidabil. Dar, câtă vreme nu crezi în lucrurile astea, n-o să le poţi avea niciodată.

Faţa i se lumină de bucurie.

— Chiar vorbeşti serios?

— De bună seamă.

— Să ştii că îmi iei o mare piatră de pe inimă. Fiindcă numai cât îmi aduc aminte de genitorul meu şi când mă gândesc că aş putea deveni pentru cineva ce-a fost el pentru mine, îmi vine să mă sterilizez.

— N-ai grijă, Fermín. Şi apoi, vigoarea dumitale însămânţătoare, probabil că nu există tratament care s-o învingă.

— Şi asta-i adevărat, reflectă el. Hai, du-te dumneata şi te odihneşte, că eu nu mai vreau să te reţin.

— Nu mă reţii, Fermín. Am impresia că n-am să închid un ochi.

— Merită calvarul... Fireşte, ce mi-ai spus de căsuţa aceea poştală, îţi aduci aminte?

— Ai aflat ceva?

— Ţi-am spus eu s-o laşi în seama mea. Azi la prânz, la ora mesei, m-am dus până la poştă şi-am schimbat câteva vorbe cu un cunoscut mai vechi care lucrează acolo. Căsuţa poştală 2321 e înregistrată pe numele unuia Jose Maria Requejo, un avocat cu biroul pe strada Leon al XIII-lea. Mi-am permis să verific adresa persoanei în cauză şi nu m-a surprins să aflu că nu există, deşi îmi închipui că ştii deja şi dumneata. Corespondenţa care soseşte la căsuţa asta o ridică cineva de mai mulţi ani de zile. Ştiu lucrul ăsta pentru că toate coletele primite de la o firmă de intermediere sosesc

recomandate, iar la primire trebuie să semnezi o chitanță şi să prezinți un act de identitate.

— Cine este? Un angajat al avocatului Requejo? am întrebat.

— N-am putut ajunge până acolo, însă mă îndoiesc. Ori mă înşel eu de-a binelea, ori Requejo există în acelaşi plan cu Fecioara de la Fatima. Îți pot spune doar numele cui ridică corespondența: Nuria Monfort.

Am pălit.

— Nuria Monfort? Fermín, eşti sigur?

— Am văzut cu ochii mei câteva chitanțe. Pe toate apărea numele şi numărul țidulei de identitate. Deduc, după fața de vomă pe care ai căpătat-o, că această dezvăluire te ia prin surprindere.

— Oarecum.

— Pot să întreb cine este Nuria Monfort? Angajatul cu care am vorbit mi-a zis că şi-o amintea perfect fiindcă a trecut acum două săptămâni să ridice corespondența şi, în opinia lui imparțială, era mai nurlie ca Venus din Milo şi cu sânii mai tari. Iar eu mă încred în evaluarea lui pentru că, înainte de război, era profesor de estetică, însă, cum era văr îndepărtat cu Primo Caballero, fireşte, acum linge timbre de-o pesetă...

— Chiar ieri m-am întâlnit cu femeia asta, acasă la ea, am şoptit eu.

Fermín se uită la mine, uluit.

— La Nuria Monfort? Încep să cred că m-am înşelat în privința dumitale, Daniel. Ai devenit un berbant autentic.

— Nu-i ce crezi dumneata, Fermín.

— N-ai decât de pierdut. Eu, la vârsta dumitale, funcționam ca la Molino, cu spectacole la matineu, după-amiază şi noaptea.

L-am privit pe omulețul acela descărnat şi osos, tot numai nas şi piele gălbuie, şi mi-am dat seama că se transforma în cel mai bun prieten al meu.

— Pot să-ți povestesc ceva, Fermín? Ceva la care mă tot gândesc de-o bucată de vreme.

— De bună seamă. Orice. Mai ales dacă e ceva scabros şi

are de-a face cu slujnica aia.

Pentru a doua oară în acea seară, m-am pornit să relatez povestea lui Julián Carax şi enigma morţii sale. Fermín asculta cu cea mai mare atenţie, luând notiţe pe un caiet şi întrerupându-mă din când în când pentru a mă întreba în legătură cu vreun amănunt a cărui relevanţă îmi scăpa. Ascultându-mă pe mine însumi, îmi deveneau din ce în ce mai evidente lacunele existente în acea poveste. Nu o dată m-am oprit, cu gândurile rătăcite, căutând să înţeleg din ce motiv mă minţise Nuria Monfort. Ce semnificaţie avea faptul că ea ridicase, în toţi aceşti ani, corespondenţa adresată unui birou de avocaţi inexistent care, pasămite, avea grijă de apartamentul familiei Fortuny-Carax din Ronda de San Antonio? Nu mi-am dat seama că-mi formulam îndoielile cu voce tare.

— Încă nu putem şti de ce te-a minţit femeia asta, zise Fermín. Dar ne putem aventura să presupunem că, dacă a făcut-o în această privinţă, a putut s-o facă, şi probabil că a şi făcut-o, în multe alte privinţe.

Am oftat, învins.

— Dumneata ce sugerezi, Fermín?

Fermín Romero de Torres oftă, într-o atitudine de adâncă filosofie.

— Am să-ţi spun ce putem face. Duminica asta, dacă eşti de acord, apărem ca din întâmplare la colegiul San Gabriel şi facem câteva investigaţii pe seama originilor prieteniei dintre Carax şi băieţaşul celălalt, bogătaşul…

— Aldaya.

— Eu la preoţi am mare trecere, ai să vezi, fie şi din cauza mutrei ăsteia de pustnic fără căpătâi pe care-o am. Două linguşeli şi mi-i vâr în buzunar.

— Adică?

— Omule! Îţi garantez că ăştia au să ne cânte precum corul de copii de la Montserrat.

23

Mi-am petrecut sâmbăta în transă, înțepenit în dosul tejghelei, cu speranța de a o vedea pe Bea ivindu-se pe ușă ca prin farmec. Ori de câte ori suna telefonul, o luam la goană ca să răspund, smulgându-le receptorul tatei sau lui Fermín. Pe la jumătatea după-amiezii, după vreo douăzeci de apeluri ale unor clienți și fără nicio veste de la Bea, am început să mă împac cu gândul că lumea și existența mea mizeră se apropiau de sfârșit. Tata s-a dus să evalueze o colecție în San Gervasio, iar Fermín a profitat de conjunctură pentru a-mi plasa încă o lecție magistrală despre dedesubturile intrigilor amoroase.

— Liniștește-te sau ai să te alegi cu o piatră la ficat, mă sfătui el. Curtatul e ca tangoul: absurd și pură înfloritură. Însă dumneata ești bărbatul și îți revine să ai inițiativa.

Totul părea să ia o turnură funestă.

— Inițiativa? Eu?

— Ce vrei? Trebuia să aibă un preț faptul de a putea urina de-a-mpicioarelea.

— Dar Bea m-a lăsat să înțeleg că ea urma să ia legătura cu mine.

— Cât de puțin te pricepi la femei, Daniel. Pun rămășag pe prima mea că puicuța asta stă acum în casă privind languros pe fereastră, ca Dama cu Camelii, așteptând să sosești dumneata ca s-o salvezi de necioplitul de taică-său, spre a o atrage într-un vârtej necontenit de luxură și păcat.

— Ești sigur?

— Știință pură.

— Dar dacă s-a hotărât că nu mai vrea să mă vadă niciodată?

— Uite ce-i, Daniel. Femeile, cu câteva excepții notabile, precum vecina dumitale Merceditas, sunt mai inteligente ca noi ori, cel puțin, mai sincere cu ele însele în materie de ce vor și ce nu vor. E altceva dacă i-o spun cuiva anume sau lumii întregi. Dumneata ai de dat piept cu enigma naturii, Daniel. Femeia: Babel și Labirint. Dacă o lași să se mai

gândească, eşti pierdut. Adu-ți aminte: inima fierbinte şi mintea rece. Codul seducătorului.

Fermín se pregătea să-mi detalieze particularitățile şi aspectele tehnice ale artei seducției, când sună clopoțelul de la uşă şi l-am văzut intrând pe prietenul meu Tomas Aguilar. Un fler roşu îmi străpunse inima. Providența mi-o refuza pe Bea, însă mi-l trimitea pe fratele ei. Funest herald, m-am gândit eu. Tomas avea o înfățişare sumbră şi un aer oarecum descurajat.

— Teribil aer funerar ne aduceți, don Tomas, comentă Fermín. Veți accepta din parte-ne măcar o cafeluță, nu-i aşa?

— N-am să spun nu, zise Tomas, cu reticența lui obişnuită.

Fermín îi turnă o ceaşcă din amestecul pe care îl ținea în termos şi care emana o suspectă aromă de xeres.

— E vreo problemă? am întrebat eu.

Tomas ridică din umeri.

— Nimic nou. Azi e ziua de naştere a tatei şi am preferat să ies să mă aerisesc un pic.

Am înghițit în sec.

— Dar ce se întâmplă?

— Habar n-am. Noaptea trecută, sora mea Bea s-a întors foarte târziu. Tata o aştepta treaz şi cu gărgăuni la cap, ca-ntotdeauna. Ea a refuzat să spună de unde venea şi cu cine fusese, iar pe tata l-au apucat toate pandaliile. Până la patru dimineața a tot zbierat la ea, făcând-o de la târfă în sus şi jurându-se că o s-o trimită la mănăstire şi că, dacă îi vine acasă gravidă, o s-o zvârle naibii în şuturi pe stradă.

Fermín mi-a aruncat o privire alarmată. Am simțit cum picăturile de sudoare care îmi curgeau pe spate îşi coborau temperatura cu mai multe grade.

— În dimineața asta, continuă Tomas, Bea s-a închis în camera ei şi n-a ieşit de acolo toată ziua. Tata s-a înfipt în sufragerie să citească *ABC*-ul şi să asculte zarzuele la radio, cu volumul dat la maxim. În pauză la *Luisa Fernanda* a trebuit să ies, fiindcă am simțit că înnebunesc.

— Ei bine, de bună seamă că sora dumitale o fi cu logodnicul ei, nu? împunse Fermín. E ceva firesc.

I-am ars pe din dosul tejghelei un picior, pe care Fermín îl driblă cu agilitate felină.

— Logodnicul ei e în armată, preciză Tomas. Nu vine în permisie decât peste două săptămâni. Şi apoi, când iese cu el se întoarce acasă la ora opt, cel mai târziu.

— Şi dumneata n-ai idee nici unde-a fost, nici cu cine?

— Ți-a mai spus că nu, Fermín, am intervenit eu, nerăbdător să schimb subiectul.

— Nici tatăl dumitale? insistă Fermín, care se distra de minune.

— Nu. Dar s-a jurat să afle şi să-i rupă picioarele şi să-i boțească fața când o să descopere cine-i.

Am pălit. Fermín îmi servi o ceaşcă din poşirca lui fără să mă mai întrebe. Am golit-o dintr-o înghițitură. Avea gust de benzină călduță. Tomas mă observa în tăcere, cu privirea impenetrabilă şi întunecată.

— Ați auzit domniile voastre? zise Fermín dintr-o dată. Ca un răpăit de tobe la un salt mortal.

— Nu.

— Mațele slugii dumneavoastră. Uitați-vă, deodată mi s-a făcut o foame… Vă supărați dacă vă las singuri un pic şi dau fuga până la cuptor să văd dacă pot să fac rost de niscaiva gogoşi? Ca să n-o mai pomenesc pe muncitoarea aia nou-venită de la Reus care stă acolo să umezească pâinea şi ce se mai nimereşte. O cheamă Maria Virtudes, însă are în ea un viciu copila… Aşa că vă las să vorbiți de-ale voastre, bine?

În zece secunde, Fermín dispăruse deja ca prin farmec, îndreptându-se spre gustare şi spre întâlnirea cu tânăra nimfă. Tomas şi cu mine am rămas singuri, împresurați de o linişte care promitea mai multă stabilitate decât francul elvețian.

— Tomas, am început eu, cu gura uscată. Ieri noapte, sora ta a fost cu mine.

M-a privit fără să clipească. Am înghițit în sec.

— Spune ceva, am zis eu.

— Tu nu eşti zdravăn la cap.

S-a scurs un minut de murmure venind din stradă. Tomas îşi ținea cafeaua în mână, neatinsă.

— Vorbeşti serios? întrebă el.

— Nu m-am întâlnit cu ea decât o singură dată.

— Ăsta nu-i un răspuns.

— Te superi?

Ridică din umeri.

— Oi fi ştiind tu ce faci. Ai înceta să te mai întâlneşti cu ea numai pentru că te-aş ruga eu?

— Da, am mințit. Dar nu mă rogi.

Tomas îşi plecă fruntea.

— Tu n-o cunoşti pe Bea, şopti el.

Am tăcut. Am lăsat să treacă mai multe minute fără să scoatem o vorbă, uitându-ne la figurile cenuşii care iscodeau de dincolo de vitrină, rugându-ne ca vreuna dintre ele să prindă curaj şi să intre ca să ne salveze de tăcerea aceea otrăvită. După un timp, Tomas îşi abandonă ceaşca pe tejghea şi se îndreptă spre uşă.

— Pleci?

Dădu din cap afirmativ.

— Ne vedem mâine puțin? am întrebat. Am putea merge la un film cu Fermín, ca pe vremuri.

Se opri în uşă.

— N-am să-ți spun decât o dată, Daniel. Să nu-i faci rău surorii mele.

Când ieşi, se încrucişă cu Fermín, care venea cu o sacoşă cu plăcinte aburinde. Fermín se uită după el până când se pierdu în noapte, scuturând din cap. Lăsă plăcintele pe tejghea şi îmi oferi un rulou proaspăt. Am declinat oferta. N-aş fi fost în stare să înghit nicio aspirină.

— Are să-i treacă, Daniel. O să vezi. Lucrurile astea, între prieteni, sunt normale.

— Nu ştiu, am şoptit.

24

Ne-am întâlnit la şapte şi jumătate, în dimineața zilei de duminică, în cafeneaua Canaletas, unde Fermín m-a invitat la o cafea cu lapte şi nişte brioşe a căror textură, chiar dacă erau unse cu unt, vădea o oarecare similitudine cu aceea a pietrei ponce. Veni să ne servească un ospătar care etala o emblemă a Falangei pe rever şi o mustață ca trasată cu penelul. Nu se mai oprea din fredonat şi, când l-am întrebat care era motivul excelentei sale dispoziții, ne-a explicat că devenise tată cu o zi în urmă. Când l-am felicitat, a insistat să ne dăruiască fiecăruia un trabuc Faria, ca să-l fumăm peste zi, în sănătatea primului său născut. Am zis că aşa vom face. Fermín îl privea pieziş, cu fruntea încrețită, şi am bănuit că urzea ceva.

În timpul dejunului, Fermín declară inaugurată ziua detectivistică, printr-o schiță generală a enigmei.

— Totul începe cu prietenia sinceră dintre doi băieți, Julián Carax şi Jorge Aldaya, colegi de clasă din copilărie, la fel ca don Tomas şi dumneata. Vreme de mai mulți ani, totul merge bine. Prieteni nedespărțiți, având o viață întreagă înainte. Totuşi, la un moment dat, se produce un conflict care întrerupe această prietenie. Ca să-i parafrazez pe dramaturgii de salon, conflictul poartă nume de femeie şi se cheamă Penelope. Foarte homeric. Mă urmăreşti?

Singurul lucru care mi-a venit în minte au fost ultimele cuvinte ale lui Tomas Aguilar din seara anterioară, în librărie: „Să nu-i faci rău surorii mele". Am simțit cum mă cuprinde amețeala.

— În 1919, Julián Carax pleacă spre Paris, ca un nou Odiseu popular, continuă Fermín. Scrisoarea semnată de Penelope, pe care el n-a mai apucat s-o primească, stabileşte că, pe atunci, tânăra este închisă în propria casă, prizoniera familiei sale pentru nişte motive prea puțin clare, şi că prietenia dintre Aldaya şi Carax s-a veştejit. Mai mult, după cum ne povesteşte Penelope, fratele ei Jorge a jurat că, dacă are să-l vadă pe vechiul său prieten Julián, o să-l ucidă.

Vorbe mari pentru sfârşitul unei prietenii. Nu-i nevoie să fii Pasteur ca să poţi deduce că acest conflict e consecinţa nemijlocită a relaţiei dintre Penelope şi Carax.

O sudoare rece îmi acoperea fruntea. Am simţit cum cafeaua cu lapte şi cele câteva îmbucături pe care le luasem îmi urcau înapoi pe gâtlej.

— Una peste alta, trebuie să presupunem, Carax nu apucă să afle ce i s-a întâmplat Penelopei, fiindcă scrisoarea nu ajunge în mâna lui. Viaţa i se pierde în ceţurile Parisului, unde va duce o existenţă fantomatică între slujba lui de pianist într-un local de varieteu şi o dezastruoasă carieră de romancier fără succes. Anii ăştia de la Paris sunt un mister. Tot ce rămâne de pe urma lor e o operă literară uitată şi virtual dispărută. Ştim că, la un moment dat, se hotărăşte să ia în căsătorie o enigmatică şi înstărită doamnă care are de două ori vârsta lui. Natura unei asemenea căsătorii, dacă e să ne luăm după martori, pare mai curând un act de caritate sau de prietenie din partea doamnei bolnave decât un episod romantic. Pe cât ne putem da seama, respectiva doamnă Mecena, temându-se pentru viitorul economic al protejatului ei, optează pentru a-i lăsa averea şi a-şi lua rămas-bun de la această lume făcând vâlvă, spre şi mai marea slavă a protectoratului artelor. Aşa sunt parizienii.

— Poate că era o iubire adevărată, am zis eu cu un firicel de voce.

— Ascultă, Daniel. Te simţi bine? Te-ai albit la faţă şi asuzi în valuri.

— Mă simt perfect, am minţit eu.

— Ce spuneam... Iubirea e ca un cârnat: există muşchiuleţ tras în maţ şi există grăsime. Fiecare element îşi are locul şi funcţia lui. Carax declarase că nu se simţea demn de nicio iubire şi, de fapt, nu ştim despre nicio legătură romanţioasă înregistrată în anii petrecuţi la Paris. Sigur că, lucrând într-o casă de toleranţă, poate că ardorile primare ale instinctului erau acoperite prin fraternitatea dintre angajaţii firmei, ca şi cum ar fi fost vorba de un tichet ori, cum mai bine nu se poate spune, de lozul de Crăciun. Însă toate astea sunt pură speculaţie. Să ne întoarcem la momentul când se anunţă

căsătoria dintre Carax şi protectoarea lui. Acum reapare şi Jorge Aldaya pe harta acestei tulburi socoteli. Ştim că ia legătura cu editorul lui Carax de la Barcelona pentru a descoperi ascunzătoarea romancierului. La puţin timp, în dimineaţa nunţii, Julián Carax se bate în duel cu un necunoscut în cimitirul Pere Lachaise şi dispare. Nunta nu mai are loc. Începând de aici, totul devine confuz.

Fermín făcu o pauză dramatică, îndreptându-şi către mine privirea de mare intrigă.

— După cum se poate presupune, Carax trece graniţa şi, dovedindu-şi încă o dată proverbialul simţ al oportunităţii, se întoarce la Barcelona în 1936, în plină izbucnire a războiului civil. Activităţile şi ascunzătoarea lui din Barcelona pe timpul acestor săptămâni nu sunt clare. Să presupunem că rămâne o lună în oraş şi că, în răstimpul ăsta, nu ia legătura cu niciunul dintre cunoscuţii săi. Nici cu taică-său, nici cu prietena lui, Nuria Monfort. Ceva mai târziu e găsit mort pe stradă, ucis de un foc de armă. Nu întârzie să-şi facă apariţia un personaj funest care îşi spune Lain Coubert, nume pe care-l împrumută de la un personaj din ultimul roman al aceluiaşi Carax, care, spre mai marele nostru calvar, nu-i altcineva decât prinţul tenebrelor. Presupusul drăcuşor se declară dispus să şteargă de pe hartă puţinele urme lăsate de Carax şi să-i distrugă cărţile pentru totdeauna. Spre rotunjirea deplină a melodramei, e un bărbat fără chip, desfigurat de flăcări. Un personaj negativ scăpat dintr-o operetă gotică la care, spre şi mai marea noastră confuzie, Nuria Monfort recunoaşte glasul lui Jorge Aldaya.

— Ţin să-ţi amintesc că Nuria Monfort m-a minţit, am zis eu.

— Adevărat, însă, chiar dacă Nuria Monfort te-a minţit, e posibil s-o fi făcut mai mult dintr-o simplă omisiune şi, poate, ca să se excludă din fapte. Există puţine motive pentru a spune adevărul, însă ca să minţi, numărul lor e infinit. Ascultă, sigur te simţi bine? Eşti alb ca brânza de vacă.

Am tăgăduit şi m-am repezit spre toaletă.

Am vărsat dejunul, cina şi o bună parte din mânia pe care

o țineam în mine. M-am spălat pe față cu apa înghețată de la chiuvetă şi mi-am contemplat imaginea din oglinda aburită pe care cineva mâzgălise cu un creion de ceară lozinca „Fascişti împuțiți”. Când m-am întors la masă, am constatat că Fermín era la bar, achitând nota de plată şi discutând despre fotbal cu ospătarul care ne servise.

— Te simți ceva mai bine? m-a întrebat el.

Am încuviințat din cap.

— Ți-a scăzut tensiunea, zise Fermín. Ia un Sugus, care vindecă orice.

Ieşind din cafenea, Fermín insistă să luăm un taxi până la colegiul San Gabriel şi să lăsăm metroul pentru altă zi, argumentând că era o dimineață de mai mare dragul şi că tunelurile sunt pentru şobolani.

— Un taxi până la Sarria costă probabil o avere, am obiectat eu.

— Suntem invitați de Casa de Economii pentru Cretini, mi-o reteză Fermín. Căci aici patriotul mi-a dat greşit restul şi am făcut o afacere. Iar dumneata nu eşti acuma bun de călătorit pe sub pământ.

Înzestrați astfel cu fonduri ilicite, ne-am plasat la un colț pe Rambla de Cataluna şi am aşteptat să sosească un taxi. A trebuit să lăsăm să treacă vreo câteva, întrucât Fermín declară că, din moment ce tot se urca o dată într-un automobil, voia să fie cel puțin un Studebaker. Ne-a luat un sfert de oră până am găsit un vehicul pe placul lui, pe care Fermín încearcă să-l oprească cu largi rotiri de brațe. Fermín insistă să călătorească pe locul din față, ceea ce îi oferi prilejul să se angajeze într-o discuție cu şoferul pe seama aurului de la Moscova şi a lui Iosif Stalin, care era idolul şi ghidul său spiritual de la distanță.

— Au existat trei mari figuri în secolul ăsta: Dolores Ibarruri, Manolete şi Iosif Stalin, proclamă taximetristul, dispus să ne ferícească cu o detaliată biografie a ilustrului tovarăş.

Eu călătoream comod în spate, străin de perorație, cu fereastra deschisă şi bucurându-mă de aerul răcoros. Fermín, încântat că se plimba într-un Studebaker, îi cânta în

strună şoferului, punctând, din când în când, portretul liderului sovietic schițat de taximetrist cu chestiuni de îndoielnic interes istoriografie.

— Păi, am înțeles că suferă tare de prostată de când a înghițit un sâmbure de moşmoană, iar acum nu mai poate urina decât dacă i se fredonează *Internaționala,* zise Fermín.

— Propagandă fascistă, îl lămuri taximetristul, mai devotat ca oricând. Tovarăşul urinează ca un taur. Ar vrea Volga să aibă un debit aşa de mare.

Dezbaterea de politică pe picior mare ne-a însoțit de-a lungul întregii traversade pe Via Augusta înspre partea de sus a oraşului. Soarele strălucea şi o briză răcoroasă înveşmânta cerul într-un albastru arzător. Când am ajuns pe strada Ganduxer, şoferul coti la dreapta şi începurăm urcuşul lent spre promenada Bonanova.

Colegiul San Gabriel se înălța în mijlocul unei pădurici, în punctul cel mai de sus al unei străzi înguste şi şerpuitoare ce urca dinspre Bonanova. Fațada, presărată cu ferestre enorme în formă de pumnal, avea profilul unui palat gotic de cărămidă roşie, suspendat în arcade şi turnuri care se arătau peste coroanele unui pâlc de platani, în contururi de catedrală. Am lăsat taxiul să plece şi am pătruns într-o grădină înfrunzită, semănată cu fântâni din care se iveau heruvimi uzi şi împletită cu poteci de piatră care se târau printre arbori. Fermín mă puse la curent în privința instituției într-una din magistralele sale lecții de istorie socială.

— Cu toate că acum ți s-ar putea părea că e mausoleul lui Rasputin, colegiul San Gabriel a fost, la vremea lui, una dintre cele mai prestigioase şi mai selecte instituții din Barcelona. Pe timpul Republicii a decăzut, pentru că noii îmbogățiți din acea epocă, noii industriaşi şi bancheri, ale căror odrasle fuseseră până atunci împiedicate să pătrundă ani la rând, fiindcă numele lor de familie miroseau a nou, s-au hotărât să-şi creeze propriile şcoli, unde acestea să fie tratate reverențios şi unde ei înşişi să poată împiedica accesul odraslelor celorlalți. Banul e ca oricare alt virus: o dată ce putrezeşte sufletul gazdei, o porneşte în căutare de

sânge proaspăt. Pe lumea asta, un nume de familie dăinuie mai puțin decât o migdală zaharisită. În vremurile lui bune, să spunem între anii 1830 şi 1930, mai mult sau mai puțin, colegiul San Gabriel primea crema bogătaşilor de râncedă obârşie şi de sunătoare pungă. Cei din neamul Aldaya şi alții ca ei veneau în acest loc sinistru în regim de internat, ca să fraternizeze cu semenii lor, să asculte slujba şi să învețe istoria pentru ca, astfel, să o poată repeta *ad nauseam*.

— Dar Julián Carax nu era tocmai unul din aceştia, am observat eu.

— Ei bine, uneori aceste ilustre instituții oferă una sau două burse pentru copiii grădinarului sau ai vreunui lustragiu, pentru a-şi arăta astfel măreția spirituală şi generozitatea creştină, zise Fermín. Modul cel mai eficient de a-i face inofensivi pe săraci e să-i înveți să-i imite pe cei bogați. Asta-i otrava cu care capitalismul îi orbeşte pe...

— Acuma să nu te porneşti pe doctrina socială, Fermín, fiindcă, dacă te aude unul din preoții ăştia, o să ne alunge în şuturi, i-am retezat-o eu, văzând cum doi preoți se uitau la noi cu un amestec de curiozitate şi reticență, din înaltul unei scări ce urca spre poarta colegiului, şi întrebându-mă dacă n-or fi auzit ceva din conversația noastră.

Unul din ei înaintă arborând un zâmbet politicos şi ținându-şi mâinile adunate la piept, într-un gest episcopal. Să tot fi avut vreo cincizeci de ani, iar trupul uscat şi chica rărită îi confereau un aspect de pasăre de pradă. Avea o privire pătrunzătoare şi emana o aromă de colonie proaspătă şi de naftalină.

— Bună ziua. Sunt părintele Fernando Ramos, anunță el. Cu ce vă pot ajuta?

Fermín îi întinse mâna, pe care preotul o studie o clipă înainte s-o strângă, ascunzându-se în continuare îndărătul zâmbetului său glacial.

— Fermín Romero de Torres, asesor bibliografic la „Sempere şi fiii“, am marea plăcere de a o saluta pe excelența voastră preaevlavioasă. Alături de mine se află colaboratorul şi totodată prietenul meu, Daniel, tânăr cu viitor şi cu recunoscute virtuți creştineşti.

Părintele Fernando ne studie fără să clipească. Aş fi preferat să mă înghită pământul.

— Plăcerea e de partea mea, domnule Romero de Torres, răspunse el cordial. Pot să vă întreb ce aduce un atât de formidabil duet în umila noastră instituţie?

M-am hotărât să intervin înainte ca Fermín să-i trântească preotului o altă enormitate şi să fim nevoiţi să plecăm.

— Părinte Fernando, încercăm să-i localizăm pe doi foşti elevi ai colegiului San Gabriel: Jorge Aldaya şi Julián Carax.

Părintele Fernando îşi strânse buzele şi îşi arcui o sprânceană.

— Julián a murit acum mai bine de cincisprezece ani, iar Aldaya a plecat în Argentina, zise el sec.

— Dumneavoastră îi cunoşteaţi? îl întrebă Fermín.

Privirea pătrunzătoare a sacerdotului se opri asupra fiecăruia din noi înainte de a răspunde.

— Am fost colegi de clasă. Pot să vă întreb de ce vă interesează chestiunea?

Mă tot gândeam cum să răspund la întrebare, când Fermín mi-o luă înainte.

— S-a întâmplat să încapă pe mâna noastră o serie de articole care aparţin, sau au aparţinut, întrucât jurisprudenţa e confuză în această privinţă, celor doi pomeniţi.

— Şi care este natura acestor articole, dacă nu vă e cu supărare?

— O rog pe domnia voastră să accepte tăcerea noastră, căci slavă Domnului că, în această privinţă, nu ducem lipsă de motive de conştiinţă şi de tăinuire care nu au nimic de-a face cu neroada încredere că excelenţa voastră şi ordinul pe care cu atâta vitejie şi pioşenie îl reprezentaţi o merită din partea noastră, mitralie Fermín cu toată viteza.

Părintele Fernando îl observa, la limita buimăcelii. Am optat pentru a relua eu conversaţia, înainte ca Fermín să-şi recapete suflul.

— Articolele la care face referinţă domnul Romero de Torres sunt de natură familială, amintiri şi obiecte de valoare pur sentimentală. Ceea ce am dori să vă rugăm, părinte,

dacă nu e prea mare deranjul, este să ne spuneți câte ceva din ceea ce vă amintiți despre Julián şi despre Aldaya, de pe vremea când erau elevi.

Părintele Fernando continua să ne privească bănuitor. Am înțeles limpede că explicațiile pe care i le dăduserăm nu erau suficiente pentru a justifica interesul nostru şi pentru a ne atrage colaborarea lui. I-am aruncat o privire lui Fermín, cerându-i ajutorul şi rugându-mă în sinea mea să dea peste vreo arguție cu care să-l câştige pe preot de partea noastră.

— Ştii dumneata că semeni puțin cu Julián, când era tânăr? întrebă pe neaşteptate părintele Fernando.

Lui Fermín îi scăpără privirea. Acum e-acum, mi-am zis în sinea mea. O să jucăm totul pe cartea asta.

— Aveți un ochi de vultur, sfinția voastră, proclamă Fermín, prefăcându-se mirat. Perspicacitatea domniei voastre ne-a demascat fără milă. Veți ajunge cel puțin cardinal sau papă.

— Ce vreți să spuneți?

— Nu e clar ca lumina zilei, prealuminate?

— La drept vorbind, nu.

— Ne putem bizui pe taina spovedaniei?

— Suntem într-o grădină, nu într-un confesional.

— Ne mulțumim cu discreția dumneavoastră ecleziastică.

— O aveți.

Fermín oftă adânc şi mă privi cu un aer melancolic.

— Daniel, nu mai putem continua să-l mințim pe acest sfânt soldat al lui Cristos.

— Sigur că nu... am răspuns eu, complet pierdut.

Fermín se apropie de preot şi îi şopti pe un ton confidențial:

— *Pater,* avem motive tari ca o stâncă să bănuim că prietenul nostru aici de față, Daniel, nu e nici mai mult, nici mai puțin decât un fiu secret al defunctului Julián Carax. De aici interesul nostru de a-i reconstitui trecutul şi de a recâştiga memoria unui ilustru bărbat absent, pe care Parcele au ținut să-l smulgă de lângă sărmanul copilaş.

Părintele Fernando îşi țintui privirea asupra mea, uluit.

— E adevărat?

Am încuviințat. Fermín mă bătu pe umăr, mâhnit.

— Uitați-vă la el, sărăcuțul, cum își caută părintele pierdut în negura amintirii. Ce poate fi mai trist decât asta? Să ne spună preasfințita domnia voastră.

— Aveți dovezi care să vă susțină afirmațiile?

Fermín mă înșfăcă de bărbie și-i oferi chipul meu ca monedă de plată.

— Ce altă dovadă își dorește sfințita voastră față bisericească mai mult decât mutrișoara asta, martoră mută și concludentă a faptului paternal în chestiune?

Preotul păru să stea la îndoială.

— Mă veți ajuta, părinte? l-am implorat eu cu șiretenie. Vă rog...

Părintele Fernando oftă, stingherit.

— Nu văd ce-ar fi rău în asta, bănuiesc, zise el în cele din urmă. Ce vreți să știți?

— Totul, zise Fermín.

25

Părintele Fernando îşi recapitula amintirile pe un ton de omelie. Îşi construia frazele cu acurateţe şi cu o sobrietate magistrală, înzestrându-le cu o cadenţă care promitea o morală ce nu mai apuca să se materializeze. Din anii de profesorat se alesese cu tonul acela ferm şi didactic al cuiva obişnuit să fie auzit, dar care se întreabă dacă e ascultat.

— Dacă nu mă înşală memoria, Julián Carax a intrat ca elev la colegiul San Gabriel în anul 1914. De la bun început l-am agreat, întrucât amândoi făceam parte din restrânsul grup de elevi care nu proveneau din familii înstărite. Eram numiţi grupul „Morţilor-de-foame“. Eu obţinusem un loc cu bursă mulţumită tatălui meu, care vreme de douăzeci şi cinci de ani a lucrat la bucătăriile acestei case. Julián fusese acceptat mulţumită intercesiunii domnului Aldaya, care era clientul magazinului de pălării Fortuny, aflat în proprietatea tatălui lui Julián. Erau alte vremuri, e limpede, şi pe atunci puterea încă se mai concentra în familii şi în dinastii. E o lume care a dispărut, ultimele rămăşiţe s-au dus o dată cu Republica, presupun că spre bine, şi tot ce-a mai rămas din ea sunt numele de pe antetul unor întreprinderi, bănci şi consorţii fără chip. Asemeni tuturor oraşelor vechi, Barcelona e o sumă de ruine. Marile glorii care alcătuiau mândria deşartă a multora, palate, fabrici şi monumente, însemne cu care ne identificam, nu mai sunt decât nişte cadavre, relicve ale unei civilizaţii stinse.

Ajuns în acest punct, părintele Fernando făcu o pauză solemnă în care păru că aşteaptă răspunsul congregaţiei, cu vreun citat în limba latină sau vreo replică din liturghier.

— Amin să spuneţi, cuvioase părinte. Că mare adevăr aţi rostit, zise Fermín spre a salva stingheritoarea tăcere.

— Ne spuneaţi ceva de primul an al tatălui meu la colegiu, am zis eu suav.

Părintele Fernando încuviinţă.

— Încă de pe atunci îşi spunea Carax, cu toate că numele lui de familie dinspre partea tatălui era Fortuny. La început,

unii copii îşi băteau joc de el din această pricină şi, fireşte, pentru că se număra printre „Morții-de-foame“. Şi de mine îşi băteau joc fiindcă eram fiul bucătarului. Ştiți cum sunt copiii. În adâncul inimii lor, Dumnezeu i-a umplut de bunătate, însă ei repetă ce aud prin casă.

— Nişte îngeraşi, punctă Fermín.

— Ce vă amintiți despre tata?

— Păi, a trecut mult de-atunci… Cel mai bun prieten al tatălui dumitale nu era, pe atunci, Jorge Aldaya, ci un băiat pe nume Miquel Moliner. Miquel provenea dintr-o familie aproape la fel de înstărită ca Aldaya şi aş îndrăzni să spun că era elevul cel mai ciudat pe care l-a avut şcoala asta. Rectorul îl considera alienat deoarece îl recita pe Marx în limba germană în timpul slujbelor.

— Semn inechivoc de posedare, coroboră Fermín.

— Miquel şi Julián trăiau într-o foarte bună înțelegere. Uneori, ne adunam tustrei în timpul recreației de la amiază şi Julián ne spunea poveşti. Alteori ne vorbea despre familia lui şi despre familia Aldaya…

Preotul păru să şovăie.

— Chiar şi după ce am terminat şcoala, Miquel şi cu mine am păstrat o vreme legătura. Julián plecase deja la Paris. Ştiu că lui Miquel îi era dor de el şi adesea vorbea despre el şi îşi amintea confidențe pe care i le făcuse în trecut. Apoi, când eu am intrat la seminar, Miquel mi-a zis, în glumă, că trecusem de partea duşmanului, însă adevărul e că ne-am îndepărtat.

— Ați auzit cumva că Miquel s-ar fi căsătorit cu o femeie pe nume Nuria Monfort?

— Miquel, căsătorit?

— Vă miră?

— Presupun că n-ar trebui, însă… Nu ştiu. Adevărul e că de mulți ani nu mai ştiu nimic de Miquel. Dinainte de război.

— V-a pomenit vreodată numele Nuriei Monfort?

— Nu, niciodată. Şi nici că s-ar fi gândit să se căsătorească ori că ar fi avut logodnică… Ascultați, nu sunt cu totul sigur că trebuie să vă vorbesc dumneavoastră despre toate acestea. Sunt lucruri pe care Julián şi Miquel mi le-au povestit cu

titlu personal, subînțelegându-se că vor rămâne între noi...

— Şi aveți să-i refuzați unui fiu singura posibilitate de a recupera memoria tatălui său? întrebă Fermín.

Părintele Fernando se zbătea între îndoială şi, mi s-a părut, dorința de a-şi aminti, de a recupera zilele acelea pierdute.

— Presupun că, dacă tot au trecut atâția ani, acum nu mai contează. Încă îmi aduc aminte de ziua când Julián ne-a povestit cum îi cunoscuse pe cei din familia Aldaya şi cum, pe nesimțite, viața i se schimbase...

...În luna octombrie a anului 1914, un artefact pe care mulți îl luară drept un cavou ambulant se opri, într-o după-amiază, în dreptul magazinului de pălării Fortuny, în

Ronda de San Antonio. Din el ieşi figura semeață, maiestuoasă şi arogantă a lui don Ricardo Aldaya, încă de pe atunci unul dintre bărbații cei mai bogați nu numai din Barcelona, ci din toată Spania, al cărui imperiu de industrie textilă se întindea, în citadele şi cartiere, de-a lungul râurilor din întreaga Catalonie. În mâna sa dreaptă se aflau frâiele băncii şi ale proprietăților teritoriale ale unei jumătăți din provincie. Mâna sa stângă, tot în serviciu activ, trăgea sforile deputăției, ale primăriei, ale mai multor ministere, ale episcopiei şi ale serviciului portuar al vămilor.

În acea după-amiază, chipul cu mustăți luxuriante, favoriți regeşti şi creştet descoperit care intimida pe toată lumea avea nevoie de o pălărie. Intră în prăvălia lui don Antoni Fortuny şi, după ce aruncă o privire rapidă asupra locului, se uită pieziş la pălărier şi la ajutorul acestuia, tânărul Julián, şi zise după cum urmează: „Mi s-a spus că aici, în pofida aparențelor, se fac cele mai bune pălării din Barcelona. Se anunță o toamnă urâtă şi voi avea nevoie de şase jobene, o duzină de gambete, şepci de vânătoare şi ceva de purtat la Madrid, în Cortes. Dumneata îți notezi sau aştepți să-ți repet?“ Acesta a fost începutul unui laborios şi lucrativ proces în care tatăl şi fiul şi-au unit eforturile spre a duce la bun sfârşit comanda lui don Ricardo Aldaya. Julián, care citea ziarele, era la curent cu poziția lui Aldaya şi îşi zise că nu-şi putea dezamăgi tatăl

acum, în momentul cel mai crucial şi mai decisiv al afacerii sale. De când potentatul îi intrase în prăvălie, pălărierul plutea de bucurie. Aldaya îi promisese că, dacă va fi mulțumit, va recomanda firma tuturor prietenilor săi. Asta însemna că magazinul de pălării Fortuny, dintr-o prăvălie demnă, dar modestă, avea să se ridice în cele mai înalte sfere, acoperind căpățâni de deputați, primari, cardinali şi miniştri. Zilele acelei săptămâni trecură ca prin farmec. Julián nu se duse la şcoală şi petrecu zile de optsprezece şi de douăzeci de ore lucrând în atelierul din dosul prăvăliei. Tatăl lui, copleşit de entuziasm, îl îmbrățişa din când în când şi chiar îl săruta fără să vrea. Ajunse până într-acolo încât îi dărui nevestei sale, Sophie, o rochie şi o pereche de pantofi noi, pentru prima oară în paisprezece ani. Pălărierul era de nerecunoscut. Într-o duminică, uită să mai meargă la slujbă şi, în aceeaşi după-amiază, debordând de mândrie, îl cuprinse în brațe pe Julián şi îi zise, cu lacrimi în ochi: „Bunicul ar fi mândru de noi“.

Unul dintre cele mai complicate procese din acum dispăruta ştiință a confecționării pălăriilor, din punct de vedere tehnic şi politic, îl constituia luarea măsurilor. Don Ricardo Aldaya avea un craniu care, potrivit lui Julián, era nefiresc de dovlecit şi de plin de hopuri-dâmburi. Pălărierul fu conştient de dificultăți de îndată ce dădu cu ochii de țeasta personajului şi, chiar în acea noapte, când Julián zise că îi amintea de anumite porțiuni de pe masivul Montserrat, Fortuny nu avu încotro şi căzu de acord. „Tată, cu tot respectul, ştii că, atunci când e vorba de luat măsura, am o mână mai bună decât a dumitale, care devii agitat. Lasă-mă pe mine.” Pălărierul acceptă cu plăcere şi a doua zi, când Aldaya veni în Mercedes Benz-ul lui, Julián îl întâmpină şi îl conduse în atelier. Aldaya, când constată că măsurile avea să i le ia un băiat de paisprezece ani, se înfurie: „Dar ce-i batjocura asta? Un copil? Mi se face părul măciucă!“ Julián, care era conştient de însemnătatea publică a personajului, dar nu se simțea intimidat de el sub niciun chip, replică: „Domnule Aldaya, să vi se facă dumneavoastră părul măciucă nu prea e de unde, fiindcă creştetul ăsta parcă-i o arenă de coride şi, dacă nu vă facem repejor un set de pălării, lumea o să vă confunde capul cu harta stradală a Barcelonei”.

Auzind aceste cuvinte, Fortuny simți că-și dă ultima suflare. Aldaya, netulburat, își aținti privirea asupra lui Julián. Atunci, spre surprinderea tuturor, izbucni în râs cum nu mai făcuse de ani de zile.

„Puștiul ăsta al dumitale va ajunge departe, Fortunato", hotărî Aldaya, care nu apucase a învăța numele pălărierului.

În felul acesta, descoperiră că don Ricardo Aldaya era sătul până peste cap de oameni care se temeau de el, îl adulau și i se întindeau la picioare ca niște rogojini. Îi disprețuia pe pupincuriști, pe fricoși și pe oricine demonstra orice fel de slăbiciune, fizică, mintală ori morală. Când dădu peste un băiat sărman, un simplu ucenic, care avea obrazul și șarmul de a-l lua peste picior, Aldaya hotărî că, într-adevăr, dăduse peste magazinul de pălării ideal și își dublă comanda. În săptămâna aceea veni în fiecare zi cu plăcere la întâlnire, pentru ca Julián să-i ia măsura și să probeze modele. Antoni Fortuny se minuna când vedea cum fruntașul societății catalane se prăpădea de râs la glumele și poveștile pe care i le spunea fiul acela al său care îi era necunoscut, cu care nu vorbea niciodată și care, de ani de zile, nu dăduse niciun semn că ar fi avut simțul umorului. La sfârșitul acelei săptămâni, Aldaya îl luă pe pălărier deoparte, într-un ungher, ca să-i vorbească între patru ochi.

— După cum se vede, Fortunato, băiatul ăsta al dumitale e un talent, iar dumneata mi-l ții aici, mort de lehamite, să scuture praful de pe gângăniile dintr-un magazin de doi bani.

— E o prăvălie cumsecade, don Ricardo, iar băiatul dovedește o anumită iscusință, cu toate că e obraznic.

— Fleacuri. La ce colegiu îl duceți?

— Păi, merge la școala din…

—Astea-s fabrici de salahori. În tinerețe, talentul și geniul, dacă sunt lăsate de izbeliște, se răsucesc și-l înghit pe cel ce le are. Trebuie canalizate. Sprijinite. Mă înțelegi, Fortunato?

— Vă înșelați în privința fiului meu. De geniu, nici pomeneală. De-abia trece la geografie… Dascălii îmi tot spun că are capul plin de păsărele și e foarte obraznic, la fel ca maică-sa, dar aici, cel puțin, va avea mereu o slujbă onorabilă

şi…

— Fortunato, mă plictiseşti. Chiar azi mă duc să mă întâlnesc cu Adunarea Directoare a colegiului San Gabriel şi am să le indic să-l accepte pe fiul dumitale în aceeaşi clasă cu întâiul meu născut, Jorge. Mai puţin de atâta, ar însemna să rămână în mizerie.

Pălărierul făcu ochii cât cepele. La colegiul San Gabriel se plămădea crema înaltei societăţi.

— Dar, don Ricardo, eu n-aş putea plăti…

— Nu ţi-a spus nimeni că trebuie să plăteşti vreun sfanţ. De educaţia băiatului o să mă ocup eu. Dumneata, ca tată, nu trebuie decât să spui da.

— Dar sigur că da, asta-i bună, însă…

— Atunci, să nu mai vorbim. Numai să fie de acord şi Julián, fireşte.

— El o să facă aşa cum i se porunceşte, asta-i bună.

În acest punct al conversaţiei, Julián apăru în uşa ce dădea în dosul prăvăliei, cu un tipar în mână.

— Don Ricardo, când veţi pofti…

— Spune-mi, Julián, ce ai de făcut în după-amiaza asta? întrebă Aldaya.

Julián se uită când la taică-său, când la industriaş.

— Păi, îl ajut pe tata aici, în prăvălie.

— În afară de asta.

— Voiam să merg la biblioteca de…

— Îţi plac cărţile, nu-i aşa?

— Da, domnule.

— L-ai citit pe Conrad? Inima întunericului*?*

— De trei ori.

Pălărierul îşi încreţi fruntea, complet pierdut.

— Dar Conrad ăsta cine mai e, dacă pot să-ntreb?

Aldaya îl reduse la tăcere printr-un gest ce părea numai bun să le închidă gura acţionarilor adunaţi în consiliu.

— Acasă la mine am o bibliotecă cu paisprezece mii de volume, Julián. Eu când eram tânăr am citit mult, dar acum nu mai am timp. Şi, dacă mă gândesc bine, am trei exemplare semnate de Conrad în persoană. Băiatul meu, Jorge, nu intră în bibliotecă nici să-l sileşti. În casă, singura care gândeşte şi

citeşte e fiica mea, Penelope, aşa încât toate cărţile astea stau de pomană. Ţi-ar plăcea să le vezi?

Julián încuviinţă, fără glas. Pălărierul asista la scenă cu o nelinişte pe care nu izbutea s-o definească. Toate numele acelea îi erau necunoscute. Romanele, aşa cum ştie toată lumea, sunt pentru femei şi pentru oamenii care n-au nimic de făcut. Inima întunericului *îi suna cel puţin a păcat capital.*

— Fortunato, fiul dumitale vine cu mine, vreau să i-l prezint lui Jorge al meu. Fii liniştit, că mai apoi ţi-l înapoiem. Spune-mi, băiete, te-ai urcat vreodată într-un Mercedes Benz?

Julián deduse că aşa se chema rabla imperială pe care industriaşul o întrebuinţa pentru deplasare. Scutură din cap.

— Atunci, e timpul. E ca şi când ai urca la cer, numai că nu-i nevoie să mori.

Antoni Fortuny îi văzu plecând în acel vehicul de un lux nemărginit şi, când îşi căută în inimă, găsi numai tristeţe. În acea seară, în timp ce lua cina cu Sophie (care purta rochia şi pantofii cei noi şi nu prezenta aproape niciun semn şi nicio cicatrice), se întrebă unde greşise de data asta. Tocmai când Dumnezeu îi înapoia fiul, venea Aldaya şi i-l lua.

— Scoate-ţi rochia asta, femeie, că parcă eşti o stricată. Şi să nu mai văd vinul ăsta pe masă. Cel îndoit cu apă e mai mult decât suficient. Avariţia are să ne mănânce.

Julián nu trecuse niciodată de partea cealaltă a bulevardului Diagonal. Linia aceea de pădurici, de terenuri de construcţie şi de palate rămase în aşteptarea unui oraş constituia o frontieră interzisă. Pe deasupra bulevardului se întindeau sate, coline şi meleaguri misterioase, bogate şi legendare. Pe drum, Aldaya îi vorbi despre colegiul San Gabriel, despre noi prieteni, pe care nu îi văzuse niciodată, despre un viitor pe care nu-l crezuse cu putinţă.

— Tu la ce aspiri, Julián? În viaţă, vreau să spun.

— Nu ştiu. Uneori mă gândesc că mi-ar plăcea să fiu scriitor. Romancier.

— Precum Conrad, nu? Eşti foarte tânăr, fireşte. Şi ia spune-mi, banca nu te ispiteşte?

— Nu ştiu, domnule. Adevărul e că nu mi-a trecut prin cap. N-am văzut niciodată mai mult de trei pesete la un loc. Marile

finanțe Sunt pentru mine un mister.

Aldaya râse.

— Nu există niciun mister, Julián. Trucul e să nu pui laolaltă pesetele câte trei, ci câte trei milioane. Şi atunci nu mai există nicio enigmă valabilă. Nici preasfânta Treime.

În acea după-amiază, pe când urca pe bulevardul Tibidabo, Julián crezu că trece de porțile raiului. Case care i se păreau nişte catedrale străjuiau drumul. La jumătatea traseului, şoferul întoarse şi trecură de grilajul uneia dintre acestea. Pe dată, o armată de servitori se puse în mişcare pentru a-l întâmpina pe domnul. Tot ce putea vedea Julián era o vilă maiestuoasă cu trei etaje. Nu-i trecuse niciodată prin minte că nişte oameni în carne şi oase ar fi putut locui într-un astfel de loc. Se lăsă târât prin vestibul, traversă o încăpere boltită, unde o scară de marmură urca împodobită cu perdele de catifea, şi pătrunse într-o sală mare, ai cărei pereți erau înțesați cu cărți, de la pământ şi până la infinit.

— Ce părere ai? întrebă Aldaya.

Julián abia dacă îl auzea.

— Damian, spune-i lui Jorge să coboare chiar acum în bibliotecă.

Servitorii, fără chip şi fără o prezență audibilă, alunecau la cea mai mică poruncă a stăpânului cu eficiența şi docilitatea unei trupe de gândaci bine dresați.

— Vei avea nevoie de altă garderobă, Julián. Există o mulțime de mârlani care nu țin seama decât de aparențe… Am să-i spun Jacintei să se ocupe de asta, tu să nu-ți faci nicio grijă. Şi poate ar fi mai bine să nu-i spui nimic lui taică-tău, să nu se supere. Uite, vine Jorge. Jorge, vreau să faci cunoştință cu un băiat minunat care o să fie noul tău coleg de clasă. Julián Fortu…

— Julián Carax, preciză el.

— Julián Carax, repetă Aldaya, satisfăcut. Îmi place cum sună. Acesta este fiul meu Jorge.

Julián îi întinse mâna, iar Jorge i-o strânse. Avea o atingere călduță, fără niciun chef. Chipul său avea dăltuirea pură şi palidă conferită de faptul că crescuse în acea lume de marionete. Purta haine şi încălțări care lui Julián i se păreau

romaneşti. Privirea lui trăda un aer de suficienţă şi aroganţă, de dispreţ şi politeţe însiropată. Julián îi zâmbi deschis, citind nesiguranţă, teamă şi vid sub acea carapace de pompă şi formalitate.

— E adevărat că n-ai citit niciuna din cărţile astea?

— Cărţile sunt plictisitoare.

— Cărţile sunt oglinzi: vezi în ele numai ceea ce ai deja în tine, replică Julián.

Don Ricardo Aldaya râse din nou.

— Bine, vă las singuri să vă cunoaşteţi. Julián, ai să vezi că Jorge, dincolo de mutrişoara aceea de copil alintat şi fudul, nu-i atât de prost pe cât pare. Are ceva din taică-său.

Cuvintele lui Aldaya căzură ca nişte pumnale asupra băiatului, cu toate că zâmbetul său nu cedă niciun milimetru. Julián se căi pentru replica lui şi i se făcu milă de el.

— Tu trebuie să fii feciorul pălărierului, zise Jorge fără răutate. Tata vorbeşte mult despre tine în ultimul timp.

— Din cauza noutăţii. Sper să nu mi-o iei în nume de rău. Sub mutrişoara asta de ştie-tot băgăcios, nu sunt chiar atât de idiot cum par.

Jorge îi zâmbi. Julián se gândi că zâmbea ca un om care nu are prieteni, cu gratitudine.

— Vino. Am să-ţi arăt restul casei.

Lăsară în urmă biblioteca şi se îndreptară spre intrarea principală, mergând înspre grădini. Când traversară sala aflată la baza scărilor, Julián îşi ridică privirea şi întrezări o siluetă care urca ţinându-şi mâna pe balustradă. Simţi că se pierde într-o vedenie. Fata trebuie că avea doisprezece sau treisprezece ani şi era escortată de o femeie în puterea vârstei, scundă şi trandafirie, ce avea toate trăsăturile unei dădace. Purta o rochie albastră de satin. Părul ei avea culoarea migdalei, iar pielea de pe umeri şi de pe gâtul zvelt părea străvezie. Se opri la capătul scării şi se întoarse o clipă. Preţ de o secundă, privirile lor se întâlniră şi ea îi acordă un surâs abia schiţat. Apoi, dădaca înconjură cu braţele umerii fetei şi o călăuzi spre un coridor în care dispărură amândouă. Julián îşi coborî privirea şi se pomeni din nou cu Jorge.

— Ea e Penelope, sora mea. Ai s-o cunoşti. E un pic ţăcănită.

Îşi petrece toată ziulica citind. Hai, vino, vreau să-ţi arăt capela din pivniţă. Bucătăresele spun că-i vrăjită.

Julián îl urmă, ascultător, pe băiat, însă pământul îi fugea de sub picioare. Pentru prima oară de când urcase în Mercedes Benz cu don Ricardo Aldaya, pricepu care era sensul. O visase de nenumărate ori, cu aceeaşi scară, cu rochia albastră şi cu expresia aceea din privirea ei cenuşie, fără să ştie cine era şi de ce îi zâmbea. Când ieşiră în grădină, se lăsă călăuzit de Jorge până la garaje şi la terenurile de tenis care se întindeau mai departe. Abia atunci îşi întoarse privirea îndărăt şi o văzu, la fereastra ei de la etajul al doilea. Abia îi distingea silueta, însă ştiu că îi zâmbea şi că, într-un fel sau altul, îl recunoscuse la rândul ei.

Acea întrezărire efemeră a Penelopei Aldaya în capul scării l-a însoţit de-a lungul primelor săptămâni petrecute la colegiul San Gabriel. Noua lui lume avea multe inechităţi, şi nu toate îi erau pe plac. Elevii de la San Gabriel se comportau ca nişte prinţi trufaşi şi aroganţi, iar dascălii lor păreau nişte servitori docili şi cultivaţi. Primul prieten pe care Julián şi l-a făcut acolo, în afară de Jorge Aldaya, a fost un băiat pe nume Fernando Ramos, feciorul unuia din bucătarii colegiului, care nu-şi imaginase niciodată că, în cele din urmă, avea să îmbrace sutana şi să ţină lecţii în aceleaşi săli de clasă în care crescuse. Fernando, pe care ceilalţi îl porecleau Bucătărilă şi îl tratau ca pe o slugă, poseda o inteligenţă vie, însă abia dacă avea câte un prieten printre elevi. Singurul său tovarăş era un băiat ciudat pe nume Miquel Moliner, care, cu timpul, avea să devină cel mai bun prieten pe care Julián şi l-a făcut vreodată în şcoală. Miquel Moliner, căruia îi prisosea creierul şi îi lipsea răbdarea, se complăcea în a-i înfuria pe dascăli punându-le sub semnul îndoielii toate afirmaţiile, prin aplicarea unor jocuri de dialectică ce trădau atât ingeniozitate, cât şi o cruzime înveninată. Ceilalţi se temeau de limba lui ascuţită şi îl considerau ca aparţinând unei alte specii, ceea ce, într-un fel, nu era chiar nepotrivit. În ciuda trăsăturilor sale boeme şi a tonului aristocratic pe care îl afecta, Miquel era fiul unui industriaş îmbogăţit până la absurd prin fabricarea de armament.

— Carax, nu-i aşa? Mi s-a spus că taică-tău face pălării, i-a zis el când Fernando Ramos le-a făcut cunoştinţă.

— Julián pentru prieteni. Mi s-a spus că al tău face tunuri.

— Numai le vinde. De făcut, el nu ştie să facă altceva decât bani. Prietenii mei, printre care îi număr doar pe Nietzsche şi, aici, pe colegul Fernando, îmi spun Miquel.

Miquel Moliner era un copil trist. Suferea de obsesia bolnăvicioasă a morţii şi a tuturor subiectelor din sfera funebrului, materie pentru al cărei studiu îşi dedica o bună parte din timp şi din talent. Maică-sa murise cu trei ani în urmă, într-un ciudat accident domestic pe care un medic nesăbuit a cutezat să-l califice drept sinucidere. Miquel fusese cel care găsise cadavrul lucind sub apele din puţul vilei de vară pe care familia lui o deţinea în Argentona. Când au ridicat-o cu frânghii, s-a descoperit că buzunarele pardesiului purtat de moartă erau umplute cu pietre. Mai exista şi o scrisoare întocmită în germană, limba maternă a maică-sii, însă domnul Moliner, care nu se deranjase niciodată să înveţe acest idiom, a ars-o chiar în seara aceea, fără să permită nimănui s-o citească. Miquel Moliner vedea moartea pretutindeni, în frunzele învolburate de vânt, în păsările căzute din cuiburi, în bătrâni şi în ploaie, care lua totul cu ea. Avea un talent excepţional la desen şi, adesea, se cufunda ore în şir în planşe în cărbune unde întotdeauna apărea o doamnă printre ceţuri şi plaje pustii, despre care Julián şi-a închipuit că era chiar maică-sa.

— Ce vrei să te faci când o să fii mare, Miquel?

— Eu n-am să fiu niciodată mare, spunea el energic.

În afară de desen şi de a contrazice pe toată lumea, principala lui înclinaţie o constituiau operele unui enigmatic medic austriac care, peste ani, avea să devină celebru: Sigmund Freud. Miquel Moliner, care, graţie defunctei sale mame, citea şi scria în germană la perfecţie, poseda mai multe volume de scrieri ale doctorului vienez. Terenul său favorit era acela al interpretării viselor. Obişnuia să întrebe oamenii ce-au visat, pentru a trece apoi la o diagnosticare a pacientului. Spunea mereu că are să moară tânăr şi că nu-i păsa de asta. De atâta gândit la moarte, credea Julián, sfârşise prin a găsi

în ea mai mult sens decât în viață.

— În ziua când o să mor, tot ce am va fi al tău, Julián, spunea el de obicei. În afară de vise.

Pe lângă Fernando Ramos, Moliner şi Jorge Aldaya, Julián a făcut repede cunoştință cu un băiat timid şi cam ursuz pe nume Javier, singurul copil al portarilor de la San Gabriel, care locuiau într-o gheretă modestă, situată lângă intrarea în grădinile colegiului. Javier, pe care, la fel ca pe Fernando, restul băieților îl considerau ceva mai puțin decât un lacheu nedorit, mişuna singur prin grădini şi curțile interioare, fără să intre în contact cu nimeni. De atâta rătăcit prin colegiu, ajunsese să ştie pe de rost toate cotloanele edificiului, tunelurile din pivnițe, pasajele ce urcau în turnuri şi tot soiul de tainițe labirintice de care nu-şi mai amintea nimeni. Era lumea lui secretă, refugiul lui. Avea mereu la el un briceag sustras din sertarele lui taică-său şi îi plăcea să sculpteze cu el figuri din lemn pe care le ținea în porumbarul colegiului. Tatăl său, Ramon, portarul, era veteran al războiului din Cuba, unde îşi pierduse o mână şi (se zvonea cu oarecare răutate) testiculul drept, într-un foc de alice tras de însuşi Theodore

Roosevelt în asaltul de la Cochinos. Convins că trândăveala e mama tuturor relelor, Ramon „Un-singur-coi” (cum îl porecleau elevii) îşi însărcinase fiul să strângă într-un sac frunzele uscate din păduricea de pini şi din curtea cu fântâni. Ramon era un om de treabă, cam butucănos şi fatalmente condamnat să-şi aleagă tovărăşiile cele mai proaste. Cea mai rea dintre acestea era nevastă-sa. „Un-singur-coi“ se căsătorise cu o namilă de femeie cu o educație deficitară şi cu aiureli de prințesă cu trăsături de spălătoreasă, căreia îi plăcea să se insinueze îmbrăcată sumar în ochii fiului ei şi ai elevilor de la colegiu, motiv de haz şi de stropşeală săptămânală. Numele ei de botez era Maria Craponcia, însă ea îşi spunea Yvonne, fiindcă i se părea mai de bon-ton. Yvonne avea obiceiul de a-şi interoga fiul asupra posibilităților de avansare socială oferite de prieteniile pe care, credea ea, băiatul le lega cu crema societății barceloneze. Îl chestiona despre averea unuia sau altuia, închipuindu-se dichisită în mătăsuri, primită să ia ceaiul cu fursecuri în marile saloane

din lumea bună.

Javier încerca să-şi petreacă în casă cât mai puţin timp cu putinţă şi era recunoscător în sinea lui pentru treburile impuse de taică-său, oricât de grele ar fi fost. Orice pretext era nimerit ca să rămână singur, să evadeze în lumea lui secretă pentru a-şi sculpta figurile din lemn. Când elevii îl vedeau de departe, unii râdeau sau azvârleau după el cu pietre. Într-o zi, lui Julián i se făcu atât de milă văzând cum o piatră îi spărsese fruntea şi îl răsturnase în moloz, încât hotărî să-i vină în ajutor şi să-i ofere prietenia lui. La început, Javier crezu că Julián venea să-i dea lovitura de graţie, în timp ce toţi ceilalţi se prăpădeau de râs.

— Pe mine mă cheamă Julián, zise el întinzându-i mâna. Prietenii mei şi cu mine mergem să jucăm câteva partide de şah în păduricea de pini şi mă întrebam dacă n-ai chef să vii şi tu cu noi.

— Nu ştiu să joc şah.

— Nici eu nu ştiam, până acum două săptămâni. Dar Miquel e un profesor bun…

Băiatul se uita bănuitor, aşteptând batjocura, atacul ascuns, dintr-o clipă în alta.

— Nu ştiu dacă prietenii tăi or să vrea să vin şi eu cu voi…

— A fost ideea lor. Ce zici?

Începând din acea zi, Javier venea cu ei, din când în când, după ce termina treburile ce-i fuseseră încredinţate. Obişnuia să rămână tăcut, ascultând şi privindu-i pe ceilalţi. Aldaya se temea puţin de el. Fernando, care trăise pe pielea lui dispreţul celorlalţi ca urmare a originii sale modeste, se topea în amabilităţi cu enigmaticul copil. Miquel Moliner, care îl învăţa noţiunile elementare de şah şi îl privea cu un ochi cinic, era cel mai puţin convins dintre toţi.

— Ăsta-i ţicnit. Vânează pisici şi porumbei şi îi chinuie ore în şir cu cuţitul. Apoi îi îngroapă în păduricea de pini. Ce mai distracţie !

— Cine zice asta?

— Chiar el mi-a povestit deunăzi, în timp ce eu îi explicam cum sare calul. Mi-a mai povestit că, uneori, maică-sa îl ia în pat la ea noaptea şi-l pipăie de zor.

— Poate că face băşcălie.

— Mă îndoiesc. Băiatul ăsta nu-i sănătos la cap, Julián, şi probabil că nu-i vina lui.

Julián făcea eforturi pentru a ignora avertismentele şi profețiile lui Miquel, însă adevărul e că îi venea greu să înfiripe o relație prietenească cu odrasla portarului. Yvonne, în special, nu îi vedea cu ochi buni pe Julián şi pe Fernando Ramos. Din toată trupa de feciori de bani gata, ei erau singurii care n-aveau un sfanț. Se spunea că tatăl lui Julián era un negustor modest şi că maică-sa nu ajunsese decât o biată profesoară de muzică. „Oamenii ăştia n-au nici bani, nici clasă, nici eleganță, dragul meu – îl instruia maică-sa – tu trebuie să te duci cu Aldaya, care-i dintr-o familie foarte bună.“ „Da, mamă, răspundea el, cum spui matale.“ Cu timpul, Javier păru că începe să aibă încredere în noii săi prieteni. Din când în când, îşi desferea buzele şi tocmai sculpta un joc de şah pentru Miquel Moliner, ca răsplată pentru lecțiile lui. Într-o bună zi, când nimeni nu se aştepta ori ar fi crezut că-i cu putință, descoperiră că Javier ştia să zâmbească şi că avea un râs frumos şi curat, un râs de copil.

— Vezi? E un băiat normal şi în regulă, argumenta Julián.

Miquel Moliner nu era însă atât de sigur şi se uita bănuitor la ciudatul băiat, cu o insistență aproape ştiințifică.

— Javier e obsedat de tine, Julián, îi zise el într-o zi. Face totul ca să câştige aprobarea ta.

— Ce prostie ! Are un tată şi o mamă pentru asta ; eu sunt doar un prieten.

— Un inconştient, asta eşti. Taică-său e un om sărman căruia îi vine greu să-şi găsească bucile când e să facă treabă mare, iar doamna Yvonne e o harpie cu creier de purice care-şi petrece ziua-ntreagă făcând-o pe femeia surprinsă în desuuri, convinsă că e dona Maria Guerrero, sau ceva şi mai rău, la care nici nu vreau să mă gândesc. Băiatul, cum e şi firesc, caută un substitut, iar tu, îngerul salvator, pici din cer şi-i întinzi o mână de ajutor. Sfântul Julián al Fântânii, patronul nevoiaşilor.

— Doctorul Freud ăla îți deregleaza dibla, Miquel. Toți avem nevoie de prieteni. Chiar şi tu.

— Băiatul ăsta nu va avea niciodată prieteni. Are un suflet de păianjen. Iar dacă n-o fi aşa, ai răbdare şi vei vedea. Mă întreb ce-o fi visând…

N-avea cum să bănuiască Miquel Moliner că visele lui Francisco Javier erau mai asemănătoare cu ale prietenului său Julián decât ar fi crezut el. O dată, cu câteva luni înainte de intrarea lui Julián la colegiu, feciorul portarului tocmai strângea frunzele uscate din curtea interioară, când sosi fastuosul automobil al lui don Ricardo Aldaya. În după-amiaza aceea, industriaşul nu era singur. Îl însoțea o vedenie, un înger de lumină înveşmântat în mătase, ce părea că pluteşte pe deasupra pământului. Îngerul, care nu era altcineva decât fiica sa Penelope, coborî din Mercedes şi se duse la fântână, fluturându-şi umbreluța de soare şi oprindu-se să lovească cu mâna în apa din bazin. Ca întotdeauna, doica ei Jacinta o urma grijulie, atentă la cel mai mic gest al copilei. O întreagă oaste de servitori care s-o escorteze n-ar fi fost de niciun folos: Jacinta n-avea ochi decât pentru fată. Se temu că, dacă ar fi clipit din ochi, vedenia s-ar fi destrămat. Rămase pironit în loc şi se uită la miraj ținându-şi răsuflarea. La puțin timp, ca şi când i-ar fi intuit prezența şi privirile furişe, Penelope îşi ridică ochii spre el. Frumusețea acelui chip îi apăru dureroasă, de nesuportat. Avu impresia că întrezăreşte o umbră de zâmbet pe buzele ei. Îngrozit, Javier fugi să se ascundă în înaltul turnului cisternelor, lângă porumbarul de la ultimul cat al colegiului, ascunzătoarea lui preferată. Mâinile încă îi tremurau când îşi luă ustensilele pentru sculptat şi începu să lucreze o nouă piesă care voia să semene cu chipul pe care tocmai îl zărise. Când se întoarse în locuința portarului, în seara aceea, cu câteva ore mai târziu decât de obicei, maică-sa îl aştepta, furioasă şi pe jumătate dezbrăcată. Băiatul îşi coborî ochii, temându-se că, dacă i-ar fi citit privirile, maică-sa ar fi văzut-o în ele pe fata de lângă bazin şi ar fi aflat ce se petrecea.

— Dar pe unde-ai mai umblat, mucos de căcat?

— Iartă-mă, mamă. M-am rătăcit.

— Tu eşti rătăcit din ziua în care te-ai născut.

Mulți ani mai târziu, ori de câte ori îşi vâra revolverul în gura

unui deținut și apăsa pe trăgaci, inspectorul-șef Francisco Javier Fumero avea să-și amintească de ziua în care văzuse craniul maică-sii explodând ca un dovleac copt în apropierea unui bufet din Las Planas și nu simțise nimic, poate doar ceva din plictiseala mortăciunilor. Garda Civilă, anunțată de angajatul localului, care auzise împușcătura, îl găsise pe băiat așezat pe un pietroi, ținând pușca în poală, călduță încă. Contempla imperturbabil trupul decapitat al Mariei Craponcia, alias Yvonne, acoperit de insecte. Când văzu gardienii cum se apropiau, se mărgini să ridice din umeri, cu fața stropită de picături de sânge, parcă ciupită de vărsat. Luându-se după sughițurile de plâns, gardienii îl găsiră pe Ramon „Un-singur-coi" ghemuit lângă un copac, la treizeci de metri mai încolo, în desiș. Tremura ca un copil și nu era capabil să se facă înțeles. Locotenentul de la Garda Civilă, după multă bătaie de cap, aprecie că avusese loc un tragic accident și așa îl trecu în procesul-verbal, dacă nu și în propria-i conștiință. Când îl întrebară pe băiat dacă puteau face ceva pentru el, Francisco Javier Fumero vru să știe dacă putea păstra pușca aceea veche, fiindcă atunci când avea să crească mare voia să se facă soldat…

— Vă simțiți bine, domnule Romero de Torres?

Pe mine, apariția subită a lui Fumero în relatarea părintelui Fernando Ramos mă înghețase, însă efectul asupra lui Fermín fusese fulgerător. Pălise și mâinile îi tremurau.

— Mi-a scăzut tensiunea, improviză Fermín cu un firicel de voce. Uneori, clima asta catalană ne mortifică pe noi, cei din sud.

— Pot să vă ofer un pahar cu apă? întrebă preotul, consternat.

— Dacă luminăția voastră nu vedeți niciun inconvenient… Și poate o ciocolățică, pentru treaba cu glucoza…

Sacerdotul îi turnă un pahar cu apă, pe care Fermín îl sorbi cu aviditate.

— N-am decât bomboane cu eucalipt. Vă convin?

— Dumnezeu să vă răsplătească.

Fermín înghiți un pumn de bomboane şi, pe dată, păru săşi recupereze întru câtva culoarea.

— Băiatul acesta, copilul portarului ce şi-a pierdut în chip eroic scrotul apărând coloniile, sunteți sigur că se numea Fumero, Francisco Javier Fumero?

— Da. Întru totul. Îl cunoaşteți cumva?

— Nu, intonarăm amândoi în polifonie.

Părintele Fernando se încruntă.

— N-ar fi de mirare. Francisco Javier a ajuns, în cele din urmă, un personaj de o tristă celebritate.

— Nu suntem siguri că vă înțelegem...

— Mă înțelegeți de minune. Francisco Javier Fumero e inspector-şef al Brigăzii Criminale din Barcelona, iar reputația lui se întinde, cu asupra de măsură, şi până la noi, cei care nu ieşim din această incintă. Iar dumneavoastră, când i-ați auzit numele, v-ați făcut mai mic cu câțiva centimetri, aş zice.

— Acum, că domnia voastră l-ați menționat, parcă numele îmi sună oarecum familiar...

Părintele Fernando ne privi bănuitor.

— Băiatul acesta nu este fiul lui Julián Carax. Greşesc?

— Fiul spiritual, eminență, ceea ce moraliceşte atârnă mai greu.

— În ce soi de belea sunteți vârâți? Cine v-a trimis?

Am avut atunci certitudinea că eram pe punctul de a fi alungați în şuturi din biroul preotului şi am optat pentru a-l reduce la tăcere pe Fermín şi, o dată şi bună, pentru a juca pe cartea onestității.

— Aveți dreptate, părinte. Julián Carax nu e tatăl meu. Însă nu ne-a trimis nimeni. În urmă cu câțiva ani am dat, din întâmplare, peste o carte a lui Carax, o carte ce fusese dată dispărută, şi de atunci am încercat să aflu mai multe despre el şi să lămuresc împrejurările morții sale. Domnul Romero de Torres mi-a acordat ajutorul său...

— Care carte?

— *Umbra vântului.* Ați citit-o?

— Am citit toate romanele lui Julián.

— Le mai aveți?

Preotul tăgădui.

— Pot să vă întreb ce-ați făcut cu ele?

— Cu câțiva ani în urmă, cineva a intrat în camera mea şi le-a dat foc.

— Bănuiți pe cineva?

— Bineînțeles. Pe Fumero. Nu de asta vă aflați aici şi domniile voastre?

Fermín şi cu mine am schimbat o privire perplexă.

— Inspectorul Fumero? De ce-ar dori el să ardă cărțile astea?

— Cine altcineva? În ultimul an pe care l-am petrecut împreună la colegiu, Francisco Javier a încercat să-l omoare pe Julián cu puşca lui taică-său. Dacă Miquel nu l-ar fi oprit...

— De ce a încercat să-l omoare? Julián fusese singurul lui prieten.

— Francisco Javier era obsedat de Penelope Aldaya. Nimeni nu ştia asta. Cred că Penelope însăşi nu băgase de seamă că băiatul exista. A păstrat secretul ani la rând. Pe cât se pare, îl urmărea pe Julián fără ştirea acestuia. Cred că, într-o zi, l-a văzut sărutând-o. Nu ştiu. Ceea ce ştiu e că a încercat să-l omoare în plină zi. Miquel Moliner, care nu avusese niciodată încredere în Fumero, s-a aruncat asupra lui şi l-a oprit în ultima clipă. Gaura glonțului încă se mai poate vedea la intrare. Ori de câte ori trec pe-acolo, îmi amintesc de ziua aceea.

— Ce s-a întâmplat cu Fumero?

— El şi familia lui au fost expulzați din incintă. Cred că pe Francisco Javier l-au vârât o vreme într-un internat. N-am mai ştiut nimic de el vreo doi ani, până când mama lui a murit într-un accident de vânătoare. N-a existat un asemenea accident. Miquel avusese dreptate de la bun început. Francisco Javier Fumero e un asasin.

— Dacă v-aş povesti... bâigui Fermín.

— Păi, n-ar fi de prisos să-mi povestiți domniile voastre câte ceva: ceva veridic, ca să mai schimbăm.

— Vă putem spune că nu Fumero v-a ars cărțile.

— Atunci, cine?

— Cu toată siguranța, a fost un bărbat cu fața desfigurată de foc, care își spune Lain Coubert.

— Nu cumva e...

Am încuviințat.

— Numele unui personaj al lui Carax. Diavolul.

Părintele Fernando se lăsă pe spate în fotoliu, aproape la fel de descumpănit ca şi noi.

— Ceea ce pare din ce în ce mai limpede e că Penelope Aldaya se află în centrul întregii chestiuni, iar despre ea ştim cel mai puțin, remarcă Fermín.

— Aici nu cred că vă pot ajuta. Abia dacă am văzut-o, de la distanță, de vreo două-trei ori. Ceea ce ştiu despre ea e ce mi-a povestit Julián, adică foarte puțin. Singura persoană pe care am auzit-o vreodată pomenind numele Penelopei a fost Jacinta Coronado.

— Jacinta Coronado?

— Doica Penelopei. I-a crescut pe Jorge şi pe Penelope. Ii iubea la nebunie, mai ales pe Penelope. Uneori, venea la colegiu să-l ia pe Jorge, fiindcă lui don Ricardo Aldaya nu-i plăcea ca odraslele lui să iasă nicio secundă de sub vigilența cuiva din casă. Jacinta era un înger. Auzise că eu şi Julián eram băieți cu mijloace modeste şi întotdeauna ne aducea câte ceva de-ale gurii, fiindcă credea că facem foamea. Eu îi spuneam că tata e bucătar, să n-aibă nicio grijă, că de mâncare nu duceam lipsă. Dar ea stăruia. Eu o aşteptam uneori şi stăteam de vorbă cu ea. Era femeia cea mai bună pe care am cunoscut-o vreodată. N-avea copii, nici vreun logodnic de care să se fi ştiut. Era singură pe lume şi îşi dăruise viața pentru a creşte copiii familiei Aldaya. O adora pe Penelope din tot sufletul. Încă mai vorbeşte despre ea...

— Mai păstrați legătura cu Jacinta?

— O vizitez din când în când la azilul Santa Lucia. Ea n-are pe nimeni. Domnul Dumnezeu, din rațiuni ascunse înțelegerii noastre, nu întotdeauna ne răsplăteşte în viață. Jacinta e o femeie înaintată în vârstă şi a rămas la fel de singură cum a fost dintotdeauna.

Fermín şi cu mine am schimbat o privire.

— Şi Penelope? N-a vizitat-o niciodată?

Privirea părintelui Fernando era un puț de beznă.

— Nimeni nu ştie ce s-a ales de Penelope. Fata asta era viața Jacintei. Când familia Aldaya a plecat în America şi ea a pierdut-o, a pierdut tot ce avea.

— De ce n-au luat-o cu ei? A plecat şi Penelope în Argentina, cu restul familiei? am întrebat eu.

Preotul ridică din umeri.

— Nu ştiu. Nimeni n-a mai văzut-o pe Penelope şi n-a mai auzit de ea după 1919.

— Anul când Carax a plecat la Paris, observă Fermín.

— Trebuie să-mi promiteți domniile voastre că n-o veți agasa pe biata bătrână ca să-i dezgropați amintiri dureroase.

— Drept cine ne luați, preasfințite? întrebă Fermín, mâniat.

Bănuind că nu va mai scoate nimic de la noi, părintele

Fernando ne puse să jurăm că îl vom ține la curent cu tot ce aflam. Ca să-l liniştească, Fermín se puse să jure pe un Nou Testament ce zăcea pe masa de scris a preotului.

— Lăsați în pace Evangheliile. Îmi ajunge cuvântul dumneavoastră.

— Nu lăsați să vă scape nicio ocazie, aşa-i? Părinte, ce fiară sunteți!

— Haideți, vă însoțesc până la ieşire.

Ne-a călăuzit prin grădină până la grilajul de lănci şi s-a oprit la o distanță prudentă de ieşire, contemplând strada ce şerpuia în coborâre spre lumea reală, ca şi când s-ar fi temut să nu se evapore dacă mai înainta vreo câțiva paşi. M-am întrebat când ieşise ultima dată părintele Fernando din incinta colegiului San Gabriel.

— Mi-a părut foarte rău când am aflat că Julián a murit, zise el cu voce liniştită. În ciuda a tot ce s-a întâmplat mai apoi şi a faptului că ne-am îndepărtat cu timpul, am fost prieteni buni, Miquel, Aldaya, Julián şi cu mine. Inclusiv Fumero. Am crezut mereu că o să fim de nedespărțit, însă viața trebuie că ştie ceva ce noi nu ştim. N-am mai avut prieteni ca ei şi nu cred că voi mai avea. Sper să găseşti ceea ce cauți, Daniel.

26

Era aproape miezul dimineții când am ajuns pe promenada Bonanova, fiecare retras în propriile gânduri. Nu aveam nicio îndoială că ale lui Fermín se concentrau asupra sinistrei apariții a inspectorului Fumero în povestea aceea. L-am privit cu coada ochiului şi i-am observat chipul îngândurat, ros de nelinişte. Un văl de nori întunecați se întindea ca sângele împrăştiat, revărsând aşchii de lumină de culoarea frunzelor uscate.

— Dacă nu ne grăbim, are să ne prindă o ploaie zdravănă, am zis eu.

— Încă nu. Norii ăştia arată de parcă am fi pe timp de noapte, au un aspect de vânătaie. Sunt din aceia care aşteaptă.

— Să nu-mi spui că te pricepi şi la nori.

— Când trăieşti în stradă, înveți mai multe decât ai vrea să ştii. Numai când m-am gândit la Fumero, mi s-a făcut o foame îngrozitoare. Ce-ai zice să ne purtăm paşii spre Plaza de Sarria şi să bifăm două gustări de omletă cu multă, multă ceapă?

Ne-am îndreptat spre piața cu pricina, unde o ceată de bătrânei cochetau cu porumbeii din partea locului, reducând viața la un joc de firimituri şi de aşteptare. Am ocupat o masă lângă uşa barului, unde Fermín a început să dea gata în legea lui gustările, a lui şi a mea, o halbă de bere, două ciocolate şi o cafea triplă cu mult rom. Ca desert, a tras un Sugus. La masa alăturată, un bărbat îl privea pe Fermín pe furiş, pe deasupra ziarului, gândind probabil la fel ca mine.

— Nu ştiu unde izbuteşti dumneata să vâri toate astea, Fermín.

— În familia mea am avut dintotdeauna un metabolism accelerat. Soră-mea Jesusa, fie-i țărâna uşoară, era în stare să înfulece o omletă din şase ouă, cu tobă şi usturoi proaspăt, în toiul după-amiezii, iar apoi să se remarce la cină ca o hămesită. Era numită „Ficăței”, fiindcă suferea de halenă. Sărăcuța. Era leită eu, ştii? Avea exact aceeaşi mutră

şi acelaşi trup de la munte, mai curând slăbănog. Un doctor din Caceres i-a spus o dată maică-mii că noi, cei din neamul Romero de Torres, eram veriga lipsă dintre om şi rechinul-ciocan, fiindcă nouăzeci la sută din organismul nostru e cartilaginos, concentrat mai ales în nas şi în pavilionul auditiv. În sat, pe Jesusa o confundau adesea cu mine, fiindcă sărmanei nu i-au crescut sânii niciodată şi a început să se bărbierească înaintea mea. A murit de ftizie la douăzeci şi doi de ani, fecioară până la capăt şi îndrăgostită în taină de un preot evlavios, care, când o întâlnea pe stradă, îi spunea mereu: „Bună, Fermín, de-acum te-ai făcut ditamai bărbăţelul”. Ironii de-ale vieţii.

— Ţi-e dor de ei?

— De familia mea?

Fermín ridică din umeri, ancorat într-un surâs nostalgic.

— Ce ştiu eu? Puţine lucruri înşală mai abitir ca amintirile. Uită-te la preot... Dar dumitale? Ţi-e dor de mama?

Am coborât privirea.

— Mi-e tare dor.

— Ştii ce-mi amintesc cel mai mult de la maică-mea? întrebă Fermín. Mirosul ei. Mirosea mereu a curat, a pâine dulce. Era totuna dacă muncise toată ziulica la câmp ori dacă purta aceleaşi boarfe o săptămână întreagă. Ea mirosea întotdeauna a tot ce e mai bun pe lumea asta. Şi să ştii că era o necioplită. Înjura ca un birjar, dar mirosea ca prinţesele din basme. Sau, cel puţin, aşa mi se părea mie. Dar dumneata? Ce-ţi aminteşti cel mai mult despre mama dumitale, Julián?

Am şovăit o clipă, adunându-mi puţin câte puţin cuvintele care se împotriveau să capete glas.

— Nimic. Nu-mi mai pot aminti de mama de ani de zile. Nici cum era chipul ei, sau cum îi era glasul, sau mirosul. Toate s-au pierdut în ziua când l-am descoperit pe Julián Carax şi nu s-au mai întors.

Fermín mă urmărea precaut, măsurându-şi răspunsul.

— N-ai niciun portret de-al ei?

— N-am vrut să mă uit niciodată la ele, am zis eu.

— De ce nu?

Nu povestisem niciodată nimănui despre asta, nici măcar tatei sau lui Tomas.

— Fiindcă mi-e frică. Mi-e frică să caut un portret al mamei şi să descopăr în el o străină. Poate că ți se pare o prostie.

Fermín clătină din cap.

— Şi de aceea crezi că, dacă ajungi să dezlegi misterul lui Julián Carax şi să-l salvezi de la uitare, chipul mamei dumitale se va întoarce?

L-am privit în tăcere. În ochii lui nu era nici ironie, nici judecată. Pentru o clipă, Fermín Romero de Torres mi s-a părut omul cel mai lucid şi mai înțelept din tot universul.

— Poate, am zis eu, involuntar.

La prânz, am luat un autobuz care se întorcea spre centru. Ne-am aşezat în față, chiar în spatele şoferului, împrejurare de care Fermín a profitat spre a înjgheba cu acesta o dezbatere pe tema numeroaselor progrese, tehnice şi cosmetice, pe care le descoperea în transportul public de suprafață comparativ cu ultima dată când îl folosise, cam prin 1940, mai ales în privința semnalizărilor, după cum demonstra un afiş care glăsuia: „Interzis scuipatul şi cuvintele murdare". Fermín examină afişul cu coada ochiului şi optă pentru a i se supune, conjurând cu vigoare o scuipătură sonoră, ceea ce fu suficient spre a ne atrage privirile sulfuroase ale unui trio de cuvioase care călătoreau în grup, în partea din spate a vehiculului, înzestrate cu câte-un exemplar din liturghier.

— Sălbaticule, bâigui preafericita din partea de est, care semăna în chip uimitor cu portretul oficial al generalului Yague.

— Iată-le, zise Fermín. Trei sfinte are Spania mea. Sfânta Roşeață, sfânta Babalâc şi sfânta Nazuri. Cu toții laolaltă, am transformat țara asta într-o glumă.

— Cum să nu, conveni şoferul. Cu Azana era mai bine. Cât despre trafic, să nu mai vorbim. Ți se-apleacă.

Un bărbat care şedea în partea din spate râse, savurând schimbul de păreri. L-am recunoscut pe cel care stătuse

lângă noi la bar. Expresia lui părea să insinueze că era de partea lui Fermín şi că voia să-l vadă certându-se cu evlavioasele. Mi-am încrucişat fugar privirea cu a lui. Mi-a zâmbit cordial şi s-a întors la ziarul lui, dezinteresat. Când am ajuns pe strada Ganduxer, am băgat de seamă că Fermín se făcuse ghem sub pardesiu şi tot trăgea la aghioase, cu gura deschisă şi chipul fericit. Autobuzul se prelingea printre domnii scrobiţi de pe promenada San Gervasio, când Fermín se deşteptă brusc.

— L-am visat pe părintele Fernando, îmi zise. Numai că în visul meu era centru înaintaş la Real Madrid şi avea lângă el cupa Ligii, de aur lucitor şi curată ca lacrima.

— Adică? am întrebat eu.

— Dacă Freud nu se înşală, asta înseamnă, poate, că preotul ne-a băgat un gol.

— Mie mi s-a părut un om cinstit.

— Adevărul e că aşa-i. Poate că prea cinstit pentru binele lui personal. Până la urmă, toţi preoţii cu stofă de sfânt sunt trimişi în misiuni, doar-doar i-or mânca ţânţarii sau peştii piranha.

— N-o mai fi chiar aşa.

— Binecuvântată inocenţă mai ai, Daniel. Crezi până şi în Zâna Măseluţă. Iar de nu, iacătă un exemplu: baliverna asta despre Miquel Moliner pe care ţi-a debitat-o Nuria Monfort. Mi se pare mie că lihnita aia ţi-a turnat mai multe gogoşi decât *L'Osservatore Romano.* Acuma reiese că e căsătorită cu un prieten din copilărie de-al lui Aldaya şi Carax, ca să vezi dumneata cum stau lucrurile. Şi, pe deasupra, mai avem şi povestea cu Jacinta, doica cea bună, care poate că e veridică, însă prea sună a ultim act de-al lui don Alejandro Cassona. Ca să nu mai pomenesc de apariţia stelară a lui Fumero în rolul criminalului.

— Prin urmare, dumneata crezi că părintele Fernando ne-a minţit?

— Nu. Sunt de acord cu dumneata că pare cinstit, însă uniforma trage mult la cântar şi, oricum, şi-o fi păstrat el vreo carte la ciorap, ca să zic aşa. Eu cred că, dacă ne-a minţit, a fost prin omisiune şi din politeţe, nu din ticăloşie

sau din răutate. În plus, nu-l văd în stare să născocească o asemenea înşelăciune. Dacă ar şti să mintă mai bine, n-ar ține ore de algebră şi de latină; ar ajunge direct la episcopat, cu un birou de cardinal şi covrigei moi de marțipan la cafea.

— Aşadar, ce sugerezi să facem?

— Mai devreme sau mai târziu, va trebui să dezgropăm mumia îngereştii bătrânici şi s-o scuturăm de glezne, ca să vedem ce pică. Pentru moment, o să trag câteva sfori, să vedem ce mai aflu despre Miquel Moliner. Şi n-ar strica să arunc o privire şi asupra Nuriei Monfort, care mi se pare că se dovedeşte a fi ceea ce răposata maică-mea numea o hoțomancă.

— Greşeşti în privința ei, am intervenit eu.

— Dumitale ți se arată o pereche de țâțe ca lumea şi crezi că ai văzut-o pe sfânta Teresa de Jesus, ceea ce, la vârsta asta, e de iertat, chiar dacă de nelecuit. Las-o în seama mea, Daniel, pentru că parfumul eternului feminin nu mă mai prosteşte ca pe dumneata. La anii mei, irigarea sanguină a capului prevalează în raport cu cea destinată părților moi.

— Grozav mai vorbeşti.

Fermín îşi scoase portofelul şi începu să calculeze bugetul.

— Ai o avere acolo, am zis eu. Toți banii ăştia au rămas în plus de la restul de azi-dimineață?

— O parte. Ceilalți sunt legitimi. Astăzi ies cu Bernarda. Eu femeii ăsteia nu-i pot refuza nimic. Dacă e nevoie, iau cu asalt Banca Spaniei ca să-i satisfac orice capriciu. Dar dumneata ce planuri ai pentru restul zilei?

— Nimic în mod special.

— Dar cu cocuța aceea care-i treaba?

— Ce cocuță?

— Moțochina. Oare ce cocuță? Sora lui Aguilar.

— Nu ştiu.

— De ştiut, ştii; ceea ce îți lipseşte, ca să vorbim pe şleau, sunt nişte coaie ca să înşfaci taurul de coarne.

Într-acestea, se apropie de noi controlorul cu chipul istovit, făcând jonglerii cu un bețişor pe care îl plimba şi-l rotea între dinți cu o dexteritate de circ.

— Iertați-mă, spun doamnele de colo că dacă puteți să

folosiți un limbaj mai politicos.

— Un căcat, replică Fermín, cu voce tare.

Controlorul se întoarse la cele trei doamne şi ridică din umeri, dându-le de înțeles că făcuse tot ce putea şi că nu era dispus să se ia la bătaie pentru o chestiune de pudoare semantică.

— Oamenii care nu au viață proprie vor să se bage întotdeauna într-a celorlalți, bombăni Fermín. Despre ce vorbeam?

— Despre lipsa mea de bărbăție.

— Chiar aşa. Un caz cronic. Ascultă-mă pe mine. Du-te şi-ți caută fata, fiindcă viața trece în zbor, mai cu seamă partea care merită s-o trăieşti. Ai văzut ce spunea preotul. Uite-l este, uite-l nu e.

— Dar nu-i fata *mea.*

— Atunci câştig-o înainte s-o ia altcineva, mai ales un soldățel de plumb.

— Dumneata vorbeşti de parcă Bea ar fi un trofeu.

— Nu, de parcă ar fi o binecuvântare, mă corectă Fermín. Uite cum stau lucrurile, Daniel. Destinul obişnuieşte să stea la cotitură. Parcă-i un borfaş, o ştioarfă sau un vânzător de lozuri: cele trei incarnări ale sale cele mai bătătoare la ochi. Dar ceea ce nu face sunt vizitele la domiciliu. Trebuie să te duci tu după el.

Am dedicat restul drumului evaluării acestei perle filosoficeşti în timp ce Fermín trăgea încă un pui de somn, treabă pentru care avea un talent napoleonian. Am coborât din autobuz la intersecția dintre Gran Via şi Paseo de Gracia, sub un cer de cenuşă care înghițea lumina. Încheindu-şi nasturii pardesiului până la gât, Fermín anunță că pleca în graba mare spre pensiunea lui, în intenția de a se ferchezui pentru întâlnirea cu Bernarda.

— Află dumneata că, la o prezență prin excelență modestă ca a mea, toaleta nu poate scădea sub nouăzeci de minute. Degeaba ai nărav în tine, dacă n-arăți bine; asta-i trista realitate a acestor vremuri de bâlci. *Vanitas pecata mundi.*

L-am văzut îndepărtându-se pe Gran Via, o mână de om, adăpostit în pardesiul său cenuşiu, care flutura în vânt

aidoma unui drapel ponosit. M-am îndreptat spre casă, unde plănuiam să pun mâna pe o carte bună şi să mă ascund de lume. Când am dat colţul dintre Puerta del Angel şi strada Santa Ana, mi se făcu inima cât un purice. Ca întotdeauna, Fermín nu se înşelase. Destinul mă aştepta în faţa librăriei, purtând o rochie din lână cenuşie, pantofi noi şi ciorapi de mătase şi studiindu-şi imaginea reflectată în vitrină.

— Tata crede că sunt la slujba de la ora douăsprezece, zise Bea fără să-şi desprindă privirea de la propria imagine.

— E ca şi cum ai fi. Aici, la mai puţin de douăzeci de metri, în biserica Santa Ana, o ţin nonstop de la nouă dimineaţa.

Vorbeam ca doi necunoscuţi care se opriseră întâmplător dinaintea unei vitrine, căutându-ne privirea în geam.

— Nu-i de glumă. A trebuit să fac rost de o foaie de duminică, să văd despre ce era predica. Mai târziu o să-mi ceară să-i fac un rezumat detaliat.

— Taică-tău e peste tot.

— A jurat să-ţi rupă picioarele.

— Mai întâi va trebui să afle cine sunt. Şi, atât timp cât le am întregi, alerg mai repede ca el.

Bea mă privea încordată, uitându-se peste umăr la pietonii ce alunecau prin spatele nostru în adieri cenuşii de vânt.

— Nu ştiu de ce râzi, zise ea. El vorbeşte serios.

— Nu râd. Sunt mort de frică. Însă mă bucur să te văd.

Un crâmpei de zâmbet, emoţionat, fugar.

— Şi eu la fel, admise Bea.

— O spui de parcă ar fi o boală.

— E mai rău decât atât. Credeam că, dacă te revăd la lumina zilei, poate îmi vine mintea la cap.

M-am întrebat dacă era un compliment sau o pedeapsă.

— Nu putem fi văzuţi împreună, Daniel. Nu aşa, în plină stradă.

— Dacă vrei, putem intra în librărie. În spate avem o cafetieră şi…

— Nu. Nu vreau să mă vadă nimeni intrând sau ieşind de-aici. Dacă cineva mă vede vorbind acum cu tine, tot mai pot spune că m-am întâlnit din întâmplare cu cel mai bun prieten al fratelui meu. Dacă suntem văzuţi de două ori

împreună, vom stârni bănuieli.

Am suspinat.

— Şi cine-o să ne vadă? Pe cine priveşte ce facem noi?

— Oamenii au întotdeauna ochi pentru ceea ce nu-i priveşte, iar tata cunoaşte o jumătate din Barcelona.

— Atunci, de ce ai venit până aici să mă aştepți?

— N-am venit să te aştept. Am venit la slujbă, îți aduci aminte? Chiar tu ai spus-o. La douăzeci de metri mai încolo...

— Mă înspăimânți, Bea. Minți mai bine ca mine.

— Nu mă cunoşti, Daniel.

— Aşa spune frate-tău.

Privirile ni se întâlniră în vitrină.

— Tu mi-ai arătat, ieri noapte, ceva ce nu mai văzusem niciodată, murmură Bea. Acum e rândul meu.

M-am încruntat, intrigat. Bea îşi deschise geanta, scoase o carte de vizită îndoită şi mi-o întinse.

— Nu eşti singurul care cunoaşte mistere în Barcelona, Daniel. Am o surpriză pentru tine. Te aştept la adresa asta, azi la ora patru. Nu trebuie să ştie nimeni că ne-am dat întâlnire acolo.

— Cum o să-mi dau seama dacă am ajuns unde trebuie?

— O să-ți dai.

Am privit-o dintr-o parte, sperând că mă lua peste picior.

— Dacă n-ai să vii, o să înțeleg, zise Bea. O să înțeleg că nu mai vrei să mă vezi.

Fără să-mi acorde nicio clipă să-i răspund, Bea se răsuci pe călcâie şi se îndepărtă cu paşi repezi spre Rambla. Am rămas cu cartea de vizită în mână şi cu vorbele pe buze, urmărind-o cu privirea până când silueta ei s-a topit în penumbra cenuşie dinaintea furtunii. Am dezdoit cartea de vizită. În interior, scrisă cu albastru, era o adresă pe care o ştiam prea bine:

Bulevardul Tibidabo, 32

27

Furtuna nu aşteptă să se înnopteze ca să-şi arate colţii. Primele fulgere m-au surprins la puţin timp după ce luasem un autobuz pe linia 22. Când am înconjurat piaţa Molina şi am urcat pe Balmes, oraşul îşi pierdea deja contururile sub perdelele de catifea lichidă, amintindu-mi că nu avusesem minima precauţie de a lua cu mine o umbrelă.

— Trebuie să fiţi tare curajos, a murmurat şoferul când i-am cerut să oprească.

Era deja ora patru şi zece când autobuzul m-a lăsat într-un loc al nimănui, la capătul străzii Balmes, la bunul plac al furtunii. În faţa mea, bulevardul Tibidabo se pierdea în zare ca un miraj apos sub ceruri de plumb. Am numărat până la trei şi am rupt-o la fugă prin ploaie. Câteva minute mai târziu, ud până la oase şi tremurând de frig, m-am oprit la adăpostul unui portal, ca să-mi recapăt suflarea. Am cercetat restul traseului. Adierea îngheţată a furtunii târa un văl cenuşiu care ascundea conturul spectral al vilelor şi căsoaielor îngropate în ceaţă. Printre ele se ridica turnul întunecat şi solitar al vilei Aldaya, ancorat în păduricea unduitoare. Am dat deoparte părul ud care-mi cădea în ochi şi am alergat într-acolo, traversând bulevardul pustiu.

Portiţa de grilaj se bălăbănea în bătaia vântului. Mai încolo, se deschidea o potecă unduitoare care urca până la casă. M-am strecurat pe portiţă şi am pătruns pe proprietate. Prin desiş se desluşeau piedestale de statui dărâmate fără milă. Apropiindu-mă de casă, am băgat de seamă cum una dintre statui, efigia unui înger purificator, fusese abandonată în interiorul unei fântâni ce împodobea grădina. Silueta de marmură înnegrită strălucea ca un spectru sub stratul de apă ce se revărsa în bazin. Mâna îngerului de foc se ridica din apă; un deget acuzator, ascuţit ca o baionetă, arăta spre intrarea principală a locuinţei. Poarta din stejar sculptat era întredeschisă. Am împins uşa şi m-am aventurat câţiva paşi într-un vestibul cu aspect de peşteră, cu pereţii fluctuând sub mângâierea unei lumânări.

— Am crezut că n-ai să vii, zise Bea.

Silueta ei se profila pe un coridor țintuit în penumbră, decupată în lumina lividă a unei galerii care se deschidea în fund. Era aşezată pe un scaun, cu spatele la perete, cu o lumânare la picioare.

— Închide uşa, îmi porunci ea fără să se ridice. Cheia e în broască.

M-am supus. Broasca scârțâi cu un ecou sepulcral. Am ascultat paşii Beei apropiindu-se în spatele meu şi i-am simțit atingerea pe hainele ude.

— Tremuri. De frică sau de frig?

— Încă nu m-am hotărât. De ce ne aflăm aici?

Zâmbi în semiîntuneric şi îmi luă mâna.

— Nu ştii? Credeam că ai ghicit…

— Asta-i casa familiei Aldaya, e tot ce ştiu. Cum ai reuşit să intri şi de unde ştiai…

— Vino, o să facem focul să te încălzeşti.

M-a condus de-a lungul coridorului până în galeria care prezida curtea interioară. Salonul se înălța în coloane de marmură şi ziduri golaşe ce se târau spre tavanul decorat în casete, prăbuşit pe alocuri. Se zăreau ramele unor tablouri şi oglinzi care, cu ceva vreme în urmă, acoperiseră pereții, precum şi urme de mobile pe pardoseala de marmură. La un capăt al salonului se afla un cămin cu câteva lemne pregătite. Un teanc de ziare vechi zăcea lângă vătrai. Şemineul mirosea a foc recent şi a cărbune. Bea îngenunche şi începu să strecoare foi de ziar printre lemne. Scoase un chibrit şi le aprinse, obținând îndată o coroană de flăcări. Mâinile ei mişcau bucățile de lemn, pricepute. Mi-am închipuit că bănuia că sunt mort de curiozitate şi de nerăbdare, însă m-am hotărât să adopt un aer flegmatic, care să arate limpede că, dacă voia să se joace cu mine de-a misterele, n-avea nicio şansă să câştige. Ea se fudulea, cu un zâmbet triumfător. Poate că tremuratul mâinilor mele nu-mi era de prea mare ajutor la reprezentație.

— Vii de multe ori pe-aici? am întrebat.

— Azi e prima oară. Eşti intrigat?

— Oarecum.

Îngenunche în fața focului şi întinse un pled curat, pe care l-a scos dintr-o geantă din pânză de cort. Mirosea a lavandă.

— Hai, şezi aici, lângă foc, doar n-ai să faci pneumonie din cauza mea.

Căldura văpăii mi-a redat viața. Bea contempla flăcările în linişte, fermecată.

— Ai de gând să-mi spui secretul? am întrebat eu în cele din urmă.

Bea oftă şi se aşeză pe un scaun. Eu am rămas lângă foc, observând cum aburul urca din hainele mele ca o nălucă în fugă.

— Ceea ce numeşti tu vila Aldaya în realitate are un nume propriu. Casa se cheamă „Îngerul de negură”, însă mai nimeni nu ştie asta. Agenția tatei încearcă de cincisprezece ani să vândă proprietatea asta şi nu reuşeşte. Deunăzi, în timp ce-mi spuneai povestea lui Julián Carax şi a Penelopei Aldaya, nu am făcut legătura. Mai târziu, acasă, noaptea, am pus cap la cap toate firele şi mi-am amintit că îl auzisem cândva pe tata vorbind despre familia Aldaya şi în particular despre casa asta. Ieri m-am dus la biroul tatei, iar secretarul lui, Casasus, mi-a povestit istoria casei. Ştii că, de fapt, asta nu era reşedința oficială, ci una din casele lor de vară?

Am clătinat din cap.

— Casa principală a familiei Aldaya era un palat care a fost demolat în 1925 ca să se construiască un bloc de apartamente, unde astăzi este intersecția străzilor Bruch şi Mallorca, proiectat de Puig i Cadafalch la comanda bunicului Penelopei şi al lui Jorge, Simon Aldaya, în 1896, când pe locul acela nu erau decât câmpuri şi şanțuri. Fiul cel mare al patriarhului Simon, don Ricardo Aldaya, o cumpărase în ultimii ani ai secolului al XIX-lea de la un personaj foarte pitoresc la un preț derizoriu, deoarece casa avea o faimă proastă. Casasus mi-a zis că era blestemată şi că nici vânzătorii nu cutezau să vină s-o prezinte şi se eschivau sub orice pretext…

28

În acea seară, în timp ce mă încălzeam, Bea mi-a relatat cum ajunsese „Îngerul de negură” în mâinile familiei Aldaya. Povestirea era o melodramă zbuciumată care ar fi putut prea bine să iasă de sub condeiul lui Julián Carax. Casa fusese clădită în 1899 de firma de arhitecți Nauli, Martorell i Bergada sub auspiciile unui prosper şi extravagant financiar catalan pe nume Salvador Jausa, care nu locuise acolo decât un an de zile. Potentatul, orfan de la şase ani şi de origine modestă, îşi comasase cea mai mare parte a averii în Cuba şi Puerto Rico. Se spunea că se numărase printre mâinile murdare de după căderea Cubei şi războiul cu Statele Unite, în care s-au pierdut ultimele colonii. Din Lumea Nouă îşi adusese ceva mai mult decât o avere: îl însoțeau o nevastă nord-americană, o demoazelă palidă şi fragilă din înalta societate din Philadelphia care nu vorbea o boabă de spaniolă, şi o servitoare mulatră, care fusese în serviciul lui încă din primii ani petrecuți în Cuba şi călătorea cu un macac închis într-o cuşcă, îmbrăcat în arlechin, şi cu şapte cufere de bagaje. Pentru început, s-au instalat în mai multe camere la hotelul Colon, în Piaza de Cataluna, aşteptând să achiziționeze o locuință adecvată gusturilor şi apetențelor lui Jausa.

Nimeni nu se îndoia câtuşi de puțin că servitoarea – o frumusețe de abanos înzestrată cu o privire şi o talie care, potrivit cronicilor de societate, provocau tahicardii – era în realitate amanta şi călăuza lui întru plăceri ilicite şi inefabile. Calitatea ei de vrăjitoare şi făcătoare de farmece venea ca un adaos. Numele ei era Marisela, sau aşa o striga Jausa. Prezența şi aerul său enigmatic n-au întârziat să devină scandalul predilect al reuniunilor pe care doamnele de neam le ofereau spre a degusta marțipan şi spre a-şi omorî vremea şi melancoliile autumnale. În aceste cenacluri circulau zvonuri neconfirmate potrivit cărora femeia africană, prin inspirație infernală nemijlocită, se destrăbăla cățărată pe bărbat, adicătelea călărindu-l ca o iapă în călduri, fapt ce

viola cel puțin cinci sau șase păcate mortale recunoscute. Prin urmare, s-a găsit de îndată cine să scrie la episcopie, solicitând o binecuvântare specială și ocrotire pentru sufletul imaculat ca zăpada al familiilor cu nume bun din Barcelona, dinaintea unei asemenea influențe. Spre o și mai mare bătaie de joc, Jausa avea neobrăzarea să iasă la plimbare cu nevasta și cu Marisela într-o trăsură, duminica, în toiul dimineții, oferind astfel spectacolul babilonic al depravării în fața ochilor tuturor copilașilor nestricați ce se nimereau pe Paseo de Gracia, în drum spre slujba de la ora unsprezece. Până și ziarele se făceau ecoul privirii semețe și trufașe a negresei, care contempla publicul barcelonez „așa cum o regină a junglei s-ar uita la o ceată de pigmei”.

Pe vremea aceea, febra modernismului deja mistuia Barcelona, însă Jausa le-a indicat în mod limpede arhitecților pe care îi angajase să-i construiască noua locuință că voia ceva deosebit. În dicționarul lui, „deosebit” era cel mai valoros epitet. Jausa petrecuse ani la rând plimbându-se pe dinaintea șirului de vile neogotice pe care marii magnați ai erei industriale americane și le construiseră pe tronsonul de pe Fifth Avenue plasat între străzile 58 și 72, pe latura estică a Central Park-ului. Fascinat de visele lui americane, financiarul a refuzat să asculte orice argument în favoarea unei construcții conforme modei și uzanței momentului, la fel cum refuzase să cumpere o lojă la Teatrul Liceo, cum era de rigoare, calificându-l drept un Babei al surzilor și un stup al nechemaților. Își dorea casa lui departe de oraș, în – pe atunci – încă relativ dezolantul peisaj al bulevardului Tibidabo. Voia să contemple Barcelona de la distanță, spunea el. Drept singură companie dorea o grădină cu statui de îngeri care, potrivit instrucțiunilor sale (filtrate prin intermediul Mariselei), trebuiau amplasate la capetele conturului unei stele cu șapte vârfuri, nici mai multe, nici mai puține. Hotărât să-și ducă planurile la bun sfârșit și deținând belșugul de arginți ca s-o poată face după pofta inimii, Salvador Jausa și-a trimis arhitecții trei luni la New York, pentru a studia structurile delirante înălțate ca locuințe pentru comandorul Vandervilt, pentru familia lui

John Jacob Astor, Andrew Carnagie şi restul celor cincizeci de familii de aur. Le-a dat instrucţiuni să asimileze stilul şi tehnicile atelierului de arhitectură Stanford, White & McKim şi i-a avertizat să nu se deranjeze să-i bată la uşă cu un proiect pe gustul celor pe care el îi numea „cârnăţari şi fabricanţi de nasturi”.

Un an mai târziu, cei trei arhitecţi s-au prezentat în somptuoasele încăperi de la hotelul Colon pentru a-i înfăţişa proiectul. Jausa, însoţit de mulatra Marisela, i-a ascultat în tăcere şi, la sfârşitul prezentării, a întrebat cât urma să coste ducerea la bun sfârşit a lucrării în şase luni. Frederic Martorell, membru şi lider al firmei de arhitecţi, îşi drese glasul şi, din politeţe, notă cifra pe o hârtie şi i-o întinse potentatului. Acesta, fără să clipească, eliberă pe dată un cec pentru suma totală şi expedie delegaţia cu un salut absent. Şapte luni mai târziu, în iulie 1900, Jausa, nevastă-sa şi servitoarea Marisela se instalau în casă. În luna august a aceluiaşi an, cele două femei mureau, iar poliţia îl descoperea pe Salvador

Jausa agonizând, despuiat şi legat fedeleş de fotoliul din biroul său. Raportul sergentului care a efectuat cercetările preliminare menţiona că pereţii întregii case erau mânjiţi cu sânge, că statuile îngerilor ce înconjurau grădina fuseseră mutilate – chipurile lor fiind pictate ca nişte măşti tribale – şi că se găsiseră urme de lumânări negre pe piedestale. Ancheta dură opt luni. Pe atunci, Jausa muţise.

Investigaţiile poliţiei au concluzionat următoarele: totul părea să indice faptul că Jausa şi nevasta lui fuseseră otrăviţi cu un extract vegetal ce le fusese administrat de Marisela, în ale cărei odăi s-au găsit mai multe flacoane cu substanţa respectivă. Din nu se ştie ce motiv, Jausa supravieţuise otrăvii, deşi sechelele lăsate de aceasta au fost teribile, făcându-l să-şi piardă darul vorbirii şi auzul, paralizându-i o parte a trupului cu dureri îngrozitoare şi condamnându-l să-şi trăiască restul zilelor într-o perpetuă agonie. Soţia lui Jausa a fost găsită în camera ei, întinsă pe pat, nepurtând altceva în afară de bijuterii şi o brăţară de diamante. Supoziţiile poliţiei erau că, după comiterea crimei,

Marisela îşi tăiase venele cu un cuţit şi cutreierase prin toată casa împrăştiindu-şi sângele pe pereţii camerelor şi pe coridoare, până când căzuse moartă în camera ei de la ultimul cat. Mobilul, potrivit poliţiei, îl constituise gelozia. Pe cât se pare, în clipa morţii, nevasta potentatului era însărcinată. Marisela, se spunea, desenase un craniu pe pântecele dezvelit al doamnei, cu ceară roşie fierbinte. Cazul, asemenea buzelor domnului Jausa, a fost pecetluit pentru totdeauna câteva luni mai târziu. Lumea bună din Barcelona comenta că niciodată nu se mai întâmplase aşa ceva în istoria oraşului şi că oamenii absolut mizerabili care veneau din America ruinau solida fibră morală a ţării. În spatele uşilor închise, mulţi s-au bucurat că excentricităţile lui Salvador Jausa se sfârşiseră. Ca întotdeauna, se înşelau: acestea abia începuseră.

Poliţia şi avocaţii lui Jausa s-au îngrijit să închidă cazul, însă indianul Jausa era dispus să continue. În acea perioadă l-a cunoscut pe don Ricardo Aldaya, încă de pe atunci un prosper industriaş cu faimă de donjuan şi cu temperament leonin, care s-a oferit să-i cumpere proprietatea în intenţia de a o demola şi de a o revinde pe bani grei, deoarece valoarea terenului din zonă urca precum spuma. Jausa nu fu de acord să vândă, însă îl invită pe Ricardo Aldaya să viziteze casa, în intenţia de a-i arăta ceea ce el numea un experiment ştiinţific şi spiritual. Nimeni nu mai intrase pe proprietate de la încheierea investigaţiei. Lucrurile la care Aldaya a asistat acolo înăuntru i-au îngheţat sângele în vine. Jausa îşi pierduse complet uzul raţiunii. Umbra întunecată a sângelui Mariselei acoperea în continuare pereţii. Jausa convocase un inventator şi pionier în curiozitatea tehnologică a momentului, cinematograful. Se numea Fructuos Gelabert şi acceptase comanda lui Jausa în schimbul unor fonduri pentru construirea unor studiouri cinematografice în Valles, încredinţat că, în secolul XX, imaginile animate aveau să înlocuiască religia organizată. Pe cât se pare, Jausa era convins că spiritul negresei Marisela rămăsese în casă. El afirma că îi simţea prezenţa, cuvintele şi mirosul, ba chiar şi atingerea în întuneric. Servitorii, auzind aceste poveşti,

fugiseră la galop, căutând slujbe cu mai puțină tensiune nervoasă în localitatea învecinată, Sarria, unde nu lipseau nici vilele, nici familiile incapabile să umple o vadră cu apă ori să-şi cârpească şosetele.

Astfel, Jausa rămase singur, cu obsesia şi cu spectrele sale invizibile. În curând, hotărî că soluția consta în depăşirea acestei condiții de invizibilitate. Indianul avusese ocazia să vadă, la New York, câteva rezultate ale noii invenții numite cinematograf şi împărtăşea opinia răposatei Marisela că prin camera de luat vederi se absorbeau suflete, al subiectului filmat şi al spectatorului. Urmând această linie de raționament, îl însărcinase pe Fructuos Gelabert să turneze metri după metri de peliculă pe coridoarele de la „Îngerul de negură", în căutarea unor semne şi viziuni de pe lumea cealaltă. Până la momentul respectiv, în pofida numelui de botez al tehnicianului aflat la cârma operațiunii, încercările se dovediseră infructuoase.

Totul s-a schimbat când Gelabert a anunțat că primise de la fabrica lui Thomas Edison din Menlo Park, New Jersey, un nou tip de material sensibil, ce permitea să se filmeze în condiții precare de lumină, lucru nemaiauzit până atunci. Printr-un artificiu tehnic rămas neelucidat, unul dintre asistenții de laborator ai lui Gelabert vărsase vin spumant din soiul Xarelo, provenit din regiunea Penedes, în tăvița cu revelator şi, ca o consecință a reacției chimice, forme stranii începură să apară pe pelicula expusă. Aceasta era pelicula pe care Jausa voia să i-o arate lui don Ricardo Aldaya în seara când l-a invitat în spectrala-i vilă de pe bulevardul Tibidabo, numărul 32.

Când auzi asta, Aldaya presupuse că Gelabert, de teamă că va vedea dispărând fondurile economice oferite de Jausa, recursese la acest şiretlic atât de bizantin spre a menține viu viu interesul patronului. Totuşi, Jausa nu avea nicio îndoială în privința fidelității rezultatelor. Mai mult, acolo unde alții vedeau forme şi umbre, el vedea fantome. Jura că desluşise cum silueta Mariselei se materializa într-un linţoliu, o umbră care se preschimba în lup şi umbla ridicată în două labe. Ricardo Aldaya nu văzu în proiecție altceva decât nişte pete,

observând, în plus, că atât pelicula proiectată, cât şi tehnicianul care lucra cu proiectorul duhneau a vin şi alte băuturi spirtoase. Chiar şi aşa, ca un bun om de afaceri, industriaşul intui că, până la urmă, toate acestea se puteau dovedi avantajoase pentru el. Un milionar nebun, singur şi obsedat de capturarea unor ectoplasme constituia o victimă cum nu se poate mai nimerită. Prin urmare, îi dădu dreptate şi îl îndemnă să-şi continue demersul. Vreme de câteva săptămâni, Gelabert şi oamenii lui turnară kilometri întregi de peliculă, ce avea să fie revelată în diferite tancuri, conţinând soluţii chimice de lichid revelator diluat cu Aromas de Montserrat, un vin negru sfinţit în parohia Ninot, şi tot soiul de vinuri spumante de Tarragona. Între două proiecţii, Jausa transfera împuterniciri, semna autorizaţii şi îi acorda lui Ricardo Aldaya controlul rezervelor sale financiare.

Jausa dispăru într-o noapte de noiembrie din acel an, în timpul unei furtuni. Nimeni nu ştia ce se petrecuse cu el. Pe cât se pare, tocmai expunea una din rolele de peliculă specială de-ale lui Gelabert, când a survenit un accident. Don Ricardo Aldaya l-a însărcinat pe Gelabert să recupereze rola respectivă şi, după ce au vizionat-o în particular, i-a dat foc cu mâna lui şi i-a sugerat tehnicianului să uite de chestiune, cu ajutorul unui cec de o generozitate indiscutabilă. Pe atunci, Aldaya era deja titularul celor mai multe proprietăţi ale dispărutului Jausa. Unii spuneau că răposata Marisela se întorsese să-l ia cu dânsa în iad. Alţii au observat că un cerşetor care semăna foarte bine cu defunctul milionar fusese văzut vreme de câteva luni prin împrejurimile cetăţuii, până când un automobil negru, cu perdele trase, dăduse peste el, fără să oprească, în plină zi. Şi era deja prea târziu: legenda întunecată a vilei, ca şi invazia muzicii cubaneze în saloanele de dans din oraş erau deja de neoprit.

După câteva luni, don Ricardo Aldaya îşi mută familia în casa de pe bulevardul Tibidabo, unde, peste două săptămâni, avea să se nască fiica mai mică a celor doi soţi, Penelope. Pentru a sărbători evenimentul, Aldaya rebotează casa „Vila Penelope”. Totuşi, numele cel nou n-a prins niciodată. Casa

avea propriul ei caracter şi se arăta imună la influența noilor stăpâni. Locatarii se plângeau de zgomote şi lovituri în pereți pe timpul nopții, subite mirosuri de putrefacție şi curenți de aer înghețat ce păreau să bântuie prin casă aidoma unor santinele rătăcitoare. Vila era un compendiu de mistere. Avea un beci dublu, cu un soi de criptă neinaugurată la nivelul inferior şi o capelă la cel superior, dominată de un mare Crist pe o cruce policromată, căruia servitorii îi găseau o neliniştitoare asemănare cu Rasputin, personaj foarte popular în epocă. Cărțile din bibliotecă apăreau în mod constant fie rearanjate, fie întoarse pe dos. Exista o încăpere la etajul al treilea, un dormitor nefolosit ca urmare a inexplicabilelor pete de umezeală ce răsăreau din pereți şi păreau să alcătuiască chipuri şterse, unde florile proaspete se ofileau în câteva minute şi se puteau auzi întotdeauna muşte zburătăcind, cu toate că era imposibil să le zăreşti.

Bucătăresele asigurau că anumite articole, ca zahărul, dispăreau din cămară ca prin farmec şi că laptele căpăta o nuanță roşiatică la fiecare lună plină. Din când în când, la uşa unor încăperi erau găsite păsări moarte sau mici rozătoare. Alteori descopereau lipsa unor obiecte, mai ales bijuterii şi nasturi de pe veşmintele păstrate în dulapuri şi în cufere. Din an în Paşti, obiectele sustrase apăreau ca prin farmec, la distanță de câteva luni, în vreun ungher îndepărtat al casei ori îngropate în grădină. De regulă nu mai erau găsite niciodată. Lui don Ricardo, toate aceste întâmplări i se păreau simple superstiții şi prostii tipice pentru oamenii chivernisiți. După părerea lui, o săptămână pe stomacul gol i-ar fi lecuit familia de spaime. Ceea ce nu mai vedea atât de filosoficeşte erau furturile podoabelor soției sale. Nu mai puțin de cinci servitoare au fost concediate când au dispărut diferite piese din caseta doamnei, deşi toate s-au jurat cu lacrimi în ochi că erau nevinovate. Cei mai perspicace înclinau să creadă că, fără atâta mister, faptul se datora nefastului obicei al lui don Ricardo de a se strecura în alcovurile servitoarelor tinere în toiul nopții, în scopuri ludice şi extraconjugale. Reputația lui în acest sens era aproape la fel de întinsă ca şi averea lui şi nu lipseau vocile care afirmau

că, în ritmul în care se desfăşurau faptele sale de vitejie, bastarzii pe care îi tot lăsa pe drum aveau să-şi organizeze propriul lor sindicat. Adevărul e că nu dispăreau numai bijuteriile. Cu timpul, familia îşi pierdu plăcerea de a trăi.

Familia Aldaya nu a fost niciodată fericită în casa aceea obţinută prin dubioasele artificii de comerciant ale lui don Ricardo. Doamna Aldaya îşi ruga necontenit soţul să vândă proprietatea şi să se mute într-o reşedinţă din oraş sau chiar să se întoarcă în palatul construit de Puig i Cadafalch pentru bunicul Simon, patriarhul clanului. Ricardo Aldaya refuza categoric. Petrecându-şi cea mai mare parte a timpului în călătorii sau în fabricile familiei, nu vedea nicio problemă în legătură cu casa. O dată, micuţul Jorge dispăru opt ore în interiorul casei. Maică-sa şi servitorimea îl căutară cu disperare, fără succes. Când copilul reapăru, palid şi buimăcit, spuse că, în tot acest timp, stătuse în bibliotecă, în compania unei misterioase femei de culoare, care îi arătase fotografii vechi şi îi zisese că toate femeile din familie aveau să moară în casa aceea pentru a ispăşi păcatele bărbaţilor. Misterioasa doamnă îi dezvălui micuţului Jorge chiar şi data la care urma să moară mama lui: 12 aprilie 1921. E de prisos să spunem că presupusa doamnă neagră n-a fost găsită niciodată, cu toate că, peste mai mulţi ani, doamna Aldaya a fost descoperită fără suflare în patul din dormitorul ei, în zorii zilei de 12 aprilie 1921. Toate bijuteriile sale dispăruseră. La drenarea puţului din parc, unul dintre băieţi le-a găsit în mâlul de pe fund, împreună cu o păpuşă ce îi aparţinuse fiicei sale Penelope.

O săptămână mai târziu, don Ricardo Aldaya hotărî să se descotorosească de casă. Pe atunci, imperiul său financiar era deja rănit de moarte şi nu lipseau glasurile care insinuau că totul se datora acelei case blestemate, care aducea nenorocirea oricui ar fi ocupat-o. Alţii, mai precauţi, se mărgineau să invoce argumentul că Aldaya nu înţelesese niciodată transformările pieţei şi că tot ce făcuse de-a lungul vieţii fusese să ruineze afacerea clădită de patriarhul Simon. Ricardo Aldaya a anunţat că părăsea Barcelona şi se muta cu familia în Argentina, unde industria sa textilă plutea în slavă.

Mulți au spus că fugea de eşec şi de ruşine.

În 1922, reşedința „Îngerul de negură” fu scoasă la vânzare, la un preț derizoriu. La început, multă lume îşi manifestă interesul s-o achiziționeze, atât pentru notorietatea ei, cât şi pentru prestigiul crescând al zonei, însă niciunul dintre potențialii cumpărători nu făcu vreo ofertă după vizitarea casei. În 1923, vila fu închisă. Titlul de proprietate fu transferat unei societăți de bunuri şi gospodării căreia Aldaya îi datora bani, spre a intermedia vânzarea, dărâmarea sau ce se nimerea. Casa rămase în vânzare ani de zile, fără ca agenția să izbutească să-i găsească un cumpărător. Societatea respectivă, Botell i Llofre, S.L., a dat faliment în 1939, când cei doi titulari au intrat la închisoare sub acuzații ce nu s-au lămurit niciodată şi, după tragica moarte a amândurora într-un accident survenit în penitenciarul San Vicens în 1940, a fost absorbită de un consorțiu financiar din Madrid, printre ai cărui membri titulari se numărau trei generali, un bancher elvețian şi membrul executor şi conducătorul firmei, domnul Aguilar, tatăl prietenului meu Tomas şi al Beei. În ciuda tuturor eforturilor promoționale, niciunul dintre vânzătorii aflați sub comanda domnului Aguilar n-a reuşit să plaseze casa, nici măcar oferind-o la un preț cu mult sub valoarea ei de piață. Nimeni nu mai pătrunsese pe proprietate mai bine de zece ani.

— Până azi, a spus Bea, după care s-a adâncit din nou într-una din tăcerile ei.

Cu timpul, aveam să mă obişnuiesc cu ele, să o văd închizându-se undeva departe, cu privirea rătăcită şi cu glasul stins.

— Aş vrea să-ți arăt locul ăsta, ştii? Aş vrea să-ți fac o surpriză. Când l-am auzit pe Casasus, mi-am zis că trebuie să te aduc aici, fiindcă asta făcea parte din povestea ta, din Carax şi din Penelope. Am luat cu împrumut cheia din biroul tatei. Nimeni nu ştie că suntem aici. E secretul nostru. Voiam să-l împart cu tine. Şi mă întrebam dacă o să vii.

— Ştiai prea bine că o să vin.

Zâmbi, încuviințând.

— Eu cred că nimic nu-i întâmplător, ştii? Că, în fond,

lucrurile au planul lor secret, cu toate că noi nu-l înțelegem. Ca de pildă acela că ai găsit romanul lui Julián Carax în Cimitirul Cărților Uitate ori acela că ne aflăm acum aici, tu şi cu mine, în casa asta care a aparținut familiei Aldaya. Totul face parte din ceva ce nu putem pricepe, dar care ne posedă.

În timp ce Bea vorbea, mâna mea se deplasase neîndemânatic până la glezna ei, urcând apoi până la genunchi. Ea o privi de parcă ar fi fost o gânganie care se cocoțase până acolo. M-am întrebat ce făcea Fermín în clipa aceea. Unde era ştiința lui atunci când aveam mai mare nevoie de ea?

— Tomas spune că n-ai avut nicio iubită până acum, zise Bea, ca şi cum asta explica totul.

Mi-am retras mâna şi mi-am coborât privirea, învins. Mi s-a părut că Bea zâmbea, însă am preferat să nu verific.

— Pentru cineva atât de tăcut, frate-tău se dovedeşte a fi un mare palavragiu. Ce mai spune despre mine telejurnalul?

— Spune că ai fost îndrăgostit câțiva ani de o femeie mai în vârstă decât tine şi că experiența asta ți-a sfâşiat inima.

— Singura chestie sfâşiată cu care m-am ales din toate astea a fost o buză şi mândria.

— Tomas spune că de atunci n-ai mai ieşit cu nicio fată, fiindcă le compari pe toate cu femeia aceea.

Tomas cel cumsecade şi loviturile lui sub centură.

— Se numeşte Clara, am spus.

— Ştiu. Clara Barcelo.

— O cunoşti?

— Toată lumea cunoaşte câte o Clara Barcelo. Cum se numeşte contează mai puțin.

Am rămas în tăcere o bucată de vreme, uitându-ne cum scânteia focul.

— Ieri seară, după ce m-am despărțit de tine, i-am scris o scrisoare lui Pablo, zise Bea.

Am înghițit în sec.

— Logodnicului tău, sublocotenentul? De ce?

Bea scoase un plic din buzunarul bluzei şi mi-l arătă. Era închis şi sigilat.

— În scrisoare îi spun că vreau să ne căsătorim cât mai

repede, într-o lună dacă se poate, şi că vreau să plec din Barcelona pentru totdeauna.

I-am înfruntat privirea impenetrabilă, aproape tremurând.

— De ce-mi spui una ca asta?

— Fiindcă vreau să-mi spui dacă să o expediez sau nu. De asta te-am chemat azi aici, Daniel.

Am studiat plicul care se învârtea între degetele ei ca o urnă de zaruri.

— Uită-te la mine, zise ea.

Mi-am ridicat ochii şi i-am susținut privirea. N-am putut să-i răspund. Bea îşi coborî privirea şi se îndreptă spre capătul galeriei. O uşă dădea spre balustrada de marmură, deschisă către curtea interioară a casei. I-am văzut silueta topindu-se în ploaie. M-am dus după ea şi am oprit-o, smulgându-i plicul din mână. Ploaia îi biciuia chipul, spălându-i lacrimile şi mânia. Am condus-o înapoi în casă, până la căldura căminului. Îmi evita privirea. Am luat plicul şi l-am azvârlit în flăcări. Am contemplat împreună cum scrisoarea se descompunea în jar şi cum paginile se evaporau în volute de fum albastru, una câte una. Bea a îngenuncheat lângă mine, cu lacrimi în ochi. Am îmbrățişat-o şi i-am simțit răsuflarea pe gât.

— Să nu mă laşi să cad, Daniel, şopti ea.

Bărbatul cel mai înțelept pe care l-am cunoscut vreodată, Fermín Romero de Torres, îmi explicase cândva că în viață nu există nicio experiență comparabilă cu aceea când dezbraci o femeie pentru prima oară. Înțelept cum era, nu mă mințise, însă nici nu-mi spusese tot adevărul. Nu-mi zisese nimic despre acel ciudat tremur al mâinilor care prefăcea fiecare nasture, fiecare fermoar într-o muncă titanică. Nu-mi zisese nimic despre acea vrajă a pielii palide şi tremurătoare, despre acea primă atingere a buzelor, nici despre acel miraj ce părea să ardă în fiecare por al pielii. Nu-mi zisese nimic despre toate astea fiindcă ştia că miracolul se petrece doar o dată şi că, atunci când se petrecea, vorbea o limbă a tainelor care, de cum erau date în vileag, fugeau pentru totdeauna. De mii de ori am vrut să recuperez acea primă după-amiază petrecută în vila de pe bulevardul Tibidabo cu Bea, când

universul întreg se lăsase dus o dată cu ropotul ploii. De mii de ori am vrut să mă întorc şi să mă pierd într-o amintire din care abia dacă pot răscumpăra o imagine furată căldurii flăcărilor. Bea, goală şi strălucind de ploaie, întinsă lângă foc, cu ochii larg deschişi într-o privire care, de atunci, m-a urmărit mereu. M-am aplecat peste ea şi i-am mângâiat pielea pântecelui cu vârful degetelor. Bea îşi miji pleoapele şi îmi surâse, sigură şi puternică.

— Fă-mi tot ce vrei, şopti ea.

Avea şaptesprezece ani şi viața întreagă îi strălucea pe buze.

29

Se înnoptase când am părăsit casa, învăluiți în umbre albastre. Din furtună mai rămăsese un suflu de burniță rece. Am vrut să-i înapoiez cheia, însă Bea mi-a poruncit dintr-o privire să o păstrez eu. Am mers până la promenada San Gervasio, în speranța că vom găsi un taxi sau un autobuz. Mergeam în tăcere, de mână, fără să ne privim.

— N-am să mă mai pot întâlni cu tine până marți, zise Bea cu voce tremurătoare, ca şi când, dintr-o dată, s-ar fi îndoit de dorința mea de a o revedea.

— Am să te aştept acolo, am zis eu.

Am considerat de la sine înțeles că toate întâlnirile mele cu Bea urmau să aibă loc între zidurile acelei case vechi, că restul oraşului nu ne aparținea. Mi s-a părut chiar că fermitatea atingerii ei pălea pe măsură ce ne îndepărtam de locul acela, că forța şi căldura ei se diminuau cu fiecare pas. Ajunşi pe promenadă, am constatat că străzile erau pustii.

— Aici n-o să găsim nimic, zise Bea. Mai bine să coborâm pe Balmes.

Am apucat-o pe strada Balmes cu paşi hotărâți, mergând pe sub coroanele copacilor ca să ne ferim de burniță şi, poate, de a ne încrucişa privirile. Mi s-a părut că, pe anumite porțiuni, Bea se grăbea, aproape că trăgea de mine. Pentru o clipă, am crezut că, dacă îi dădeam drumul la mână, Bea avea s-o zbughească. Imaginația mea, îmbătată încă de atingerea şi de gustul trupului ei, ardea de dorința de a o înghesui pe o bancă, de a o săruta, de a-i recita tot şiragul de nerozii care pe oricine altcineva l-ar fi făcut să se prăpădească de râs pe socoteala mea. Însă Bea deja nu mai era prezentă. Ceva o rodea pe dinăuntru, în tăcere şi totuşi evident.

— Ce se petrece? am şoptit eu.

Mi-a răspuns printr-un zâmbet sfâşiat, de teamă şi de singurătate. M-am văzut atunci pe mine însumi prin ochii ei; un biet băiat străveziu care crezuse că cucerise lumea într-o oră şi care încă nu ştia că o poate pierde într-un minut. Am

continuat să merg, fără să aştept un răspuns. Treaz, în sfârşit. La scurt timp, se auzi zgomotul traficului, iar văzduhul păru să se aprindă ca o flăcăruie de gaz la căldura felinarelor şi semafoarelor care mă făcură să mă gândesc la un zid nevăzut.

— Mai bine ne despărțim aici, zise Bea, dându-mi drumul la mână.

Luminile unei stații de taxiuri se zăreau la colț, o defilare de licurici.

— Cum doreşti.

Bea se aplecă şi îmi atinse obrazul cu buzele. Părul îi mirosea a ceară.

— Bea, am început eu, aproape fără glas, eu te iubesc...

Tăgădui în tăcere, pecetluindu-mi buzele cu mâna, ca şi când cuvintele mele ar fi rănit-o.

— Marți la ora şase, de acord? întrebă ea.

Am încuviințat din nou. Am văzut-o plecând şi dispărând într-un taxi, parcă necunoscută. Unul dintre şoferi, care ne urmărise cu ochi de arbitru de tuşă, mă privea curios.

— Ei? Mergem acasă, şefu'?

M-am vârât în taxi fără să-mi dau seama. Ochii taximetristului mă examinau din oglindă. Ai mei pierdeau din vedere maşina care o ducea pe Bea, două puncte de lumină adâncindu-se într-un puț de beznă.

N-am izbutit să adorm până când zorii nu au revărsat peste fereastra camerei mele o sută de tonuri cenuşii, care de care mai pesimiste. M-a deşteptat Fermín, care azvârlea cu pietricele în geam, din piața bisericii. M-am îmbrăcat cu ce mi-a venit la îndemână şi am coborât să-i deschid. Fermín aducea cu sine entuziasmul lui insuportabil de luni dimineața. Am ridicat grilajul şi am atârnat cartonul cu anunțul „Deschis”.

— Ia te uită ce cearcăne ai, Daniel. Cât ditamai terenurile de construcție. Se cunoaşte că ai luat taurul de coarne.

Ducându-mă în spatele prăvăliei, mi-am pus şorțul meu albastru şi i l-am întins pe al lui sau, mai bine zis, i l-am aruncat cu îndârjire. Fermín îl înşfăcă din zbor, tot numai un

zâmbet pişicher.

— Mai curând am fost luați în coarne şi eu, şi taurul, i-am retezat-o eu.

— Lasă dumneata gregueriile în seama lui don Ramon Gomez de la Serna[4], că ale dumitale suferă de anemie. Să vedem, povesteşte.

— Ce vrei să povestesc?

— Las la alegerea dumitale. Numărul de împunsături sau turele de onoare.

— Nu-mi arde de glume, Fermín.

— Tinerețe, floare a zevzeciei. În sfârşit, cu mine să nu te înăcreşti, fiindcă am veşti proaspete despre investigația noastră pe seama amicului tău Carax.

— Sunt numai urechi.

Îmi aruncă o privire de intrigă internațională; o sprânceană arcuită, iar cealaltă în stare de alarmă.

— Ei bine, iată că ieri, după ce am lăsat-o pe Bernarda să se întoarcă acasă cu virtutea intactă, dar cu o pereche de vânătăi zdravene pe buci, m-a lovit un acces de insomnie din cauza acelor provocatoare vecernii amoroase, împrejurare de care am profitat spre a mă îndrepta către unul din centrele de informație ale lumii interlope barceloneze, şi anume taverna lui Eliodoro Salfuman, alias Sulă-rece, situată într-un local insalubru, dar nespus de colorat de pe strada Sant Jeroni, mândria şi sufletul Ravalului.

— Scurtează, Fermín, pentru Dumnezeu.

— Asta şi făceam. Fapt este că, o dată ajuns acolo, dându-mă bine pe lângă câțiva din obişnuiții locului, vechi tovarăşi de cazne, am început cercetările în privința numitului Miquel Moliner, soț al Mata Hari-ei dumitale, Nuria Monfort, şi presupus intern în hotelurile penitenciare ale municipiului.

— Presupus?

— Mai bine zis ca oricând, fiindcă trebuie să spunem că, în cazul ăsta, între participiul trecut şi lucrul făcut nu-i nicio cale de străbătut. Ştiu prea bine, din experiență, că, în

---

4 Autor al unor ciudate argutii literare bazate pe pluralitatea sensurilor şi pe calambururi, numite *greguerias.*

materie de recensământ şi socoteală a populaţiei puşcăriaşe, informatorii mei din tabernacolul lui Sulă-rece sunt cotaţi cu mai multă fiabilitate decât lipitorile de la Palatul de Justiţie şi te pot asigura, prietene Daniel, că nimeni n-a auzit de niciun Miquel Moliner în calitate de deţinut, vizitator ori simplă făptură însufleţită în închisorile din Barcelona, cel puţin în ultimii zece ani.

— O fi închis în alt penitenciar.

— Alcatraz, Sing-Sing sau Bastilia. Daniel, femeia aceea te-a minţit.

— Presupun că da.

— Nu mai presupune, recunoaşte.

— Şi acum ce-i de făcut? Miquel Moliner e o pistă moartă.

— Sau Nuria asta e foarte vie.

— Ce sugerezi dumneata?

— Deocamdată, să explorăm alte căi. N-ar fi rău s-o vizităm pe bătrânica aia, doica cea bună din basmul pe care ni l-a turnat preasfinţitul ieri dimineaţă.

— Să nu-mi spui că bănuieşti că şi doica a dispărut.

— Nu, însă mi se pare că a cam sosit ceasul să ne lăsăm de izmeneli şi de bătut în poartă ca şi când am cere de pomană. În chestiunea asta trebuie să intrăm pe uşa din dos. Mă urmăreşti?

— Fermín, orice-ai spune dumneata merge şi la liturghie.

— Atunci, apucă-te şi-ţi scutură costumul de băieţaş din cor, fiindcă în după-amiaza asta, de îndată ce închidem, o să-i facem o vizită de milostenie bătrânei, la azilul Santa Lucia. Şi acum, povesteşte-mi. Cum a fost ieri cu mânzişoara aia? Să nu fii ermetic cu mine, fiindcă tot ce n-ai să-mi povesteşti are să-ţi iasă sub formă de bube cu puroi.

Am oftat, învins, şi mi-am dat drumul la mărturisiri, fără să las nimic pe fundul sacului. Când am încheiat relatarea şi socoteala angoaselor mele existenţiale de licean retardat, Fermín mă surprinse cu o îmbrăţişare bruscă şi sinceră.

— Dumneata eşti îndrăgostit, murmură el emoţionat, bătându-mă cu palma pe spate. Sărăcuţul.

În după-amiaza aceea am ieşit din librărie la ora exactă, ceea ce a fost suficient ca să ne atragem o privire oţelită din

partea lui taică-meu, care, tot văzându-ne cum ne duceam şi ne întorceam, începuse să bănuie că umblam cu ceva dubios. Fermín bolborosi ceva incoerent despre nişte comisioane rămase nerezolvate şi ne-am făcut nevăzuţi cu repeziciune. Am presupus că, mai devreme sau mai târziu, trebuia să-i dezvălui tatei o parte din încurcătura aia, însă care parte anume era altă mâncare de peşte.

Pe drum, cu obişnuitul său dar pentru folclorul foiletonesc, Fermín mă puse în temă cu scena către care ne îndreptam. Azilul Santa Lucia era o instituție de o reputație necurată, care lâncezea în măruntaiele unui vechi palat în ruine, situat pe strada Moncada. Legenda ce-l învăluia schița un profil undeva la jumătatea drumului între un purgatoriu şi o morgă cu condiții sanitare abisale. Povestea lui era cel puțin neobişnuită. Din secolul al XI-lea adăpostise, printre altele, reşedința mai multor familii bine situate, o închisoare, un salon de curtezane, o bibliotecă de codexuri interzise, un cartier militar, un atelier de sculptură, un sanatoriu pentru ciumați şi o mănăstire. La jumătatea veacului al XIX-lea, căzând practic în bucăți, palatul fusese transformat într-un muzeu de diformități şi de atrocități de circ de către un antreprenor extravagant care îşi spunea Laszlo de Vicherny, duce de Parma şi alchimist privat al casei de Bourbon, însă al cărui nume adevărat s-a dovedit a fi ser Baltasar Deulofeu i Carallot, de fel din Esparraguera, gigolo şi şarlatan de profesie.

Suspomenitul se fălea că deține cea mai vastă colecție de fetuşi humanoizi în diferite faze de deformare, păstrați în flacoane cu formol, ca să nu mai vorbim de şi mai bogata colecție de ordine de captură expediate de polițiile din jumătate de Europa şi America. Printre alte atracții, acest Tenebrarium (căci aşa îşi rebotezase Deulofeu creația) oferea şedințe de spiritism, necromanție, lupte de cocoşi, guzgani, câini, femei, schilozi sau lupte mixte, fără a uita de pariuri, un lupanar specializat în damblagii şi monştri, un cazinou, un birou de consultanță juridică şi financiară, un atelier pentru filtre de amor, o scenă pentru spectacole de folclor regional, teatru de marionete şi defilări de dansatoare

exotice. De Crăciun se punea în scenă o reprezentație a *Păstorilor* cu participarea întregului catalog al muzeului şi a întregii galerii de prostituate. Faima acestui spectacol se întinsese dincolo de hotarele provinciei.

Tenebrarium-ul s-a bucurat de un mare succes vreme de cincisprezece ani, până când, descoperindu-se că Deulofeu le sedusese pe soția, pe fiica şi pe mama soacră a guvernatorului militar al provinciei într-un interval de numai o săptămână, cea mai neagră dezonoare căzu asupra centrului de recreere şi a creatorului său. Înainte ca Deulofeu să apuce să fugă şi să-şi asume una din multiplele sale identități, o bandă de asasini mascați îl fugări pe ulițele din cartierul Santa Lucia, după care îl spânzură şi îi dădu foc în Cetățuie, abandonându-i apoi trupul pentru a fi devorat de câinii sălbatici ce mişunau prin zonă. După două decade de abandon, fără ca nimeni să se deranjeze să retragă catalogul de atrocități al răposatului Laszlo, Tenebrarium-ul fu transformat într-o instituție de caritate publică, aflată în grija unui ordin de călugărițe.

— Doamnele Ultimului Supliciu sau ceva la fel de morbid, zise Fermín. Partea proastă e că sunt tare riguroase în privința tainei locului (din pricina conştiinței încărcate, aş zice eu), drept care va trebui să găsim un subterfugiu ca să ne strecurăm.

În vremuri mai recente, locatarii azilului Santa Lucia erau recrutați din rândurile muribunzilor, bătrânilor abandonați, demenților, nevoiaşilor şi ale altor iluminați ocazionali care alcătuiau consistenta lume interlopă barceloneză. Spre norocul lor, îndeobşte, o dată intrați, majoritatea rezistau puțin; condițiile localului şi compania nu invitau la longevitate. Potrivit lui Fermín, defuncții erau retraşi cu puțin înaintea zorilor şi făceau ultima călătorie la groapa comună într-un car donat de o firmă de la Hospitalet de Llobregat specializată în produse din carne şi cârnățărie, de o îndoielnică reputație, care după câțiva ani avea să fie implicată într-un scandal sumbru.

— Toate astea le-ai născocit dumneata, am protestat eu, copleşit de acest tablou dantesc.

— Înzestrarea mea de născocitor nu merge până într-acolo, Daniel. Aşteaptă şi-ai să vezi. Eu am vizitat edificiul, cu o ocazie nefastă, să tot fie vreo zece ani de-atunci, şi îţi pot spune că parcă îl angajaseră ca decorator pe prietenul dumitale Julián Carax. Păcat că n-am luat cu noi nişte frunze de dafin pentru a potoli aromele care îl caracterizează. Însă vom avea destul de furcă până să ne lase să intrăm.

Cu asemenea perspective în faţă, am ajuns pe strada Moncada, care la ora aceea deja se închidea într-un pasaj de ceţuri flancat de vechile palate transformate în magazine şi ateliere. Litania clopotelor de la biserica Santa Maria del Mar puncta ecoul paşilor noştri. În scurt timp, o duhoare amară şi pătrunzătoare se răspândi în adierea rece de iarnă.

— Ce-i cu mirosul ăsta?

— Am ajuns, anunţă Fermín.

30

O poartă din lemn putrezit ne conduse într-o curte interioară străjuită de lămpi cu gaz ce aruncau câte-o rază peste ornamentațiile şi figurile de îngeri ale căror trăsături se destrămau în piatra îmbătrânită. O scară urca la primul etaj, unde un dreptunghi de lumină vaporoasă contura intrarea principală a azilului. Strălucirea emanată de această deschidere colora în ocru ceața de miasme ce venea din interior. O siluetă colțuroasă şi rapace ne privea din arcul uşii. În semiîntuneric i se putea distinge privirea oțelită, de aceeaşi nuanță cu rasa pe care o purta. Ținea în mână un cub din lemn care fumega şi emana o putoare de nedescris.

— Ave-Maria-Preacurată-Cea-Fără-De-Păcat-Zămislită, spuse Fermín fără poticnire şi cu entuziasm.

— Dar sicriul? replică glasul din înalt, grav şi reticent.

— Sicriul? întrebarăm Fermín şi cu mine la unison.

— Nu sunteți de la pompe funebre? întrebă călugărița cu voce obosită.

M-am întrebat dacă era un comentariu asupra înfățişării noastre sau o întrebare veritabilă. Lui Fermín i se lumină chipul dinaintea unei ocazii atât de providențiale.

— Sicriul e în furgonetă. Mai întâi am vrea să recunoaştem clientul. Un aspect pur tehnic.

Am simțit cum mă podideşte greața.

— Am crezut că vine domnul Collbato în persoană, zise călugărița.

— Domnul Collbato vă roagă să-l iertați, însă are de-a face cu o îmbălsămare de ultimă oră, foarte complicată. Un voinic de la circ.

— Dumneavoastră lucrați cu domnul Collbato la pompele funebre?

— Suntem, respectiv, mâinile lui dreaptă şi stângă. Wilfredo Velludo, la dispoziția dumneavoastră, iar aici, alături de mine, ucenicul meu, bacalaureatul Samson

Carrasco[5].

— Încântat, am completat eu.

Călugărița ne-a examinat sumar și a încuviințat, indiferentă la perechea de sperietori ce i se oglindeau în privire.

— Bine ați venit la Santa Lucia. Eu sunt sora Hortensia, cea care v-am chemat. Urmați-mă.

Am urmat-o pe sora Hortensia fără să spunem nici pâs de-a lungul unui coridor cu aspect de peșteră, al cărui miros îmi aminti de tunelurile de la metrou. Coridorul era flancat de niște cadre lipsite de uși, dincolo de care se zăreau săli iluminate de lumânări, cu șiruri de paturi rezemate de perete și acoperite cu plase împotriva țânțarilor ce se ondulau ca niște lințolii. Îndărătul perdelelor se auzeau jeluiri și se întrezăreau siluete.

— Pe aici, indică sora Hortensia, care ținea avanpostul cu câțiva metri înaintea noastră.

Am pătruns într-o încăpere boltită, unde nu mi-a venit prea greu să situez scena Tenebrarium-ului pe care mi-o descrisese Fermín. Semiîntunericul învăluia ceea ce, la prima vedere, mi se păru o colecție de figuri din ceară, așezate sau abandonate prin unghere, cu ochi morți și sticloși care luceau ca niște monede de alamă în lumina lumânărilor. M-am gândit că, poate, erau niște păpuși sau rămășițe ale vechiului muzeu. Apoi am băgat de seamă că se mișcau, deși foarte încet, parcă în secret. Nu li se putea distinge vârsta sau sexul. Zdrențele care le acopereau erau de culoarea cenușii.

— Domnul Collbato a zis să nu atingem și să nu curățăm nimic, zise sora Hortensia pe un ton de dezvinovățire. Ne-am mărginit să-l punem pe sărman într-unul din sicriele care erau pe-aici, fiindcă începuse să picure, dar acum e gata.

— Bine ați făcut. Nicio precauție nu e prea mare, conveni Fermín.

I-am aruncat o privire disperată. El tăgădui senin, sugerându-mi să-l las să se ocupe de chestiune. Sora

---

5 Personaj din romanul *Don Quijote* al lui Cervantes.

Hortensia ne conduse până la ceva ce părea o celulă lipsită de lumină şi de aerisire, la capătul unui culoar îngust. Luă una dintre lămpile de gaz ce atârnau pe perete şi ne-o întinse.

— Durează mult? Eu am treabă.

— Să nu zăboviți din pricina noastră. Vedeți-vă de treabă, că noi îl luăm şi plecăm. N-aveți nicio grijă.

— Bine, dacă aveți nevoie de ceva, eu am să fiu în beci, în galeria de paturi. Dacă nu vă cer prea mult, scoateți-l pe din dos. Să nu-l vadă ceilalți. E rău pentru moralul internilor.

— Vă promitem, am zis cu voce spartă.

Sora Hortensia mă contemplă o clipă cu o vagă curiozitate. Când am privit-o de aproape, mi-am dat seama că era o femeie matură, aproape bătrână. Puțini ani o despărțeau de restul locuitorilor casei.

— Auziți, ucenicul nu e nițel cam tânăr pentru slujba asta?

— Adevărurile vieții nu au vârstă, maică, răspunse Fermín.

Călugărița îmi zâmbi cu gingăşie, încuviințând. În privirea ei nu era neîncredere, ci doar tristețe.

— Totuşi, şopti ea.

Se îndepărtă în ceață, ducând cubul şi târându-şi umbra ca pe un văl nupțial. Fermín mă împinse în celulă. Era un cubiculum mizerabil tăiat între ziduri de grotă supurante de umezeală, din al cărui tavan atârnau lanțuri terminate cu cârlige şi a cărui pardoseală crăpată era găurită pentru un grătar de canal. În mijloc, pe o masă de marmură cenuşie, odihnea un sicriu din lemn. Fermín a ridicat lampa şi am zărit silueta defunctului ivindu-se din umplutura de paie. Trăsături de pergament, imposibile, dăltuite şi fără viață. Pielea buhăită era de culoarea purpurei. Ochii, albi ca nişte coji de ou sparte, erau deschişi.

Mi s-a întors stomacul pe dos şi mi-am ferit privirea.

— Hai, să ne punem pe treabă, mă îndemnă Fermín.

— Eşti nebun?

— Vreau să spun că trebuie s-o găsim pe Jacinta înainte să ni se dea în vileag şiretlicul.

— Cum?

— Cum oare? Întrebând.

Ne-am îndreptat spre coridor ca să vedem dacă sora Hortensia dispăruse. Apoi, tiptil, ne-am prelins până în salonul pe care îl străbătusem. Chipurile nenorocite ne observau în continuare, cu nişte priviri ce oscilau de la curiozitate la teamă şi, în câteva cazuri, la lăcomie.

— Fii cu băgare de seamă, că unii dintre ăştia, dacă ți-ar putea suge sângele ca să devină din nou tineri, ți-ar sări la gât, zise Fermín. Vârsta îi face pe toți să pară buni ca nişte mieluşei, însă aici există la fel de mulți ticăloşi ca afară, sau chiar mai mulți. Pentru că ăştia sunt cei care au rezistat şi i-au îngropat pe ceilalți. Să nu ți se facă milă. Hai, începe dumneata cu ăştia din colț, care par să n-aibă dinți.

Dacă aceste cuvinte aveau scopul de a mă îmbărbăta pentru misiune, ele au eşuat în mod lamentabil. M-am uitat la grupul acela de rămăşițe umane care lâncezea în colț şi le-am zâmbit. Simpla lor prezență mi s-a părut o stratagemă propagandistică în favoarea vidului moral al universului şi a brutalității mecanice cu care acesta distrugea piesele ce nu-i mai erau de folos. Fermín păru să-mi citească aceste gânduri atât de profunde şi încuviință cu gravitate.

— Mama natură e-o mare curvă, ăsta-i tristul adevăr, zise el. Curaj şi la atac.

Prima mea rundă de întrebări nu-mi oferi decât priviri goale, gemete, râgâieli şi aiureli din partea tuturor celor pe care i-am chestionat despre unde s-ar fi putut afla Jacinta Coronado. Cincisprezece minute mai târziu, am coborât pânzele şi m-am reunit cu Fermín, ca să văd dacă el avusese mai mult noroc. Descurajarea îi dădea pe dinafară.

— Cum o s-o găsim pe Jacinta Coronado în gaura asta?

— Nu ştiu. Ăsta-i un cazan de țicniți. Am încercat cu bomboanele Sugus, însă ei le iau drept supozitoare.

— Dar dacă o întrebăm pe sora Hortensia? Îi spunem adevărul şi gata.

— Adevărul se spune doar ca ultimă soluție, Daniel, cu atât mai mult unei călugărițe. Mai întâi să ne isprăvim cartuşele. Ia te uită la gaşca de colo, care pare foarte însuflețită. Sigur sunt unşi cu toate alifiile. Du-te şi întreabă-

i.

— Dar dumneata ce vrei să faci?

— Eu am să supraveghez ariergarda, nu cumva să se întoarcă pinguinul. Dumneata vezi-ţi de treabă.

Cu o speranţă de succes mică sau chiar nulă, m-am îndreptat spre un grup de interni care ocupau un colţ al salonului.

— Bună seara, am zis, înţelegând pe dată absurdul salutului meu, întrucât acolo era mereu noapte. O caut pe doamna Jacinta Coronado. Co-ro-na-do. O cunoaşte vreunul dintre dumneavoastră sau îmi puteţi spune unde o găsesc?

În faţa mea, patru priviri degradate de lăcomie. Aici pulsează ceva, mi-am zis eu. Poate că nu e totul pierdut.

— Jacinta Coronado? am insistat.

Cei patru interni schimbară câteva priviri şi încuviinţară unii spre alţii. Unul, pântecos şi fără niciun fir de păr vizibil pe tot trupul, părea căpetenia bandiţilor. Înfăţişarea şi atitudinea lui, în lumina acelui terariu de privelişti cumplite, mă făcură să mă gândesc la un Nero fericit, ciupindu-şi harpa în timp ce Roma se mistuia la picioarele lui. Cu o atitudine maiestuoasă, împăratul Nero îmi zâmbi, jucăuş. I-am întors gestul, plin de speranţă.

Personajul în cauză îmi făcu semn să mă apropii, ca şi când ar fi vrut să-mi şoptească ceva la ureche. Am şovăit, însă m-am supus condiţiilor lui.

— Îmi puteţi spune unde o găsesc pe doamna Jacinta Coronado? am întrebat eu pentru ultima oară.

Mi-am apropiat urechea de buzele internului, până când i-am putut simţi răsuflarea fetidă şi călduţă pe piele. M-am temut să nu mă muşte, însă, pe neaşteptate, el se apucă să emită un vânt de o putere formidabilă. Tovarăşii săi începură să râdă şi să bată din palme. M-am retras câţiva paşi, însă efluviile flatulente mă prinseseră iremediabil. Atunci am băgat de seamă că lângă mine era un bătrân cocârjat, înzestrat cu o barbă de profet, cu părul rar şi ochi de foc, care se sprijinea într-un baston şi îi privea cu dispreţ.

— Îţi pierzi vremea, tinere. Juanito nu ştie altceva decât să tragă băşini, iar ăştia nu ştiu decât să râdă şi să le inhaleze.

Cum vezi, aici structura socială nu diferă cu mult de cea a lumii de afară.

Vârstnicul filosof vorbea cu o voce gravă şi o dicţie perfectă. Mă privi de sus până jos, cântărindu-mă.

— Dumneata o cauţi pe Jacinta, dacă am auzit bine?

Am încuviinţat, uluit dinaintea unor semne de viaţă inteligentă în acea văgăună de orori.

— Pentru ce?

— Sunt nepotul ei.

— Iar eu sunt marchizul de Matoimel. O paparudă de mincinos, asta eşti dumneata. Spune-mi pentru ce o cauţi, sau am s-o fac pe nebunul. Aici e uşor. Iar dacă ai de gând să-i întrebi pe nenorociţii ăştia unul câte unul, n-o să-ţi ia prea mult să pricepi de ce spun asta.

Juanito şi clica lui de inhalatori continuau să râdă de ţi-era mai mare dragul. Atunci solistul emise un bis, mai amortizat şi mai prelung decât primul, sub forma unui şuierat, care imita o pană de cauciuc şi dovedea limpede că Juanito poseda un control al sfincterului ce friza virtuozitatea.

M-am înclinat în faţa evidenţei.

— Aveţi dreptate. Nu sunt rudă cu doamna Coronado, însă trebuie să stau de vorbă cu ea. E o chestiune de cea mai mare importanţă.

Bătrânul se apropie de mine. Avea un zâmbet pişicher şi felin, de copil veştejit, iar privirea îi ardea de şiretenie.

— Mă puteţi ajuta? l-am implorat eu.

— Asta depinde de cum mă poţi ajuta dumneata pe mine.

— Dacă îmi stă în puteri, aş fi încântat să vă ajut. Vreţi să transmit un mesaj familiei dumneavoastră?

Bătrânul izbucni într-un râs amar.

— Familia mea e cea care m-a aruncat în puţul ăsta. A naibii haită de lipitori, în stare să fure şi ouăle de sub cloşcă. Înghiţi-i-ar iadul sau primăria. I-am suportat şi i-am întreţinut destui ani. Ce vreau eu e o femeie.

— Poftim?

Bătrânul mă privi cu nerăbdare.

— Tinereţea nu-ţi scuză opacitatea minţii, flăcăule. Îţi

spun că vreau o femeie. O muiere, o subretă sau o iapă tânără de rasă bună. Tânără, adică sub cincizeci şi cinci de ani, şi sănătoasă, fără răni şi fără fracturi.

— Nu sunt sigur dacă înțeleg...

— Mă înțelegi de minune. Înainte să plec pe lumea cealaltă, vreau să mă delectez cu o femeie care să aibă dinți şi care să nu se pişe pe ea. Nu-mi pasă dacă e frumoasă foc au ba; eu sunt pe jumătate orb, iar la vârsta mea orice muiere care are de ce să te agăți e-o Afrodită. Am fost limpede?

— Ca o carte deschisă. Dar nu văd cum o să vă găsesc eu o femeie...

— Când eram de vârsta dumitale, în sectorul servicii exista ceva ce se numea doamne cu virtutea uşoară. Ştiu eu că lumea se schimbă, însă niciodată în mod esențial. Fă-mi rost de una, plinuță şi în călduri, şi-o să facem afaceri. Iar dacă îți pui întrebări în privința capacității mele de a mă bucura de o doamnă, gândeşte-te că mă mulțumesc s-o pişc de fund şi să-i cântăresc cu mâna frumusețile. Avantajele experienței.

— Amănuntele tehnice vă privesc, însă acum nu vă pot aduce o femeie aici.

— Oi fi eu un ghiuj amărât şi jegos, dar nu-s imbecil. Asta o ştiu şi eu. Mă mulțumesc să-mi promiți.

— Şi de unde ştiți că n-am să vă promit numai ca să-mi spuneți unde e Jacinta Coronado?

Bătrânelul îmi zâmbi, şiret.

— Dă-mi cuvântul dumitale şi lasă problemele de conştiință pe seama mea.

Am privit în sus. Juanito îşi începea partea a doua a recitalului. Viața se stingea treptat.

Cererea moşneguțului cel hâtru era singurul lucru din acel purgatoriu care mi s-a părut că avea un sens.

— Vă dau cuvântul meu. Voi face tot ce pot.

Bătrânul zâmbi cu gura cât o şură. I-am numărat trei dinți.

— Blondă, chiar şi oxigenată. Cu o pereche de țâțe ca lumea şi să vorbească taman ca o scrofelniță, dacă e posibil, căci, din toate simțurile, cel mai bine mi s-a păstrat auzul.

— O să văd ce pot face. Acum spuneți-mi unde o găsesc pe Jacinta Coronado.

31

— Ce i-ai promis matusalemului ăluia?

— Ai auzit şi dumneata.

— Oi fi zis-o în glumă, sper.

— Eu nu mint un moşneguț care-i pe ducă.

— Iar asta te înnobilează, Daniel, însă cum ai de gând să strecori o individă în această casă respectabilă?

— Plătind triplu, bănuiesc. Detaliile specifice le las în seama dumitale.

Fermín ridică din umeri, resemnat.

— În fine, târgu-i târg. O să ne gândim noi la ceva. Însă data viitoare când se înfiripă o negociere de natura asta, lasă-mă pe mine să vorbesc.

— Se acceptă.

Întocmai cum îmi indicase bătrânul cel şmecher, pe Jacinta Coronado am găsit-o într-o mansardă la care nu se putea ajunge decât pe o scară de la etajul al treilea. Potrivit moşneguțului desfrânat, ultimul cat era refugiul puținilor interni cărora Parcele nu avuseseră cumsecădenia să le ia mințile, stare, pe de altă parte, nu tocmai longevivă. Pe cât se pare, acea aripă ocultă adăpostise, la vremea ei, camerele lui Baltasar Deulofeu, alias Lazslo de Vicherny, de unde acesta prezida activitățile Tenebrarium-ului şi cultiva artele iubirii proaspăt sosite din Orient, printre aburi şi uleiuri parfumate. Din acea splendoare îndoielnică mai rămăseseră doar aburii şi parfumurile, deşi de altă natură. Jacinta Coronado zăcea prăbuşită într-un scaun de răchită, înfăşurată într-un pled.

— Doamna Coronado? am întrebat ridicând glasul, temându-mă că sărmana era surdă, țicnită sau amândouă aceste lucruri.

Bătrâna ne cercetă pe îndelete, cu oarecare rezervă. Avea o privire nisipoasă şi doar câteva şuvițe de păr alburiu îi acopereau creştetul. Am băgat de seamă că mă observa cu un aer ciudat, de parcă mă mai văzuse şi înainte şi nu-şi amintea unde. M-am temut că Fermín se va grăbi să mă prezinte drept fiul lui Carax sau vreun alt tertip asemănător,

însă el se mărgini să îngenuncheze lângă bătrână şi să-i ia mâna tremurătoare şi ofilită.

— Jacinta, eu sunt Fermín, iar acest vlăstar e amicul meu, Daniel. Ne-a trimis prietenul dumitale, părintele Fernando Ramos, care azi n-a putut veni fiindcă avea de spus douăsprezece slujbe, ştii şi dumneata cum e cu calendarul sfinţilor, însă îţi transmite toate cele bune. Cum te mai simţi?

Bătrâna îi zâmbi cu gingăşie lui Fermín. Prietenul meu îi mângâie chipul şi fruntea. Bătrâna îi primea atingerea cu recunoştinţa unei pisici de salon. Am simţit că mi se pune un nod în gât.

— Ce întrebare prostească, nu-i aşa? continuă Fermín. Ceea ce ţi-ar plăcea dumitale ar fi să te-nvârţi încoace şi-ncolo în paşi de polcă. Fiindcă dumneata ai nişte picioare de dansatoare, probabil că toată lumea ţi-o spune.

Nu-l văzusem tratând pe nimeni cu atâta delicateţe, nici măcar pe Bernarda. Cuvintele erau linguşeală curată, însă tonul şi expresia feţei erau sincere.

— Ce lucruri frumoase îmi spui dumneata, murmură ea cu voce frântă, după atâta timp cât nu avusese cu cine să vorbească sau nimic de spus.

— Nici pe jumătate atât de frumoase ca dumneata, Jacinta. Crezi că putem să-ţi punem câteva întrebări? Ca la concursurile de la radio, ştii?

Drept răspuns, bătrâna clipi.

— Eu aş zice că asta înseamnă da. Îţi aminteşti de Penelope, Jacinta? Penelope Aldaya? Despre ea am vrea să te întrebăm.

Jacinta încuviinţă, cu privirea aprinsă dintr-o dată.

— Copila mea, murmură ea şi păru că avea să izbucnească în plâns.

— Chiar ea. Îţi aduci aminte? Noi suntem prieteni cu Julián. Julián Carax. Cel cu povestirile de groază, îţi aminteşti şi de el, nu-i aşa?

Ochii bătrânei străluceau, ca şi când cuvintele şi mângâierile lui Fermín ar fi adus-o treptat la viaţă.

— Părintele Fernando, de la colegiul San Gabriel, ne-a spus că o iubeai mult pe Penelope. Şi el te iubeşte mult şi îşi

aminteşte de dumneata în fiecare zi, ştii? Nu vine mai des fiindcă episcopul cel nou, care e un arivist, îi face zile fripte, trimițându-l să spună atâtea slujbe, încât umblă mereu afon.

— Dumneata mănânci bine? întrebă dintr-o dată bătrâna, neliniştită.

— Mănânc ca un căpcăun, Jacinta, ce se-ntâmplă e că am un metabolism foarte masculin şi ard totul. Însă, aşa cum mă vezi, sub straiele astea, nu-s decât muşchi. Pune mâna. Ca Charles Atlas, dar ceva mai păros.

Jacinta încuviință, mai liniştită. N-avea ochi decât pentru Fermín. De mine uitase cu totul.

— Ce ne poți spune despre Penelope şi despre Julián?

— Mi-au luat-o, ei toți, zise ea. Pe fata mea.

Am făcut un pas în față ca să spun ceva, însă Fermín îmi aruncă o privire care spunea: ține-ți gura.

— Cine ți-a luat-o pe Penelope, Jacinta? Îți aduci aminte?

— Domnul, zise ea ridicându-şi ochii cu teamă, ca şi când s-ar fi temut că cineva ne putea auzi.

Fermín păru să cântărească emfaza gestului bătrânei şi îi urmări privirea până în înalt, evaluând diferite posibilități.

— Dumneata te referi la Dumnezeu Atotputernicul, împăratul cerurilor, sau mai curând la tatăl domnişoarei Penelope, don Ricardo?

— Ce mai face Fernando? întrebă bătrâna.

— Preotul? E ca o floare. Când nici cu gândul nu gândeşti, va fi făcut papă şi pe dumneata o să te instaleze în Capela Sixtină. Îți trimite salutări călduroase.

— El e singurul care vine să mă vadă, ştii? Vine fiindcă ştie că nu mai am pe nimeni altcineva.

Fermín îmi aruncă o privire cu coada ochiului, ca şi cum s-ar fi gândit la acelaşi lucru ca şi mine. Jacinta Coronado era, evident, mai lucidă decât o sugerau aparențele. Trupul se stingea, însă mintea şi sufletul încă se mai mistuiau în acel puț de mizerie. M-am întrebat câți alții asemenea ei, asemenea bătrânelului licențios care ne arătase cum s-o găsim zăceau împotmoliți acolo.

— Vine fiindcă te iubeşte mult pe dumneata, Jacinta. Fiindcă îşi aminteşte cât de bine îl îngrijeai şi îl hrăneai când

era flăcău. Ne-a povestit totul. Îți aduci aminte, Jacinta? Îți aduci aminte de vremea când te duceai să-l iei pe Jorge de la colegiu, de Fernando şi de Julián?

— Julián...

Vocea ei era o şoaptă stinsă, însă zâmbetul o trăda.

— Îți aminteşti de Julián Carax, Jacinta?

— Îmi amintesc de ziua când Penelope mi-a spus că are să se mărite cu el...

Fermín şi cu mine ne-am privit, uluiți.

— Să se mărite? Când a fost asta, Jacinta?

— În ziua când l-a văzut pentru prima oară. Avea treisprezece ani şi nu ştia nici cine era, nici cum îl chema.

— Atunci, de unde ştia că o să se mărite cu el?

— Pentru că îl văzuse. În vis.

În copilărie, Maria Jacinta Coronado era convinsă că lumea se sfârşea la periferia oraşului Toledo şi că dincolo de acele hotare nu existau decât cețuri şi oceane de foc. Scosese ideea asta dintr-un vis pe care-l avusese la patru ani, în timpul unei febre care mai c-o dăduse gata. Visele începuseră cu acea febră misterioasă, pentru care unii învinuiau muşcătura unui enorm scorpion roşu ce apăruse într-o zi în casă şi apoi dispăruse pentru vecie, iar alții invocau vrăjile unei călugărițe nebune care pătrundea noaptea prin case pentru a otrăvi copiii şi care, după ani, avea să moară executată prin gâtuire, recitind Tatăl Nostru pe dos şi cu ochii ieşiți din orbite, în timp ce un nor roşu se întindea peste oraş, declanşând o ploaie de gândaci morți. În visele ei, Jacinta vedea trecutul, viitorul şi, uneori, întrezărea secrete şi mistere ale vechilor străzi din Toledo. Unul din personajele obişnuite ale viselor sale era Zacanas, un înger îmbrăcat întotdeauna în negru, ce umbla însoțit de un motan negru cu ochi galbeni, a cărui răsuflare duhnea a sulf. Zacanas ştia totul: îi profețise ziua şi ora la care urma să moară unchiul ei Venancio, marchitanul de unguente şi agheasmă. Îi dezvăluise locul unde mama ei, o evlavioasă de ispravă, ascundea un teanc de scrisori primite de la un înflăcărat student la medicină, posesor al unor slabe resurse financiare, însă al unor solide cunoştințe de anatomie,

în al cărui dormitor de pe străduţa Santa Maria descoperise cu anticipaţie porţile raiului. O anunţase că exista ceva rău pironit în măruntaiele ei, un spirit mort care îi voia răul, şi că nu avea să cunoască decât dragostea unui singur bărbat, o iubire pustie şi egoistă care avea să-i frângă inima. Îi menise că avea să vadă pierind tot ce iubea şi că, înainte să ajungă în cer, avea să viziteze infernul. În ziua primei menstruaţii, Zacanas şi motanul său sulfuric dispărură din visele ei, însă peste ani Jacinta avea să-şi amintească de vizitele îngerului îmbrăcat în negru cu lacrimi în ochi, fiindcă toate profeţiile lui se adeveriseră.

Astfel, atunci când medicii au diagnosticat că nu putea avea copii, Jacinta nu fu surprinsă. Cum nu fu surprinsă, cu toate că aproape că muri de durere, atunci când bărbatul cu care era căsătorită de trei ani de zile o anunţă că o părăsea pentru alta, fiindcă ea era ca un câmp părăginit şi sterp care nu rodea, fiindcă nu era femeie. În absenţa lui Zacanas (pe care îl luase drept un emisar al cerului, căci, îmbrăcat sau nu în negru, era un înger luminos – şi cel mai frumos bărbat pe care îl văzuse ori îl visase vreodată), Jacinta vorbea cu Dumnezeu de una singură, pe la colţuri, fără să-l vadă şi fără să spere că El se va deranja să-i răspundă, pentru că pe lume exista multă suferinţă şi, la urma urmei, problemele ei erau nişte fleacuri. Toate monologurile sale cu

Dumnezeu sfârşeau cu acelaşi subiect: nu-şi dorea în viaţă decât un singur lucru, să fie mamă, să fie femeie.

Într-o zi ca atâtea altele, pe când se ruga în catedrală, se apropie de ea un bărbat pe care îl recunoscu ca fiind Zacanas. Era îmbrăcat ca întotdeauna şi îşi ţinea în poală motanul negru. Nu îmbătrânise nici măcar cu o zi şi avea aceleaşi unghii magnifice, de ducesă, lungi şi ascuţite. Îngerul îi mărturisi că venea el întrucât Dumnezeu nu avea de gând să-i răspundă la rugi. Zacanas îi spuse să n-aibă nicio grijă fiindcă, într-un fel sau altul, avea să-i trimită el o odraslă. Se aplecă asupra ei, rosti cuvântul Tibidabo şi o sărută pe buze cu multă tandreţe. La atingerea acelor buze delicate, de caramea, Jacinta avu o viziune: urma să aibă o fetiţă fără a fi nevoie să cunoască bărbatul (ceea ce, judecând după

experiența de trei ani în dormitor cu soțul care insista să-şi facă nevoile pe ea în timp ce îi acoperea capul cu o pernă şi îi şoptea „nu te uita, scroafo“, fu o alinare pentru ea). Acea copilă avea să vină la ea într-un oraş foarte îndepărtat, prins între o lună de munți şi o mare de lumină, un oraş plăsmuit din clădiri ce nu puteau exista decât în vise. Ulterior, Jacinta nu mai ştiu să spună dacă vizita lui Zacanas fusese unul din visele ei sau dacă, realmente, îngerul venise la ea în catedrala din Toledo, cu motanul şi cu unghiile lui stacojii, proaspăt vopsite. Nu se îndoi nicio clipă de veridicitatea acelor predicții. Chiar în după-amiaza aceea vorbi cu diaconul parohiei, care era un bărbat citit şi cutreierase mări şi țări (se spunea că ajunsese până în Andorra şi că o rupea pe limba bască). Diaconul, care preciza că nu cunoştea vreun înger cu acest nume în rândurile legiunilor cerului, ascultă cu atenție viziunea Jacintei şi, după ce cântări bine subiectul, bizuindu-se pe descrierea unui soi de catedrală care, în cuvintele văzătoarei, părea un mare pieptene de podoabă făcut din ciocolată topită, îi zise: „Jacinta, ceea ce ai văzut tu e cetatea Barcelonei, marea fermecătoare şi templul ispăşitor al Sfintei Familii...” Două săptămâni mai târziu, Jacinta o pornea spre Barcelona, convinsă că tot ce îi descrisese îngerul avea să devină realitate.

Trecură luni de grele vicisitudini până când Jacinta îşi găsi o slujbă fixă într-unul din magazinele „Aldaya şi fiii”, în apropiere de pavilioanele fostei Expoziții Universale a Citadelei. Barcelona din visele sale se transformase într-un oraş ostil şi tenebros, cu palate închise şi fabrici care suflau cețuri ce otrăveau pielea cu cărbune şi sulf. Jacinta ştiu din prima zi că oraşul acela era o femeie vanitoasă şi crudă şi învăță să se teamă de ea şi să n-o privească niciodată în ochi. Trăia singură, într-o pensiune din cartierul Ribera, unde salariul abia dacă îi permitea să plătească o cameră mizerabilă, fără ferestre şi fără altă lumină decât aceea a lumânărilor pe care le fura din catedrală şi pe care le lăsa aprinse toată noaptea, ca să sperie şobolanii care mâncaseră urechile şi degetele pruncului de şase luni al Ramonetei, o prostituată ce locuia în odaia alăturată, singura prietenă pe

care izbutise să şi-o facă în unsprezece luni la Barcelona. În iarna aceea plouă aproape zi de zi, o ploaie neagră, de funingine şi arsenic. În curând, Jacinta începu să se teamă că Zacanas se înşelase, că venise în oraşul acela îngrozitor ca să moară de frig, de mizerie şi de uitare.

Hotărâtă să supravieţuiască, Jacinta mergea în fiecare dimineaţă, încă din zori, la magazin, de unde nu mai ieşea până în toiul nopţii. Acolo avea s-o găsească, în mod întâmplător, don Ricardo Aldaya, îngrijind-o pe fiica unuia dintre şefii de lucrări care căzuse bolnavă de tuberculoză, şi, văzând zelul şi tandreţea emanate de fată, hotărâse s-o ia la el acasă, pentru a se ocupa de soţia lui, însărcinată cu cel ce urma să fie întâiul său născut. Rugile ei fuseseră ascultate. În noaptea aceea, Jacinta îl văzu din nou în vis pe Zacanas. Îngerul nu mai era înveşmântat în negru. Era gol şi avea pielea acoperită de solzi. Nu-l mai însoţea motanul, ci un şarpe alb încolăcit în jurul torsului. Părul îi crescuse până la brâu, iar zâmbetul, acel zâmbet de caramea pe care îl sărutase în catedrala din Toledo, era brăzdat de dinţi triunghiulari şi deşi, ca aceia pe care îi văzuse la unii peşti din largul mării care se zvârcoleau în plasele pescarilor. Peste ani, Jacinta avea să-i descrie această viziune unui Julián Carax în vârstă de optsprezece ani, precizând că, în ziua când urma să plece din pensiunea din cartierul Ribera pentru a se muta în vila Aldaya, află că prietena ei Ramoneta fusese ucisă cu lovituri de cuţit în faţa porţii, chiar în acea noapte, iar copilaşul murise de frig în braţele cadavrului. Când se află vestea, locatarii pensiunii se luară la ceartă cu răcnete, pumni şi zgârieturi pentru a-şi disputa puţinul ce rămăsese de pe urma moartei. Singurul lucru de care nu se atinseră fu comoara ei cea mai preţioasă: o carte. Jacinta o recunoscu, fiindcă în multe nopţi Ramoneta o rugase să-i citească una-două pagini. Ea nu învăţase niciodată să citească.

Patru luni mai târziu se năştea Jorge Aldaya şi, cu toate că Jacinta îi oferea toată dragostea pe care maică-sa, o doamnă eterică, ce dintotdeauna i s-a părut prinsă în propria ei imagine din oglindă, n-a ştiut sau n-a vrut să i-o dea, doica înţelese că nu aceea era odrasla promisă de Zacanas. În acei

ani, Jacinta se despărţi de tinereţe şi se transformă într-o altă femeie, care îşi păstrase doar numele şi chipul. Cealaltă Jacinta rămăsese în pensiunea din cartierul Ribera, la fel de moartă ca Ramoneta. Acum trăia sub ocrotirea luxului familiei Aldaya, departe de oraşul acela tenebros, pe care ajunsese să-l urască atât de mult şi unde nu se aventura nici măcar în ziua ei liberă, o dată pe lună. Se deprinse să trăiască prin intermediul altora, al acelei familii ce stăpânea o avere pe care abia dacă putea s-o priceapă. Trăia tot aşteptând acea odraslă, care avea să fie o fată, asemenea oraşului, şi căreia urma să-i dăruiască toată dragostea cu care Dumnezeu îi îmbătase inima. Uneori, Jacinta se întreba dacă pacea aceea somnolentă care îi devora zilele, noaptea aceea a conştiinţei, era ceea ce unii numeau fericire şi voia să creadă că, în infinita sa tăcere, Dumnezeu îi răspunsese, în felul lui, la rugi.

Penelope Aldaya se născu în primăvara anului 1903. Pe atunci, don Ricardo Aldaya achiziţionase deja casa de pe bulevardul Tibidabo, acea vilă despre care colegii ei servitori erau încredinţaţi că se afla sub influenţa unei vrăji puternice, însă de care Jacinta nu se temea, fiindcă ştia că ceea ce ei luau drept vrajă nu era altceva decât o prezenţă pe care numai ea o putea vedea în vis: umbra lui Zacanas, care abia dacă mai aducea cu bărbatul de care îşi amintea şi care acum se manifesta doar ca un lup ce umbla pe labele dinapoi.

Penelope fu o copilă fragilă, palidă şi imponderabilă. Jacinta o vedea cum creşte asemenea unei flori înconjurate de iarnă. Ani în şir o veghe, noapte de noapte, îi pregăti personal toate mâncărurile, îi cusu hainele, îi stătu alături când trecu prin nenumărate boli, când rosti primele ei cuvinte, când deveni femeie. Doamna Aldaya era o simplă figură din decor, o piesă ce intra şi ieşea din scenă potrivit cerinţelor bunei purtări. Înainte de a merge la culcare, venea să-şi ia rămas-bun de la fiica ei, căreia îi spunea că o iubea ca pe nimic altceva pe lume, că ea era cel mai important lucru din univers. Jacinta nu îi spuse niciodată Penelopei că o iubea. Doica ştia că cine iubeşte cu adevărat iubeşte în tăcere, cu fapte şi niciodată cu vorbe. În taină, Jacinta o dispreţuia pe doamna Aldaya, acea creatură vanitoasă şi goală pe dinăuntru ce îmbătrânea pe

coridoarele casei sub povara bijuteriilor cu care soțul ei, ce ancora în alte porturi de ani de zile, îi închidea gura. O ura fiindcă, dintre toate femeile, Dumnezeu o alesese tocmai pe ea ca să-i dea naştere Penelopei, în timp ce pântecele ei, pântecele adevăratei mame, rămânea părăginit şi sterp. Cu timpul, ca şi cum cuvintele soțului ei ar fi fost profetice, Jacinta îşi pierdu până şi forma de femeie. Slăbise, iar chipul ei aducea cu înfățişarea rigidă pe care o dau pielea obosită şi osul. Pieptul îi scăzuse până se transformase în nişte adieri de piele, şoldurile păreau ale unui băiețaş, iar carnea ei, tare şi colțuroasă, scăpa până şi privirii lui don Ricardo Aldaya, căruia îi era suficient să intuiască o scăpărare de exuberanță ca să izbească furios, cum prea bine ştiau fetele angajate la el în casă şi cele din casele apropiaților. E mai bine aşa, îşi spunea Jacinta. N-avea timp de prostii.

Tot timpul ei era închinat Penelopei. Îi citea, o însoțea pretutindeni, o îmbăia, o îmbrăca, o dezbrăca, o pieptăna, o scotea la plimbare, o culca şi o deştepta. Însă mai ales vorbea cu ea. Toți o luau drept o doică lunatică, o fată bătrână fără altă viață în afară de slujba din casă, însă nimeni nu ştia adevărul: Jacinta nu era doar mama Penelopei, era şi prietena ei cea mai bună. De când fata începu să vorbească şi să articuleze idei, ceea ce se întâmplă cu mult mai devreme decât îşi amintea Jacinta că se întâmplase în cazul altor copii, ele două îşi împărtăşiră secretele, visele şi viețile.

Trecerea vremii nu făcu decât să întărească această legătură. Când Penelope ajunse la vârsta adolescenței, erau deja tovarăşe de nedespărțit. Jacinta o văzuse pe Penelope înflorind într-o femeie ale cărei frumusețe şi strălucire erau evidente nu numai în ochii ei plini de dragoste. Penelope era lumină. Când băiatul acela enigmatic pe nume Julián sosi în casă, Jacinta băgă se seamă din capul locului că între el şi Penelope circula un curent. O legătură îi unea, asemănătoare cu aceea care le unea pe ele două şi, în acelaşi timp, diferită. Mai intensă. Primejdioasă. La început crezu că avea să-l urască pe băiat, însă îşi dădu repede seama că nu-l ura pe Julián şi nici nu-l va putea urî vreodată. Pe măsură ce Penelope cădea sub vraja lui Julián, ea se lăsă târâtă la

rândul ei şi, cu timpul, ajunse să dorească orice şi-ar fi dorit Penelope. Nimeni nu observase, nimeni nu acordase atenție, însă, ca întotdeauna, esențialul chestiunii fusese hotărât înainte ca povestea să înceapă şi, la vremea aceea, era deja prea târziu.

Au trecut multe luni de priviri şi de dorințe deşarte până când Julián Carax şi Penelope au putut rămâne între patru ochi. Trăiau de pe urma hazardului. Se întâlneau pe coridoare, se priveau de la capetele opuse ale mesei, se atingeau în tăcere, se simțeau în absență. Primele cuvinte le-au schimbat în biblioteca din casa de pe bulevardul Tibidabo, într-o seară cu furtună în care „Vila Penelope” era inundată de strălucirea lumânărilor, doar câteva secunde furate în semiîntuneric, când Julián crezu că vede în ochii fetei certitudinea că amândoi simțeau acelaşi lucru, că îi devora aceeaşi taină. Nimeni nu părea să bage de seamă. Nimeni, cu excepția Jacintei, care vedea cu o nelinişte crescândă jocul de priviri țesut de Julián şi de Penelope sub ocrotirea familiei Aldaya. Se temea pentru ei.

Încă de pe atunci, Julián începuse să facă nopți albe, scriind de la lăsarea serii şi până în zori povestiri în care spunea tot ce simțea în suflet pentru Penelope. Apoi, venind în vizită la casa de pe bulevardul Tibidabo sub orice pretext, căuta momentul potrivit pentru a se strecura în camera Jacintei şi îi încredința foile pentru ca ea să i le dea fetei. Uneori, Jacinta îi înmâna câte-o notă scrisă de Penelope pentru el, şi atunci îşi petrecea zile în şir recitind-o. Jocul acela avea să dureze mai multe luni. Trecerea timpului nu le îmbunătățea norocul, iar Julián făcea tot ce trebuia ca să fie în preajma Penelopei. Jacinta îl ajuta, pentru a o vedea fericită pe Penelope, pentru a păstra vie acea lumină. Julián, în ce-l privea, simțea că inocența fortuită a începutului se risipea şi că trebuia să înceapă să cedeze teren. Astfel, începu să-l mintă pe don Ricardo pe seama planurilor sale de viitor, să afişeze un entuziasm de mucava față de viitorul lui în bancă şi în finanțe, să simuleze o afecțiune şi un ataşament față de Jorge pe care nu le simțea, pentru a-şi justifica prezența aproape constantă în casa de pe bulevardul Tibidabo, să spună numai ceea ce

ştia că ceilalţi voiau să-l audă spunând, să citească privirile şi dorinţele lor, să-şi închidă onestitatea şi sinceritatea în temniţa imprudenţelor, să simtă cum îşi vindea sufletul pe bucăţele şi să se teamă că dacă, într-o bună zi, avea să ajungă s-o merite pe Penelope, atunci nu va mai fi rămas nimic din acel Julián care o văzuse prima oară. Uneori, Julián se deştepta în zori, arzând de mânie, dornic să-şi declare în faţa lumii adevăratele sentimente, să-l înfrunte pe don Ricardo, spunându-i că nu-l interesau nicidecum averea lui, şansele lui de viitor şi compania sa, că nu o voia decât pe fiica lui şi că se gândea s-o ia cât putea el de departe de lumea aceea găunoasă şi înfăşurată ca într-un linţoliu, în care o ţinea prizonieră. Lumina zilei îi risipea curajul.

Din când în când, Julián i se destăinuia Jacintei, care începea să-l iubească pe băiat mai mult decât şi-ar fi dorit. Adesea, Jacinta se despărţea de Penelope şi, sub pretextul că se ducea să-l ia pe Jorge de la colegiul San Gabriel, îl vizita pe Julián şi îi ducea mesaje de la Penelope. Astfel îl cunoscu pe Fernando, care, peste ani, avea să rămână singurul ei prieten în timp ce-şi aştepta moartea în iadul de la Santa Lucia, după cum îi profeţise îngerul Zacarias. Câteodată, răutăcioasă, doica o lua cu sine şi pe Penelope şi înlesnea o scurtă întâlnire a celor doi tineri, văzând cum între ei creştea o iubire pe care ea nu o cunoscuse niciodată, care îi fusese refuzată. Tot pe atunci observase Jacinta prezenţa sumbră şi tulburătoare a acelui băiat tăcut pe care toată lumea îl striga Francisco Javier, fiul portarului de la San Gabriel. Îl surprindea cum îi spiona, citindu-le gesturile de la distanţă şi devorând-o din priviri pe Penelope. Jacinta păstrase o fotografie pe care o făcuse portretistul oficial al familiei Aldaya, Recasens, cu Julián şi Penelope la intrarea în magazinul de pălării din Ronda de San Antonio. Era o imagine inocentă, luată în miezul zilei, în prezenţa lui don Ricardo şi a Sophiei Carax. Jacinta o purta mereu cu ea.

Într-o zi, pe când îl aştepta pe Jorge la ieşirea de la colegiul San Gabriel, doica îşi uită geanta la fântână şi, când se întoarse după ea, băgă de seamă că tânărul Fumero bântuia prin preajmă, privind-o neliniştit. În seara aceea, când căută

fotografia, n-o mai găsi şi avu certitudinea că băiatul i-o furase. Câteva săptămâni mai târziu, Francisco Javier Fumero se apropie de doică şi-o întrebă dacă putea să-i transmită Penelopei ceva din partea lui. Când Jacinta îl întrebă despre ce era vorba, băiatul scoase o basma în care înfăşurase ceva ce părea să fie o figurină sculptată în lemn de pin. Jacinta o recunoscu în ea pe Penelope şi simţi un fior. Înainte să poată spune ceva, băiatul se îndepărtase. În drum spre casa de pe bulevardul Tibidabo, Jacinta aruncă figurina pe geamul automobilului, de parcă ar fi fost un hoit împuţit. Nu o dată, Jacinta avea să se trezească în zori, acoperită de sudoare, urmărită de coşmaruri în care băiatul acela cu privirea tulbure se năpustea asupra Penelopei cu brutalitatea rece şi indiferentă a unei insecte.

În unele după-amiezi, când se ducea să-l caute pe Jorge, dacă acesta întârzia, doica vorbea cu Julián. Iar acesta începea, la rându-i, s-o iubească pe femeia aceea cu trăsături aspre şi să se încreadă în ea mai mult decât se încredea în el însuşi. În scurt timp, ori de câte ori vreo problemă sau vreo umbră se cernea asupra vieţii sale, ea şi Miquel erau primii, iar uneori şi ultimii, care o aflau. O dată, Julián îi povesti Jacintei că îi găsise pe maică-sa şi pe don Ricardo stând de vorbă în curtea cu fântâni în timp ce aşteptau să iasă elevii. Don Ricardo părea să fie încântat de compania Sophiei, iar Julián simţi o oarecare usturime, întrucât era la curent cu faima de donjuan a industriaşului şi cu apetitul său vorace pentru deliciile sexului femeiesc fără deosebire de clasă ori de condiţie socială, privinţă în care numai minunata lui soţie părea să rămână nevătămată.

— Tocmai îi spuneam mamei tale cât de mult îţi place noul tău colegiu.

La despărţire, don Ricardo le făcu din ochi şi se îndepărtă râzând cu poftă. Pe tot drumul de întoarcere, mama lui rămase tăcută, evident jignită de vorbele lui don Ricardo.

Nu numai Sophie privea cu îngrijorare legătura lui din ce în ce mai strânsă cu familia Aldaya şi felul în care Julián îşi abandonase vechii prieteni din cartier şi familia. Iar dacă mama lui arăta tristeţe şi tăcere, pălărierul arăta ranchiună şi

dispreț. Entuziasmul inițial de a-şi extinde clientela la floarea societății barceloneze se evaporase rapid. Aproape că nu-şi mai vedea fiul, iar în curând fu nevoit să-l angajeze pe Quimet, un băiat din cartier, fost prieten al lui Julián, ca ajutor şi ucenic în prăvălie. Antoni Fortuny era un om care nu se simțea în stare să vorbească deschis decât despre pălării. Îşi închidea sentimentele în temnița sufletului luni în şir, până când se otrăveau fără putință de lecuire. De la o zi la alta devenea tot mai prost dispus şi mai iritabil. Nimic nu-i convenea, de la strădaniile bietului Quimet, care îşi dădea sufletul ca să învețe meserie, la tertipurile soției lui, Sophie, care încerca să îndulcească evidenta uitare la care îi condamnase Julián.

— Fiu-tău se crede cineva fiindcă bogătanii ăia îl țin pe post de maimuță de circ, spunea el cu un aer sumbru, înveninat de ranchiună.

Într-o bună zi, când urmau să se împlinească trei ani de la prima vizită a lui don Ricardo Aldaya la magazinul de pălării „Fortuny şi fiii“, pălărierul îl lăsă pe Quimet la cârma prăvăliei, zicându-i că avea să se întoarcă la prânz. Fără să mai stea pe gânduri, se prezentă la birourile pe care consorțiul Aldaya le avea pe Paseo de Gracia şi ceru să-l vadă pe don Ricardo.

— Şi pe cine am onoarea să anunț? întrebă un lacheu cu o mină trufaşă.

— Pe pălărierul său personal.

Don Ricardo îl primi, oarecum surprins, însă bine dispus, crezând că Fortuny îi aducea o factură. Micii comercianți nu ajung niciodată să priceapă cum e cu protocolul banilor.

— Spune-mi, ce pot face pentru dumneata, prietene Fortunato?

Fără s-o mai lungească, Antoni Fortuny îi explică de îndată lui don Ricardo că se înşelase mult în privința fiului său, Julián.

— Feciorul meu, don Ricardo, nu e aşa cum credeți dumneavoastră. Dimpotrivă, e un băiat ignorant, leneş şi fără alt talent decât ifosele pe care maică-sa i le-a vârât în cap. Nu se va alege niciodată nimic de el, credeți-mă. Îi lipseşte ambiția, caracterul. Dumneavoastră nu-l cunoaşteți, iar el poate fi destul de abil ca să înşele un străin, să-l facă să

creadă că le ştie pe toate, dar el nu ştie nici cit negru sub unghie. E un mediocru. Însă eu îl cunosc mai bine decât oricine şi mi s-a părut necesar să vă previn.

Don Ricardo Aldaya ascultase acest discurs în tăcere, aproape fără să clipească.

— Asta-i tot, Fortunato?

Industriaşul apăsă un buton de pe birou şi, în câteva clipe, în uşa biroului apăru secretarul care îl întâmpinase.

— Prietenul Fortunato tocmai pleca, Balcells, anunță el. Fii bun şi însoțeşte-l până la ieşire.

Tonul înghețat al industriaşului nu fu pe placul pălărierului.

— Dacă-mi permiteți, don Ricardo: Fortuny, nu Fortunato.

— Mă rog. Dumneata eşti un om tare jalnic, Fortuny. Am să-ți fiu recunoscător dacă n-ai să mai treci pe-aici.

Când Fortuny se pomeni din nou în stradă, se simți mai singur ca oricând, convins că toată lumea era împotriva lui. Câteva zile mai târziu, clienții înstăriți pe care-i câştigase datorită relației sale cu Aldaya începură să trimită mesaje de anulare a comenzilor şi de încheiere a conturilor. În câteva săptămâni, fu nevoit să-l concedieze pe Quimet, fiindcă în prăvălie nu mai era de lucru pentru amândoi. La urma urmei, băiatul nu făcea nici cât o ceapă degerată. Era mediocru şi leneş, ca toți ceilalți.

Atunci începu lumea din cartier să comenteze că domnul Fortuny părea tot mai bătrân, tot mai singur, tot mai acrit. Nu mai vorbea aproape cu nimeni şi petrecea ore în şir închis în prăvălie, fără să facă nimic, uitându-se cum oamenii treceau prin fața vitrinei cu un sentiment de dispreț şi, în acelaşi timp, cu jind. Apoi îşi spuse că moda se schimbă, că tinerii nu mai poartă pălărie şi că cei care, totuşi, o fac preferă să apeleze la alte ateliere unde se vând făcute de-a gata, pe mărimi, mai ieftine şi cu un aspect mai actual. Magazinul de pălării „Fortuny şi fiii” se cufundă, încetul cu încetul, într-o letargie de umbre şi tăceri.

— Tot aşteptați să mor, zicea el în sinea lui. Păi, poate chiar o să vă fac pe plac.

El nu ştia, însă de mult începuse să moară.

După acel incident, Julián se dedică în întregime familiei

Aldaya, Penelopei şi singurului viitor pe care îl putea concepe. Astfel trecură aproape doi ani, scăldând-o în două ape, trăind în taină. În felul său, Zacanas o prevenise cu mulţi ani în urmă. Umbrele se împrăştiau în jurul ei, iar în curând aveau să strângă cercul. Primul semn veni într-o zi de aprilie a anului 1918. Jorge Aldaya împlinea optsprezece ani şi don Ricardo, oficiind ca mare patriarh, hotărâse să organizeze (sau, mai bine zis, să dea ordine să se organizeze) o petrecere monumentală de ziua lui, pe care fiul său nu şi-o dorea şi de la care el, invocând raţiuni de afaceri, urma să lipsească, pentru a se întâlni, în apartamentul albastru al hotelului Colon, cu o delicioasă damă de companie, proaspăt sosită de la Sankt Petersburg. Pentru eveniment, casa de pe bulevardul Tibidabo fu transformată într-un pavilion de circ: sute de felinare, steguleţe şi gherete amplasate prin grădini pentru a-i delecta pe invitaţi.

Fuseseră invitaţi aproape toţi colegii lui Jorge Aldaya de la colegiul San Gabriel. La sugestia lui Julián, Jorge îl indusese şi pe Francisco Javier Fumero. Miquel Moliner îi avertiză că feciorul portarului de la San Gabriel nu avea să se simtă în largul său în mediul acela infatuat şi pompos al feciorilor de bani gata, proveniţi din familii înstărite. Francisco Javier primi invitaţia, însă, intuind acelaşi lucru pe care îl anticipa Miquel Moliner, hotărî să decline oferta. Când dona Yvonne, maică-sa, află că fiu-său intenţiona să refuze o invitaţie la fastuoasa reşedinţă a familiei Aldaya, fu pe punctul să-l jupoaie de viu. Ce altceva era asta, dacă nu semnul că, în curând, ea avea să pătrundă în societate? Următorul pas nu putea fi decât o invitaţie de a lua un ceai şi prăjituri împreună cu doamna Aldaya şi cu alte dame de o neîndoielnică distincţie. Prin urmare, dona Yvonne luă economiile pe care le tot punea deoparte, cu zgârcenie, din salariul bărbatului ei şi îi cumpără băiatului un costum de marinar.

La vremea aceea, Francisco Javier împlinise deja şaptesprezece ani, iar costumul acela albastru, cu pantaloni scurţi şi aflat, în mod limpede, în acord cu rafinata sensibilitate a donei Yvonne îi venea grotesc şi umilitor. Presat de maică-sa, Francisco Javier acceptă şi îşi petrecu o

săptămână cioplind un cuțit pentru deschis scrisori cu care se gândea să-l onoreze pe Jorge. În ziua petrecerii, dona Yvonne stărui să-şi însoțească fiul până la poarta casei familiei Aldaya. Voia să simtă mirosul de regalitate şi să respire gloria de a-şi vedea odrasla cucerind porți ce, în curând, aveau să i se deschidă şi ei. Când sosi ceasul să-şi îmbrace grotescul costum de marinar, Francisco Javier descoperi că îi era mic. Yvonne hotărî să-l dreagă în pripă. Întârziară. Între timp, profitând de forfota petrecerii şi de absența lui don Ricardo, care, cu siguranță, în clipa aceea savura crema rasei slave şi petrecea în felul său, Julián se fofilase de la petrecere. Stabilise o întâlnire cu Penelope în bibliotecă, unde nu exista riscul să dea peste niciunul dintre aleşii şi cultivații membri ai înaltei societăți. Prea ocupați să-şi devoreze reciproc buzele, nici Julián şi nici Penelope nu văzură deliranta pereche ce se apropia de porțile casei. Francisco Javier, gătit în marinar la prima sa împărtăşanie şi roşu ca sfecla de umilință, venea aproape târât de dona Yvonne, care, cu acest prilej, decisese să scuture de praf o pălărie de paie asortată cu o rochie cu pliuri şi ghirlande care o făcea să semene cu un chioşc de dulciuri sau, în cuvintele lui Miquel Moliner, care o zărise de departe, cu un bizon deghizat în Madame de Recamier. Poarta era străjuită de doi oameni de serviciu. Aceştia nu părură prea impresionați de vizitatori. Dona Yvonne anunță că fiul ei, don Francisco Javier Fumero de Sotoceballos, îşi făcea intrarea. Cei doi servitori îi replicară, în zeflemea, că acest nume nu le spunea nimic. Înfuriată, însă menținându-şi atitudinea de mare doamnă, Yvonne îşi somă fiul să arate invitația. Din nenorocire, când cu dresul veşmintelor, cartonaşul cu pricina rămăsese pe masa de cusut a donei Yvonne.

Francisco Javier încercă să explice situația, dar se bâlbâia, iar râsetele celor doi servitori nu ajutau la lămurirea neînțelegerii. Fură trimişi la plimbare. Dona Yvonne, aprinsă de mânie, îi anunță că nu ştiau cu cine se jucau. Servitorii îi replicară că postul de spălătoreasă la bucătărie era ocupat. De la fereastra camerei sale, Jacinta văzu cum Francisco Javier se îndepărta deja când, dintr-o dată, se opri. Băiatul se întoarse şi, dincolo de spectacolul maică-sii care îşi spărgea

bojocii în zbierete la adresa servitorilor obraznici, îi zări. Julián o săruta pe Penelope în fereastra cea mare a bibliotecii. Se sărutau cu intensitatea celor care își aparțin unul altuia, străini de lume.

A doua zi, în timpul recreației de prânz, Francisco Javier apăru pe neașteptate. Vestea scandalului din ziua precedentă se răspândise printre elevi, iar râsetele nu se lăsaseră așteptate, nici întrebările despre ce făcuse cu costumul de marinar. Râsetele încetară brusc când elevii băgară de seamă că băiatul ținea în mână pușca lui taică-său. Se făcu liniște și mulți se îndepărtară. Numai cei din cercul lui Aldaya, Moliner, Fernando și Julián se întoarseră și se opriră să-l privească pe băiat, neînstare să priceapă. Fără să stea pe gânduri, Francisco Javier ridică arma și ochi. Ulterior, martorii au spus că pe chipul său nu era nici mânie, nici turbare. Francisco Javier afișa aceeași răceală de automat cu care își executa muncile de curățenie din grădină. Primul glonț trecu șuierând pe lângă capul lui Julián. Al doilea i-ar fi străpuns gâtlejul, dacă Miquel Moliner nu s-ar fi repezit la fiul portarului și nu i-ar fi smuls pușca, luându-l la pumni. Julián Carax contemplase scena uluit, paralizat. Cu toții crezură că împușcăturile îi erau adresate lui Jorge Aldaya, ca răzbunare pentru umilința suferită în seara dinainte. Abia mai târziu, când Garda Civilă îl luase pe băiat, iar perechea de portari fusese alungată din locuință aproape în șuturi, Miquel Moliner se apropie de Julián și îi zise, fără mândrie, că îi salvase viața. Nici nu-și închipuia Julián că viața aceea, sau partea pe care el voia să o trăiască din ea, se apropia de sfârșit.

Acela era ultimul an pe care Julián și colegii săi îl petreceau la colegiul San Gabriel. Care mai mult, care mai puțin, fiecare își declara planurile proprii sau planurile pe care familia le făcuse în privința lui pentru anul următor. Jorge Aldaya știa deja că taică-său avea să-l trimită să studieze în Anglia, iar Miquel Moliner își considera ca și făcută intrarea la Universitatea din Barcelona. Fernando Ramos pomenise nu o dată că poate avea să intre în seminarul ordinului, perspectivă pe care dascălii lui o considerau cea mai înțeleaptă, dată fiind situația sa. Cât despre Francisco Javier Fumero, tot ce se știa

era că, prin intercesiunea lui don Ricardo Aldaya, băiatul intrase într-o casă de corecție pierdută prin Valle de Aran, unde îl aştepta o iarnă lungă. Văzându-şi colegii cum o apucau într-o direcție sau în alta, Julián se întreba ce se va alege de el. Visele şi ambițiile sale literare îi păreau mai îndepărtate şi mai neviabile ca oricând. Singura lui ambiție era să stea lângă Penelope.

În timp ce el îşi punea întrebări în legătură cu viitorul său, alții îl plănuiau în locul lui. Don Ricardo Aldaya îi pregătea deja un post în cadrul firmei, pentru a-l iniția în afacere. Pălărierul, la rândul lui, hotărâse că, dacă fiu-său nu voia să urmeze afacerea familiei, îşi putea lua adio de la a mai creşte pe socoteala lui. În acest scop, inițiase în taină preparativele pentru a-l trimite pe Julián în armată, unde câțiva ani de viață de cazarmă aveau să-l lecuiască de delirul grandorii. Julián nu ştia de aceste planuri, iar când avea să afle de ele, era deja prea târziu. Numai Penelope îi ocupa gândul, iar distanța simulată şi întâlnirile pe furiş de odinioară nu-l mai satisfăceau. Stăruia s-o vadă mai des, riscând din ce în ce mai mult ca relația lui cu fata să fie descoperită. Jacinta făcea tot ce putea ca să-i acopere: mințea la nesfârşit, plănuia întâlniri secrete şi urzea o mie şi unu de şiretlicuri pentru a le acorda câteva clipe între patru ochi. Înțelegea şi ea că asta nu mai era de-ajuns, că fiecare minut petrecut împreună de Penelope şi Julián îi unea şi mai mult. De mult observase doica în privirile lor sfidarea şi sfruntarea dorinței: o voință oarbă să fie descoperiți, ca taina lor să devină un scandal şi să nu mai fie nevoiți să se ascundă prin unghere şi poduri pentru a se iubi pe bâjbâite. Uneori, când Jacinta mergea s-o îmbrace pe Penelope, fata hohotea de plâns şi îi mărturisea dorința ei de a fugi cu Julián, de a lua primul tren şi de a se duce unde nimeni nu-i va recunoaşte. Jacinta, care îşi amintea ce lume se întindea dincolo de gardurile vilei Aldaya, se înfiora şi căuta s-o convingă să renunțe. Penelope era un suflet ascultător, iar teama pe care o vedea pe chipul Jacintei era suficientă ca s-o astâmpere. Cu Julián era altă poveste.

În acea ultimă primăvară petrecută la San Gabriel, Julián descoperi cu nelinişte că don Ricardo Aldaya şi maică-sa,

Sophie, se întâlneau din când în când pe ascuns. La început se temu că industriaşul hotărâse că Sophie era o cucerire apetisantă, bună de adăugat la colecție, dar înțelese curând că aceste întâlniri, care aveau loc întotdeauna în cafenelele din centru şi se desfăşurau în limitele celui mai strict respect, se limitau la conversație. Sophie păstra aceste întâlniri în secret. Când, în sfârşit, Julián hotărî să-l abordeze pe don Ricardo şi să-l întrebe ce se petrecea între el şi maică-sa, industriaşul râse.

— Nu-ți scapă nimic, aşa-i, Julián? Adevărul e că aveam de gând să-ți vorbesc despre subiectul ăsta. Mama ta şi cu mine discutăm despre viitorul tău. Ea a venit să mă vadă acum câteva săptămâni, îngrijorată că taică-tău plănuieşte să te trimită la anul în armată. Mama ta, cum e şi firesc, îți vrea numai binele şi a venit la mine ca să vedem dacă, împreună, putem să facem ceva. Ai încredere în noi.

Julián ar fi vrut să aibă încredere, însă don Ricardo inspira orice, numai încredere nu. Când se sfătui cu Miquel Moliner, băiatul fu de acord cu Julián.

— Dacă ceea ce vrei e să fugi cu Penelope, Domnul să te aibă-n paza Lui, ceea ce-ți trebuie sunt nişte bani.

Banii erau ceea ce îi lipsea lui Julián.

—Asta se poate aranja, îl informă Miquel. De aceea există prietenii bogați.

Astfel, Miquel şi Julián începură să plănuiască fuga amanților. La sugestia lui Moliner, destinația urma să fie Parisul. Moliner era de părere că, chiar dacă erai un artist boem şi mort de foame, cel puțin decorul parizian era inegalabil. Penelope vorbea ceva franceză, iar pentru Julián, mulțumită lecțiilor mamei sale, franceza era ca o a doua limbă.

— În plus, Parisul e îndeajuns de mare ca să te pierzi în el, dar şi îndeajuns de mic ca să găseşti ocazii, estima Miquel.

Prietenul său adună o mică avere din economiile pe care, de-a lungul anilor, le storsese de la taică-său sub pretextele cele mai felurite. Numai Miquel avea să ştie unde se duceau.

— Iar eu am de gând să amuțesc de îndată ce vă urcați în tren.

Chiar în acea după-amiază, după ce puse la punct cu

Moliner ultimele detalii, Julián merse la casa de pe bulevardul Tibidabo pentru a-i explica planul Penelopei.

— Ceea ce am să-ți spun n-ai să poți povesti nimănui. Nimănui. Nici măcar Jacintei, începu Julián.

Fata îl ascultă, uluită şi fermecată. Planul lui Moliner era impecabil. Miquel urma să cumpere biletele folosindu-se de un nume fals şi angajând un necunoscut să le ridice de la ghişeul de la gară. Dacă, în mod întâmplător, poliția avea să dea peste el, tot ce le putea oferi acesta era descrierea unui personaj care nu semăna cu Julián. Julián şi Penelope urmau să se vadă în tren. Nu aveau să se întâlnească pe peron, ca să nu ofere prilejul de a fi văzuți. Fuga urma să aibă loc într-o duminică, la prânz. Julián urma să ajungă singur la gara Francia. Acolo avea să-l aştepte Miquel cu biletele şi cu banii.

Partea cea mai delicată o privea pe Penelope. Trebuia s-o înşele pe Jacinta şi să-i ceară doicii să născocească un pretext ca s-o scoată de la slujbă la ora unsprezece şi s-o ducă acasă. Pe drum, Penelope urma să o roage s-o lase la întâlnirea cu Julián, promițându-i că se va întoarce înainte ca familia să ajungă acasă. Atunci, Penelope avea să profite şi să se ducă la gară. Ştiau amândoi că, dacă i-ar fi spus adevărul, Jacinta nu i-ar fi lăsat să plece. Îi iubea prea mult.

— E un plan desăvârşit, Miquel, spuse Julián după ce ascultă strategia concepută de prietenul său.

Miquel încuviință cu tristețe.

— Cu excepția unui amănunt. Răul pe care îl veți face multora plecând pentru totdeauna.

Julián încuviințase, gândindu-se la maică-sa şi la Jacinta. Nu-i trecu prin minte că Miquel Moliner vorbea despre sine.

Partea cea mai dificilă a fost s-o convingă pe Penelope că era absolut necesar ca Jacinta să nu aibă habar de plan. Numai Miquel urma să ştie adevărul. Trenul pleca la ora unu. Când aveau să descopere absența Penelopei, cei doi aveau să fie deja dincolo de graniță. O dată ajunşi la Paris, urmau să se instaleze într-un hotel ca soț şi soție, folosindu-se de un nume fals. Atunci i-ar fi trimis lui Miquel o scrisoare adresată familiilor lor unde îşi mărturiseau dragostea, spunând că erau bine şi că îi iubeau, anunțându-şi cununia religioasă şi cerând

iertare şi înţelegere. Miquel Moliner urma să introducă scrisoarea într-un al doilea plic, pentru a elimina ştampila de la Paris, plic pe care se angaja să-l expedieze dintr-o localitate din apropiere.

— Când? întrebă Penelope.

— Peste şase zile, îi spuse Julián. Duminica asta.

Miquel estima că, pentru a nu trezi bănuieli, cel mai bine ar fi fost ca, în zilele ce mai rămăseseră până la fugă, Julián să n-o mai viziteze pe Penelope. Trebuiau că cadă la înţelegere şi să nu se mai vadă până când aveau să se întâlnească în trenul spre Paris. Şase zile fără s-o vadă, fără s-o atingă i se păreau nesfârşite. Îşi pecetluiră înţelegerea, o căsătorie secretă, pe buze.

Atunci Julián o conduse pe Penelope în dormitorul Jacintei de la catul al treilea. La etajul acela nu se aflau decât încăperile servitorilor şi Julián crezu că nimeni n-are să-i găsească. Se dezbrăcară cu febrilitate, cu mânie şi cu jind, zgâriindu-şi pielea şi topindu-se în tăceri. Îşi învăţară trupurile pe de rost şi îngropară acele şase zile de despărţire în sudoare şi salivă. Julián o penetră cu furie, ţintuind-o de lemnul pardoselii. Penelope îl primea cu ochii deschişi, cu picioarele înlănţuite în jurul mijlocului lui şi cu buzele întredeschise de dorinţă. Nu exista niciun licăr de fragilitate sau de copilărie în privirea ei, în trupul călduţ care cerea mai mult. Mai apoi, cu faţa încă lipită de pântecele ei şi cu mâinile pe pieptul alb ce încă palpita, Julián îşi dădu seama că trebuiau să-şi ia rămas-bun. Abia avu timp să se ridice, când uşa camerei se deschise încet şi silueta unei femei se profilă în prag. O secundă, Julián crezu că era Jacinta, însă îndată pricepu că era doamna Aldaya, care îi privea fermecată, cu o expresie de fascinaţie şi repugnanţă. Izbuti să bâiguie: „Unde-i Jacinta?“ După care se întoarse şi se îndepărtă în tăcere, în timp ce Penelope se ghemuia pe duşumea într-o agonie mută, iar Julián simţea că lumea se prăbuşea peste el.

— Du-te acum, Julián. Du-te înainte să vină tata.

— Dar…

— Du-te.

Julián încuviinţă.

— Orice-ar fi, duminică te aştept în tren.

Penelope izbuti să schițeze o jumătate de zâmbet.

— Voi fi acolo. Acum du-te. Te rog…

Era goală când o lăsă şi coborî pe scara de serviciu, până la garaje, iar de aici, până în noaptea cea mai rece de care-şi amintea.

Zilele următoare fură cele mai rele. Julián veghease toată noaptea, aşteptând, dintr-o clipă în alta, să pice asasinii lui don Ricardo. Nu picară. A doua zi, la colegiul San Gabriel, nu observă nicio schimbare în atitudinea lui Jorge Aldaya. Devorat de nelinişte, Julián îi povesti lui Miquel Moliner ce se petrecuse. Cu flegma sa obişnuită, Miquel clătină din cap:

— Eşti nebun, Julián, dar asta nu-i o noutate. Ciudat e că nu s-a făcut vâlvă în casa Aldaya. Ceea ce, dacă stai şi te gândeşti, nu-i chiar aşa de surprinzător. Dacă, precum zici, v-a descoperit doamna Aldaya, e posibil ca ea însăşi să nu ştie ce-i de făcut. Am stat de vorbă de trei ori cu ea în viața mea şi am tras două concluzii: unu, doamna Aldaya are încă vârsta mintală de doisprezece ani; doi, suferă de un narcisism cronic care îi răpeşte orice posibilitate de a vedea şi de a înțelege vreun lucru care nu este ceea ce vrea ea să vadă şi să creadă, mai ales referitor la ea însăşi.

— Scuteşte-mă de diagnostice, Miquel.

— Ceea ce vreau să spun e că, probabil, încă se mai gândeşte ce să spună, cum, când şi cui s-o spună. Mai întâi trebuie să se gândească ce consecințe va avea asta asupra ei: potențialul scandal, furia soțului… Restul îndrăznesc să presupun o lasă rece.

— Aşadar, crezi că nu va spune nimic?

— Poate că va întârzia o zi-două. Dar nu cred că e în stare să păstreze un asemenea secret față de soțul ei. Ce s-a mai întâmplat cu planul de fugă? A rămas în picioare?

— Mai mult ca oricând.

— Mă bucur să aud asta. Fiindcă acum chiar mi se pare că nu mai există cale de întoarcere.

Zilele acelei săptămâni trecură într-o lentă agonie. Julián se ducea în fiecare zi la colegiul San Gabriel bântuit de incertitudine. Îşi petrecea orele prefăcându-se că era prezent,

abia fiind în stare să schimbe câteva priviri cu Miquel Moliner, care începea să fie tot atât de îngrijorat ca el, dacă nu mai mult. Jorge Aldaya nu spunea nimic. Se arăta la fel de politicos ca întotdeauna. Jacinta nu mai apăruse să-l ia pe Jorge. Şoferul lui don Ricardo venea în fiecare după-amiază. Julián simţea că moare, aproape dorindu-şi să se întâmple ceva, orice, numai ca aşteptarea aceea să se sfârşească o dată. Joi după-amiază, la sfârşitul orelor, Julián începu să creadă că norocul era de partea lui. Doamna Aldaya nu spusese nimic, probabil de ruşine, din prostie sau din oricare dintre motivele întrezărite de Miquel. Prea puţin conta. Singurul lucru care conta era să păstreze secretul până duminică. În noaptea aceea, pentru prima oară după mai multe zile, izbuti să aţipească.

Vineri dimineaţa, când îşi făcu apariţia la şcoală, părintele Romanones îl aştepta la poartă.

— Julián, trebuie să stau de vorbă cu tine.

— Cum doriţi, părinte.

— Mereu am ştiut că va sosi ziua asta şi trebuie să-ţi mărturisesc că mă bucur să fiu eu cel care-ţi dă vestea.

— Ce veste, părinte?

Julián Carax nu mai era elev al colegiului San Gabriel. Prezenţa sa în incintă, în sălile de clasă şi chiar în grădini era definitiv interzisă. Rechizitele lui, manualele şi toate lucrurile care îi aparţineau treceau în proprietatea colegiului.

— Termenul tehnic e expulzare instantanee, rezumă părintele Romanones.

— Pot să întreb din ce pricină?

— Îmi vin în minte o duzină, dar sunt sigur că vei şti s-o alegi pe cea mai potrivită. Bună ziua, Carax. Noroc în viaţă. Vei avea nevoie.

La vreo treizeci de metri, în curtea cu fântâni, mai mulţi elevi se uitau la el. Unii râdeau, făcând cu mâna gesturi de rămas-bun. Alţii îl priveau cu uimire şi compătimire. Numai unul îi zâmbea cu tristeţe: prietenul Miquel Moliner, care se mărgini să încuviinţeze şi să murmure în tăcere nişte cuvinte pe care Julián crezu că le aude în văzduh: „Pe duminică“.

Întorcându-se la apartamentul din Ronda de San Antonio,

Julián băgă de seamă că Mercedes Benz-ul lui don Ricardo Aldaya era parcat în fața magazinului de pălării. Se opri la colț şi aşteptă. În scurt timp, don Ricardo ieşi din prăvălia lui taică-său şi intră în maşină. Julián se ascunse într-un portal până când acesta dispăru spre piața Universității. Abia atunci se grăbi să urce pe scară, până acasă. Maică-sa, Sophie, îl aştepta acolo, înecată în lacrimi.

— Ce-ai făcut, Julián? murmură ea, fără mânie.

— Iartă-mă, mamă...

Sophie îşi îmbrățişă fiul cu putere. Slăbise şi era îmbătrânită, ca şi cum toți cei din jur i-ar fi răpit viața şi tinerețea. „Eu mai mult ca oricare altul", se gândi Julián.

— Ascultă-mă bine, Julián. Tatăl tău şi cu don Ricardo Aldaya au pus la cale să te trimită în armată peste câteva zile. Aldaya are influență... Trebuie să pleci, Julián. Trebuie să pleci undeva unde niciunul din ei nu te va putea găsi...

Lui Julián i se păru că vede o umbră în privirea maică-sii, care o mistuia pe dinăuntru.

— Mai e ceva, mamă? Ceva ce nu mi-ai zis?

Sophie îl privi cu buzele tremurând.

— Trebuie să pleci. Amândoi trebuie să plecăm de-aici pentru totdeauna.

Julián o îmbrățişă cu putere şi îi şopti la ureche:

— Nu-ți face griji pentru mine, mamă. Nu-ți face griji.

Julián îşi petrecu sâmbăta închis în cameră, printre cărțile şi caietele sale de desen. Pălărierul coborâse în prăvălie dis-de-dimineață şi nu se mai întoarse până după miezul nopții. „N-are curajul să mi-o spună în față“, se gândi Julián. În noaptea aceea, cu ochii împăienjeniți de lacrimi, îşi luă rămas-bun de la anii petrecuți în acea cămăruță întunecată şi rece, pierdut în vise despre care acum ştia că n-aveau să se împlinească nicicând. În zorii zilei de duminică, având doar o geantă cu haine şi câteva cărți, o sărută pe frunte pe Sophie, care dormea ghemuită între pleduri în sufragerie, şi plecă. Străzile erau înveşmântate într-o ceață albăstrie şi sclipiri arămii tresăreau pe acoperişurile oraşului vechi. Păşi încet, luându-şi rămas-bun de la fiecare portal, de la fiecare colț, întrebându-se dacă nu cumva capcana timpului e adevărată şi într-o zi nu va

mai fi în stare să-şi amintească decât partea bună, să uite singurătatea care, de atâtea ori, îl urmărise pe străzile acelea.

Gara Francia era pustie; unduindu-se ca nişte nisipuri lucitoare, peroanele ardeau în lumina zorilor, adâncindu-se în ceață. Julián se aşeză pe o bancă, sub copertină, şi îşi scoase cartea. Lăsă ceasurile să se scurgă, pierdut în magia cuvintelor, schimbându-şi pielea şi numele, simțindu-se altcineva. Se lăsă târât în umbră de visele unor personaje, convins că nu-i rămăsese alt sanctuar şi alt refugiu decât acela. Ştia deja că Penelope nu va veni la întâlnire. Ştia că va urca în tren fără altă companie decât amintirea ei. Când, imediat după ora douăsprezece, Miquel Moliner îşi făcu apariția şi îi înmână biletul şi toți banii pe care izbutise să-i strângă, cei doi prieteni se îmbrățişară în tăcere. Julián nu-l văzuse niciodată plângând pe Miquel Moliner. Orologiul îi lua cu asalt, numărând minutele în goană.

— Încă mai e vreme, murmura Miquel cu privirea ațintită spre intrarea gării.

La ora unu şi cinci, şeful gării făcu anunțul final pentru călătorii cu destinația Paris. Trenul începuse deja să alunece pe şine când Julián se întoarse pentru a-şi lua rămas-bun de la prietenul său. Miquel Moliner îl privea de pe peron, cu mâinile vârâte în buzunare.

— Să scrii, zise el.

— Am să-ți scriu de cum ajung, îi răspunse Julián.

— Nu. Nu mie. Să scrii cărți. Nu scrisori. Să le scrii pentru mine. Pentru Penelope.

Julián încuviință, dându-şi seama abia atunci cât de dor avea să-i fie de prietenul său.

— Şi păstrează-ți visele, spuse Miquel. Niciodată nu se ştie când au să-ți lipsească.

— Întotdeauna, murmură Julián, însă huruitul trenului îi răpise cuvintele.

— Penelope mi-a povestit ce s-a întâmplat în noaptea când doamna i-a surprins în dormitorul meu. A doua zi, stăpâna m-a chemat şi m-a întrebat ce ştiam despre Julián. I-am zis că nimic, că era un băiat bun, prieten cu Jorge… Mi-a

poruncit să o țin pe Penelope în camera ei până când avea să-i îngăduie ea să iasă. Don Ricardo era plecat la Madrid şi nu s-a întors până vineri. De cum a sosit, doamna i-a povestit cele întâmplate. Eu eram de față. Don Ricardo a sărit din fotoliu şi i-a administrat doamnei o palmă care a trântit-o la pământ. Apoi, răcnind ca un nebun, i-a zis să repete ce spusese. Doamna era îngrozită. Nu-l văzuse niciodată aşa pe domnul. Niciodată. Parcă l-ar fi posedat toți diavolii. Roşu de furie, a urcat în dormitorul Penelopei şi a dat-o jos din pat târând-o de păr. Eu am vrut să-l opresc şi m-a îndepărtat în şuturi. Chiar în seara aceea, a pus să fie chemat medicul familiei ca s-o consulte pe Penelope. Când medicul a terminat, a stat de vorbă cu stăpânul. Au închis-o pe Penelope sub cheie, în camera ei, iar doamna mi-a spus să-mi strâng lucrurile.

Nu m-au lăsat s-o văd pe Penelope şi nici să-mi iau rămas-bun de la ea. Don Ricardo m-a amenințat că mă dă pe mâna poliției dacă o să dezvălui cuiva cele întâmplate. M-au azvârlit în şuturi chiar în noaptea aia, fără să am un loc unde să mă duc, după optsprezece ani de serviciu fără întrerupere în casa lor. Două zile mai târziu, într-o pensiune de pe strada Muntaner, am primit vizita lui Miquel Moliner, care mi-a explicat că Julián plecase la Paris. Voia să-i povestesc ce se întâmplase cu Penelope şi să afle de ce nu venise la întâlnirea de la gară. Săptămâni la rând, m-am tot dus la vilă, rugându-mă de ei să mă lase s-o vizitez, dar nu m-au lăsat nici să trec de poartă. Uneori, mă postam la colțul străzii zile în şir, aşteptând să-i văd ieşind. N-am văzut-o niciodată. Nu ieşea din casă. Mai apoi, domnul Aldaya a chemat poliția şi, cu ajutorul prietenilor lui sus-puşi, a pus să fiu internată la balamucul Horta, pretinzând că nimeni nu mă cunoştea şi că eram o dementă care îi pândea familia şi copiii. Am petrecut acolo doi ani, închisă ca un animal. Primul lucru pe care l-am făcut când am ieşit a fost să mă duc la casa de pe bulevardul Tibidabo ca s-o văd pe Penelope.

— Ai izbutit s-o vezi? întrebă Fermín.

— Casa era închisă, de vânzare. Nu mai locuia nimeni

acolo. Mi s-a spus că familia Aldaya plecase în Argentina. Am scris la adresa pe care o primisem. Scrisorile s-au întors neatinse…

— Ce s-a ales de Penelope? Ai aflat?

Jacinta scutură din cap, prăbuşindu-se.

— N-am mai văzut-o niciodată.

Bătrâna gemea, plângând în hohote. Fermín o luă în braţe şi o legănă. Trupul Jacintei Coronado se redusese la dimensiunile unei copile, iar Fermín, lângă ea, părea un gigant. Îmi clocoteau în minte o mie de întrebări, însă prietenul meu îmi făcu un semn care arăta în mod limpede că întrevederea se isprăvise. L-am văzut contemplând acea gaură murdară şi rece unde Jacinta Coronado îşi petrecea ultimele zile de viaţă.

— Hai, Daniel. Plecăm. Ia-o dumneata înainte.

Am făcut cum îmi spunea. Când am plecat, m-am întors o clipă şi am văzut cum Fermín îngenunchea în faţa bătrânei şi o săruta pe frunte. Ea îşi dezveli zâmbetul ştirb.

— Spune-mi, Jacinta, l-am auzit. Dumitale îţi plac bomboanele Sugus, nu-i aşa?

În periplul nostru spre ieşire, ne-am încrucişat cu antreprenorul de pompe funebre cel legitim, însoţit de două ajutoare cu aspect de simian, echipaţi cu un coşciug din lemn de pin, sfoară şi mai multe cearşafuri vechi, de o aplicaţie incertă. Alaiul emana o funestă aromă de formol şi de colonie de talcioc, componenţii săi etalând obraji străvezii ce încadrau nişte zâmbete gălbejite şi câineşti. Fermín se mărgini să arate spre celula unde aştepta defunctul şi binecuvântă tripleta, care răspunse încuviinţând şi făcându-şi respectuos semnul crucii.

— Umblaţi în pace, murmură Fermín, târându-mă spre ieşire, unde o călugăriţă cu un opaiţ ne salută cu o privire funebră, de condamnare.

Ajunşi în afara incintei, lugubrul canion de piatră şi de umbră al străzii Moncada mi se păru o vale a slavei şi a speranţei. Lângă mine, Fermín respira adânc, uşurat, şi am ştiut că nu eram singurul bucuros că lăsasem în urmă acel

bazar de neguri. Povestea relatată de Jacinta ne apăsa conştiinţele mai mult decât ne-ar fi plăcut să recunoaştem.

— Ascultă, Daniel. Ce-ar fi să dăm gata nişte crochete de şuncă şi nişte spumoase aici, la Xampanet, ca să ne alungăm gustul amar din gură?

— Adevărul e că n-aş zice nu.

— N-ai stabilit pe azi cu fătuca?

— Pe mâine.

— Ah, ştrengarule. Te laşi rugat, nu? Cum mai învăţăm...

Nu făcuserăm nici zece paşi spre zgomotoasa bodegă, aflată la câteva numere mai în josul străzii, când trei siluete spectrale se desprinseră din întuneric şi ne ieşiră în cale. Doi bătăuşi se postară în spatele nostru, atât de aproape încât le-am putut simţi suflarea în ceafă. Al treilea, mai mărunt, însă infinit mai lugubru, ne tăie calea. Purta acelaşi pardesiu şi zâmbetul lui unsuros părea să debordeze de plăcere pe la colţurile gurii.

— Ia te uită, domnule, pe cine avem aici? E chiar vechiul meu prieten, omul cu o mie de feţe, zise inspectorul Fumero.

Mi se păru că aud oasele lui Fermín zgâlţâindu-se de groază dinaintea acestei apariţii. Locvacitatea lui se reduse la un geamăt înăbuşit. Între timp, cei doi bătăuşi, despre care am presupus că nu erau altceva decât doi agenţi din Brigada Criminală, ne înşfăcaseră de ceafă şi de încheietura mâinii drepte, gata să ne sucească braţul la cea mai mică încercare de a ne mişca.

— Cum văd, după faţa surprinsă pe care-o faci, credeai că ţi-am pierdut urma de mult, nu? Doar n-ai crezut, presupun, că un căcat uscat ca tine poate să iasă din mocirlă şi să treacă drept un cetăţean cumsecade, nu-i aşa? Eşti tu retardat, dar nici chiar aşa. În plus, mi s-a spus că îţi bagi nasurile, care în cazul tău sunt multe, într-o grămadă de probleme care nu te privesc. Semn rău... Ce şmecherie ai învârtit cu măicuţele? Te bucuri de vreuna din ele? Cât mai cer la ora asta?

— Eu respect cururile altora, domnule inspector, mai ales dacă stau sub claustrare. Poate că, dacă ai face şi dumneata la fel, ai economisi o ţâră din penicilină şi ai sta mai bine cu

burta.

Fumero slobozi un râs ticăloşit de mânie.

— Aşa îmi placi. Coaie de taur. Cum spuneam. Dacă toţi borfaşii ar fi ca tine, munca mea ar fi o chermeză. Ia zi, cum îţi mai spui acuma, ticăloşelule? Gary Cooper? Haide, povesteşte-mi ce tot faci vârându-ţi năsetul ăla al tău în azilul Santa Lucia, şi poate că te las să pleci numai cu vreo două pişcături. Hai, dă-i drumul. Ce vă aduce pe-aici?

— O chestiune privată. Am venit să vizităm o rudă.

— Da, pe târfa de maică-ta. Uite, azi m-ai prins în toane bune, că de nu, te duceam chiar acuma la chestură şi mai făceam o partidă cu lampa de sudură. Haide, fii băiat bun şi spune-i adevărul prietenului tău, inspectorul Fumero, ce faceţi aici tu şi amicul tău? Colaborează şi tu niţel, fir-ar al naibii, şi aşa mă scuteşti să-i fac o faţă nouă băieţaşului ăstuia, la care te tot dai de Mecena.

— Atinge-i dumneata un fir de păr şi îţi jur că…

— M-ai îngrozit, fii atent. M-am căcat pe mine.

Fermín înghiţi în sec şi păru să-şi adune tot curajul care îi scăpa prin pori.

— N-or fi ăştia pantalonii de marinar pe care ţi i-a pus augusta dumitale mamă, ilustra rândăşiţă? Ar fi mare păcat, căci mi s-a spus că îţi veneau de minune.

Chipul inspectorului Fumero păli şi orice expresie îi fugi din privire.

— Ce-ai spus, nenorocitule?

— Spuneam că mi se pare că ai moştenit gustul şi graţia donei Yvonne Sotoceballos, damă din înalta societate…

Fermín nu era corpolent şi primul pumn fu suficient ca să-l dărâme dintr-o dată. Încă mai stătea făcut ghem în băltoaca în care aterizase, când Fumero îi administră o serie de şuturi în stomac, în rinichi şi în faţă. Eu am pierdut socoteala la al cincilea. Fermín îşi pierdu răsuflarea şi capacitatea de a mişca un deget sau de a se feri de lovituri în clipa următoare. Cei doi poliţişti care mă ţineau râdeau din politeţe sau din obligaţie, strângându-mă cu o mână de fier.

— Tu să nu te bagi, îmi şopti unul din ei. N-am chef să-ţi rup braţul.

Am încercat zadarnic să mă eliberez din strânsoare şi, zbătându-mă, am zărit pentru o clipă fața agentului care îmi vorbise. L-am recunoscut pe dată. Era bărbatul cu pardesiu şi cu ziar din barul din piața Sarria, din urmă cu câteva zile, acelaşi care ne urmărise în autobuz, râzând la glumele lui Fermín.

— Uite, ce mă fute pe mine cel mai tare sunt oamenii care scormonesc prin căcat şi prin trecut, striga Fumero, rotindu-se în jurul lui Fermín. Chestiile trecute trebuie să le laşi în pace, mă-nțelegi? Asta e valabil şi pentru tine, şi pentru nătăflețul ăsta de prieten al tău. Tu uită-te bine şi învață, băiete, că îndată îți vine rândul şi ție.

Am urmărit cum inspectorul Fumero îl distrugea pe Fermín în bombeuri sub lumina oblică a unui felinar. Cât a durat întregul episod, n-am fost în stare să deschid gura. Îmi amintesc impactul surd, teribil al loviturilor ce cădeau fără milă asupra prietenului meu. Şi acum mă mai dor. M-am limitat să mă refugiez în acea convenabilă strânsoare a polițiştilor, tremurând şi vărsând în tăcere lacrimi de laşitate.

Când Fumero se plictisi să tot scuture o greutate moartă, îşi desfăcu pardesiul, se descheie la fermoar şi începu să urineze peste Fermín. Prietenul meu nu mişca, părând o boccea de rufe vechi părăsită într-o baltă. În timp ce Fumero îşi descărca şuvoiul generos şi aburind peste Fermín, am continuat să nu fiu în stare să deschid gura. Când termină, inspectorul se încheie la prohab şi veni înspre mine cu o față asudată, gâfâind. Unul din agenți îi întinse o batistă cu care se şterse pe față şi pe gât. Fumero se apropie de mine, oprindu-şi fața la câțiva centimetri de a mea şi țintuindu-mă cu privirea.

— Tu nu meritai bătaia asta, băiete. Asta-i problema prietenului tău: pariază mereu pe partea greşită. Data viitoare am să-l fut adânc, ca niciodată, şi sunt sigur că vina are să fie a ta.

Am crezut că o să mă pocnească îndată, că îmi venise rândul. Nu ştiu de ce, dar m-am bucurat. Am vrut să cred că loviturile aveau să mă vindece de ruşinea de a nu fi fost în stare să mişc un deget pentru a-l ajuta pe Fermín, când

singurul lucru pe care el îl făcea, ca întotdeauna, era să încerce să mă protejeze.

Însă nu veni nicio lovitură. Numai biciuirea acelor ochi plini de dispreț. Fumero se mărgini să mă bată peste obraz.

— Fii liniştit, copile. Eu nu-mi murdăresc mâna cu laşii.

Cei doi polițişti râseră de poantă, mai relaxați când constatară că spectacolul luase sfârşit. Dorința lor de a părăsi scena era evidentă. Se îndepărtară râzând în întuneric. Când am dat fuga să-l ajut, Fermín se lupta zadarnic să se ridice şi să-şi găsească dinții pe care îi pierduse în apa murdară a bălții. Îi sângerau gura, nasul, urechile şi pleoapele. Când m-a văzut teafăr, a schițat un zâmbet şi am crezut că o să moară pe loc. Am îngenuncheat lângă el şi l-am luat în brațe. Primul gând ce mi-a trecut prin minte a fost că era mai uşor ca Bea.

— Fermín, pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să te duc la spital chiar acum.

Fermín scutură energic din cap.

— Du-mă la ea.

— La cine, Fermín?

— La Bernarda. Dacă tot trebuie s-o mierlesc, măcar să fiu în brațele ei.

32

În noaptea aceea m-am întors în apartamentul din Plaza Real, unde jurasem să nu mai pun piciorul cu ani în urmă. Vreo doi clienți care asistaseră la bătaie din uşa de la Xampanet s-au oferit să mă ajute să-l duc pe Fermín până la o stație de taxiuri de pe strada Princesa, în timp ce un ospătar suna la numărul pe care i-l dădusem ca să anunțe că soseam. Cursa taxiului mi se păru că nu se mai termină. Fermín îşi pierduse cunoştința înainte de a demara. Eu îl țineam în brațe, strângându-l la piept şi încercând să-l încălzesc. Îi simțeam sângele călduț îmbibându-mi hainele. Îi şopteam la ureche, spunându-i că ajungem îndată, că n-are să se întâmple nimic. Glasul îmi tremura. Şoferul îmi arunca priviri îngrijorate din oglindă.

— Auziți, eu nu vreau necazuri, da? Dacă moare, coborâți.

— Dumneata accelerează şi taci.

Când am ajuns în strada Fernando, Gustavo Barcelo şi Bernarda aşteptau la poarta clădirii, însoțiți de doctorul Soldevila. Văzându-ne plini de sânge şi de noroi, Bernarda începu să țipe, într-un atac de panică. Doctorul îi luă repede pulsul lui Fermín şi ne asigură că pacientul era viu. Tuspatru izbutirăm să-l urcăm pe scări şi să-l ducem până în camera Bernardei, unde o infirmieră adusă de doctor pregătea totul. Când pacientul fu întins pe pat, infirmiera începu să-l dezbrace. Doctorul Soldevila insistă să ieşim toți din cameră şi să-l lăsăm să-şi facă treaba. Ne închise uşa în nas cu un succint „va trăi”.

Pe culoar, Bernarda plângea nemângâiată, gemând că, de cum îşi găsea şi ea o dată un bărbat cumsecade, venea Dumnezeu şi i-l smulgea în bătaie. Don Gustavo Barcelo o luă în brațe şi o duse în bucătărie, unde începu s-o îmbuibe cu coniac, până când sărmana abia se mai ținu pe picioare. Când cuvintele servitoarei începură să devină neinteligibile, librarul îşi turnă un pahar pentru el şi îl goli dintr-o înghițitură.

— Îmi pare rău. Nu ştiam unde să mă duc... am început

eu.

— Fii liniştit. Ai făcut bine. Soldevila e cel mai bun traumatolog din toată Barcelona, zise, fără să se adreseze nimănui în mod deosebit.

— Mulțumesc, am murmurat.

Barcelo suspină şi îmi turnă o înghițitură bună de coniac într-un pahar. I-am declinat oferta, care trecu în mâna Bernardei şi dispăru printre buzele ei ca prin farmec.

— Rogu-te, fă un duş şi pune-ți nişte straie curate, mă sfătui Barcelo. Dacă te întorci acasă cu petele alea, taică-tău are să moară de frică.

— Nu-i nevoie... Sunt bine, am zis eu.

— Atunci, nu mai tremura. Hai, du-te, poți folosi baia mea, care are boiler. Ştii drumul. Eu, între timp, am să-l sun pe taică-tău şi-am să-i spun că... Ei bine, nu ştiu ce-am să-i spun. O să-mi treacă ceva prin minte.

Am încuviințat.

— Simte-te tot ca la tine acasă, Daniel, zise Barcelo în timp ce se îndepărta pe culoar. Ne-a fost dor de tine.

Am fost în stare să găsesc baia lui Gustavo Barcelo, însă nu şi întrerupătorul pentru lumină. Dacă stau şi mă gândesc, mi-am zis, prefer să fac duş pe întuneric. M-am dezbrăcat de hainele pătate de sânge şi de noroi şi m-am cățărat în cada imperială a lui Gustavo Barcelo. O ceață perlată se strecura prin fereastra care dădea spre curtea interioară a proprietății, sugerând profilurile încăperii şi jocul de plăcuțe emailate de pe jos şi de pe pereți. Apa țâşnea fierbinte, cu o presiune care, comparată cu modestia băii noastre de pe strada Santa Ana, mi se păru demnă de hotelurile de lux unde nu pusesem piciorul niciodată. Am rămas mai multe minute nemişcat sub şuvoaiele de abur ale duşului.

Ecoul loviturilor căzând asupra lui Fermín îmi izbea în continuare timpanele. Nu-mi puteam scoate din minte cuvintele lui Fumero, nici fața polițistului care mă ținuse, probabil ca să mă protejeze. Imediat am băgat de seamă că apa începea să se răcească şi am presupus că epuizam rezerva amfitrionului meu. Am stors ultima picătură de apă

călduță şi am închis. Aburul se ridica din pielea mea ca nişte fire de mătase. Prin perdeaua duşului, am întrezărit o siluetă nemişcată în dreptul uşii. Privirea îi strălucea ca a unei pisici.

— Poți ieşi fără grijă, Daniel. În ciuda tuturor răutăților mele, tot nu te pot vedea.

— Bună, Clara.

Îmi întinse un prosop curat. L-am luat şi m-am înfăşurat îl el cu pudoarea unei eleve de pension. Chiar în penumbra plină de abur, am putut vedea cum Clara zâmbea, ghicindu-mi mişcările.

— Nu te-am auzit intrând.

— N-am bătut. De ce faci duş pe întuneric?

— De unde ştii că lumina nu-i aprinsă?

— Bâzâitul becului, zise ea. Nu te-ai mai întors să-ți iei rămas-bun.

Ba m-am întors, m-am gândit eu, dar erai foarte ocupată. Cuvintele îmi pieriră pe buze, o dată cu ranchiuna şi amărăciunea lor, îndepărtate, ridicole dintr-o dată.

— Ştiu. Iartă-mă.

Am ieşit de la duş şi m-am proțăpit pe covoraşul de pluş. Haloul aburului ardea în bobițe argintii, luminozitatea lucarnei azvârlind un văl alb peste chipul Clarei. Nu se schimbase niciun pic față de cum mi-o aminteam eu. Patru ani de absență nu-mi slujiseră la nimic.

— Ți s-a schimbat vocea, zise ea. Te-ai schimbat şi tu, Daniel?

— Sunt la fel de prostovan ca înainte, dacă de asta eşti curioasă.

Şi mai laş, am adăugat în sinea mea. Ea îşi păstrase acel zâmbet sfâşietor, care durea chiar şi în penumbră. Întinse mâna şi, la fel ca în acea după-amiază din urmă cu opt ani, în biblioteca Ateneului, am înțeles îndată. I-am îndreptat mâna spre fața mea udă şi i-am simțit degetele descoperindu-mă din nou, buzele desenându-i cuvinte în tăcere.

— N-am vrut să-ți fac niciun rău, Daniel. Iartă-mă.

I-am luat mâna şi i-am sărutat-o în întuneric.

— Iartă-mă tu pe mine.

Orice urmă de melodramă se făcu țăndări când Bernarda se ivi în uşă şi, cu toate că era practic beată, mă descoperi gol, şiroind, ținând mâna Clarei în dreptul buzelor, cu lumina stinsă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnişorule Daniel! Ce ruşine! Doamne Isuse Hristoase! Unii nu se învață minte...

Bernarda bătu în retragere, zbuciumată, şi am fost încredințat că, atunci când efectele coniacului aveau să se diminueze, amintirea a ceea ce văzuse avea să se risipească din mintea ei ca un crâmpei de vis. Clara se retrase câțiva paşi şi îmi întinse hainele pe care le ținea sub brațul stâng.

— Unchiu-meu mi-a dat costumul ăsta al lui ca să ți-l pui. E de când era tânăr. Zice că ai crescut tare mult şi că o să-ți vină bine. Te las să te îmbraci. N-ar fi trebuit să intru fără să bat la uşă.

Am luat schimburile pe care mi le oferea şi am început să-mi pun lenjeria călduță şi parfumată, cămaşa trandafirie din bumbac, şosetele, jiletca, pantalonii şi haina. Oglinda arăta un vânzător la domiciliu, dezarmat de zâmbet. Când m-am întors în bucătărie, doctorul Soldevila ieşise pentru o clipă din camera unde îl îngrijea pe Fermín pentru a informa asistența în privința stării sale.

— Deocamdată, ce era mai rău a trecut, anunță el. Nu există motive de îngrijorare. Întotdeauna lucrurile astea par mai grave decât sunt. Prietenul vostru a suferit o fractură la brațul stâng şi are două coaste rupte, a pierdut trei dinți şi prezintă vânătăi multiple, tăieturi şi contuzii, însă, din fericire, nu există hemoragie internă, nici simptome de leziune cerebrală. Ziarele îndoite pe care pacientul le purta pe sub îmbrăcăminte împotriva frigului şi ca să-şi sporească proporțiile trupeşti, cum spune el, i-au servit la amortizarea loviturilor. Acum câteva clipe, când şi-a redobândit cunoştința pentru câteva minute, pacientul m-a rugat să vă spun că se simte ca un băiețaş de douăzeci de ani, că vrea un sandviş cu cârnați şi usturoi proaspăt, o ciocolată şi bomboane Sugus de lămâie. În principiu, nu văd niciun inconvenient, deşi cred că, deocamdată, e mai bine să

înceapă cu nişte sucuri, iaurt şi, poate, nişte orez fiert. În plus, drept dovadă a vigorii şi prezenței sale de spirit, pacientul mi-a indicat să vă transmit că, atunci când infirmiera Amparito l-a înțepat de câteva ori în picioare, a avut o erecție ca un aisberg.

— El e un bărbat în toată puterea cuvântului, zise Bernarda, pe un ton de dezvinovățire.

— Când o să-l putem vedea? am întrebat eu.

— Acum, mai bine nu. Poate în zori. Îi va prinde bine un pic de odihnă şi chiar mâine aş vrea să-l duc la Hospital del Mar şi să-i fac o encefalogramă, ca să ne liniştim, însă cred că nu există riscuri şi că domnul Romero de Torres va fi ca nou în câteva zile. Dacă e să judecăm după semnele şi cicatricele de pe trup, omul ăsta a scăpat din situații mai rele şi e un supraviețuitor din cap până-n picioare. Dacă aveți nevoie de o copie a expertizei ca să depuneți plângere la poliție…

— Nu va fi necesar, l-am întrerupt.

— Tinere, te previn că ar fi putut fi ceva foarte serios. Trebuie anunțată poliția imediat.

Barcelo mă observa atent. I-am întors privirea, iar el a încuviințat.

— Vom avea timp pentru aceste demersuri, domnule doctor, dumneavoastră să n-aveți nicio grijă, zise Barcelo. Acum, important e să ne asigurăm că pacientul e în bună stare. Chiar eu voi prezenta plângerea cuvenită, mâine la prima oră. Autoritățile au şi ele dreptul la un pic de pace şi de odihnă pe timp de noapte.

În mod evident, doctorul nu vedea cu ochi buni sugestia mea de a ascunde incidentul față de poliție, însă când văzu că Barcelo îşi asuma răspunderea pe această temă, ridică din umeri şi se întoarse în cameră spre a-şi continua îngrijirea. De cum dispăru doctorul, Barcelo îmi făcu semn să-l urmez în birou. Bernarda ofta pe taburet, sub puterea coniacului şi a spaimei.

— Bernarda, fă şi dumneata ceva. De pildă, nişte cafea. Tare de tot.

— Da, domnule. Chiar acum.

L-am urmat pe Barcelo în biroul său, o peşteră cufundată în neguri de tutun de pipă ce se profila printre coloane de cărți şi de hârtii. Ecourile pianului Clarei ajungeau până la noi în efluvii, în contratimp. Era limpede că lecțiile maestrului Neri nu serviseră la mare lucru, cel puțin în domeniul muzicii. Librarul mă îndemnă să iau loc şi începu să-şi pregătească o pipă.

— L-am sunat pe taică-tău şi i-am zis că Fermín a avut un mic accident şi că tu l-ai adus aici.

— A înghițit găluşca?

— Nu cred.

— Mda.

Librarul îşi aprinse pipa şi se adânci în fotoliul din spatele biroului, delectându-se în aspectul său mefistofelic. La celălalt capăt al apartamentului, Clara îl umilea pe Debussy. Barcelo îşi dădu ochii peste cap.

— Ce s-a întâmplat cu maestrul de muzică? am întrebat eu.

— L-am concediat. Abuz de catedră.

— Mda.

— Eşti sigur că nu te-au ciomăgit şi pe tine? Ii dai cam mult cu monosilabele. Când erai copilaş, erai mai vorbăreț.

Uşa studioului se deschise şi Bernarda intră ducând o tavă cu două ceşti aburinde şi o zaharniță. Când am văzut-o cum merge, m-am temut să nu mă interpun în calea unei ploi de cafea fierbinte.

— Îmi permiteți. Domnul o vrea cu un stropişor de coniac?

— Mi se pare că sticla de Lepanto şi-a câştigat un răgaz în noaptea asta, Bernarda. Şi dumneata la fel. Hai, du-te şi te culcă. Daniel şi cu mine rămânem treji, în caz că e nevoie de ceva. Dat fiind că Fermín stă în dormitorul dumitale, poți folosi camera mea.

— Vai, domnule, în niciun caz.

— E un ordin. Şi nu mă contrazice. În cinci minute vreau să fii adormită.

— Dar, domnule…

— Bernarda, îți pui prima în joc.

— Cum porunciți, domnule Barcelo. Deşi eu am să dorm

pe cuvertură. Ba bine că nu.

Barcelo aşteptă ceremonios până când Bernarda se retrase. Îşi puse şapte cubulețe de zahăr şi începu să învârtă cu lingurița în ceaşcă, schițând un zâmbet felin printre nori de tutun olandez.

— Vezi cum stau lucrurile. Trebuie să conduc casa cu mână de fier.

— Da, v-ați transformat într-un căpcăun, don Gustavo.

— Iar tu într-un linguşitor. Spune-mi, Daniel, acum că nu ne aude nimeni. De ce nu-i o idee bună să anunțăm poliția despre ce s-a întâmplat?

— Fiindcă ştie deja.

— Ce vrei să spui?

Am dat din cap afirmativ.

— În ce soi de încurcături v-ați vârât, dacă pot să te întreb?

Am oftat.

— Ceva în care vă pot ajuta?

Mi-am ridicat privirea. Barcelo îmi zâmbea fără pic de malițiozitate, cu expresia lui ironică într-unul din rarele momente de răgaz.

— N-or fi având oare toate astea, într-un fel sau altul, ceva de-a face cu cartea aceea a lui Julián Carax pe care n-ai vrut să mi-o vinzi atunci când trebuia?

Am fost luat prin surprindere.

— Eu v-aş putea ajuta, se oferi el. Îmi prisoseşte ceea ce vouă vă lipseşte: banii şi bunul-simț.

— Credeți-mă, don Gustavo, am implicat deja prea multă lume în chestiunea asta.

— Atunci, încă unul în plus n-o strica. Hai, cu încredere, închipuieşte-ți că sunt confesorul tău.

— De ani de zile nu m-am spovedit.

— Se vede pe fața ta.

33

Gustavo Barcelo ştia să asculte contemplativ şi salomonic, asemenea unui medic sau nunțiu apostolic. Mă urmărea cu mâinile împreunate sub bărbie, ca la rugăciune, şi cu coatele pe birou, aproape fără să clipească, încuviințând în răstimpuri, ca şi cum ar fi detectat indicii sau mici păcate în fluxul relatării mele şi şi-ar fi formulat propriul său verdict asupra faptelor, pe măsură ce eu i le serveam pe tavă. Ori de câte ori mă opream, librarul îşi ridica sprâncenele scrutător şi făcea un gest cu mâna dreaptă spre a mă îndemna să continuu să depăn firul istoriei, care părea să-l distreze enorm. Din când în când, ridica mâna ca să ia notițe sau îşi înălța privirea spre infinit, ca şi când ar fi cântărit implicațiile a ceea ce îi povesteam. De cele mai multe ori, se complăcea într-un zâmbet sardonic pe care nu puteam evita să-l atribui naivității sau stângăciei conjecturilor mele.

— Auziți, dacă vi se pare o prostie, eu am tăcut.

— Dimpotrivă. Vorbesc proştii; tac laşii; ascultă înțelepții.

— Cine a zis asta? Seneca?

— Nu. Domnul Braulio Recolons, care ține un magazin cu produse din carne de porc pe strada Avinon şi posedă un har proverbial atât pentru cârnați, cât şi pentru aforismul cel mai nimerit. Continuă, te rog. Îmi vorbeai de fata aceea fâşneață…

— Bea. Asta e treaba mea şi n-are nimic de-a face cu tot restul.

Barcelo râdea înfundat. Eram pe cale să-mi continuu relatarea peripețiilor, când doctorul Soldevila se ivi în uşa biroului cu o înfățişare istovită şi răsuflând din greu.

— Să-mi fie cu iertare. Eu plec. Pacientul e bine şi, metaforic vorbind, plin de energie. Cavalerul ăsta are să ne îngroape pe toți. De fapt, afirmă că sedativele i s-au urcat la cap şi este foarte agitat. Refuză să se odihnească şi insistă că trebuie să stea de vorbă cu domnul Daniel despre nişte chestiuni a căror natură n-a vrut să mi-o lămurească, adăugând că nu crede în jurământul lui Hipocrat, sau

Hipocrit, cum spune el.

— Mergem să-l vedem chiar în clipa asta. Şi iertaţi-l pe bietul Fermín. Fără nicio îndoială, a vorbit astfel din pricina traumei.

— Poate, însă eu n-aş exclude nici ipoteza neruşinării, fiindcă nu-i chip să-l opreşti s-o pişte de fund pe infirmieră şi să recite distihuri glosând tăria şi rotunjimea coapselor ei.

I-am însoţit pe doctor şi pe infirmieră până la uşă şi le-am mulţumit călduros pentru bunele oficii. Când am intrat în cameră am descoperit că, până la urmă, Bernarda nesocotise ordinele lui Barcelo şi se întinsese lângă Fermín pe pat, unde spaima, coniacul şi oboseala izbutiseră, în sfârşit, s-o adoarmă. Fermín o îmbrăţişa blând, mângâindu-i părul, acoperit de bandaje, cataplasme şi feşe. Chipul său vădea o stâlceală ce durea numai cât te uitai la el şi din care se ridicau năsoiul nevătămat, două urechi ca nişte antene de releu şi nişte ochi de şoricel abătut. Zâmbetul edentat şi brăzdat de tăieturi era triumfător; ne primi ridicându-şi mâna dreaptă cu semnul victoriei.

— Cum te simţi, Fermín? am întrebat.

— Cu douăzeci de ani mai tânăr, zise el în şoaptă, ca să n-o trezească pe Bernarda.

— Nu mai umbla cu basme, că se vede că eşti şifonat ca naiba, Fermín. Cumplită spaimă. Sigur eşti bine? Nu ţi se învârte capul? Nu auzi voci?

— Acum, că tot aţi pomenit, din când în când mi se părea că aud un murmur disonant şi aritmic, ca şi când un macac ar fi încercat să cânte la pian.

Barcelo se încruntă. Clara continua să mângâie claviatura undeva în depărtare.

— Nu-ţi face griji, Daniel. Am încasat eu bătăi mai straşnice. Fumero ăsta nu ştie să lipească nici măcar un timbru.

— Prin urmare, cel care ţi-a făcut faţa asta nouă e chiar inspectorul Fumero în persoană, zise Barcelo. Văd acum că vă mişcaţi prin sferele înalte.

— La partea asta a poveştii încă nu ajunsesem, am zis eu.

Fermín îmi aruncă o privire alarmată.

— Liniştește-te, Fermín. Daniel tocmai mă punea la curent cu sceneta pe care o jucați domniile voastre. Trebuie să recunosc, chestiunea e cât se poate de interesantă. Dar dumneata, Fermín, cum stai cu spovedaniile? Te previn că am doi ani de seminar.

— Eu vă dădeam cel puțin trei, don Gustavo.

— Totul se pierde, începând cu ruşinea. E prima oară când vii la mine acasă, şi ajungi în pat cu domnişoara.

— Uitați-vă la dânsa, sărăcuța, îngeraşul meu. Aflați că intențiile mele sunt oneste, don Gustavo.

— Intențiile dumitale vă privesc pe dumneata şi pe Bernarda, care e deja majoră. Şi acum, să vedem. În ce dandana v-ați băgat?

— Dumneata ce i-ai povestit, Daniel?

— Am ajuns până la actul al doilea: intrarea unei *femme fatale*, preciză Barcelo.

— Nuria Monfort? întrebă Fermín.

Barcelo se linse pe buze cu delectare.

— Dar sunt mai multe? Parcă-i răpirea din serai.

— Vă rog să vorbiți în şoaptă, căci logodnica mea e aici de față.

— Fii liniştit, că logodnica dumitale are în vene o jumătate de sticlă de coniac Lepanto. N-am trezi-o nici cu tunul. Hai, spune-i lui Daniel să-mi povestească restul. Trei capete gândesc mai bine decât două, mai ales dacă al treilea este al meu.

Fermín schiță gestul de a ridica din umeri printre bandaje şi feşe.

— Eu nu mă opun, Daniel. Dumneata hotărăşti.

Resemnat să-l avem la bord şi pe don Gustavo, mi-am continuat relatarea până când am ajuns la punctul în care Fumero şi oamenii lui ne surprinseseră pe strada Moncada, cu câteva ceasuri în urmă. După ce mi-am încheiat povestirea, Barcelo se ridică şi patrulă prin cameră încoace şi-ncolo, căzut pe gânduri. Fermín şi cu mine îl priveam cu precauție. Bernarda sforăia ca un tăuraş.

— Copila, şoptea Fermín, plin de încântare.

— Mai multe lucruri mi-au atras atenția, zise în cele din

urmă librarul. În mod evident, inspectorul Fumero e implicat în asta până peste urechi, deşi îmi scapă cum şi de ce. Pe de o parte, femeia aceea…

— Nuria Monfort.

— Apoi, avem problema întoarcerii lui Julián Carax la Barcelona şi asasinarea lui pe străzile oraşului după o lună în care nimeni nu ştie de el. Cu siguranță, muierea minte de îngheață apele, chiar şi în privința timpului.

— Asta tot spun şi eu de la bun început, zise Fermín. Numai că aici e multă înfierbântare juvenilă şi prea puțină viziune de ansamblu.

— Cine vorbeşte: Sfântul Ioan al Crucii.

— Stați. Am venit doar să ne distrăm, să ne încingem deci cu faptele. Ceva din povestirea lui Daniel mi s-a părut tare ciudat, mai mult decât restul, şi nu pentru caracterul foiletonesc al intrigii, ci din pricina unui detaliu esențial şi în aparență banal, adăugă Barcelo.

— Luminați-ne, don Gustavo.

— Iată-l: chestia cum că tatăl lui Carax refuză să-i recunoască trupul neînsuflețit, pretinzând că nu avea niciun copil. Foarte ciudat mi se pare mie. Aproape împotriva naturii. Nu există pe lume tată care să facă aşa ceva. Oricâtă dihonie ar exista între ei. Moartea presupune lucrurile astea: toată omenia se deşteaptă din sensibilitatea exacerbată. Dinaintea unui coşciug, toți vedem numai partea bună şi ceea ce vrem să vedem.

— Ce citat mare ați rostit, don Gustavo, interveni Fermín. Vă supărați dacă îl adaug în repertoriul meu?

— Pentru orice există şi excepții, am obiectat eu. După câte ştim, domnul Fortuny era oarecum deosebit.

— Tot ce ştim despre el sunt bârfe la mâna a treia, zise Barcelo. Când toată lumea se apucă să zugrăvească pe cineva ca pe un monstru, una din două: ori e un sfânt, ori sunt trecute sub tăcere amănunte de care nimeni n-are habar.

— Dumneavoastră se vede treaba că v-a căzut cu tronc pălărierul numai fiindcă e un dobitoc încornorat, zise Fermín.

— Cu tot respectul faţă de profesiune, atunci când faţa personajului negativ are drept unică bază mărturia portăresei imobilului, primul meu instinct e acela al neîncrederii.

— Prin regula asta de trei simplă nu putem fi siguri de nimic. Tot ce ştim este, cum spuneţi dumneavoastră, la mâna a treia, sau la a patra. Cu sau fără portărese.

— Să nu te încrezi în omul care se încrede în toată lumea, remarcă Barcelo.

— În ce formă vă aflaţi, don Gustavo, îl lăudă Fermín. Perle cultivate cu ridicata. De-am avea şi noi viziunea dumneavoastră strălimpede...

— Deocamdată, singurul lucru limpede din toate astea este că domniile voastre aveţi nevoie de ajutorul meu, logistic şi, probabil, pecuniar, dacă aveţi de gând să rezolvaţi toată dandanaua înainte ca inspectorul Fumero să vă rezerve un apartament de lux în puşcărie la San Sebas. Fermín, presupun că eşti de acord cu mine?

— Eu sunt la ordinele lui Daniel. Dacă porunceşte el, eu o fac şi pe pruncul Isus.

— Daniel, tu ce spui?

— Dumneavoastră spuneţi totul. Aşadar, ce propuneţi?

— Iată planul meu: când Fermín se va face bine, tu, Daniel, ca din întâmplare, îi faci o vizită doamnei Nuria Monfort şi îi pui cărţile pe masă. Îi dai de înţeles că ştii că te-a minţit şi că ascunde ceva, mult sau puţin, vom vedea noi.

— Pentru ce? am intervenit eu.

— Ca s-o vezi cum reacţionează. Nu-ţi va spune nimic, desigur. Sau te va minţi încă o dată. Important e să înfigi *banderilla,* dacă mi se permite comparaţia taurină, şi să vezi încotro ne conduce taurul sau, în cazul nostru, viţeluşa. Iar aici îţi faci intrarea dumneata, Fermín. În timp ce Daniel pune carnea la saramură, dumneata te plasezi discret, supraveghind-o pe suspectă, şi aştepţi să muşte momeala. Cum o face, te iei după dânsa.

— Dumneata presupui că se va duce undeva, am protestat eu.

— Necredinciosule. O va face. Mai devreme sau mai târziu.

Iar ceva îmi spune că, în cazul ăsta, va fi mai curând devreme decât târziu. Este baza psihologiei feminine.

— Şi între timp dumneavoastră ce aveţi de gând să faceţi, domnule doctor Freud? am întrebat.

— Asta mă priveşte şi vei afla la timpul potrivit. Şi-mi vei mulţumi.

Am căutat sprijin în privirea lui Fermín, însă bietul de el adormise îmbrăţişat cu Bernarda în timp ce Barcelo îşi formula discursul triumfal. Lui Fermín îi alunecase capul într-o parte şi îi curgeau balele pe piept, într-un surâs fericit. Bernarda emitea sforăituri sonore.

— Să dea Domnul să aibă noroc, şopti Barcelo.

— Fermín e un om minunat, l-am asigurat eu.

— Trebuie că este, fiindcă nu prea cred că a cucerit-o cu mutra lui. Hai, să mergem.

Am stins lumina şi ne-am retras din cameră pe furiş, închizând uşa şi lăsând cele două turturele în voia somnului. Mi se păru că primele raze ale zorilor se iveau prin ferestrele galeriei, din fundul coridorului.

— Să presupunem că v-am răspuns nu, am zis eu în şoaptă. Uitaţi de toate.

Barcelo zâmbi.

— Acum e prea târziu, Daniel. Ar fi trebuit să-mi vinzi cartea aia cu ani în urmă, când ai avut ocazia.

Am ajuns acasă când se crăpa de ziuă, târând după mine costumul acela absurd de împrumut şi naufragiul unei nopţi nesfârşite, pe străzi umede şi lucind în stacojiu. L-am găsit pe tata adormit în fotoliul din sufragerie, cu un pled pe picioare şi cu cartea lui preferată deschisă în mână, un exemplar din *Candide* al lui Voltaire pe care îl recitea de două ori pe an, acele două ori când îl auzeam râzând din toată inima. L-am privit în tăcere. Avea părul albit, rar, iar pielea începuse să-şi piardă fermitatea în jurul pomeţilor. L-am contemplat pe omul acela pe care cândva mi-l închipuisem puternic, aproape invincibil, şi l-am văzut fragil, învins pe nepusă masă. Învinşi, poate, amândoi. M-am aplecat să-l învelesc cu pledul acela pe care de ani de zile promitea să-l dea de pomană şi l-am sărutat pe frunte ca şi când aş fi vrut

să-l feresc astfel de firele nevăzute care îl îndepărtau de mine, de acel apartament îngust şi de amintirile mele, ca şi cum aş fi crezut că, prin sărutul acela, aş fi putut înşela timpul, convingându-l să se scurgă mai încet, să se întoarcă într-o altă zi, într-o altă viață.

34

Mi-am petrecut aproape întreaga dimineață visând cu ochii deschişi în dosul prăvăliei, tot invocând imagini ale Beei. Îi desenam pielea goală sub degete şi îmi închipuiam că-i savurez din nou răsuflarea de pâine dulce. Mă surprindeam amintindu-mi cu o precizie cartografică toate cutele corpului, lucirea salivei mele pe buzele ei şi pe acea linie de puf blond, aproape străveziu, care îi cobora pe pântece şi la care prietenul Fermín, în conferințele sale improvizate pe tema logisticii trupeşti, se referea ca la „drumul spre Jerez".

M-am uitat la ceas pentru a nu ştiu câta oară şi am constatat cu oroare că mai lipseau câteva ore bune până când aveam s-o pot vedea – şi atinge – din nou pe Bea. Am încercat să pun în ordine chitanțele pe luna aceea, dar zgomotul teancurilor de hârtie îmi amintea de foşnetul lenjeriei alunecând pe şoldurile şi pe coapsele palide ale donei Beatriz Aguilar, sora prietenului meu din copilărie.

— Daniel, pluteşti printre nori. Te îngrijorează ceva? E vorba de Fermín?

Am încuviințat, ruşinat. Prietenul meu cel mai bun îşi sacrificase câteva coaste ca să-mi salveze pielea cu câteva ore în urmă, iar primul meu gând se îndrepta către închizătoarea unui sutien.

— Vorbim de lup...

Mi-am ridicat privirea şi iată-l. Fermín Romero de Torres în persoană, îmbrăcat în costumul său cel mai bun şi cu mutra aia de trabuc răsucit intra pe uşă cu un zâmbet triumfal şi cu o garoafă proaspătă la butonieră.

— Dar ce faci dumneata aici, nefericitule? Nu trebuia să respecți odihna prescrisă?

— Odihna se respectă singură. Eu sunt un om de acțiune. Iar dacă nu sunt eu aici, domniile voastre nu vindeți niciun catehism.

Nesocotind sfaturile medicului, Fermín venea hotărât să se reintegreze la locul său de muncă. Avea pielea gălbuie şi presărată cu vânătăi, şchiopăta rău şi se mişca asemenea

unei păpuşi stricate.

— Dumneata te vei duce în pat chiar în clipa asta, Fermín, pentru numele lui Dumnezeu, zise tata, îngrozit.

— Nici pomeneală. Statisticile o dovedesc: mai mulți oameni mor în pat decât în tranşee.

Toate protestele noastre se duseră pe apa sâmbetei. În scurt timp, tata cedă, întrucât ceva din privirea lui Fermín sugera că, deşi oasele îl dureau îngrozitor, şi mai mult îl durea perspectiva de a rămâne singur în camera lui de la pensiune.

— Bine, dar dacă te văd ridicând mai mult de un creion, o să vezi tu.

— La ordinele dumneavoastră. Aveți cuvântul meu că azi nu voi ridica nici măcar o bănuială.

Fără să mai stea pe gânduri, Fermín îşi puse halatul albastru şi se înarmă cu o cârpă şi o sticlă de alcool, cu care se instală în spatele tejghelei, în intenția de a face ca noi copertele şi cotoarele celor cincisprezece exemplare uzate care ne sosiseră în dimineața aceea dintr-un titlu foarte căutat, *Tricornul: Povestea Jandarmeriei în versuri alexandrine,* de bacalaureatul Fulgencio Clapon, un tânăr autor consacrat de critica din întreaga țară. În timp ce se dedica trebii sale, Fermín arunca priviri pe furiş, făcând din ochi ca proverbialul drăcuşor şchiop.

— Ai urechile roşii ca nişte sfecle, Daniel.

— Poate fiindcă ți-am auzit neroziile.

— Sau din cauza înfierbântării. Când te vezi cu femeiuşcă?

— Nu-i treaba dumitale.

— Nu te văd prea bine. Te fereşti de vorbele usturătoare? Vezi că-i un vasodilatator mortal.

— Du-te învârtindu-te.

Aşa cum se întâmpla din ce în ce mai des, am avut o după-amiază lentă şi mizerabilă. Un cumpărător în întregime cenuşiu, de la pardesiu până la glas, intră să întrebe dacă avem vreo carte de Zorrilla, convins că era vorba de o cronică a aventurilor unei ştioarfe tinerele din Madridul de pe vremea Casei de Austria. Tata nu ştiu ce să-i spună, însă Fermín îi sări în ajutor, păstrând în sfârşit măsura.

— Vă înşelați, stimate domn. Zorrilla e un dramaturg. Poate că vă interesează *Don Juan.* Are multe daravere cu fuste şi, în plus, protagonistul se cordeşte c-o măicuță.

— O iau.

Se însera când metroul m-a lăsat la poalele bulevardului Tibidabo. Silueta tramvaiului albastru se ghicea printre faldurile ceții dese, vineții, îndepărtându-se. Am hotărât să nu mai aştept să se întoarcă şi am făcut drumul pe jos, în timp ce se lăsa noaptea. Îndată am zărit silueta „Îngerului de negură". Am scos cheia pe care mi-o dăduse Bea şi am deschis portița decupată în grilaj. Am pătruns pe proprietate şi am lăsat uşa aproape închisă, pregătită să-i înlesnească trecerea Beei. Venisem mai devreme în mod deliberat. Ştiam că urma să sosească abia peste vreo treizeci-patruzeci de minute. Voiam să simt de unul singur prezența casei, să o explorez înainte ca Bea să apară şi să pună stăpânire pe ea. M-am oprit o clipă să contemplu fântâna şi mâna îngerului ridicându-se din apele cu tente stacojii. Degetul arătător, acuzator, părea ascuțit ca un pumnal. M-am apropiat de marginea bazinului. Chipul sculptat, fără privire şi fără suflet, tremura sub suprafața apei.

Am urcat treptele ce duceau spre intrare. Uşa principală era întredeschisă câtiva centimetri. Am simțit un val de nelinişte, căci credeam că o închisesem atunci când ieşisem, în noaptea precedentă. Am examinat broasca; nu părea forțată, şi am presupus că uitasem s-o închid. Am împins-o încet şi am simțit suflarea casei mângâindu-mi fața, o adiere de lemn ars, de umezeală şi de flori moarte. Am scos cutia de chibrituri pe care o luasem înainte să plec de la librărie şi am îngenuncheat să aprind prima din lumânările lăsate de Bea. Un bulbuc de culoarea aramei se aprinse în mâinile mele, dezvăluind contururile dansante ale unor ziduri brodate cu lacrimi de umezeală, acoperişuri prăbuşite şi uşi hodorogite.

Am înaintat până la următoarea lumânare şi am aprins-o. Încetul cu încetul, parcă urmând un ritual, am străbătut traseul lumânărilor lăsate de Bea şi le-am aprins una câte una, creând un halou de lumină de chihlimbar ce plutea prin

văzduh ca o pânză de păianjen atârnată între mantii de beznă de nepătruns. Itinerarul meu se sfârşi lângă şemineul din bibliotecă, lângă pledurile ce rămăseseră pe jos, mânjite de cenuşă. M-am aşezat acolo, cu faţa spre încăpere. Mă aşteptasem să găsesc o tăcere deplină, dar casa respira mii de zgomote. Scârţâieli în lemn, bătaia vântului peste ţiglele de pe acoperiş, o mie şi una de ciocăneli printre ziduri, pe sub podea, deplasându-se pe după pereţi.

Se scurseseră vreo treizeci de minute, când am băgat de seamă că frigul şi întunericul începeau să mă adoarmă. M-am ridicat şi am început să cutreier prin încăpere ca să mă încălzesc. În şemineu abia dacă mai rămăseseră resturile unui trunchi şi am presupus că, atunci când avea să sosească Bea, temperatura din interiorul casei va fi coborât îndeajuns pentru a-mi inspira momente de puritate şi de castitate şi pentru a-mi şterge din minte toate mirajele febrile pe care le ţinusem în mine atâtea zile. Găsind un scop practic, mai puţin poetic decât contemplarea ruinelor timpului, am luat o lumânare şi m-am pregătit să explorez vila, în căutarea unui material combustibil cu care să fac locuibilă încăperea şi acele două pleduri care acum tremurau în faţa şemineului, străine de călduroasele amintiri pe care le păstram despre ele.

Noţiunile mele de literatură victoriană îmi sugerau că cel mai rezonabil era să-mi încep căutarea în pivniţă, unde, cu siguranţă, se aflaseră bucătăriile şi o formidabilă cărbunărie. Cu această idee în minte, mi-au trebuit cam cinci minute ca să identific o uşă sau o scară care să mă conducă spre beci. Am ales o uşă din lemn sculptat aflată la capătul unui coridor. Părea o piesă de ebenisterie aleasă, cu reliefuri în formă de îngeri şi văluri şi cu o cruce mare în mijloc. Încuietoarea se afla în centru, sub cruce. Am încercat s-o forţez, fără succes. Mecanismul era, probabil, înţepenit sau, pur şi simplu, ros de rugină. Singurul mod de a trece de uşa aceea era să o forţez cu o rangă sau să o dobor cu securea, alternative pe care le-am scos repede din calcul. Am examinat uşa în lumina lumânărilor, gândindu-mă că inspira

mai degrabă imaginea unui sarcofag. M-am întrebat ce se ascundea de partea cealaltă.

O privire mai atentă asupra îngerilor sculptați pe uşă îmi tăie cheful de a mai cerceta; m-am îndepărtat de locul acela. Eram pe cale să renunț la căutarea unui drum de acces spre pivniță când, aproape întâmplător, am dat, în celălalt capăt al coridorului, peste o uşiță pe care la început am luat-o drept un dulap pentru mături şi găleți. Am încercat clanța, care a cedat de îndată. De partea cealaltă se întrezăreau nişte trepte ce coborau în picaj către un hârdău de întuneric. Mă izbi un miros puternic de pământ jilav. În prezența acelei duhori, atât de ciudat de familiare, şi cu privirea căzută în puțul de beznă din fața mea, îmi veni în minte o imagine pe care o păstram din copilărie, îngropată între perdele de teamă.

Într-o după-amiază ploioasă, în partea de est a cimitirului Montjuic, uitându-mă spre mare printr-o pădure de mausolee imposibile, o pădure de cruci şi de pietre funerare sculptate cu imagini de hârci şi de copii fără buze şi fără privire, care duhnea a moarte, siluetele a vreo douăzeci de adulți pe care nu mai izbuteam să mi-i amintesc decât ca pe nişte costume negre îmbibate de ploaie şi mâna tatei strângând-o pe a mea cu prea multă putere, ca şi cum astfel ar fi vrut să-şi reducă la tăcere lacrimile, în timp ce cuvintele goale ale unui preot cădeau în groapa aceea de marmură unde trei ciocli fără chip împingeau un coşciug cenuşiu peste care aversa luneca precum ceara topită şi din care mi se părea că aud glasul mamei chemându-mă, implorându-mă să o eliberez din temnița aceea de piatră şi de beznă, în vreme ce eu nu reuşeam decât să tremur şi să-i şoptesc tatei, fără glas, să nu-mi mai strângă mâna aşa de tare, fiindcă mă durea, iar mirosul acela de pământ proaspăt, pământ de cenuşă şi de ploaie, înghițea totul, miros de moarte şi de vid.

Am deschis ochii şi am coborât treptele aproape orbeşte, căci lumina lumânării abia dacă izbutea să smulgă întunericului vreo câțiva centimetri. Când am ajuns jos, am

ridicat lumânarea şi am privit în jur. N-am descoperit nicio bucătărie, nicio cămară ticsită cu buşteni uscați. Dinaintea mea se deschidea un culoar îngust ce dădea într-o sală în formă de semicerc, unde se înălța o siluetă cu chipul brăzdat de lacrimi de sânge şi cu doi ochi negri fără fund, cu brațele deschise ca nişte aripi şi cu un şarpe de spini ivindu-i-se din tâmple. Am simțit un val de frig străpungându-mi ceafa. În câteva momente, mi-am redobândit calmul şi am înțeles că aveam în față efigia unui Crist sculptat în lemn pe peretele unei capele. Am înaintat câțiva metri şi am întrezărit o imagine spectrală. O duzină de torsuri femeieşti, nude, se înghesuiau într-un ungher al vechii capele. Am băgat de seamă că le lipseau brațele şi capul şi că stăteau pe câte un trepied. Fiecare avea o formă vizibil deosebită şi nu mi-a luat prea mult ca să discern conturul unor femei de vârste şi constituții diferite. Pe pântece erau nişte cuvinte trasate cu cărbunele. „Isabel. Eugenia. Penelope.” Până la urmă, tot lecturile mele victoriene mi-au sărit în ajutor şi am înțeles că acea viziune reprezenta ruina unei practici căzute în uitare, ecoul unor timpuri când familiile înstărite dispuneau de manechine create după talia membrilor familiei, pentru confecționarea îmbrăcămintii şi altor articole casnice. În pofida privirii severe şi amenințătoare a Cristului, n-am putut rezista ispitei de a întinde mâna şi de a mângâia talia manechinului ce purta numele Penelopei Aldaya.

Mi se păru atunci că aud paşi la etajul superior. M-am gândit că Bea sosise şi că, probabil, umbla prin casă căutându-mă. Am părăsit capela cu un sentiment de uşurare şi m-am îndreptat din nou spre scară. Tocmai mă pregăteam să urc, când mi-am dat seama că la celălalt capăt al coridorului se desluşeau un boiler şi o instalație de încălzire, aparent în bună stare, care erau incongruente cu restul pivniței. Mi-am amintit că Bea îmi spusese că agenția imobiliară care mai mulți ani de zile încercase să vândă vila Aldaya realizase unele lucrări de îmbunătățire, în intenția de a-i atrage pe potențialii cumpărători, însă fără succes. M-am apropiat să examinez instalația mai pe îndelete şi am constatat că era vorba de un sistem de radiatoare alimentat

de un mic boiler. Dedesubt, am dat peste mai multe găleți de cărbune, bucăți de lemn presat şi câteva cutii din tablă despre care am presupus că trebuiau să conțină petrol lampant. Am deschis capacul boilerului şi m-am uitat înăuntru. Totul părea în ordine. Perspectiva de a face să funcționeze rabla aceea după atâția ani mi se păru improbabilă, dar asta nu m-a împiedicat să încep să umplu boilerul cu bucăți de cărbune şi de lemn şi să le stropesc cu un duş sănătos de petrol. Între timp, mi se păru că desluşesc un scârțâit de lemn vechi şi m-am întors o clipă să mă uit îndărăt. Mă năpădi viziunea unor spini însângerați desprinzându-se din buşteni şi, înfruntând întunericul, m-am temut că văd ridicându-se, la doar câțiva paşi, figura acelui Crist care-mi ieşea în întâmpinare arborând un zâmbet lupesc.

La atingerea lumânării, boilerul se aprinse cu o scăpărare şi un huruit metalic. Am închis capacul şi m-am retras câțiva paşi, din ce în ce mai nesigur de ceea ce urmăream. Boilerul părea să tragă destul de anevoios şi m-am hotărât să mă întorc la parter, ca să verific dacă acțiunea mea avea vreo consecință practică. Am urcat scara şi m-am pomenit din nou în salonul mare, sperând s-o găsesc pe Bea, însă nici urmă de ea. Am presupus că trecuse cam o oră de când sosisem, iar temerile că obiectul dorințelor mele tulburi n-avea să se mai ivească au căpătat aspectul unei dureroase certitudini. Spre a-mi omorî neliniştea, am decis să-mi continuu isprăvile de lampist şi am pornit-o în căutarea unor radiatoare care să-mi confirme că resuscitarea boilerului fusese un succes. Cele pe care le-am găsit s-au dovedit potrivnice năzuințelor mele, rămânând înghețate ca nişte țurțuri. Toate, mai puțin unul. Într-o cămăruță nu mai mare de patru-cinci metri pătrați, o baie, care am bănuit că se afla chiar deasupra boilerului, se percepea o oarecare încălzire. Am îngenuncheat şi am constatat cu bucurie că plăcile din pardoseală erau călduțe. Aşa mă găsi Bea, pe vine, pipăind plăcuțele dintr-o baie, ca un imbecil, cu zâmbetul nătăfleț al măgarului flautist întipărit pe chip.

Acum, când mă întorc înapoi cu privirea, încercând să reconstitui întâmplările din acea noapte petrecută în vila Aldaya, singurul pretext care îmi dă prin minte pentru a-mi justifica purtarea e că, la cei optsprezece ani ai mei, în lipsă de subtilitate şi de o mai mare experienţă, un vechi lavabou poate funcţiona ca un paradis. Mi-au fost suficiente două minute ca s-o conving pe Bea să luăm pledurile din salon şi să ne închidem în acea încăpere micuţă, cu singura companie a două lumânări şi a câtorva aplice de baie de muzeu. Principalul meu argument, climatologic, a dat-o gata imediat pe Bea, căreia căldura emanată de dalele de pe jos îi alungă temerile iniţiale că născocirea mea zănatică avea să dea foc casei. Apoi, în penumbra roşiatică a lumânărilor, în timp ce o dezbrăcam cu degete tremurătoare, ea surâdea, căutându-mi privirea şi dovedindu-mi că, atunci şi întotdeauna, orice mi s-ar fi putut întâmpla mie, ei i se întâmplase deja dinainte.

Mi-o amintesc aşezată, cu spatele rezemat de uşa închisă a încăperii, cu braţele căzute pe lângă trup, cu palmele deschise spre mine. Îmi amintesc cum îşi ţinea capul sus, sfidător, în timp ce îi mângâiam gâtul cu vârfurile degetelor. Îmi amintesc cum mi-a luat mâinile şi le-a aşezat pe sâni şi cum îi tremurau privirea şi buzele când i-am luat sfârcurile între degete şi le-am ciupit năuc, cum a alunecat pe podea în timp ce îi căutam pântecele cu buzele şi coapsele ei albe mă primeau.

— Ai mai făcut asta vreodată, Daniel?

— În vise.

— Serios.

— Nu. Dar tu?

— Nu. Nici măcar cu Clara Barcelo?

Am râs, probabil de mine însumi.

— Ce ştii tu de Clara Barcelo?

— Nimic.

— Eu şi mai puţin.

— Nu te cred.

Bea zâmbi. Mâna mi-a alunecat între coapsele ei şi m-am repezit să-i caut buzele, convins că, la ceasul acela,

canibalismul era incarnarea supremă a înțelepciunii.

— Daniel? zise Bea cu un firicel de glas.

— Ce-i? am întrebat.

Răspunsul nu-i mai ajunse pe buze. Dintr-o dată, o limbă de aer rece şuieră pe sub uşă şi, în acea secundă interminabilă, înainte ca vântul să stingă lumânările, privirile noastre s-au întâlnit şi am simțit cum farmecul momentului se făcea țăndări. Nu ne-au trebuit mai mult de câteva secunde ca să ne dăm seama că de partea cealaltă a uşii era cineva. Am văzut cum frica se contura pe chipul Beei şi, într-o clipită, ne-a învăluit bezna. Lovitura în uşă a venit după aceea. Brutal, ca şi cum un pumn din oțel ar fi izbit-o, smulgând-o din țâțâni.

Am simțit trupul Beei sărind în întuneric şi am prins-o în brațe. Ne-am retras spre mijlocul încăperii, chiar înainte ca a doua lovitură să cadă peste uşă, izbind-o de perete cu o putere cumplită. Bea țipă şi se agăță de mine. O clipă, abia dacă am apucat să zăresc ceața albastră care se târa dinspre coridor şi şerpii de fum din lumânările stinse, urcând în spirale. Cadrul uşii contura umbre aidoma unor fălci şi mi s-a părut că văd o siluetă colțuroasă profilându-se în pragul beznei.

Am păşit pe coridor temându-mă, ori poate dorindu-mi, să întâlnesc un simplu străin, un vagabond care se aventurase într-o casă ruinată, căutând adăpost într-o noapte mohorâtă. Însă nu era nimeni, doar limbile albastre exhalate de ferestre. Ghemuită într-un ungher al încăperii, tremurând, Bea mă chemă în şoaptă.

— Nu-i nimeni, am zis eu. Probabil că a fost o rafală de vânt.

— Vântul nu izbeşte cu pumnii în uşă, Daniel. Să plecăm.

M-am întors în încăpere şi am adunat hainele noastre.

— Ține, îmbracă-te. Hai să aruncăm o privire.

— Mai bine plecăm acum.

— Îndată. Vreau doar să verific un lucru.

Ne-am îmbrăcat în grabă, pe nevăzute. În câteva secunde ne-am putut vedea propria răsuflare conturându-se în aer. Am luat de pe jos una din lumânări şi am aprins-o. Un

curent de aer rece aluneca prin casă, ca şi când cineva ar fi deschis uşi şi ferestre.

— Vezi? E vântul.

Bea se mărgini să tăgăduiască în tăcere. Ne-am întors spre sală, ocrotind flacăra cu mâna. Bea mă urma îndeaproape, aproape fără să respire.

— Ce căutăm, Daniel?

— Durează doar un minut.

— Nu. Să plecăm acum.

— De acord.

Ne-am întors ca să ne îndreptăm spre ieşire şi chiar atunci am băgat de seamă. Uşa cea mare din lemn sculptat de la capătul coridorului, pe care încercasem s-o deschid cu o oră sau două în urmă fără să izbutesc, era întredeschisă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Bea.

— Aşteaptă-mă aici.

— Daniel, te rog…

Am luat-o înainte pe coridor, ţinând lumânarea care tremura în suflarea rece a vântului. Bea oftă şi mă urmă scrâşnind din dinţi. M-am oprit în faţa uşii. Se zăreau nişte trepte de marmură coborând în beznă. Am pornit-o pe scară. Bea, împietrită, ţinea lumânarea în prag.

— Te rog, Daniel, să plecăm…

Am coborât treaptă cu treaptă, până la capătul scării. Haloul spectral al lumânării de sus schiţa conturul unei săli dreptunghiulare, cu pereţi din piatră goală, acoperiţi de crucifixe. Frigul ce domnea în acea încăpere îţi tăia respiraţia. În faţă se ghicea o lespede din marmură şi deasupra ei, aliniate unul lângă celălalt, mi se păru că recunosc două obiecte similare, de mărime diferită, albe. Reflectau tremurul lumânării mai intens decât restul sălii şi mi-am închipuit că era vorba de lemn smălţuit. Am făcut încă un pas în faţă şi abia atunci am priceput. Cele două obiecte erau două racle albe. Una din ele măsura doar vreo trei palme. Am simţit un val de frig în ceafă. Era sicriul unui copil. Mă aflam într-o criptă.

Fără să-mi dau seama ce fac, m-am apropiat de lespedea de marmură până când am ajuns destul de aproape ca să pot

întinde mâna şi s-o ating. Atunci am observat că pe cele două racle erau gravate un nume şi o cruce. Praful, o mantie de cenuşă, le ascundea. Încet, parcă în transă, fără să mă gândesc ce fac, am îndepărtat cenuşa ce acoperea capacul raclei. Abia se putea citi în negura roşiatică a lumânărilor.

+
Penelope Aldaya
1902-1919

Am rămas paralizat. Ceva sau cineva se apropia din beznă. Am simțit cum aerul rece îmi aluneca pe piele şi abia atunci am făcut câțiva paşi înapoi.

— Ieşi afară, murmură glasul din întuneric.

L-am recunoscut pe dată. Lain Coubert. Vocea diavolului.

M-am repezit pe scări în sus şi, ajungând la parter, am înşfăcat-o pe Bea de braț şi am târât-o în goana mare spre ieşire. Pierdusem lumânarea şi alergam orbeşte. Bea, înspăimântată, nu-mi înțelegea alarmarea subită. Nu văzuse nimic. Nu auzise nimic. Nu m-am oprit să-i dau explicații. Mă aşteptam ca, dintr-o clipă în alta, ceva să țâşnească din întuneric şi să ne bareze drumul, însă uşa principală ne aştepta la capătul coridorului, cu crăpăturile proiectând un dreptunghi de lumină.

— E închisă, bâigui Bea.

Mi-am pipăit buzunarele, căutând cheia. M-am uitat o clipă în spate şi am avut certitudinea că două puncte strălucitoare înaintau încet-încet către noi, din fundul coridorului. Ochi. Degetele mele dădură peste cheie. Am introdus-o disperat în broască, am deschis şi am împins-o pe Bea afară, bruscând-o. Bea trebuie că îmi ghicise spaima în glas, fiindcă s-a grăbit spre poartă, prin grădină, şi nu s-a oprit până când nu ne-am pomenit amândoi, cu răsuflarea tăiată, acoperiți de sudoare, pe trotuarul bulevardului Tibidabo.

— Ce s-a întâmplat acolo jos, Daniel? Era cineva?

— Nu.

— Eşti palid.

— Sunt palid. Hai, să mergem.

— Dar cheia?

O lăsasem înăuntru, înfiptă în broască. N-aveam niciun chef să mă întorc după ea.

— Cred că am pierdut-o când am ieşit. O s-o căutăm altă dată.

Ne-am îndepărtat în josul bulevardului cu paşi repezi. Am trecut pe trotuarul celălalt şi n-am slăbit pasul până când n-am ajuns la vreo sută de metri de vilă, iar silueta ei abia se mai ghicea în noapte. Atunci am descoperit că mâna îmi era încă pătată de cenuşă şi am mulţumit în sinea mea mantiei de întuneric a nopţii, care ascundea ochilor Beei lacrimile de groază care îmi alunecau pe obraji.

Am apucat-o în josul străzii Balmes, până la piaţa Nunez de Arce, unde am găsit un taxi solitar. Am mers pe Balmes până la Consejo de Ciento, aproape fără să rostim o vorbă. Bea mi-a luat mâna şi de vreo două ori am surprins-o fixându-mă cu o privire sticloasă, de nepătruns. M-am aplecat s-o sărut, însă nu şi-a întredeschis buzele.

— Când o să ne mai vedem?

— Am să te sun mâine sau poimâine, zise ea.

— Îmi promiţi?

Dădu din cap afirmativ.

— Poţi să suni acasă sau la librărie. E acelaşi număr. Îl ai, nu-i aşa?

Încuviinţă din nou. L-am rugat pe şofer să oprească un moment la răscrucea dintre Muntaner şi Diputacion. M-am oferit să o conduc până la poartă, însă ea a refuzat şi s-a îndepărtat fără să mă lase s-o sărut încă o dată şi nici măcar să-i ating mâna. A luat-o la goană şi am văzut-o din taxi cum se îndepărta. Luminile din apartamentul familiei Aguilar erau aprinse şi l-am putut vedea clar pe prietenul meu Tomas cum mă privea de la fereastra camerei sale, unde petrecuserăm împreună atâtea după-amiezi, stând de vorbă sau jucând şah. L-am salutat cu mâna, forţând un zâmbet pe care probabil că nu-l putea vedea. Nu mi-a răspuns la salut. Silueta lui rămase nemişcată, lipită de geam, contemplându-

mă cu răceală. Câteva secunde mai târziu se retrase, iar ferestrele se întunecară. Ne aştepta, m-am gândit eu.

35

Când am ajuns acasă, am găsit pe masă resturile unei cine pentru două persoane. Tata se dusese la culcare şi m-am întrebat dacă nu cumva îşi făcuse curaj s-o invite pe Merceditas să ia cina în casă. M-am strecurat până în camera mea, fără să aprind lumina. De cum m-am aşezat pe marginea patului, am băgat de seamă că mai era cineva în încăpere, întins în întuneric pe pat, ca un răposat, cu mâinile împreunate pe piept. Am simțit o şfichiuire rece în stomac, însă de îndată am recunoscut sforăiturile şi profilul acelui nas fără de pereche. Am aprins veioza şi l-am văzut pe Fermín Romero de Torres pierdut într-un zâmbet fermecat şi emițând scurte gemete de plăcere. Am oftat, iar adormitul deschise ochii. Când mă văzu, păru mirat. Evident, se aştepta la altă companie. Îşi frecă ochii şi se uită în jur, făcându-şi o mai justă idee asupra locului.

— Sper că nu te-am speriat. Bernarda zice că, atunci când dorm, parcă sunt un Boris Karloff spaniol.

— Ce faci în patul meu, Fermín?

Îşi miji ochii cu oarecare nostalgie.

— O visam pe Carole Lombard. Eram la Tanger, în nişte băi turceşti, iar eu o ungeam toată cu ulei din ăla pentru curulețul bebeluşilor. Dumneata ai uns vreodată o femeie cu ulei, de jos şi până sus, aşa cum trebuie?

— Fermín, e douăşpe jumate noaptea şi nu mă mai țin pe picioare de somn.

— Iartă-mă, Daniel. Tatăl dumitale a insistat să vin la cină, iar apoi a dat peste mine o blegeală, fiindcă asupra mea carnea de vânat are un efect narcotic. Tatăl dumitale mi-a sugerat să mă întind aici un pic, adăugând că n-ai avea nimic împotrivă…

— Şi nici n-am, Fermín. Numai că m-ai luat prin surprindere. Rămâi în pat şi întoarce-te la Carole Lombard, care pesemne că te aşteaptă. Şi înveleşte-te, că afară e o noapte câinească şi te mai pricopseşti cu vreo boală. Eu am să mă duc în sufragerie.

Fermín încuviință cu blândețe. Vânătăile de pe față i se umflau, iar capul, garnisit cu o barbă de două zile şi cu părul acela rar, părea un fruct copt, căzut dintr-un copac. Am luat o pătură de pe comodă şi i-am întins alta lui Fermín. Am stins lumina şi m-am dus în sufragerie, unde mă aştepta fotoliul preferat al tatei. M-am înfăşurat în pled şi m-am ghemuit cum am putut, convins că n-aveam să închid un ochi. Imaginea raclelor albe în semiîntuneric îmi sângera în minte. Am închis ochii şi m-am străduit din răsputeri să alung acea viziune. În locul ei, am invocat imaginea Beei, goală pe pleduri, în baia aceea, la lumina lumânărilor. Lăsându-mă în voia acestor gânduri fericite, mi s-a părut că aud murmurul mării şi m-am întrebat dacă nu cumva somnul mă răpusese fără să-mi dau seama. Poate că navigam spre Tanger. În scurt timp, am înțeles că erau doar sforăiturile lui Fermín, iar o clipă mai târziu lumea se stinse. În viața mea n-am mai dormit vreodată atât de adânc şi de bine ca în noaptea aceea.

Când se crăpă de ziuă, turna cu găleata, străzile erau înecate, iar ploaia biciuia geamurile cu furie. Telefonul sună la ora şapte şi jumătate. Am sărit din fotoliu să răspund, cu inima cât un purice. Fermín, în halat de baie şi papuci, şi tata, cu cafetiera în mână, schimbară acea privire care începea să devină obişnuită.

— Bea? am şoptit eu în receptor, întorcându-le spatele.

Mi s-a părut că aud un oftat pe fir.

— Bea, tu eşti?

N-am primit niciun răspuns şi, câteva secunde mai târziu, legătura se întrerupse. Am rămas uitându-mă la telefon vreme de un minut, aşteptând să sune din nou.

— O să sune din nou, Daniel. Acum vino să luăm micul dejun, zise tata.

Va suna mai târziu, mi-am zis în sinea mea. O fi surprins-o careva. Trebuie că nu-i tocmai uşor să fentezi stingerea dată de domnul Aguilar. Nu exista niciun motiv să mă alarmez. Cu pretextul acesta şi cu altele m-am târât până la masă, pentru a mă preface că eram alături de tata şi de

Fermín la micul dejun. Poate că era din pricina ploii, însă mâncarea îşi pierduse orice gust.

A plouat toată dimineaţa şi, de îndată ce am deschis librăria, în tot cartierul s-a produs o pană generală de curent, care a durat până la prânz.

— Asta mai lipsea, suspină tata.

La ora trei, începură primele infiltraţii. Fermín se oferi să urce până la Merceditas ca să ceară cu împrumut nişte găleţi, farfurii sau orice receptacul concav după tipic. Tata îi interzise categoric. Potopul continua. Pentru a-mi omorî neliniştea, i-am relatat lui Fermín cele petrecute cu o noapte în urmă, trecând sub tăcere, totuşi, ce văzusem în criptă. Fermín mă ascultă fascinat, însă, în ciuda titanicei sale stăruinţe, am refuzat să-i descriu consistenţa, textura şi dispunerea bustului Beei. Ziua se înecă în aversă.

După cină, sub pretextul că voiam să fac o plimbare ca să-mi dezmorţesc picioarele, l-am lăsat pe tata citind şi m-am îndreptat spre casa Beei. Când am ajuns, m-am oprit la colţ să mă uit la ferestrele apartamentului şi m-am întrebat ce căutam acolo. Pândeam, îmi vâram nasul şi ieşeam de caraghios: aceştia au fost câţiva dintre termenii care îmi trecură prin minte. Chiar şi aşa, tot atât de lipsit de demnitate pe cât eram de lipsit de un pardesiu pe potriva temperaturii îngheţate, m-am adăpostit de vânt într-un portal, de cealaltă parte a străzii, şi am rămas acolo vreo jumătate de oră, străjuind ferestrele şi văzând cum se perindau siluetele domnului Aguilar şi soţiei sale.

Era aproape miezul nopţii când m-am întors acasă, tremurând de frig şi cu tot universul în cârcă. O să sune mâine, mi-am repetat de o mie de ori în timp ce încercam să aţipesc. Bea n-a sunat a doua zi. Nici în următoarea. Şi nici în toată săptămâna aceea, cea mai lungă, ultima săptămână din viaţa mea.

Peste şapte zile, aveam să fiu mort.

36

Numai cineva care mai are de trăit doar o săptămână e în stare să-şi piardă vremea în zadar, aşa cum am făcut-o eu în acele zile. Vegheam mereu telefonul şi îmi rodeam sufletul, atât de supus propriei mele orbiri, încât abia dacă eram în stare să ghicesc ceea ce destinul dădea deja ca fapt împlinit. Luni, la prânz, m-am îndreptat spre Facultatea de Litere din piaţa Universităţii, cu intenţia de a o vedea pe Bea. Ştiam că n-are să-i placă defel că mă înfiinţez acolo şi că o să fim văzuţi împreună în public, însă preferam să-i înfrunt mânia decât să rămân în aceeaşi incertitudine.

Am întrebat la secretariat unde se afla aula profesorului Velazquez şi m-am pus pe aşteptat la ieşirea studenţilor. Am zăbovit vreo douăzeci de minute până când uşile s-au deschis şi am văzut trecând chipul arogant şi ferchezuit al profesorului Velazquez, înconjurat, ca de obicei, de gaşca lui de admiratoare. Cinci minute mai târziu, nici urmă de Bea. M-am hotărât să mă apropii de uşa aulei şi să arunc o privire. O tripletă de fete cu un aer de şcoală parohială conversau şi făceau schimb de observaţii sau de confidenţe. Cea care părea lidera congregaţiei îmi observă prezenţa şi îşi întrerupse monologul pentru a mă sfredeli cu o privire cercetătoare.

— Iertaţi-mă. O caut pe Beatriz Aguilar. Ştiţi dacă vine la ora asta?

Fetele schimbară o privire otrăvită şi începură să-mi facă o radiografie.

— Eşti logodnicul ei? întrebă una. Sublocotenentul?

M-am limitat să ofer un zâmbet gol, pe care îl luară drept confirmare. Nu mi-l întoarse decât cea de-a treia fată, timid şi ferindu-şi privirea. Celelalte două înaintară spre mine, sfidătoare.

— Mi te imaginam altfel, zise cea care părea şefa grupului.

— Dar unde-i uniforma? întrebă secundul, observându-mă cu neîncredere.

— Sunt în permisie. Ştiţi dacă a plecat deja?

— Beatriz n-a venit azi la şcoală, mă informă şefa, cu un aer sfidător.

— Ah, nu?

— Nu, confirmă locotenenta de îndoieli şi bănuieli. Dacă eşti logodnicul ei, trebuia să ştii.

— Sunt logodnicul ei, nu gardian civil.

— Hai, să plecăm, ăsta-i o paparudă, conchise şefa.

Amândouă trecură pe lângă mine aruncându-mi o privire piezişă şi o jumătate de zâmbet scârbit. A treia, codaşă, se opri o clipă înainte să iasă şi, asigurându-se că celelalte n-o vedeau, îmi şopti la ureche:

— Beatriz n-a venit nici vineri.

— Ştii de ce?

— Tu nu eşti logodnicul ei, nu-i aşa?

— Nu. Doar un prieten.

— Mi se pare că-i bolnavă.

— Bolnavă?

— Aşa a zis una din fete, care a sunat-o acasă. Acum trebuie să plec.

Înainte să apuc a-i mulţumi pentru ajutor, fata se grăbi să li se alăture celorlalte două, care o aşteptau fulgerând-o din priviri, la capătul opus al galeriei.

— Daniel, ceva s-o fi întâmplat. Vreo mătuşică bătrână care-a dat ortul popii, vreun papagal cu scrofule, vreun guturai de atâta umblat cu funduleţul în aer liber... Dumnezeu ştie. Împotriva a ceea ce crezi cu ochii închişi, universul nu se învârte în jurul apetenţelor dintre picioarele dumitale. Alţi factori influenţează devenirea omenirii.

— Crezi că nu ştiu? Parcă nu mă cunoşti, Fermín.

— Dragul meu, dacă Dumnezeu ar fi binevoit să-mi dea nişte şolduri mai largi, mai că te-aş fi putut naşte, atât de bine te cunosc. Ascultă-mă pe mine. Nu te mai gândi la asta şi ieşi la aer curat. Aşteptarea e rugina sufletului.

— Aşadar, dumitale îţi par caraghios.

— Nu. Îmi pari îngrijorător. Ştiu eu că, la vârsta dumitale, lucrurile astea par sfârşitul lumii, însă toate au o limită. În seara asta, mergem amândoi să ne destrăbălăm într-un local

de pe strada Plateria care, după cât se pare, face furori. Mi s-a spus că sunt acolo nişte subrete din nord, abia sosite de la Ciudad Real, care-ți scot şi mătreața de pe tine. Fac cinste.

— Dar Bernarda ce-o să spună?

— Fetele sunt pentru dumneata. Eu am de gând să aştept în salon, citind o revistă şi mulțumindu-mă să privesc de departe, întrucât m-am convertit la monogamie, dacă nu *in mentis,* cel puțin *de facto.*

— Îți mulțumesc, Fermín, însă...

— Un băiat de optsprezece ani care refuză o asemenea ofertă nu-i în deplinătatea facultăților. Trebuie făcut ceva chiar în clipa asta. Ține.

Se scormoni prin buzunare şi-mi întinse câteva monede. M-am întrebat dacă nu cumva erau dublonii cu care avea de gând să finanțeze vizita la somptuosul harem al nimfelor de podiş.

— Cu asta nu primim niciun bună-seara, Fermín.

— Dumneata te numeri printre cei care cad din copac şi nu mai ajung la pământ. Chiar crezi c-am să te duc la curve şi c-am să te înapoiez devorat de gonoree tatălui dumitale, omul cel mai sfânt din câți am cunoscut? Chestia cu fetițele ți-o spuneam ca să văd cum reacționezi, apelând la singura parte din persoana dumitale care pare să funcționeze. Du-te la telefonul de la colțul străzii şi sună-ți iubita cu un pic de intimitate.

— Bea mi-a spus în mod expres să nu sun.

— Şi ți-a mai spus c-o să te sune vineri. Azi e luni. Numai de dumneata depinde. Una e să crezi în femei şi alta e să crezi ce spun ele.

Convins de argumentele lui, m-am furişat din librărie până la telefonul public de la colțul străzii şi am format numărul familiei Aguilar. La al cincilea apel, cineva a ridicat receptorul de cealaltă parte şi a ascultat în tăcere, fără să răspundă. Trecură cinci secunde eterne.

— Bea? am murmurat eu. Tu eşti?

Glasul care a răspuns mi-a căzut ca o lovitură de ciocan în stomac.

— Ticălos nemernic! Îți jur c-o să te stâlcesc în bătaie.

Tonul era oțelit, de mânie reținută. Rece şi senină. Asta m-a înspăimântat cel mai mult. Mi-l puteam imagina pe domnul Aguilar în vestibulul casei sale, cu telefonul în mână, acelaşi pe care îl folosisem de multe ori ca să-l sun pe tata şi să-i spun că o să întârzii fiindcă îmi petreceam după-amiaza cu Tomas. Am rămas ascultând respirația tatălui Beei, mut, întrebându-mă dacă mă recunoscuse după voce.

— Văd că n-ai coaie nici să vorbeşti, nenorocitule. Orice căcat uscat e-n stare să facă ce faci tu, dar cel puțin un bărbat ar avea curajul să dea piept. Mie mi-ar crăpa obrazul de ruşine dacă aş şti că o fată de şaptesprezece ani are mai mult sânge-n vine decât mine, fiindcă ea n-a vrut să spună cine eşti şi nici n-o să spună. Şi pentru că tu n-ai tupeu să sari la interval pentru Beatriz, o să plătească ea pentru ce-ai făcut.

Când am pus telefonul în furcă îmi tremurau mâinile. N-am fost conştient de ceea ce făcusem până când n-am ieşit din cabină şi mi-am târât picioarele înapoi spre librărie. Nu mă gândisem că apelul meu nu putea decât să înrăutățească situația în care se afla Bea. Singura mea grijă fusese să-mi păstrez anonimatul şi să-mi feresc obrazul, lepădându-mă de cei pe care spuneam că-i iubesc şi de care doar mă foloseam. O făcusem deja atunci când inspectorul Fumero îl bătuse pe Fermín. O făcusem din nou când o lăsasem pe Bea în plata Domnului. Şi aveam s-o fac din nou când împrejurările îmi vor fi oferit prilejul. M-am oprit în stradă zece minute, încercând să mă liniştesc, înainte să intru înapoi în librărie. Poate că trebuia să mai sun o dată şi să-i spun domnului Aguilar că da, că eram eu, că umblam nebun după fiică-sa şi că aşa se termina toată povestea. Dacă mai apoi avea să vină cu uniforma lui de comandant să-mi pocească mutra, era dreptul lui.

Mă întorceam spre librărie, când am băgat de seamă că cineva mă urmărea din dreptul unui portal de pe partea cealaltă a străzii. La început m-am gândit că era don Federico, ceasornicarul, însă mi-a fost de-ajuns o singură privire ca să constat că era vorba de un individ mai înalt şi mai solid. M-am oprit să mă uit şi eu la el şi, spre

surprinderea mea, el îşi înclină capul, ca şi cum ar fi vrut să mă salute şi să-mi indice că nu-l deranja deloc faptul că îi remarcasem prezența. Lumina unui felinar îi cădea pe chip din profil. Trăsăturile îmi păreau familiare. Înaintă un pas şi, încheindu-şi pardesiul până sus, îmi zâmbi şi se îndepărtă printre pietoni, spre Rambla. L-am recunoscut atunci pe agentul de poliție care mă ținuse în timp ce inspectorul Fumero îl cotonogea pe Fermín. Când am intrat în librărie, Fermín îşi ridică ochii şi îmi aruncă o privire întrebătoare.

— Ce-i cu fața asta?

— Fermín, cred că avem o problemă.

Chiar în acea seară am pus în aplicare planul de mare intrigă şi puțină consistență pe care îl concepuserăm cu câteva zile în urmă împreună cu don Gustavo Barcelo.

— Primul lucru e să ne asigurăm că dumneata nu te-ai înşelat şi că suntem sub supravegherea poliției. Acuma, prefă- cându-ne că habar n-avem, o să facem o plimbărică până la Els Quatre Gats, ca să vedem dacă individul mai e acolo, afară, la pândă. Însă tatălui dumitale nu-i spune nicio vorbă despre toate astea, ori o să sfârşească prin a face piatră la rinichi.

— Şi ce vrei să-i spun? De mult bănuieşte ceva.

— Spune-i că te duci după semințe de floarea-soarelui.

— Dar de ce trebuie să mergem taman la Els Quatre Gats?

— Fiindcă acolo fac cele mai bune sandvişuri cu cârnați pe-o rază de cinci kilometri şi undeva trebuie să stăm de vorbă. Nu fi prăpăstios şi fă cum îți spun eu, Daniel.

Dând drept bine venită orice activitate care mă ținea departe de gândurile mele, m-am supus docil şi, câteva minute mai târziu, ieşeam în stradă, după ce-l asigurasem pe tata că aveam să mă întorc la cină. Fermín mă aştepta la colțul de la Puerta del Angel. Când m-am apropiat de el, mi-a făcut semn din sprâncene să merg în continuare.

— Avem şarpele-cu-clopoței după noi, la vreo douăzeci de metri. Nu te întoarce.

— E acelaşi?

— Nu cred, doar dacă nu cumva a intrat la apă. Ăsta pare un boboc. Are un ziar de sport de acum şase zile. Probabil că

Fumero își recrutează ucenicii de la balamuc.

Când am ajuns la Els Quatre Gats, omul nostru a luat o masă la câțiva metri de a noastră și s-a prefăcut că recitește pentru a nu știu câta oară evenimentele din etapa ligii din urmă cu o săptămână. La fiecare douăzeci de secunde, ne arunca o privire cu coada ochiului.

— Sărăcuțul, uită-te la el cum asudă, zise Fermín scuturând din cap. Te văd cam împrăștiat, Daniel. Ai vorbit cu fetița au ba?

— S-a băgat taică-său.

— Și ați avut o conversație prietenească și cordială.

— Mai curând un monolog.

— Am priceput. Trebuie deci să deduc că încă nu-i spui „tăticule”?

— Mi-a zis pe șleau c-o să mă omoare în bătaie.

— O fi o figură de stil.

În acest moment, silueta ospătarului se legănă pe deasupra noastră. Fermín ceru mâncare cât pentru un regiment, frecându-și mâinile de poftă.

— Dumneata nu vrei nimic, Daniel?

Am clătinat din cap. Când ospătarul s-a întors cu două tăvi ticsite cu mezeluri, sandvișuri și diferite feluri de bere, Fermín îi plasă un dublon sănătos și îi zise să păstreze restul.

— Dom' șef, îl vezi dumneata pe individul acela de la masa de lângă fereastră, acela îmbrăcat ca greierașul Jiminy, cu capul vârât în ziar ca într-un cornet?

Ospătarul încuviință cu un aer complice.

— Ai să-mi faci hatârul să te duci și să-i spui că inspectorul Fumero îi trimite mesaj de urgență să se ducă *ip so facto* până în piața Boqueria, să cumpere semințe fierte de năut de douăzeci de *duros* și să le ducă la chestură fără întârziere (cu taxiul, dacă e nevoie) sau să se pregătească să prezinte scrotul pe tavă? Să repet?

— Nu-i nevoie, domnule. Năut de douăzeci de *duros* sau scrotul.

Fermín îi mai plasă o monedă.

— Fii binecuvântat.

Ospătarul dădu din cap respectuos şi se îndreptă spre masa urmăritorului nostru spre a-i transmite mesajul. Când auzi ordinele, santinelei i se descompuse figura. Rămase cincisprezece secunde la masă, zbătându-se sfâşiat între forțe insondabile, iar apoi se avântă în galop în stradă. Fermín nu se deranjă nici să clipească. În alte împrejurări aş fi savurat episodul, însă în acea seară eram incapabil să-mi iau gândul de la Bea.

— Daniel, revino cu picioarele pe pământ, că avem de discutat nevoie mare. Chiar mâine te duci s-o vizitezi pe Nuria Monfort, cum am stabilit.

— Şi, o dată ajuns acolo, ce-o să-i spun?

— Nu vei duce lipsă de subiecte. Planul e să facem ce-a zis domnul Barcelo, cu mult tact. Ii trânteşti că ştii că te-a mințit în mod perfid în privința lui Carax, că presupusul ei soț Miquel Moliner nu e în închisoare, cum pretinde ea, că ai aflat că ea e mâna neagră care ridică corespondența de la fostul apartament al familiei Fortuny-Carax folosindu-se de o căsuță poştală pe numele unui birou de avocați inexistent… Ii spui tot ce este necesar şi bun conductor ca să-i aprinzi focul sub călcâie. Toate astea pe un ton melodramatic şi cu o înfățişare biblică. Apoi, printr-o lovitură de efect, pleci şi o laşi la macerat în sucurile supărării.

— Iar între timp…

— Între timp, eu am să fiu gata s-o urmăresc, scop pe care intenționez să-l duc la bun sfârşit făcând uz de anumite tehnici avansate de camuflare.

— N-o să meargă, Fermín.

— Om lipsit de credință! Ia să vedem, dar ce ți-a spus tatăl fetei ăleia de te-a adus într-o asemenea stare? E din pricina amenințării? Nu-l băga în seamă. S-auzim, ce ți-a zis energumenul?

Am răspuns fără să vreau.

— Adevărul.

— Adevărul după Sfântul Daniel Martirul?

— Poți să râzi cât pofteşti. Tare-mi mai e de folos.

— Nu râd, Daniel. Doar că nu-mi place să te văd aşa dispus să te autopedepseşti. Oricine-ar zice să eşti gata-gata

să te flagelezi. Dumneata n-ai făcut niciun rău. Are viața suficienți călăi și de la sine, ca să te mai joci și tu de-a Torquemada cu tine însuți.

— Vorbești din experiență?

Fermín ridică din umeri.

— Nu mi-ai povestit niciodată cum te-ai întâlnit cu Fumero, am adăugat eu.

— Vrei să asculți o poveste cu morală?

— Numai dacă vrei dumneata s-o povestești.

Fermín își turnă un pahar de vin și îl goli dintr-o sorbire.

— Amin, zise ca pentru sine. Ceea ce pot să-ți povestesc despre Fumero e de notorietate. Prima oară când am auzit de el, viitorul inspector era pistolar în serviciul FAI. Își construise o reputație de om lipsit de frică și de scrupule. Îi era de-ajuns un nume și îl lichida pe respectivul cu o împușcătură în față, în plină stradă, în miezul zilei. Asemenea talente sunt foarte prețuite în vremuri agitate. Nu avea nici fidelitate și niciun crez. Nu-i păsa nici cât negru sub unghie de cauza pe care o slujea, ci se slujea el de cauza respectivă pentru a se cocoța pe scara funcțiilor. Există pe lume tone întregi de asemenea ticăloși, însă puțini au talentul lui Fumero. De la anarhiști a trecut să-i slujească pe comuniști, iar de acolo și până la fasciști nu era decât un pas. Spiona și vindea informații dintr-o tabără în cealaltă și lua bani de la toată lumea. Pe atunci, eu lucram pentru Generalitat, în guvern. Uneori eram confundat cu fratele mai urât al președintelui Companys, ceea ce mă umplea de mândrie.

— Cu ce te ocupai?

— Cu câte puțin din toate. În serialele de acum, ceea ce făceam eu se numește spionaj, însă în vreme de război cu toții suntem spioni. O parte a muncii mele era să fiu la curent cu indivizii precum Fumero. Ăștia sunt cei mai periculoși. Sunt ca niște vipere, fără culoare și fără conștiință. În războaie, răsar de pretutindeni. Pe timp de pace își trag obrăzarul. Dar rămân în zonă. Cu miile. Fapt este că, mai devreme sau mai târziu, am descoperit cum juca. Mai degrabă mai târziu decât mai devreme, aș zice.

Barcelona a căzut în câteva zile, iar foaia s-a întors. Am devenit un criminal dat în urmărire, iar superiorii mei au fost nevoiți să se ascundă ca nişte şobolani. Desigur, Fumero era deja la comanda operațiunii de „curățenie”. Purificarea prin împuşcare se efectua în plină stradă sau în castelul Montjuic. Pe mine m-au arestat în port, pe când încercam să fac rost de câteva locuri pe un cargobot grecesc, ca să-i trimit în Franța pe câțiva dintre şefii mei. Am fost dus la Montjuic şi ținut două zile într-o celulă întunecată, fără apă şi fără ventilație. Când am revăzut lumina, era vorba de flacăra unei lămpi de sudură. Fumero şi un ins care vorbea numai în nemțeşte m-au atârnat de picioare, cu capul în jos. Neamțul mi-a desprins mai întâi hainele cu lampa de sudură, arzându-le. Mi s-a părut că avea experiență. Când am rămas gol puşcă, cu toți perii de pe trup pârliți, Fumero mi-a zis că, dacă nu-i spun unde se ascundeau superiorii mei, distracția avea să înceapă cu adevărat. Eu nu sunt un om curajos, Daniel. Niciodată n-am fost, însă puținul curaj pe care-l am l-am folosit ca să mă cac pe nasul lui şi să-l bag în pizda mă-sii. La un semn al lui Fumero, neamțul mi-a injectat nu ştiu ce în coapsă şi a aşteptat câteva minute. Apoi, în timp ce Fumero fuma şi mă observa surâzător, a început să mă prăjească în mod conştiincios cu lampa de sudură. Ai văzut şi dumneata urmele...

Am încuviințat. Fermín vorbea pe un ton senin, fără emoție.

— Urmele astea sunt mai puțin importante. Cele mai rele rămân înăuntru. Am rezistat o oră sub lampa de sudură, sau poate că n-a fost decât un minut. Nu ştiu. Dar, până la urmă, am dat nume, prenume, ba chiar şi numărul de la cămaşă al tuturor superiorilor mei şi al altora, care nu-mi erau superiori. M-au abandonat pe-o străduță din Pueblo Seco, despuiat şi cu pielea arsă. O femeie cumsecade m-a băgat în casă şi m-a îngrijit timp de două luni. Comuniştii îi uciseseră soțul şi cei doi copii, împuşcându-i la intrarea în casă. Nu ştia de ce. Când am fost în stare să mă ridic şi să ies în stradă, am aflat că superiorii mei fuseseră arestați şi executați la câteva ceasuri după ce îi turnasem.

— Fermín, dacă nu vrei să-mi povesteşti...

— Nu, nu. Mai bine să auzi şi să ştii cu cine îți pui în joc gologanii. Când m-am întors la mine acasă, am fost înştiințat că locuința fusese expropriată de guvern, o dată cu toată averea mea. Pe negândite, mă transformasem într-un cerşetor. Am încercat să fac rost de un loc de muncă. Am fost refuzat. Singurul lucru de care puteam face rost era o sticlă de vin vărsat, la câteva centime. E o otravă lentă, care îți roade mațele ca un acid, însă m-am bizuit că, mai devreme sau mai târziu, avea să-şi facă efectul. Îmi spuneam că într-o bună zi o să mă întorc în Cuba, la mulatra mea. Am fost arestat în timp ce încercam să urc pe un cargobot spre Havana. Am uitat cât am stat închis. După primul an, începi să pierzi totul, chiar şi rațiunea. Când am ieşit, am început să trăiesc pe străzi, unde dumneata m-ai găsit după o eternitate. Erau mulți ca mine, tovarăşi de galerie sau de amnistie. Cei norocoşi aveau pe cineva afară, pe cineva sau ceva la care să se întoarcă. Ceilalți completam oastea nenorociților. O dată ce primeşti carnetul pentru clubul ăsta, nu mai poți renunța niciodată la statutul de membru. Majoritatea nu ieşeam decât noaptea, când lumea nu se uită la tine. Am cunoscut mulți ca mine. Rar ajungeam să-i revăd. Viața în stradă e scurtă. Lumea se uită la tine cu scârbă, inclusiv cei care-ți dau de pomană, însă asta nu-i nimic în comparație cu repulsia pe care ți-o inspiri singur. E ca şi cum ai trăi închis într-un hoit care umblă, căruia îi e foame, care duhneşte şi care refuză să moară. Când şi când, Fumero şi oamenii lui mă arestau şi mă acuzau de câte-un furt absurd sau că ademeneam fetele la ieşirea unei şcoli de măicuțe. Încă o lună la pârnaie, bătăi şi apoi iar în stradă. N-am înțeles niciodată ce sens aveau farsele astea. Pe cât se pare, poliția găsea de cuviință să dispună de o sumă de suspecți pe care să pună mâna ori de câte ori era necesar. Într-una din întâlnirile mele cu Fumero, care acum e ditamai bărbatul respectabil, l-am întrebat de ce nu m-a omorât, ca pe ceilalți. A râs şi mi-a zis că există lucruri mai rele decât moartea. El nu omora niciodată un turnător, mi-a spus. Îl lăsa să putrezească de viu.

— Fermín, dumneata nu eşti un turnător. Oricine, în locul dumitale, ar fi făcut la fel. Dumneata eşti cel mai bun prieten al meu.

— Eu nu-ți merit prietenia, Daniel. Dumneata şi tatăl dumitale mi-ați salvat viața, iar viața mea vă aparține. Tot ce pot face pentru voi, am să fac. În ziua când m-ai luat din stradă, Fermín Romero de Torres a renăscut.

— Ăsta nu e numele dumitale adevărat, nu-i aşa?

Fermín scutură din cap, negând.

— L-am văzut pe un afiş din Piaza de las Arenas. Celălalt e îngropat. Omul care a trăit înainte în oasele astea a murit, Daniel. Uneori se întoarce, în coşmaruri. Dar dumneata m-ai învățat să fiu alt om şi mi-ai dat o rațiune de a trăi din nou, pe Bernarda mea.

— Fermín...

— Nu spune nimic, Daniel. Iartă-mă doar, dacă poți. L-am îmbrățişat în tăcere şi l-am lăsat să plângă. Oamenii se uitau la noi pieziş, iar eu le-am înapoiat o privire de foc. Imediat se hotărâră să ne ignore. Mai apoi, în timp ce îl însoțeam pe Fermín până la pensiune, prietenul meu îşi recăpătă glasul.

— Ce ți-am povestit azi... Te rog, Bernardei...

— Nici Bernardei, nici nimănui. Nicio vorbă, Fermín.

Ne-am luat rămas-bun cu o strângere de mână.

37

Mi-am petrecut noaptea veghind, întins pe pat, cu lumina aprinsă, contemplându-mi scânteietorul stilou Montblanc, cu care nu mai scrisesem de ani de zile şi care începea să se transforme în cea mai bună pereche de mănuşi ce i-a fost oferită vreodată unui ciung. Nu o dată m-am simţit ispitit să mă duc la casa familiei Aguilar şi, în lipsă de un alt final mai bun, să mă predau, însă, după ce am mai meditat, am presupus că, dând buzna dis-de-dimineaţă în domiciliul paternal al Beei, nu aveam să-i uşurez prea mult situaţia. În zori, oboseala şi confuzia m-au ajutat să-mi regăsesc proverbialul meu egoism şi n-a durat prea mult până ce m-am convins că cel mai bine era să las apele să curgă şi, cu vremea, râul avea să ducă departe sângele.

Dimineaţa se duse cu prea puţină acţiune în librărie, împrejurare de care am profitat pentru a dormita în picioare, cu graţia şi echilibrul unui flamingo, în opinia tatei. La prânz, întocmai cum căzusem de acord cu Fermín cu o seară în urmă, m-am prefăcut că mă duc să fac o plimbare, iar Fermín a pretextat că avea programare la policlinică pentru a-şi scoate firele. După cât m-a ajutat pe mine perspicacitatea, tata a înghiţit ambele gogoşi. Ideea de a-l minţi pe tata în mod sistematic începea să mă apese, ceea ce i-am şi comunicat lui Fermín de îndată ce tata plecă să ducă un comision.

— Daniel, relaţia patern-filială se întemeiază pe mii de minciuni binevoitoare: Moş Crăciun, Zâna Măseluţă, capeţi ceea ce meriţi şi aşa mai departe. Asta e una dintre ele. Să nu te simţi vinovat.

Când a venit momentul, am minţit din nou şi m-am îndreptat spre domiciliul Nuriei Monfort, căreia îi păstrasem atingerea şi mirosul în amintire. Piaţa San Felipe Neri fusese ocupată de o armată de porumbei care se odihneau pe caldarâm. Sperasem s-o găsesc pe Nuria Monfort în compania cărţii sale, însă piaţa era pustie. Am traversat

caldarâmul sub atenta supraveghere a mai multor porumbei şi am aruncat o privire în jur, căutând zadarnic prezența lui Fermín camuflat în Dumnezeu ştie ce, căci refuzase să-mi dezvăluie şiretlicul pe care-l avea în minte. Am început să urc scara şi am constatat că numele lui Miquel Moliner rămăsese pe cutia poştală. M-am întrebat dacă nu cumva aceea era prima hibă pe care trebuia să i-o semnalez Nuriei Monfort în legătură cu povestea ei. În timp ce urcam în semiîntuneric, aproape că-mi doream să n-o găsesc acasă. Nimeni nu simte atâta compasiune față de un mincinos precum cineva de aceeaşi condiție. Când am ajuns pe palier, m-am oprit să-mi adun curajul şi să urzesc un pretext prin care să-mi justific vizita. Radioul vecinei bubuia din partea cealaltă a palierului, transmițând de astă dată un concurs de cunoştințe religioase intitulat „Sfântul la cer“, care menținea electrizată audiența din întreaga Spanie în fiecare marți la prânz.

Şi acum, pentru cinci duros, spune-ne, Bartolome, sub ce formă le apare cel viclean înțelepților din tabernacul în parabola cu arhanghelul şi dovlecelul din cartea lui Iosua: a) un ieduț, b) un negustor de urcioare, c) un saltimbanc cu o maimuță.

La explozia de aplauze a audienței din studiourile Radioului Național, m-am pironit cu hotărâre în fața uşii Nuriei Monfort şi am apăsat soneria câteva secunde. Am ascultat ecoul pierzându-se în interiorul apartamentului şi am oftat uşurat. Tocmai mă pregăteam să plec, când am auzit paşi apropiindu-se de uşă, iar orificiul vizorului s-a deschis într-o lacrimă de lumină. Am zâmbit. Am ascultat cum cheia se rotea în broască şi am tras adânc aer în piept.

38

— Daniel, şopti ea, cu zâmbetul în contralumină.

Fumul albastru al ţigării îi învăluia chipul. Buzele îi străluceau stacojii, umede, sângerând urme pe filtrul pe care-l ţinea între arătător şi inelar. Există oameni de care-ţi aminteşti şi oameni pe care îi visezi. Pentru mine, Nuria Monfort avea consistenţa şi credibilitatea unui miraj: nu-i pui veridicitatea sub semnul îndoielii, ci pur şi simplu umbli după el până când se destramă sau te distruge. Am urmat-o până îngustul salon de penumbră unde îşi avea masa de scris, cărţile şi colecţia aceea de creioane aliniate ca un accident de simetrie.

— Credeam că n-o să te mai văd.

— Regret că v-am decepţionat.

Se aşeză pe scaunul din faţa biroului, încrucişându-şi picioarele şi lăsându-se pe spate. Mi-am smuls privirile de la gâtul ei şi m-am concentrat asupra unei pete de umezeală de pe perete. M-am apropiat de fereastră şi am aruncat o ocheadă în piaţă. Nici urmă de Fermín. O puteam auzi pe Nuria Monfort respirând în spatele meu, îi puteam simţi privirea. Am vorbit fără să-mi desprind privirea de la fereastră.

— Acum câteva zile, un bun prieten al meu a aflat că administratorul responsabil de fostul apartament al familiei Fortuny-Carax trimitea corespondenţa la o căsuţă poştală pe numele unui birou de avocaţi care, pe cât se pare, nu există. Acelaşi prieten a aflat că persoana care ridica plicurile trimise la această adresă se folosea de numele dumneavoastră, doamnă Monfort...

— Taci.

M-am întors şi am surprins-o retrăgându-se în întuneric.

— Mă judeci fără să mă cunoşti, zise ea.

— Atunci, ajutaţi-mă să vă cunosc.

— Cui i-ai mai spus toate astea? Cine mai ştie ce mi-ai zis mie?

— Mai multă lume decât pare. Poliţia mă urmăreşte de

ceva vreme.

— Fumero?

Am încuviințat. Mi se păru că mâinile îi tremurau.

— Nu-ți dai seama ce-ai făcut, Daniel.

— Spuneți-mi dumneavoastră, am replicat eu cu o duritate de care nu-mi părea rău.

— Tu crezi că, dacă ai dat peste o carte, ai dreptul să intri în viața unor oameni pe care nu-i cunoşti, în lucruri pe care nu le poți înțelege şi care nu-ți aparțin.

— Acum îmi aparțin, fie că vreți sau nu.

— Nu ştii ce spui.

— Am fost în casa familiei Aldaya. Ştiu că Jorge Aldaya se ascunde acolo. Ştiu că el l-a asasinat pe Carax.

Mă privi lung, cântărindu-şi cuvintele.

— Fumero ştie?

— N-am idee.

— Păcat. Fumero te-a urmărit până la casa aceea?

Mânia care îi mocnea în ochi mă ardea. Intrasem cu rolul de acuzator şi de judecător, însă, cu fiecare minut ce trecea, simțeam că eu eram vinovatul.

— Nu cred. Dumneavoastră ştiați? Dumneavoastră ştiați că Aldaya l-a omorât pe Julián şi că se ascunde în casă... De ce nu mi-ați spus?

Zâmbi amar.

— Nu înțelegi nimic, nu-i aşa?

— Înțeleg că ați mințit ca să-l apărați pe omul care l-a asasinat pe cel pe care îl numiți prietenul dumneavoastră, că ați acoperit crima asta ani în şir, ați acoperit un bărbat al cărui singur scop e să şteargă orice urmă din existența lui

Julián Carax, care îi arde cărțile. Înțeleg că m-ați mințit în legătură cu soțul dumneavoastră, care nu e în închisoare şi, evident, nu e nici aici. Asta înțeleg.

Nuria Monfort clătină încet din cap, tăgăduind.

— Pleacă, Daniel. Pleacă din casa asta şi să nu te mai întorci. Ai făcut deja destul.

M-am îndreptat spre uşă, lăsând-o în sufragerie. M-am oprit la jumătatea drumului şi m-am întors. Nuria Monfort se aşezase pe podea, rezemată de perete. Toată vraja prezenței

sale se destrămase.

Am traversat piața San Felipe Neri măturând pe jos cu privirea. Târam după mine durerea culeasă de pe buzele acelei femei, o durere pentru care acum mă simțeam complice şi unealtă, însă fără să izbutesc să-mi dau seama cum şi de ce. „Nu-ți dai seama ce-ai făcut, Daniel.” Nu voiam decât să mă îndepărtez de locul acela. Când am trecut prin fața bisericii, abia dacă am băgat de seamă prezența unui preot slăbănog şi năsos care mă binecuvânta cu parcimonie, ținând în mână un liturghier şi un rozariu.

39

M-am întors la librărie cu o întârziere de vreo trei sferturi de oră. Când mă văzu, tata se încruntă cu reproş şi se uită la ceas.

— Frumoasă oră. Ştiţi că trebuie să mă duc la un client din San Cugat şi mă lăsaţi singur aici.

— Dar Fermín? Încă nu s-a întors?

Tata clătină din cap cu acea grabă care îl mistuia când era prost dispus.

— Ai o scrisoare. Ţi-am lăsat-o lângă casierie.

— Tăticule, iartă-mă, dar...

Făcu un gest care mă îndemna să-mi ţin scuzele pentru mine, se înarmă cu pardesiul şi cu pălăria şi ieşi pe uşă fără să-şi ia rămas-bun. Cunoscându-l, am bănuit că supărarea avea să i se evapore înainte să ajungă la gară. Ceea ce mă mira era absenţa lui Fermín. Îl văzusem deghizat în preot de vodevil în piaţa San Felipe Neri, aşteptând ca Nuria Monfort să iasă în goana mare şi să-l conducă la marea taină a întregii intrigi. Încrederea mea în acea strategie se prefăcuse în scrum şi mi-am închipuit că, dacă într-adevăr Nuria Monfort ieşea în stradă, Fermín avea să sfârşească prin a o urmări până la farmacie sau până la brutărie. Straşnic plan. M-am apropiat de casierie să arunc o privire scrisorii de care pomenise tata. Plicul era alb şi dreptunghiular, ca o placă funerară, iar în loc de crucifix avea un antet care izbuti să-mi pulverizeze puţinele energii pe care le mai aveam la dispoziţie pentru restul zilei.

Comandamentul Militar Barcelona
Biroul de recrutare

— Aleluia, am murmurat.

Ştiam ce conţinea plicul, fără să mai trebuiască să-l deschid, însă am făcut-o, ca să mă tăvălesc mai abitir prin noroi. Scrisoarea era succintă, două paragrafe din proza aceea concepută undeva între proclamaţia înflăcărată şi aria

de operetă, ce caracterizează stilul epistolar militar. Eram anunțat că, în termen de două luni, eu, Daniel Sempere Martin, urma să am onoarea şi mândria de a lua parte la îndatorirea cea mai sfântă şi mai înălțătoare pe care viața i-o poate oferi bărbatului celtiberic: să-şi slujească patria şi să îmbrace uniforma cruciadei naționale întru apărarea rezervei spirituale a Occidentului. M-am bizuit că măcar Fermín avea să dea de capăt acestui subiect şi să ne facă să râdem puțin cu versiunea lui în versuri la *Căderea cârdăşiei iudeo-masonice.* Două luni. Opt săptămâni. Şaizeci de zile. Puteam să tot împart timpul până la secunde şi să obțin astfel o cifră kilometrică. Mai aveam la dispoziție cinci milioane o sută optzeci şi patru de mii de secunde de libertate. Poate că don Federico, care, după cum spunea tata, era în stare să fabrice un Volkswagen, îmi putea face un ceas cu frâne de disc. Poate că cineva avea să-mi explice cum să mă descurc ca să nu o pierd pe Bea pentru totdeauna. Când am auzit clopoțelul de la intrare, am crezut că era Fermín care se întorcea, convins în sfârşit că strădaniile noastre detectivistice nu aveau niciun haz.

— Ia te uită, moştenitorul tronului străjuindu-şi castelul, aşa cum se cuvine, deşi cu o față de pătlăgică. Înveseleşte-ți chipul, măi băiete, zise Gustavo Barcelo, înveşmântat într-un palton din păr de cămilă şi echipat cu un baston din fildeş de care n-avea nevoie şi pe care îl vântura ca pe-o cârjă de cardinal. Taică-tău nu este, Daniel?

— Îmi pare rău, don Gustavo. S-a dus la un client şi presupun că n-are să se întoarcă până...

— Perfect. Fiindcă nu pe el voiam să-l văd, iar ce-o să-ți spun e mai bine să nu audă.

Îmi făcu din ochi, scoțându-şi mănuşile şi uitându-se indiferent prin prăvălie.

— Dar colegul nostru Fermín?

— Dispărut în luptă.

— Presupun că punându-şi în aplicare talentele întru rezolvarea cazului Carax.

— Cu trup şi suflet. Ultima dată când l-am zărit purta sutană şi împărțea binecuvântarea *urbi et orbi.*

— Mda... Vina e a mea, că v-am ațâțat. În ce ceas bun mi-a mai venit şi mie să deschid pliscul.

— Vă văd un pic neliniştit. S-a întâmplat ceva?

— Nu tocmai. Sau da, într-un fel.

— Ce voiați să-mi spuneți, don Gustavo?

Librarul îmi zâmbi cu blândețe. Obişnuita sa atitudine semeață şi aroganța de salon bătuseră în retragere. În locul lor, mi s-a părut că intuiesc o anumită gravitate, un pic de precauție şi nu puțină îngrijorare.

— În dimineața asta l-am cunoscut pe don Manuel Gutierrez Fonseca, în vârstă de cincizeci şi nouă de ani, burlac, funcționar la morga municipală a Barcelonei din anul 1924. Treizeci de ani de serviciu în pragul umbrelor. Fraza e a lui, nu a mea. Don Manuel e un domn din vechea şcoală, politicos, plăcut şi săritor. De cincisprezece ani are o locuință închiriată pe strada Ceniza, pe care o împarte cu doisprezece papagali care au învățat să fredoneze marşul funebru. Are abonament la balcon la Teatrul Liceo. Îi plac Verdi şi Donizetti. Mi-a zis că, în munca lui, important e să respecți regulamentul. Regulamentul prevede totul, mai ales în situațiile în care nu ştii ce să faci. În urmă cu cincisprezece ani, don Manuel a deschis un sac din foaie de cort adus de polițişti şi s-a pomenit cu cel mai bun prieten al său din copilărie. Restul corpului venea într-o altă sacoşă. Don Manuel, înghițindu-şi amarul, a urmat regulamentul.

— Vreți o cafea, don Gustavo?

— Te rog.

M-am dus după termos şi i-am pregătit o ceaşcă cu opt cubulețe de zahăr. O bău dintr-o sorbitură.

— E mai bine?

— Îmi revin. Cum spuneam, fapt este că don Manuel era de gardă în ziua când a fost adus trupul lui Julián Carax la serviciul de necropsii, în septembrie 1936. De bună seamă, don Manuel nu-şi amintea numele, însă o consultare a arhivelor şi o donație de douăzeci de *duros* pentru fondul său de pensie i-au împrospătat memoria în mod considerabil. Mă urmăreşti?

Am încuviințat, aproape în transă.

— Don Manuel îşi aminteşte amănuntele acelei zile fiindcă, după câte mi-a zis, a fost una din puținele ocazii în care a încălcat regulamentul. Poliția îi spusese că trupul neînsuflețit fusese găsit pe o străduță din Raval cu puțin înaintea zorilor. Trupul a ajuns la morgă în toiul dimineții. Avea asupra sa doar o carte şi un paşaport care îl identifica drept Julián Fortuny Carax, născut la Barcelona în 1900. Paşaportul avea o ştampilă de la frontiera La Junquera, arătând că posesorul intrase în țară cu o lună în urmă. Cauza morții, pe cât se pare, era o rană de glonț. Don Manuel nu e medic, însă cu timpul şi-a însuşit repertoriul. În opinia lui, împuşcătura, chiar în dreptul inimii, fusese executată cu țeava lipită de corp. Grație paşaportului, a putut fi localizat domnul Fortuny, tatăl lui Carax, care a venit chiar în seara aceea la morgă pentru identificarea cadavrului.

— Până aici, totul se potriveşte cu ce mi-a povestit Nuria Monfort.

Barcelo încuviință.

— Aşa e. Ceea ce nu ți-a zis Nuria Monfort este că el, prietenul meu don Manuel, când a bănuit că poliția nu era prea interesată de cazul ăsta şi a constatat că volumul găsit în buzunarul cadavrului purta numele răposatului, a decis să preia inițiativa şi, chiar în după-amiaza aceea, în timp ce-l aştepta pe domnul Fortuny, a sunat la editură pentru a informa despre cele petrecute.

— Nuria Monfort mi-a spus că funcționarul de la morgă a sunat după trei zile, când trupul fusese deja înmormântat într-o groapă comună.

— Don Manuel susține că a sunat chiar el, în aceeaşi zi în care trupul a ajuns la morgă. Mi-a zis că a vorbit cu o domnişoară care i-a mulțumit că sunase. Don Manuel îşi aminteşte că l-a cam şocat atitudinea acelei domnişoare. După propriile lui cuvinte, „parcă ştia deja".

— Şi domnul Fortuny? E adevărat că a refuzat să-şi recunoască fiul?

— Asta e partea care mă intrigă pe mine cel mai mult. Don Manuel susține că, la lăsarea serii, un omuleț tremurător a sosit în compania unor agenți de poliție. Era domnul

Fortuny. După el, ăsta e singurul lucru cu care nu te poți obişnui niciodată, momentul când cei apropiați vin să identifice trupul unei ființe iubite. Don Manuel zice că e o situație pe care n-o doreşte nimănui. După el, cel mai rău e atunci când mortul e tânăr şi părinții ori soțul sau soția sunt cei care trebuie să-l identifice. Don Manuel îşi aminteşte bine de domnul Fortuny. Zice că, atunci când a venit la morgă, abia se putea ține pe picioare, că plângea ca un copil şi că cei doi polițişti trebuiau să-l susțină de subsuori. Nu se oprea din gemut: „Ce i-au făcut copilului meu? Ce i-au făcut copilului meu?“

— A apucat să vadă trupul?

— Don Manuel mi-a zis că a fost cât pe ce să le sugereze agenților să sară peste etapa asta. A fost singura dată când i-a trecut prin cap să pună regulamentul sub semnul întrebării. Cadavrul era într-o stare proastă. Probabil că murise de mai bine de douăzeci şi patru de ore când a ajuns la morgă, şi nu în zori, cum susțineau polițiştii. Manuel se temea că, atunci când bătrânelul avea să-l vadă, urma să se facă țăndări. Domnul Fortuny spunea întruna că nu se putea, că Julián al lui nu putea fi mort… Atunci don Manuel a tras deoparte linţoliul care acoperea trupul şi cei doi agenți l-au întrebat, formal, dacă acela era fiul său Julián.

— Şi?

— Domnul Fortuny a rămas mut, contemplând cadavrul aproape un minut. Apoi s-a răsucit pe călcâie şi s-a tot dus.

— S-a tot dus?

— Cu toată viteza.

— Şi polițiştii? Nu l-au oprit? Nu era acolo ca să identifice cadavrul?

Barcelo zâmbi malițios.

— Teoretic. Însă don Manuel îşi aminteşte că mai era cineva în sală, un al treilea polițist, care intrase pe nesimțite pe când cei doi agenți îl pregăteau pe domnul Fortuny şi care asistase la scenă în tăcere, rezemat de perete, cu o țigară în gură. Don Manuel şi-l aminteşte deoarece, când i-a spus că regulamentul interzicea în mod expres fumatul în morgă, unul din cei doi agenți i-a făcut semn să tacă. După don

Manuel, de îndată ce domnul Fortuny a plecat, al treilea polițist s-a apropiat, a aruncat o privire spre cadavru şi l-a scuipat în față. Apoi a luat paşaportul şi a ordonat ca trupul să fie trimis la Can Tunis spre a fi înmormântat într-o groapă comună chiar în dimineața aceea.

— N-are sens.

— Aşa s-a gândit şi don Manuel. Mai ales că toate astea nu se potriveau cu regulamentul. „Numai că nu ştim cine-i omul ăsta“, zicea el. Polițiştii n-au spus nimic. Don Manuel, mânios, s-a rățoit la ei: „Sau ştiți dumneavoastră prea bine? Fiindcă oricine îşi dă seama că e mort de cel puțin o zi întreagă”. Evident, don Manuel se raporta la regulament şi nu era câtuşi de puțin prost. După spusele lui, când i-a auzit protestele, al treilea polițist s-a apropiat de el, l-a privit țintă în ochi şi l-a întrebat dacă avea chef să i se alăture defunctului în ultima sa călătorie. Don Manuel mi-a povestit că a fost îngrozit. Că omul acela avea o privire de nebun şi că nu s-a îndoit nicio clipă că vorbea serios. A bâiguit că el doar încerca să respecte regulamentul, că nimeni nu ştia cine era omul acela şi că, prin urmare, încă nu putea fi îngropat. „Omul ăsta este cine spun eu că este”, i-a replicat polițistul. Apoi a luat fişa de înregistrare şi a semnat-o, închizând cazul. Don Manuel zice că nu va uita niciodată semnătura aceea, fiindcă în anii războiului, şi mult timp după aceea, avea s-o reîntâlnească pe zeci de fişe de înregistrare şi acte de deces pentru corpuri neînsuflețite care soseau nu se ştie de unde şi pe care nimeni nu izbutea să le identifice…

— Inspectorul Francisco Javier Fumero…

— Falã şi bastion al Comandamentului Superior al Poliției. Ştii ce înseamnă asta, Daniel?

— Că am tot dat lovituri în vânt de la bun început.

Barcelo îşi luă pălăria şi bastonul şi se îndreptă spre uşă, negând în şoaptă.

— Nu, că loviturile abia acum încep.

40

Mi-am petrecut după-amiaza veghind asupra acelei scrisori neîndurătoare prin care eram chemat la oaste şi aşteptând un semn de viaţă de la Fermín. Trecuse o jumătate de ceas de la ora închiderii şi încă nu ştiam nimic despre el. Am luat telefonul şi am sunat la pensiunea din strada Joaquin Costa. A răspuns dona Encarna, care mi-a zis, cu glas răguşit, că nu-l mai văzuse pe Fermín din dimineaţa aceea.

— Dacă nu apare în jumătate de oră, o să primească o cină rece, că doar aici nu suntem la Ritz. Nu i s-a întâmplat nimic, nu-i aşa?

— N-aveţi nicio grijă, dona Encarna. Avea de dus un comision şi-o fi întârziat. În orice caz, dacă îl vedeţi înainte să meargă la culcare, v-aş fi recunoscător dacă i-aţi spune să-mi dea un telefon. Daniel Sempere, vecinul prietenei dumneavoastră Merceditas.

— Nicio grijă, numai că vă previn, eu la opt jumate mă bag în pat.

Imediat am sunat acasă la Barcelo, sperând că Fermín trecuse pe-acolo pentru a-i goli cămara Bernardei sau pentru a o încolţi în camera de călcat rufe. Nu mi-a dat prin cap că-mi va răspunde chiar Clara.

— Daniel, asta chiar că e o surpriză.

Aşa zic şi eu, m-am gândit. Executând nişte ocolişuri demne de profesorul don Anacleto, am menţionat ca din întâmplare şi scopul apelului meu, căruia abia dacă i-am acordat importanţă, în treacăt.

— Nu, Fermín n-a trecut pe-aici azi. Iar Bernarda a fost cu mine toată după-amiaza, poate c-o fi ştiind ea. Am tot vorbit de tine, ştii?

— Ce subiect plictisitor v-aţi găsit.

— Bernarda zice că te-ai făcut tare arătos, un bărbat în toată puterea cuvântului.

— Iau multe vitamine.

O tăcere lungă.

— Daniel, crezi că vom putea fi din nou prieteni într-o zi?

Câți ani îți trebuie ca să mă ierți?

— Prieteni suntem, Clara, iar eu n-am pentru ce să te iert. O ştii şi tu.

— Unchiul meu spune că încă mai faci cercetări în legătură cu Julián Carax. Poate treci într-o zi pe la noi să iei masa şi îmi povesteşti ceva noutăți. Şi eu am ce să-ți povestesc.

— Într-una din zilele astea, negreşit.

— Mă mărit, Daniel.

Am rămas uitându-mă la receptor. Am avut impresia că picioarele mi se afundă în pământ sau că scheletul mi se micşorează cu câțiva centimetri.

— Daniel, mai eşti acolo?

— Da.

— Te-a surprins.

Am înghițit o salivă de consistența betonului armat.

— Nu. Ce mă surprinde e că încă nu te-ai măritat până acum. Nu ți-or fi lipsit pretendenții. Cine-i norocosul?

— Nu-l cunoşti. Se numeşte Jacobo. E un prieten al unchiului meu Gustavo. Şef la Banca Spaniei. Ne-am cunoscut la un recital de operă organizat de unchiul meu. Jacobo e pasionat de operă. E mai în vârstă decât mine, dar suntem buni prieteni şi asta e tot ce contează, nu crezi?

Gura mi s-a aprins de malițiozitate, însă mi-am muşcat limba. Avea gust de otravă.

— Sigur... Uite, prea bine, felicitări.

— N-ai să mă ierți niciodată, nu-i aşa, Daniel? Pentru tine voi fi mereu Clara Barcelo cea perfidă.

— Pentru mine vei fi mereu Clara Barcelo şi-atât. Ştii şi tu asta.

Urmă altă tăcere, din acelea în care îți ies peri albi într-o veselie.

— Şi tu, Daniel? Fermín mi-a spus că ai o iubită tare frumoasă.

— Trebuie să te las, Clara, a intrat un client. Te sun într-o zi, săptămâna asta, şi stabilim cu masa. Felicitări încă o dată.

Am pus telefonul în furcă şi am oftat.

Tata s-a întors de la clientul lui cu o înfăţişare abătută şi cu prea puţin chef de conversaţie. A pregătit cina în timp ce eu aşterneam masa, fără să mă întrebe de Fermín sau de ce se mai întâmplase la librărie. Am cinat cu privirea adâncită în farfurie, refugiindu-ne în trăncăneala ştirilor de la radio. Tata abia dacă s-a atins de mâncare. Se mărginea să tot învârtă lingura prin supa aceea apoasă şi fără gust, ca şi cum ar fi căutat aur pe fundul farfuriei.

— N-ai luat nicio gură, am zis eu.

Tata ridică din umeri. Radioul continua să ne mitralieze cu tâmpenii. Tata se ridică şi îl închise.

— Ce spunea scrisoarea de la armată? întrebă el în cele din urmă.

— Mă încorporez peste două luni.

Mi s-a părut că privirea îi îmbătrâneşte cu zece ani.

— Barcelo mi-a zis că are să-mi caute o pilă ca să fiu transferat la Comandament în Barcelona, după încartiruire. Voi putea chiar să vin să dorm acasă, am încercat eu.

Tata a încuviinţat anemic. Mi-a venit greu să-i susţin privirea şi m-am ridicat să strâng masa. Tata a rămas aşezat, cu privirea rătăcită şi mâinile împreunate sub bărbie. Tocmai mă pregăteam să spăl farfuriile, când am auzit paşi pe scară. Paşi fermi, grăbiţi, care izbeau în pardoseală şi trimiteau mesaje funeste. Mi-am ridicat ochii şi-am schimbat o privire cu tata. Paşii s-au oprit pe palierul nostru. Tata s-a ridicat, neliniştit. O secundă mai târziu, am auzit bătăi în uşă şi un glas tunător, mânios şi parcă familiar.

— Poliţia! Deschideţi!

Mii de pumnale îmi străpunseră gândul. O nouă serie de lovituri făcu uşa să se clatine. Tata s-a îndreptat spre ea şi a ridicat căpăcelul vizorului.

— Ce doriţi la ora asta?

— Ori deschideţi uşa, ori o dărâmăm în şuturi, domnule Sempere. Nu mă faceţi să repet.

Am recunoscut glasul lui Fumero şi am simţit cum mă năpădeşte un fior îngheţat. Tata mi-a aruncat o privire întrebătoare. Am încuviinţat. Înăbuşindu-şi un suspin, a deschis uşa. Siluetele lui Fumero şi ale celor doi ciraci se

conturau în lumina gălbuie a pragului. Nişte pardesie gri târând după ele marionete din cenuşă.

— Unde-i? strigă Fumero, dându-l la o parte pe tata cu o mână şi deschizându-şi drum spre sufragerie.

Tata făcu un gest să-l oprească, însă unul din agenții care îi acopereau spatele inspectorului îl înşfăcă de braț şi-l împinse la perete, reținându-l cu răceala şi eficiența unei maşini obişnuite să facă asta. Era acelaşi individ care ne urmărise pe Fermín şi pe mine, acelaşi care mă ținuse în timp ce Fumero îl snopea pe prietenul meu în fața azilului Santa Lucia, acelaşi care mă supraveghease cu două seri în urmă. Îmi aruncă o privire goală, insondabilă. I-am ieşit în cale lui Fumero, adunându-mi tot calmul pe care eram în stare să-l simulez. Inspectorul avea ochii injectați de sânge. O julitură recentă îi traversa obrazul stâng, tivită cu sânge uscat.

— Unde-i?

— Ce anume?

Fumero îşi lăsă privirea în jos şi scutură din cap, murmurând în sinea lui. Când îşi ridică fața avea un rânjet câinesc pe buze şi un revolver în mână. Fără să-şi abată privirea de la mine, Fumero lovi cu dosul pistolului vaza cu flori ofilite de pe masă. Vaza se făcu țăndări, revărsând apa şi tulpinile veştede pe fața de masă. Fără să vreau, m-am înfiorat. Tata vocifera în vestibul sub strânsoarea celor doi agenți. Abia îi puteam descifra vorbele. Tot ce eram în stare să percep era apăsarea înghețată a țevii revolverului adâncit în obraz şi mirosul de praf de puşcă.

— Pe mine să nu mă fuți la cap, măi crăişor de căcat, ori taică-tău o să-şi adune creierii de pe jos. M-ai auzit?

Am încuviințat, tremurând. Fumero îmi apăsa cu putere țeava revolverului în pomete. Am simțit cum îmi taie pielea, însă n-am îndrăznit să clipesc.

— Te întreb pentru ultima oară. Unde-i?

M-am văzut pe mine însumi reflectat în pupilele negre ale inspectorului, care se contractau lent în timp ce apăsa cu degetul arătător pe trăgaci.

— Nu-i aici. Nu l-am văzut de la prânz. Ăsta-i adevărul.

Fumero rămase nemişcat preț de jumătate de minut, brăzdându-mi fața cu revolverul şi lingându-se pe buze.

— Lerma, ordonă el. Aruncă o privire.

Unul dintre agenți se grăbi să inspecteze apartamentul. Tata se zbătea în zadar în strânsoarea celui de-al treilea polițist.

— Dacă m-ai mințit şi îl găsim în casa asta, îți jur că-i rup amândouă picioarele lui taică-tău, şuieră Fumero.

— Tata nu ştie nimic. Lăsați-l în pace.

— Tu habar n-ai în ce joc ai intrat. Dar când o să dăm peste amicul tău, s-a isprăvit jocul. Nici judecători, nici spitale, nici cafteli. De data asta, o să mă ocup personal să-l scot din circulație. Şi o să mă bucur s-o fac, crede-mă. N-o să mă grăbesc. Poți să i-o spui, dacă-l vezi. Fiindcă o să-l găsesc de s-ar ascunde şi pe sub pietre. Iar tu urmezi la rând.

Agentul Lerma se întoarse în sufragerie şi schimbă o privire cu Fumero, o uşoară negare. Fumero slăbi percutorul şi îşi retrase revolverul.

— Păcat, spuse el.

— De ce îl acuzați? De ce îl căutați?

Fumero îmi întoarse spatele şi se apropie de cei doi agenți care, la un semn al lui, îl slobozîră pe tata.

— O să vă aduceți aminte de toate astea, scuipă tata.

Ochii lui Fumero se abătură asupra lui. Instinctiv, tata făcu un pas îndărăt. M-am temut că vizita inspectorului abia începuse, însă Fumero scutură dintr-o dată din cap, râzând în sinea lui, şi părăsi apartamentul fără alte ceremonii. Lerma îl urmă. Al treilea polițist, eterna mea santinelă, se opri o clipă în prag. Mă privi în tăcere, ca şi când ar fi vrut să-mi spună ceva.

— Palacios! zbieră Fumero, cu glasul alterat în ecoul casei scării.

Palacios îşi lăsă ochii în jos şi dispăru pe uşă. Am ieşit pe palier. Creste de lumină se profilau dinspre uşile deschise ale mai multor vecini, chipurile lor înfricoşate ivindu-se din penumbră. Cele trei siluete întunecate ale polițiştilor se pierdeau pe scări în jos, iar bocănitul furios al paşilor lor se retrăgea ca o maree otrăvită, lăsând în urmă o dâră de teamă

şi de beznă.

Să tot fi fost miezul nopţii când am auzit din nou bătăi în uşă, de astă dată mai slabe, aproape temătoare. Tata, care îmi curăţa cu apă oxigenată vânătaia lăsată de revolverul lui Fumero, se opri brusc. Privirile ni se întâlniră. Urmară încă trei lovituri.

O clipă, am crezut că era Fermín, care poate că asistase la incident ascuns în vreun ungher întunecat de pe casa scărilor.

— Cine-i? întrebă tata.

— Don Anacleto, domnule Sempere.

Tata suspină. Am deschis uşa şi am dat cu ochii de profesor, mai palid ca oricând.

— Don Anacleto, ce s-a întâmplat? Vă simţiţi bine? întrebă tata, invitându-l să intre.

Profesorul aducea un ziar împăturit. Se mărgini să ni-l întindă, cu o privire îngrozită. Hârtia încă era călduţă şi cerneala proaspătă.

— Ediţia de dimineaţă, bâigui don Anacleto. Pagina şase.

Primul lucru care mi-a sărit în ochi au fost cele două fotografii ce susţineau titlul. Prima înfăţişa un Fermín mai bine acoperit cu carne şi păr, probabil cu cincisprezece-douăzeci de ani mai tânăr. A doua prezenta chipul unei femei cu ochii închişi şi cu pielea de marmură. Mi-au trebuit câteva secunde s-o recunosc, fiindcă mă obişnuisem s-o văd în semiîntuneric.

UN OM AL STRĂZII ASASINEAZĂ O FEMEIE
ÎN PLINĂ ZI

Barcelona / agenţii (Redacţie)

Poliţia caută un om al străzii care a asasinat-o azi după-amiază, cu lovituri de cuţit, pe Nuria Monfort Masdedeu, în vârstă de treizeci şi şapte de ani, domiciliată în Barcelona.

Crima a avut loc în toiul după-amiezii în cartierul San Gervasio, unde victima a fost atacată, aparent fără niciun motiv, de vagabondul care, pe cât se pare şi potrivit unor

informații ale Înaltului Comisariat al Poliției, o urmărise o perioadă, din rațiuni ce au rămas încă neelucidate.

Pe cât se pare, asasinul, Antonio Jose Gutierrez Alcayete, în vârstă de cincizeci şi unu de ani, născut în Villa Inmunda, provincia Caceres, e un vagabond cunoscut cu un lung cazier de dezechilibre mentale, evadat din închisoarea Modelo acum şase ani şi care, de atunci, a reuşit să eludeze autoritățile asumându-şi diferite identități. În momentul crimei purta sutană. E înarmat şi poliția îl califică drept extrem de periculos. Încă nu se ştie dacă victima şi asasinul se cunoşteau sau care a fost mobilul crimei, deşi surse din Înaltul Comisariat al Poliției afirmă că totul conduce spre această ipoteză. Victima a primit şase lovituri de armă albă în abdomen, gât şi piept. La acest atac, care a avut loc în apropierea unui colegiu, au asistat mai mulți elevi care au anunțat profesorii instituției, care, la rândul lor, au chemat poliția şi o ambulanță. Potrivit raportului poliției, rănile victimei s-au dovedit mortale. Victima a fost înregistrată deja moartă la Spitalul Clinic din Barcelona, la ora 18:15.

41

N-am mai aflat nimic despre Fermín toată ziua. Tata a insistat să deschidem librăria ca în orice altă zi şi să afişăm o expresie de normalitate şi inocenţă. Poliţia plasase un agent în faţa scării, iar un al doilea supraveghea piaţa Santa Ana, adăpostit în portalul bisericii, ca un sfânt de ultimă oră. Îi vedeam zgribuliţi de frig sub ploaia deasă ce venise o dată cu zorii, suflând pe nări aburi din ce în ce mai străvezii, cu mâinile afundate în buzunarele pardesielor. Vecinii din cartier treceau la distanţă, uitându-se cu coada ochiului prin vitrină, însă niciunul nu s-a aventurat să intre.

— Probabil că s-a răspândit vestea, am zis eu.

Tata se mărgini să dea din cap. În toată dimineaţa nu-mi adresase niciun cuvânt, exprimându-se doar prin gesturi. Pagina cu ştirea despre asasinarea Nuriei Monfort zăcea pe tejghea. La fiecare douăzeci de minute, se apropia şi o recitea cu o expresie de nepătruns. Tot aduna mânie în sinea lui, de-a lungul întregii zile, ermetic.

— Oricât de mult ai citi o ştire, o dată şi încă o dată, tot n-o să fie adevărat, am zis eu.

Tata îşi ridică privirea şi mă privi sever.

— Tu o cunoşteai pe femeia asta? Pe Nuria Monfort?

— Am vorbit cu ea de vreo două ori, am spus eu.

Chipul Nuriei Monfort îmi răpi gândurile. Lipsa mea de sinceritate avea gust de greaţă. Încă mă urmăreau mirosul ei şi atingerea buzelor sale, imaginea acelui birou ordonat grijuliu şi privirea ei tristă şi înţeleaptă. „De vreo două ori."

— De ce a trebuit să vorbeşti cu ea? Ce avea de-a face cu tine?

— Era o veche prietenă a lui Julián Carax. Am vizitat-o ca s-o întreb ce-şi amintea de Carax. Asta-i tot. Era fiica lui Isaac, paznicul. El mi-a spus unde o găsesc.

— Fermín o cunoştea?

— Nu.

— De unde şi până unde eşti atât de sigur?

— De unde şi până unde te poţi tu îndoi de el, dând

crezare balivernelor ăstora? Tot ce ştia Fermín despre femeia asta e ceea ce i-am povestit eu.

— Şi de aceea o urmărea?

— Da.

— Fiindcă l-ai rugat tu.

Am tăcut. Tata oftă.

— Nu înțelegi, tăticule.

— Fireşte că nu. Nu te înțeleg nici pe tine, nici pe Fermín, nici…

— Tată, după câte ştim noi despre Fermín, ce scrie aici e imposibil.

— Dar ce ştim noi despre Fermín, ia zi? Pentru început, reiese că nu ştiam nici cum îl cheamă de-adevăratelea.

— Te înşeli în privința lui.

— Nu, Daniel. Tu te înşeli, şi chiar în mai multe privințe. Cine te pune să scormoneşti prin viețile oamenilor?

— Sunt liber să vorbesc cu oricine.

— Presupun că te simți liber şi de consecințe.

— Insinuezi că sunt răspunzător de moartea femeii ăsteia?

— Femeia asta, cum îi spui tu, avea un nume şi un prenume, şi o cunoşteai.

— Nu-i nevoie să-mi aminteşti, am replicat eu cu lacrimi în ochi.

Tata mă contemplă cu tristețe, clătinând din cap.

— Doamne sfinte, nici nu vreau să mă gândesc ce-o fi simțind bietul Isaac, murmură tata ca pentru sine.

— Eu nu sunt vinovat că a murit, am zis cu un firicel de glas, crezând că, dacă o repetam de destule ori, aveam să încep s-o cred şi eu.

Tata se retrase în spatele prăvăliei, tăgăduind în şoaptă.

— Vei fi ştiind tu pentru ce eşti răspunzător sau nu, Daniel. Uneori nu mai ştiu cine eşti.

Mi-am luat pardesiul şi am ieşit în stradă şi în ploaie, unde nimeni nu mă cunoştea şi nu-mi putea citi în suflet.

M-am lăsat în voia ploii îngheţate, umblând fără nicio ţintă. Mergeam cu privirea în pământ, purtând după mine imaginea Nuriei Monfort, neînsufleţită, întinsă pe o lespede

rece de marmură, cu trupul presărat cu lovituri de pumnal. La fiecare pas, oraşul se destrăma în jurul meu. Când am ajuns la o răscruce de pe strada Fontanella, nu m-am oprit nici să mă uit la semafor. Când am simțit vântul izbindu-mă în față, m-am întors spre un perete din metal şi lumină care se repezea către mine cu toată viteza. În ultima clipă, un trecător din spatele meu mă trase îndărăt şi mă smulse din calea autobuzului. Am contemplat fuzelajul scânteind la câțiva centimetri de fața mea, o moarte sigură defilând la o zecime de secundă. Când mi-am dat seama de cele petrecute, trecătorul care îmi salvase viața se îndepărta pe o trecere de pietoni, o siluetă într-un pardesiu cenuşiu. Am rămas țintuit locului, fără suflare. Prin mirajul ploii, am băgat de seamă că salvatorul meu se oprise de cealaltă parte a străzii şi mă privea. Era al treilea polițist, Palacios. Zidul traficului alunecă printre noi, iar când m-am uitat din nou, agentul Palacios nu mai era acolo.

M-am îndreptat spre casa Beei, incapabil să mai aştept. Aveam nevoie să-mi amintesc de puținul bine care exista în mine, de ceea ce-mi oferise ea. M-am năpustit pe scări în goana mare şi m-am oprit în fața uşii familiei Aguilar, aproape fără suflare. Am luat ciocănelul şi am lovit de trei ori, cu putere. În timp ce aşteptam, m-am înarmat cu mult curaj şi mi-am dat seama cum arătam: ud leoarcă. Mi-am dat deoparte părul de pe frunte şi mi-am zis că acum e-acum. Dacă apărea domnul Aguilar, pregătit să-mi rupă picioarele şi să-mi stâlcească fața, cu cât mai repede cu atât mai bine. Am ciocănit din nou şi, în scurt timp, am auzit paşi apropiindu-se de uşă. Vizorul se întredeschise. O privire întunecată şi bănuitoare mă observa.

— Cine-i?

Am recunoscut glasul Ceciliei, una din fetele aflate în serviciul familiei Aguilar.

— Sunt Daniel Sempere, Cecilia.

Vizorul se închise şi, după câteva secunde, începu concertul de zăvoare şi ivăre care blindau intrarea în apartament. Uşa se deschise încet şi mă întâmpină Cecilia, purtând uniformă şi bonetă, cu o lumânare înfiptă într-un

sfeşnic. După expresia ei alarmată, am intuit că probabil aveam un aspect cadaveric.

— Bună seara, Cecilia. Bea e acasă?

Mă privi fără să priceapă. În protocolul cunoscut al casei, prezența mea, în ultima vreme un accident inuzual, era asociată numai cu Tomas, vechiul meu coleg de şcoală.

— Domnişoara Beatriz nu-i…

— A ieşit?

Cecilia, din care nu prea mai rămăsese decât o spaimă cusută de un şorț, încuviință.

— Ştii când o să se întoarcă?

Fata ridică din umeri.

— S-a dus cu stăpânii la doctor acum vreo două ore.

— La doctor? E bolnavă?

— Nu ştiu, domnişorule.

Am hotărât să n-o mai martirizez pe biata fată. Absența părinților Beei îmi deschidea alte căi de explorat.

— Dar Tomas e acasă?

— Da, domnişorule. Intrați, că îl anunț.

Am intrat în vestibul şi am aşteptat. Odinioară, m-aş fi dus direct în camera prietenului meu, însă de mult nu mai veneam în casa aceea, care mă percepea din nou ca pe un străin. Cecilia dispăru pe coridor, învăluită în aura de lumină, lăsându-mă pe întuneric. Mi se păru că aud glasul lui Tomas în depărtare, iar apoi nişte paşi care se apropiau. Am improvizat un pretext cu care să-mi justific vizita neaşteptată în fața prietenului. Silueta ce apăru în pragul vestibulului era tot a fetei. Cecilia îmi adresă o privire îndurerată, iar zâmbetul de mucava mi se risipi.

— Domnişorul Tomas mi-a zis că e foarte ocupat şi că nu vă poate primi acum.

— I-ai spus cine sunt? Daniel Sempere.

— Da, domnişorule. Mi-a spus să vă zic să plecați.

Am simțit o senzație de frig în stomac şi mi s-a uscat gura.

— Îmi pare rău, domnişorule, zise Cecilia.

Am dat din cap, neştiind ce să spun. Fata deschise uşa a ceea ce, nu cu mult timp în urmă, considerasem a fi a doua casă a mea.

— Domnişorul doreşte o umbrelă?

— Nu, mulțumesc, Cecilia.

— Îmi pare, rău, domnişorule Daniel, repetă fata.

I-am zâmbit fără vlagă.

— N-ai nicio grijă, Cecilia.

Uşa se închise, pecetluindu-mă în întuneric. Am rămas acolo câteva clipe şi apoi m-am târât pe scări în jos. Ploaia continua să se întețească, implacabilă. Am luat-o în josul străzii. Când am dat colțul, m-am oprit şi m-am întors o clipă. Mi-am ridicat privirea spre apartamentul familiei Aguilar. Silueta vechiului meu prieten Tomas se contura în fereastra camerei sale. Mă contempla nemişcat. L-am salutat cu mâna. Nu mi-a răspuns. După câteva secunde, s-a retras înăuntru. Am mai aşteptat vreo cinci minute, în speranța că-l voi vedea reapărând, însă a fost zadarnic. Ploaia mi-a iscat lacrimile şi am plecat în tovărăşia ei.

42

Întorcându-mă spre librărie, am trecut prin fața cinematografului Capitol, unde doi pictori, proțăpiți pe o schelă, contemplau dezolați cum afişul, care nu apucase să li se usuce, se descompunea sub aversă. Efigia stoică a santinelei de gardă postată în fața librăriei se distingea în zare. Când m-am apropiat de ceasornicăria lui don Federico Flavia, am băgat de seamă că ceasornicarul ieşise în prag să privească răpăiala. Încă i se vedeau pe chip cicatricele rămase în urma trecerii pe la chestură. Era îmbrăcat într-un costum impecabil din lână cenuşie şi ținea în mână o țigară pe care nu se deranjase s-o aprindă. L-am salutat cu mâna şi mi-a zâmbit.

— Ce ai tu împotriva umbrelei, Daniel?

— Ce-i mai frumos pe lume decât ploaia, don Federico?

— Pneumonia. Hai, intră, că ți-am reparat ce era de reparat.

M-am uitat la el fără să pricep. Don Federico mă privea țintă, cu zâmbetul intact. M-am mărginit să încuviințez şi l-am urmat în bazarul lui de minunății. De cum ne-am pomenit înăuntru, mi-a întins o punguță de hârtie.

— Acuma ieşi, fiindcă fantoşa aia care supraveghează librăria nu-şi mai ia ochii de la noi.

Am aruncat o privire în pungă. Conținea o cărticică legată în piele. Un liturghier. Liturghierul pe care Fermín îl avea în mână ultima oară când îl văzusem. Don Federico, împingându-mă îndărăt în stradă, îmi pecetlui buzele cu o încuviințare gravă. O dată ajunşi pe trotuar, îşi redobândi înfățişarea surâzătoare şi ridică glasul.

— Şi adu-ți aminte să nu forțezi butonul când îl întorci, că iarăşi o să sară, ne-am înțeles?

— Nicio grijă, don Federico, vă mulțumesc.

M-am îndepărtat cu un nod în stomac, care se strângea cu fiecare pas pe măsură ce mă apropiam de agentul în civil care supraveghea librăria. Când am trecut prin fața lui, l-am salutat chiar cu mâna în care țineam punguța primită de la

don Federico. Agentul se uita la ea cu un interes vag. M-am strecurat în librărie. Tata era tot în picioare, în fața tejghelei, ca şi când nu s-ar fi mişcat de când plecasem. Mă privi necăjit.

— Ascultă, Daniel, în legătură cu ce-am spus mai devreme…

— Nu-ți face griji. Aveai dreptate.

— Tremuri…

Am încuviințat vag şi l-am văzut plecând în căutarea termosului. Am profitat de împrejurare ca să intru în mica toaletă din spatele prăvăliei şi să examinez liturghierul. Biletul lui Fermín alunecă în aer, rotindu-se ca un fluture. L-am prins din zbor. Mesajul era scris pe o foiță de țigară, aproape transparentă, cu o caligrafie măruntă, pe care a trebuit s-o țin în contralumină ca s-o pot descifra.

Prietene Daniel,

Să nu crezi niciun cuvânt din ce spun ziarele despre asasinarea Nuriei Monfort. Ca întotdeauna, sunt numai minciuni. Eu sunt sănătos, sunt în siguranță şi m-am ascuns într-un loc secret. Să nu încerci să mă găseşti sau să-mi trimiți mesaje. Distruge biletul acesta de cum îl citeşti. Nu-i nevoie să-l înghiți, e suficient să-l arzi ori să-l faci bucățele. Eu am să intru în contact cu dumneata mulțumită geniului meu şi bunelor oficii ale unor terți cu care ne aflăm în bună înțelegere. Te rog să-i transmiți esența acestui mesaj, cifrat şi cu toată discreția, iubitei mele. Dumneata să nu faci nimic. Prietenul dumitale, al treilea om,

FRdT

Tocmai începeam să recitesc biletul când cineva bătu în uşa toaletei.

— Se poate? întrebă un glas necunoscut.

Un fier roşu îmi străbătu inima. Neştiind ce altceva să fac, am mototolit hârtia şi am înghițit-o. Am tras apa şi am profitat de huruitul țevilor şi al cuvei ca să dau pe gât cocoloşul de hârtie. Mirosea a ceară şi a bomboane Sugus.

Când am deschis uşa, m-am pomenit cu zâmbetul reptilian al agentului de poliție care, cu câteva secunde în urmă, aşteptase postat în fața librăriei.

— Să fie cu iertare. Nu ştiu dacă o fi din cauză că am tot ascultat cum plouă toată ziua, dar eu cam făceam pe mine, ca să nu zic altceva...

— Cum să nu, am zis eu, făcându-i loc să treacă. Vă aparține în întregime.

— Mulțam.

Agentul, care în lumina becului îmi păru o mică nevăstuică, mă privi de sus până jos. Privirea lui de cloacă se opri pe liturghierul din mâna mea.

— Eu, fără să citesc ceva, nu-i chip, am argumentat.

— Şi eu pățesc la fel. Şi se mai spune că spaniolii nu citesc. Mi-l împrumutați şi mie?

— Pe rezervor aveți ultimul laureat al Premiului Criticii, i-am retezat-o eu. Infailibil.

M-am îndepărtat fără să-mi pierd aerul demn şi m-am dus la tata, care pregătea o ceaşcă de cafea cu lapte.

— Ce-i cu ăsta? l-am întrebat eu.

— S-a jurat că se cacă pe el. Ce puteam face?

— Să-l laşi în stradă, poate aşa se mai încălzea.

Tata se încruntă.

— Dacă nu te superi, eu urc în casă.

— Fireşte că nu. Şi pune-ți pe tine ceva uscat, să nu te pricopseşti cu o pneumonie.

Apartamentul era rece şi tăcut. M-am dus în camera mea şi am aruncat o privire pe geam. A doua santinelă era tot acolo, în poarta bisericii Santa Ana. Mi-am scos hainele ude şi mi-am pus o pijama groasă şi un halat care fusese al bunicului meu. M-am întins pe pat fără să mă mai deranjez să aprind lumina şi m-am lăsat în voia întunericului şi a sunetului ploii în geamuri. Am închis ochii şi am încercat să încheg imaginea, atingerea şi mirosul Beei. Cum cu o noapte în urmă nu închisesem un ochi, oboseala mă copleşi repede. În vis, silueta cu gluga trasă a unei Parce din aburi călărea pe deasupra Barcelonei, o străfulgerare spectrală ce se zărea peste turnuri şi acoperişuri, purtând agățate de funiile ei

negre sute de mici sicrie albe, care lăsau în urma lor o dâră de flori negre pe ale căror petale, scris cu sânge, se putea citi numele Nuriei Monfort.

M-am trezit în nişte zori cenuşii, cu geamuri aburite. M-am îmbrăcat pentru vreme rece şi am încălţat nişte cizme. Am ieşit tiptil pe culoar şi am străbătut apartamentul pe bâjbâite. M-am strecurat pe uşă şi am ieşit în stradă. Chioşcurile de pe Rambla îşi arătau deja luminile în depărtare. M-am apropiat de cel ce naviga în dreptul strâmtorii în care se transformase strada Tallers şi am cumpărat prima ediţie a zilei, care încă mai mirosea a tuş călduţ. Am străbătut paginile în graba mare, până ce am dat de secţiunea cu anunţuri mortuare. Numele Nuriei Monfort zăcea sub o cruce de tipar şi am simţit cum îmi tremură privirea. M-am îndepărtat cu ziarul îndoit sub braţ, căutând întunericul. Înmormântarea era în acea după-amiază, la ora patru, la cimitirul Montjuic. M-am întors acasă făcând un ocol. Tata dormea şi m-am dus înapoi în camera mea. M-am aşezat la masa de scris şi mi-am scos din penar stiloul Meinsterstuck. Am luat o foaie albă şi mi-am dorit ca stiloul să mă călăuzească. În mâna mea, stiloul n-avea nimic de zis. Am invocat zadarnic cuvintele pe care voiam să i le ofer Nuriei Monfort şi am fost incapabil să scriu ori să simt ceva, în afară de groaza aceea inexplicabilă a absenţei sale, de a o şti pierdută, smulsă din rădăcini. Am ştiut că într-o zi avea să se întoarcă la mine, peste luni sau peste ani, că aveam să-i port mereu amintirea în atingerea unui străin, a unor imagini ce nu-mi aparţineau, neştiind dacă eram demn de toate acestea. Te duci în beznă, m-am gândit. Aşa cum ai trăit.

43

Cu puțin înainte de ora trei, m-am urcat, pe Paseo de Colon, într-un autobuz ce urma să mă ducă până la cimitirul Montjuic. Prin geam puteam contempla pădurea de catarge şi pavilioane fluturând pe cheiul portului. Autobuzul, aproape gol, înconjură muntele Montjuic şi o apucă pe drumul care urca spre intrarea dinspre răsărit a marelui cimitir al oraşului. Eu eram ultimul pasager.

— La ce oră trece ultimul autobuz? l-am întrebat pe şofer înainte să cobor.

— La patru şi jumătate.

Şoferul mă lăsă la poartă. O alee străjuită de chiparoşi se ridica în ceață. Chiar şi de acolo, de la poalele muntelui, se zărea infinita cetate a morților, care escaladase colina, trecând dincolo de culme. Alei de morminte, promenade de pietre funerare şi străduțe de mausolee, turnuri surmontate de îngeri de foc şi păduri de cavouri se multiplicau, unele pe fundalul celorlalte. Cetatea morților era o groapă de palate, un osuar de mausolee monumentale străjuite de armate de statui din piatră putrezită ce se scufundau în tină. Am respirat adânc şi am pătruns în labirint. Mama zăcea îngropată la vreo sută de metri de acea potecă flancată de galerii nesfârşite ale morții şi dezolării. La fiecare pas puteam simți frigul, golul şi furia acelui loc, groaza tăcerii sale, a chipurilor prinse în vechi portrete abandonate în compania unor lumânări şi a unor flori veştejite. Îndată am izbutit să văd, în depărtare, felinarele de gaz aprinse în jurul gropii. Siluetele a şase persoane se aliniau pe fundalul unui cer de cenuşă. Am iuțit pasul şi m-am oprit în punctul până unde ajungeau cuvintele preotului.

Sicriul, un coşciug din lemn de pin necurățat, odihnea în noroi. Doi gropari îl străjuiau, rezemați în lopeți. I-am scrutat pe cei de față. Bătrânul Isaac, paznicul de la Cimitirul Cărților Uitate, nu venise la înmormântarea fiicei sale. Am recunoscut-o pe vecina de palier, care sughița scuturând din cap în timp ce un bărbat cu aspect sărăcăcios o consola

mângâind-o pe spate. Soțul ei, am presupus. Lângă ea era o femeie de vreo patruzeci de ani, îmbrăcată în cenuşiu şi ținând în mână un buchet de flori. Plângea în tăcere, întorcându-şi privirea de la groapă şi strângând din buze. N-o văzusem niciodată. Separat de grup, îmbrăcat într-un pardesiu închis la culoare şi ținându-şi pălăria la spate, stătea polițistul care îmi salvase viața cu o zi înainte. Palacios. Îşi ridică privirea şi mă observă fără să clipească, preț de câteva secunde. Cuvintele oarbe, lipsite de sens ale preotului erau tot ce ne despărțea de cumplita tăcere. Am contemplat coşciugul stropit de noroi. Mi-am imaginat-o întinsă înăuntru şi nu mi-am dat seama că plângeam până când necunoscuta în cenuşiu nu s-a apropiat de mine şi mi-a oferit o floare din buchetul ei. Am rămas acolo până când grupul s-a risipit şi, la un semn al preotului, groparii s-au pregătit să-şi facă treaba la lumina felinarelor. Am vârât floarea în buzunarul pardesiului şi m-am îndepărtat, nefiind în stare să rostesc acel adio pe care-l purtasem cu mine până acolo.

Începea să se lase noaptea când am ajuns la poarta cimitirului, şi am bănuit că pierdusem ultimul autobuz. M-am pregătit să încep o lungă preumblare prin umbra necropolei şi am pornit la drum pe şoseaua care merge de-a lungul portului, înapoi spre Barcelona. Un automobil negru era parcat la vreo douăzeci de metri în față, cu farurile aprinse. Când m-am apropiat, Palacios a deschis portiera din dreapta şi mi-a făcut semn să urc.

— Urcă, te duc până aproape de casă. La ora asta n-ai să găseşti pe-aici nici autobuze, nici taxiuri.

Am şovăit o clipă.

— Prefer să merg pe jos.

— Nu vorbi prostii. Urcă.

Vorbea cu tonul oțelit al celui deprins să poruncească şi să i te supui pe dată.

— Te rog, adăugă el.

Am urcat în maşină şi polițistul porni motorul.

— Enrique Palacios, zise, întinzându-mi mâna.

Nu i-am strâns-o.

— Dacă mă lăsați pe Colon, e foarte bine.

Maşina demară dintr-un foc. Ne-am pierdut pe şosea şi am străbătut o bună bucată de drum fără să ne desferecăm buzele.

— Vreau să ştii că-mi pare tare rău de doamna Monfort.

În gura lui, cuvintele acelea îmi părură o obscenitate, o insultă.

— Eu vă mulțumesc că mi-ați salvat viața deunăzi, însă trebuie să vă spun că nu-mi pasă nici pe dracu' cât de rău vă pare, domnule Enrique Palacios.

— Nu sunt ceea ce crezi tu, Daniel. Aş vrea să te ajut.

— Dacă vă aşteptați să vă spun unde-i Fermín, mă puteți lăsa chiar aici...

— Nu mă interesează nici cât negru sub unghie unde-i prietenul tău. Acum nu sunt de serviciu.

N-am zis nimic.

— N-ai încredere în mine, şi nu te învinovățesc. Dar cel puțin ascultă-mă. Toate astea au mers deja prea departe. Femeia aceea nu avea de ce să moară. Te rog să laşi în plata Domnului toată povestea asta şi să uiți o dată pentru totdeauna de omul acela, de Carax.

— Vorbiți de parcă ceea ce se întâmplă e din voința mea. Eu nu-s decât un spectator. Reprezentația o dați şeful dumneavoastră şi dumneavoastră înşivă.

— Sunt sătul de înmormântări, Daniel. Nu vreau să trebuiască să asist şi la a ta.

— Cu atât mai bine, fiindcă n-o să fiți invitat.

— Vorbesc serios.

— Şi eu la fel. Faceți-mi hatârul să opriți şi să mă lăsați aici.

— În două minute suntem pe Colon.

— Mi-e totuna. Maşina asta miroase a mort, ca şi dumneavoastră. Lăsați-mă să cobor.

Palacios încetini şi opri pe acostament. Am coborât şi am trântit portiera, evitând privirea lui Palacios. Am aşteptat să se îndepărteze, însă polițistul nu se hotăra să demareze. M-am întors şi am văzut cum cobora geamul. Mi s-a părut că citesc sinceritate, chiar durere pe chipul lui, însă am refuzat

să mă încred în el.

— Nuria Monfort a murit în brațele mele, Daniel, zise el. Cred că ultimele ei cuvinte au fost un mesaj pentru tine.

— Ce-a spus? am întrebat eu, cu glasul sugrumat de frig. Mi-a pomenit numele?

— Delira, însă cred că se referea la tine. La un moment dat, a spus că există temnițe mai grele decât cuvintele. Apoi, înainte să moară, m-a rugat să-ți spun s-o laşi în plata Domnului.

L-am privit fără să pricep.

— Pe cine să las în plata Domnului?

— Pe o anumită Penelope. Mi-am închipuit că trebuie să fie iubita ta.

Palacios îşi coborî privirea şi se topi în amurg. Am rămas deconcertat, privind farurile maşinii cum se pierdeau în tenebrele albastre şi stacojii. În scurt timp, am apucat-o înapoi spre promenada Colon, repetând acele ultime cuvinte ale Nuriei Monfort, fără să le găsesc vreun sens. Când am ajuns în piața Portal de la Paz, m-am oprit să contemplu cheiurile, lângă debarcaderul şalupelor. M-am aşezat pe treptele ce se afundau în apele tulburi, în acelaşi loc unde, într-o noapte pierdută, cu mulți ani în urmă, îl văzusem pentru prima oară pe Lain Coubert, omul fără chip.

— Există temnițe mai grele decât cuvintele, mi-am şoptit.

Abia atunci am priceput că mesajul Nuriei Monfort nu-mi era destinat mie. Nu eu trebuia s-o las în plata Domnului pe Penelope. Ultimele ei cuvinte nu fuseseră pentru un străin, ci pentru bărbatul pe care îl iubise în tăcere vreme de cincisprezece ani: Julián Carax.

44

Am ajuns în piața San Felipe Neri o dată cu căderea nopții. Banca unde o zărisem pentru întâia oară pe Nuria Monfort zăcea sub un felinar, gol şi tatuat cu briceagul, cu nume de îndrăgostiți, înjurături şi promisiuni. Mi-am ridicat privirea spre ferestrele apartamentului Nuriei Monfort de la etajul al treilea şi am zărit o luminiță arămie, şovăitoare. O lumânare.

Am pătruns în grota întunecată a camerei portarului şi am urcat scara pe bâjbâite. Mâinile îmi tremurau când am ajuns pe palierul de la etajul trei. O fâşie de lumină roşiatică se zărea pe sub uşa întredeschisă. Am pus mâna pe clanță şi am rămas locului nemişcat, ascultând. Mi s-a părut că aud un susur, o răsuflare întretăiată ce venea dinăuntru. O clipă m-am gândit că, dacă deschid uşa, o s-o găsesc aşteptându-mă de partea cealaltă, fumând lângă uşa de la balcon, cu picioarele strânse, rezemată de perete, ancorată în acelaşi loc în care o lăsasem. Încetişor, temându-mă să nu deranjez, am deschis uşa şi am intrat în apartament. Perdelele de la balcon unduiau în încăpere. Silueta stătea aşezată lângă fereastră, cu chipul estompat contra luminii, nemişcată, cu o lumânare aprinsă în mână. O perlă sclipitoare îi alunecă pe piele, strălucitoare ca răşina proaspătă, şi îi căzu în poală. Isaac Monfort se întoarse, cu chipul brăzdat de lacrimi.

— Nu te-am văzut în după-amiaza asta la înmormântare, am zis eu.

Tăgădui în tăcere, ştergându-şi ochii cu dosul reverului.

— Nuria nu era acolo, murmură el după o clipă. Morții nu vin niciodată la propria lor înmormântare.

Aruncă o privire în jur, ca şi cum ar fi vrut să-mi arate astfel că fiica lui era în încăperea aceea, aşezată lângă noi, în penumbră, ascultându-ne.

— Dumneata ştii că n-am fost niciodată în casa asta? întrebă el. De câte ori ne întâlneam, Nuria era cea care venea la mine. „E mai uşor pentru dumneata, tată, zice ea. De ce să urci atâtea trepte?” Eu îi spuneam mereu: „Bine, dacă nu mă inviți, n-am să vin”, iar ea îmi răspundea: „Nu-i nevoie să te

invit acasă la mine, tată, numai pe străini îi inviți. Dumneata poți veni când pofteşti”. În mai bine de cincisprezece ani, n-am venit s-o văd nici măcar o dată. I-am spus dintotdeauna că şi-a ales un cartier prost. Fără lumină. Un bloc vechi. Ea doar încuviința. Ca şi atunci când îi spuneam că îşi alesese o viață proastă. Fără viitor. Un bărbat fără niciun căpătâi. E curios cum îi judecăm pe ceilalți şi nu ne dăm seama cât de mizerabil e disprețul nostru până când nu ne lipsesc, până când nu ne sunt luați. Ne sunt luați fiindcă nu ne-au aparținut niciodată...

Glasul bătrânului, despuiat de vălul lui de ironie, tremura şi era aproape la fel de bătrân ca şi privirea lui.

— Nuria te iubea mult, Isaac. Să nu te îndoieşti nicio clipă. Şi ştiu că şi ea se simțea iubită de dumneata, am improvizat eu.

Bătrânul Isaac tăgădui din nou. Zâmbea, însă lacrimile îi cădeau neîncetat, tăcute.

— Poate că mă iubea în felul ei, aşa cum şi eu am iubit-o într-al meu. Însă nu ne cunoşteam. Poate pentru că n-am lăsat-o niciodată să mă cunoască sau n-am făcut niciun pas ca s-o cunosc eu pe ea. Ne-am petrecut viața ca doi străini care se văd în fiecare zi şi se salută din politețe. Şi mă gândesc că, poate, a murit fără să mă ierte.

— Isaac, te asigur că...

— Daniel, dumneata eşti tânăr şi ai bunăvoință, însă, deşi am băut şi nici nu mai ştiu ce spun, încă n-ai învățat să minți îndeajuns de bine ca să păcăleşti un bătrân cu inima roasă de mizerii.

Mi-am lăsat ochii în pământ.

— Poliția spune că bărbatul care a omorât-o e prieten cu dumneata, zise Isaac într-o doară.

— Poliția minte.

Isaac încuviință.

— Ştiu asta.

— Te asigur...

— Nu-i nevoie, Daniel. Ştiu că spui adevărul, zise Isaac, scoțând un plic din buzunarul pardesiului. Cu o seară înainte să moară, Nuria a venit să mă vadă, aşa cum făcea

cu ani în urmă. Îmi aduc aminte că obişnuiam să mergem să mâncăm într-o cafenea de pe strada Guardia, unde o duceam de mică. Uneori, ea îmi povestea despre munca ei, fleacuri, chestii pe care i le povesteşti unui străin în autobuz... O dată mi-a spus că îi părea rău că mă decepționase. Am întrebat-o de unde a scos ideea asta absurdă. „Din ochii dumitale, tată, din ochii dumitale”, mi-a zis. Niciodată nu mi-a trecut prin minte că, poate, eu o decepționasem pe ea şi mai mult. Uneori credem că oamenii sunt nişte bilete de loterie, că există ca să transforme în realitate iluziile noastre absurde.

— Isaac, cu tot respectul ce ți-l datorez, ai băut cât şapte şi nu mai ştii ce vorbeşti.

— Vinul îl preschimbă pe înțelept într-un prost şi pe prost într-un înțelept. Ştiu destul ca să pricep că propria mea fiică n-a avut niciodată încredere în mine. Mai multă încredere avea în dumneata, Daniel, şi nu te-a văzut decât de două ori.

— Te asigur că te înşeli.

— În ultima după-amiază când ne-am văzut, mi-a adus plicul ăsta. Era foarte neliniştită, îngrijorată de ceva ce n-a vrut să-mi povestească. M-a rugat să păstrez plicul şi, dacă se întâmpla ceva, să ți-l predau dumitale.

— Dacă se întâmpla ceva?

— Astea au fost cuvintele ei. Am văzut-o atât de alarmată, încât i-am spus să mergem împreună la poliție, că, oricare ar fi fost problema, o să găsim o soluție. Atunci mi-a zis că poliția era ultimul loc unde se putea duce. Am rugat-o să-mi dezvăluie despre ce era vorba, dar mi-a zis că trebuie să plece şi m-a pus să-i promit că o să-ți predau plicul dacă ea n-avea să se întoarcă după el în două zile. M-a rugat să nu-l deschid.

Isaac îmi întinse plicul. Era deschis.

— Am mințit-o, ca întotdeauna, zise el.

Am cercetat plicul. Conținea câteva sferturi de coală scrise de mână.

— Dumneata le-ai citit? am întrebat eu.

Bătrânul încuviință încetişor.

— Ce scrie?

Bătrânul îşi ridică privirea. Buzele îi tremurau. Mi s-a

părut că îmbătrânise cu o sută de ani de ultima dată când îl văzusem.

— E povestea pe care o căutai, Daniel. Povestea unei femei pe care eu n-am cunoscut-o niciodată, cu toate că îmi purta numele şi prin vine îi curgea sângele meu. Acum îţi aparţine dumitale.

Am vârât plicul în buzunarul pardesiului.

— Am să te rog să mă laşi singur aici, cu ea, dacă nu te superi. Acum câteva clipe, în timp ce citeam paginile acelea, mi s-a părut că o regăseam. Eu, oricât de mult m-aş strădui, nu reuşesc să mi-o amintesc decât ca atunci când era copilă. De mică era foarte tăcută, ştii? Se uita la orice, gânditoare, şi nu râdea niciodată. Cel mai mult îi plăceau basmele. Mereu mă ruga să-i citesc basme şi nu cred că a existat pe lume vreun copil care să fi învăţat să citească mai repede. Zicea că vrea să devină scriitoare şi să alcătuiască enciclopedii şi tratate de istorie şi de filosofie. Maică-sa spunea că era numai vina mea, că Nuria mă adora şi că, întrucât credea că tatăl ei nu iubea altceva decât cărţile, voia să scrie cărţi pentru ca el s-o iubească pe ea.

— Isaac, nu mi se pare o idee bună să stai singur în noaptea asta. De ce nu vii cu mine? Rămâi peste noapte la noi şi îi ţii companie tatei.

Isaac tăgădui din nou.

— Am treabă, Daniel. Du-te dumneata acasă şi citeşte paginile acelea. Îţi aparţin.

Bătrânul îşi feri privirea şi mă însoţi până la uşă. Eram în prag când glasul lui Isaac mă chemă, abia o şoaptă.

— Daniel?

— Da.

— Să ai mare grijă.

Când am ieşit în stradă, mi s-a părut că bezna se târa în urma mea pe caldarâm, însoţindu-mă. Am grăbit pasul şi n-am slăbit ritmul până când n-am ajuns în apartamentul de pe strada Santa Ana. Când am intrat în casă, l-am găsit pe tata refugiat în fotoliul său, cu o carte deschisă în poală. Era un album de fotografii. Văzându-mă, s-a ridicat cu o expresie de uşurare care i-a înseninat chipul.

— Eram îngrijorat. Cum a fost la înmormântare?

Am ridicat din umeri, iar tata a încuviinţat grav, considerând subiectul închis.

— Ţi-am pregătit ceva pentru cină. Dacă ai chef, îţi reîncălzesc şi…

— Nu mi-e foame, mulţumesc. Am ciugulit ceva pe-afară.

Mă privi în ochi şi încuviinţă din nou. Se întoarse şi începu să strângă farfuriile pe care le aşezase pe masă. Atunci, fără să-mi dau seama prea bine de ce, m-am apropiat de el şi l-am îmbrăţişat. Am simţit cum tata, surprins, mă îmbrăţişa la rândul lui.

— Daniel, te simţi bine?

L-am strâns în braţe cu putere.

— Te iubesc, am şoptit.

Clopotele catedralei băteau când am început să citesc manuscrisul Nuriei Monfort. Caligrafia ei măruntă şi ordonată mi-a amintit de curăţenia din biroul ei, ca şi cum ar fi dorit să caute în cuvinte pacea şi siguranţa pe care viaţa nu voise să i le dăruiască.

Nuria Monfort:
Amintiri cu fantome
1933-1955

1

Nu există niciodată o a doua ocazie, cu excepția remuşcării. Julián Carax şi cu mine ne-am cunoscut în toamna anului 1933. Pe atunci lucram pentru editorul Josep Cabestany. Domnul Cabestany îl descoperise în 1927, în timpul uneia dintre călătoriile sale „de prospecție editorială” la Paris. Julián îşi câştiga existența cântând după-amiaza la pian într-o casă de toleranță şi scria pe timp de noapte. Proprietara localului, o femeie pe nume Irene Marceau, avea contacte cu majoritatea editorilor din Paris şi, mulțumită rugăminților, favorurilor sau amenințărilor ei cu anumite dezvăluiri, Julián Carax izbutise să publice mai multe romane, la diferite edituri, cu rezultate comerciale dezastruoase. Cabestany cumpărase în exclusivitate drepturile de editare a operei lui Carax în Spania şi America de Sud, contra unei sume derizorii în care era inclusă şi traducerea originalelor din franceză în spaniolă, de către autor. Se bizuia că va vinde trei mii de exemplare din fiecare, însă primele două titluri publicate în Spania au constituit un eşec deplin: abia dacă s-au vândut vreo sută de exemplare din fiecare. În ciuda rezultatelor slabe, din doi în doi ani primeam un nou manuscris de la Julián, pe care Cabestany îl accepta fără a ridica obiecții, argumentând că semnase o înțelegere cu autorul, că beneficiile nu înseamnă totul şi că literatura bună trebuie promovată.

Într-o zi, intrigată, l-am întrebat de ce continua să publice romanele lui Julián Carax şi să piardă bani tot stăruind în acest sens. Drept răspuns, Cabestany s-a dus până la rafturi, a luat un exemplar dintr-o carte a lui Julián şi m-a poftit s-o citesc. Aşa am făcut. Două săptămâni mai târziu, le citisem pe toate. De data asta, întrebarea mea a fost cum era cu putință să vindem atât de puține exemplare din acele romane.

— Nu ştiu, a zis Cabestany. Însă vom încerca în continuare.

Mi s-a părut un gest nobil şi admirabil, care nu prea se potrivea cu imaginea de fenician pe care mi-o formasem

despre domnul Cabestany. Poate că îl judecasem greşit. Figura lui Julián Carax mă intriga din ce în ce mai mult. Tot ce se referea la el era învăluit în mister. Cel puțin o dată sau de două ori pe lună, cineva suna să întrebe de adresa lui Julián Carax. În curând, am băgat de seamă că era întotdeauna aceeaşi persoană, care se prezenta sub nume diferite. Eu mă limitam să-i spun ceea ce spuneau şi contracopertele cărților, că Julián trăia la Paris. Cu timpul, bărbatul respectiv n-a mai sunat. Eu, pentru orice eventualitate, ştersesem adresa lui Carax din arhiva editurii. Eram singura care îi scriam şi o ştiam pe de rost.

Câteva luni mai târziu, din întâmplare, am dat peste fişele de contabilitate pe care atelierul tipografic i le trimitea domnului Cabestany. Când mi-am aruncat privirea peste ele, am descoperit că editarea cărților lui Julián Carax era finanțată integral de un individ străin de întreprindere, despre care nu auzisem niciodată: Miquel Moliner. Mai mult, costurile de tipărire şi distribuire a operelor erau net inferioare față de cifra facturată pentru domnul Moliner. Cifrele nu mințeau: editura făcea bani tipărind cărți ce urmau să se ducă direct într-o magazie. N-am avut curaj să pun sub semnul întrebării indiscrețiile financiare ale lui Cabestany. M-am temut că-mi voi pierde postul. Ceea ce am făcut a fost să-mi notez adresa la care trimitea facturile pe numele lui Miquel Moliner, o vilă de pe strada Puertaferrisa. Am păstrat adresa aceea câteva luni, până când m-am încumetat să-l vizitez. În cele din urmă, conştiința a avut câştig de cauză şi m-am prezentat la el acasă, pregătită să-i spun că domnul Cabestany îl escroca. Mi-a zâmbit şi mi-a zis că ştia.

— Fiecare face ce se pricepe mai bine.

L-am întrebat dacă el fusese cel care sunase de atâtea ori ca să afle adresa lui Carax. Mi-a zis că nu şi, cu o expresie sumbră, m-a avertizat că nu trebuia să dau adresa aceea nimănui. Niciodată.

Miquel Moliner era un om enigmatic. Trăia singur într-un palat cu aspect de peşteră, aproape în ruină, care făcea parte din moştenirea tatălui său, un industriaş ce se îmbogățise

din fabricarea de armament şi, se spunea, din promovarea războaielor. Departe de a trăi în lux, Miquel ducea o existență aproape monahală şi cheltuia acei bani, pe care îi considera mânjiți de sânge, pentru restaurarea de muzee, catedrale, şcoli, biblioteci, spitale şi pentru ca operele prietenului său din tinerețe, Julián Carax, să fie publicate în oraşul lui natal.

— Banii îmi prisosesc, iar prietenii ca Julián îmi lipsesc, spunea el drept singură explicație.

Abia păstra contactul cu frații lui şi cu restul familiei, la care se referea ca la nişte străini. Nu se căsătorise şi rareori ieşea din incinta palatului, din care ocupa doar etajul superior. Acolo îşi avea biroul, unde lucra febril, scriind articole şi susținând rubrici permanente la diferite ziare şi reviste din Madrid şi din Barcelona, traducând texte tehnice din germană şi franceză, făcând corecturi stilistice la enciclopedii şi manuale şcolare... Miquel Moliner suferea de acea boală a hărniciei culpabile şi, cu toate că respecta şi chiar invidia lenea celorlalți, se ferea de ea ca de ciumă. Departe de a se făli cu etica lui de lucru, glumea pe seama obsesiei sale de a munci şi o descria ca fiind o formă minoră de laşitate.

— Cât timp munceşti, nu priveşti viața în ochi.

Am devenit prieteni buni aproape fără să ne dăm seama. Aveam multe în comun, poate chiar prea multe. Miquel îmi vorbea despre cărți, despre adoratul său doctor Freud, despre muzică, însă mai cu seamă despre vechiul său prieten Julián. Ne întâlneam aproape în fiecare săptămână. Miquel îmi povestea despre zilele petrecute de Julián la colegiul San Gabriel. Avea o colecție de fotografii vechi, de povestiri scrise de Julián pe când era adolescent. Miquel îl adora pe Julián şi, prin intermediul cuvintelor şi al amintirilor lui, am învățat să-l descopăr, să născocesc o imagine în absență. La un an după ce ne-am cunoscut, Miquel Moliner mi-a mărturisit că se îndrăgostise de mine. N-am vrut să-l rănesc, dar nici să-l amăgesc. Era imposibil să-l amăgeşti pe Miquel. I-am zis că îl apreciam nespus de mult, că devenise cel mai bun prieten al meu, însă nu eram îndrăgostită de el. Miquel mi-a spus că ştia asta.

— Eşti îndrăgostită de Julián, dar încă nu ți-ai dat seama.

În august 1933, Julián mi-a scris, anunțându-mă că aproape terminase manuscrisul unui nou roman, intitulat *Hoțul de catedrale.* Cabestany trebuia să reînnoiască nişte contracte cu Gallimard în luna septembrie. Era însă paralizat de câteva săptămâni în urma unui acces de gută şi, ca răsplată pentru devotamentul meu, a hotărât să mă duc eu în Franța în locul lui, ca să negociez noile contracte şi, în trecere, să-l vizitez pe Julián Carax şi să ridic noua lui lucrare. I-am scris lui Julián, anunțându-mi vizita pentru jumătatea lunii septembrie şi rugându-l, dacă putea, să-mi recomande un hotel modest şi la un preț accesibil. Julián mi-a răspuns că mă puteam instala acasă la el, într-un apartament modest din cartierul Saint-Germain, ca să economisesc astfel banii de hotel pentru alte cheltuieli. Cu o zi înainte să plec, l-am vizitat pe Miquel ca să-l întreb dacă avea vreun mesaj pentru Julián. A şovăit o bucată de vreme, iar apoi mi-a spus că nu.

Prima oară l-am văzut pe Julián în carne şi oase în gara Austerlitz. Toamna venise la Paris pe nepusă masă şi gara era inundată de ceață. Am rămas pe peron, în aşteptare, în timp ce pasagerii se îndreptau spre ieşire. În curând am rămas singură şi am văzut un bărbat îmbrăcat într-un pardesiu negru postat la capătul peronului, observându-mă prin fumul unei țigări. Pe drum, mă întrebasem adesea cum îl voi recunoaşte pe Julián. Fotografiile cu el pe care le văzusem în colecția lui Miquel Moliner aveau cel puțin treisprezece-paisprezece ani. M-am uitat într-o parte şi în cealaltă a peronului. Nu mai era nimeni, în afară de silueta aceea şi de mine. Am băgat de seamă că bărbatul mă observa cu o anumită curiozitate, poate aşteptând pe cineva, aşa cum făceam şi eu. Nu putea fi el. După câte ştiam eu, Julián avea pe atunci treizeci şi doi de ani, iar omul acela părea mai în vârstă. Avea părul cărunt şi o expresie de tristețe sau de oboseală. Prea palid şi prea slab, ori poate că erau la mijloc doar ceața şi osteneala drumului. Mă obişnuisem să-mi imaginez un Julián adolescent. M-am apropiat de acel necunoscut şi l-am privit în ochi.

— Julián?

Străinul mi-a zâmbit şi a încuviinţat. Julián Carax avea cel mai frumos zâmbet din lume. Era singurul lucru care mai rămăsese din el.

Julián stătea într-o mansardă în cartierul Saint-Germain. Locuinţa lui se reducea la două încăperi: un hol cu o bucătărie micuţă, ce dădea spre un balconaş de unde se zăreau turnurile de la Notre Dame ridicându-se dintr-o junglă de acoperişuri şi de ceaţă, şi un dormitor fără ferestre, cu un pat de o persoană. Baia se afla la capătul culoarului de la etajul inferior şi o împărţea cu restul vecinilor. În ansamblu, apartamentul era mai puţin spaţios decât biroul domnului Cabestany. Julián făcuse conştiincios curăţenie şi ordine ca să mă poată primi cu o simplitate respectuoasă. M-am prefăcut încântată de casă, care încă mai mirosea a dezinfectantul şi ceara cu care Julián dăduse mai mult cu zel decât cu îndemânare. Lenjeria de pat se vedea că era nou-nouţă. Mi s-a părut că avea un imprimeu cu balauri şi castele. Lenjerie pentru copii. Julián s-a scuzat, spunând că o cumpărase la un preţ excepţional, dar că era de calitatea întâi. Cea neimprimată costa dublu, a argumentat el, şi era mai anostă.

Pe hol era o masă de scris din lemn vechi, aşezată cu faţa spre panorama cu turnurile catedralei. Pe ea zăceau maşina Underwood pe care şi-o cumpărase din avansul lui Cabestany şi două teancuri de foi, unul alb şi celălalt scris pe ambele feţe. Julián împărţea apartamentul cu un imens motan alb pe nume Kurtz. Felina mă privea bănuitoare de la picioarele stăpânului, ascuţindu-şi ghearele. Am observat două scaune, un cuier şi mai nimic altceva. Restul erau cărţi. Ziduri de cărţi acopereau pereţii, de la podea până în tavan, pe două rânduri. În timp ce eu cercetam locul, Julián a oftat.

— E un hotel la două străzi de-aici. Curat, accesibil şi respectabil. Mi-am permis să fac o rezervare…

Am avut îndoieli, însă m-am temut să nu-l jignesc.

— Aici o să stau perfect, dacă asta nu presupune un deranj pentru tine sau pentru Kurtz.

Kurtz şi Julián schimbară o privire. Julián clătină din cap

că nu, iar motanul îi imită gestul. Nu-mi dădusem seama cât de mult semănau unul cu celălalt. Julián insistă să-mi cedeze dormitorul. El, a pretextat, abia dacă dormea şi avea să se instaleze în hol, într-un fotoliu pliant pe care i-l împrumutase vecinul lui, *monsieur* Darcieu, un bătrân iluzionist care le citea în palmă fetelor, pe un sărut. În acea primă noapte am adormit imediat, epuizată din cauza călătoriei. M-am trezit în zori şi am constatat că Julián ieşise. Kurtz dormea pe maşina de scris a stăpânului său. Sforăia ca un dulău. M-am apropiat de masa de scris şi am văzut noul roman pe care venisem să-l ridic.

Hoțul de catedrale

Pe prima pagină, la fel ca în toate romanele lui Julián, era legenda, scrisă de mână:

Pentru P.

M-am simțit ispitită să încep să citesc. Eram pe punctul de a trece la pagina a doua, când am băgat de seamă că motanul Kurtz mă privea chiorâş. Aşa cum îl văzusem făcând pe Julián, am clătinat din cap a negare. Motanul negă la rândul lui, şi am pus paginile la locul lor. În scurt timp, Julián s-a întors cu nişte pâine abia făcută, un termos cu cafea şi caş proaspăt. Am luat micul dejun pe balconaş. Julián vorbea neîncetat, însă îmi ocolea privirea. În lumina zorilor, mi s-a părut un copil îmbătrânit. Se bărbierise şi îmbrăcase ceea ce am bănuit că era singura lui vestimentație decentă, un costum din bumbac crem, vizibil uzat, dar elegant. L-am ascultat vorbindu-mi despre misterele de la Notre Dame, despre un presupus vas-fantomă ce traversa Sena pe timp de noapte culegând sufletele iubiților fără speranță care se sinuciseseră în apele înghețate, despre o mie şi una de vrăji pe care le inventa din mers, numai ca să nu-mi dea voie să-l întreb ceva. Eu îl urmăream în tăcere, încuviințând, căutându-l în el pe omul ce scrisese cărțile pe care aproape că le ştiam pe de rost, tot recitindu-le, pe

băiatul pe care Miquel Moliner mi-l descrisese de atâtea ori.

— Câte zile ai să rămâi la Paris? m-a întrebat el.

Treburile la Gallimard urmau să-mi ia o zi sau două, am presupus eu. Prima întâlnire o aveam chiar în acea după-amiază. I-am spus că mă gândisem să-mi iau vreo două zile pentru a vizita oraşul înainte să mă întorc la Barcelona.

— Parisul îți cere mai mult de două zile, mi-a spus Julián. El nu ține seama de alte motive.

— Nu dispun de mai mult timp, Julián. Domnul Cabestany e un patron generos, însă totul are o limită.

— Cabestany e un pirat, dar până şi el ştie că Parisul nu-l vezi în două zile, nici în două luni, nici în doi ani.

— Nu pot rămâne doi ani la Paris, Julián.

Julián mă privi o vreme în tăcere, apoi îmi zâmbi.

— De ce nu? Te aşteaptă cineva?

Negocierile cu Gallimard şi vizitele de curtoazie la diferiții editori cu care Cabestany avea contracte mi-au ocupat trei zile întregi, întocmai cum prevăzusem. Julián îmi făcuse rost de un ghid şi protector, un băiat pe nume Herve, care n-avea decât treisprezece ani şi cunoştea oraşul ca-n palmă. Herve mă însoțea din uşă-n uşă, avea grijă să-mi arate în ce cafenele să iau o gustare, ce străzi să ocolesc, ce privelişti să mă grăbesc să văd. Mă aştepta câteva ceasuri la uşa editorilor fără să-şi piardă zâmbetul şi fără să accepte vreun bacşiş. Herve rupea o spaniolă amuzantă, amestecată cu tente de italiană şi de portugheză.

— Signore Carax ya me ha pagato con tuoda generosidade por meus servicios…

După cum am putut deduce, Herve era orfanul uneia dintre damele din localul Irenei Marceau, la al cărui ultim cat locuia. Julián îl învățase să citească, să scrie şi să cânte la pian. Duminica îl ducea la teatru sau la concert. Herve îl idolatriza pe Julián şi părea gata să facă orice pentru el, inclusiv să mă călăuzească până la capătul lumii, dacă ar fi fost nevoie. În a treia zi de când umblam împreună, m-a întrebat dacă eu eram iubita lui *signor* Carax. I-am zis că nu, eram doar o prietenă în vizită. A părut decepționat.

Julián îşi petrecea mai toate nopțile treaz, aşezat la masa

de scris, cu motanul Kurtz în poală, recitind unele pagini sau, pur şi simplu, privind siluetele turnurilor catedralei, în zare. Într-o noapte în care nici eu n-am reuşit să adorm din cauza zgomotului ploii ce cădea pe acoperiş, am ieşit pe hol. Ne-am privit fără să spunem nimic, iar Julián mi-a oferit o țigară. Am contemplat ploaia în tăcere o bună bucată de vreme. Apoi, când ploaia s-a sfârşit, l-am întrebat cine era P.

— Penelope, mi-a răspuns.

L-am rugat să-mi vorbească despre ea, despre acei treisprezece ani de exil la Paris. În semiîntuneric, Julián mi-a spus, în şoaptă, că Penelope era singura femeie pe care o iubise.

Într-o noapte de iarnă din anul 1921, Irene Marceau l-a întâlnit pe Julián Carax rătăcind pe străzi, incapabil să-şi amintească nici măcar cum îl chema şi vomând sânge. N-avea la el decât câteva monede şi câteva pagini îndoite, scrise de mână. Irene le-a citit şi a crezut dă dăduse peste un autor faimos, bețivan de zile mari, şi că poate vreun editor generos urma s-o recompenseze când el avea să-şi recapete cunoştința. Asta, cel puțin, era versiunea ei, însă Julián ştia că îi salvase viața din milostenie. A petrecut şase luni într-o cameră de la ultimul cat al bordelului Irenei, revenindu-şi. Medicii o preveniseră pe Irene că, dacă individul acela mai bea, ei nu răspundeau pentru el. Îşi distrusese stomacul şi ficatul şi urma să-şi petreacă restul zilelor fără să mai poată mânca altceva decât lapte, caş proaspăt şi pâine moale. Când Julián şi-a recăpătat darul vorbirii, Irene l-a întrebat cine era.

— Nimeni, i-a răspuns Julián.

— Nimeni ăsta trăieşte pe cheltuiala mea. Ce ştii să faci?

Julián îi zise că ştia să cânte la pian.

— Ia să vedem.

Julián se aşeză la pianul din salon şi, în fața unei asistențe pline de curiozitate, alcătuită din cincisprezece curviştine adolescente în lenjerie de corp, interpretă o nocturnă de Chopin. Toate aplaudară, mai puțin Irene, care zise că aceea era muzică pentru morți şi că afacerea lor era

cu cei vii. Julián cântă pentru ea un *ragtime* şi două piese de Offenbach.

— E mai bine.

Noua slujbă îi asigura un salariu, un acoperiş şi două mese calde pe zi.

La Paris a supravieţuit mulţumită carităţii Irenei Marceau, singura persoană care îl încuraja să mai scrie. Ei îi plăceau romanele romantice şi biografiile sfinţilor şi ale martirilor, care îi trezeau un interes enorm. În opinia ei, problema lui

Julián era că avea inima otrăvită şi numai de asta putea scrie istoriile acelea cu spaime şi cu ceţuri. În ciuda reţinerilor ei, Irene fusese cea care îl ajutase pe Julián să găsească un editor pentru primele lui romane, cea care îi oferise camera de la mansardă unde se ascundea de lume, cea care îl îmbrăca şi îl scotea din casă la soare şi la aer, cea care îi cumpăra cărţi şi îl punea să o însoţească la slujba de duminică, iar apoi să se plimbe prin grădinile Tuilleries. Irene Marceau îl menţinea în viaţă fără să-i ceară în schimb nimic altceva decât prietenia şi promisiunea că va continua să scrie. Cu timpul, Irene îi dădu voie să aducă în mansardă pe câte una din fetele ei, fie şi numai ca să doarmă îmbrăţişaţi. Irene glumea că ele erau aproape la fel de singure ca el şi că singurul lucru pe care îl doreau era un pic de afecţiune.

— Vecinul meu, *monsieur* Dardieu, mă consideră omul cel mai norocos din univers.

L-am întrebat de ce nu se întorsese la Barcelona în căutarea Penelopei. S-a cufundat într-o tăcere lungă, iar când i-am căutat chipul în întuneric, l-am văzut şiroind de lacrimi. Fără să-mi dau seama prea bine ce fac, am îngenuncheat lângă el şi l-am îmbrăţişat. Am rămas aşa, îmbrăţişaţi în scaunul acela, până ne-au prins zorii. Nu mai ştiu cine pe cine a sărutat primul, şi nici nu mai are vreo importanţă. Ştiu că i-am găsit buzele şi că m-am lăsat mângâiată fără să-mi dau seama că şi eu plângeam şi nu ştiam de ce. În dimineaţa aceea, şi în toate care au urmat în cele două săptămâni petrecute cu Julián, ne-am iubit pe podea, întotdeauna în tăcere. Apoi, aşezându-ne în vreo cafenea sau plimbându-ne pe străzi, îl priveam în ochi şi

ştiam, fără să-l mai întreb, că o iubea în continuare pe Penelope. Îmi amintesc că în zilele acelea m-am deprins s-o urăsc pe fata aceea de şaptesprezece ani (fiindcă, pentru mine, Penelope a avut întotdeauna şaptesprezece ani) pe care nu o cunoscusem şi pe care începeam să o visez. Am născocit o mie şi unul de pretexte ca să-i telegrafiez lui Cabestany şi să-mi prelungesc şederea. Nu mă mai îngrijora că o să-mi pierd slujba, după cum nu mă mai îngrijora nici existenţa cenuşie pe care o lăsasem la Barcelona. De multe ori m-am întrebat dacă nu cumva, când ajunsesem la Paris, viaţa mea era atât de goală, încât căzusem în braţele lui Julián precum fetele Irenei Marceau, care, vrând-nevrând, cerşeau afecţiune. Ştiu doar că acele două săptămâni petrecute cu Julián au fost singura perioadă din viaţa mea când am simţit, în sfârşit, că eram eu însămi, când am înţeles, cu acea limpezime absurdă a lucrurilor inexplicabile, că nu voi putea iubi nicicând un alt bărbat aşa cum îl iubeam pe Julián, chiar dacă aveam să-mi petrec restul zilelor încercând s-o fac.

Într-o zi, Julián a rămas adormit în braţele mele, epuizat. Cu o după-amiază în urmă, trecând prin faţa vitrinei unei case de amanet, se oprise să-mi arate un stilou care stătea expus de ani de zile şi care, potrivit spuselor negustorului, îi aparţinuse lui Victor Hugo. Julián nu avusese niciodată bani ca să-l poată cumpăra, însă îl vizita în fiecare zi. M-am îmbrăcat pe furiş şi am coborât la prăvălie. Stiloul costa o avere pe care n-o aveam, însă negustorul mi-a zis că acceptă un cec în pesete, la orice bancă spaniolă care avea o filială la Paris. Înainte să moară, mama îmi spusese că economisise ani de zile bani ca să-mi cumpere o rochie de mireasă. Stiloul lui Victor Hugo avu câştig de cauză în faţa voalului meu şi, cu toate că ştiam că era o nebunie, niciodată n-am cheltuit nişte bani cu mai multă plăcere. Când am ieşit din prăvălie cu penarul cel fabulos, am băgat de seamă că mă urmărea o femeie. Era o damă foarte elegantă, cu părul argintiu şi cu ochii cei mai albaştri pe care îi văzusem vreodată. S-a apropiat de mine şi s-a prezentat. Era Irene Marceau, protectoarea lui Julián. Ghidul meu, Herve, îi vorbise despre

mine. Voia doar să mă cunoască şi să mă întrebe dacă eu eram femeia pe care Julián o aşteptase în toţi aceşti ani. N-a trebuit să răspund. Irene s-a mărginit să dea din cap şi m-a sărutat pe obraz. Am văzut-o îndepărtându-se în josul străzii şi am ştiut atunci că Julián n-avea să fie niciodată al meu, că îl pierdusem încă înainte de a începe. M-am întors la mansardă cu penarul ascuns în geantă. Julián mă aştepta, treaz. M-a dezbrăcat în tăcere şi am făcut dragoste pentru ultima oară. Când m-a întrebat de ce plângeam, i-am spus că erau lacrimi de fericire. Mai târziu, când Julián a coborât după câte ceva de-ale gurii, mi-am făcut bagajele şi am lăsat penarul cu stiloul pe maşina de scris. Am pus manuscrisul romanului în valiză şi am plecat înainte să se întoarcă Julián. Pe palier m-am întâlnit cu *monsieur* Darcieu, bătrânul iluzionist care le citea în palmă fetelor pe un sărut. Mi-a luat mâna stângă şi m-a privit cu tristeţe.

— *Vous avez poison au coeur, mademoiselle.*

Când am vrut să-i achit tariful, m-a refuzat cu blândeţe şi mi-a sărutat mâna.

Am ajuns în gara Austerlitz tocmai la vreme ca să iau trenul de la ora douăsprezece spre Barcelona. Controlorul care mi-a vândut biletul m-a întrebat dacă mă simţeam bine. Am răspuns că da şi m-am închis în compartiment. Trenul tocmai plecase când m-am uitat pe fereastră şi am zărit pe peron silueta lui Julián, în acelaşi loc unde îl văzusem prima oară. Am închis ochii şi nu i-am mai deschis până când trenul nu a lăsat în urmă gara şi acel oraş fermecat în care nu m-am mai putut întoarce vreodată. Am ajuns la Barcelona a doua zi, în zori. În ziua aceea am împlinit douăzeci şi patru de ani, ştiind că lăsasem în urmă partea cea mai frumoasă a vieţii mele.

2

Când m-am întors la Barcelona, am lăsat să treacă o bucată de vreme înainte să-l vizitez din nou pe Miquel Moliner. Aveam nevoie să mi-l scot din minte pe Julián şi îmi dădeam seama că, dacă Miquel are să mă întrebe despre el, n-am să ştiu ce să-i spun. Când ne-am reîntâlnit, n-a trebuit să-i spun nimic. Miquel m-a privit în ochi şi s-a mărginit să clatine din cap afirmativ. Mi s-a părut mai slab decât înainte de călătoria mea la Paris, cu chipul de o paloare parcă bolnăvicioasă, pe care eu am atribuit-o excesului de muncă cu care se pedepsea. Mi-a mărturisit că trecea prin dificultăți economice. Cheltuise în donații filantropice aproape toți banii moşteniți, iar acum avocații fraților lui încercau să-l evacueze din vilă, pe motiv că o clauză din testamentul bătrânului Moliner specifica că Miquel putea face uz de acel spațiu numai în condițiile în care îl menținea în bune condiții şi se demonstra solvabil pentru întreținerea proprietății. În caz contrar, palatul de la Puertaferrisa urma să treacă în custodia fraților săi.

— Chiar înainte de a muri, tata a intuit că aveam să-i cheltuiesc banii cu tot ceea ce el detesta mai mult în viață, până la ultimul sfanț.

Veniturile lui ca jurnalist şi traducător erau departe de a-i permite să întrețină o asemenea locuință.

— Partea grea nu e să câştigi bani pur şi simplu, se văita el. Partea grea e să-i câştigi făcând un lucru căruia să merite să-ți dedici viața.

Am bănuit că începuse să bea pe ascuns. Uneori îi tremurau mâinile. Îl vizitam în fiecare duminică şi îl sileam să iasă pe stradă şi să se desprindă de masa de lucru şi de enciclopedii. Ştiam că îl durea să mă vadă. Se purta de parcă nu-şi amintea că mă ceruse în căsătorie şi că îl respinsesem, însă uneori îl surprindeam observându-mă cu dorință, cu o privire de om învins. Singurul meu pretext pentru a-l supune la acea cruzime era pur egoist: numai Miquel ştia adevărul despre Julián şi Penelope Aldaya.

În acele luni pe care le-am petrecut departe de Julián, Penelope se transformase într-un spectru care îmi devora somnul şi gândurile. Încă îmi aminteam expresia de decepție de pe chipul Irenei Marceau când a constatat că nu eram femeia pe care o aştepta Julián. Penelope Aldaya, absentă, nevăzută, era o duşmană prea puternică pentru mine. Invizibilă fiind, mi-o imaginam perfectă, ca o lumină în a cărei umbră eu mă pierdeam, nedemnă, comună, tangibilă. Nu crezusem vreodată că eram în stare să urăsc atâta, şi atât de fără să vreau, o persoană pe care nici măcar nu o cunoşteam, pe care nu o văzusem nici măcar o dată. Credeam, pesemne, că, dacă o întâlneam față în față, dacă puteam constata că era din carne şi oase, vraja ei avea să se rupă şi Julián avea să devină din nou liber. Şi eu o dată cu el. Am vrut să cred că era o chestiune de timp, de răbdare. Mai devreme sau mai târziu, Miquel avea să-mi spună adevărul, iar adevărul avea să mă elibereze.

Într-o zi, în timp ce ne plimbam prin claustrul catedralei, Miquel îşi declară încă o dată interesul pentru persoana mea. M-am uitat la el şi am văzut un om singur, lipsit de speranță. Ştiam ce făceam când l-am dus acasă şi m-am lăsat sedusă de el. Ştiam că îl amăgeam şi că o ştia şi el, însă nu mai aveam nimic pe lume. Aşa am devenit amanți, din disperare. Eu vedeam în ochii lui ceea ce aş fi vrut să văd în ai lui Julián. Simțeam că, atunci când mă dăruiam lui, mă răzbunam pe Julián şi Penelope şi pe tot ceea ce mi se refuzase. Miquel, care era bolnav de dorință şi de singurătate, ştia că dragostea noastră era o farsă, însă, chiar şi aşa, nu mă putea părăsi. Bea din ce în ce mai mult şi, de multe ori, abia dacă mă mai putea poseda. Atunci glumea cu amărăciune că, la urma urmei, devenisem un cuplu matrimonial exemplar într-un timp record. Ne făceam rău unul altuia din disperare şi din laşitate. Într-o noapte, cam la un an după întoarcerea mea de la Paris, l-am rugat să-mi spună adevărul despre Penelope. Miquel băuse şi a devenit violent, cum nu-l mai văzusem niciodată până atunci. Plin de mânie, m-a insultat şi m-a acuzat că nu l-am iubit niciodată, că eram o ştioarfă oarecare. Mi-a rupt rochia în fâşii, iar când

a vrut să mă violeze eu m-am întins, oferindu-mă fără să opun rezistenţă şi plângând în tăcere. Miquel s-a prăbuşit şi m-a implorat să-l iert. Cât mi-ar fi plăcut să-l iubesc pe el, şi nu pe Julián, să fi putut alege să rămân alături de el! Însă nu puteam. Ne-am îmbrăţişat în întuneric şi i-am cerut iertare pentru tot răul pe care i-l făcusem. Mi-a zis atunci că, dacă asta era într-adevăr ceea ce voiam, avea să-mi povestească adevărul despre Penelope Aldaya. Până şi aici m-am înşelat.

În acea duminică a anului 1919 când Miquel Molier se dusese la gara Francia să-i predea biletul pentru Paris prietenului Julián şi să-şi ia rămas-bun de la el, ştia că Penelope n-avea să vină la întâlnire. Ştia că, în urmă cu două zile, când don Ricardo Aldaya se întorsese de la Madrid, nevastă-sa îi mărturisise că îi surprinsese pe Julián şi pe fiica lor Penelope în camera doicii Jacinta. Jorge Aldaya îi dezvăluise lui Miquel cele întâmplate cu o zi înainte, punându-l să jure că nu va spune nimănui nimic, niciodată. Jorge i-a povestit că, atunci când a primit vestea, don Ricardo a explodat de mânie şi, ţipând ca un nebun, a alergat în camera Penelopei, care, auzind urletele lui taică-său, se închisese cu cheia şi plângea de groază. Don Ricardo a dărâmat uşa în şuturi şi a găsit-o pe Penelope în genunchi, tremurând şi implorându-l s-o ierte. Atunci don Ricardo i-a administrat o palmă care a trântit-o la podea. Nici Jorge n-a fost în stare să repete cuvintele proferate de don Ricardo, care luase foc de mânie. Toţi membrii familiei şi servitorii aşteptau jos, speriaţi, neştiind ce să facă. Jorge s-a ascuns în camera lui, pe întuneric, dar până şi acolo ajungeau strigătele lui don Ricardo. Jacinta a fost concediată chiar în ziua aceea. Don Ricardo n-a catadicsit nici măcar să se uite la ea. Le-a poruncit valeţilor s-o alunge din casă şi i-a ameninţat cu aceeaşi soartă dacă vreunul dintre ei avea să păstreze legătura cu ea.

Când don Ricardo a coborât în bibliotecă, era miezul nopţii. O lăsase pe Penelope închisă sub cheie în camera care fusese a Jacintei şi a interzis categoric s-o vadă cineva, din familie sau din servitorime. Din camera lui, Jorge şi-a

ascultat părinţii vorbind la etajul inferior. Doctorul a sosit dis-de-dimineaţă. Doamna Aldaya l-a condus până în dormitorul unde o ţineau închisă pe Penelope şi a aşteptat la uşă cât timp a consultat-o medicul. Când a ieşit, doctorul s-a mărginit să încuviinţeze din cap şi să-şi încaseze onorariul. Jorge l-a auzit pe don Ricardo spunându-i că, dacă va comenta cu cineva ceea ce văzuse acolo, el personal avea să se asigure că-i va ruina reputaţia şi că-l va împiedica să mai practice vreodată medicina. Până şi Jorge ştia ce însemna asta.

Jorge a mărturisit că era foarte îngrijorat pentru Penelope şi pentru Julián. Nu-şi văzuse niciodată tatăl posedat de o asemenea furie. Chiar ţinând seama de jignirea pe care i-o aduseseră amanţii, nu pricepea proporţiile acelei mânii. Trebuie să mai fie ceva, a spus el, încă ceva. Don Ricardo dăduse deja ordin ca Julián să fie dat afară de la colegiul San Gabriel şi îl contactase pe tatăl băiatului, pălărierul, ca să-l trimită imediat în armată. Auzind asta, Miquel a hotărât că nu-i putea spune lui Julián adevărul. Dacă îi dezvăluia că don Ricardo Aldaya o ţinea închisă pe Penelope şi că ea purta în pântece copilul lor, Julián n-avea să ia niciodată trenul spre Paris. Ştia că, dacă rămânea la Barcelona, asta ar fi însemnat sfârşitul prietenului său. Astfel, se hotărî să-l amăgească şi să-l lase să plece la Paris fără să ştie ce se petrecuse, făcându-l să creadă că Penelope avea să i se alăture mai devreme sau mai târziu. Când şi-a luat rămas-bun de la Julián în ziua aceea, pe peronul gării Francia, Miquel a vrut să creadă că nu era totul pierdut.

După câteva zile, când s-a aflat că Julián dispăruse, s-a dezlănţuit iadul pe pământ. Don Ricardo Aldaya făcea spume la gură. A pus aproape tot departamentul de poliţie să-l caute şi să-l captureze pe fugar, însă fără succes. Atunci l-a acuzat pe pălărier că sabotase planul asupra căruia căzuseră de acord şi l-a ameninţat cu ruina absolută. Pălărierul, care nu înţelegea nimic, a acuzat-o la rândul lui pe nevastă-sa, Sophie, că ticluise fuga fiului infam şi a ameninţat-o că o va arunca în stradă pentru totdeauna. Nimănui nu i-a trecut prim minte că Miquel Moliner fusese cel care pusese la cale

toată povestea. Nimănui, cu excepția lui Jorge Aldaya, care, după două săptămâni, s-a dus să-l vadă. Acum nu mai emana teama şi îngrijorarea care îl strânseseră ca într-un cleşte în zilele din urmă. Acela era un alt Jorge Aldaya, adult şi lipsit de inocența de odinioară. Orice s-ar fi ascuns în spatele mâniei lui don Ricardo, Jorge aflase. Motivul vizitei era succint: i-a spus că ştia că el îl ajutase pe Julián să fugă. L-a anunțat că nu mai erau prieteni, că nu mai voia să-l vadă niciodată şi l-a amenințat că îl va ucide dacă va mai povesti cuiva ceea ce îi dezvăluise el cu două săptămâni în urmă.

După câteva săptămâni, Miquel a primit scrisoarea pe care, sub un nume fals, Julián i-o trimisese de la Paris, dându-i adresa, comunicându-i că era bine şi că îi era dor de el şi întrebând de mama lui şi de Penelope. Includea o scrisoare adresată Penelopei, pe care Miquel trebuia s-o reexpedieze de la Barcelona, prima din multele pe care Penelope n-avea să ajungă să le citească vreodată. Prudent, Miquel a lăsat să se scurgă câteva luni. Îi scria lui Julián săptămânal, referindu-se doar la ceea ce credea el de cuviință, adică la mai nimic. La rândul lui, Julián îi vorbea despre Paris, despre cât de greu era totul, despre cât de singur şi de disperat se simțea. Miquel îi trimitea bani, cărți şi prietenia lui. În fiecare scrisoare, Julián adăuga câte-o misivă pentru Penelope. Miquel le expedia de la oficii poştale diferite, deşi ştia că era în zadar. În scrisorile lui, Julián întreba mereu de Penelope. Miquel nu îi putea spune nimic. Ştia de la Jacinta că Penelope nu ieşise din casa de pe bulevardul Tibidabo de când taică-său o închisese în camera de la etajul al treilea.

Într-o noapte, Jorge Aldaya i-a ieşit în cale, din întuneric, la două străzi de casă. „Ai venit să mă ucizi?”, l-a întrebat Miquel. Jorge l-a anunțat că venea să le facă o favoare, lui şi prietenului său Julián. I-a înmânat o scrisoare şi i-a sugerat să facă în aşa fel încât să-i parvină lui Julián, oriunde s-ar fi ascuns acesta. „Spre binele tuturor”, rosti el solemn. Plicul conținea o foaie scrisă de mâna Penelopei Aldaya.

Dragă Julián,

Îţi scriu pentru a te anunţa despre viitoarea mea căsătorie şi pentru a te ruga să nu-mi mai scrii, să mă uiţi şi să-ţi refaci viaţa. Nu-ţi port pică, însă n-aş fi sinceră dacă nu ţi-aş mărturisi că nu te-am iubit niciodată şi că niciodată nu te voi putea iubi. Îţi doresc tot binele, oriunde te-ai afla.

Penelope

Miquel citi şi reciti scrisoarea de o mie de ori. Caracterele erau inechivoce, însă n-a crezut că Penelope scrisese acea scrisoare din voinţă proprie. „Oriunde te-ai afla...” Penelope ştia perfect unde se afla Julián: la Paris, aşteptând-o. Dacă se prefăcea că nu-i cunoaşte ascunzătoarea, a reflectat Miquel, era ca să-l protejeze. Tocmai din acest motiv, Miquel nu izbutea să priceapă ce ar fi putut-o determina să scrie acele rânduri. Ce alte ameninţări putea azvârli asupra ei don Ricardo, pe lângă faptul că o ţinea închisă de luni de zile în dormitorul acela, ca pe o deţinută? Penelope ştia mai bine ca oricine că acea scrisoare era o lovitură de pumnal otrăvit în inima lui Julián, un tânăr de nouăsprezece ani, pierdut într-un oraş îndepărtat şi ostil, abandonat de toţi, abia supravieţuind din zadarnica speranţă de a o revedea. De ce anume voia să-l protejeze când îl alunga de lângă ea în felul acela? După ce a meditat îndelung, Miquel a hotărât să nu trimită scrisoarea. Nu înainte de a-i afla cauza. Fără un motiv întemeiat, nu mâna lui avea să împlânte acel pumnal în sufletul prietenului său.

După câteva zile, a aflat că don Ricardo Aldaya, sătul să o tot vadă pe Jacinta Coronado pândind ca o santinelă la poarta casei sale, recursese la multele sale influenţe şi o închisese la balamucul Horta. Când Miquel Moliner a vrut să o viziteze, nu i s-a dat voie. Jacinta Coronado urma să-şi petreacă primele trei luni într-o celulă izolată. După trei luni de tăcere şi beznă, i-a explicat un doctor, un individ foarte tânăr şi zâmbitor, docilitatea pacientei era garantată. Urmându-şi un imbold al inimii, Miquel s-a decis să viziteze pensiunea unde locuise Jacinta în lunile după ce fusese

concediată. Când s-a prezentat, patroana şi-a amintit că Jacinta lăsase un mesaj pe numele lui şi chiria neachitată pe trei săptămâni. A achitat datoria, de a cărei veracitate se îndoia, şi a primit mesajul în care doica îi spunea că, din câte aflase, una dintre fetele în casă, Laura, fusese concediată când s-a aflat că trimisese, în secret, o scrisoare a Penelopei pentru Julián. Miquel a dedus că singura adresă la care, din captivitatea ei, Penelope ar fi putut expedia misiva era apartamentul părinţilor lui Julián din Ronda de San Antonio, în speranţa că aceştia, la rândul lor, aveau să i-o transmită fiului lor, la Paris.

Prin urmare, s-a hotărât s-o viziteze pe Sophie Carax, în intenţia de a recupera acea scrisoare pentru a i-o trimite lui Julián. Când s-a prezentat la domiciliul familiei Fortuny, Miquel s-a ales cu o surpriză de rău augur: Sophie Carax nu mai locuia acolo. Îşi părăsise soţul cu câteva zile în urmă, sau acesta era zvonul care circula în scară. Atunci, Miquel a încercat să vorbească cu pălărierul, care îşi petrecea zilele închis în prăvălie, ros de mânie şi de umilinţă. Miquel i-a spus că era în căutarea unei scrisori care sosise probabil pe numele fiului său Julián, cu câteva zile în urmă.

— Eu nu am niciun fiu, a fost singurul răspuns pe care l-a obţinut.

Miquel Moliner a părăsit acel loc fără să ştie că scrisoarea încăpuse pe mâna portăresei clădirii şi că, mulţi ani mai târziu, tu, Daniel, aveai să o găseşti şi să citeşti cuvintele pe care Penelope i le trimisese, de astă dată din inimă, lui Julián şi pe care el n-a ajuns să le primească niciodată.

Când a ieşit din magazinul de pălării Fortuny, o vecină de scară care s-a prezentat ca fiind Vicenteta s-a apropiat de el şi l-a întrebat dacă o căuta pe Sophie. Miquel a răspuns afirmativ.

— Sunt un prieten al lui Julián.

Vicenteta l-a informat că Sophie trăia ca vai de capul ei într-o pensiune aflată pe o ulicioară din spatele clădirii Poştei, aşteptând să plece vaporul care să o ducă în America. Miquel s-a dus la adresa respectivă, o scară îngustă şi mizerabilă, ocolită de lumină şi de aer. În vârful acelei spirale

prăfoase de trepte înclinate, Miquel a găsit-o pe Sophie Carax, într-o cameră de la etajul al patrulea, băltind de umbre şi de umezeală. Mama lui Julián stătea la fereastră, aşezată pe marginea unui pat nenorocit pe care zăceau două valize închise ca nişte coşciuge, pecetluind cei douăzeci şi doi de ani petrecuţi de ea la Barcelona.

Când a citit scrisoarea semnată de Penelope pe care Jorge Aldaya i-o predase lui Miquel, Sophie a vărsat lacrimi de furie.

— Ea ştie, şopti. Sărăcuţa de ea, ştie…

— Ce ştie? întrebă Miquel.

— Eu sunt vinovată, zise Sophie. Eu sunt vinovată.

Miquel îi ţinea mâinile, neînţelegând. Sophie nu a cutezat să-i susţină privirea.

— Penelope şi Julián sunt fraţi, a şoptit ea.

3

Cu mulți ani înainte să devină sclava lui Antoni Fortuny, Sophie Carax fusese o femeie care își câștigase existența de pe urma propriului talent. N-avea decât nouăsprezece ani când sosise la Barcelona în căutarea făgăduinței unui loc de muncă ce nu avea să se mai materializeze. Înainte să moară, tatăl ei îi obținuse referințe pentru a intra în serviciul clanului Benarens, o prosperă familie de negustori alsacieni stabilită la Barcelona.

— Când am să mor, a insistat el, să te duci la ei, te vor primi ca pe fiica lor.

Primirea călduroasă de care s-a bucurat a constituit o parte a problemei. *Monsieur* Benarens a hotărât s-o întâmpine cu brațele, dar și cu gonadele deschise și cu toate pânzele sus. *Madame* Benarens, nu fără a se înduioșa de ea și de nenorocul ei, i-a dat o sută de pesete și a scos-o în stradă.

— Tu ai viața înainte, însă eu nu-l am decât pe soțul ăsta mizerabil și destrăbălat.

O școală de muzică de pe strada Diputacion s-a învoit să-i dea un post de profesoară particulară de pian și solfegiu. Pe atunci, era de bon-ton ca fetele din familiile înstărite să fie instruite în artele sociale și garnisite cu harul muzicii de salon, unde o poloneză era mai puțin periculoasă decât o conversație sau niște lecturi îndoielnice. Astfel, Sophie Carax și-a început rutina de a vizita casele mari și vilele unde servitoare scrobite și mute o conduceau în saloanele de muzică în care ostila odrăslime a aristocrației industriale o aștepta ca să-și bată joc de accentul, de timiditatea sau de condiția ei de aservită, cu sau fără portativ. Cu timpul, s-a deprins să se concentreze doar asupra acelei infime a zecea părți dintre elevii ei care se ridicau mai presus de condiția unor animăluțe parfumate și să uite de restul.

Pe atunci, Sophie a cunoscut un tânăr pălărier (căci așa își spunea el, cu mândrie de breaslă) pe nume Antoni Fortuny, care părea hotărât să-i facă curte cu orice preț. Antoni

Fortuny, pentru care Sophie simţea o caldă prietenie şi nimic mai mult, n-a întârziat s-o ceară în căsătorie, ofertă pe care Sophie o respingea de vreo douăsprezece ori pe lună. Ori de câte ori se despărţeau, Sophie trăgea nădejde că nu-l va mai revedea, fiindcă nu dorea să-l rănească. Pălărierul, impermeabil la orice refuz, revenea la atac, invitând-o la un dans, la o plimbare sau la o gustare cu biscuiţi şi ciocolată pe strada Canuda. Fiind singură în Barcelona, Sophiei îi venea greu să reziste unor asemenea manifestări de entuziasm, tovărăşie şi devotament. Ii era suficient să-l privească pe Antoni Fortuny ca să-şi dea seama că nu-l va putea iubi niciodată. Nu aşa cum visa ea că va ajunge să iubească pe cineva într-o bună zi. Însă îi venea greu să refuze imaginea ei înseşi pe care o vedea în ochii vrăjiţi ai pălărierului. Numai în ei o vedea pe acea Sophie care şi-ar fi dorit să fie.

Aşadar, din nevoie sau din slăbiciune, Sophie continua să se joace cu propunerile pălărierului, crezând că, într-o zi, el avea să-şi găsească o fată mai interesată şi avea s-o apuce pe căi mai profitabile. Între timp, faptul că se simţea dorită şi apreciată îi era de-ajuns ca să-şi mistuie singurătatea şi dorul de cele lăsate în urmă. Restul săptămânii îl dedica orelor sale de muzică. Eleva ei preferată era o copilă cu un talent remarcabil, pe nume Ana Valls, fata unui prosper fabricant de maşini textile care făcuse avere pornind de la nimic, prin eforturi şi sacrificii enorme, în principal ale altora. Ana îşi declara dorinţa de a deveni o mare compozitoare şi interpreta pentru Sophie mici piese pe care le compunea imitând motive din Grieg şi Schumann, nu fără o anumită ingeniozitate. Domnul Valls, convins că femeile nu sunt în stare că compună altceva decât ciorapi şi cergi împletite, vedea totuşi cu ochi buni faptul că fiică-sa putea deveni o competentă interpretă a claviaturii, întrucât plănuia să o mărite cu un moştenitor dintr-o familie bună şi ştia că oamenii rafinaţi apreciau, la fetele de măritat, anumite calităţi extravagante, pe lângă docilitate şi fertilitatea exuberantă a unei tinereţi în floare.

Aici l-a cunoscut Sophie pe unul dintre cei mai mari

binefăcători şi naşi financiari ai domnului Valls: don Ricardo Aldaya, moştenitor al imperiului Aldaya, încă de pe atunci marea speranță a plutocrației catalane a sfârşitului de secol. Cu câteva luni în urmă, Ricardo Aldaya se căsătorise cu o bogată moştenitoare de o frumusețe orbitoare şi cu un nume imposibil de pronunțat, atribute pe care gurile rele le dădeau drept veridice, căci se spunea că nici proaspătul ei soț nu vedea la ea vreo urmă de frumusețe şi nu se deranja să-i menționeze numele. Fusese o căsătorie între familii şi între bănci, nu o copilărie romantică, spunea domnul Valls, căruia îi era foarte limpede că una e patul şi alta e faptul.

Sophiei i-a fost îndeajuns să încrucişeze o privire cu don Ricardo ca să-şi dea seama că era pierdută pentru totdeauna. Aldaya avea o privire de lup, lacomă şi pătrunzătoare, care îşi deschidea drum şi ştia unde şi când să-şi plaseze muşcătura mortală. Aldaya i-a sărutat mâna încetişor, mângâindu-i cu buzele nodurile degetelor. Tot ceea ce pălărierul distila în afabilitate şi entuziasm, don Ricardo emana în cruzime şi putere. Zâmbetul său canin lăsa să se vadă limpede că era în stare să-i citească gândurile şi dorințele şi că râdea de ele. Sophie a simțit pentru el acel vag dispreț pe care îl trezesc în noi lucrurile pe care ni le dorim cel mai mult, fără să ştim. Şi-a spus că nu-l va mai revedea, că, dacă era nevoie, renunța să-i mai dea ore elevei sale preferate, ca doar să nu mai dea peste Ricardo Aldaya. Nimic nu o înspăimântase în viață mai mult ca presimțirea animalității din propriul ei sânge şi recunoaşterea prădătorului, îmbrăcat în veşminte de in. Toate aceste gânduri i-au trecut prin minte în doar câteva secunde, în timp ce însăila un pretext cusut cu ață albă pentru a se retrage, dinaintea perplexității domnului Valls, a hohotului de râs al lui Aldaya şi a privirilor înfrânte ale micii Ana, care se pricepea la oameni mai bine decât la muzică şi ştia că îşi pierduse definitiv profesoara.

O săptămână mai târziu, la poarta şcolii de muzică de pe strada Diputacion, Sophie s-a pomenit cu don Ricardo Aldaya, care o aştepta fumând şi răsfoind un ziar. Au încrucişat o privire şi, fără a rosti o vorbă, el a condus-o într-

o clădire aflată la două străzi mai încolo. Era un imobil nou, încă fără chiriaşi. Au urcat până la apartamentul principal. Don Ricardo a deschis uşa şi i-a făcut loc să intre. Sophie a pătruns în apartament, un labirint de coridoare şi galerii, de pereți goi şi tavane invizibile. Nu existau mobile, nici tablouri, nici lămpi, nici vreun obiect care să fi identificat acel spațiu ca fiind o locuință. Don Ricardo Aldaya a închis uşa şi cei doi s-au privit.

— M-am gândit tot timpul la tine săptămâna asta. Spune-mi că n-ai făcut la fel şi-am să te las să pleci şi nu mă vei mai vedea niciodată, i-a zis don Ricardo.

Sophie a tăgăduit.

Istoria întâlnirilor lor pe ascuns a durat nouăzeci şi şase de zile. Se vedeau după prânz, întotdeauna în apartamentul acela gol de la intersecția străzii Diputacion cu Rambla de Cataluna. Marțea şi joia, la ora trei după-amiaza. Uneori, după ce Aldaya pleca, Sophie rămânea singură, plângând sau tremurând în dormitor. Apoi, când venea duminica, Sophie căuta cu disperare în ochii pălărierului vestigii ale femeii care era pe punctul să dispară, urmărindu-i cu nesaț devotamentul şi amăgirea. Pălărierul nu vedea semnele de pe piele, tăieturile şi arsurile presărate pe tot trupul ei. Nu vedea disperarea din zâmbetul ei, din docilitatea ei. Nu vedea nimic. Poate că de aceea i-a acceptat cererea în căsătorie. Încă de pe atunci presimțea că purta în pântece copilul lui Aldaya, însă i-a fost teamă să i-o spună, aproape la fel de mult pe cât îi era teamă să nu-l piardă. Încă o dată, Aldaya a fost acela care a văzut în ea ceea ce Sophie era incapabilă să mărturisească. I-a dat cinci sute de pesete, o adresă de pe strada Plateria şi ordinul să se descotorosească de copil. Când Sophie a refuzat, don Ricardo Aldaya a pălmuit-o până ce i-a dat sângele pe urechi şi a amenințat-o că va pune să fie omorâtă dacă va îndrăzni să pomenească de întâlnirile lor sau să afirme că acel copil era al lui. Când i-a spus pălărierului că nişte hoți o atacaseră în piața Pino, el a crezut-o. Când i-a spus că voia să fie soția lui, el a crezut-o. În ziua nunții, cineva a trimis la biserică, din greşeală, o coroană funerară. Toată lumea a râs nervos pe seama

confuziei florarului. Toată lumea în afară de Sophie, care ştia prea bine că don Ricardo Aldaya îşi amintea de ea şi în ziua cununiei.

4

Sophie Carax n-avea de unde şti că, după mulţi ani, avea să-l revadă pe Ricardo (acum un bărbat în puterea vârstei, aflat în fruntea imperiului său familial, tată a doi copii) şi nici că Aldaya avea să se întoarcă pentru a-şi cunoaşte fiul pe care voise să-l elimine plătind cinci sute de pesete.

— O fi din cauză că îmbătrânesc, a fost singura lui explicaţie, dar vreau să-l cunosc pe băiatul ăsta şi să-i ofer oportunităţile pe care le merită un fiu din sângele meu. Nu mi s-a întâmplat să mă gândesc la el în toţi aceşti ani, iar acum, ciudat, nu mă mai pot gândi la altceva.

Ricardo Aldaya hotărâse că nu se recunoştea pe sine în primul său născut, Jorge. Băiatul era slab, retras şi îi lipsea prezenţa de spirit a tatălui său. Îi lipsea totul, mai puţin numele. Într-o zi, don Ricardo se trezise în patul unei servitoare, simţind că trupul îi îmbătrânea, că Dumnezeu îi retrăsese darul. Panicat, a dat fuga, în pielea goală, să se privească în oglindă şi a simţit că oglinda îl minţea. Acela nu era el.

A vrut atunci să-l regăsească pe bărbatul ce îi fusese furat. De ani de zile ştia de fiul pălărierului. Nici pe Sophie n-o uitase, în felul lui. Don Ricardo Aldaya nu uita niciodată nimic. Când a sosit clipa, s-a hotărât să-l cunoască pe băiat. Era prima oară în cincisprezece ani când dădea peste cineva căruia nu-i era frică de el, care îndrăznea să-l sfideze şi chiar să-l ia peste picior. A recunoscut în el tăria, ambiţia tăcută pe care nătângii nu o văd, dar care te mistuie pe dinăuntru. Dumnezeu îi înapoiase tinereţea. Sophie, abia o umbră a femeii pe care şi-o amintea, n-avea putere să se interpună între ei. Pălărierul nu era decât un bufon, un mârlan răutăcios şi ranchiunos a cărui complicitate o considera ca şi asigurată. S-a hotărât să-l smulgă pe Julián din acea lume irespirabilă a mediocrităţii şi sărăciei, spre a-i deschide porţile paradisului său financiar. Avea să fie educat la colegiul San Gabriel, să se bucure de toate privilegiile clasei sale şi să se iniţieze pe drumurile pe care taică-său le alesese

pentru el. Don Ricardo îşi dorea un succesor demn de el însuşi. Jorge avea să trăiască mereu la adăpostul privilegiilor sale, ascunzându-şi eşecul şi mediocritatea în umbra confortului. Penelope, frumoasa Penelope, era femeie şi, ca atare, tezaur, iar nu trezorier. Julián, care avea suflet de poet şi, ca atare, de asasin, întrunea toate calităţile. Era doar o chestiune de timp. Don Ricardo socotea că, în zece ani, avea să se sculpteze pe sine în băiatul acela. Niciodată în tot acel timp petrecut de Julián cu familia Aldaya, ca unul dintre ei (ba chiar drept cel ales), nu i-a trecut prin minte că acesta nu dorea de la el nimic, doar pe Penelope. Nu i-a trecut nicio clipă prin minte că, în sinea lui, Julián îl dispreţuia şi că toată farsa aceea nu era pentru el decât un pretext ca să se afle aproape de Penelope. Ca să o posede pe deplin. În această privinţă, într-adevăr, cei doi se asemănau.

Când soţia l-a anunţat că îi descoperise pe Julián şi Penelope dezbrăcaţi în împrejurări inechivoce, universul întreg a fost cuprins de flăcări. Groaza şi trădarea, mânia nespusă de a se şti ultragiat în tot ce era mai sfânt pentru el, batjocorit în propriul său joc, umilit şi înjunghiat de cel pe care se deprinsese să-l adore ca pe el însuşi l-au asaltat cu o asemenea furie, încât nimeni n-a putut înţelege dimensiunile sfâşierii sale interioare. Când medicul care venise să o consulte pe Penelope a confirmat că fata fusese deflorată şi că probabil era însărcinată, sufletul lui don Ricardo s-a cufundat în lichidul dens şi vâscos al urii oarbe. Îşi vedea propria mână în mâna lui Julián, mâna care împlântase pumnalul în adâncul cel mai adânc al inimii sale. Nu-şi dădea încă seama, dar ziua în care a poruncit Penelope să fie închisă sub cheie în dormitorul de la etajul al treilea a fost ziua în care a început să moară. Tot ce a făcut de atunci înainte n-au fost decât horcăituri ale autodistrugerii.

În înţelegere cu pălărierul, pe care îl dispreţuise atât de mult, a plănuit ca Julián să dispară din scenă şi să fie trimis în armată, unde el urma să dea ordin ca moartea lui să fie declarată un accident. Le-a interzis tuturor, şi medicilor, şi servitorilor, şi membrilor familiei, cu excepţia lui, să o vadă pe Penelope în lunile cât fata a rămas încarcerată în acea

încăpere ce mirosea a moarte şi a boală. Încă de pe atunci, partenerii săi îi retrăseseră în secret sprijinul pe care i-l acordaseră şi executau manevre pe la spate pentru a-i smulge puterea, folosindu-se de averea pe care el le-o înlesnise. Încă de pe atunci, imperiul Aldaya se prăbuşea în tăcere, în reuniuni secrete şi în întâlniri la o plimbare prin Madrid şi prin băncile din Elveția. Julián, cum ar fi trebuit să bănuiască, fugise. În adâncul inimii, se simțea cumva mândru de băiat, chiar dacă-i dorea moartea. Făcuse ce ar fi făcut şi el, în locul lui. Altcineva urma, totuşi, să plătească.

Penelope Aldaya a născut un copil mort, în ziua de 26 septembrie 1919. Dacă un medic ar fi consultat-o, ar fi diagnosticat că micuțul era în pericol de câteva zile şi că era necesar să se intervină printr-o cezariană. Dacă un medic ar fi fost de față, poate că ar fi putut opri hemoragia care i-a luat viața Penelopei în urlete, în timp ce zgâria uşa închisă. Iar de cealaltă parte a uşii, tatăl plângea în tăcere şi mama îl privea tremurând. Dacă un medic ar fi fost de față, l-ar fi acuzat pe don Ricardo de asasinat, căci nu existau cuvinte care să poată descrie viziunea închisă în acea celulă însângerată şi întunecată. Însă nu era nimeni acolo, iar când, în cele din urmă, au deschis uşa şi au găsit-o pe Penelope moartă, întinsă într-o băltoacă de sânge, îmbrățişând un copilaş purpuriu şi strălucitor, nimeni n-a fost în stare să-şi desferece buzele. Cele două trupuri au fost îngropate în cripta din pivniță, fără ceremonie şi fără martori. Cearşafurile şi rufele au fost azvârlite în flăcări, iar încăperea a fost pecetluită cu un zid de piatră.

Când Jorge Aldaya, năucit de vinovăție şi de ruşine, i-a dezvăluit cele întâmplate lui Miquel Moliner, acesta s-a hotărât să-i trimită lui Julián acea scrisoare semnată de Penelope, unde ea declara că nu-l iubeşte şi îl ruga s-o uite, anunțând o căsătorie fictivă. A preferat ca Julián să creadă acea minciună şi să-şi refacă viața la adăpostul unei trădări, decât să-i spună adevărul. Doi ani mai târziu, când doamna Aldaya a murit, unii au dat vina pe vrăjile din casă, însă fiul ei Jorge a ştiut că ceea ce o ucisese fuseseră focul care o mistuia pe dinăuntru, țipetele Penelopei şi loviturile ei

disperate în acea uşă, care continuau să-i izbească în minte, neîncetat. Încă de pe atunci familia căzuse în dizgrație, iar averea clanului Aldaya se destrăma în castele de nisip dinaintea mareei celei mai furioase lăcomii, a revanşei şi a istoriei inevitabile. Secretarii şi trezorierii au urzit fuga în Argentina, începutul unei noi afaceri, mai modeste. Ceea ce conta era să plece cât mai departe. Departe de spectrele care bântuiau coridoarele vilei Aldaya, care le bântuiseră dintotdeauna.

Au plecat într-o dimineață a anului 1926, în cel mai negru dintre anonimate, călătorind sub nume fals la bordul unui vapor care avea să-i ducă, peste Atlantic, până în portul La Plata. Jorge şi tatăl său împărțeau cabina. Bătrânul Aldaya, duhnind a moarte şi a boală, abia se mai ținea pe picioare. Medicii cărora nu le îngăduise s-o consulte pe Penelope se temeau prea mult de el ca să-i spună adevărul, însă el ştia că trupul pe care Dumnezeu începuse să i-l răpească în zorii acelei zile când se hotărâse să-şi caute fiul, pe Julián, se mistuia. În timpul lungii traversade, aşezat pe punte, tremurând sub pleduri şi privind infinitul gol al oceanului, a înțeles că nu va mai apuca să vadă uscatul. Uneori, aşezat la pupa, observa şirul de rechini care începuse să urmărească vaporul la puțin după escala din Tenerife. L-a auzit pe unul dintre ofițeri spunând că acel cortegiu funest era obişnuit pentru croazierele transoceanice. Bestiile se hrăneau din hoiturile pe care vaporul le tot lăsa în urmă. Însă don Ricardo Aldaya nu-l credea. Era convins că demonii aceia îl urmăreau pe el. „Mă aşteptați”, se gândea, văzând în ei adevăratul chip al lui Dumnezeu. Atunci l-a pus pe fiul său Jorge, pe care de atâtea ori îl disprețuise şi la care acum se vedea obligat să recurgă în lipsă de altă soluție, să jure că-i va îndeplini ultima dorință.

— Ai să-l găseşti pe Julián Carax şi ai să-l ucizi. Jură-mi.

Într-o dimineață, cu două zile înainte să ajungă la Buenos Aires, Jorge s-a deşteptat şi a constatat că patul tatălui său era gol. A ieşit să-l caute pe puntea pustie, presărată cu ceață şi cu silitră. I-a găsit halatul abandonat la pupa, călduț încă. Siajul navei se pierdea într-o pădure de cețuri purpurii,

iar oceanul lucea liniştit, sângeriu. Atunci a văzut că şirul de rechini nu-i mai urmărea şi că mai multe înotătoare dorsale se agitau într-un cerc, undeva departe. În restul traversadei, niciun pasager nu a mai zărit şirul de rechini, iar când Jorge Aldaya a debarcat la Buenos Aires şi ofițerul de la vamă l-a întrebat dacă a călătorit singur, s-a mărginit să încuviințeze. De mult călătorea singur.

5

După zece ani de la debarcarea la Buenos Aires, Jorge Aldaya, sau rămăşiţele omeneşti în care se transformase, s-a întors la Barcelona. Nenorocirile care începuseră să lovească familia Aldaya în Lumea Veche nu făcuseră decât să se înmulţească în Argentina. Acolo, Jorge fusese nevoit să dea piept singur cu lumea şi cu dispoziţia testamentară a lui Ricardo Aldaya, o luptă pentru care el n-a avut niciodată nici armele, nici aplombul tatălui său. Ajunsese la Buenos

Aires cu inima golită şi cu sufletul ros de remuşcări. America, avea să spună mai târziu, ca scuză ori ca epitaf, e un miraj, o ţară de prădători şi de mâncători de hoituri, iar el fusese educat pentru privilegüle şi nazurile nesăbuite ale vechii Europe, un cadavru ce abia se mai ţinea, din inerţie. În câţiva ani a pierdut totul, începând cu reputaţia şi sfârşind cu ceasul de aur pe care taică-său i-l dăruise cu prilejul primei sale împărtăşanii. Mulţumită acestuia şi-a putut cumpăra biletul de întoarcere. Omul care a ajuns înapoi în Spania era aproape un cerşetor, un sac de amărăciune şi de ratare ce nu mai păstra decât amintirea a ceea ce simţea că îi fusese furat şi ura faţă de cel pe care îl considera vinovat pentru ruina lui: Julián Carax.

Încă îi ardea în minte promisiunea făcută tatălui său. De cum a sosit la Barcelona, a adulmecat urma lui Carax pentru a descoperi că Julián, la fel ca el însuşi, dispăruse dintr-o Barcelonă ce nu mai era aceea pe care o lăsase în urmă cu zece ani. Pe atunci s-a întâlnit, din întâmplare sau din voia destinului, cu un vechi personaj din tinereţe. După o carieră marcantă în casele de corecţie şi în închisorile statului, Francisco Javier Fumero intrase în armată, ajungând la rangul de locotenent. Mulţi îi prevesteau un viitor de general, însă un scandal dubios, ce nu s-a lămurit niciodată, i-a atras expulzarea din armată. Încă de pe atunci, reputaţia îi depăşea rangul şi atribuţiile. Despre el se spuneau multe, însă, într-o şi mai mare măsură, lumea se temea de el. Francisco Javier Fumero, băiatul sfios şi dezechilibrat care obişnuia să strângă

frunzele uscate în curtea colegiului San Gabriel, era acum un asasin. Se zvonea că Fumero lichida personaje notorii pentru bani, că elimina figuri politice din însărcinarea diferitor mâini negre şi că era moartea personificată.

Aldaya şi el s-au recunoscut pe dată în fumul cafenelei Novedades. Aldaya era bolnav, mistuit de o stranie febră pentru care învinuia insectele din junglele americane. „Acolo până şi țânțarii sunt nişte nemernici", se lamenta el. Fumero îl asculta cu un amestec de fascinație şi repulsie. El venera țânțarii şi insectele în general. Le admira disciplina, puterea şi spiritul de organizare. La ei nu exista lene, obrăznicie, sodomie ori degenerarea rasei. Specimenele sale predilecte erau arahnidele, cu rara lor ştiință de a țese o capcană în care, cu o răbdare nesfârşită, îşi aşteptau prăzile care, mai devreme sau mai târziu, sucombau, din prostie sau din neglijență. În opinia lui, societatea civilă avea multe de învățat de la insecte. Aldaya era un caz clar de ruină morală şi fizică. Îmbătrânise vizibil şi arăta amărât, fără tonus muscular. Fumero detesta oamenii fără tonus muscular. Îi făceau greață.

— Javier, îmi merge ca naiba, l-a implorat Aldaya. Îmi poți da o mână de ajutor pentru câteva zile?

Teribil de curios, Fumero s-a hotărât să-l ia pe Jorge Aldaya acasă la el. Fumero locuia într-un apartament tenebros din Raval, pe strada Cadena, în compania a numeroase insecte pe care le depozita în flacoane de medicamente şi într-o jumătate de duzină de cărți. Fumero ura cărțile la fel de mult pe cât adora insectele, însă acelea nu erau nişte volume oarecare: erau romanele lui Julián Carax publicate de Editura Cabestany. Fumero le-a plătit pe femeile uşoare care ocupau apartamentul de vizavi – un duet mamă şi fiică, ce se lăsau pişcate şi arse cu trabucul atunci când clientela lâncezea, mai ales la sfârşit de lună – ca să aibă grijă de Aldaya cât timp el era plecat la lucru. Nu avea niciun interes să-l vadă murind. Nu încă.

Francisco Javier Fumero intrase în Brigada Criminală, unde întotdeauna se găsea de lucru pentru personalul calificat, în stare să înfrunte problemele cele mai ingrate care trebuiau soluționate cu discreție, pentru ca oamenii respectabili să-şi

poată trăi iluziile mai departe. Cam aşa ceva îi spusese locotenentul Duran, un om cu înclinație spre formulările solemne, sub a cărui comandă s-a inițiat în corpul militar.

— Să fii polițist nu e o meserie, e o misiune, proclama Duran. Spania are nevoie de mai multe coaie şi de mai puține cenacluri literare.

Din nenorocire, locotenentul Duran avea să-şi piardă viața în curând, într-un accident spectaculos survenit în timpul unei razii în Barceloneta.

În vălmăşagul ciocnirii cu nişte anarhişti, Duran căzuse printr-un luminator, de la etajul al cincilea, plesnind într-un morman de măruntaie. Toată lumea a căzut de acord că

Spania pierduse un mare om, un bărbat ilustru cu viziune asupra viitorului, un gânditor ce nu se temea de acțiune. Fumero i-a preluat postul cu mândrie, conştient că făcuse bine atunci când îl îmbrâncise, fiindcă Duran era cam bătrân pentru această meserie. Lui Fumero, bătrânii – deopotrivă cu infirmii, țiganii şi pederaştii – îi făceau silă, cu sau fără tonus muscular. Uneori, Dumnezeu greşea. Datoria oricărui om integru era să corijeze aceste mici neajunsuri şi să păstreze lumea prezentabilă.

La câteva săptămâni după întâlnirea din cafeneaua Novedades, din martie 1932, Jorge Aldaya a început să se simtă mai bine şi i-a spus lui Fumero tot ce avea pe suflet, i-a cerut scuze pentru felul în care îl tratase în zilele adolescenței şi, cu lacrimi în ochi, i-a povestit toată istoria lui, fără să lase nimic deoparte. Fumero l-a ascultat în tăcere, încuviințând, absorbind. Între timp, se întreba dacă trebuia să-l omoare pe Aldaya în clipa aceea sau să mai aştepte. Se întreba dacă nu cumva acesta era atât de slăbit, încât lama cuțitului abia dacă ar fi produs o agonie căldicică în carnea lui puturoasă şi înmuiată de indolență. S-a hotărât să amâne vivisecția. Povestea îl făcea tare curios, mai ales în privința lui Julián Carax.

Ştia, din câte putuse afla de la Editura Cabestany, că Julián trăia la Paris, însă Parisul era un oraş foarte mare şi nimeni din editură nu părea să-i cunoască adresa exactă. Nimeni, cu excepția unei femei pe nume Monfort, care refuza s-o divulge.

Fumero o urmărise de două-trei ori la ieşirea de la editură, fără ca ea să bage de seamă. Ajunsese să meargă în tramvai la o jumătate de metru de ea. Femeile nu-l observau niciodată, iar dacă o făceau, îşi întorceau privirea în altă parte, prefăcându-se că nu l-au văzut. Într-o noapte, după ce o urmărise până la uşa casei sale din Plaza del Pino, Fumero s-a întors acasă şi s-a masturbat furios în timp ce-şi imagina cum implântă lama cuţitului în trupul acelei femei, câte doi-trei centimetri la fiecare lovitură, lent şi metodic, privind-o în ochi. Poate că atunci ar fi catadicsit să-i dea adresa lui Carax şi să-l trateze cu respectul cuvenit unui ofiţer de poliţie.

Julián Carax era singurul om pe care Fumero îşi propusese să-l ucidă şi nu reuşise. Poate pentru că fusese primul şi totul se învaţă cu timpul. Când i-a auzit din nou numele, a zâmbit în felul acela care le speria atât de tare pe vecinele lui, femeile uşoare, fără să clipească, lingându-şi încet buza de sus. Încă şi-l amintea pe Carax sărutând-o pe Penelope Aldaya în vila de pe bulevardul Tibidabo. Penelope a lui. Iubirea lui fusese una pură, adevărată, se gândea Fumero, ca acelea din filme. Lui Fumero îi plăceau foarte mult filmele şi mergea la cinematograf de cel puţin două ori pe săptămână. Într-o sală de cinema înţelesese Fumero că Penelope fusese iubirea vieţii sale. Restul, mai ales maică-sa, fuseseră nişte curve. Ascultând ultimele frânturi din relatarea lui Aldaya, a hotărât că n-avea să-l omoare. De fapt, s-a bucurat că destinul îi adusese din nou împreună. A avut o viziune, ca în filmele pe care le savura atât de mult: Aldaya avea să i-i servească pe ceilalţi ca pe tavă. Mai devreme sau mai târziu, cu toţii aveau să sfârşească încâlciţi în plasa lui.

6

În iarna lui 1934, frații Moliner au izbutit, în sfârşit, să-l evacueze pe Miquel din vila de la Puertaferrisa, care a rămas până astăzi goală, în ruină. Nu voiau decât să-l vadă în stradă, deposedat de puținul pe care îl mai avea, de cărți şi de acea libertate a izolării care îi jignea, aprinzându-le măruntaiele de ură. N-a vrut să-mi spună nimic şi nici să vină să-mi ceară ajutor. Am aflat că se transformase aproape într-un cerşetor abia când m-am dus să-l caut la fosta lui locuință şi am dat peste oamenii angajați de frații lui, care făceau inventarul proprietății şi lichidau cele câteva obiecte care îi aparținuseră. Miquel dormea de câteva nopți într-o pensiune de pe strada Canuda, o cocioabă lugubră şi umedă ce avea culoarea şi mirosul unui osuar. Când am văzut încăperea în care ajunsese, un soi de sicriu fără ferestre, cu o laviță de temniță, l-am luat pe Miquel şi l-am dus acasă la mine. Tuşea încontinuu şi se vedea că e mistuit. El a spus că era un guturai încă nevindecat, o afecțiune pasageră de fată bătrână, care avea să dispară de la sine. Două săptămâni mai târziu, era mai rău.

Cum se îmbrăca mereu în negru, am înțeles prea târziu că petele acelea de pe mâneci erau de sânge. Am chemat un medic care, de cum l-a consultat, m-a întrebat de ce nu-l chemasem mai devreme. Miquel avea tuberculoză. Ruinat şi bolnav, trăia din amintiri şi din remuşcări. Era omul cel mai amabil şi mai fragil pe care îl cunoscusem, singurul meu prieten. Ne-am căsătorit într-o dimineață de februarie, la un tribunal municipal. Călătoria noastră de nuntă s-a limitat la funicularul de pe Tibidabo, cu care am urcat să contemplăm Barcelona de pe terasele din parc, o miniatură de cețuri. N-am spus nimănui că ne-am căsătorit, nici lui Cabestany, nici tatălui meu, nici familiei lui, care îl credea mort. Am apucat să-i scriu o scrisoare lui Julián, în care îi povesteam totul, însă nu i-am mai trimis-o. Căsătoria noastră a fost una secretă. La câteva luni după nuntă, a bătut la uşă un individ care a spus că se numeşte Jorge Aldaya. Era un om dărâmat,

cu chipul scăldat în sudoare, în ciuda frigului de care plesneau şi pietrele. Când s-au reîntâlnit după mai bine de zece ani, Aldaya a zâmbit amar şi a zis: „Suntem cu toţii blestemaţi, Miquel. Tu, Julián, Fumero şi cu mine”. A adăugat că motivul vizitei lui era un gest de reconciliere cu vechiul său prieten Miquel, cu încrederea că acesta îi va spune cum îl putea contacta pe Julián Carax, pentru care avea un mesaj foarte important din partea defunctului său tată, don Ricardo Aldaya. Miquel i-a spus că nu ştia unde era Carax.

— De câţiva ani buni am pierdut legătura, a minţit el. Ultimul lucru pe care l-am aflat despre el e că trăia în Italia.

Aldaya se aştepta la acest răspuns.

— Mă dezamăgeşti, Miquel. Mă bizuiam că timpul şi nenorocirea au să te facă mai înţelept.

— Există dezamăgiri care îi onorează pe cei ce le inspiră.

Aldaya, mic, rahitic, pe punctul de a se prăbuşi în ţăndări de necaz, a râs.

— Fumero vă transmite cele mai sincere felicitări pentru căsătorie, a zis el îndreptându-se spre uşă.

Cuvintele acelea mi-au îngheţat inima. Miquel n-a vrut să spună nimic, însă în noaptea aceea, în timp ce îl ţineam în braţe şi amândoi încercam zadarnic să aţipim, am ştiut că Aldaya spusese adevărul. Eram blestemaţi.

Au trecut mai multe luni fără să aflăm nimic de Julián sau de Aldaya. Miquel mai avea câteva colaborări fixe cu ziarele din Barcelona şi din Madrid. Muncea necontenit, aşezat la maşina de scris, distilând ceea ce el numea neghiobii şi hrană pentru cititorii din tramvaie. Eu îmi păstrasem postul la Editura Cabestany, poate pentru că aceea era singura modalitate de a mă simţi mai aproape de Julián. Îmi trimisese o scurtă notă, anunţându-mă că lucra la un nou roman, intitulat *Umbra vântului*, pe care trăgea nădejde să-l termine în câteva luni. Scrisoarea nu făcea nicio referire la cele petrecute la Paris. Tonul era mai rece şi mai distant ca niciodată. Încercările mele de a-l urî au fost zadarnice. Începeam să cred că Julián nu era un bărbat, ci o boală.

Miquel nu-şi făcea iluzii în privinţa sentimentelor mele. Îmi

dăruia afecțiunea şi devotamentul său fără să ceară în schimb nimic altceva decât compania şi, poate, discreția mea. Nu auzeam de pe buzele lui niciun reproş, niciun regret. Cu timpul, am început să simt pentru el o tandrețe infinită, dincolo de prietenia care ne unise şi de compasiunea care, mai apoi, ne condamnase. Miquel deschisese pe numele meu un cont de economii, unde depunea aproape toate veniturile pe care le obținea scriind articole. Niciodată nu spunea nu când era vorba de o colaborare, de o critică sau de vreo gazetuță. Scria sub trei pseudonime, între paisprezece şi şaisprezece ore zilnic. Când îl întrebam de ce lucrează atâta, se mărginea să-mi zâmbească sau îmi spunea că, nefăcând nimic, s-ar plictisi. Între noi n-a existat nicio amăgire, nici măcar din acelea fără cuvinte. Miquel ştia că va muri curând, că boala nemiloasă îi mai lăsase la dispoziție doar câteva luni.

— Trebuie să-mi promiți că, dacă se întâmplă ceva, vei lua banii ăştia şi te vei recăsători, că vei avea copii şi că ne vei uita pe toți, pe mine în primul rând.

— Cu cine să mă căsătoresc, Miquel? Nu vorbi prostii.

Uneori îl surprindeam privindu-mă dintr-un ungher, cu un zâmbet blând, ca şi cum simpla contemplare a chipului meu ar fi fost cea mai mare comoară a lui. În fiecare după-amiază venea să mă aştepte la ieşirea de la editură, singurul lui moment de odihnă din întreaga zi. Eu îl vedeam umblând încovoiat, tuşind şi simulând o tărie ce i se dusese pe apa sâmbetei. Mergeam să luăm masa ori să ne uităm la vitrinele de pe strada Fernando şi apoi ne întorceam acasă, unde el continua să lucreze până după miezul nopții. Binecuvânta în tăcere fiecare minut pe care îl petreceam împreună şi în fiecare noapte adormea îmbrățişându-mă, iar eu trebuia să-mi ascund lacrimile iscate de mânia că fusesem incapabilă să-l iubesc pe omul acela cum mă iubea el pe mine, incapabilă să-i ofer ceea ce aş fi depus la picioarele lui Julián fără să primesc nimic în schimb. În multe nopți mi-am jurat că aveam să-l uit pe Julián, că aveam să-mi dedic restul vieții ca să-l fac fericit pe acel sărman şi să-i înapoiez măcar câteva firimituri din ce-mi oferise el. Fusesem amanta lui Julián

două săptămâni, însă urma să fiu nevasta lui Miquel pentru tot restul vieții mele. Dacă, într-o bună zi, aceste pagini vor ajunge în mâinile tale şi mă vei judeca, aşa cum am făcut şi eu atunci când le-am scris şi m-am privit în această oglindă de blesteme şi de remuşcări, aşa să-ți aduci aminte de mine, Daniel.

Manuscrisul ultimului roman al lui Julián a sosit spre sfârşitul anului 1935. Nu ştiu dacă din ciudă sau din teamă, l-am predat tipografului fără să-l citesc. Din ultimele economii ale lui Miquel, editarea fusese deja finanțată cu câteva luni înainte. Lui Cabestany, care încă de pe atunci avea probleme de sănătate, de restul nu-i păsa nici cât negru sub unghie. Chiar în acea săptămână, doctorul care îl consulta pe Miquel a venit să mă vadă la editură, foarte îngrijorat. Mi-a explicat că, dacă Miquel nu-şi reducea ritmul de lucru şi nu se odihnea, până şi puținul pe care el îl putea face pentru a lupta cu tuberculoza avea să se spulbere.

— Ar trebui să stea la munte, nu în Barcelona, respirând nori de leşie şi de cărbune. El nu-i un motan cu nouă vieți, cum eu nu-s dădacă. Adu-l dumneata cu picioarele pe pământ. Pe mine nu mă ascultă.

În ziua aceea, la amiază, m-am hotărât să merg acasă şi să vorbesc cu el. Înainte să deschid uşa apartamentului, am auzit glasuri înăuntru. Miquel discuta cu cineva. La început am crezut să era cineva de la ziar, însă mi s-a părut că aud pomenindu-se numele lui Julián. Am auzit paşi care se apropiau de uşă şi am dat fuga să mă ascund pe palierul de la mansardă. De acolo l-am putut zări pe vizitator.

Un om îmbrăcat în negru, cu trăsături ce exprimau indiferență şi buze subțiri ca o cicatrice deschisă. Avea ochi negri, lipsiți de expresie, nişte ochi de peşte. Înainte să dispară pe scări în jos, s-a oprit şi şi-a ridicat privirea spre penumbră. M-am lipit de perete, ținându-mi răsuflarea. Vizitatorul a rămas acolo preț de câteva clipe, ca şi când m-ar fi putut mirosi, lingându-şi buzele cu un rânjet canin. Am aşteptat ca paşii să i se stingă de-a binelea înainte să-mi părăsesc ascunzătoarea şi să intru în apartament. În aer plutea un miros de camfor. Miquel stătea lângă fereastră, cu

mâinile căzute de-o parte şi de alta a scaunului. Buzele îi tremurau. L-am întrebat cine era omul acela şi ce voia.

— Era Fumero. A venit să aducă veşti despre Julián.

— Ce ştie el de Julián?

Miquel m-a privit, mai abătut ca niciodată.

— Julián se însoară.

Vestea m-a lăsat fără grai. M-am prăbuşit într-un scaun şi Miquel mi-a luat mâinile. Vorbea cu greu, ostenit. Înainte să apuc să spun ceva, Miquel mi-a rezumat faptele relatate de Fumero şi ceea ce se putea deduce în această privinţă. Fumero se folosise de legăturile lui cu poliţia din Paris ca să afle unde se ascundea Julián Carax şi să-l ţină sub observaţie. Miquel presupunea că toate acestea s-ar fi putut întâmpla cu câteva luni sau chiar ani în urmă. Ceea ce-l îngrijora nu era că Fumero îl găsise pe Carax, asta era doar o chestiune de timp, ci că se hotărâse să-i dezvăluie asta acum, o dată cu ciudata veste a unei nunţi improbabile. Cununia, din câte se ştia, urma să aibă loc la începutul verii lui 1936. Despre mireasă nu se ştia decât numele, care în acest caz era mai mult decât suficient: Irene Marceau, patroana stabilimentului unde Julián lucrase ca pianist mai mulţi ani.

— Nu înţeleg, am bâiguit eu. Julián se căsătoreşte cu protectoarea lui?

— Întocmai. Nu e o nuntă. E un contract.

Irene Marceau era mai în vârstă decât Julián cu vreo douăzeci şi cinci-treizeci de ani. Miquel bănuia că Irene hotărâse să aranjeze această cununie cu Julián pentru a-i putea lăsa averea, asigurându-i astfel viitorul.

— Dar îl ajută şi acum. L-a ajutat dintotdeauna.

— Poate că-şi dă seama că nu va fi lângă el pentru totdeauna, a sugerat Miquel.

Ecoul acelor cuvinte era prea copleşitor pentru amândoi. Am îngenuncheat lângă el şi l-am îmbrăţişat. Mi-am muşcat buzele ca să nu mă vadă plângând.

— Nuria, Julián n-o iubeşte pe femeia aceea, mi-a spus el, crezând că de aceea eram tristă.

— Julián nu iubeşte pe nimeni în afară de el însuşi şi de

cărțile lui blestemate, am murmurat eu.

Mi-am ridicat privirea şi am întâlnit zâmbetul lui Miquel, un zâmbet de copil bătrân şi înțelept.

— Şi ce urmăreşte Fumero scoțând acum la lumină toată povestea?

Nu ne-a luat prea mult timp ca să aflăm. Câteva zile mai târziu, un Jorge Aldaya fantomatic şi famelic s-a înfățişat la noi acasă, aprins de furie şi de turbare. Fumero îi povestise că Julián Carax urma să se căsătorească cu o femeie bogată, într-o ceremonie de un fast foiletonistic. Aldaya era ros de câteva zile bune de viziunile pe seama celui ce-i pricinuise nenorocirea, înveşmântat în straie de paradă şi călare pe o avere pe care el o pierduse. Fumero nu-i povestise că Irene Marceau, deşi femeie cu o anumită situație economică, era patroana unui bordel şi nu o prințesă dintr-o poveste vieneză. Nu-i povestise că mireasa era mai în vârstă cu treizeci de ani decât Carax şi nici că, mai curând decât nuntă, era vorba de un act de caritate față de un om sfârşit, lipsit de mijloace de subzistență. Nu-i povestise nici când, nici unde va avea loc nunta. Se mărginise să arunce aceste semințe pe terenul unei fantezii ce devora pe dinăuntru puținul pe care febra neîntreruptă îl lăsase în trupul său sfrijit şi puturos.

— Fumero te-a mințit, Jorge, a zis Miquel.

— Iar tu, regele mincinoşilor, îndrăzneşti să-ți acuzi semenul, delira Aldaya.

Nu a fost nevoie ca Jorge să-şi dezvăluie gândurile, care, la un corp atât de împuținat, i se citeau pe chipul cadaveric ca nişte cuvinte pe sub pielea gălbejită. Miquel a văzut limpede care fusese jocul lui Fumero. El fusese cel care îl învățase să joace şah, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, la colegiul San Gabriel. Fumero avea strategia unei insecte ucigaşe şi o răbdare de fier. Miquel i-a trimis un bilet lui Julián, ca să-l prevină.

Când Fumero a considerat că era oportun, l-a luat deoparte pe Aldaya, i-a otrăvit inima cu resentimente şi i-a spus că Julián se însura peste trei zile. Argumentase că, ofițer de poliție fiind, nu se putea amesteca într-o asemenea

chestiune. Aldaya, totuşi, în calitate de civil, se putea deplasa la Paris pentru a se asigura că nunta aceea nu se va celebra niciodată. „Cum?“, întrebase un Aldaya febril, carbonizat de ură. Provocându-l la un duel chiar în ziua nunții. Fumero a mers până într-acolo încât i-a făcut rost de arma cu care Jorge era convins că va străpunge inima aceea de piatră, ce ruinase dinastia Aldaya. Ulterior, raportul poliției din Paris avea să spună că arma găsită la picioarele lui era defectă şi că nu putea face decât ceea ce a şi făcut: i-a explodat în plină figură. Fumero ştia asta când i-o dăduse, într-o cutie, pe peronul gării Francia. Ştia prea bine că febra, prostia şi furia oarbă aveau să-l împiedice să-l omoare pe Julián Carax într-un duel perimat, cu onoare şi zori de ziuă, în cimitirul Pere Lachaise. Iar dacă, din întâmplare, ar fi fost în stare să-şi adune puterile şi s-o facă, arma pe care o purta avea misiunea să-l doboare ea pe el. Nu Carax trebuia să moară în acel duel, ci Aldaya. Existența lui absurdă, trupul şi sufletul său aflate în suspensie, cărora Fumero le îngăduise răbdător să vegeteze, aveau să-şi încheie astfel reprezentația.

Fumero mai ştia că Julián nu va accepta niciodată să se dueleze cu vechiul său coleg, acum muribund şi deplorabil. De aceea, l-a instruit clar pe Aldaya în privința paşilor ce trebuiau urmați. Avea să-i spună că scrisoarea prin care, cu ani în urmă, Penelope îl înştiința despre nunta ei şi îi cerea să o uite fusese o înşelăciune. Avea să-i dezvăluie că el însuşi, Jorge Aldaya, îşi obligase sora să înşire toate acele minciuni în timp ce ea plângea disperată, proclamându-şi în cele patru zări dragostea nepieritoare pentru Julián. Avea să-i spună că ea îl aşteptase, de atunci, cu sufletul zdrobit şi cu inima însângerată, topindu-se din pricina absenței lui. Asta avea să fie de-ajuns. De-ajuns pentru ca Julián să apese pe trăgaci şi să-i facă fața zob în focuri de armă. De-ajuns ca să uite orice plan de nuntă şi să nu mai poată nutri niciun gând în afara întoarcerii la Barcelona, în căutarea Penelopei şi a unei vieți irosite. Iar la Barcelona, acea mare pânză de păianjen pe care şi-o însuşise, avea să-l aştepte Fumero.

7

Julián Carax a trecut frontiera cu Franța cu puțin înainte să izbucnească războiul civil. Prima şi singura ediție din *Umbra vântului* ieşise de sub tipar cu două săptămâni în urmă, luând calea cenuşiului anonimat şi a invizibilității predecesoarelor sale. Pe atunci, Miquel abia dacă mai putea să muncească şi, cu toate că se aşeza dinaintea maşinii de scris câte două-trei ore pe zi, slăbiciunea şi febra îl împiedicau să aştearnă cuvinte pe hârtie. Pierduse mai multe colaborări din pricina întârzierilor la predarea manuscriselor. Alte ziare se temeau să-i publice articolele după ce primiseră mai multe amenințări anonime. Nu-i mai rămăsese decât o rubrică zilnică în *Diario de Barcelona,* pe care o semna cu numele Adrian Maltes. Fantoma războiului plutea deja în văzduh. Țara duhnea a frică. Fără serviciu şi prea slăbit chiar şi pentru a se plânge, Miquel obişnuia să coboare în piață ori să meargă până la bulevardul Catedralei, luând mereu cu sine una din cărțile lui Julián, de parcă ar fi fost o amuletă. Ultima oară când îl cântărise doctorul avea mai puțin de şaizeci de kilograme. Am aflat de insurecția din Maroc de la radio, iar câteva ceasuri mai târziu un coleg de ziar de-al lui Miquel a venit să ne spună că redactorul-şef, Cansinos, fusese ucis cu un foc de armă tras în ceafa, în fața cafenelei Canaletas, cu două ore în urmă. Nimeni nu îndrăznea să ridice trupul, care rămăsese acolo, mânjind trotuarul cu sânge.

Scurtele, dar intensele zile ale terorii de început nu s-au lăsat aşteptate. Trupele generalului Goded au mărşăluit pe Diagonal şi pe Paseo de Gracia către centru, unde s-a deschis focul. Era într-o duminică şi mulți barcelonezi ieşiseră în stradă, crezând că aveau să-şi petreacă ziua la iarbă verde, undeva pe şoseaua spre Las Planas. Totuşi, cele mai negre zile ale războiului din Barcelona urmau să vină abia peste doi ani. La scurt timp după începutul ciocnirilor, trupele generalului Goded s-au predat, printr-un miracol sau prin proasta circulație a informației între comandamente.

Guvernul lui Lluis Companys părea să fi redobândit controlul, însă ceea ce se petrecuse în realitate avea o însemnătate cu mult mai mare şi urma să devină evident în săptămânile următoare.

Barcelona trecuse în puterea sindicatelor anarhiste. După zile de tulburări şi de lupte de stradă, a început să circule zvonul că cei patru generali rebeli fuseseră executaţi în castelul Montjuic, la scurt timp după capitulare. Un prieten al lui Miquel, un ziarist britanic care fusese de faţă, a spus că plutonul de execuţie era alcătuit din şapte oameni, dar că, în ultima clipă, câteva duzini de miliţieni s-au alăturat festinului. Când s-a deschis focul, trupurile au încasat atâtea gloanţe, încât s-au desprins în bucăţi de nerecunoscut şi au trebuit să fie vârâte în sicrie în stare aproape lichidă. Unii au vrut să creadă că acela fusese finalul conflictului, că trupele fasciste nu aveau să ajungă niciodată la Barcelona şi că rebeliunea urma să se stingă de la sine. Era doar aperitivul.

Am aflat că Julián era la Barcelona în ziua capitulării lui Goded, când am primit o scrisoare de la Irene Marceau, care ne povestea că Julián îl ucisese pe Jorge Aldaya în cursul unui duel în cimitirul Pere Lachaise. Chiar înainte ca Aldaya să-şi dea ultima suflare, un telefon anonim alertase poliţia în legătură cu cele petrecute. Julián a trebuit să fugă imediat din Paris, urmărit de poliţie, care îl căuta pentru asasinat. Nu ne-am îndoit nicio clipă în privinţa persoanei care sunase. Am aşteptat cu sufletul la gură un semn de la Julián pentru a-l avertiza asupra pericolului care îl pândea şi pentru a-l feri de o capcană şi mai cumplită decât aceea întinsă de Fumero: descoperirea adevărului. Trei zile mai târziu, Julián încă nu dăduse niciun semn de viaţă. Miquel nu voia să-mi spună cât era de îngrijorat, însă eu ştiam prea bine ce şi cum gândea. Julián se întorsese pentru Penelope, nu pentru noi.

— Ce se va întâmpla când va afla adevărul? întrebam eu.

— Vom avea noi grijă să nu se întâmple asta, răspundea Miquel.

Deocamdată, primul lucru pe care avea să-l constate era că familia Aldaya dispăruse fără urmă. Nu avea să găsească prea multe locuri de unde să înceapă s-o caute pe Penelope.

Am făcut o listă cu aceste locuri şi ne-am început periplul. Vila de pe bulevardul Tibidabo nu mai era decât o proprietate pustie, eşuată îndărătul unor lanţuri şi văluri de iederă. Un florar ambulant care vindea buchete de trandafiri şi de garoafe peste drum, la colţul străzii, ne-a zis că îşi amintea de o singură persoană care se apropiase de casă recent, însă era vorba de un bărbat în puterea vârstei, aproape bătrân şi niţel şchiop.

— Tare era parşiv, adevăru-i. Am vrut să-i vând o garoafă pentru butonieră şi m-a trimis la naiba, zicând că e război şi că nu-i momentul pentru flori.

Nu mai văzuse pe nimeni. Miquel a cumpărat de la el câţiva trandafiri veştejiţi şi, pentru orice eventualitate, i-a lăsat numărul de telefon de la redacţia ziarului *Diario de Barcelona,* ca să-i lase acolo un mesaj dacă cumva apărea cineva care semăna cu Carax. De acolo, următoarea oprire am făcut-o la colegiul San Gabriel, unde Miquel s-a reîntâlnit cu Fernando Ramos, fostul său coleg de şcoală.

Fernado era acum profesor de latină şi de greacă şi purta sutană. Când l-a văzut pe Miquel într-o stare de sănătate atât de precară, i s-a făcut inima cât un purice. Ne-a spus că nu primise vizita lui Julián, însă a promis că avea să ia legătura cu noi dacă se întâmpla asta şi că va încerca să-l reţină. Fumero trecuse pe-acolo înaintea noastră, ne-a mărturisit el înfricoşat. Acum îşi spunea inspectorul Fumero şi îl prevenise că, în vreme de război, era mai sănătos pentru el să fie cu băgare de seamă.

— Multă lume are să moară foarte curând, iar uniformele, de preot sau de soldat, nu stau în calea gloanţelor…

Fernando Ramos ne-a mărturisit că nu era limpede cărui corp sau grup îi aparţinea Fumero şi că el nu cutezase să-l întrebe. Mi-e cu neputinţă să-ţi descriu acele prime zile de război la Barcelona, Daniel. Văzduhul părea otrăvit de frică şi de ură. Privirile erau suspicioase, iar străzile miroseau aidoma unei tăceri ce se resimţea şi în stomac. În fiecare zi, în fiecare ceas, circulau noi zvonuri şi şoapte. Îmi amintesc de o noapte când, întorcându-ne spre casă, Miquel şi cu mine coboram pe Rambla. Era pustiu, nu umbla nici ţipenie.

Miquel privea fațadele, chipurile ascunse pe după obloane ce pândeau întunericul din stradă şi zicea că se pot auzi cuțitele ascuțindu-se dincolo de pereți.

A doua zi ne-am dus la magazinul de pălării Fortuny, fără mari speranțe că-l vom găsi acolo pe Julián. Un vecin de scară ne-a spus că pălărierul era îngrozit de altercațiile din ultimele zile şi că se închisese în prăvălie. Oricât am bătut la uşă, n-a vrut să ne deschidă. În după-amiaza aceea avusese loc un schimb de focuri la câteva străzi de acolo, iar bălțile de sânge erau încă proaspete în Ronda de San Antonio, unde cadavrul unui cal rămăsese doborât pe caldarâm, la discreția câinilor vagabonzi, care începuseră să-i deschidă burta trăgând cu colții, în timp ce câțiva copii se uitau şi azvârleau în ei cu pietre. Tot ce am izbutit a fost să-i vedem fața înfricoşată printre obloanele de la intrare. I-am spus că îl căutam pe fiul său, Julián. Pălărierul ne-a răspuns că fiul lui era mort şi că ori plecam, ori avea să cheme poliția. Ne-am îndepărtat descurajați.

Zile în şir am străbătut cafenele şi magazine, întrebând de Julián. Am cercetat în hoteluri şi pensiuni, în gări, în băncile unde ar fi putut merge să schimbe bani... Nimeni nu-şi amintea de un bărbat care să se fi potrivit cu descrierea lui Julián. Ne-am temut că, poate, căzuse în mâna lui Fumero, iar Miquel l-a rugat pe unul dintre colegii lui de la ziar, care avea relații la comisariat, să afle dacă Julián nu intrase la închisoare. Nu exista niciun indiciu că s-ar fi întâmplat aşa ceva. Trecuseră două săptămâni şi parcă îl înghițise pământul.

Miquel abia mai dormea, aşteptând veşti despre prietenul său. Într-o seară, Miquel s-a întors de la plimbarea lui de după-amiază cu o sticlă de vin de Porto, nici mai mult, nici mai puțin. Îi fusese dăruită la ziar, mi-a zis, fiindcă directorul adjunct îi comunicase că nu-i vor mai putea publica rubrica permanentă.

— Nu vor să aibă necazuri, şi îi înțeleg.

— Şi ce-ai să faci?

— Am să mă îmbăt, deocamdată.

Miquel abia dacă a băut o jumătate de pahar, însă eu am

înghițit aproape toată sticla, pe negândite şi pe stomacul gol. Era aproape miezul nopții când m-a cuprins un somn de neînvins şi m-am prăbuşit pe sofa. Am visat că Miquel mă săruta pe frunte şi mă acoperea cu o pătură. Când m-am trezit, am simțit o durere de cap teribilă, în care am recunoscut preludiul unei mahmureli feroce. M-am dus să-l caut pe Miquel, ca să blestem ceasul când îi venise în minte să mă îmbete, însă mi-am dat seama că eram singură în apartament. M-am apropiat de birou şi am văzut pe maşina de scris un bilet în care mă ruga să nu mă alarmez şi să-l aştept acolo. Plecase în căutarea lui Julián şi, cât de repede, avea să-l aducă acasă. În încheiere îmi spunea că mă iubeşte. Biletul mi-a căzut din mână. Am băgat atunci de seamă că, înainte să iasă, Miquel îşi luase lucrurile de pe birou, ca şi când n-ar mai fi avut de gând să-l folosească, şi mi-am dat seama că nu aveam să-l mai revăd vreodată.

8

În după-amiaza aceea, vânzătorul de flori sunase la redacția ziarului *Diario de Barcelona* şi lăsase pentru Miquel un mesaj prin care îl informa că îl văzuse pe bărbatul pe care i-l descrisesem dând târcoale pe lângă vilă, ca un spectru. Era trecut de miezul nopții când Miquel a ajuns la numărul 32 de pe bulevardul Tibidabo, o vale lugubră şi pustie, străpunsă de săgețile lunii ce se strecurau printre copaci. Cu toate că nu-l mai văzuse de şaptesprezece ani, Miquel a recunoscut la Julián mersul acela uşor, parcă felin. Silueta lui se prelingea în penumbra grădinii, pe lângă fântână. Julián sărise peste îngrăditură şi pândea casa asemenea unui animal neliniştit. Miquel l-ar fi putut striga de acolo, însă a preferat să nu alerteze nişte posibili martori. Avea impresia că priviri furişe spionau bulevardul de la ferestrele întunecate ale caselor învecinate. A înconjurat zidul proprietății până în partea care dădea către fostele terenuri de tenis şi garaje. A putut recunoaşte scobiturile în piatră pe care Julián le folosise ca trepte şi plăcuțele desprinse din zid. S-a cățărat aproape fără să-şi tragă răsuflarea, simțind puternice înțepături în piept şi şfichiuiri de orbire în priviri. S-a întins pe zid, cu mâinile tremurând, şi l-a chemat pe Julián în şoaptă. Silueta care dădea ocol fântânii a rămas nemişcată, aidoma statuilor din preajmă. Miquel a putut vedea strălucirea unor ochi ațintiți asupra lui. S-a întrebat dacă Julián o să-l recunoască, după şaptesprezece ani şi după o boală care scosese şi sufletul din el. Silueta s-a apropiat încetişor, ținând în mâna dreaptă un obiect strălucitor şi alungit. Un ciob de sticlă.

— Julián… a şoptit Miquel.

Silueta s-a oprit brusc. Miquel a auzit ciobul căzând pe pietriş. Chipul lui Julián s-a desprins din întuneric. O barbă de două săptămâni îi acoperea trăsăturile, acum mai ascuțite.

— Miquel?

Incapabil să sară de partea cealaltă sau măcar să facă

drumul îndărăt spre stradă, Miquel a întins mâna. Julián s-a ridicat pe lângă zid şi, strângând cu putere pumnul prietenului, i-a atins faţa cu palma. S-au privit în tăcere îndelung, fiecare intuind rănile pe care viaţa i le pricinuise celuilalt.

— Trebuie să plecăm de-aici, Julián. Fumero te caută. Povestea cu Aldaya a fost o capcană.

— Ştiu, a şoptit Carax, fără nicio inflexiune în glas.

— Casa e închisă. De ani de zile nu mai locuieşte nimeni aici, a adăugat Miquel. Hai, ajută-mă să cobor şi să plecăm de-aici.

Carax s-a căţărat din nou pe zid. Când l-a apucat pe Miquel cu amândouă mâinile, a simţit cum trupul prietenului său se mistuise sub hainele prea largi. Abia se mai simţea ceva carne sau muşchi. Ajunşi de partea cealaltă, Carax l-a prins pe Miquel de subsuori şi, sprijinindu-i toată greutatea, s-au îndepărtat în beznă, pe strada Román Macaya.

— Ce-i cu tine? a şoptit Carax.

— Nu-i nimic. Ceva fierbinţeli. Acum îmi revin.

Miquel emana deja mirosul bolii, iar Julián nu l-a mai întrebat nimic. Au coborât pe strada Leon al XIII-lea până la Paseo de San Gervasio, unde se zăreau luminile unei cafenele. S-au refugiat la o masă din spate, departe de intrare şi de ferestre. Doi clienţi vegheau la tejghea, stând la o ţigară, în zgomotul radioului. Chelnerul, un om cu pielea de culoarea cerii şi cu ochii pironiţi în pământ, le-a luat comanda. Brandy călduţ, cafea şi ce se mai găsea de mâncare.

Miquel nu a luat nicio înghiţitură. Carax, lihnit pesemne, a mâncat pentru amândoi. Cei doi prieteni s-au privit în lumina vâscoasă a cafenelei, captivaţi de vraja timpului. Ultima oară când se văzuseră aveau jumătate din anii pe care îi aveau acum. Se despărţiseră copii, iar acum viaţa îi înapoia unuia din ei un fugar, iar celuilalt un muribund. Amândoi se întrebau dacă de vină fuseseră cărţile de joc pe care viaţa le dăduse sau felul în care ei le jucaseră.

— Niciodată nu ţi-am mulţumit pentru tot ce ai făcut pentru mine în toţi anii ăştia, Miquel.

— Să nu începi acum. Am făcut ce trebuia şi ce voiam să fac. N-ai de ce să-mi mulţumeşti.

— Ce mai face Nuria?

— E la fel cum ai lăsat-o.

Carax şi-a coborât privirea.

— Ne-am căsătorit acum câteva luni. Nu ştiu dacă ţi-a scris ca să te înştiinţeze.

Buzele lui Carax au îngheţat, iar el a clătinat încet din cap.

— N-ai dreptul să-i reproşezi nimic, Julián.

— Ştiu. N-am niciun fel de drept.

— De ce n-ai venit la noi, Julián?

— Nu voiam să vă implic.

— Asta nu mai depinde de tine. Unde-ai fost zilele astea? Am crezut că te-a înghiţit pământul.

— Cam aşa ceva. Am stat acasă. Acasă la taică-meu.

Miquel l-a privit uluit. Julián a început să-i relateze cum, când ajunsese la Barcelona, neştiind încotro s-o apuce, s-a îndreptat spre casa unde crescuse, temându-se că nu va mai găsi pe nimeni. Magazinul de pălării era tot acolo, deschis, iar un bărbat îmbătrânit, fără păr şi fără foc în priviri, lâncezea îndărătul vitrinei. Nu intenţionase să intre şi nici să-i dea de înţeles că se întorsese, însă Antoni Fortuny îşi ridicase privirea spre străinul care stătea de partea cealaltă a vitrinei. Ochii lor s-au întâlnit, iar Julián, deşi ar fi vrut s-o ia la goană, a rămas paralizat. A văzut cum lacrimile se adunau în ochii pălărierului, care s-a târât spre uşă şi a ieşit în stradă, fără grai. Fără a rosti niciun cuvânt, şi-a condus fiul înăuntru, în prăvălie, a coborât obloanele şi, de îndată ce lumea exterioară a rămas pecetluită, l-a îmbrăţişat, tremurând şi hohotind.

Mai târziu, pălărierul i-a explicat că poliţia întrebase de el cu două zile în urmă. Un anume Fumero, un om cu o reputaţie proastă, despre care se spunea că, în urmă cu o lună, fusese în serviciul asasinilor generalului Goded şi acum se dădea drept prietenul anarhiştilor, îi spusese că Julián se întorcea la Barcelona, că îl omorâse pe Jorge Aldaya cu sânge rece la Paris şi că era căutat pentru alte câteva crime, a căror enumerare pălărierul nu s-a mai ostenit s-o asculte. Fumero

se bizuia că, dacă se verifica îndepărtata şi improbabila împrejurare ca fiul risipitor să apară prin zonă, pălărierul avea să-şi facă pe deplin datoria de cetăţean şi să raporteze. Fortuny i-a spus că, de bună seamă, puteau conta pe el. L-a deranjat că o viperă ca Fumero considera de la sine înţeles că el era un laş şi, de îndată ce poliţistul a părăsit prăvălia, pălărierul s-a dus ţintă la capela catedralei unde o cunoscuse pe Sophie, pentru a se ruga sfântului să-i îndrume paşii fiului înapoi spre casă, înainte să fie prea târziu. Când Julián a venit la taică-său, pălărierul l-a avertizat asupra primejdiei ce îl ameninţa.

— Orice te-o fi adus la Barcelona, fiule, lasă-mă pe mine s-o fac în locul tău, în timp ce tu te ascunzi în casă. Camera ta a rămas la fel cum ai lăsat-o şi îţi aparţine oricât timp vei avea nevoie de ea.

Julián i-a mărturisit că se întorsese în căutarea Penelopei Aldaya. Pălărierul i-a jurat că el o va găsi şi că o să-i ajute să fugă într-un loc sigur, departe de Fumero, de trecut, departe de toate.

Câteva zile, Julián a rămas ascuns în apartamentul din Ronda de San Antonio, în timp ce pălărierul cutreiera oraşul încercând să ia urma Penelopei. Îşi petrecea zilele în vechea lui cameră, care, întocmai cum îi spusese tatăl său, era neschimbată, deşi acum totul părea mai mic, ca şi cum casele şi obiectele s-ar micşora cu timpul, ori poate că la mijloc era numai viaţa. Multe din vechile sale caiete erau tot acolo, creioane pe care îşi amintea că le ascuţise în săptămâna când plecase la Paris, cărţi aşteptând să fie citite, haine curate de copil în dulapuri. Pălărierul i-a povestit că Sophie îl părăsise la scurt timp după ce fugise el şi, cu toate că ani în şir n-a mai ştiut nimic de ea, în cele din urmă îi scrisese din Bogotă, unde trăia cu alt bărbat de ceva vreme. Îşi scriau regulat, „întotdeauna vorbind despre tine”, după cum a mărturisit pălărierul, „fiindcă eşti singurul lucru care ne uneşte”. Când rostea aceste cuvinte, lui Julián i se părea că pălărierul se îndrăgostise de nevastă-sa abia după ce o pierduse.

— Iubeşti cu adevărat doar o dată în viaţă, Julián, deşi se

poate să nu-ți dai seama.

Pălărierul, care părea angajat într-o întrecere cu timpul pentru a dizolva o întreagă viață de nenorociri, nu avea nici cea mai mică îndoială că Penelope era acea dragoste cu o singură gară din viața fiului său şi, fără să-şi dea seama, credea că, dacă îl ajuta să o recupereze, poate că şi el, la rândul lui, avea să recupereze ceva din ceea ce pierduse, golul acela care îi apăsa pielea şi oasele cu furia unui blestem.

În ciuda tuturor strădaniilor şi spre disperarea sa, pălărierul a descoperit curând că, în toată Barcelona, nu exista nici urmă de Penelope Aldaya sau de familia ei. Om de origine umilă, nevoit să muncească o viață întreagă pentru a se menține pe linia de plutire, pălărierul bănuise dintotdeauna că banii şi spița ilustră se bucură de nemurire. Fuseseră de-ajuns cincisprezece ani de ruină şi de mizerie pentru a şterge de pe fața pământului palatele, industriile şi urmele unei stirpe. Când pomenea numele Aldaya, multora le suna cunoscut, însă aproape nimeni nu-şi mai amintea ce însemnase. În ziua când Miquel Moliner şi Nuria Monfort s-au dus la magazinul de pălării şi au întrebat de Julián, pălărierul a avut certitudinea că nu erau decât nişte zbiri de-ai lui Fumero. Nimeni nu avea să-i smulgă încă o dată fiul de lângă el. De data asta, putea coborî din cer şi Dumnezeu Atotputernicul, acelaşi Dumnezeu care, de o viață întreagă, nu-i băga în seamă rugăciunile, şi el însuşi, cu bucurie, avea să-i smulgă ochii, dacă îndrăznea să-l îndepărteze încă o dată pe Julián de viața lui naufragiată.

Pălărierul era omul pe care florarul îşi amintea că-l zărise cu câteva zile în urmă, dând târcoale în jurul vilei de pe bulevardul Tibidabo. Ceea ce florarul interpretase ca parşivenie nu era decât tăria de spirit care îi sprijină pe cei care, în sfârşit, îşi găsesc un scop în viață şi îl urmăresc cu ferocitatea pe care ți-o dă timpul irosit în zadar. Din păcate, Domnul n-a voit să asculte nici această ultimă oară rugăciunile pălărierului, astfel încât acesta, trecând de pragul disperării, a devenit incapabil să găsească ceea ce căuta, salvarea fiului său şi a lui însuşi, pe urmele unei fete

de care nimeni nu-şi mai amintea şi nu ştia nimic. „De câte suflete pierdute ai nevoie, Doamne, ca să-ți astâmperi pofta?“, întreba pălărierul. Dumnezeu, în infinita Sa tăcere, îl privea fără să clipească.

— N-o găsesc, Julián... Îți jur că...

— N-ai nicio grijă, tată. Asta e treaba mea. Dumneata m-ai ajutat cât ai putut.

În acea noapte, Julián a ieşit în sfârşit în stradă, gata să ia urma Penelopei.

Miquel asculta povestirea prietenului său, neştiind dacă era vorba de un miracol sau de un blestem. Nu i-a trecut prin minte să se gândească la chelner, care se îndreptase spre telefon şi şuşotise ceva fără ştirea lor, iar apoi tot trăgea cu ochiul spre ieşire, frecând cu un zel exagerat paharele într-un local unde jegul domnea autoritar, în timp ce Julián îi povestea cele întâmplate de la sosirea lui la Barcelona. Nu i-a trecut prin minte că Fumero fusese deja în cafeneaua aceea, în duzini de cafenele ca aceea, la o azvârlitură de băț de vila Aldaya, şi că, de îndată ce Carax avea să pună piciorul într-una din ele, apelul telefonic era o chestiune de secunde. Când maşina poliției s-a oprit în fața cafenelei şi ospătarul s-a retras în bucătărie, Miquel a simțit calmul rece şi senin al fatalității. Carax i-a citit privirea şi amândoi s-au întors în acelaşi timp. Imaginile spectrale a trei gabardine cenuşii fluturând înapoia ferestrelor. Trei fețe suflând aburi în geam. Niciuna din ele nu era a lui Fumero. Şacalii îl precedau.

— Să plecăm de-aici, Julián...

— N-avem unde merge, a zis Carax, cu o seninătate care l-a făcut pe prietenul său să se uite lung la el.

A observat atunci revolverul din mâna lui Julián şi hotărârea rece din privirea lui. Clopoțelul de la intrare a sfâşiat murmurul radioului. Miquel a smuls pistolul din mâna lui Julián şi l-a privit țintă.

— Dă-mi actele tale, Julián.

Cei trei polițişti s-au prefăcut că se aşază la tejghea. Unul din ei îi privea cu coada ochiului. Ceilalți doi îşi pipăiau

interiorul gabardinelor.

— Actele, Julián. Acum.

Carax clătină din cap în tăcere.

— Mai am o lună, două, dacă am noroc. Unul din doi trebuie să iasă de-aici, Julián. Tu ai mai multe rosturi decât mine. Nu ştiu dacă ai s-o găseşti pe Penelope. Însă Nuria te aşteaptă.

— Nuria e soția ta.

— Aminteşte-ți de înțelegerea noastră. Când eu voi muri, tot ce am o să fie al tău…

— …în afară de vise.

Şi-au zâmbit pentru ultima oară. Julián i-a întins paşaportul. Miquel l-a pus lângă exemplarul din *Umbra vântului* pe care îl purta în pardesiu din ziua când îl primise.

— Pe curând, a şoptit Julián.

— Nu-i nicio grabă. Eu o să aştept.

Tocmai când cei trei polițişti se întorceau către dânşii, Miquel s-a ridicat de la masă şi s-a îndreptat spre ei. La început n-au văzut decât un muribund palid şi tremurător care le zâmbea în timp ce sângele i se ivea în colțul buzelor descărnate, lipsite de viață. Când au observat revolverul din mâna lui dreaptă, Miquel se afla la mai puțin de trei metri de ei. Unul a vrut să țipe, însă prima împuşcătură i-a zburat mandibula. Trupul a căzut inert, în genunchi, la picioarele lui Miquel. Ceilalți doi agenți îşi scoseseră armele. Al doilea glonț străbătu stomacul celui care părea mai vârstnic. I-a retezat coloana vertebrală, împrăştiind un pumn de măruntaie peste tejghea. Miquel n-a mai avut timp să tragă a treia oară. Ultimul polițist îl ochise deja. A simțit arma în coaste, în dreptul inimii, şi privirea oțelită, aprinsă de panică.

— Stai, nenorocitule, sau îți jur că te rup în două.

Miquel a zâmbit şi a ridicat încet revolverul spre fața polițistului. Nu avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani, iar buzele îi tremurau.

— Spune-i lui Fumero, din partea lui Carax, că-mi aduc aminte de costumul lui de marinar.

N-a simțit nici durerea, nici focul. Impactul, asemenea unei izbituri surde de ciocan care a luat cu el sunetul şi

culoarea lucrurilor, l-a azvârlit spre vitrină. Când a trecut prin ea şi şi-a dat seama că un frig teribil îi urca pe gâtlej, iar lumina se îndepărta ca praful în vânt, Miquel Moliner şi-a întors privirea pentru ultima oară şi l-a văzut pe prietenul său Julián alergând pe stradă în jos. Avea treizeci şi şase de ani, mai mult decât sperase să trăiască. Când s-a prăbuşit pe trotuarul presărat cu cioburi însângerate, era deja mort.

9

În noaptea aceea, în timp ce Julián se pierdea în întuneric, o dubă fără număr de înmatriculare a venit la apelul celui care îl ucisese pe Miquel. N-am aflat niciodată cum îl cheamă şi cred că nici el nu ştia pe cine omorâse. Ca toate războaiele, personale sau la scară mare, şi acela era un joc de marionete. Doi oameni au încărcat trupurile agenților morți şi i-au sugerat barmanului să uite de cele întâmplate, altfel urma să aibă probleme serioase. Să nu subestimezi niciodată talentul de a uita pe care îl deşteaptă războaiele, Daniel. Cadavrul lui Miquel a fost abandonat pe o străduță din Raval, douăsprezece ore mai târziu, pentru ca moartea lui să nu poată fi pusă în legătură cu a celor doi agenți. Când trupul a ajuns, în cele din urmă, la morgă, era mort de două zile. Miquel îşi lăsase toate actele în casă înainte să plece. Ceea ce au găsit funcționarii de la camera mortuară a fost un paşaport distrus, pe numele lui Julián Carax, şi un exemplar din *Umbra vântului*. Poliția a tras concluzia că defunctul era Carax. Paşaportul încă menționa ca domiciliu apartamentul familiei Fortuny din Ronda de San Antonio.

La ora aceea, vestea ajunsese deja la urechile lui Fumero, care s-a deplasat la morgă pentru a-şi lua rămas-bun de la Julián. Acolo s-a întâlnit cu pălărierul, pe care poliția îl căutase pentru identificarea trupului neînsuflețit. Domnul Fortuny, care nu-l mai văzuse pe Julián de două zile, se temea de ce era mai rău. Când a recunoscut corpul celui care, cu doar o săptămână în urmă, îi bătuse la uşă întrebând de Julián (şi pe care îl luase drept un zbir de-al lui Fumero) a început să strige şi dus a fost. Poliția a considerat că acea reacție însemna că îşi recunoscuse fiul. Fumero, care asistase la scenă, s-a apropiat de corp şi l-a examinat în tăcere. De şaptesprezece ani nu-l mai văzuse pe Carax. Când l-a recunoscut pe Miquel Moliner, s-a mărginit să zâmbească şi a semnat raportul legist, confirmând că trupul neînsuflețit era al lui Julián Carax şi ordonând să fie depus imediat într-o groapă comună din Montjuic.

Mult timp m-am întrebat de ce-o fi făcut Fumero aşa ceva. Însă la mijloc nu era altceva decât logica lui. Murind cu identitatea lui Julián, Miquel îi oferise, fără să vrea, alibiul perfect. Din momentul acela, Julián Carax nu mai exista. Nu mai era nicio constrângere legală prin care Fumero să poată fi pus în legătură cu omul pe care, mai devreme sau mai târziu, spera să-l întâlnească şi să-l ucidă. Erau zile de război şi prea puţină lume avea să ceară explicaţii pentru moartea cuiva care nu avea nici măcar un nume. Julián îşi pierduse identitatea. Era o umbră. Am rămas două zile în casă, aşteptându-i pe Miquel sau pe Julián, crezând că înnebunesc. În a treia zi, luni, m-am dus la lucru, la editură. Domnul Cabestany fusese internat în spital în urmă cu câteva săptămâni şi nu avea să se mai întoarcă la birou. Fiul său cel mare, Alvaro, preluase afacerea. N-am spus nimic nimănui. N-aveam cui.

Chiar în dimineaţa aceea, am primit la editură un telefon de la un funcţionar de la morgă, Manuel Gutierrez Fonseca. Domnul Gutierrez Fonseca mi-a explicat că trupul unui anume Julián Carax sosise la camera mortuară şi că, făcând o legătură între paşaportul defunctului şi numele autorului cărţii aflate asupra sa când a ajuns la morgă şi bănuind, dacă nu o încălcare clară, măcar o anumită relaxare în respectarea regulamentului din partea poliţiei, simţise că avea datoria morală de a suna la editură pentru a raporta cele întâmplate. Când l-am auzit, am crezut că mor. Primul lucru la care m-am gândit a fost că era vorba de o capcană a lui Fumero. Domnul Gutierrez Fonseca se exprima îngrijit, ca un funcţionar conştiincios, cu toate că ceva în plus picura în glasul lui, ceva ce el însuşi n-ar fi putut explica. Primisem telefonul în biroul domnului Cabestany. Slavă Domnului, Alvaro ieşise să ia masa şi eram singură, altminteri mi-ar fi fost greu să explic lacrimile şi tremurul mâinilor în timp ce ţineam telefonul. Gutierrez Fonseca mi-a spus că găsise de cuviinţă să ne informeze asupra celor petrecute.

I-am mulţumit pentru telefon cu acea formalitate falsă a conversaţiilor codificate. De cum am pus telefonul în furcă, am închis uşa biroului şi mi-am muşcat pumnii ca să nu

urlu. M-am spălat pe faţă şi m-am dus acasă numaidecât, lăsându-i mesaj lui Alvaro că eram bolnavă şi că a doua zi aveam să vin cu o oră mai devreme pentru a mă pune la zi cu corespondenţa. A trebuit să fac un efort ca să nu alerg pe stradă, ca să păşesc cu acea parcimonie anonimă şi cenuşie a celor ce nu au secrete. Când am vârât cheia în uşa apartamentului, mi-am dat seama că broasca fusese forţată. Am rămas paralizată. Mânerul începea să se rotească din interior. M-am întrebat dacă o să mor aşa, într-o scară de bloc întunecată, neştiind ce se întâmplase cu Miquel. Uşa s-a deschis şi m-am pomenit faţă în faţă cu privirea întunecată a lui Julián Carax. Dumnezeu să mă ierte, însă în clipa aceea am simţit că revin la viaţă şi-am mulţumit cerului că mi-l înapoia pe Julián în locul lui Miquel.

Ne-am contopit într-o îmbrăţişare ce nu se mai sfârşea, însă când i-am căutat buzele, Julián s-a retras şi a coborât privirea. Am închis uşa şi, luându-l de mână, l-am condus în dormitor. Ne-am întins pe pat, îmbrăţişaţi în tăcere. Se lăsa seara şi umbrele apartamentului ardeau de purpură. În depărtare s-au auzit nişte împuşcături izolate, ca în fiecare noapte de când începuse războiul. Julián plângea la pieptul meu şi am simţit cum mă năpădea o sfârşeală ce nu putea fi spusă în cuvinte. Mai târziu, după ce s-a lăsat noaptea, buzele noastre s-au întâlnit şi, la adăpostul acelei bezne apăsătoare, ne-am scos hainele ce miroseau a frică şi a moarte. Am vrut să mi-l amintesc pe Miquel, însă focul acelor mâini pe pântecele meu mi-a topit pudoarea şi durerea. Am vrut să mă pierd în ele şi să nu mă mai întorc, deşi ştiam că în zori, epuizaţi şi, poate, bolnavi de dispreţ, nu ne vom putea privi în ochi fără să ne întrebăm în cine ne transformaserăm.

10

M-a trezit clipocitul ploii, dis-de-dimineață. Patul era gol, iar camera – prinsă într-o întunecime cenușie.

L-am găsit pe Julián așezat în fața fostului birou al lui Miquel, mângâind clapele mașinii sale de scris. Și-a ridicat privirea și mi-a oferit zâmbetul acela călduț și îndepărtat, care spunea că nu va fi niciodată al meu. Am simțit nevoia să-i arunc în față adevărul, să-l rănesc. Ar fi fost atât de ușor. Să-i dezvălui că Penelope era moartă. Că trăia din amăgiri. Că eu eram tot ce mai avea acum pe lume.

— Nu trebuia să mă întorc niciodată la Barcelona, a șoptit el, scuturând din cap.

Am îngenuncheat lângă el.

— Ceea ce cauți tu nu-i aici, Julián. Hai să plecăm. Amândoi. Departe. Cât încă mai e vreme.

Julián m-a privit lung, fără să clipească.

— Tu știi ceva ce nu mi-ai spus, nu-i așa? m-a întrebat. Am tăgăduit, înghițind în sec. Julián s-a mărginit să încuviințeze.

— În noaptea asta o să mă întorc acolo.

— Julián, te rog...

— Trebuie să fiu sigur.

— Atunci o să vin cu tine.

— Nu.

— Ultima oară când am rămas să aștept aici, l-am pierdut pe Miquel. Dacă tu te duci, vin și eu.

— Asta n-are nicio legătură cu tine, Nuria. E ceva ce mă privește doar pe mine.

M-am întrebat dacă într-adevăr își dădea seama cât de rău îmi făceau cuvintele lui sau dacă îi păsa câtuși de puțin.

— Așa crezi tu.

A vrut să-mi mângâie obrazul, dar i-am îndepărtat mâna.

— Ar trebui să mă urăști, Nuria. Asta ți-ar purta noroc.

— Știu.

Am petrecut ziua afară, departe de întunecimea oprimantă a apartamentului ce încă mai mirosea a cearșafuri călduțe și

a piele. Julián voia să vadă marea. L-am însoţit până la Barceloneta şi am pătruns pe plaja aproape pustie, un miraj de culoarea nisipului care se cufunda în ceaţă. Ne-am aşezat pe nisip, aproape de ţărm, aşa cum fac copiii şi bătrânii. Julián zâmbea în tăcere, amintindu-şi.

La lăsarea serii, am luat un tramvai de lângă acvariu şi am urcat pe Via Layetana până la Paseo de Gracia, apoi prin piaţa Lesseps şi după aceea pe bulevardul Republicii Argentina, până la capătul traseului. Julián observa străzile în tăcere, ca şi cum s-ar fi temut să nu piardă oraşul pe măsură ce îl străbătea. La jumătatea drumului, mi-a luat mâna şi a sărutat-o fără să spună nimic. Mi-a ţinut-o până când am coborât. Un bătrân care însoţea o fetiţă în alb ne privea zâmbind şi ne-a întrebat dacă eram logodiţi. Era deja noapte când am apucat-o pe strada Roman Macaya, în direcţia vilei familiei Aldaya de pe bulevardul Tibidabo. Cădea o ploaie fină care arginta zidurile mari de piatră. Am sărit peste zidul proprietăţii prin partea din spate, pe lângă terenurile de tenis. Casa se ridica în ploaie. Am recunoscut-o pe dată. Citisem fizionomia acelei case în mii de întruchipări şi de unghiuri, în paginile lui Julián. În *Casa roşie,* micul palat apărea asemenea unei vile, mai mare pe dinăuntru decât pe dinafară, care îşi schimba încet forma, creştea în coridoare, galerii şi mansarde imposibile, scări nesfârşite ce nu duceau nicăieri şi scotea la lumină încăperi obscure care apăreau şi dispăreau de noaptea până dimineaţa, înghiţindu-i pe imprudenţii ce pătrundeau în ele, pentru ca nimeni să nu-i mai vadă vreodată. Ne-am oprit în faţa intrării principale, asigurată cu lanţuri şi cu un lacăt de mărimea unui pumn. Ferestrele de la primul nivel erau astupate cu scânduri acoperite de iederă. Aerul mirosea a bălării moarte şi a pământ reavăn. Piatra, întunecată şi cleioasă sub ploaie, lucea asemenea scheletului unei reptile mari.

Am vrut să-l întreb cum avea de gând să deschidă poarta aceea din stejar, o poartă de bazilică sau de temniţă. Julián a scos din buzunar o sticluţă şi i-a deşurubat capacul. Un abur fetid a ieşit din interior, într-o spirală înceată şi albăstrie. A apucat lacătul de un capăt şi a turnat acidul în

gaura cheii. Metalul a țiuit ca un fier încins, învăluit într-o perdea de fum gălbui. Am aşteptat câteva secunde, după care a luat o pavea de piatră dintre bălării şi a spart lacătul cu câteva izbituri. Julián a împins uşa cu vârful piciorului. S-a deschis încet, ca un mormânt, emanând o adiere densă şi umedă. Dincolo de prag se întrezărea o beznă catifelată. Julián avea la el o mică lampă cu petrol pe care a aprins-o după ce a făcut câțiva paşi în vestibul. L-am urmat şi am tras uşa în spatele nostru. Julián a înaintat câțiva metri, ținând flacăra deasupra capului. Un covor de praf ni se aşternea la picioare, fără alte urme decât ale noastre. Pereții, goi, se aprindeau la chihlimbarul flăcării. Nu existau mobile, nici oglinzi sau lămpi. Uşile rămăseseră în balamale, însă clanțele de bronz fuseseră smulse. Vila îşi arăta doar scheletul despuiat. Ne-am oprit la baza scărilor. Privirea lui Julián s-a pierdut în sus. S-a întors o clipă să mă privească şi am vrut să-i zâmbesc, însă în semiîntuneric abia ne ghiceam privirea. L-am urmat pe scări în sus, străbătând treptele unde Julián o văzuse pentru prima oară pe Penelope. Ştiam încotro ne îndreptam şi m-a năpădit un frig ce nu avea nimic de-a face cu atmosfera umedă şi muşcătoare a acelui loc.

Am urcat până la etajul al treilea, unde un coridor îngust îşi deschidea drum spre aripa de sud a casei. Acolo tavanul era mult mai jos, iar uşile mai mici. Era etajul la care se găseau încăperile servitorilor. Ultima, am ştiut fără să fie nevoie să spună Julián ceva, fusese dormitorul Jacintei Coronado. Julián s-a apropiat încet, temător. Acela fusese ultimul loc unde o văzuse pe Penelope, unde făcuse dragoste cu o fată de numai şaptesprezece ani, care câteva luni mai târziu urma să moară, secătuită de sânge, chiar în acea cămăruță. Am vrut să-l opresc, însă Julián era deja în prag şi privea înăuntru, absent. M-am alăturat lui. Încăperea era un dormitor simplu, despuiat de orice ornament. Urmele unui pat încă se mai zăreau sub mareea de praf, pe lemnul podelei. O încâlceală de pete negre şerpuia prin mijlocul încăperii. Julián a privit acel vid vreme de aproape un minut, deconcertat. Am văzut în privirea lui că recunoştea anevoie

locul, că totul îi părea un truc macabru şi crud. L-am luat de braţ şi l-am călăuzit înapoi spre scară.

— Aici nu-i nimic, Julián, am şoptit. Familia a vândut totul înainte să plece în Argentina.

Julián a încuviinţat fără vlagă. Am coborât la parter. O dată ajunşi acolo, Julián s-a îndreptat spre bibliotecă. Rafturile erau goale, iar şemineul înecat cu moloz. Pe pereţii palizi de moarte flutura unduirea flăcării. Creditorii şi cămătarii izbutiseră să ia cu ei până şi memoria, care probabil că acum era pierdută în labirintul vreunui depozit de fier vechi.

— M-am întors degeaba, şoptea Julián.

Mai bine aşa, m-am gândit eu. Socoteam secundele care ne despărţeau de ieşire. Dacă izbuteam să-l îndepărtez de acolo şi să-l las cu acea rană a vidului, poate că am mai fi avut o şansă. L-am lăsat pe Julián să absoarbă ruina acelui loc, să-şi purifice amintirea.

— Trebuia să te întorci şi s-o mai vezi o dată, am zis. Acum ai văzut că nu e nimic. E doar o vilă veche şi nelocuită, Julián. Hai să mergem acasă.

M-a privit, palid, şi a încuviinţat. L-am luat de mână şi, împreună, am apucat-o pe culoarul care ducea spre ieşire. Breşa de luminozitate de afară era la doar câţiva metri. Am putut simţi în aer mirosul buruienilor şi al burniţei. Atunci am simţit cum mâna lui Julián îmi scapă. M-am oprit şi m-am întors, ca să-l văd nemişcat, cu privirea ţintuită în beznă.

— Ce s-a întâmplat, Julián?

Nu mi-a răspuns. Contempla vrăjit gura unui coridor îngust care ducea spre bucătării. M-am îndreptat într-acolo şi am scrutat întunericul sfâşiat de flacăra albastră a lămpii de benzină. Uşa aflată la capătul culoarului era astupată. Un zid din cărămizi roşii, aşezate neglijent în mortarul care se scursese la îmbinări. N-am înţeles prea bine ce însemna asta, însă am simţit cum frigul îmi tăia răsuflarea. Julián se apropia încet de zidul acela. Toate celelalte uşi de pe coridor – şi din toată casa – erau deschise, lipsite de încuietori şi de clanţe. Cu excepţia aceleia. O stavilă de cărămizi roşii ascunsă în fundul unui coridor lugubru şi ocult. Julián şi-a

pus mâinile pe plăcile de argilă stacojie.

— Julián, te rog, hai să plecăm…

Impactul pumnului său asupra peretelui de cărămizi a smuls un ecou gol şi cavernos de partea cealaltă. Mi s-a părut că mâinile îi tremurau când a pus lampa jos şi mi-a făcut semn să mă retrag câțiva paşi.

— Julián…

Prima lovitură de picior a ridicat o ploaie de pulbere roşiatică. Julián a izbit din nou. Mi s-a părut că îi aud oasele scrâşnind. Julián nu s-a tulburat. Lovea zidul o dată şi încă o dată, cu mânia unui deținut care îşi deschide drum către libertate. Pumnii şi brațele îi sângerau când prima cărămidă s-a desprins şi a căzut de partea cealaltă. Cu degetele însângerate, Julián a început atunci să scormonească pentru a lărgi acea fereastră tăiată în beznă. Gâfâia, epuizat şi posedat de o furie de care nu l-aş fi crezut în stare. Una câte una, cărămizile au cedat şi zidul a fost doborât. Julián s-a oprit, acoperit de o sudoare rece, cu mâinile zdrelite. A luat lampa şi a aşezat-o pe marginea unei cărămizi. O uşă din lemn sculptat cu motive de îngeri se ridica de partea cealaltă. Julián a mângâiat reliefurile din lemn, ca şi cum ar fi citit nişte hieroglife. Uşa s-a deschis sub apăsarea mâinilor sale.

Un întuneric albastru, dens şi gelatinos, emana din partea cealaltă. Ceva mai încolo se ghicea o scară. Nişte trepte din piatră neagră coborau, risipindu-se în umbră. Julián s-a întors o clipă şi i-am întâlnit privirea. Am văzut în ea teamă şi disperare, de parcă ar fi presimțit bezna. Am tăgăduit în tăcere, implorându-l să nu coboare. S-a întors, abătut, şi s-a cufundat în întuneric. Am păşit pe pragul de cărămizi şi l-am văzut coborând pe scară, aproape clătinându-se. Flacăra tremura, acum o slabă suflare de un albastru străveziu.

— Julián?

N-am auzit decât tăcerea. Puteam zări umbra lui Julián, nemişcată, la capătul de jos al scării. Am trecut pragul şi am coborât treptele. Am pătruns într-o încăpere dreptunghiulară, cu pereți de marmură. Răspândea un frig intens şi pătrunzător. Cele două lespezi erau acoperite de un văl din pânze de păianjen, care s-a destrămat ca o mătase

putrezită la flacăra lămpii. Marmura albă era brăzdată de lacrimi negre de umezeală ce parcă sângerau din adânciturile lăsate de dalta gravorului. Zăceau una lângă cealaltă, ca nişte blesteme înlănțuite.

Penelope Aldaya
1902-1919

David Aldaya
1919

11

De multe ori am stat şi m-am gândit la momentul acela de tăcere, încercând să-mi imaginez ce-o fi simțit Julián când a constatat că femeia pe care o aşteptase vreme de şaptesprezece ani era moartă, că fiul lor se dusese o dată cu ea, că viața pe care o visase, singura sa îmbărbătare, nu existase niciodată. Majoritatea dintre noi avem norocul, sau ghinionul, de a vedea cum viața ni se surpă încetul cu încetul, aproape fără să băgăm de seamă. Julián a avut această certitudine în câteva secunde. O clipă, am crezut că are s-o ia la goană pe scări în sus, că va fugi de locul acela blestemat şi că nu-l voi mai vedea niciodată. Poate că ar fi fost mai bine aşa.

Îmi aduc aminte cum flacăra lămpii s-a stins încetişor şi cum silueta lui s-a pierdut în tenebre. L-am căutat prin beznă. L-am găsit tremurând, mut. Abia se putea ține pe picioare şi s-a târât într-un ungher. L-am îmbrățişat şi l-am sărutat pe frunte. Nu se mişca. I-am pipăit fața cu degetele, însă n-am găsit lacrimi. Am crezut că, poate, în mod inconştient, o ştiuse de-a lungul tuturor acestor ani, că, poate, întâlnirea aceea era necesară pentru a înfrunta certitudinea şi a se elibera. Ajunsesem la capătul drumului. Acum Julián avea să înțeleagă că nimic nu-l mai reținea la Barcelona şi că vom pleca departe. Am vrut să cred că soarta noastră se va schimba şi că Penelope ne iertase.

Am căutat lampa pe jos şi am aprins-o din nou. Julián privea în gol, străin de flacăra albastră. I-am luat capul în mâini şi l-am silit să mă privească. Am dat peste nişte ochi fără viață, mistuiți de mânie şi de înfrângere. Am simțit cum otrava urii i se răspândea încet prin vene şi i-am putut citi gândurile. Mă ura pentru că îl mințisem. Îl ura pe Miquel pentru că voise să-i dăruiască o viață care îl chinuia ca o rană deschisă. Însă mai presus de toate îl ura pe cel ce dezlănțuise toată acea nenorocire, acea dâră de moarte şi mizerie: pe el însuşi. Ura acele cărți mizerabile cărora le închinase viața şi de care nu-i păsa nimănui. Ura o existență

încredințată amăgirii şi minciunii. Ura fiecare secundă smulsă şi flecare respirație.

Se uita la mine fără să clipească, aşa cum te uiți la un străin sau la un obiect necunoscut. Eu clătinam încet din cap, căutându-i mâinile. S-a desprins dintr-o dată şi s-a ridicat în picioare. Am încercat să-l apuc de braț, însă m-a împins spre perete. L-am văzut urcând scara în tăcere, un om pe care nu-l mai cunoşteam. Julián Carax era mort. Când am ieşit în grădina vilei, nu era nici urmă de el. Am escaladat zidul şi am sărit de partea cealaltă. Străzile dezolate sângerau sub ploaie. I-am strigat numele, păşind în mijlocul bulevardului pustiu. Nimeni nu mi-a răspuns la chemare. Când m-am întors acasă, era aproape patru dimineața. Apartamentul era înecat în fum şi mirosea a ars. Julián fusese pe-acolo. Am alergat să deschid ferestrele. Pe birou am găsit un penar ce conținea stiloul pe care i-l cumpărasem cu ani în urmă la Paris, stiloul pentru care plătisem o avere în virtutea presupusă a faptului că îi aparținuse lui Alexandre Dumas sau lui Victor Hugo. Fumul provenea de la boiler. Am deschis capacul şi am constatat că Julián azvârlise înăuntru toate exemplarele din romanele sale, pe care le luase de pe rafturi. Abia se mai zăreau titlurile pe cotoarele de piele. Restul se preschimbase în cenuşă.

Câteva ceasuri mai târziu, când m-am dus la editură, în cursul dimineții, Alvaro Cabestany m-a chemat la el în birou. Taică-său abia mai trecea pe la serviciu şi medicii îi spuseseră că zilele îi erau numărate, la fel ca ale postului meu la firmă. Fiul lui Cabestany m-a anunțat că, în dimineața aceea, la prima oră, se prezentase un domn pe nume Lain Coubert, interesat să achiziționeze toate exemplarele din romanele lui Julián Carax rămase în stocuri. Fiul editorului i-a spus că avea o magazie plină la Pueblo Nuevo, însă că erau la mare cerere şi, ca atare, a pretins un preț mai mare decât cel oferit de Coubert. Acesta n-a muşcat momeala şi s-a dus învârtindu-se. Acum, Cabestany voia ca eu să-l localizez pe numitul Lain Coubert şi să-i accept oferta. I-am spus smintitului că Lain Coubert nu exista, că

era un personaj dintr-un roman al lui Carax. Că nu avea niciun interes să-i cumpere cărțile; voia să afle doar unde se aflau. Domnul Cabestany obişnuia să păstreze câte un exemplar din titlurile publicate de editură în biblioteca de la sediu, inclusiv operele lui Julián Carax. M-am strecurat în biroul lui şi le-am luat cu mine.

Chiar în după-amiaza aceea l-am vizitat pe tata la Cimitirul Cărților Uitate şi le-am ascuns undeva unde nimeni, mai ales Julián, nu le-ar fi putut găsi. Când am ieşit de acolo, se înnoptase. Mergând pe Rambla în jos, am ajuns până la Barceloneta şi m-am dus pe plajă, căutând locul de unde privisem marea cu Julián. Rugul de flăcări de la magazia din Pueblo Nuevo se zărea în depărtare, dâra de culoarea chihlimbarului răspândindu-se peste mare, iar spiralele de foc şi de fum urcând la cer asemenea unor şerpi de lumină. Când pompierii au izbutit să stingă flăcările, cu puțin înainte să se crape de ziuă, nu mai rămăsese nimic, în afara scheletului de cărămizi şi metal ce susținea bolta. Acolo l-am găsit pe Lluis Carbo, care lucrase ca paznic de noapte vreme de zece ani. Se uita la molozul fumegând, nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Sprâncenele şi părul de pe brațe îi arseseră, iar pielea îi strălucea aidoma bronzului umed. El a fost cel care mi-a povestit că flăcările începuseră imediat după miezul nopții şi că devoraseră zeci de mii de cărți până când, în zori, au capitulat dinaintea unui râu de cenuşă. Lluis avea în mână câteva cărți pe care izbutise să le salveze, nişte colecții de versuri de Verdaguer şi două tomuri din *Istoria Revoluției franceze.* Atâta supraviețuise. Mai mulți membri ai sindicatului dăduseră fuga în ajutorul pompierilor. Unul dintre ei mi-a povestit că pompierii găsiseră un trup ars printre dărâmături. Îl crezuseră mort, însă unul dintre ei a băgat de seamă că încă mai respira; îl duseseră la Hospital del Mar.

L-am recunoscut după ochi. Focul îi devorase pielea, mâinile şi părul. Flăcările îi biciuiseră şi îi sfâşiaseră hainele şi tot trupul îi era o rană vie ce supura prin bandaje. Îl depuseseră într-o încăpere separată, la capătul unui coridor cu vedere la plajă, amorțit de morfină, aşteptând să moară.

Am vrut să-i țin mâna, însă una dintre infirmiere m-a avertizat că nu prea mai era carne sub bandaj. Focul îi distrusese pleoapele şi privirea lui înfrunta vidul perpetuu. Infirmiera care m-a găsit căzută pe podea, plângând, m-a întrebat dacă ştiu cine e. I-am zis că da, că e soțul meu. Când un preot rapace şi-a făcut apariția pentru a-i da ultima împărtăşanie, l-am pus pe fugă cu țipetele mele. Trei zile mai târziu, Julián era încă viu. Doctorii mi-au spus că e un miracol, că pofta de a trăi îl menținea în viață cu o forță cu care medicina nu era în stare să se ia la întrecere. Se înşelau. Nu era pofta de a trăi. Era ura. O săptămână mai târziu, fiindcă trupul acela scorojit de moarte refuza să se stingă, a fost internat oficial sub numele Miquel Moliner. Avea să rămână acolo vreme de unsprezece luni. Mereu în tăcere, cu privirea arzătoare, fără odihnă.

Eu mă duceam zilnic la spital. În curând, infirmierele au început să mă tutuiască şi să mă invite să iau masa cu ele. Erau toate femei singure, puternice, care îşi aşteptau bărbații să se întoarcă de pe front. Unii se întorceau. M-au învățat să-i curăț rănile lui Julián, să-i schimb bandajele, să-i aştern cearşafuri curate şi să fac patul cu trupul lui inert întins. M-au mai învățat să-mi pierd speranța de a-l revedea pe bărbatul pe care odinioară îl susținuseră oasele acelea. I-am scos bandajele de pe față în a treia lună. Julián era o hârcă. Nu avea buze, nici obraji. Era un chip fără trăsături, o biată marionetă carbonizată. Orbitele i se lărgiseră şi îi dominau fața. Infirmierele nu mi-au mărturisit-o, însă simțeau repulsie, aproape frică. Doctorii îmi spuseseră că un soi de piele violacee, reptiliană, avea să se formeze încetul cu încetul, pe măsură ce rănile se vindecau. Nimeni nu îndrăznea să-i analizeze starea mintală. Toți considerau de la sine înțeles că Julián – Miquel – îşi pierduse uzul rațiunii în incendiu, că vegeta şi că supraviețuia mulțumită îngrijirilor încăpățânate ale soției, care nu se clintea, într-o situație în care atâtea altele ar fi dat bir cu fugiții, îngrozite. Eu îl priveam în ochi şi ştiam că Julián era tot acolo, înăuntru, viu, mistuindu-se încetul cu încetul. Aşteptând.

Îşi pierduse buzele, dar, după cum credeau doctorii, corzile

vocale nu fuseseră grav afectate, iar arsurile de pe limbă şi de pe laringe se vindecaseră cu luni în urmă. Ei presupuneau că Julián nu spunea nimic pentru că mintea i se stinsese. Într-o seară, la şase luni după incendiu, pe când eram doar noi doi în încăpere, m-am aplecat şi l-am sărutat pe frunte.

— Te iubesc, i-am zis.

Un sunet amar, răguşit, s-a ridicat din botul acela canin la care i se redusese gura. Avea ochii înroşiţi de lacrimi. Am vrut să i le şterg cu o batistă, însă a repetat sunetul acela.

— Lasă-mă, spusese.

„Lasă-mă."

Editura Cabestany dăduse faliment la două luni după incendiul de la magazia din Pueblo Nuevo. Bătrânul Cabestany, care a murit în anul acela, pronosticase că fiul său avea să ruineze întreprinderea în şase luni se zile. Optimist incorigibil până la moarte. Am încercat să-mi găsesc de lucru la altă editură, însă războiul înghiţea totul. Toată lumea îmi spunea că avea să se termine curând şi că, mai apoi, lucrurile aveau să se îndrepte. Totuşi, urmau încă doi ani de război, iar ceea ce s-a întâmplat ulterior a fost parcă şi mai rău. Când s-a împlinit un an de la incendiu, doctorii mi-au spus că ceea ce se putea face într-un spital fusese deja făcut. Situaţia era dificilă şi aveau nevoie de cameră. Mi-au recomandat să-l internez pe Julián într-un sanatoriu cum era azilul Santa Lucia, însă am refuzat. În octombrie 1937, l-am luat acasă la mine. Nu mai rostise niciun cuvânt de la acel „lasă-mă".

Eu îi repetam în fiecare zi că îl iubesc. Era instalat într-un fotoliu, în faţa ferestrei, acoperit de pleduri. Îl hrăneam cu sucuri, cu pâine prăjită şi, când găseam, cu lapte. În fiecare zi îi citeam timp de două ore. Balzac, Zola, Dickens... Trupul său începea să-şi recapete proporţiile. La scurt timp după ce am revenit în apartament, a început să-şi mişte mâinile şi braţele. Îşi rotea gâtul. Uneori, când mă întorceam acasă, găseam pledurile pe jos şi unele obiecte răsturnate. Într-o bună zi l-am găsit pe duşumea, târându-se. La un an şi

jumătate de la incendiu, într-o noapte cu furtună, m-am trezit dintr-o dată. Cineva se aşezase în patul meu şi îmi mângâia părul. I-am zâmbit, ascunzându-mi lacrimile. Izbutise să găsească o oglindă, cu toate că le ascunsesem pe toate. Cu o voce spartă, mi-a spus că se transformase într-unul dintre monştrii din ficțiunile lui, în Lain Coubert. Am vrut să-l sărut, să-i demonstrez că înfățişarea lui nu-mi repugna, însă nu m-a lăsat. În curând, aproape că nu avea să mă mai lase nici să-l ating. Îşi recupera puterile de la o zi la alta. Dădea târcoale prin casă în timp ce eu ieşeam să caut de-ale gurii. Economiile lăsate de Miquel ne mențineau pe linia de plutire, însă în curând a trebuit să încep să vând bijuterii şi vechituri. Când n-am mai avut încotro, am luat stiloul lui Victor Hugo pe care îl cumpărasem de la Paris şi m-am dus să-l vând cui oferea mai mult. Am găsit o prăvălie în spatele Comandamentului Militar unde se primeau obiecte de soiul ăsta. Proprietarul n-a părut prea impresionat de jurământul meu solemn, prin care depuneam mărturie că stiloul acela îi aparținuse lui Victor Hugo, însă a recunoscut că era o piesă magistrală şi s-a învoit să mă plătească atât cât a putut, ținând seama că erau vremuri de sărăcie şi de mizerie.

Când i-am spus lui Julián că l-am vândut, m-am temut să nu izbucnească într-un acces de mânie. El s-a mărginit să spună că făcusem bine, că niciodată nu-l meritase. Într-o zi, una din multele zile în care am plecat să-mi caut de lucru, m-am întors şi am constatat că Julián nu era acasă. Nu s-a întors până în zori. Când l-am întrebat unde fusese, s-a mărginit să-şi golească buzunarele pardesiului (care îi aparținuse lui Miquel) şi să lase un pumn de bani pe masă. Începând de atunci, ieşea aproape în fiecare noapte. În întuneric, acoperit cu o pălărie şi un fular, cu mănuşi şi gabardină, era o umbră printre atâtea altele. Nu-mi spunea niciodată unde se ducea. Mai întotdeauna aducea bani sau bijuterii. Dormea dimineața, aşezat drept în fotoliu, cu ochii deschişi. O dată i-am găsit un pumnal în buzunar. Era o armă cu două tăişuri, cu resort automat. Lama era plină de pete întunecate.

Pe atunci am început să aud pe stradă poveşti pe seama unui individ care spărgea vitrinele librăriilor pe timp de noapte şi ardea cărți. Alteori, ciudatul vandal se strecura într-o bibliotecă sau în depozitul vreunui colecționar. Lua întotdeauna două sau trei tomuri, pe care le ardea. În februarie 1938, m-am dus la un anticariat să întreb dacă era posibil să găsesc pe piață vreo carte de Julián Carax. Vânzătorul mi-a spus că e imposibil: cineva le făcuse dispărute. El însuşi avusese două şi le vânduse unui individ foarte ciudat, care îşi ascundea chipul şi căruia abia îi puteai desluşi glasul.

— Până nu demult mai rămăseseră câteva exemplare în colecțiile private, aici şi în Franța, însă mulți colecționari încep să se descotorosească de ele. Se tem, spunea librarul, şi nu îi învinovățesc.

Uneori, Julián dispărea câteva zile la rând. În curând, absențele sale au început să dureze câteva săptămâni. Pleca şi se întorcea întotdeauna pe timp de noapte. Aducea mereu bani. Nu dădea niciodată explicații sau, dacă o făcea, se mărginea la amănunte lipsite de însemnătate. Mi-a spus că fusese în Franța. Paris, Lyon, Nisa. Din când în când, soseau scrisori din Franța pe numele lui Lain Coubert. Erau întotdeauna de la anticari şi de la colecționari. Cineva localizase un exemplar rătăcit din operele lui Julián Carax. Atunci, ca un lup, dispărea mai multe zile şi se întorcea, duhnind a ars şi a resentimente.

În timpul uneia din aceste absențe m-am întâlnit cu pălărierul Fortuny, care rătăcea prin claustrul catedralei, căzut pe gânduri. Încă îşi amintea ziua când, împreună cu Miquel, venisem la el să întrebăm de fiul său Julián, cu doi ani în urmă. M-a condus într-un colț şi mi-a spus, confidențial, că ştia că Julián e viu şi se află pe undeva, însă bănuia că fiul lui nu putea intra în legătură cu noi dintr-un motiv pe care nu izbutea să-l desluşească. „Ceva legat de ticălosul acela de Fumero.” I-am spus că şi eu credeam la fel. Anii de război se dovediseră foarte prosperi pentru Fumero. Îşi schimba alianțele de la o lună la alta, de la anarhişti la comunişti, iar de acolo la orice ar mai fi urmat. Şi unii, şi alții

îl declarau spion, zbir, erou, asasin, conspirator, intrigant, salvator sau demiurg. Prea puțin conta. Toți se temeau de el. Toți îl voiau de partea lor. Poate pentru că era mult prea ocupat cu intrigile din Barcelona pe vreme de război, Fumero parcă uitase de Julián. Probabil că, asemenea pălărierului, își închipuia că fugise undeva departe de raza lui de acțiune.

Domnul Fortuny m-a întrebat dacă nu cumva eram o veche prietenă a fiului său și i-am zis că da. M-a rugat să-i vorbesc despre Julián, despre omul care devenise, fiindcă el, după cum mi-a mărturisit cu întristare, nu-l cunoștea. „Viața ne-a despărțit, știi dumneata?” Mi-a povestit că umblase prin toate librăriile din Barcelona căutând romanele lui Julián, însă nu era chip să le găsească. Cineva îi zisese că un nebun bătea orașul în lung și-n lat, căutându-le ca să le ardă. Fortuny era convins că vinovatul nu era altcineva decât Fumero. Nu l-am contrazis. Am mințit cum am putut, din milă sau din teamă, nu știu. I-am spus că eu credeam că Julián se întorsese la Paris, că era bine, că, după câte știam, ținea mult la pălărierul Fortuny și că, de îndată ce împrejurările aveau s-o îngăduie, avea să se întoarcă la el. „Din cauza războiului ăstuia – se lamenta el – totul putrezește.” Înainte să ne despărțim, a stăruit să-mi dea adresa lui și pe cea a fostei sale soții, Sophie, cu care reluase legătura după mulți ani de „neînțelegeri”. Sophie locuia acum la Bogotă, împreună cu un medic de prestigiu, mi-a zis el. Conducea propria școală de muzică și scria mereu, întrebând de Julián.

— A rămas singurul lucru care ne unește, știi dumneata? Amintirea. Poți comite multe greșeli în viață, domnișoară, și îți dai seama când ești bătrân. Spune-mi, dumneata ai credință?

Am plecat, promițându-i să-i informez, pe el și pe Sophie, dacă primeam vești despre Julián.

— Pe maică-sa nimic n-ar putea-o face mai fericită decât să știe din nou ceva despre el. Voi, femeile, ascultați mai mult de inimă și mai puțin de prostie, a concluzionat pălărierul cu tristețe. De aceea trăiți mai mult.

Cu toate că auzisem atâtea poveşti violente pe seama lui, nu m-am putut abţine să nu mi se facă milă de acel sărman bătrân care nu mai avea nimic pe lume decât să aştepte întoarcerea fiului şi parcă trăia din speranţa de a recupera timpul pierdut printr-o minune a sfinţilor pe care îi vizita cu atâta devoţiune în capelele catedralei. Mi-l imaginasem ca pe un căpcăun, o făptură nemernică şi răutăcioasă, însă mi s-a părut un om binevoitor, orbit poate, pierdut, ca toată lumea. Poate pentru că îmi amintea de tata, care se ascundea de toţi şi de sine în acel refugiu de cărţi şi de umbre, poate pentru că, fără ca el s-o bănuiască, ne unea şi năzuinţa de a-l recupera pe Julián, am prins drag de el şi am devenit singura lui prietenă. Fără ca Julián s-o ştie, îl vizitam adesea în apartamentul din Ronda de San Antonio. Pălărierul nu mai lucra.

— Nu mai am nici mână, nici ochi, nici clienţi, spunea el.

Mă aştepta aproape în fiecare joi şi îmi oferea cafea, fursecuri şi zaharicale din care el abia gusta. Îşi petrecea orele vorbindu-mi despre copilăria lui Julián, despre cum lucrau împreună în prăvălie, arătându-mi fotografii. Mă conducea în camera lui Julián, pe care o menţinea imaculată, ca pe un muzeu, şi îmi arăta caiete vechi şi alte flecuşteţe pe care el le adora ca pe nişte relicve ale unei vieţi ce nu existase niciodată, fără să-şi dea seama că mi le arătase şi înainte, că toate acele poveşti mi le spusese şi altă dată. Într-una din acele zile de joi, m-am întâlnit pe scară cu doctorul care tocmai îl vizitase pe domnul Fortuny. L-am întrebat cum se simţea pălărierul, iar el s-a uitat la mine pieziş.

— Sunteţi rudă cu el?

I-am spus că eram persoana cea mai apropiată de el. Atunci doctorul mi-a spus că Fortuny era foarte bolnav, că era o chestiune de câteva luni.

— Ce are?

— Dumneavoastră v-aş putea spune că e inima, însă ceea ce-l ucide e singurătatea. Amintirile sunt mai rele decât gloanţele.

Când m-a văzut, pălărierul s-a bucurat şi mi-a mărturisit

că pe doctorul acela nu se putea bizui. Doctorii sunt ca nişte vrăjitori de duzină, spunea el. Pălărierul fusese toată viața lui un om cu profunde convingeri religioase, iar bătrânețea nu făcuse decât să i le întărească. Mi-a explicat că vedea mâna diavolului pretutindeni. Diavolul, mi-a mărturisit el, orbeşte rațiunea şi îi pierde pe oameni.

— Uită-te dumneata la război şi uită-te dumneata la mine. Fiindcă acum mă vezi bătrân şi moale, însă în tinerețe am fost o mare canalie şi un mare laş.

Diavolul fusese cel care-l luase pe Julián de lângă dânsul, a adăugat el.

— Dumnezeu ne dă viața, însă administratorul lumii e diavolul...

Ne-am petrecut seara cu teologie şi covrigei râncezi.

O dată, i-am spus lui Julián că, dacă voia să-şi vadă tatăl în viață, ar fi fost mai bine să se grăbească. S-a dovedit că Julián continuase să-şi viziteze şi el tatăl, fără ştirea mea. De departe, la amurg, din capătul opus al vreunei piețe, văzându-l cum îmbătrânea. Julián a replicat că prefera ca bătrânul să rămână cu amintirea fiului pe care şi-l făurise în mintea lui în toți acei ani, şi nu cu realitatea în care se preschimbase.

— Pe asta o păstrezi pentru mine, i-am zis eu, căindu-mă pe dată.

N-a spus nimic, însă, o clipă, a părut că redevine lucid şi că îşi dă seama de iadul în care ne întemnițasem. Pronosticurile doctorului n-au întârziat să se transforme în realitate. Domnul Fortuny n-a apucat sfârşitul războiului. A fost găsit aşezat în fotoliul său, uitându-se la vechile fotografii cu Sophie şi cu Julián. Ciuruit de amintiri.

Ultimele zile de război au fost preludiul iadului. Oraşul trăise lupta de la distanță, ca o rană ce pulsează adormită. Trecuseră luni întregi de tatonări şi încleştări, de bombardamente şi foamete. De ani de zile, spectrul asasinatelor, luptelor şi conspirațiilor coroda sufletul oraşului, însă, chiar şi aşa, mulți voiau să creadă că războiul era tot departe, că era o furtună ce avea să ne ocolească. Dacă se poate spune astfel, aşteptarea a dus la inevitabilul

„şi mai rău“. Când durerea s-a deşteptat, n-a mai fost loc pentru milostenie. Nimic nu hrăneşte uitarea aşa cum o face un război, Daniel. Toți tăcem, încercând să ne convingem că ceea ce am văzut, ceea ce am făcut, ceea ce am învățat despre noi înşine şi despre ceilalți e o iluzie, un coşmar trecător. Războaiele nu au memorie şi nimeni nu îndrăzneşte să le înțeleagă, până când dispar toate glasurile care pot povesti ce s-a întâmplat, până când soseşte clipa în care nu mai sunt recunoscute şi se întorc, cu altă față şi cu alt nume, să devoreze ce au lăsat în urmă.

Pe atunci, Julián aproape că nu mai avea ce cărți să mai ardă. Cu această distracție se îndeletniceau acum persoane mai însemnate. Moartea tatălui său, de care nu avea să vorbească niciodată, îl transformase într-un invalid în care nu mai ardeau nici măcar mânia şi ura care îl mistuiseră la început. Trăiam din zvonuri, izolați. Am aflat că Fumero îi trădase pe toți cei care îl ajutaseră să parvină în timpul războiului şi că acum era în serviciul învingătorilor. Se spunea că se ocupa personal – zburându-le creierii cu o împuşcătură în gură – de principalii săi aliați, în carcerele din castelul Montjuic. Maşinăria uitării a început să macine chiar din ziua când armele au tăcut. Atunci am învățat că nimic nu stârneşte mai multă teamă decât un erou care trăieşte ca să poată povesti mai departe ceea ce toți cei care au căzut alături de el nu vor putea povesti niciodată. Săptămânile de după căderea Barcelonei au fost de nedescris. În acele zile s-a vărsat tot atâta sânge ca în timpul luptelor, sau chiar mai mult, numai că în secret şi pe nevăzute. Când, în sfârşit, a venit pacea, mirosea asemenea acelei linişti care bântuie prin închisori şi cimitire, un giulgiu de tăcere şi de ruşine ce putrezeşte peste suflet şi nu se mai duce. Nu existau mâini nevinovate, nici priviri inocente. Cei care am fost de față, toți, fără excepție, vom purta cu noi secretul până la moarte.

În mijlocul urii şi al suspiciunilor, calmul se restabilea, însă Julián şi cu mine trăiam în mizerie. Cheltuisem toate economiile rezultate din isprăvile şi capturile nocturne ale lui Lain Coubert, iar în casă nu mai exista nimic de vândut. Eu

căutam cu disperare de lucru ca traducătoare, ca dactilografă sau ca spălătoreasă de vase pe la vreun local, însă, pe cât se pare, colaborarea mea din trecut cu Cabestany mă înfierase ca indezirabilă şi ca focar de bănuieli indescriptibile. Un funcţionar în costum strălucitor, uns cu briantină şi având o mustaţă ca trasată cu pensula, unul din sutele ce păreau să tot iasă de sub pietre în lunile acelea, a insinuat că o fată atrăgătoare ca mine nu avea de ce să recurgă la nişte slujbe atât de lumeşti. Vecinii, care acceptau cu bună-credinţă povestea mea, cum că îl îngrijeam pe bietul meu soţ Miquel, care rămăsese invalid şi desfigurat în război, ne dădeau de pomană lapte, caş sau pâine, iar uneori chiar peşte sărat sau cârnaţi trimişi de rudele de la ţară. După câteva luni de penurie, convinsă că va mai trece multă vreme până când îmi voi putea găsi o slujbă, am hotărât să pun la cale o stratagemă pe care am împrumutat-o dintr-unul din romanele lui Julián.

I-am scris mamei acestuia, la Bogota, în numele unui presupus avocat cu care răposatul domn Fortuny se consultase în ultimele lui zile pentru a-şi pune treburile în ordine. O informam că, întrucât pălărierul decedase fără testament, averea lui, care cuprindea apartamentul din Ronda de San Antonio şi prăvălia situată în acelaşi imobil, se afla acum, teoretic, în proprietatea fiului său Julián, despre care se bănuia că trăieşte în exil, la Paris. Având în vedere că drepturile de succesiune nu fuseseră stabilite, iar ea se afla în străinătate, avocatul, pe care l-am botezat Jose Maria Requejo, în amintirea primului băiat care m-a sărutat pe gură, îi cerea autorizaţia pentru a putea iniţia demersurile necesare şi a soluţiona transferul de proprietate pe numele fiului său Julián, cu care avea de gând să intre în legătură prin Ambasada Spaniei de la Paris, asumându-şi statutul de titular al acestora cu caracter temporar şi tranzitoriu, precum şi o compensaţie economică. De asemenea, îi ceream să intre în legătură cu administratorul imobilului pentru ca acesta să expedieze actele şi plăţile corespunzătoare cheltuielilor proprietăţii la biroul avocatului Requejo, pe numele căruia am deschis o căsuţă poştală şi căruia i-am

atribuit o adresă fictivă, un fost garaj dezafectat aflat la două străzi de vila în ruină a familiei Aldaya. Eu speram că, orbită de posibilitatea de a-l ajuta pe Julián şi de a reintra în legătură cu el, Sophie nu avea să pună sub semnul întrebării tot acel hăţiş avocăţesc şi că va accepta să ne ajute, dată fiind situaţia ei prosperă din îndepărtata Bolivie.

Două luni mai târziu, administratorul imobilului a început să primească un virament lunar, acoperind cheltuielile pentru apartamentul din Ronda de San Antonio şi onorariul destinat biroului de avocatură al lui Jose Maria Requejo, pe care el îl expedia apoi, sub formă de cec la purtător, la căsuţa poştală 2321 din Barcelona, întocmai cum îi indica Sophie Carax în scrisori. După cum am observat, administratorul îşi păstra un procent neautorizat în fiecare lună, însă am preferat să nu zic nimic. În felul acesta, el era mulţumit şi nu punea întrebări dinaintea unui câştig atât de lesnicios. Din ce rămânea, Julián şi cu mine aveam cu ce supravieţui. Aşa au trecut câţiva ani cumpliţi, fără speranţă. Încetul cu încetul, obţinusem câte ceva de lucru ca traducătoare. Acum nimeni nu-şi mai amintea de Cabestany şi se practica o politică a iertării, a uitării grabnice, lăsând la o parte vechile rivalităţi şi resentimente. Eu trăiam sub ameninţarea permanentă că Fumero se va hotărî să scormonească prin trecut, pornind-o din nou pe urmele lui Julián. Uneori încercam să mă conving singură că nu, că l-o fi dat drept mort o dată pentru totdeauna sau că o fi uitat de el. Fumero nu mai era ucigaşul din anii trecuţi. Acum era o persoană publică, un om cu o carieră în cadrul regimului, care nu-şi putea permite luxul fantomei lui Julián Carax. Alteori mă trezeam în miez de noapte, cu inima bătându-mi puternic, leoarcă de sudoare, crezând că poliţia bătea la uşă. Mă temeam că vreunul din vecini avea bănuieli în privinţa acelui soţ bolnav, care nu ieşea niciodată din casă, care uneori plângea sau lovea în pereţi ca un nebun, şi că ne va denunţa la poliţie. Mă temeam că Julián va fugi din nou, că se va hotărî să plece iar în căutarea cărţilor lui ca să le ardă, ca să ardă puţinul care mai rămăsese din el însuşi, ştergând astfel orice semn că existase vreodată. De atâta teamă, am uitat că

îmbătrâneam, că viața mă ocolea, că îmi sacrificasem tinerețea iubind un om distrus, fără suflet, un spectru şi nimic mai mult.

Însă anii au trecut în pace. Timpul trece cu atât mai grabnic cu cât e mai gol. Viețile lipsite de semnificație ocolesc pe departe, asemenea unor trenuri ce nu opresc în gară. Între timp, cicatricele războiului se închideau prin forța împrejurărilor. Am găsit de lucru la două edituri. Îmi petreceam cea mai mare parte a zilei în afara casei. Am avut amanți fără nume, chipuri disperate pe care le întâlneam într-un cinematograf sau în metrou, cu care făceam schimb de singurătate. Apoi, în mod absurd, vinovăția mă rodea şi, când îl vedeam pe Julián, îmi venea să plâng şi juram că nu-l voi mai trăda niciodată, ca şi cum i-aş fi datorat ceva. În autobuz ori pe stradă, mă surprindeam uitându-mă la alte femei, mai tinere decât mine, ducând copii de mână. Păreau fericite sau împăcate, de parcă acele mici făpturi, în insuficiența lor, ar fi umplut toate golurile rămase fără răspuns. Atunci îmi aduceam aminte de zilele când, fantazând, ajunsesem să mă imaginez ca una dintre femeile acelea, cu un copil în brațe, un copil al lui Julián. Apoi îmi aminteam că fusese război şi că cei care îl înlesniseră fuseseră şi ei cândva copii.

Într-o zi, când începusem să cred că lumea uitase de noi, un individ s-a prezentat la noi acasă. Era un tip tânăr, aproape imberb, un începător care roşea când mă privea în ochi. Venise să întrebe de domnul Miquel Moliner, pasămite urmărind o actualizare de rutină a unei arhive de la colegiul ziariştilor. Mi-a spus că domnul Moliner ar fi putut beneficia de o pensie lunară, însă că, pentru îndeplinirea formalităților, era necesară actualizarea unei serii de date. I-am spus că domnul Moliner nu mai locuia acolo de la începutul războiului, că plecase în străinătate. Mi-a răspuns că îi pare nespus de rău şi a plecat cu zâmbetul lui onctuos şi cu acneea lui de turnător novice. Am ştiut că trebuia să-l fac pe Julián să dispară din casă chiar în acea noapte, numaidecât. La vremea aceea, din Julián nu rămăsese mai nimic. Era ascultător ca un copil şi toată viața lui părea să

atârne de momentele pe care le petreceam împreună în unele nopți, ascultând muzică la radio, în timp ce eu îl lăsam să-mi ia mâna, iar el mi-o mângâia în tăcere.

Chiar în acea noapte, folosindu-mă de cheile apartamentului din Ronda de San Antonio, pe care administratorul imobilului i le trimisese inexistentului avocat Requejo, l-am însoțit pe Julián înapoi în casa unde crescuse. L-am instalat în camera lui şi i-am promis că mă voi întoarce a doua zi, spunându-i că trebuie să fim cu multă băgare de seamă.

— Fumero te caută iarăşi, i-am spus.

A încuviințat vag, ca şi când nu şi-ar fi amintit sau nu i-ar mai fi păsat cine era Fumero. Astfel am petrecut mai multe săptămâni. Eu ajungeam acolo după miezul nopții. Îl întrebam pe Julián ce făcuse în timpul zilei şi el mă privea fără să priceapă. Ne petreceam nopțile împreună, îmbrățişați, iar eu plecam în zori, promițându-i să mă întorc cât de repede voi putea. Când plecam, încuiam uşa apartamentului cu cheia. Julián nu avea o dublură. Preferam să-l țin prizonier decât să-l văd mort.

Nimeni n-a mai venit să întrebe de soțul meu, însă eu am avut grijă să răspândesc prin cartier zvonul că bărbatul meu se afla în Franța. Am scris două scrisori la consulatul spaniol din Paris, spunând că, după ştirea mea, cetățeanul spaniol Julián Carax se afla în oraş şi solicitându-le ajutorul pentru a-l localiza. Am presupus că, mai devreme sau mai târziu, scrisorile aveau să ajungă pe mâna cui trebuia. Mi-am luat toate măsurile de precauție, însă ştiam că totul era doar o chestiune de timp. Cei ca Fumero urăsc de-a pururi. Nu există în ura lor niciun sens, nicio rațiune. Ei urăsc la fel cum respiră.

Apartamentul din Ronda de San Antonio era la ultimul cat. Am descoperit că exista o uşă de acces spre terasa de deasupra casei scării. Terasele tuturor caselor din grupul respectiv alcătuiau un fel de rețea de curți interioare separate printr-un zid de cel mult un metru, unde vecinii veneau să-şi întindă rufele la uscat. Nu mi-a luat prea mult să găsesc o clădire de pe latura cealaltă a grupului, a cărei fațadă dădea

către strada Joaquin Costa, de unde puteam ajunge pe terasă şi, de acolo, puteam să sar peste zid şi să ajung la edificiul din Ronda de San Antonio astfel încât nimeni să nu mă poată vedea intrând sau ieşind din imobil. La un moment dat, am primit o scrisoare de la administrator, care îmi spunea că vecinii auziseră zgomote în apartamentul familiei Fortuny. Am răspuns în numele avocatului Requejo, invocând faptul că, din când în când, cineva de la birou trebuise să treacă pe-acolo în căutarea unor documente şi că nu exista niciun motiv de alarmă, deşi zgomotele erau pe timp de noapte. Am mai adăugat o frază spre a da de înțeles că, între cavaleri, contabili şi avocați, o cameră secretă de *rendez-vous* era mai sfântă decât Duminica Floriilor. Administratorul, dând dovadă de solidaritate de breaslă, a răspuns să nu-mi fac nici cea mai mică grijă, întrucât se va ocupa el de toate.

În anii aceia, singura mea distracție a fost să joc rolul avocatului Requejo. O dată pe lună, mă duceam să-l vizitez pe tata la Cimitirul Cărților Uitate. Nu şi-a manifestat niciodată interesul de a-l vedea pe soțul acela nevăzut al meu şi nici eu nu m-am oferit să i-l prezint. În conversațiile noastre, ocoleam acest subiect asemenea unor navigatori iscusiți care trec pe lângă o stâncă primejdioasă aflată imediat sub suprafața apei, evitându-ne privirile. Uneori, se uita la mine în tăcere şi mă întreba dacă aveam nevoie de ajutor, dacă putea face ceva. Din când în când, sâmbăta, mă duceam împreună cu Julián să privim marea. Urcam pe terasă şi o traversam până la clădirea lipită de a noastră, ieşind apoi în strada Joaqum Costa. De acolo coboram până în port, pe străduțele din Raval. Nimeni nu ne ieşea în cale. Se temeau de Julián, chiar şi de la distanță. Câteodată, ajungeam până la dig. Lui Julián îi plăcea să se aşeze pe stânci şi să contemple oraşul. Astfel petreceam ceasuri în şir, fără să schimbăm o vorbă. În unele după-amiezi, ne strecuram prin câte-un cinematograf, după ce filmul începuse deja. Pe întuneric, nimeni nu băga de seamă prezența lui Julián. Trăiam din noapte şi din tăcere. Pe măsură ce lunile treceau, m-am deprins să confund rutina

cu normalitatea, iar cu timpul am ajuns să cred că planul meu fusese perfect. Sărmană neroadă.

12

1945, un an al cenuşii. Nu trecuseră decât şase ani de la sfârşitul războiului şi, cu toate că cicatricele acestuia se simțeau la fiecare pas, mai nimeni nu vorbea pe față despre el. Acum se vorbea de războiul celălalt, mondial, care împuțise lumea cu o duhoare de hoit şi de mârşăvie de care nu mai avea să se descotorosească vreodată. Erau ani de sărăcie şi de mizerie, binecuvântați în mod straniu de pacea aceea pe care o inspiră muții şi ologii, undeva la jumătatea drumului între milă şi dezgust. După câțiva ani în care am căutat, zadarnic, de lucru ca traducătoare, am găsit, în sfârşit, un post de corectoare de şpalturi la o editură fondată de un întreprinzător nou, pe nume Pedro Sanmarti. Acest întreprinzător îşi clădise afacerea investind averea socrului său, pe care mai apoi îl internase într-un azil de pe malul lacului Banolas, de unde aştepta să-i parvină prin poştă certificatul de deces. Sanmarti, căruia îi plăcea să curteze fetişcane având jumătate din vârsta lui, parvenise prin deviza, atât de în vogă în acei ani, a omului care a reuşit prin mijloace proprii. Stâlcea limba engleză cu un accent caraghios, încredințat că aceasta era limba viitorului, şi îşi încheia frazele prin apendicele *okay.*

Editura (pe care Sanmarti o botezase cu ciudatul nume Endymion, întrucât îi suna atât solemn-evlavios, cât şi propice pentru pungă) publica manuale de bune maniere, catehisme şi o colecție de nuvele romanțate de lectură înălțătoare, având drept protagonişti călugărițe de comedie uşoară, personaje eroice de la Crucea Roşie şi funcționari fericiți şi de o exemplară conduită morală. Mai editam o serie de benzi desenate cu soldați americani, intitulată *Comandoul Curajului,* care făcea ravagii în rândul tineretului dornic de eroi ce arătau de parcă mâncau carne şapte zile pe săptămână. La firmă, mi-am făcut o prietenă bună în persoana secretarei lui Sanmarti, o văduvă de război pe nume Mercedes Pietro, cu care în curând am simțit o afinitate desăvârşită şi cu care mă puteam înțelege dintr-o

singură privire sau dintr-un zâmbet. Mercedes şi cu mine aveam multe în comun: eram două femei în derivă, înconjurate de bărbaţi care ori erau morţi, ori se ascunseseră de lume. Mercedes avea un copil de şapte ani, bolnav de distrofie musculară, pe care îl întreţinea cum putea. N-avea decât treizeci şi doi de ani, însă viaţa i se citea în ridurile de pe chip. În toţi acei ani, Mercedes a fost singura persoană căreia m-am simţit tentată să-i povestesc totul, să-mi deschid sufletul în faţa ei.

Ea a fost cea care mi-a spus că Sanmarti era foarte bun prieten cu tot mai decoratul inspector-şef Francisco Javier Fumero. Amândoi făceau parte dintr-o camarilă de indivizi răsăriţi din cenuşa războiului, care se întindea prin oraş inexorabil, asemenea unei pânze de păianjen. Noua societate. Într-o bună zi, Fumero şi-a făcut apariţia la editură. Venise să-l viziteze pe prietenul Sanmarti, cu care stabilise să ia masa împreună. Eu, sub un pretext oarecare, m-am ascuns în arhivă până când cei doi au plecat. Când m-am întors la masa mea de lucru, Mercedes mi-a aruncat o privire care spunea totul. De atunci, ori de câte ori Fumero îşi făcea apariţia la editură, ea mă anunţa ca să mă pot ascunde.

Nu trecea o zi fără ca Sanmarti să nu încerce să mă scoată la cină, să mă invite la teatru sau la cinematograf, sub orice pretext. Eu îi răspundeam întotdeauna că soţul meu mă aşteaptă acasă şi că doamna lui era pesemne îngrijorată, că se făcea târziu. Doamna Sanmarti, care funcţiona pe post de piesă de mobilier sau de colet mobil, era cotată mult sub obligatoriul Bugatti pe scara afecţiunii soţului; se părea că-şi pierduse rolul jucat în farsa acelei căsnicii, o dată ce averea socrului trecuse în mâna lui Sanmarti. Mercedes mă prevenise cum stăteau lucrurile. Înzestrat cu o capacitate de concentrare limitată în spaţiu şi timp, Sanmarti era amator de carne proaspătă şi nu tocmai la vedere, concentrându-şi bagatelele donjuaneşti asupra celei mai nou venite, care în cazul acesta eram eu. Sanmarti recurgea la toate şiretlicurile pentru a intra în vorbă cu mine.

— Mi s-a spus că soţul tău, Moliner, e scriitor… Poate l-ar interesa să scrie o carte despre prietenul meu Fumero, pentru

care am şi titlul: Fumero, biciul crimei sau legea străzii. *Ce zici, Nurieta?*

— Vă mulțumesc din suflet, domnule Sanmarti, însă Miquel e prins cu un roman şi nu cred că poate în clipa asta...

Sanmarti râdea în hohote.

— Un roman? Pentru Dumnezeu, Nurieta... Dar romanul e mort şi îngropat. Îmi spunea deunăzi un prieten care tocmai a sosit de la New York. Americanii inventează ceva care se cheamă televiziune şi care-o să semene cu cinematograful, numai că acasă. Nu va mai fi nevoie nici de cărți, nici de liturghie, nici de nimic. Spune-i soțului tău să se lase de romane. Dacă cel puțin ar avea un nume, dacă ar fi fotbalist sau toreador... Uite, ce-ai zice dacă ne-am urca în Bugatti şi am merge să mâncăm o paella la Castelldefels, ca să stăm de vorbă despre toate astea? Femeie, trebuie să mai pui ceva şi de la tine... Tu ştii că mie mi-ar plăcea să te ajut. La fel şi pe bărbățelul tău. Tu ştii că, în țara asta, fără naşi nu se poate face nimic.

Am început să mă îmbrac ca o văduvă habotnică sau ca una din acele femei care confundă lumina soarelui cu păcatul capital. Mă duceam la serviciu cu părul strâns într-un coc, nemachiată. În ciuda acestor tertipuri, Sanmarti continua să mă perie cu insinuările lui, întotdeauna impregnate de acel zâmbet alunecos şi cangrenat de dispreț, tipic eunucilor samavolnici care atârnă ca nişte cârnați umflați din înaltul statelor de funcții ale oricărei întreprinderi. Am avut două sau trei întrevederi în perspectiva altor locuri de muncă, însă, până la urmă, dădeam peste o altă variantă a lui Sanmarti. Creşteau ca un puhoi de ciuperci cuibăritoare în bălegarul cu care sunt semănate firmele. Unul dintre ei s-a deranjat să-l sune pe Sanmarti şi să-i spună că Nuria Monfort îşi căuta un alt loc de muncă fără ştirea lui. Sanmarti m-a convocat în biroul său, rănit de această ingratitudine. Mi-a pus mâna pe obraz şi a făcut un gest de mângâiere. Degetele îi miroseau a tutun şi a sudoare. Am pălit.

— Femeie, dacă nu eşti mulțumită, nu trebuie decât să-mi spui. Ce pot face pentru a-ți îmbunătăți condițiile de muncă?

Tu ştii că te apreciez şi mă doare să aflu de la terţi că vrei să ne părăseşti. Ce-ar fi să mergem să cinăm undeva, tu şi cu mine, şi să ne împăcăm?

I-am îndepărtat mâna de pe faţa mea, fără să mai pot ascunde repulsia pe care mi-o producea.

— *Mă dezamăgeşti, Nurieta. Trebuie să-ţi mărturisesc că nu văd la tine nici spirit de echipă, nici încredere în proiectul acestei firme.*

Mercedes mă prevenise deja că, mai devreme sau mai târziu, ceva de genul ăsta avea să se întâmple. După câteva zile, Sanmarti, care în materie de gramatică se putea întrece cu un urangutan, a început să-mi returneze toate manuscrisele pe care le corectam, pe motiv că erau pline de greşeli. Aproape în fiecare zi rămâneam la birou până la ora zece sau unsprezece noaptea, refăcând, iar şi iar, alte şi alte pagini cu tăieturile şi comentariile lui Sanmarti.

— *Prea multe verbe la trecut. Sună mort, fără nerv… Infinitivul nu se foloseşte după punct şi virgulă. Asta o ştie oricine…*

În unele seri, Sanmarti rămânea şi el până târziu, închis în birou. Mercedes încerca să fie de faţă, însă nu o dată Sanmarti a trimis-o acasă. Când rămâneam singuri în editură, Sanmarti ieşea din birou şi se apropia de masa mea.

— *Munceşti mult, Nurieta. Munca nu e totul. Trebuie să te mai şi distrezi. Iar tu eşti încă tânără. Tinereţea trece şi nu întotdeauna ştim să profităm de ea.*

Se aşeza pe marginea mesei mele de lucru şi mă privea ţintă. Uneori se plasa în spatele meu şi rămânea acolo câteva minute, iar eu îi puteam simţi în păr răsuflarea fetidă. Alteori îmi punea mâinile pe umeri.

— *Eşti încordată, femeie. Relaxează-te.*

Eu tremuram, voiam să ţip ori s-o iau la goană şi să nu mă mai întorc în locul acela, însă aveam nevoie de slujbă şi de salariul mizerabil pe care mi-l oferea. Într-o seară, Sanmarti a început cu rutina masajului, apucându-se să mă pipăie cu lăcomie.

— *Într-o zi ai să mă faci să-mi pierd capul*, gemea el.

Am scăpat din ghearele lui dintr-o smucitură şi am alergat

până la ieşire, târând după mine pardesiul şi poşeta. Sanmarti râdea în urma mea. Pe scară am dat peste o figură întunecată ce părea să alunece prin vestibul fără să atingă pardoseala.

— *Ce surpriză plăcută, doamnă Moliner…*

Inspectorul Fumero mi-a oferit zâmbetul lui de reptilă.

— *Să nu-mi spuneți că lucrați pentru bunul meu prieten Sanmarti. El, ca şi mine, e cel mai bun în domeniul lui. Şi spuneți-mi, ce mai face soțul dumneavoastră?*

Am ştiut că zilele îmi erau numărate. A doua zi, la birou s-a răspândit zvonul că Nuria Monfort era „lesbi”, fiindcă rămăsese imună la farmecele şi la răsuflarea de usturoi proaspăt pisat a lui don Pedro Sanmarti, şi că se avea pe bune cu Mercedes Pietro. Mai mulți tineri cu viitor în cadrul firmei asigurau că văzuseră, nu o dată, această „pereche de scroafe” pupăcindu-se în arhivă. În seara aceea, la plecare, Mercedes m-a rugat să stăm de vorbă un moment. Abia reuşea să mă privească în ochi. Ne-am dus la cafeneaua de la colț fără să scoatem o vorbă. Acolo, Mercedes mi-a spus că Sanmarti o prevenise că nu vedea cu ochi buni prietenia noastră, că poliția îl informase în privința mea, în privința presupusului meu trecut de activistă comunistă.

— *Nuria, eu nu pot pierde slujba asta. Am nevoie de ea ca s-o scot la capăt cu fiul meu…*

A izbucnit în lacrimi, copleşită de ruşine şi de umilință, îmbătrânind cu fiecare secundă.

— *Nu-ți face griji, Mercedes. Înțeleg,* i-am spus eu.

— *Omul acela, Fumero, umblă după tine, Nuria. Nu ştiu ce are împotriva ta, dar i se vede pe față…*

— *Ştiu.*

În lunea următoare, când am ajuns la birou, am găsit un individ sfrijit şi dat cu fixativ, care îmi ocupase biroul. S-a prezentat ca fiind Salvador Benades, noul corector.

— *Dar dumneavoastră cine sunteți?*

Nimeni din tot biroul nu a îndrăznit să schimbe cu mine vreo privire sau vreun cuvânt în timp ce îmi strângeam lucrurile. Când am coborât pe scară, Mercedes a alergat

după mine şi mi-a înmânat un plic care conținea un teanc de bancnote şi nişte monede.

— *Aproape toți au contribuit cu cât au putut. Ia-l, te rog. Nu pentru tine, pentru noi.*

În seara aceea, m-am dus la apartamentul din Ronda de San Antonio. Julián mă aştepta ca întotdeauna, şezând în întuneric. Scrisese un poem pentru mine, mi-a zis. Era primul lucru pe care îl scria în ultimii nouă ani. Am vrut să-l citesc, însă m-am frânt în brațele lui. I-am povestit totul, fiindcă nu mai puteam. Fiindcă mă temeam că, mai devreme sau mai târziu, Fumero avea să-l găsească. Julián m-a ascultat în tăcere, ținându-mă în brațe şi mângâindu-mi părul. Era pentru prima oară în mulți ani când simțeam că, în sfârşit, mă puteam bizui pe el. Am vrut să-l sărut, bolnavă de singurătate, însă Julián nu avea nici piele şi nici buze pe care să mi le ofere. Am adormit în brațele lui, ghemuită în patul din camera sa, un pătuț de copilandru. Când m-am trezit, Julián nu mai era acolo. I-am auzit paşii pe terasă în zori şi m-am prefăcut că încă dormeam. Mai târziu, în acea dimineață, am auzit ştirea la radio, fără să pricep despre ce era vorba. Un corp neînsuflețit fusese găsit pe o bancă de pe Paseo del Borne, contemplând bazilica Santa Maria del Mar, şezând, cu mâinile în poală. Un stol de porumbei ce-i ciuguleau ochii a atras atenția unui vecin, care a anunțat poliția. Cadavrul avea gâtul rupt. Doamna Sanmarti l-a identificat ca fiind al soțului său, Pedro Sanmarti Monegal. Când socrul defunctului a primit vestea în azilul de la Banolas, a mulțumit cerului şi şi-a spus că de-acum putea muri împăcat.

13

Julián a scris cândva că lucrurile întâmplătoare sunt cicatrice ale destinului. Nu există lucruri întâmplătoare, Daniel. Suntem marionetele propriului nostru inconştient. Ani la rând voisem să cred că Julián continua să fie bărbatul de care mă îndrăgostisem, sau cenuşa acestuia. Voisem să cred că o vom scoate la capăt, după clipe de mizerie şi de speranță. Voisem să cred că Lain Coubert murise şi că se întorsese în paginile unei cărți. Noi, oamenii, suntem dispuşi să credem orice mai degrabă decât adevărul.

Asasinarea lui Sanmarti mi-a deschis ochii. Am înțeles că Lain Coubert era mai viu ca niciodată. Se aciuase în trupul distrus de flăcări al acelui om, din care nu mai rămăsese nici măcar glasul, şi se hrănea din memoria lui. Am aflat că descoperise un mod de a intra şi de a ieşi din apartamentul din Ronda de San Antonio pe o fereastră ce dădea spre luminatorul central, fără să fie nevoie să forțeze uşa pe care eu o închideam ori de câte ori plecam. Am descoperit că Lain Coubert, deghizat în Julián, cutreierase oraşul în lung şi-n lat, trecând pe la vila familiei Aldaya. Am descoperit că, în nebunia lui, se întorsese în criptă şi sfărâmase lespezile funerare, că scosese sicriul Penelopei şi al fiului său. „Ce-ai făcut, Julián?“

Poliția mă aştepta acasă pentru a mă interoga în privința morții lui Sanmarti. Am fost condusă la chestură, unde, după cinci ore de aşteptare pe întuneric într-un birou, şi-a făcut apariția Fumero, îmbrăcat în negru, şi mi-a oferit o țigară.

— *Dumneavoastră şi cu mine am putea fi prieteni buni, doamnă Moliner. Oamenii mei mi-au spus că soțul dumneavoastră nu e acasă.*

— *Soțul meu m-a părăsit. Nu ştiu unde este.*

M-a aruncat din scaun cu o palmă zdravănă. M-am târât într-un colț, cuprinsă de panică. N-am îndrăznit să ridic privirea. Fumero a îngenuncheat lângă mine şi m-a înşfăcat de păr.

— Bagă bine la cap, ştoarfă împuţită: o să-l găsesc, iar când o s-o fac, am să vă omor pe amândoi. Mai întâi pe tine, ca să te vadă şi el cu maţele atârnând. Şi mai apoi pe el, după ce-o să-i povestesc cum târfa cealaltă, pe care a trimis-o în groapă, era sora lui.

— O să te omoare mai întâi el pe tine, ticălosule.

Fumero m-a scuipat în faţă şi mi-a dat drumul din strânsoare. Am crezut atunci că o să mă omoare în bătaie, însă i-am auzit paşii îndepărtându-se pe coridor. Tremurând, m-am ridicat şi mi-am şters sângele de pe faţă. Puteam simţi pe piele mirosul mâinii acelui om, însă de data asta am recunoscut duhoarea fricii.

M-au reţinut în acea încăpere, pe întuneric şi fără apă, vreme de şase ceasuri. Când mi-au dat drumul, era deja noapte. Ploua cu găleata şi străzile emanau aburi. Când am ajuns acasă, am găsit un morman de ruine. Oamenii lui Fumero fuseseră pe-acolo. Printre mobile căzute, sertare şi rafturi răsturnate, mi-am găsit hainele făcute zdrenţe şi cărţile lui Miquel distruse. Pe pat am găsit o grămadă de fecale, iar pe perete cineva scrisese cu excremente cuvântul „curvă".

Am dat fuga la apartamentul din Ronda de San Antonio, făcând o mie de ocoluri şi asigurându-mă că niciunul din zbirii lui Fumero nu mă urmărise până la portalul din strada Joaquin Costa. Am traversat terasele înecate de ploaie şi am constatat că uşa apartamentului rămăsese încuiată. Am intrat tiptil, însă ecoul paşilor mei trăda absenţa. Julián nu era acolo. L-am aşteptat în sufrageria întunecată, ascultând furtuna, până în zori. Când ceaţa dimineţii a măturat obloanele de la balcon, am urcat pe terasă şi am contemplat oraşul strivit sub un cer de plumb. Am ştiut că Julián nu se va mai întoarce. Acum îl pierdusem pentru totdeauna.

L-am revăzut două luni mai târziu. Într-o seară, am intrat într-un cinematograf, nefăind în stare să mă întorc în apartamentul pustiu şi rece. La jumătatea filmului, o tâmpenie despre amorul dintre o prinţesă română dornică de aventură şi un chipeş reporter american mereu pieptănat ireproşabil, un individ s-a aşezat lângă mine. Nu era pentru

prima oară. Cinematografele din acea perioadă erau bântuite de fantoşe duhnind a singurătate, a urină şi a colonie, care îşi agitau mâinile asudate şi tremurătoare ca pe nişte limbi de carne moartă. Mă pregăteam să mă ridic şi să anunț plasatorul, când am recunoscut profilul retezat al lui Julián. M-a apucat de braț cu putere şi am rămas aşa, uitându-ne la ecran fără să-l vedem.

— Tu l-ai omorât pe Sanmarti? am şoptit eu.

— Ii e cuiva dor de el?

Vorbeam în şoaptă, sub privirea atentă a bărbaților singuri de la parterul cu fotolii, roşi de invidie în fața aparentului succes al acelui sumbru concurent. L-am întrebat unde se ascunsese între timp, dar nu mi-a răspuns.

— Mai există un exemplar din *Umbra vântului,* mi-a şoptit el. Aici, la Barcelona.

— Te înşeli, Julián. Le-ai distrus pe toate.

— Pe toate, în afară de unul. Pe cât se pare, cineva mai şiret decât mine l-a ascuns într-un loc unde n-aş fi putut să-l găsesc niciodată. Tu.

Astfel l-am auzit vorbind pentru prima oară despre tine. Un librar fanfaron şi limbut pe nume Gustavo Barcelo se lăudase în fața câtorva colecționari că dăduse peste un exemplar din *Umbra vântului.* Lumea cărților de anticariat e o cameră cu ecou. După numai două luni, Barcelo primea deja oferte din partea colecționarilor din Berlin, Paris şi Roma, care voiau să achiziționeze cartea. Enigmatica fugă a lui Julián de la Paris în urma unui duel sângeros şi zvonurile despre moartea sa în războiul civil din Spania conferiseră operelor sale o valoare de piață la care n-ar fi putut visa vreodată. Legenda întunecată a unui individ fără chip care colinda librăriile, bibliotecile şi colecțiile private ca să dea foc acestor cărți nu făcea decât să contribuie la sporirea interesului şi a cotei cărții. „Avem circul în sânge“, spunea Barcelo.

Lui Julián, care continua să urmărească umbra propriilor sale cuvinte, nu i-a luat prea mult timp ca să audă zvonul. A aflat astfel că Gustavo Barcelo nu avea cartea şi că exemplarul îi aparținea unui băiat care îl descoperise în mod

întâmplător şi care, fascinat de roman şi de enigmaticul său autor, refuza să-l vândă şi îl păstra ca pe bunul său cel mai de preț. Băiatul acela erai tu, Daniel.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Julián, doar n-ai să-i faci rău unui copil... am murmurat eu, nu foarte sigură pe mine.

Atunci Julián mi-a spus că toate cărțile pe care le furase şi le distrusese fuseseră smulse din mâinile unor oameni care nu simțeau nimic pentru ele, ci se mărgineau să facă afaceri cu ele sau le păstrau ca pe nişte curiozități de colecționari şi de diletanți roşi de molii. Tu, care refuzai să vinzi cartea indiferent de prețul oferit şi încercai să-l răscumperi pe Carax din ungherele trecutului, îi inspirai o stranie simpatie şi chiar respect. Fără să ştii, Julián te observa şi te studia.

— Poate că, dacă va afla cine sunt şi ce sunt, se va hotărî şi el să ardă cartea.

Julián vorbea cu acea luciditate fermă şi tranşantă a nebunilor care s-au eliberat de ipocrizia de a se conforma unei realități lipsite de sens.

— Cine e băiatul ăsta?

— Îl cheamă Daniel. E fiul unui librar pe care Miquel obişnuia să-l frecventeze, pe strada Santa Ana. Locuieşte cu tatăl lui într-un apartament deasupra prăvăliei. Şi-a pierdut mama când era foarte mic.

— Parcă ai vorbi despre tine.

— Poate că aşa şi este. Băiatul ăsta îmi aminteşte de mine însumi.

— Lasă-l în pace, Julián. E doar un copil. Singura lui crimă a fost că te admiră pe tine.

— Asta nu-i o crimă, e o naivitate. Dar o să-i treacă. Poate că atunci are să-mi înapoieze cartea. Când va înceta să mă admire şi va începe să mă înțeleagă.

Cu un minut înainte de final, Julián s-a ridicat şi s-a îndepărtat, la adăpostul umbrelor. Luni de zile ne-am văzut mereu aşa, pe întuneric, în cinematografe şi pe străduțe, în miez de noapte. Julián mă găsea întotdeauna. Eu îi simțeam prezența tăcută, fără să-l văd, mereu de veghe. Uneori te pomenea şi, când îl auzeam vorbind despre tine, mi se părea că desluşesc în glasul lui o tandrețe ciudată care îl deruta şi

pe care credeam că şi-o pierduse cu mulți ani în urmă. Am aflat că se întorsese la vila familiei Aldaya şi că acum locuia acolo, pe jumătate spectru, pe jumătate cerşetor, străbătând ruina propriei sale vieți şi veghind rămăşițele lumeşti ale Penelopei şi ale copilului lor. Acela era singurul loc din lume pe care îl mai simțea al său. Există temnițe mai grele decât cuvintele.

Eu mă duceam acolo o dată pe lună, ca să mă asigur că era bine sau, pur şi simplu, că era în viață. Săream gardul pe jumătate dărâmat din partea din spate, invizibil din stradă. Uneori îl găseam acolo, alteori Julián era plecat. Ii lăsam de-ale gurii, bani, cărți... Îl aşteptam ceasuri în şir, până la căderea nopții. Câteodată îndrăzneam să explorez vila. Astfel mi-am dat seama că distrusese lespezile funerare din criptă şi că scosese sicriele. Nu-l mai credeam nebun şi nici nu mai vedeam în acea profanare o monstruozitate, ci doar o coerență tragică. Când îl găseam, vorbeam ceasuri la rând, aşezați lângă foc. Julián mi-a mărturisit că încercase să se apuce din nou de scris, însă nu putea. Îşi amintea vag propriile cărți ca şi când le-ar fi citit, ca şi când ar fi fost opera altcuiva. Cicatricele încercării sale erau vizibile. Am descoperit că Julián arunca în foc pagini pe care le scrisese cu febrilitate în intervalul cât nu ne văzusem. O dată, profitând de absența lui, am recuperat un teanc de file din cenuşă. Vorbea despre tine. Julián îmi spusese cândva că o povestire e o scrisoare pe care autorul şi-o scrie sieşi pentru a-şi povesti lucruri pe care, altminteri, nu le-ar putea afla. De multă vreme Julián se întreba dacă nu-şi pierduse mințile. Ştie nebunul că e nebun? Sau nebunii sunt ceilalți, care se străduiesc să-l convingă de lipsa lui de rațiune pentru a-şi pune în siguranță propriile lor existențe himerice? Julián te observa, te vedea crescând şi se întreba cine eşti. Se întreba dacă nu cumva prezența ta nu era un miracol, o iertare pe care trebuia să şi-o câştige învățându-te să nu comiți aceleaşi greşeli pe care le comisese el. Nu o dată m-am întrebat dacă Julián nu ajunsese la convingerea că tu, în logica răsucită a universului, te transformaseşi în fiul pe care îl pierduse, într-o nouă foaie albă pe care să-şi reînceapă

acea poveste pe care nu o putea născoci, însă de care îşi putea aminti.

Au trecut anii aceia petrecuţi în vechea vilă şi, din ce în ce mai mult, Julián trăia urmărindu-te cu înfrigurare, pe tine şi progresele tale. Îmi vorbea de prietenii tăi, de o femeie pe nume Clara de care te-ai îndrăgostit, de tatăl tău, un om pe care-l admira şi-l preţuia, de prietenul tău Fermín şi de o fată în care lui i-a plăcut să vadă o nouă Penelope, de Bea ta. Vorbea de tine ca de un fiu. Vă căutaţi unul pe celălalt, Daniel. El voia să creadă că inocenţa ta are să-l salveze de el însuşi. Nu mai umbla după cărţi, nu mai voia să le ardă şi să-şi distrugă urma lăsată în viaţă. Învăţa să rememoreze lumea prin ochii tăi, să-l recupereze, în tine, pe copilul care fusese. În ziua când ai venit la mine acasă pentru prima oară, am simţit că te cunoşteam deja. M-am prefăcut suspicioasă ca să ascund teama pe care mi-o pricinuiai. Mi-era teamă de tine, de ceea ce puteai afla. Mi-era teamă că-l voi auzi pe Julián şi că voi începe să cred, asemenea lui, că, într-adevăr, eram uniţi cu toţii într-o stranie înlănţuire de destine şi hazarduri. Mi-era teamă că aveam să-l recunosc în tine pe acel Julián pe care îl pierdusem. Ştiam că tu şi prietenii tăi investigaţi trecutul nostru. Ştiam că, mai devreme sau mai târziu, aveai să descoperi adevărul, însă la vremea cuvenită, atunci când vei fi putut ajunge să-i înţelegi semnificaţia. Ştiam că, mai devreme sau mai târziu, tu şi Julián aveaţi să vă întâlniţi. Asta a fost greşeala mea. Fiindcă încă cineva mai ştia asta, cineva care presimţea că, în timp, tu aveai să-l conduci la Julián: Fumero.

Am priceput ce se întâmplă atunci când nu mai exista nicio cale de întoarcere, însă nu mi-am pierdut speranţa că ne vei pierde urma, că vei uita de noi sau că viaţa, a ta şi nu a noastră, te va purta departe, în siguranţă. Timpul m-a învăţat să nu-mi pierd speranţele, dar să nu mă încred prea mult în ele. Sunt crude şi vanitoase, lipsite de conştiinţă. De mult umblă Fumero după mine. El ştie că voi cădea, mai devreme sau mai târziu. Nu se grăbeşte, de aceea pare de neînţeles. Trăieşte ca să se răzbune. Pe toţi şi pe sine. Fără răzbunare, fără mânie, s-ar evapora. Fumero ştie că tu şi

prietenii tăi o să-l duceți la Julián. Ştie că, după aproape cincisprezece ani, eu nu mai am nici putere, nici mijloace. M-a văzut murind de-a lungul anilor şi nu aşteaptă decât momentul potrivit ca să-mi dea lovitura de grație. Nu m-am îndoit niciodată că voi muri de mâna lui. Acum ştiu că momentul se apropie. Îi voi înmâna aceste pagini tatălui meu, rugându-l să ți le predea dacă se întâmplă ceva. Mă rog acelui Dumnezeu cu care nu m-am întâlnit niciodată să nu ajungi să le citeşti, însă presimt că destinul meu, în ciuda voinței mele şi a speranțelor mele deşarte, e să-ți încredințez această poveste. Al tău, în ciuda tinereții şi inocenței tale, e să o eliberezi.

Dacă vei citi aceste cuvinte, această temniță de amintiri, înseamnă că nu-mi voi mai putea lua rămas-bun de la tine aşa cum aş fi vrut, că nu te voi putea ruga să ne ierți, mai ales pe Julián, şi să ai grijă de el când eu nu voi mai fi aici ca s-o fac. Ştiu că nu-ți pot cere nimic, ci doar să te salvezi. Poate că atâtea pagini m-au convins, în cele din urmă, că, fie ce-o fi, în tine voi avea mereu un prieten, că tu eşti singura mea speranță adevărată. Din tot ce-a scris Julián, lucrul de care m-am simțit dintotdeauna cel mai aproape e că, atât timp cât cineva îşi aduce aminte de noi, suntem încă vii. Aşa cum mi s-a întâmplat de atâtea ori cu Julián, cu ani de zile înainte să-l întâlnesc, simt că te cunosc şi că, dacă mă pot încrede în cineva, acela eşti tu. Aminteşte-ți de mine, Daniel, fie şi într-un colțişor, pe ascuns. Nu mă lăsa să plec.

Nuria Monfort

Umbra vântului
1955

1

Se crăpa de ziuă când am terminat de citit manuscrisul Nuriei Monfort. Aceea era povestea mea. Povestea noastră. În paşii pierduţi ai lui Carax recunoşteam acum propriii mei paşi, de-acum irecuperabili. M-am ridicat, cuprins de nelinişte, şi am început să mă învârt prin cameră ca o fiară în cuşcă. Toate reţinerile, toate şovăielile şi toate temerile mele se prefăceau acum în scrum, neînsemnate. Mă copleşeau oboseala, remuşcarea şi frica, însă m-am simţit incapabil să rămân acolo, ascunzându-mă de urmările faptelor mele. Mi-am pus pardesiul, am îndoit manuscrisul, l-am vârât în buzunarul interior al hainei şi am coborât scările în goană. Începuse să ningă când am ieşit, iar cerul se descompunea în lacrimi leneşe de lumină ce se depuneau peste răsuflare şi dispăreau. Am alergat spre Piaza de Cataluna, care era pustie. În mijlocul pieţei se înălţa silueta unui bătrân, sau poate că era un înger dezertor, cu părul alb, îmbrăcat într-un formidabil pardesiu cenuşiu. Aidoma unui rege al zorilor, îşi ridica privirea spre cer şi încerca zadarnic să prindă fulgii de zăpadă cu mănuşile, râzând. Când am trecut prin dreptul lui, s-a uitat la mine şi mi-a zâmbit grav, ca şi cum mi-ar fi putut citi în suflet dintr-o ochire. Avea ochii aurii, ca nişte monede vrăjite de pe fundul unui lac.

— Noroc, mi s-a părut că-l aud spunând.

Am încercat să mă agăţ de acea binecuvântare şi am iuţit pasul, rugându-mă să nu fie prea târziu şi ca Bea, acea Bea din povestea mea, să mă mai aştepte.

Îmi ardea gâtlejul din pricina frigului când, gâfâind, am ajuns la clădirea unde locuia familia Aguilar. Zăpada începuse să se depună. Am avut norocul să dau peste don Saturno Molleda, portarul clădirii şi (după câte îmi spusese Bea) în taină poet suprarealist, care era postat la intrare. Don Saturno ieşise să contemple spectacolul zăpezii cu mătura în mână, încotoşmănat cu nu mai puţin de trei fulare şi ghete de asalt.

— E mătreaţa Domnului, a zis el fermecat, celebrând ninsoarea cu versuri inedite.

— Merg la familia Aguilar, am anunțat eu.

— Se ştie că pe cine se scoală de dimineață Dumnezeu îl ajută, dar în cazul dumitale, tinere, e ca şi cum i-ai cere o bursă.

— E o urgență. Sunt aşteptat.

— *Ego te absolvo,* a recitat el, acordându-mi o binecuvântare.

Am alergat pe scări în sus. În timp ce urcam, îmi examinam posibilitățile cu oarecare reținere. Dacă aveam noroc, urma să-mi deschidă una dintre servitoare, de al cărei blocaj puteam trece fără a mai zăbovi. Cu mai puțin noroc, poate că, dată fiind ora, cel care avea să-mi deschidă era tatăl Beei. Am sperat că, în intimitatea propriului cămin, acesta nu umbla înarmat, cel puțin nu înainte de micul dejun. Înainte să bat la uşă, m-am oprit câteva clipe să-mi recapăt suflul şi să încerc să însăilez câteva cuvinte, care n-au sosit. Prea puțin mai conta. Am ciocănit de trei ori cu putere. După cincisprezece secunde am repetat operațiunea, şi tot aşa, ignorând sudoarea rece care îmi acoperea fruntea şi bătăile inimii. Când uşa s-a deschis, încă țineam ciocănelul în mână.

— Ce vrei?

Ochii vechiului meu prieten Tomas m-au sfredelit, fără să tresară. Reci şi supurânzi de mânie.

— Am venit s-o văd pe Bea. Poți să-mi poceşti mutra, dacă ai chef, dar nu plec fără să vorbesc cu ea.

Tomas se uita la mine fără să clipească. M-am întrebat dacă nu cumva mă va rupe în două pe loc, fără întârziere. Am înghițit în sec.

— Sora mea nu-i acasă.

— Tomas…

— Bea a plecat.

În glasul lui erau o renunțare şi o durere pe care abia izbutea să le deghizeze în mânie.

— A plecat? Unde?

— Mă aşteptam să ştii tu.

— Eu?

Ignorând pumnii strânşi şi chipul amenințător al lui

Tomas, m-am strecurat în apartament.

— Bea? am țipat. Bea, sunt eu, Daniel...

M-am oprit în mijlocul coridorului. Apartamentul transmitea ecoul glasului meu cu acel dispreț al spațiilor goale. Nici domnul Aguilar, nici soția, nici servitorii nu au apărut ca răspuns la strigătele mele.

— Nu-i nimeni. Ți-am mai spus, a zis Tomas din spatele meu. Acum du-te şi să nu te mai întorci. Tata a jurat să te omoare şi n-am să fiu eu cel care îl va împiedica.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Tomas! Spune-mi unde-i sora ta.

Se uita la mine ca unul care nu ştie dacă să mă scuipe sau să mă ocolească.

— Bea a plecat de-acasă, Daniel. Părinții mei o caută de două zile ca nebunii, peste tot, şi poliția la fel.

— Dar...

— În noaptea aceea, când s-a întors de la întâlnirea cu tine, tata o aştepta. I-a stâlcit buzele în bătaie, dar să n-ai nicio grijă, că a refuzat să-ți rostească numele. N-o meriți.

— Tomas...

— Taci. A doua zi, părinții au dus-o la doctor.

— De ce? Bea e bolnavă?

— Bolnavă de tine, imbecilule. Sora mea e însărcinată. Să nu-mi spui că nu ştiai.

Am simțit cum îmi tremurau buzele. Un frig teribil mi se răspândea prin trup, glasul îmi pierise, iar privirea mi se încețoşase. M-am târât spre ieşire, însă Tomas m-a înşfăcat de braț şi m-a izbit de perete.

— Ce i-ai făcut?

— Tomas, eu...

Pleoapele i-au căzut de nerăbdare. Prima lovitură mi-a tăiat respirația. Am alunecat pe pardoseală, cu spatele rezemat de perete, cu genunchii slăbiți. O mână teribilă m-a înşfăcat de gât şi m-a ridicat în picioare, țintuit de zid.

— Ce i-ai făcut, nemernicule?

Am încercat să scap din strânsoare, dar Tomas m-a doborât cu un pumn în față. Am căzut într-o beznă nesfârşită, cu capul învăluit în vâlvătăi de durere. M-am

prăbuşit pe dalele de pe coridor. Am încercat să mă târăsc, dar Tomas m-a înşfăcat de gulerul pardesiului şi m-a târât numaidecât pe palier. M-a azvârlit pe scări ca pe-un gunoi.

— Dacă i se întâmplă ceva Beei, îți jur c-o să te omor, mi-a spus el din pragul uşii.

M-am ridicat în genunchi, implorând o secundă, o şansă ca să-mi recapăt glasul. Uşa s-a închis, abandonându-mă în întuneric. Am simțit o împunsătură în urechea stângă şi mi-am dus mâna la cap, chircindu-mă de durere. Am simțit sânge călduț. M-am ridicat cum am putut. Muşchii pântecelui, care încasaseră prima lovitură a lui Tomas, ardeau într-o agonie ce abia acum începea. M-am prelins pe trepte în jos, unde don Saturno, când m-a văzut, a scuturat din cap.

— Aoleu, intră un moment şi aranjează-te…

Am refuzat, ținându-mă cu mâinile de stomac. Partea stângă a capului îmi palpita ca şi cum oasele ar fi vrut să se desprindă de carne.

— Dumneata sângerezi, mi-a zis don Saturno, neliniştit.

— Nu-i prima oară.

— Atunci, joacă-te în continuare şi n-o să mai ai şansa de a sângera prea mult. Haide, intră şi-o să chem un doctor, fă-mi plăcerea.

Am reuşit să ajung până la uşă şi să mă eliberez de bunăvoința portarului. Acum ningea vârtos, trotuarele acoperindu-se cu văluri de ceață albă. Vântul înghețat îşi deschidea drum prin hainele mele, măturând rana care îmi sângera pe față. Nu ştiu dacă am plâns de durere, de furie sau de frică. Zăpada, indiferentă, a luat cu ea plânsul meu laş, iar eu m-am îndepărtat încetişor în zorii prăfoşi, o umbră printre altele, deschizând brazde în mătreața Domnului.

2

Pe când mă apropiam de intersecția cu strada Balmes am băgat de seamă că o maşină mă urmărea, înaintând pe lângă trotuar. Durerea din cap lăsase loc unei senzații de amețeală care mă făcea să mă clatin şi să umblu sprijinindu-mă de ziduri. Maşina a oprit şi din ea au coborât doi bărbați. Un şuierat strident îmi inundase urechile şi n-am putut auzi motorul ori cuvintele acelor două siluete în negru care mă apucau de câte un braț şi mă târau grăbit spre maşină. M-am prăbuşit pe bancheta din spate, amețit. Lumina venea şi se îndepărta, ca o maree orbitoare. Am simțit că maşina se mişca. Nişte mâini îmi pipăiau fața, capul şi coastele. Când a dat peste manuscrisul Nuriei Monfort ascuns în buzunarul interior al pardesiului, una din siluete mi l-a smuls. Cealaltă s-a aplecat peste mine. Mi-am dat seama că îmi vorbeşte când i-am simțit răsuflarea în față. M-am aşteptat să văd chipul lui Fumero ieşind în lumină şi să simt pe gât lama cuțitului. O privire s-a fixat într-a mea şi, în timp ce vălul conştiinței îşi lua zborul, am recunoscut zâmbetul ştirb şi supus al lui Fermín Romero de Torres.

M-am trezit scăldat într-o sudoare care îmi opărea pielea. Două mâini mă susțineau ferm de umeri, aşezându-mă pe un pat pe care l-am crezut înconjurat de lumânări, ca într-o cameră de veghe. Chipul lui Fermín s-a ivit la dreapta mea. Zâmbea, însă chiar şi în plin delir i-am putut ghici neliniştea. Alături de el, în picioare, l-am desluşit pe don Federico Flavia, ceasornicarul.

— Se pare că-şi revine, Fermín, zise don Federico. Ce-ar fi să-i pregătesc o supiță ca să-şi vină în simțiri?

— Nu i-o prinde prea rău. Dacă tot faci asta, ai putea dumneata să-mi pregăteşti şi mie un sandviş cu ce găseşti pe-acolo, că emoțiile astea mi-au făcut o foame de nu te văd.

Don Federico s-a îndepărtat cu o atitudine demnă şi ne-a lăsat între patru ochi.

— Unde suntem, Fermín?

— La loc sigur. Tehnic vorbind, ne aflăm într-un mic apartament din partea stângă a cartierului Ensanche, proprietatea unor prieteni ai lui don Federico, căruia îi datorăm viața şi mai mult decât atât. Gurile rele l-ar califica drept casă de *rendez-vous,* însă pentru noi e un sanctuar.

Am încercat să mă ridic. Durerea din ureche se prefăcuse acum într-o pulsație ce mă ardea.

— O să rămân surd?

— Surd, nu ştiu, însă cât pe ce să dai în mongolism. Energumenul acela de domn Aguilar, cu pocneala lui, era cât pe ce să-ți lichefieze meningele.

— Nu domnul Aguilar a fost cel care m-a bătut. A fost Tomas.

— Tomas? Prietenul dumitale, inventatorul?

Am încuviințat.

— Oi fi făcut dumneata ceva.

— Bea a fugit de-acasă... am început eu.

Fermín se încruntă.

— Continuă.

— E însărcinată.

Fermín se uita la mine năucit. În sfârşit, expresia lui era impenetrabilă şi severă.

— Nu mă privi aşa, Fermín, pentru Dumnezeu.

— Ce vrei să fac? Să împart țigări de foi?

Am încercat să mă ridic, însă durerea şi mâinile lui Fermín m-au oprit.

— Trebuie s-o găsesc, Fermín.

— Stai liniştit. Nu eşti în stare să te duci nicăieri. Spune-mi unde-i fata şi-o să mă duc eu după ea.

— Nu ştiu unde e.

— Am să te rog să fii ceva mai exact.

Don Federico îşi făcu apariția cu un bol de supă aburindă. Îmi zâmbi călduros.

— Cum te simți, Daniel?

— Mult mai bine, mulțumesc, don Federico.

— Ia două pastile din astea cu supă.

Schimbă o scurtă privire cu Fermín, care încuviință.

— Sunt pentru durere.

Am înghiţit pastilele şi am sorbit supa, care avea gust de xeres. Don Federico, un monument al discreţiei, părăsi încăperea şi închise uşa. Atunci am băgat de seamă că Fermín ţinea în poală manuscrisul Nuriei Monfort. Ceasul care ticăia pe măsuţa de noapte bătea ora unu, am bănuit că ziua.

— Mai ninge?

— Ninge e puţin spus. E potopul de pulbere.

— L-ai citit? am întrebat.

Fermín se mărgini să încuviinţeze.

— Trebuie s-o găsesc pe Bea înainte de a fi prea târziu. Cred că ştiu unde e.

M-am aşezat pe pat, îndepărtând braţele lui Fermín. M-am uitat în jur. Pereţii se unduiau ca nişte alge într-un lac. Tavanul se îndepărta dintr-o suflare. Abia m-am mai putut ţine. Fermín, fără niciun efort, mă culcă la loc pe laviţă.

— Nu te duci nicăieri, Daniel.

— Ce erau pastilele alea?

— Alifia lui Morfeu. Ai să adormi buştean.

— Nu, acum nu pot…

Am continuat să bâigui până când pleoapele şi lumea s-au prăbuşit fără drept de apel. A fost un somn negru şi gol, un somn de tunel. Somnul celor vinovaţi.

Se lăsa seara când lespedea acelei letargii s-a ridicat şi am deschis ochii într-o încăpere întunecată, străjuită de două lumânări istovite care pâlpâiau pe noptieră. Fermín, răpus în fotoliul din colţ, sforăia cu furia unui om de trei ori mai mare. La picioarele lui, răsfirat în plânsul filelor, zăcea manuscrisul Nuriei Monfort. Durerea de cap se redusese la o palpitaţie lentă şi călduţă. M-am prelins pe furiş până la uşa încăperii şi am ieşit într-o cămăruţă cu balcon şi cu o uşă ce părea să dea spre scară. Pardesiul şi pantofii mei erau pe un scaun. O lumină purpurie pătrundea pe fereastră, împodobită cu reflexe irizate. M-am îndreptat spre balcon şi am văzut că ningea în continuare. Acoperişurile unei mari părţi din Barcelona se zăreau împestriţate cu alb şi stacojiu. În zare se desluşeau turnurile şcolii industriale, ca nişte ace prin ceaţa

aprinsă de ultimele raze de soare. Geamul era presărat cu promoroacă. Am scris pe sticlă, cu degetul arătător:

Mă duc după Bea. Nu veni după mine. Mă întorc repede.

Simțisem certitudinea când mă trezisem, ca şi când un necunoscut mi-ar fi şoptit adevărul în vis. Am ajuns pe palier şi m-am avântat pe scări în jos, apoi am ieşit pe poartă. Strada Urgel era un râu de nisip strălucitor din care se înălțau felinare şi copaci, asemenea unor catarge într-o negură deasă. Vântul spulbera zăpada în rafale. M-am dus până la stația de metrou de la Spitalul Clinic şi m-am cufundat în tunelurile de abur şi de căldură la mâna a doua. Hoarde întregi de barcelonezi, care obişnuiau să confunde zăpada cu miracolele, comentau caracterul neobişnuit al intemperiei. Ziarele de seară plasau ştirea pe prima pagină, cu fotografii cu Ramblas acoperite de zăpadă şi cu izvorul Canaletas înțesat de stalactite. „Ninsoarea secolului", promiteau titlurile. M-am prăbuşit pe o bancă de pe peron şi am tras în piept izul de tuneluri şi de funingine adus de rumoarea trenurilor nevăzute. De cealaltă parte a liniilor, pe un afiş publicitar, proclamând farmecul parcului de distracții de la Tibidabo, apărea tramvaiul albastru, iluminat ca la moşi, iar în spatele lui se zărea silueta vilei Aldaya. M-am întrebat dacă Bea, pierdută în acea Barcelonă a celor dezamăgiți de lume, văzuse şi ea aceeaşi imagine şi înțelesese că n-avea unde să se ducă în altă parte.

3

Începea să se înnopteze când am ieşit la suprafaţă de pe treptele metroului. Pustiu, bulevardul Tibidabo schiţa o fugă nesfârşită de chiparoşi şi de palate îngropate într-o lumină sepulcrală. Am zărit silueta tramvaiului albastru în staţie, clopotul controlorului secerând văzduhul. M-am grăbit şi m-am urcat aproape când se punea în mişcare. Controlorul, o veche cunoştinţă, a acceptat monedele bombănind în sinea lui. M-am aşezat înăuntru, ceva mai la adăpost de zăpadă şi de frig. Vilele sumbre se perindau alene înapoia geamurilor acoperite de gheaţă. Controlorul se uita la mine cu acel amestec de neîncredere şi de sfidare pe care frigul părea să i-l fi congelat pe chip.

— Numărul treizeci şi doi, tinere.

M-am întors şi am zărit silueta spectrală a vilei familiei Aldaya înaintând spre noi asemenea prorei unei corăbii întunecate în ceţuri. Tramvaiul s-a oprit cu o hurducătură. Am coborât, evitând privirea controlorului.

— Noroc, îmi şopti el.

Am contemplat tramvaiul care se pierdea în susul bulevardului, până când nu s-a mai auzit decât ecoul clopotului. Un întuneric dens s-a pogorât în jurul meu. M-am grăbit să înconjur împrejmuirea, căutând breşa din partea din spate. Când am escaladat zidul, mi s-a părut că aud paşi prin zăpadă pe trotuarul opus, apropiindu-se. M-am oprit o clipă, nemişcat, în înaltul zidului. Noaptea se lăsa acum inexorabil. Zgomotul paşilor se stinse în bătaia vântului. Am sărit de partea cealaltă şi am pătruns în grădină. Bălăriile se congelaseră în lujere de cristal. Statuile îngerilor doborâţi zăceau acoperite cu giulgiuri de gheaţă. Suprafaţa fântânii era îngheţată într-o oglindă neagră şi lucioasă din care se ridica doar braţul de piatră al îngerului scufundat, ca o sabie din obsidian. Lacrimi de gheaţă îi atârnau de degetul arătător. Mâna acuzatoare a îngerului arăta direct spre uşa principală, care era întredeschisă.

Am urcat treptele, cu speranţa că nu era prea târziu. Nu

m-am mai ostenit să-mi amortizez ecoul paşilor. Am împins uşa şi am intrat în vestibul. O procesiune de lumânări înainta spre interior. Erau lumânările Beei, arse aproape până la pardoseală. Am mers pe urma lor şi m-am oprit la baza scării. Poteca de lumânări urca pe trepte până la primul etaj. M-am aventurat pe scări în sus, urmându-mi umbra deformată de pe ziduri. Când am ajuns pe palierul de la primul etaj, am constatat că mai erau două lumânări, pe coridor. Cea de-a treia pâlpâia în fața fostei camere a Penelopei. M-am apropiat şi am bătut uşurel în uşă.

— Julián? a întrebat o voce tremurătoare.

Am apucat clanța şi m-am pregătit să intru, fără să ştiu cine mă aştepta de partea cealaltă. Am deschis încet. Bea se uita la mine dintr-un colț, învelită într-un pled. Am alergat lângă ea şi am îmbrățişat-o în tăcere. Am simțit că se îneca în lacrimi.

— Nu ştiam unde să mă duc, îmi şopti ea. Te-am sunat de mai multe ori acasă, dar nu era nimeni. M-am speriat...

Bea îşi şterse lacrimile cu dosul mâinii şi îşi aținti privirea într-a mea. Am încuviințat, şi n-a fost nevoie să mai spună altceva.

— De ce mi-ai spus Julián?

Bea aruncă o privire spre uşa întredeschisă.

— E aici. În casa asta. Vine şi pleacă. M-a surprins ieri, când încercam să intru. Fără să-i spun nimic, a ştiut cine eram. A ştiut ce se petrecea. M-a instalat în camera asta şi mi-a adus un pled, apă şi ceva de mâncare. Mi-a spus să aştept. Că totul avea să se termine cu bine. Mi-a spus că o să vii după mine. În timpul nopții am vorbit ceasuri în şir. Mi-a vorbit de Penelope, de Nuria... Mi-a vorbit mai ales de tine, de noi doi. Mi-a zis că trebuie să te învețe să-l uiți...

— Unde-i acum?

— Jos. În bibliotecă. Mi-a spus că aşteaptă pe cineva şi să nu mă mişc de-aici.

— Pe cine aşteaptă?

— Nu ştiu. A zis că e cineva care va veni o dată cu tine, că tu o să-l aduci...

Când am ieşit pe coridor, se auzeau paşi pe casa scărilor.

Am recunoscut umbra prelinsă pe ziduri asemenea unei pânze de păianjen, gabardina neagră, pălăria trasă ca o glugă şi revolverul din mână, strălucind ca o coasă. Fumero. Întotdeauna îmi amintise de cineva sau de ceva, însă până în clipa aceea nu înțelesesem de ce anume.

4

Am stins lumânările cu degetele şi i-am făcut Beei semn să păstreze tăcere. Mi-a strâns mâna şi m-a privit întrebătoare. Paşii lenți ai lui Fumero se auzeau la picioarele noastre. Am condus-o pe Bea înapoi în cameră şi i-am făcut semn să rămână acolo, ascunsă după uşă.

— Să nu ieşi de-aici, orice s-ar întâmpla, i-am şoptit.

— Să nu mă părăseşti acum, Daniel. Te rog.

— Trebuie să-l previn pe Carax.

Bea m-a implorat din priviri, însă eu nu i-am dat ascultare şi am ieşit pe coridor. M-am strecurat până în dreptul scării principale. Nu exista nicio urmă din umbra lui Fumero, nici din paşii lui. Se oprise undeva în beznă, nemişcat. Răbdător. M-am întors pe coridor şi am trecut prin fața şirului de dormitoare, ajungând în partea din față a vilei. Printr-o fereastră mare, acoperită de gheață, se răsfrângeau patru fascicule de lumină albastră, tulburi ca o apă stătătoare. M-am apropiat de fereastră şi am văzut o maşină neagră, parcată în fața grilajului de la intrare. Am recunoscut automobilul locotenentului Palacios. Jarul unei țigări în întuneric îi trăda prezența la volan. M-am întors tiptil până la scară şi am coborât treaptă cu treaptă, păşind cu o precauție infinită. M-am oprit la jumătatea traseului şi am scrutat bezna ce inunda parterul.

Când venise, Fumero lăsase uşa de la intrarea principală deschisă. Vântul stinsese lumânările şi spulbera înăuntru volburi de zăpadă. Frunzele uscate şi înghețate dansau pe tavan, plutind într-un tunel de lumină prăfoasă prin care se insinua interiorul casei. Am mai coborât patru trepte, sprijinindu-mă de perete. Am întrezărit o sclipire a vitrinei de la bibliotecă. Încă nu-l detectasem pe Fumero. M-am întrebat dacă nu cumva coborâse în pivniță sau în criptă. Zăpada care pătrundea de afară îi ştergea urmele. M-am strecurat pe casa scării şi am aruncat o privire pe coridorul ce ducea spre ieşire. Vântul înghețat m-a lovit în față. Brațul îngerului scufundat se zărea în întuneric. M-am uitat în partea

cealaltă. Intrarea spre bibliotecă era la vreo zece metri de baza scării. Anticamera ce conducea într-acolo era învăluită în beznă. Am înțeles că Fumero mă putea observa de la doar câțiva metri de punctul unde mă aflam, fără ca eu să-l pot vedea. Am scrutat întunericul impenetrabil asemenea apelor unui puț. Am tras adânc aer în piept şi, aproape târându-mi picioarele, am parcurs orbeşte distanța care mă despărțea de bibliotecă.

Marele salon oval era cufundat într-o lumină vaporoasă, presărată cu puncte de umbră proiectate de zăpada ce cădea gelatinos dincolo de ferestre. Am măturat cu privirea zidurile despuiate, în căutarea lui Fumero, care putea fi postat lângă intrare. Din zid se desprindea un obiect, la nici doi metri în dreapta mea. O clipă, mi s-a părut că se deplasa, însă era doar reflexul lunii pe lamă. Un cuțit, probabil un pumnal cu două tăişuri, era înfipt în perete. Fixa un dreptunghi de carton sau de hârtie. M-am dus într-acolo şi am recunoscut imaginea țintuită de zid. Era o copie a fotografiei pe jumătate arse pe care un necunoscut o lăsase pe tejghea, în librărie. În fotografie, Julián şi Penelope, adolescenți, zâmbeau către o viață ce le scăpase printre degete pe negândite. Lama pumnalului străpungea pieptul lui Julián. Am înțeles atunci că nu Lain Coubert sau Julián Carax lăsase acea fotografie, ca pe o invitație. Fusese Fumero. Fotografia fusese o momeală otrăvită. Am ridicat mâna să smulg cuțitul, dar atingerea înghețată a revolverului lui Fumero pe ceafă m-a oprit.

— O imagine contează mai mult decât o mie de cuvinte, Daniel. Dacă taică-tău n-ar fi fost un librar de căcat, te-ar fi învățat asta.

M-am întors încet şi m-am pomenit față în față cu țeava armei. Mirosea a praf de puşcă proaspăt. Chipul cadaveric al lui Fumero zâmbea într-o grimasă crispată de teroare.

— Unde-i Carax?

— E departe. Ştia că veți veni după el. A plecat.

Fumero mă privea fără să clipească.

— O să-ți zbor fața în țăndări, băiete.

— Nu va fi de niciun folos. Carax nu-i aici.

— Deschide gura! porunci Fumero.
— Pentru ce?
— Deschide gura sau ți-o deschid eu cu un foc.
Mi-am desprins buzele. Fumero mi-a vârât revolverul în gură. Am simțit o icnitură de vomă urcându-mi pe gâtlej. Degetul mare al lui Fumero trase cocoşul.
— Acum, nenorocitule, gândeşte-te dacă ai vreun motiv să mai trăieşti. Ce zici?
Am încuviințat încet.
— Atunci, spune-mi unde-i Carax.
Am încercat să bâigui ceva. Fumero şi-a retras încet revolverul.
— Unde-i?
— Jos. În criptă.
— Du-mă acolo. Vreau să fii de față când o să-i spun nemernicului cum gemea Nuria Monfort când i-am împlântat cuțitul în...
O siluetă şi-a croit drum din neant. Lucind peste umărul lui Fumero, mi s-a părut că zăresc cum bezna se agita în perdele de ceață şi cum o figură fără chip, cu privirea arzătoare, aluneca spre noi într-o tăcere absolută, ca şi când abia ar fi atins pardoseala. Fumero văzu reflexul în ochii mei împânziți de lacrimi şi figura i se descompuse încetul cu încetul.
Când se întoarse şi trase un foc spre mantia de beznă care îl învăluia, două labe din piele tăbăcită, fără contur şi fără relief, îi prinseseră gâtul ca într-un cleşte. Erau mâinile lui Julián Carax, crescute din flăcări. Carax mă împinse la o parte şi îl strivi pe Fumero de perete. Inspectorul înşfăcă revolverul şi încercă să-l plaseze sub bărbia lui Julián. Înainte să poată apăsa pe trăgaci, Carax îl prinse de încheietură şi îi izbi mâna de zid o dată şi încă o dată, însă Fumero nu dădu drumul armei. Un al doilea foc detună în întuneric şi nimeri în zid, făcând o gaură în panoul de lemn. Lacrimi de pulbere aprinsă şi aşchii de jăratic săriră pe fața inspectorului. Duhoarea de carne pârlită inundă încăperea.
Cu o zvâcnitură, Fumero încercă să se descotorosească de mâinile acelea care îi țineau gâtul imobilizat şi mâna cu

revolverul lipită de perete. Carax nu slăbea strânsoarea. Fumero mugi de mânie şi întoarse capul, muşcând pumnul lui Carax. Era posedat de o furie bestială. I-am auzit clănţănitul dinţilor sfâşiind pielea moartă şi am văzut buzele lui Fumero mustind de sânge. Ignorând durerea sau, poate, incapabil s-o simtă, Carax înşfăcă pumnalul. Îl desprinse brusc din perete şi, sub privirile îngrozite ale lui Fumero, ţintui de zid încheietura mâinii drepte a inspectorului cu o lovitură brutală, care înfipse lama în panou aproape până în plăsele. Fumero slobozi un urlet teribil de agonie. Mâna i se desfăcu într-un spasm şi revolverul îi căzu la picioare. Carax îi făcu vânt cu piciorul în întuneric.

Oroarea acelei scene se derulase prin faţa ochilor mei în doar câteva secunde. Mă simţeam paralizat, incapabil să acţionez ori să articulez vreun gând. Carax se uită spre mine şi îşi aţinti ochii în ai mei. Privindu-l, am izbutit să-i reconstitui trăsăturile pierdute, pe care mi le imaginasem în atâtea rânduri, contemplând portrete şi ascultând povestiri de odinioară.

— Ia-o pe Beatriz de aici, Daniel. Ea ştie ce trebuie să faceţi. Să nu te desparţi de ea. Să nu-i laşi să ţi-o ia. Pe nimeni şi nimic. Ai grijă de ea. Mai mult ca de viaţa ta.

Am vrut să încuviinţez, însă ochii mi s-au îndreptat spre Fumero, care se lupta cu cuţitul ce îi străbătea încheietura mâinii. Îl smulse dintr-un zvâcnet şi se prăbuşi în genunchi, ţinându-şi braţul rănit, care îi sângera, pe lângă corp.

— Du-te, îmi şopti Carax.

Fumero ne privea de jos, orbit de ură, ţinând cuţitul plin de sânge în mâna stângă. Carax se îndreptă spre el. Am auzit câţiva paşi grăbiţi şi am înţeles că Palacios dăduse fuga în ajutorul şefului său, alertat de împuşcături. Înainte ca Julián să-i poată smulge cuţitul lui Fumero, Palacios intră în bibliotecă cu pistolul îndreptat spre noi.

— Înapoi, ne avertiză el.

Aruncă o privire rapidă spre Fumero, care se ridica anevoie, apoi se uită la noi, mai întâi la mine şi în cele din urmă la Carax. În acea privire am desluşit oroare şi şovăială.

— Am spus: înapoi.

Carax se opri şi se retrase. Palacios ne privea cu răceală, încercând să elucideze cum să rezolve situația. Ochii lui se opriră asupra mea.

— Tu du-te. Asta n-are de-a face cu tine. Haide.

Am şovăit o clipă. Carax încuviință.

— De-aici nu pleacă nimeni, i-o reteză Fumero. Palacios, predă-mi revolverul dumitale.

Palacios rămase tăcut.

— Palacios, repetă Fumero, întinzând mâna plină de sânge în aşteptarea armei.

— Nu, şopti Palacios, scrâşnind din dinți.

Ochii înnebuniți ai lui Fumero se umplură de dispreț şi de furie. Înşfăcă arma lui Palacios şi îl împinse cât colo. Am încrucişat o privire cu Palacios şi am ştiut ce urma să se întâmple. Fumero ridică pistolul încet. Mâna îi tremura, iar revolverul lucea, sclipind de sânge. Carax făcu un pas înapoi, căutând bezna, însă nu avea scăpare. Țeava revolverului îl urmărea. Am simțit cum muşchii trupului îmi iau foc de mânie. Grimasa de moarte a lui Fumero, care îşi lingea buzele de nebunie şi de ură, m-a trezit ca o scatoalcă. Palacios se uita la mine, tăgăduind în tăcere. Nu l-am băgat în seamă. Carax renunțase deja, nemişcat în mijlocul sălii, aşteptând glonțul.

Fumero n-a apucat să mă vadă. Pentru el nu existau decât Carax şi mâna aceea plină de sânge, încleştată pe revolver. M-am repezit asupra lui dintr-o săritură. Am simțit cum picioarele mi se desprind de sol, însă n-am apucat să-l mai ating încă o dată. Lumea se congelase în aer. Bubuitul împuşcăturii l-am auzit departe, ca pe ecoul unei furtuni care se retrage. N-am simțit nicio durere. Glonțul îmi străbătu coastele. Mai întâi a fost o vâlvătaie orbitoare, ca şi cum o bară de metal m-ar fi izbit cu o furie de nedescris şi m-ar fi propulsat în gol vreo câțiva metri, doborându-mă în cele din urmă la pământ. N-am simțit căzătura, cu toate că mi s-a părut că pereții convergeau, iar acoperişul cobora cu toată viteza, parcă dornic să mă strivească.

O mână mi-a susținut capul şi am văzut chipul lui Julián Carax aplecându-se peste mine. În viziunea mea, Carax

apărea întocmai cum mi-l imaginasem, de parcă flăcările nu i-ar fi devastat fața niciodată. Am desluşit groaza din privirea lui, fără s-o pricep. Am văzut cum îmi punea mâna pe piept şi m-am întrebat ce era lichidul acela aburind care îi sclipea printre degete. Atunci am simțit focul teribil, ca un suflu de tăciuni devorându-mi măruntaiele. Un strigăt a vrut să mi se desprindă de pe buze, dar a ieşit înecat în sânge călduț. Am recunoscut chipul lui Palacios lângă mine, doborât de remuşcare. Mi-am ridicat privirea şi atunci am văzut-o. Bea înainta încet dinspre uşa bibliotecii, cu groaza întipărită pe chip şi cu mâinile tremurânde pe buze. Tăgăduia în tăcere. Am vrut s-o previn, însă un frig muşcător îmi străbătea brațele şi picioarele, croindu-şi drum prin trupul meu cu lovituri ca de pumnal.

Fumero pândea ascuns după uşă. Bea nu şi-a dat seama de prezența lui. Când Carax s-a ridicat în picioare dintr-un salt şi Bea s-a întors, alertată, revolverul inspectorului îi apăsa deja fruntea. Palacios s-a aruncat să-l oprească. A ajuns prea târziu. Carax se năpustise deja asupra lui. I-am auzit strigătul, îndepărtat, purtând numele Beei. Sala se aprinse în strălucirea împuşcăturii. Glonțul străbătu mâna dreaptă a lui Carax. O clipă mai târziu, omul fără chip se prăvălea peste Fumero. M-am aplecat şi am văzut cum Bea alerga spre mine, teafără. L-am căutat pe Carax cu privirea ce mi se stingea, însă nu l-am găsit. O altă figură îi luase locul. Era Lain Coubert, întocmai cum învățasem să mă tem de el citind o carte, cu atâția ani în urmă. De astă dată, ghearele lui Coubert se afundară în ochii lui Fumero şi începură să-l târască aidoma unor cârlige. Am apucat să observ cum picioarele inspectorului dispăreau pe uşa bibliotecii, cum trupul său se zvârcolea în timp ce Coubert îl târa nemilos spre ieşire, cum genunchii se loveau de treptele din marmură, iar zăpada îi sufla în față, cum omul fără chip îl înşfăca de gât şi, ridicându-l ca pe o marionetă, îl arunca în fântâna înghețată bocnă, cum mâna îngerului îi străpungea pieptul, țintuindu-l, şi cum sufletul blestemat i se risipea într-un abur negru ce cădea în lacrimi înghețate peste oglinda fântânii, în timp ce pleoapele i se zbăteau murind şi

ochii parcă i se prefăceau în țăndări cu urme de promoroacă.

Atunci m-am prăbuşit, incapabil să-mi mai țin ochii deschişi. Întunericul se colora într-o lumină albă şi chipul Beei se îndepărta într-un tunel de ceață. Am închis ochii şi am simțit pe față mâinile Beei, am auzit glasul ei implorându-l pe Dumnezeu să nu mă ia, şoptindu-mi că mă iubeşte şi că nu mă va lăsa să plec, că nu mă va lăsa să plec. Nu-mi amintesc decât că m-am desprins în acel miraj de lumină şi frig, că o pace stranie m-a învăluit, făcând să dispară durerea şi focul mocnit din măruntaie. M-am văzut pe mine însumi umblând pe străzile acelei Barcelone vrăjite, de mână cu Bea, în pragul bătrâneții. I-am văzut pe tata şi pe Nuria Monfort aducând trandafiri albi la mormântul meu. L-am văzut pe Fermín plângând în brațele Bernardei şi pe vechiul meu prieten Tomas, care amuțise pentru totdeauna. I-am văzut aşa cum vezi nişte străini dintr-un tren care se îndepărtează prea repede. Atunci, aproape fără să-mi dau seama, mi-am amintit chipul mamei mele, pe care îl pierdusem cu atâția ani în urmă, ca şi cum un decupaj rătăcit ar fi alunecat dintre paginile unei cărți. Lumina ei a fost singurul lucru care m-a însoțit în coborârea mea.

27 noiembrie 1955
Post-mortem

Camera unde mă aflam era albă, plăsmuită din pânze şi draperii țesute din aburi şi din soare strălucitor. De la fereastră se zărea o mare albastră, nesfârşită. Într-o zi, cineva avea să încerce să mă convingă că nu, că din clinica Corachan nu se vede marea, că saloanele de acolo nu sunt albe şi nici eterice şi că marea acelui noiembrie era o băltoacă de plumb rece şi ostilă, că în săptămâna aceea a continuat să ningă până când soarele şi întreaga Barcelonă au fost îngropate sub un metru de zăpadă şi că inclusiv Fermín, eternul optimist, credea că eu aveam să mor din nou.

Mai murisem înainte, în ambulanță, în brațele Beei şi ale locotenentului Palacios, care şi-a pătat costumul oficial cu sângele meu. Glonțul, spuneau medicii, care vorbeau despre mine crezând că nu îi aud, îmi sfărâmase coastele, îmi ştersese inima, secționase o arteră şi ieşise prin partea laterală, luând cu el tot ce întâlnise în drum. Inima a încetat să-mi bată vreme de şaptezeci şi patru de secunde. Mi s-a spus că, atunci când m-am întors din excursia mea în infinit, am deschis ochii şi am zâmbit, înainte să-mi pierd cunoştința.

Nu mi-am venit în simțiri decât opt zile mai târziu. Pe atunci, ziarele publicaseră deja ştirea despre decesul ilustrului inspector-şef de poliție Francisco Javier Fumero într-o încăierare cu o bandă înarmată de răufăcători, iar autoritățile erau cum nu se poate mai ocupate să găsească o stradă sau un pasaj pe care să-l reboteze în memoria lui. Trupul său a fost singurul găsit în fosta vilă a familiei Aldaya. Trupul Penelopei şi cel al fiului ei n-au apărut niciodată.

M-am deşteptat în zori. Îmi amintesc lumina de aur lichid revărsându-se peste cearşafuri. Nu mai ningea, iar cineva înlocuise marea de dincolo de fereastra mea cu o piață pustie în care se înălțau câteva scrâncioburi şi cam atât. Tata, adâncit într-un scaun lângă patul meu, şi-a ridicat ochii şi m-a privit în tăcere. I-am zâmbit şi a izbucnit în plâns. Fermín, care dormea ca un prunc pe coridor, şi Bea, care îi ținea capul în poală, i-au auzit hohotele şi au intrat în cameră. Îmi aduc aminte că Fermín era slab şi alb ca un os de peşte. Mi s-a spus

că sângele care îmi curgea prin vene era al lui, că eu mi-l pierdusem pe al meu cu totul şi că, de câteva zile bune, prietenul meu se tot îndopa cu sandvişuri cu muşchiuleț la bufetul clinicii pentru a-şi înmulți globulele roşii, în caz că mai aveam nevoie. Poate că aşa se explică de ce mă simțeam mai înțelept şi mai puțin Daniel. Îmi aduc aminte că era acolo o pădure de flori şi că în după-amiaza aceea, sau poate două minute mai târziu, n-aş putea spune, au defilat prin cameră, de la Gustavo Barcelo şi nepoata lui Clara, până la Bernarda şi prietenul meu Tomas, care nu îndrăznea să mă privească în ochi şi care, când l-am îmbrățişat, a luat-o la fugă şi s-a dus să plângă în stradă. Îmi aduc vag aminte de don Federico, care a venit însoțit de Merceditas şi de profesorul don Anacleto. Mai ales mi-i amintesc pe Bea, care mă privea în tăcere în timp ce toți se întreceau în veselie şi în mulțumiri aduse cerului, şi pe tata, care dormise în scaunul acela nopți la rând, rugându-se unui Dumnezeu în care nu credea.

Când doctorii au obligat întreaga ceată să părăsească încăperea şi să mă lase, fără voia mea, să mă odihnesc, tata s-a apropiat o clipă şi mi-a spus că îmi adusese stiloul lui Victor Hugo şi un caiet, în caz că voiam să scriu. Din uşă, Fermín a anunțat că se consultase cu toată echipa de medici a clinicii şi că fusese asigurat că eu nu voi mai face serviciul militar. Bea m-a sărutat pe frunte şi l-a luat pe tata ca să-l scoată la aer, fiindcă nu ieşise din cameră de mai bine de o săptămână. Am rămas singur, răpus de oboseală, şi am adormit uitându-mă la penarul stiloului meu, aflat pe măsuța de noapte.

M-au trezit nişte paşi dinspre uşă şi mi s-a părut că zăresc silueta tatei lângă pat, ori poate că era doctorul Mendoza, care nu mă slăbea din ochi nicio clipă, convins că eram rodul unui miracol. Vizitatorul a dat ocol patului şi s-a aşezat în scaunul tatei. Îmi simțeam gura uscată şi abia puteam vorbi. Julián Carax mi-a apropiat de buze un pahar cu apă şi mi-a susținut capul cât le-am umezit. Ochii lui îşi luau rămas-bun şi mi-a fost îndeajuns să privesc în ei ca să înțeleg că nu apucase să afle adevărata identitate a Penelopei. Nu-mi amintesc prea bine cuvintele lui şi nici sunetul vocii. Ceea ce ştiu e că mi-a luat

mâna şi am simţit că-mi spunea să trăiesc pentru el şi că n-am să-l mai văd niciodată. Ceea ce n-am uitat este ce i-am spus eu. L-am rugat să ia stiloul acela, care fusese al lui dintotdeauna, şi să se reapuce de scris.

Când m-am deşteptat, Bea îmi răcorea fruntea cu o batistă umezită cu colonie. Tresărind, am întrebat-o unde era Carax. M-a privit, încurcată, şi mi-a spus că Julián Carax dispăruse în furtună, cu opt zile în urmă, lăsând doar o dâră de sânge prin zăpadă, şi că toţi îl credeau mort. Am spus că nu, că fusese chiar acolo, lângă mine, în urmă cu doar câteva secunde. Bea mi-a zâmbit, fără să spună nimic. Infirmiera care îmi lua pulsul a clătinat încet din cap şi mi-a explicat că dormeam de şase ore, că ea stătuse la biroul din faţa uşii camerei mele în tot acest timp şi că nimeni nu intrase în încăpere.

În noaptea aceea, când încercam să adorm, mi-am întors capul pe pernă şi am constatat că penarul era deschis şi că stiloul dispăruse.

1956
Apele de martie

Bea şi cu mine ne-am căsătorit în biserica Santa Ana, două luni mai târziu. Domnul Aguilar, care îmi vorbea numai în monosilabe, cum avea să facă până la sfârşitul vremurilor, mi-a acordat mâna fiicei sale când s-a văzut în imposibilitatea de a primi capul meu pe tavă. Dispariția Beei îi mai ştersese din furie, iar acum trăia într-o stare de spaimă permanentă, resemnat că, în curând, nepotul său avea să-mi spună „tăticule" şi că viața, prevalându-se de un neruşinat, peticit după ce fusese găurit cu un glonț, îi furase copila pe care el, în ciuda lentilelor sale bifocale, continua s-o vadă ca în ziua primei împărtăşanii, cu nicio oră mai mare. Cu o săptămână înainte de ceremonie, tatăl Beei şi-a făcut apariția la librărie ca să-mi dăruiască un ac de cravată din aur care îi aparținuse tatălui său şi ca să-mi strângă mâna.

— Bea e singurul lucru bun pe care l-am făcut în viață, mi-a spus el. Ai grijă de ea.

Tata l-a însoțit până la uşă şi l-a privit cum se îndepărta pe strada Santa Ana cu acea melancolie care îi înmoaie pe oamenii care-şi dau seama că îmbătrânesc în acelaşi timp.

— Nu-i un om rău, Daniel, mi-a zis el. Fiecare iubeşte în felul lui.

Doctorul Mendoza, care se îndoia de capacitatea mea de a mă ține pe picioare mai mult de o jumătate de oră, mă avertizase că alergătura presupusă de o nuntă şi de toate preparativele ei nu era cel mai bun leac pentru cineva care fusese pe punctul de a-şi lăsa inima în sala de operații.

— Nu vă faceți griji, l-am liniştit eu. Nu sunt lăsat să fac nimic.

Nu mințeam. Fermín Romero de Torres se erijase în dictator absolut şi factotum pentru ceremonie, banchet şi pentru toate problemele adiacente. Când a aflat că mireasa venea însărcinată la altar, parohul bisericii a refuzat categoric să celebreze cununia şi a amenințat că va conjura spiritele Sfintei Inchiziții pentru a împiedica evenimentul. Fermín s-a înfuriat peste măsură şi l-a scos târâş din biserică, strigând în cele patru zări că era nedemn de haina

bisericească şi de parohie şi jurându-i că, dacă cumva îi dădea prin cap fie şi să clipească, urma să facă la episcopie un asemenea tărăboi, încât avea să fie surghiunit în cel mai bun caz pe stânca Gibraltar, să evanghelizeze maimuțele, de meschin şi mizerabil ce era. Mai mulți trecători au aplaudat, iar florarul din piață i-a oferit lui Fermín o garoafă albă pe care acesta şi-a etalat-o numaidecât la butonieră, păstrând-o până când petalele i-au devenit de culoarea gulerului de la cămaşă. Totul fiind gata şi lipsind numai preotul, Fermín s-a deplasat la colegiul San Gabriel, unde s-a străduit să-l recruteze pentru slujbă pe părintele Fernando Ramos, care nu celebrase nicio cununie la viața lui şi a cărui specialitate erau limba latină, trigonometria şi gimnastica suedeză, în această ordine.

— Eminență, mirele e nespus de slăbit şi acum eu nu-i pot face încă un necaz. El vede în domnia voastră o reincarnare a marilor părinți ai maicii noastre Biserica, undeva pe culmi, alături de Sfântul Toma, de Sfântul Augustin şi de Fecioara de la Fatima. Aşa cum îl vedeți, băiatul e la fel ca mine, preacucernic. Un mistic. Dacă acum îi spun că nu ne dați o mână de ajutor, oricum va trebui să celebrăm o înmormântare, în loc de nuntă.

— Dacă puneți problema astfel…

După cum mi s-a povestit ulterior – fiindcă eu nu-mi aduc aminte, iar nunțile şi le amintesc întotdeauna mai bine ceilalți –, înainte de ceremonie, Bernarda şi don Gustavo Barcelo (urmând instrucțiunile amănunțite ale lui Fermín) l-au burduşit cu moscatei pe bietul preot, pentru a-l scăpa de trac. Când a sosit ceasul să oficieze, părintele Fernando, afişând un surâs fericit şi o nuanță rozalie care-l avantaja, a optat, într-un zbor de licență protocolară, pentru a înlocui lectura nu ştiu cărei Epistole către Corinteni cu un sonet de dragoste, operă a unui oarecare Pablo Neruda, pe care unii dintre invitații domnului Aguilar l-au identificat drept comunist şi bolşevic înrăit, în timp ce alții căutau în liturghier versurile acelea de o rară frumusețe păgână, întrebându-se dacă nu cumva începeau deja să se facă simțite primele efecte ale iminentului conciliu.

În seara dinaintea nunții, Fermín, arhitect al evenimentului şi maestru de ceremonii, m-a anunțat că îmi organizase o petrecere a burlacilor la care eram invitați doar el şi cu mine.

— Nu ştiu, Fermín. Mie lucrurile astea…

— Ai încredere în mine.

În acea noapte a misterelor, l-am urmat docil pe Fermín până într-o cocioabă infectă de pe strada Escudillers, unde damfurile de omenească slăbiciune conviețuiau cu prăjeala cea mai abjectă de pe litoralul mediteranean. O echipă de dame cu virtutea închiriată şi cu mult kilometraj la bord ne-a întâmpinat cu zâmbete care ar fi făcut deliciul unor studenți la stomatologie.

— Am venit după Rociíto, l-a anunțat Fermín pe un peşte ai cărui favoriți aveau o oarecare asemănare cu capul Finisterre.

— Fermín, am bâiguit eu îngrozit. Pentru numele lui Dumnezeu…

— Ai încredere.

Rociíto ni s-a înfățişat de îndată în toată splendoarea ei, pe care am calculat-o undeva în jurul a nouăzeci de kilograme, fără a pune la socoteală şalul de cocotă şi rochia roşie lucioasă, şi m-a examinat pe îndelete.

— Bună, scumpete. Io te credeam mai bătrân, ca să vezi.

— Nu el e persoana în cauză.

Am înțeles atunci natura scornelii şi temerile mi s-au risipit. Fermín nu uita niciodată o promisiune, mai ales dacă eu eram cel care o făcuse. Am pornit tustrei în căutarea unui taxi care să ne ducă la azilul Santa Lucia. Pe drum, Fermín, care, din respect față de starea mea de sănătate şi față de condiția mea de mire, îmi cedase locul din față, stătea pe bancheta din spate cu Rociíto, căreia îi cântărea farmecele cu o deosebită plăcere.

— Că bună mai eşti, Rociíto. Curul ăsta muntenesc al tău e apocalipsa după Botticelli.

— Vai, dom' Fermín, de când ți-ai tras iubită m-ai uitat şi m-ai lăsat baltă, pungaşule.

— Rociíto, tu eşti cât mai multe femei laolaltă, iar eu sunt

cu monogamia.

— Puah, de asta te vindecă Rociíto cu câteva frecții bune cu penicilină.

Am ajuns în strada Moncada după miezul nopții, escortând trupul celest al lui Rociíto. Am strecurat-o în azilul Santa Lucia pe uşa din dos, care se folosea pentru scoaterea morților pe o străduță care strălucea şi mirosea precum esofagul iadului. O dată ajunşi în bezna Tenebrarium-ului, Fermín s-a apucat să-i dea ultimele instrucțiuni lui Rociíto, în timp ce eu îl localizam pe bătrânelul căruia îi promisesem un ultim dans cu Eros, înainte ca Thanatos să-i facă lichidarea.

— Nu uita, Rociíto, că bunicuțul e un pic cam tare de urechi, aşa încât să-i vorbeşti tare, răspicat şi murdar, ştrengăreşte, cum ştii tu, dar să nu sari peste cal, că nu-i nici cazul să-l expediem în împărăția cerurilor înainte de vreme printr-un stop cardiac.

— Stai liniştit, iubițelule, că io mi-s profesionistă.

L-am găsit pe beneficiarul acelor amoruri de împrumut într-un ungher de la primul etaj, un pustnic înțelept ascuns îndărătul unor ziduri de singurătate. Şi-a ridicat privirea şi m-a contemplat, deconcertat.

— Am murit?

— Nu. Eşti în viață. Nu-ți aminteşti de mine?

— De dumneata îmi amintesc ca de primii mei pantofi, tinere, însă când te-am văzut aşa, cadaveric, am crezut că eşti o vedenie din lumea de dincolo. Să nu-ți fie cu supărare. Aici îți cam pierzi ceea ce voi, cei de-afară, numiți discernământ. Prin urmare, dumneata nu eşti o vedenie?

— Nu. Vedenia ți-am adus-o eu şi te aşteaptă jos, dacă eşti bun.

L-am condus pe bătrânel într-o celulă lugubră pe care Fermín şi Rociíto o împodobiseră de sărbătoare, cu câteva lumânări şi cu câțiva stropi de parfum. Când dădu cu ochii de abundenta frumusețe a Afroditei noastre jerezane, chipul bătrânelului se lumină de paradisuri visate.

— Domnul să vă binecuvânteze.

— Iar dumneata să te vezi cu el, zise Fermín, făcându-i

semn sirenei din strada Escudillers să înceapă a-şi desfăşura iscusinţa.

Am văzut-o luându-l pe bătrânel cu o nesfârşită delicateţe şi sărutându-i lacrimile care i se rostogoleau pe obraji. Fermín şi cu mine ne-am retras din scenă spre a le acorda intimitatea cuvenită. În periplul nostru prin acea galerie de disperări, am dat peste maica Emilia, una dintre călugăriţele care administrau azilul. Ne-a aruncat o privire sulfuroasă.

— Mi-au spus internii că dumneavoastră aţi strecurat aici o femeie şi că acum vor şi ei una.

— Măicuţă prealuminată, drept cine ne luaţi? Prezenţa noastră aici este una strict ecumenică. Tânărul domn aici de faţă, care mâine va deveni bărbat în ochii Sfintei noastre maici Biserica, şi cu mine am venit să ne interesăm de interna Jacinta Coronado.

Maica Emilia îşi arcui o sprânceană.

— Sunteţi din familie?

— Duhovniceşte.

— Jacinta a murit acum cincisprezece zile. Un domn a venit s-o viziteze cu o noapte înainte. E rudă cu ea?

— Vă referiţi la părintele Fernando?

— Nu era preot. Mi-a spus că se numeşte Julián. Nu-mi amintesc numele de familie.

Fermín mă privi, mut.

— Julián e un prieten de-al meu, am zis eu.

Maica Emilia încuviinţă.

— A stat cu ea mai multe ceasuri. De ani de zile n-o mai auzisem râzând. Când el a plecat, ea mi-a spus că vorbiseră de alte vremuri, de când erau tineri. Mi-a spus că domnul acela îi aducea veşti despre fiica ei Penelope. Nu ştiam că Jacinta avea o fată. Îmi aduc aminte pentru că în dimineaţa aceea Jacinta mi-a zâmbit şi, când am întrebat-o de ce era atât de bucuroasă, mi-a spus că se ducea acasă, cu Penelope. A murit în zori, în somn.

Rociíto şi-a încheiat ritualul amoros după câteva minute, lăsându-l pe bătrânel sleit, în braţele lui Morfeu. Când am ieşit, Fermín i-a plătit dublu, însă ea, cuprinsă de milă în faţa priveliştii acelor nenorociţi uitaţi de Dumnezeu şi de

diavol, a ținut neapărat să-şi doneze onorariul măicuței Emilia, ca să li se dea câte o gustare de ciocolată cu gogoşi, fiindcă ei asta îi alunga întotdeauna suferințele vieții, această ticăloasă peste ticăloase.

— Io tare mi-s simțitoare. Uită-te şi 'mneata, dom' Fermín, la sărăcuțul ăsta... Nu vrea decât să-l îmbrățişezi şi să-l mângâi. Ți se rupe ini...

Am urcat-o pe Rociíto într-un taxi cu un bacşiş bun, iar noi am luat-o pe strada Princesa, care era pustie, presărată cu văluri de aburi.

— Ar trebui să te duci la culcare, pentru mâine, zise Fermín.

— Nu cred că pot.

Ne-am îndreptat spre Barceloneta şi, aproape fără să ne dăm seama, am înaintat pe dig până când întregul oraş, strălucind de tăcere, a rămas la picioarele noastre asemenea celui mai mare miraj al universului, înălțându-se din apele din port. Ne-am aşezat pe chei ca să contemplăm priveliştea. La vreo douăzeci de metri începea o procesiune nemişcată de automobile, cu geamurile acoperite de abur şi foi de ziar.

— Oraşul ăsta e o vrăjitoare, ştii dumneata, Daniel? Ți se vâră pe sub piele şi îți răpeşte sufletul fără ca măcar să bagi de seamă.

— Vorbeşti şi dumneata ca Rocilto, Fermín.

— Să nu râzi, fiindcă cei ca ea fac din lumea asta ticăloasă un loc pe care merită efortul să-l vizitezi.

— Târfele?

— Nu. Târfe suntem cu toții, mai devreme sau mai târziu. Eu vreau să zic oamenii buni la inimă. Şi nu te uita aşa la mine. Pe mine nunțile mă înmoaie ca pe-o cârpă.

Am rămas acolo, în brațele acelei linişti ciudate, privind reflexele apei. În scurt timp, zorii presărară chihlimbar pe cer, iar Barcelona se aprinse de lumină. Se auziră în depărtare clopotele de la bazilica Santa Maria del Mar, care se ridica printre cețuri, de partea cealaltă a portului.

— Crezi dumneata că Julián Carax mai e aici, pe undeva prin oraş?

— Întreabă-mă altceva.

— Ai verighetele?

Fermín zâmbi.

— Hai, să mergem. Căci dumneata şi cu mine suntem aşteptaţi, Daniel. Ne aşteaptă viaţa.

Avea o rochie de culoarea fildeşului şi ducea universul întreg în privire. Abia dacă îmi amintesc cuvintele preotului sau chipurile pline de speranţă ale invitaţilor care umpleau biserica în acea dimineaţă de martie. N-am păstrat în minte decât atingerea buzelor ei şi, când mi-am mijit ochii, jurământul secret pe care l-am purtat mereu în inimă şi de care îmi voi aminti tot restul zilelor mele.

1966
Dramatis personae

Julián Carax încheie *Umbra vântului* cu un scurt capitol în care însăilează destinele personajelor sale peste ani. Am citit multe cărți din acea noapte îndepărtată a anului 1945, însă ultimul roman al lui Carax a rămas preferatul meu. Astăzi, cu trei decade în spate, nu mai nutresc speranțe să-mi schimb părerea.

În timp ce scriu aceste rânduri pe tejgheaua librăriei, fiul meu Julián, care mâine împlineşte zece ani, se uită la mine zâmbitor şi intrigat de teancul ăsta de foi care tot creşte şi iar creşte, convins, poate, că şi taică-său a contractat boala aceea a cărților şi a cuvintelor. Julián are ochii şi inteligența mamei sale, şi îmi place să cred că posedă ingenuitatea mea. Tata, care, deşi nu recunoaşte, întâmpină dificultăți în a citi titlurile de pe cotoarele cărților, e sus, în casă. De multe ori mă întreb dacă e un om fericit, împăcat, dacă prezența noastră îl ajută sau dacă trăieşte printre amintirile lui, în tristețea aceea care l-a urmărit mereu. Acum, Bea şi cu mine ne ocupăm de librărie. Eu țin socotelile. Bea face achizițiile şi se ocupă de clienți, care o preferă pe ea mie. Nu-i învinovățesc.

Timpul a făcut-o puternică şi înțeleaptă. Nu vorbeşte aproape niciodată despre trecut, deşi adesea o surprind ancorată într-una din tăcerile ei, singură cu ea însăşi. Julián îşi adoră mama. Mă uit la ei când sunt împreună şi ştiu că îi uneşte o legătură nevăzută, pe care eu abia pot s-o bănuiesc. Îmi e de-ajuns să mă simt o parte din insula lor şi să mă ştiu norocos. Librăria ne aduce atât cât să trăim fără lux, dar nu sunt în stare să mă imaginez făcând altceva. Vânzările se reduc de la an la an. Eu sunt optimist şi îmi spun că ceea ce urcă va coborî, iar ceea ce coboară, într-o bună zi, va trebui să urce. Bea spune că arta de a citi moare încetul cu încetul, că e un ritual intim, că o carte e o oglindă şi că nu putem găsi în ea decât ceea ce avem înlăuntrul nostru, că atunci când citim ne folosim mintea şi sufletul şi că aceste bunuri sunt din ce în ce mai rare. În fiecare zi primim oferte de la oameni care vor să cumpere librăria ca s-o transforme într-

un magazin de televizoare, de eşarfe sau de sandale. Nu ne vor scoate de-aici decât cu picioarele înainte.

Fermín şi Bernarda au mers la altar în 1958, iar acum au ajuns deja la patru copii, toți băieți, cu nasul şi urechile tatălui lor. Fermín şi cu mine ne întâlnim mai puțin ca înainte, deşi uneori repetăm acea plimbare până la dig în zori, şi punem lumea la cale cu hotărâre. Fermín a renunțat la slujba de la librărie acum câțiva ani şi l-a înlocuit pe Isaac Monfort, după moartea acestuia, la Cimitirul Cărților Uitate. Isaac e îngropat lângă Nuria, la Montjuic. Îi vizitez adesea. Stăm de vorbă. Întotdeauna sunt flori proaspete pe mormântul Nuriei.

Vechiul meu prieten Tomas a plecat în Germania, unde lucrează ca inginer pentru o firmă de maşini industriale, inventând minuni pe care n-am izbutit să le pricep vreodată. Uneori trimite câte-o scrisoare, întotdeauna pe numele surorii sale Bea. S-a căsătorit acum doi ani şi are o fiică pe care noi n-am văzut-o niciodată. Trimite mereu suveniruri pentru mine, însă eu ştiu că l-am pierdut iremediabil, de ani de zile. Îmi place să-mi închipui că viața ne răpeşte prietenii din copilărie pur şi simplu dintr-un capriciu al ei, însă nu întotdeauna reuşesc s-o şi cred.

Cartierul a rămas la fel, însă există zile când mi se pare că lumina îndrăzneşte din ce în ce mai mult, că se întoarce la Barcelona, ca şi când noi toți am fi alungat-o, dar până la urmă ne-ar fi iertat. Don Anacleto şi-a părăsit catedra de la institut şi acum se dedică în exclusivitate poeziei erotice şi gloselor sale de pe contracoperte, mai monumentale ca oricând. Don Federico Flavia şi Merceditas s-au mutat împreună după ce mama ceasornicarului a murit. Alcătuiesc o pereche frumoasă, deşi nu lipsesc invidioşii care dau asigurări că năravul din fire n-are lecuire şi că, în unele seri, don Federico mai face câte-o escapadă, dichisit ca o balabustă.

Don Gustavo Barcelo a închis librăria şi ne-a predat nouă fondurile. A spus că s-a săturat până peste cap de breaslă şi că e dornic să înfrunte noi provocări. Prima şi ultima dintre acestea a fost crearea unei edituri pentru reeditarea operelor

lui Julián Carax. Din primul volum, conținând primele trei romane ale sale (recuperate dintr-un set de şpalturi rătăcit într-un depozit de mobilă al familiei Cabestany), s-au vândut trei sute patruzeci şi două de exemplare, cu multe zeci de mii mai puțin decât succesul anului, o biografie ilustrată a toreadorului El Cordobes. În prezent, îndeletnicirea de bază a lui don Gustavo o constituie voiajele prin Europa în compania unor dame distinse şi trimiterea de cărți poştale cu catedrale.

Nepoata sa Clara s-a căsătorit cu bancherul milionar, însă mariajul lor n-a durat decât un an. Lista amanților ei e în continuare lungă, cu toate că scade de la an la an, ca şi frumusețea ei. Acum locuieşte singură în apartamentul din Plaza Real, de unde iese din ce în ce mai rar. Într-o vreme o vizitam, mai mult fiindcă Bea îmi amintea de singurătatea şi de ghinionul ei decât din propria mea voință. Cu trecerea anilor, am văzut născându-se în ea o amărăciune pe care vrea s-o îmbrace în ironie şi indiferență. Uneori cred că încă mai aşteaptă ca acel Daniel vrăjit de cincisprezece ani să vină s-o adore în umbră. Prezența Beei sau a oricărei alte femei o otrăveşte. Ultima dată când am văzut-o, îşi cerceta cu mâna ridurile. Mi s-a spus că uneori se mai întâlneşte cu fostul ei profesor de muzică, Adrian Neri, a cărui simfonie a rămas neterminată şi care, pe cât se pare, a făcut carieră ca gigolo printre damele din cercul de la Teatrul Liceo, unde acrobațiile sale de alcov i-au atras porecla Flautul Fermecat.

Anii n-au fost prea generoşi cu amintirea inspectorului Fumero. Parcă nici măcar cei care îl urau ori se temeau de el nu şi-l mai amintesc. Cu ani în urmă, m-am întâlnit pe Paseo de Gracia cu locotenentul Palacios, care a părăsit corpul ofițeresc şi acum este profesor de educație fizică la un colegiu din cartierul Bonanova. Mi-a spus că mai există o placă comemorativă în cinstea lui Fumero în beciurile comisariatului de pe Via Layetana, însă noul automat de răcoritoare o acoperă complet.

Cât despre vila familiei Aldaya, e tot acolo, contrazicând orice previziune. În cele din urmă, agenția imobiliară a

domnului Aguilar a izbutit s-o vândă. A fost complet restaurată, iar statuile îngerilor au fost transformate în pietriş pentru a acoperi spaţiul de parcare care ocupă ceea ce odinioară fusese grădina familiei Aldaya. Azi e o agenţie de publicitate care se îndeletniceşte cu crearea şi promovarea acelei ciudate poezii care glorifică ciorapii de bumbac, laptele praf şi articolele sportive pentru afaceriştii de mare clasă. Trebuie să mărturisesc că într-o zi, invocând nişte pretexte neverosimile, m-am dus acolo şi am cerut să vizitez casa. Vechea bibliotecă în care am fost pe punctul de a-mi pierde viaţa e acum o sală de şedinţe împodobită cu afişe publicitare pentru deodorante şi detergenţi cu puteri miraculoase. Camera unde Bea şi cu mine l-am conceput pe Julián a devenit baia directorului general.

În ziua aceea, când m-am întors la librărie după ce vizitasem fosta vilă a familiei Aldaya, am găsit un colet cu ştampile de la Paris. Conţinea o carte intitulată *Îngerul de negură,* romanul unui anume Boris Laurent. Am răsfoit-o grăbit, simţind acel parfum vrăjit, promiţător, al cărţilor noi, şi m-am oprit cu privirea asupra începutului unei fraze la întâmplare. Am ştiut de îndată cine o scrisese şi n-am fost surprins când, uitându-mă pe prima pagină, am văzut, scrisă cu cerneala albastră a acelui stilou pe care îl adorasem atâta în copilărie, următoarea dedicaţie:

Prietenului meu Daniel, care mi-a înapoiat glasul şi stiloul.
Şi lui Beatriz, care ne-a înapoiat amândurora viaţa.

Un bărbat încă tânăr, cu câteva fire albe în păr, păşeşte pe străzile unei Barcelone prinse sub ceruri de cenuşă şi sub un soare de abur care se revarsă peste Rambla de Santa Monica asemenea unei ghirlande de aramă lichidă.

Duce de mână un băiat de vreo zece ani, cu privirea îmbătată de misterul promisiunii pe care tatăl său i-a făcut-o dis-de-dimineață, că-l va duce în Cimitirul Cărților Uitate.

— Julián, ce-ai să vezi astăzi n-ai să poți povesti nimănui. Nimănui.

— Nici măcar mamei? întreabă băiatul, cu jumătate de glas.

Tatăl oftează, ascunzându-se în acel zâmbet trist care îl urmăreşte de-a lungul vieții.

— Ba sigur că da, răspunde el. Față de ea n-avem secrete. Ei poți să-i povesteşti orice.

La scurt timp, ca nişte figuri din abur, tatăl şi fiul dispar în mulțimea de oameni de pe Rambla, paşii lor pierzându-se pentru totdeauna în umbra vântului.